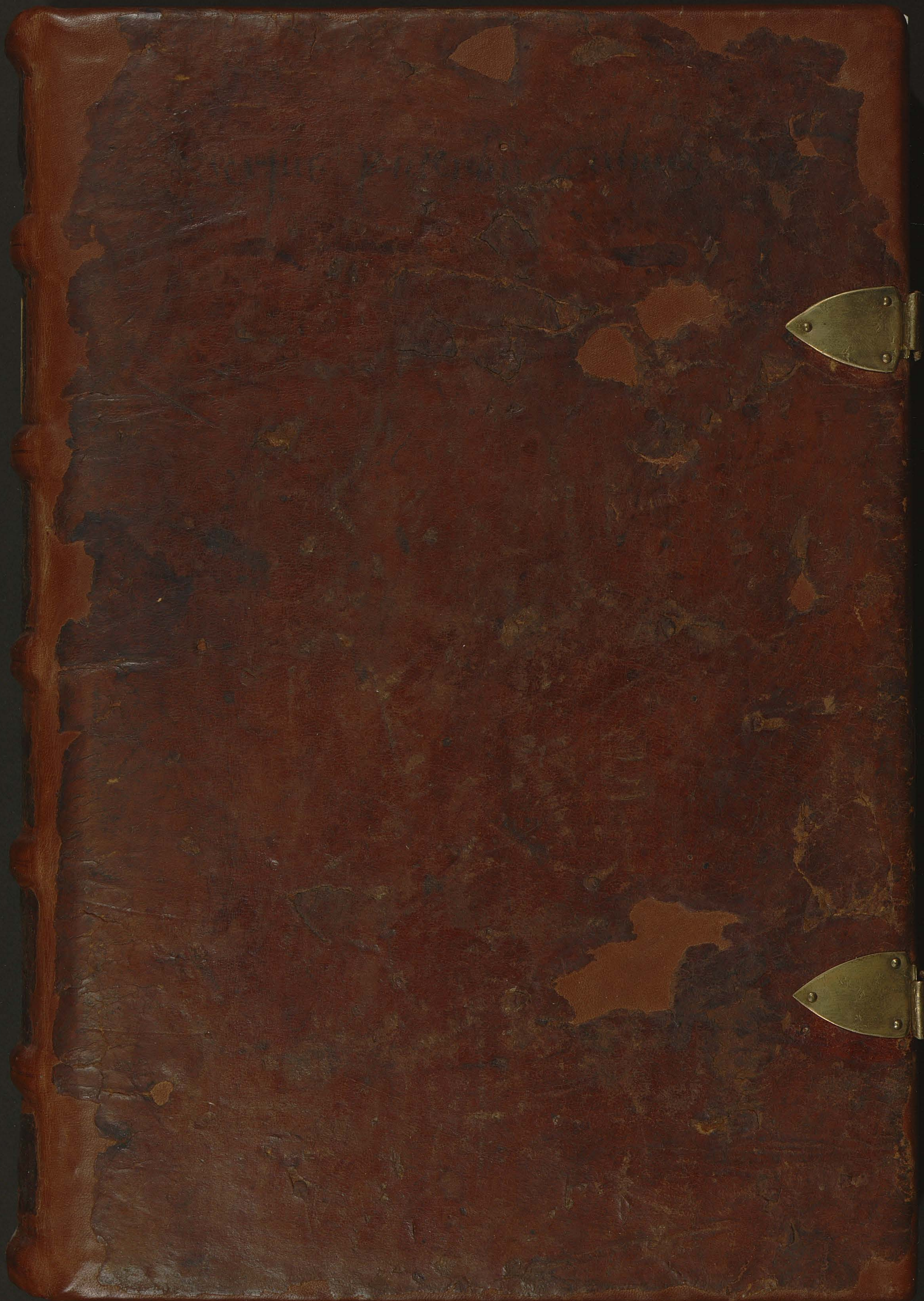

II

... de corpore christi

...pus christi sumitur tribus modis
...et Quidam enim antequam
...iritualiter ut qui accipiunt
...sacramentum et gratiam et non
...sacramentum corporis christi
...hec non sumendi de ...
...et in a ... i ... pro
...misso ...
...dam accipiunt sacramentum
...et ... in ...
...enim gratiam non recipiunt
...illa dona ... que ...
...sacramento Quidam sacramentaliter
...itualiter simul ut qui accipiunt
...et sacramentum et ...
...es in gratia Quidam
...t spiritualiter et sacramentaliter
...hic ... sacramentum
...Primi ... indignatos
...Secundi ... dignatos
...indignatos Tertii indignatos
...Quarti ... indignatos
...ndignat

...quam dicat ... parum presbiter orat
...ipsum ... per eius ... dicitur
...si laicus qui vivus sit tibi similis
...tam si sit collecte similis in ...
...et status eius dicitur ...
...ollectio prem primo ut ... infra
...ia sit plus in fine ... eius
...co si ... sit plus ... dicitur
...cedat in hac ... sit patre
...in ... pro vivus ... illa
...dicitur si ... mihi ...

Nota de corpore xpi

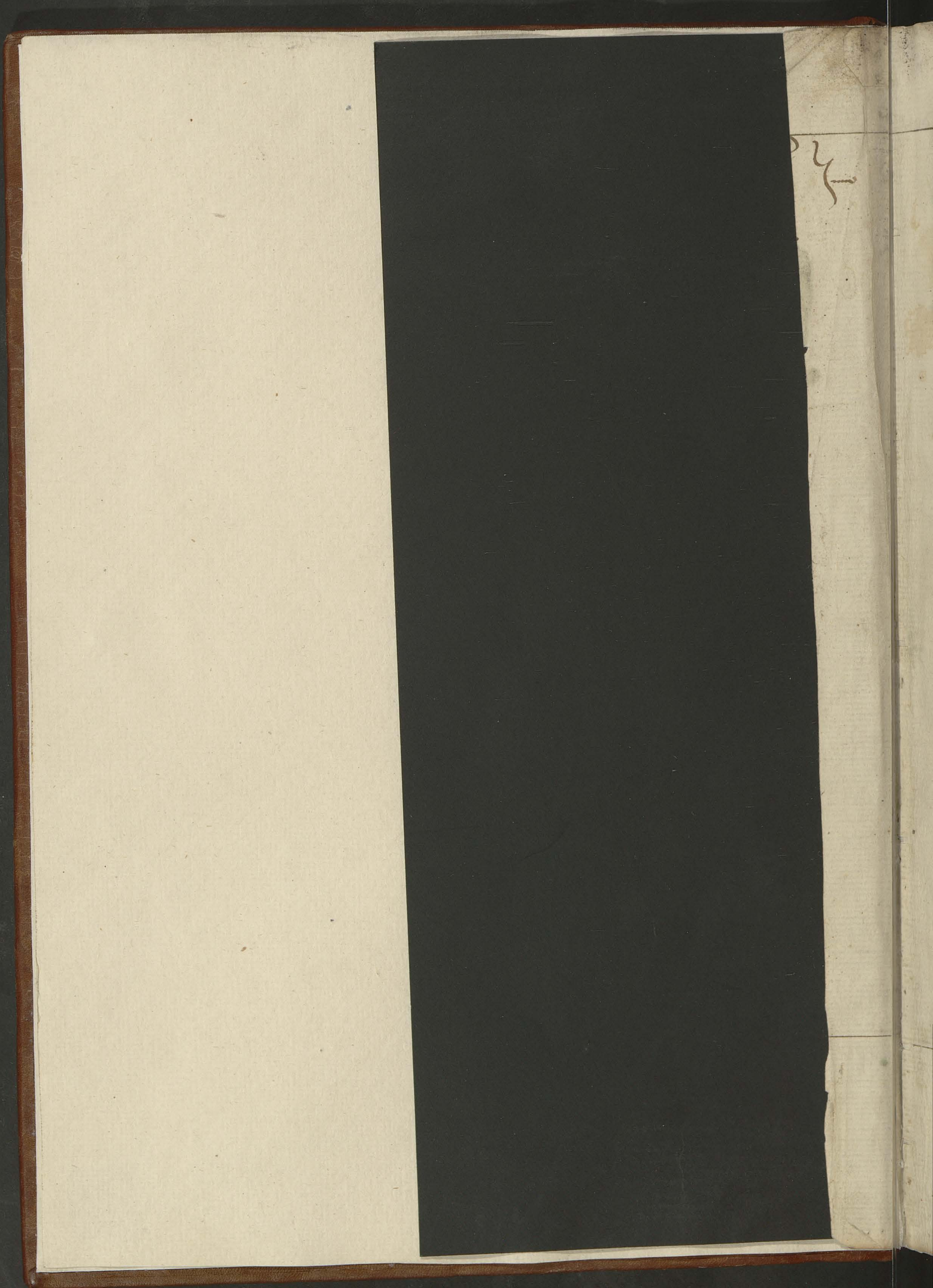
Corpus xpi quatuor modis
sumitur Quidam enim sumunt
spiritualiter ut qui accipiunt
rem sacramenti id est graciam et non
tamen sacramentum corporis xpi
Et de hoc modo sumendi dicit Augustinus
Crede et manducasti vel comedisti. Et per
xpi misericordiam incorporamur ei
Quidam accipiunt sacramentum
tantum ut communicantes in mortali
peccato hii enim graciam non recipiunt
neque illa dona que per rem
sacramenti [illegible] Quidam sacramentaliter
et spiritualiter simul ut qui accipiunt
rem et sacramentum ut [illegible]
[illegible] in gracia Quidam
nec spiritualiter nec sacramentaliter
ut qui nec rem nec sacramentum
accipiunt Primi non manducantes
manducant Secundi manducantes
non manducant Tercii manducantes
manducant Quarti non manducantes
non manducant

Per diem dicat [illegible] presbiter orat
[illegible] xpm [illegible] per [illegible] dicere [illegible]
[illegible] quod [illegible] quod [illegible] sit tibi [illegible]
[illegible] tamen [illegible] collecte [illegible]
[illegible] et [illegible] dicere [illegible]
Si collectam precem [illegible] ut [illegible]
[illegible] sit plus in fine [illegible]
[illegible] sit plus per diem dicere
Si perdat in hac [illegible] patre
[illegible] vivit [illegible] illa
[illegible] dicat [illegible] spiritus [illegible]

Nota de corpore xpi

Corpus xpi quatuor modis
sumitur. Quidam enim sumunt
sacramentaliter ut qui accipiunt
rem sacramenti et graciam et non
solum sacramentum corporis xpi
Et de hoc modo sumendi dicit Augustinus
Crede et manducasti i. corpori
xpi mistico incorporatus es
Quidam accipiunt sacramentum
tantum ut communicantes in mortali
peccato hii enim graciam non recipiunt
neque illa dona que per eam veniunt
ex sacramento. Quidam sacramentaliter
et spiritualiter simul ut qui accipiunt
rem et sacramentum ut aliqui
communicantes in gracia. Quidam
nec nec spiritualiter nec sacramentaliter
ut qui nec rem nec sacramentum
accipiunt. Primi nec manducantes
manducant. Secundi manducantes
non manducant. Tercii manducantes
manducant. Quarti nec manducantes
nec manducant

Per dominum dicat cum presbiter orat
Cum xpm memoras per eundem dicere debes
Cum quo si loqueris qui vivit sit tibi finis
Cum tamen sint collecte finis in ista
Almum et flatum eiusdem dicere debes
Si collecta prius precedat ut ibi infra
memoria sit plus in fine locabis per eundem
memento si nulla sit plus per dominum dic
Si precedat in hac nam sit patre
Cum vel de prece vivus concludit illa
Eiusdem dicas si spiritus inde legatur

Nota decem sunt celi secundum Thomam
in prima parte summe q lxix
articulo iiij Primum celum aereum
Secundo est celum lune Tercium
Mercurii Quartum est veneris
Quintum est solis [illegible] martis
Sextum Jovis Septimum Saturni
Octavum celum sidereum seu stellatum
Nonum est celum cristallinum seu
aqueum Decimum celum empireum
Hoc [illegible] qui sunt [illegible] sunt
angelis repletum ut dicit Beda
et similiter Basilius scribit
Et hoc celum est super omnes alios
celos corporales Et dicitur celum
celorum et in eo est habitacio an-
gelorum sanctorum et animarum beatarum et
[illegible] et est [illegible] gloriosorum
In hoc celo Empireo regnant
omnes homines gloriosi exaltati in
regno Beata virgo assumpta est super
omnes choros angelorum exaltata
Et ultra hanc sacratissimam virginem
Christus ascendit Iuxta illud Ezechi-
elis primo Consistunt omnes
super omnem principatum et potestatem
et super omne nomen quod nominatur
sive in hoc seculo sive in futuro

Nota de corpore Christi
Corpus Christi quibusdam modis
sumitur Quidam enim accipiunt
sacramentaliter ut qui accipiunt
tantum sacramentum et non graciam et non
[illegible] sacramentum corporis Christi
Et de hoc modo sumendi dicit Augustinus
[illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] misterio [illegible]
Quidam accipiunt sacramentum
[illegible] ut [illegible] in mortali
peccato [illegible] enim graciam non accipiunt
[illegible] illa dona que per [illegible]
[illegible] sacramento Quidam sacramentaliter
et spiritualiter simul ut qui accipiunt
tantum et sacramentum et [illegible]
[illegible] in gracia Quidam
[illegible] spiritualiter [illegible] sacramentaliter
ut qui [illegible] sacramentum
accipiunt [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] manducant [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] manducant

Per diem dicat [illegible] [illegible] [illegible] oracionem
[illegible] Christum [illegible] per [illegible] [illegible]
[illegible] quod [illegible] quod [illegible] sit tibi [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible] collecte [illegible] in [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] dicit [illegible]
Si collectum [illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible]
[illegible] sit [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] nulla sit [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] perdat in hac [illegible] sit [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] illa
[illegible] dicitur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Btus aug9 9 pestē dett͛ois ꝫc Quisqs amat
absentu rode vitā. hinc i mēsa mea no
dignu nosca sedere
Angls ad scm Augm sic dt Regula compta bonis est
sce religionis Qua siquis fruitur virtutibz his redimit

Quoniam in medio laqueorum positi sumus et facile a celesti desiderio refrigescimus, certe assidue indigemus monimento ut expergefacti ad dominum deum nostrum verum et summum bonum qui cum defluimus recurramus. Idcirco non presumptionis temeritate sed magna dei mei dilectione huic opusculo ad laudem et gloriam dei operam dedi ut ex elegantioribus dictis sanctorum patrum breve et manuale verbum de deo meo mecum semper haberem ex cuius lectionis igne quotiens tepesco in eius accendar amorem.

Domine adesto mihi deus meus quem quero quem diligo quem corde et ore et qua valeo virtute laudo atque adoro. Mens mea devota tibi tuo amore succensa tibi suspirans tibi inhians te solum videre desiderans nil habet dulce nisi de te loqui

Incipit manuale sancti Augustini

de te audire de te scribere de te conferre tuamque gloriam frequenter in meo corde revolvere ut tua suavis memoria sit mihi inter turbines aliqua repausatio mea. Te ergo invoco desideratissime clamo ad te clamore magno in toto corde meo. Et cum te invoco utique in me te invoco quia omnino non essem nisi esses in me et nisi essem in te. Tu in me es quia in memoria mea manes ex qua cognovi te et in ea invenio te. Tu creator tuus et dilector meus de te ex quo omnia per quem omnia in quo omnia. Tu celum et terram imples omnia portas sine onere. Omnia imples sine inclusione. Semper agens semper quietus. Colligens et non egens. Querens cum nichil desit tibi. Amas nec estuas zelans et securus es. Penitet te et non doles. Irasceris et tranquillus es. Opera mutas et non mutas consilium. Recipis inveniens et non amisisti. Nunquam inops et gaudes lucris. Nunquam avarus et usuras exigens. Supererogatur tibi ut debeas et quis habet quidquam non tuum. Reddens debita nulli debens. Donans debita nil perdens. Tu ubique es ubique totus. Tu sentiri potes videri non potes. Tu nusquam dees et tamen ab iniquorum cogitationibus longe es. qui ubi dees tibi longe.

Quia ubi non es per graciam ades per vindictam. Qui ubique presens es et vix inveniri potes. Quem stantem sequimur et apprehendere non valemus. Qui tenes omnia qui imples omnia. Qui circumplecteris omnia superexcedis omnia sustines omnia. Qui corda fidelium doces sine sonitu et strepitu verborum. Qui locis non distenderis nec temporibus variaris nec habes accessus et recessus. Qui habitas lucem inaccessibilem quam nullus vidit nec videre potest. In te manens quietus ubique totus. Non enim scindi nec dividi potes. Qui vere unus es nec in partes efficeris sed totus totum tenes totum imples totum illustras et possides. Si totum mundum libri replerent tua sciencia inenarrabilis non potest enarrari. Qui vere indivisibilis et immutabilis es nullo modo circumscribi poteris neque concludi. Tu es fons luminis et sol claritatis eterne. Magnus enim es et sine quantitate et ideo immensus. Bonus sine qualitate et ideo vere et summe bonus. Et nemo bonus nisi tu solus. Cuius voluntas opus est. Cuius velle posse est. Qui omnia ex nichilo creasti sola voluntate fecisti. Qui omnem creaturam tuam absque indigencia aliqua possides et sine labore gubernas et absque tedio regis et nichil est quod turbet ordinem imperii tui nec in summis nec in ymis. Qui in omnibus locis sine loco habitas et omnia contines sine ambitu et ubique presens es sine situ et motu. Qui nec mali auctor es quod facere non potes. Qui nichil non potes nec umquam quicquam fecisse penituit. Cuius bonitate facti sumus et iusticia penas luimus et clemencia liberamur. Cuius omnipotencia omnia gubernat regit et implet que creavit. Nec ideo te implere omnia dicimus ut te contineant sed ipsa potius a te contineantur. Nec particulatim imples omnia nec ullatenus putandum est ut unaqueque res pro magnitudine sue porcionis te capiat id est maxima maius minima minus cum potius sis ipse in omnibus sive omnia in te. Cuius omnipotencia cuncta concludit nec evadendi potenciam tuam quis aditum invenire potest. Qui te enim non habet placatum nequaquam evadet iratum.

Te igitur clementissime invoco in animam meam quam preparas ad capiendum te ex desiderio quod aliquando inspirasti ei. Intra rogo in eam et coapta eam tibi ut possideas eam quam fecisti et refecisti et habeam te tamquam signaculum super cor meum. Clementissime piissime m-

uocante te non deseras me qui prius quam te inuocarem uocasti me et quesisti me ut ego seruus tuus te quererem querendo inuenirem et inuentum amarem. Quesiui et inueni te domine et amare desidero te auge quesso desiderium et da quod peto. Nam si cuncta que fecisti dederis michi sine te non sufficiunt. Da ergo te ipsum michi deus meus. Redde te michi. Te enim amo et si parum est amem validius. Tuo enim amore teneor tuo desiderio flagror. Tua dulci memoria delector. Ecce deus meus cum tibi mens mea suspirat ineffabilem tuam pietatem meditatur ipsa carnis sarcina minus grauat cogitationum tumultus cessat pondus miseriarum et mortalitatis more solito non ebetat. Silent cuncta tranquilla sunt omnia. Cor ardet animus gaudet memoria vigit intellectus lucet et spiritus totus spe visionis tue accensus sum in inuisibilium amorem se rapi videt. Assumat sibi mens pennas sicut aquile ut uolet et perueniat usque ad decorem domus tue et thronum glorie tue ut ibi super mensam refectionis ciuium supernorum pascatur de secretis tuis in loco pascue iuxta fluenta plenissima. Tu esto exultatio mea qui es mea spes mea salus mea redemptio. Tu esto meum gaudium qui es futurus summum te semper querat anima mea et te querendo non deficiat. Ve anime misere que xpm non querit nec amat arida manet et misera perdit quod viuit qui deum non diligit. Inanis est et pro nichilo est. Nam tibi viuere recusat mortuus est et qui tibi sapere non desipit:—

Misericordissime deus tibi me commendo trado et concedo per quem sum viuo et sapio. In te confido et totam meam spem pono per quem resurgam viuam et requiescam. Te cupio te diligo te adoro cum quo manebo regnabo et beatus ero. Anima que te non querit nec diligit mundum diligit peccatis seruit viciis subiecta est numquam quieta numquam secura est. Famuletur tibi mens mea piissime suspirat tibi semper peregrinatio mea. Ardeat in tuo amore cor meum requiescat in te deus meus anima mea et contempletur te in mentis excessu cantet laudes tuas in iubilatione. Hec sit in hoc seculo consolatio mea. Confugiat anima mea sub umbra alarum tuarum ab estibus huius seculi cogitationum malarum repauset in te cor meum. Cor mare magnum tumens fluctibus. Opulentissime largitor deus da lasso cibum collige dispersum libera captiuum redintegra scis

sum. Ecce stat ad hostium et pul-
sat. Obsecro per viscera misericordie
tue in quibus visitasti nos ~~ex~~
oriens ex alto. Iube pulsanti misero
aperiri ut liberis gressibus ingre-
diatur ad te et requiescat in
te et reficiatur de te pane
celesti. Tu es enim panis vivus
et fons vite. Tu lumen clari-
tatis eterne. Tu verba ex quibus
vivit omnis qui diligit te.
Deus lumen cordium te vi-
dencium, vita animarum stancium te a-
mancium et virtus cogitacionum
te querencium. Ut sancto amo-
ri tuo inhereat. Veni ergo
in cor meum et ab ubertate
voluptatis tue inebria illud
ut obliviscar ista temporalia. Pu-
det et piget me talia pati
qualia mundus iste agit. Tris-
te est michi domine deus quod video.
Grave est michi de transito-
riis quod audio. Subvenias me
domine deus meus et dilatare
in corde meo. Veni ad me ut
videam te. Angusta est domus anime mee
qua venias ad eam. Dilatetur
abs te. Ruinosa est, refice eam.
Habet que offendant oculos tu-
os, fateor, scio. Sed quis mundabit
eam? Aut cui alteri preter te
clamabo? Ab occultis meis munda me
domine et ab alienis parce ser-
vo tuo. Effice me rogo amore
et desiderio deponere omnium
carnalium desideriorum et ter-
renarum concupiscenciarum sarcinam.
Vincat carnem anima, carnem racio
et racionem gratia. Tribue me

intimus et extimus subde volun-
tati. Tribue michi ut laudet
te cor meum et lingua mea et
omnia ossa mea. Dilata mentem
meam et attolle intuitum cordis
mei ut rapida cogitacione spiritus
meus attingat te eternam sapi-
enciam super omnia manentem.
Dissolve me a vinculis quibus
constrictus teneor ut relinquens
omnia ista festinem tibi soli in- tibi
herere, tibi soli intendam.
Felix anima que terreno
resoluta carcere libera
celum petit. Que te
dulcissimum dominum facie ad faci-
em cernit, que nullo mortis
metu afficitur, sed de incorru-
pcione eterne glorie letatur.
Tranquilla est, secura est, non
timet hostem, neque mortem.
Habet te iam pium dominum quem
diu quesivit, semper quem ama-
vit. Hymnidicorum angelorum so-
ciata choris, mellifluea perpetue
festivitatis gaudia carmina
ad laudem glorie tue rex Christe
in eternum concinit. Inebriatur
ab ubertate domus tue et de
torrente voluptatis tue et de
torrente voluptatis tue potas
eam. Felix societas supernorum
civium et gloriosa solempni-
tas omnium ad te redeuncium
ab huius nostre peregrinacionis
labore tristi, amenitate dul-
cedinis, formositate tocius
splendoris ac dignitate tocius
elegancie. Iugiter tui cives cer-
nunt. Nil est omnino quod eo-

turbet mentē tuā [illegible] ma
nerant sed ipsorum auribus pfun
datur Que cantica que orga
na que cantilene que melodie
e sine fine decantantur Sonant
enim semper melliflua ymnorum
organa suavissima angelorum
melodia cantica canticorum sua
uissima mira Que ad lau
dem et ad gloriam tuam a sup
nis civibus decantantur in per
tuum claritudo et omnis felicis
aspitas in regione tua lo
cum non habet Non enim est
ibi malus nec malicia nec ad
versarius nec impugnans
Non est ulla peccati illecebra
nulla est ibi indigencia Dece
cus nullum nullus error
nulla inquietudo nulla pena
nulla dubietas nulla viole
cia nulla discordia sed pax
summa caritas plena iubilatio
et laus dei eterna secura sine
fine quies et gaudium semper
in spiritu sancto Fortunatus
ero si audiero suavissima civium
iocundissimas cantilenas carmi
na melliflua laudes summe trini
tatis debito honore promencia
Sed et nimium felix si egoipse
merear cantare canticum domino
de illis canticis Syon Vita vita
lis sempiterna vita et sempiterne
beata ubi gaudium sine merore
requies sine labore dignitas
sine timore opes sine amissi
one sanitas sine languore hab
dancia sine defectione vita sine
morte perpetuitas sine corrup
cione beatitudo sine calamitate

ubi omnia bona in caritate
perfecta ubi species est et visio
facie ad faciem ubi plena
sciencia in omnibus et per omnia
ubi summa bonitas dei cernitur
et luminis illuminans a sanctis
glorificatur Ubi presens maies
tas dei aspicitur et hoc absolute
sine defectu mentis intu
encium saciatur vident et vi
dere desiderant et sine fasti
dio saciantur ubi verus sol
iusticie mira sue plenitudinis
visione omnes reficit et ita
virtutibus celestis patrie cives
illuminat ut luceant per luce
videlicet illuminati per deum lu
men illuminans ultra omnem mi
solis splendorem atque cunctarum
stellarum claritatem immorta
li adherentes deitati ac per hoc
immortales et incorruptibiles
effecti iuxta promissionem sal
vatoris Pater quos dedis
ti michi volo ut ubi ego
sum illi sint mecum ut videant
claritatem meam et omnes unum
sint sicut tu pater in me et
ego in te et ipsi in nobis O
regnum celorum regnum felicis
simum regnum carens morte
et vacans fine Cui nulla
tempora succedunt per evum
ubi continuus sine nocte dies
nescit habere tempus ubi victor
miles donis ineffabilibus cu
mulatur ubi nobile perpetua
caput amplectitur corona Ubi
tota remissa peccatorum mole
ne ultimi servorum christi cu

beret divina pietas hanc car-
nis sarcinam deponere ut in
tue civitatis gaudia eterna
[illegible] repulsandus transire in super-
norum civium sanctissimis choris
interessem cum beatissimis
spiritibus glorie conditoris
assistere presente vultum dei cer-
nere nullo mortis metu
tangerer, de perpetue immortali-
tatis incorruptione securus gau-
derem et scienti omnia con-
iunctus omnem ignoran-
tie cecitatem amittere terrena
cuncta parvipendere. Qualem
lem istam lacrimarum intueri
vel remissa ulterius dedig-
narer. Ubi vita laboriosa
vita corruptibilis vita omni
amaritudine plena vita do-
mina malorum ancilla inferno-
rum. Quam humores tumidant
dolores extenuant ardores
exsiccant aera morbidant es-
ce inflant ieiunia macerant
ioci solvunt tristicie consumunt
sollicitudo coartat securitas
ebetat divicie iactant pau-
pertas deicit iuventus extol-
lit senectus incurvat infir-
mitas frangit meror de-
primit dyabolus insidiatur mun-
dus adulatur caro delectat
anima excecatur totus homo
conturbatur, et hiis malis
tantis mors furibunda suc-
cedit, vanis quoque gaudiis ita
fine finem imponit ut cum esse desierint n(on)

fuisse putentur. Capitulum [illegible]
Sed quas laudes
vel quas de gratiarum actiones
tibi referre valeamus deus meus
qui nos inter tantas mortali-
tatis erumpnas non desinis con-
solari summa visitacione gratie
tue. Ecce me miserum multis
plenumque meroribus dum vite
mee exitum timeo, dum peccata mea
considero, dum iudicium tuum for-
mido, dum horam mortis cogito
dum supplicia tartari horreo
dum opera mea qua districtione
a te pensentur ignoro, dum quo
fine illa clausurus sim penitus
nescio. Dumque hec et alia multa
mecum in corde meo retracto
consolator ades solita pietate
et inter has querelas nimi-
osque ploratus ac profunda cor-
dis suspiria assumis mestam
mentem meam et anxiam et de-
ducis super alta montium cacumi-
na ad areolas aromatum. Et
collocas me in loco pascue
secus rivulos dulcium aquarum.
Ubi preparas in conspectu meo men-
sam multiplici apparatu
que fatigatum spiritum repau-
set et cor triste letificet. Qui-
bus tandem refocilatus de-
liciis multarum miseriarum obli-
tus super altitudinem terre in
te vera pace quiescam. Capitulum
Amo te deus meus
amo et magis ac magis
amare volo da mihi
speciose pre filiis hominum ut

desiderem te ut amem te quantum
volo quantum debeo Immensus
es et sine mensura debes a-
mari preserti a nobis quos sic
amasti sic saluasti per quibus
tanta et talia fecisti Amor
qui semper ardes et nunquam
extingueris dulcis christe bo-
ne ihesu mea caritas deus
meus Accende me totum igne
tuo amore tuo dilectione tua
desiderio tuo caritate tua io-
cunditate tua et exultacione
pietate tua et suauitate tua
tua voluptate concupia tua que
est sancta et bona que cas-
ta est et munda ut totus dul-
cedine tua amore tuo ple-
flama caritatis tue vapo-
ratus diligam te dominum meum
dulcissimum et pulcherimum
ex toto corde meo et ex to-
ta anima mea et ex totis viribus
meis et omni intencione mea
cum multa cordis contricione et
lacrimarum fonte cum multa re-
uerencia et tremore habeo
te in corde et in ore et pre
oculis semper et ubique ita ut
nullus in me adulterinus
pateat locus
Pulcherime corpus te per
illam sacratissimam
effusionem preciosi sanguinis
tui quo sumus redempti da
michi cordis contricionem et lacrimarum
fontem presertim dum preces
meas et orationes tibi offero
Dum tue laudis psalmodiam de-
canto dum misterium nostre
redempcionis manifestum
tue misericordie indicium recolo uel
offero Dum sacris altaribus
licet indignus assisto cupiens
offerre illud mirabile sacrifi-
cium omni honore et reuerencia
dignum et deuocione quod tu domine
deus meus sacerdos immacula-
te instituisti et offerre pre-
cepisti in commemoracionem tue ca-
ritatis passionis et mortis
pro salute nostra pro cottidiana
fragilitatis nostre reparacione
Confirmetur mens mea
inter tanta misteria dul-
cedine presencie tue senciat te
sibi adesse et letetur coram
te Ignis qui semper luces
amor qui semper ardes dul-
cis christe bone ihesu lumen
eternum et indeficiens panis
vite qui nos reficis in te
nunquam deficis cottidie come-
deris et integer manes
resplende michi accende me
Illumina et sanctifica vas tuum ma-
licia euacua imple gracia
et plenum conserua ut ad sa-
lutem anime mee manducem
cibum carnis tue quatenus man-
ducando te viuam de te vadam
per te et veniam ad te et re-
pausem in te O dulcedo
amoris et amor dulcedinis
comedat cor meum te et re-

ctate tui amoris repleatur
viscera aie mee Eructet
mens mea verbum bonu
caritas mea deus mel vin
tu dulce sat iuuenu Cibz
es grandiu / facme crescere
in te ut sano palato possi
manducari a me
V es vita mea qua
viuo spes mea cui
inhereo Gloria mea qua
adipisci desidero Tu michi
cor tene mente rege / intel
lectu dirige / amorem erige
aim suspende et in supna flu
enta os sicientis te spus
trahe / taceat queso tumltus
carnis concutiant fanta
sie terre aquaz aeris et
poli taceant sompnia et ym
ginarie reuelacones oes li
gua oe signu et quicq transe
undo fit Sileat sibi et ipa
aima et transeat / se no cogi
tando sed te deus meus qm
tu es reuera tota spes et
fiducia mea Est em in te
deo meo et dno meo ihu xo
dulcissimo et benignissimo
vnius cuiusqz nrm et porco
et saguis et caro Vbi ergo
porcio mea regnat corregna
re me credo vbi saguis meus
dnatur dnari me confido
vbi caro mea glorificatur
glosum me esse cognosco
quamuis peccator sim de hac tri
cimone gre no diffido et si
pcca mea phibent spa mea

requirit Et si delicta mea
ppria excludat nature qmo
no repellit no em ta inmitis
est dns ut obliuiscatur homis
et no meminerit ipius quem
gestat ut non diligat carnez
sua mebra sua et viscera
sua Deus vtiqz pdere me
potuisset et despare potuissez
ppter nimia pcca mea et culpas
et infinitas negligencias
meas quas et cottidie inde
sinenter ago corde ore et o
pere z omnibus modis qui
bus huana fragilitas pcca
re potest nisi verbu tuu ca
ro fieret et habitaret in no
bis Sed desperare non au
deo quoniam subditus est tibi
ille vsqz ad morte mortem autem
cruc Tulit cyrographu pec
catoz meoz et affigens illd
cruci pcam crucifixit et mor
tem in ipo aute securus respi
ro qui sedet ad dexteram tuam
et interpellat pro nobis In
cristo confisus in xpo ad te
puenire desidero in quo iam
reuixim et resurreximus
et iam in celu conscendimus
et in celestibus consedemus
tibi laus tibi gloria tibi ho
nor et graciaz actio Piissi
me domine qui nos sic a
masti sic saluasti sic viui
ficasti et sublimasti piis
sime domine quam dulcis
est memoria tua quanto ma

gravitat

ctis mee meditor tanto dul
cior michi es et amabilior
Nam delectat me valde bona
tua pio mentis intuitu et
dulcissimo pij amoris affe
ctu in loco peregrinacionis mee
iuxta modulum meum memor
interim quam diu hijs fra
gilibus membris subsisto
considerare Tue enim cari
tatis vulneratus sum iaculo
tuo enim desiderio flagro ad
te pervenire cupio te videre
desidero Adeo super custo
dia mea stabo et vigilan
tibus oculis psallam et mente
et totis viribus te factorem
et restauratorem meum collaudabo
polum penetrabo mente
et desiderio tecum ero ut in
presenti quidem miseria solo
corpore tenear tecum autem
cogitacione et aviditate atque
tuum desiderio sim semper ut
ibi sit cor meum ubi tu es
thesaurus meus desiderabilis
et incomparabilis multumque ama
bilis Sed ecce deus meus
piissime atque misericordissime
dum tue immense pietatis ac
bonitatis gloriam considera
re volo cor meum non sufficit
excedit enim omnem sensum
humane mentis tuum decus
tua pulchritudo tua virtus
tua gloria tua magnificencia

tua maiestas tua potencia
tua caritas Sicut enim ines
timabilis est tue glorie splen
dor ita ineffabilis est eterne
tue caritatis benignitas qua
illos quos de nichilo creasti
adoptas tibi in filios coniugi
O anima mea si cottidie
oporteret nos tormen
ta perferre Si ipsam
gehennam longo tempore tol
lerare ut Christum in gloria
sua videre possemus et
sanctis eius numero esset dig
num pati omne quod triste
est ut tanti boni tante que
glorie participes fieremus In
sidiantur usque demones pa
rent suas temptaciones fra
gant corpus ieiunia pre
mant vestimenta labores
gravent vigilie exsiccent
inclamet me iste inquietet
ille frigus me curvet Ca
lor cruciat Caput doleat
pectus ardeat inflatur sto
machus palleat vultus
infirmet totus deficiat in
dolore vita mea et anni
mei in gemitibus et ingre
diatur putredo in ossibus
meis et subtus me vermi
bus scateat ut requiescam
in die tribulacionis et ascendam
ad populum accinctum nostrum Que

sanctis

erit iustorum gloria que erit
sanctorum memoria cum vna
quaque species fulgebit sicut
sol cum ordinibus distinctis
cum populum suum dominus in regnum
receperit recensere et meritis
et operibus singulorum promissa
premia restituet pro terrenis
celestia pro temporalibus sempiterna
pro modicis magna Tunc ea
cumulus felicitatis beatitudinis
erit cum dominus adducet sanctos
in visione paterne glorie et
faciet in celestibus consedere
ut sit deus omnia in omnibus
O felix iocunditas o iocun-
da felicitas sanctos videre
cum sanctis esse et sanctum esse videre
deum deum habere in eternum et vl-
tra hec secula mente cogitemus
hoc toto desiderio desideremus
ut ad eos cito peruenire vale-
amus Si queras quo illud
fieri possit vel quibus meri-
tis vel auxiliis Audi res
ista posita est in potestate fa-
cientis quoniam regnum celorum vi-
patitur regnum celorum o homo
non aliud querit precium nisi
teipsum tantum valet quantum
es Da te et habebis illud
quid turbaris de precio Christus
semetipsum tradidit ut acqui-
reret te regnum deo patri Ita
te metipsum da et sic regnum
eius eris ac non regnet peccatum

in tuo mortali corpore sed spiritus
in acquisicione vite O anima
mea reuertamur ad ciuitatem
dei celestem in qua scripti sumus
et ciues decreti Si ergo ci-
ues sanctorum et domestici dei
et si heredes dei coheredes
autem Christi Consideremus in-
clitam urbis istius felicitatem
inquantum considerare possibile
est dicamus cum propheta O quam
gloriosa dicta sunt de te ciui-
tas dei Sicut letancium om-
nium habitacio est in te fundata est
enim in exultacione vniuerse
terre non est in te senectus
nec senectutis miseria non
est mancus nec claudus nec
gibbosus nec deformis quia
omnes occurrent in virum perfectum
in mensuram etatis plenitu-
dinis Christi Quid hac vi-
ta beacius vbi non est pau-
pertatis metus nec egritudinis
imbecillitas nemo leditur ne-
mo irascitur nemo inuidet cu-
piditas nulla exardescit nullum
ibi desiderium nulla honoris
aut potestatis ambicio nullus
ibi dyaboli metus Insidie
demonum nulle terror iehenne pro-
cul nec mors corporis nec anime
sed immortalitatis munere iocun-
da vita nulla erit tunc vsquam
discordia sed cuncta consona cun-
cta conueniencia quia omnium sanctorum

erit una concordia pax tuta
et leticia continebit tranquil-
la erunt omnia et quieta Iugis
splendor non qui nunc est sed
tanto clarior quanto felicior que
civitas illa ut legitur non e-
gebit lumine solis sed dominus omnipotens
illuminabit eam et lucerna eius
agnus ubi sancti fulgebunt ut
stelle in perpetuas eternitates
et sicut splendor firmamenti
qui erudiunt multos quapropter
nox ibi nulla nulle tenebre
concursus turbinum et nubium
nullus nec frigoris nec ar-
doris asperitas ulla sed talis
erit rerum temperies quale nec
oculus vidit nec auris audivit
nec in cor hominis ascendit
nisi illorum qui perfrui digni
inveniuntur quorum nomina
scripta sunt in libro vite
Verum super hec omnia consociari
choris angelorum et archange-
lorum atque omnium celestium vir-
tutum interesse patriarchis et
prophetis videre apostolos atque
omnes sanctos videre eciam
parentes meos gloriosa sunt
hec sed multo gloriosius est
presentem vultum dei cernere
Incircumscriptum lumine videre
supercellens erit cum deum
videbimus in nobis quem
959 cernere finis non est etc.
960 Magna res est amor
quo anima per semetipsam
ipsam accedit ad deum fiducia-
liter deo constanter inheret deum fami-
liariter percunctatur consulit ~~de~~ de omni re
~~omni re~~ anima que amat nil aliud preter
cogitare nil loqui cetera con-
tempnit omnia fastidit quicquid
loquitur amorem sapit amo-
rem redolet ita eam amor dei
sibi vendicavit Qui vult
scire dei noticiam amet frustra
accedit ad legendum ad me-
ditandum adorandum qui non
amat Amor dei timorem excu-
tit et eam sibi intendere
facit Anima quam tangit amor
dei nil aliud preter cogitare nil
considerare frequenter suspira-
re dicens Sicut cervus desi-
derat ad fontes aquarum ita
desiderat anima mea ad te deus Deus
amore venit ad homines venit in
homines factus est homo amore dei
invisibilis similis suis factus
est filius amore vulneratus est
propter delicta nostra tuta et fir-
ma requies est infirmis peccatori-
bus in vulneribus salvatoris
Securus illuc habito patent
michi viscera per vulnera
quicquid ex me michi deest u-
surpo mihi ex visceribus domini
mei quia misericordia affluunt nec
desunt foramina per que afflu-
ant per foramina corporis patet
in archana cordis patet mi-
chi magnum pietatis sacra-
mentum patet viscera misericordie dei

mei in quibz visitavit nos
oriens ex alto vulnera xpi ihu
plena sunt mie plena pie
tate plena dulcedine et cari
tate fodint manus eius et
pedes et latus lancea fora
uit p has rimas licet michi
gustare qz suavis e dns meus
quia revera suavis et mitis
et mlte mie oibus invocanti
bus in veritate .i. oibus reque
rentibus et diligentibz maxie
copiosa redemptio data est
nobis in vulneribz salvato
ris mei in multitudine dulce
dinis et gre plenitudo et p
fectio virtutu Cu me pulsat
aliqua turpis cogitatio recur
ro ad vulnera xpi et fugit a
me Cu me pmit caro mea
recordatoe vulnerum dei mei
resurgo Cu dyabolus parat
insidias in fugio ad viscera
dni mei et recedit a me Si
ardor libidinis moveat me
bra mea recordatoe vulnerum
filii dei extinguitur In di
bus adversitatibz no invenio
ta efficax remediu qua vul
nera xpi in illis dormio et
requiesco intrepidus xpus
mortuus est pro nobis ni
chil ta mortiu qd no mor
te xpi solvatur tota spes e
in morte dni mei Mors
eius meritu meu refugiu
meu salus mea z resurrec

mea miseratio mea Non su
meriti inops qua diu ille misa
tor mei fuerit Et si mie dni
mlte / etia multus sum i meri
tis quato ille potentior ad sal
vandu tanto ego securior Pec
cavi pctm grande et multorum
michi conscius su delictorum n
sic despero qm ubi habundat
delictum superhabundat et gra
Qui desperat de venia pcto
rum suorum negavit deu ee mi
sericordem Magna iniuria de
facit qui de eius mia diffidit
qntu in se est negat deum
hre caritatem veritatem et pta
tem in quibus tota spes mea
consistit scilicet in caritate ad
optionis In veritate pmis
sionis in ptate redemptionis re
dictionis Murmuret iam insi
piens quantu volt cogitatio
mea dicens Quis enim es
tu et quanta est gloria tua
illa quibz ve meritis obtine
illa speras et ego videbo Sci
o enim cui credidi quia in carita
e nimia adoptat me in filiu
qr verax e in pmissione
potens in exhibitione licet
ei facere qd volt no possum
terreri multitudine pctorum
Si mors dni in mentem
venit qm pcta mea illum
vincere non pnt Clavi et
lancea clamat m qd vere
reconciliatus sum xpo si eu
amavero longius aperuit mi

che latus lancea xpi et ego
intraui et ibi requiesco securus
qui timet amet quia caritas
foris mittit timorem. Nullum
tam potens est tam efficax contra
ardorem libidinis medicamentum
quam mortem redemptoris mei de-
uote meditari. Extendit bra-
chia sua in cruce et expandit
manus suas paratus in am-
plexus peccatorum. Inter brachia
saluatoris mei et viuere vo-
mo· lo et non cupio ibi securus de-
cantabo. Exaltabo te domine quoniam
suscepisti me nec de. i. m. m.
s. m. Salus nostra caput inclinauit
in morte ut oscula daret di-
lectis suis quociens deum con-
tulamur quoties in eius amore
compungimur

Quia omnia insignita
dei ymagine redemp-
ta xpi sanguine de-
sponsata fide dotata spe ornata
virtutibus deputata cum ange-
lis dilige illum a quo tantum
dilecta es. Intende illi qui in-
tendit tibi querere te quere
ama amatorem tuum a quo ama-
ris cuius amore preuenta es
qui est causa amoris tui. Ip-
se est meritum ipse est premium
et ipse fructus ipse vsus et
ipse finis. Esto solicita cum
solicito cum pacato vacans cum
mundo munda cum sancto sancta quan-
le te paruus deo et tem exptet

ut appareat tibi deus. Quamuis
et multis et multe mundana suaues
et dulces et iocundes et hu-
les requirit ama illum qui
te eduxit de lacu miserie et
de luto fecis. Elige illum ami-
cum tuum pre omnibus amor tuus
quoniam cum omnia subtracta tibi fue-
rint solus fidem seruabit in
die sepulture tue cum omnes
amici tui recedunt. Ille te
non derelinquet sed tuebitur a
rugientibus preparatis ad escam
et conducet te per ignotam
regionem et perducet ad pla-
teas superne syon et collaca-
bit te cum angelis ante faciem
maiestatis vbi audies illud
melos angelicum vbi est can-
ticum leticie vox exultacionis
et salutis gratiarum actio et vox
laudis atque alla perpetuum v-
bi cumulus felicitatis supe-
mines gloria supplendans letitia
et omnia bona. Quia mente
suspira ardenter desidera
vehementer ut possis in illam
ciuitatem supernam de qua tam
gloriosa dicta sunt ascendere
in qua sicut letancium omni-
um habitacio est amore potes ascen-
dere amanti nichil est diffi-
cile nichil ipso leue quia quod amat
ascendit frequenter et currit
familiariter per plateas celes-
tis iherusalem visitando
illos patriarchas et prophetas

salutando aplos admirando mir
tiru exercitus et confessorum et cho
ros virginum spectando celum et
terram et omnia que in eis sunt
non cessat in dire ut amet deum
fortissimo cum affectu | O anima
si vis amari a deo reforma
in te ymaginem suam et desidera
bit te consilio namque sancte trinitatis
ad ymaginem et similitudinem
creavit te deus tuus quod nul
li alii ex creaturis concessit ut
tanto eum ardencius diligeres
quanto te mirabilius ab eo con
ditam intelligeres | Considera
ergo nobilitatem tuam o nobilis
creatura quia sicut deus ubi
que est totus omnia vivificans
et movens et tu secundum modum
tuum es et sapis et sicut in
deo tres sunt persone sic et tu
tres habes vires | Intellectum
memoriam et voluntatem et sicut
ex patre generatur filius et ab
utroque procedit spiritus sanctus ita ex in
tellectu generatur voluntas et ex
hiis procedit memoria | Et sicut
deus est pater deus filius deus
spiritus sanctus tamen non tres dii sunt sed
unus deus et tres persone
ita anima est intellectus est
memoria anima voluntas non tamen
tres anime sed una est anima
et tres vires | Ex quibus
anime viribus quasi excellencioribus
iubemur deum diligere videlicet
licet ut diligamus eum toto cor
de tota anima tota mente id est
toto affectu tota memoria tota
voluntate nec solus sufficiat
deo intellectus ad beatitudinem
nisi sit in amore eius volun
tas ymmo hec duo non sufficiunt
nisi addatur memoria quod semper
in mente intelligentis et vo
lentis maneat deus ut nullum
possit esse momentum quo homo
non utatur vel fruatur divi
nia vel bonitate ita nullum
sit momentum quo ipsum presentem
non habeat in memoria | Intellige
dignitatem tuam nobilis crea
tura quia non solum insignita
es dei ymagine verum et simi
litudine | Sicut enim creator tuus
qui te ad similitudinem suam fecit
est caritas bonus et iustus
et suavis mitis et misericors
et cetera insignia que de eo leguntur
Ita creata es ut caritatem
habeas et esses bona munda sancta
et iusta et pulchra mitis et
similis | Quanto ergo virtutes quan
to plus inde habes tanto pro
pinquior deo eris et maiorem
tui conditoris geris similitudinem
Quid maius hiis tibi fa
cere debuit deus tuus quam
quod ad similitudinem suam te
conderet insuper virtutum vestibus
te ornaret quibus ipse est or
natus | Attende ergo dili
gencius tue conditionis excellen

cia venerandam sce trinitat
ymagine in te ipa cognosce
honorem similitudinis ad quam
creata es et hre stude nobili
tate moru exacto virtutum digni
tate primoru ut qui appetere qua
lis sit tuus filius et apperere pos
sis Silis enim silem querit et
qualem te parauis deo talis
nat est ut appeat tibi deus
Si ergo pulchritudinem tuam
in te reparaueris concupiscet
rex decore tuum quoniam ipse est
d. d. tuus ipse amicus tuus
speciosus forma pre filiis ho
minum ipse dixit Ecumque fac
voluntate p. m. qui in ce est
ipse m. pr. et fr. ec. Audi quo
virtus et sapia pris filius
est pris Sic voluntas hois
nichil aliud est quam quod plos
metis Si ergo eadem e voluntas
opris et tua idem est filius
tuus et filius pris veritas
et sapia. Voluntas corde
et ex corde generatur Si ergo
idem uis cu sapis qd pr
eundem hebis filiu quem pr
In te z vtru sis pr an mr
an potius vtruqz pr et mr
no tuo merito sed dei dono
Potes enim eum generare
in corde tuo et in corde ali
eno Potes eu concipe a corde
tuo et ab ore alieno Intel
lcu generatur ssbu concipitur

affectu nascitur affectu nutritur
Qui veritatem intelligis vel
aliu intelligere facis cristum
gignis Nosti volutatem dei
consensisti et concepisti ergo ge
gnis es pr qui conapis es
mat aando pceptus operando
nutris Si in ptate ergo
colimgr vtru tante prolis
efficiatur mr Maledicta ergo
sterilis que no parit que
talem filiu hre potuisti Sic
maledictus pr qui no gignit
nisi ex non ez in mea volu
tate consistit veritatem intel
ligere et veritati consentire
Non enim veritatem intelligo
cu volo intellere aut consen
to si voluero velle cu no pos
sum nisi gra dei fuerit me
cum Nulla enim est huana
industria sine dei gra Ex
quo primus homo peccauit
nature bonu pdidit p libi
arbitrii vigorem sed no ele
ctione ne no eet i nobis q
emedare9 pctm In nobis
nanqz manet ad querendam
salute arbitrii volutas, v
isolis volutas sed amonete
pus deo et iuuante ut vol
ligam sed sequimur ptate ire
e dne aute inspiratois atqz
subsequente gra dni nri ihesu
xpi qui est bndcs i ss Ame

Et sic est finis h9

Nulla
d
no

Incipit liber beati Augustini de spiritu et anima. Primo prologus

Quoniam dictum est michi ut me ipsum cognoscam sustinere non possum ut meipsum habeam incognitum. Magna enim negligencia est nescire quid sit illud quo celestia tam profunde cognoscimus quo naturalia tam subtili indagacione investigamus et de ipso quoque creatore nostro tam sublimia scire desideramus. Non est res peregrina nec longe querenda cum qua ista sapimus sed semper nobiscum adest intus latet loquitur et inter ista nescitur. Datum est illi tam insectum rerum secreta scire. Et seipsum non potest cognoscere. Paucis autem licet ipso animo animum cernere id est ut ipse animus animum videat. Fieri autem non potest quadam divina prudencia ut inveniendi facultas desit religiosis animis scilicet seipsos et deum suum pie et caste ac religiose querentibus. Ideo reddam me michi immo deo meo cui anime maxime debeo et videbo quid sit animus et que sit patria eius. De accessus libri de statu animi

l' processus

Animus est quedam substancia racionis particeps regendo corpori accomodata. Animus sapiencia illustratus et suum principium respicit et seipsum cognoscit et quam indecorum sit ut extra se querat quod in se ipso intra se possit invenire intelligit. Corporeis vero passionibus consopitus et per sensibiles formas extra seipsum exitus oblitus est quid fuit et quia nichil se fuisse meminit nichil preteresse videtur quod credit. Solo siquidem circa corpora et ymaginaciones circa locorum similitudines atque locorum varietates versatur et in eis sive vigilando sive dormiendo distrahitur. Cum vero ab hac distraccione per puram intelligenciam ascendens in unum se colligit catholicus de statu siquidem est animi aspectus quo per seipsum vim intuetur. Formacio est vero inquisicio quere illa operis ad videndum ista ad inquirendum et cetera. Alia videlicet visibilia per corpus invisibilia per se. Capitulum secundum

Animus invisibilis est neque enim aliter invisibilia cernere valet. Visibilia per corpus videt invisibilia per se. Et in eo se vi-

videt

det quod invisibile se esse videt. Vi-
detur tamen in corpore per corpus
sicut visus in litera manet et per
literam videtur. Animus corporis do-
minator habitator et rector videt
seipsum per seipsum non querit auxi-
corporalium oculorum immo ab omnibus
corporeis sensibus tamquam impedien-
tibus et perstrepentibus abstrahit
se ad se vt videat se in se
vt noverit se apud se. Et cum
vult deum cognoscere elevat
se super se resecte mentis acie.
Non enim est aliquid tale deus
qualis animus est videri tamen
non nisi animo potest nec ita vt
animus. Immutabilis siquidem
est veritas et sine defectu
sicut non talis est animus sed
deficit et proficit novit et i-
gnorat meminit obliviscitur
modo vult modo non vult diffusus
cogitacionibus atque consiliis huc
atque illuc vagatur considera-
do omnia spectat omnia videt ab-
sencia transmarina ambit visu
et penetrat aspectu abdita scru-
tatur et vno momento sensibus
suis per totius orbis fines et
mundi secreta circumfert. Et des-
cendit ad infernum ascendit
inde versatur in celo adherens
Christo iungitur deo. Ipse siqui-
dem est eius patria et habitacio
ad cuius similitudinem factus est. Et ideo
ipsi reddi se talem desiderat

qualis a deo factus est similem
deo. Redeat ad se et stet in
se intra se metipsum querat et
videat vnde constat homo et ex
qua parte sui factus sit ad yma-
ginacionem dei. Sequitur de parti-
bus anime et potenciis ad quid
est creata. Capitulum 3m
Ex duabus substanciis
homo constat. Anima tantum
et carne. Anima cum racione carne
cum sensibus quos tamen spiritus non movet
absque anime societate. Anima vero
suum racionale tenet sine carne.
Est siquidem racionalis concupiscibilis
irascibilis per racionabilitatem habilis
est illuminari ad aliquid cognos-
cendum infra se et supra se
in se et iuxta se. Cognoscit
enim deum supra se se in se an-
gelos iuxta se et quidquid am-
bitu celi continetur infra se. Per
concupiscibilitatem et irascibili-
tatem est habilis affici ad ali-
quid appetendum vel fugiendum
amandum vel odiendum et omnino
de racionabilibus dictis specius oritur anime
et de aliis omnibus affectus. Affe-
ctus autem quadripartitus
esse demonstratur cum de eo quod
amamus iam gaudemus vel gau-
dendum speramus. Et de eo quod
odimus iam dolemus vel do-
lendum metuimus. Et ob hoc
de concupiscibilitate gaudium et spes
de irascibilitate dolor et metus
oriuntur. Reliquum quare affectiones
anime dicuntur sunt vicio atque

vtutu quasi qdam pricipia
et comis materia Affectus
siquide omi opi nome ipost
Et qm vtus est hitus ment
bene coposite coponendi sut
atqz instituendi et ordinadi
sci affcus ad id qd debet et
quo debent vt in vtutes p
ficere possint Alioqn in vicia
facile decadent Cu g° pru
denter modeste fortit ⁊ ius
te amor et odiu instituntur
in vtutes exurgut prudecia
scz et tpancia et fortitudiez
atqz iusticiaz que quasi origi
nes et cardines sunt omi
vtutu et hec oia cu affcus
sr et vtuose in aia instituu
p odiu mundi et sui pfiat i
amore dei et pximi Et per
cotemptu tpaliu ⁊ inferioru
crescit in desideriu etnorum
et supnorum Sensus vero
prius in aia et idem e q ip
aia et cu corpus no sit cor
poreus dr qr corpus trascen
dit vel quia corporeis exercet
instrumentis Vnde ab instru
mentorum nuo quinqz ptitus dr
cu intus no sit nisi vnus
necoth ppter varia exercicia
interiora variatur et varie nu
cupatur dr nacqz scz ymagi
nacio racio intellectus intelli
gencia et oia hec in aia nichil
aliud sunt q ipa Sicut autem
et alie inter se pprietates mt va
ria exercicia Deus vna eentia vel
et vna anima pprietates quidem
diuerse sed vna eencia scdm
exercicia multa sunt scdm vero
eenciam vnum sunt in aia et
quasi ipa Et sicut mundus
visibilis partita quadam quitu
plici distinctione est ordinatus
scz terra aqua aere ethere sive
firmamento ipo quoqz supmo
celo qd empireum vocatur Sic
anime i mundo sui corporis peg
nati quinqz pgressus sunt
ad sapiam sensus scz ymagi
nacio racio intellectus intelli
gencia quinqz enim pgressionibus
nobilitas exercetur ad sapiam
⁊ quatuor affcibus ad caritatem
qtuor nouem istis pgressionibus
in semetipsa pficiens scdm aiam
et affectum quasi interius q
busdam pedibus que spu viuit
spu ambulat vsqz ad cheru
byn et seraphin i vsqz ad
plenitudine sciencie ⁊ plenitudinem
caritatis beataqz aia p exercicia
cui vtutes quasdam facultates
pnaturaz habet Sequitur
de coparacione ⁊ ordinacione
aie ad angelos Capitulum xiii xiii

Et hos pgressus no
minibus et ordinibus an
gelorum prudenti lectori releuare
facile est siquidem ei aptare
scdm qui primus aie nuncius
est angelus qui nuncius maior
archangeli ymaginacio est

que plura qm sensus pcipit tiore virtutibz dolorem pctatibz Cum enim suppliciis tritus et dolore pccatorum copunctus odit mundum et cotepnit seipm cu virtutibz facit mirabilia atq cu pctatibz fugat demonia magis namq est cotepne se ipm qm mundu qz multi ppter vanitatem cotepserunt Raciones principatibz Nam sicut illi presunt et principatur sub ditis spiritibz sic ro ssibz et affcbz amorem suu gaudiu dnacionibz Recte namq dnacionibz aliis qui omnes amat et de pfectu omnium gaudent Intellcus throni in quibz dns sedet Sic sedet deus in cordibz hom p sanctificationem et habitat per pacem et dilcone qm deus est pacis et dilcois Intel ligencia cherubyn Illi na q spus tanto pfectiu scien plem sunt qnto claritate dei vicini contemplatur Intel ligencia qz ea vis est aie que ime te deo supponit Seraphin siquidem ipm et que in ipso sunt spe seu desideriu sera phim deus enim omnium finiu spes tre cui vultu deside rat vniusa tra et in quem seraphim pspicere desiderant tota spes mea et desideriu meum est spes de pmissio et gaudiu de premiis que sat amore dei et pximi Quod sit aia silitudo omni rerum 2m diuersitatem viriuum suarum

Anima ad similitudinem tocius sapie Ca m creata omnium rerum silitudine in se gerit Unde a pho diffinita est omnium silitudo habet siquidem in se vi res quibz omnia investigat et omnibz silis existit cum vna sit silis terre p ssum aque p ymaginacionem aeri p racionem firma to p intellcum celo celorum p intelligenciam si milis est lapidibz p essencia arboribz p vita aliibz p ssum et ymaginacionem hoibz p ra cionem angelis p intellcum deo p intelligenciam Et sic deus est omnibz capabilis sic et anima omnium capax est Capabilis et pticipabilis est deus oibus ex naturali suo munere et vsu ex munere ab omnibus pticipatur quo ad essenciam qui sunt et sm illam ad ydoneam spem qua ab aliis differunt et sm vtrumque ad cogruum vsum qz pficiunt etc. Secundum hoc est vestigium trinitatis in omni re

Tercia hec Ca m omni existenti insunt quasi qdam vestigia

sume eterne ymaginis et mune[ris]
id est trinitatis patris et filii et
spiritus sancti. Eternitas quippe
est in patre species in ymagine
usus in munere. Eternitas i
quidem in patre quia pater non habet pa
trem de quo sit. filius de patre
est ut sit atque ut illi coeternus
sit ymago dicitur. ymago enim
si perfecte implet illud cuius
est ymago coequalis est illi.
Species est in ymagine id est
pulchritudo congruentia equa
litas prima et summa simili
tudo summa et prima vita sicut
et summus intellectus. Usus
est in munere. Munus
patris et filii est spiritus sanctus. Usus
ergo in munere est dilectio
gaudium leticia felicitas sua
vitas. Ille namque ineffabilis
complexus patris et ymaginis
non est sine perfectione sine
caritate sine gaudio. Hic sit
in illa trinitate summa origo
est omnium rerum perfectissima
pulchritudo et beatissima de
lectatio. Nobis autem omnis
usus est ex munere quoda
modo nam quia propior nobis
videtur esse spiritus sanctus utpote patris
et filii munus ex ipso nimi
rum quod omnis usus gratie cum
patre et filio ipse regit et eru
dit et consolatur et perdu
cit etiam ad christum quem

ipse sine macula simul et
ruga tradet regnum deo patri
sicut a patre per filium et spiritum sanctum
vel potius in spiritu sancto divina
ad nos descendunt. Pater siquidem
tradidit filium suum quo redime
ret servos misit spiritum sanctum
quo servos adoptaret in filios
filium dedit in precium redemp
tionis spiritum sanctum in privilegium
adoptionis se denique totum
servat hereditatem adoptatis.
Nemo igitur de dei pietate
diffidat quia maior est sua
misericordia quam mea miseria et quis
quis ad eum toto corde clama
verit exaudiet illum quia misericors
est. Tardius siquidem videtur ei
peccatori veniam dare quam ipse
peccator veniam accipere. Hic enim
festinat absolvere eum a torm
ento conscientie sue quasi plus eum
cruciet compassio misericordie quam
ipsum miserum passio sua.

De capacitate anime et quod ipsa sit capax universitatis. Capitulum

Capax est anima omnium quia
per rationem ad cognitionem
et per concupiscentiam ad dilectionem
universitatis capax invenitur.
Sunt enim duo in anima et
sunt ea quibus anima scilicet naturalis sensus
cognoscens omnia diversitates inter
omnia. Et naturalis affectus quo
omnia suo ordine et gradu diligat
omnia. Corruptis facultatibus et

et aia

et quedā instrumēta cognos
cendi et diligendi habet a
natura cognicōz tn̄ verita
tis et ordine dilcōnis neq̄
quā habet nisi a grā fcā
siquidē a deo mens racionalis
sicut eius ymaginē suscā
pit ita cognicōz et amorē
Vasa naqȝ q̄ creatrix sapia
formavit vt sint adiutrix grā
replet ne vacua sint si stare
nun̄ opariū invenerit
Sequit' diffinicō aīe octa
Anima est sba rōlis
intellectualis a deo
facta spūalis nō
ex dei natura sed pocius
creatura ex nichilo fcā in bo
nū malūqȝ vtibilis ī ideo
aliquatenus est imōrtalis
in deterius mutari solet
et a voluntate dei tamen pcta
paradise bona sic alienari pt
et aliqūterus imōrtalis qm
sēm quo et post hanc vitam
vel bene vel male sit amit
tere nō potest nō p acta
ante carnē gesta meruit
ut includeretur ut quidaz vo
lunt sed nec io nec potest
eē in homine sine sorde pcti
nisi a cristo fuerit liberata
dei em nutu aia ad corpus
venit ut si sēm eius precepta
agere vellet mcedem acci
perz eterne vite et societatis

angelorum. Si aute contemp
neret seu dolens contumax
sine ignis eterni lueret penas
iustissimas. Differencia spūs
et anime ī q̄ duo spūs insunt
anime interiori. Nonum
Nā ex eo dcā est q̄
ad vivendum adiuvet
corpus hoc ē vivificat. Spūs
vero est aia p spūali natura
vel p eo q̄ spiret ī corpore appel
latus ē spūs. Anima ī spūs
idem sunt in homine. Qua
uis aia aliud notet et aliud
spūs idem tn̄ sunt in homine
Est naqȝ ad sbam dē et aia
ad vivificacōz eadem ē essencia
sed pprietas diversa. Nam
vnus et idem spūs ad semet
ipm dr̄ spūs et ad corpus
aia. Spūs est inquantum est
pdita rone sba rōnalis. aia
inqm vita corporis de qua
dcm est math. xvi. Ioh.
xii. Qui pdiderit animaz
suam saluā faciet illā ō
quisquis pter deū hanc vitam
que nunc corporis institucione
est ī aie tpaliter mortalis
constat libenter despexit in
futuro eandem corpus non
solū aie vita eterna ī immor
lem recipiet. Humana anima
et et in corpore ht̄ eē et extra
corpus pter anima et spūs
vocari pt nō due aie sibilio

et rōlis Altera qua hō viuat et altera qua vt quidem putant sapiat sed vna eademqȝ aīa in se metipsa viuit ꝑ intellectū ⁊ corꝰ vita prebet per ssm̄ huānū naqȝ corpus neqȝ uiuere neqȝ nasci sine rōli aīa pt vegetatur tamē et moue et cresat et humaz forām in vtero recipit prius qȝ rōnalem aīaz recipiat sicut etiā virgulta et herbas sine aīa moui et incremētū hīre videmus

De duplici sensu anime Decimū

Duplex quidem est vita aīe Alia qua viuit in carne alia q̄ viuit in deo Duo siquidem ssus sunt in hoīe vnus interior et alter exterior vterqȝ bonū suū habet in quo reficiatur in cōteplacōne diuinitatis reficiā ssꝰ interior Sensus exterior in cōtemplacōne huanitat ppterea em̄ deus homo factꝰ est vt totū hoīem in se beatificaret vt tota cōuersio hoīs eēt ad ipm̄ et tota dilectio eēt in illo cum a sensu carnis videtur ꝑ carnē et a ssu mētis ꝑ diuinitatis cōtemplacōz hoc erat totū bonū homīs vt siue egredētur siue ingredetur pascua ī suo factorē inueniret pascua foris in carne saluatoris ⁊ pascua intus in diuinitate creatoris hoc bonū magnū secutū est malum qm̄ ꝑdito bono qd intus erat egressa est anima ad bona q̄ foris erat ⁊ pactū fecit cum delectacōibȝ sciliis requiesceēs sup illas nō attendens absenciaz boni sui intoris eo qꝫ cōsolacōnes suas q̄rēt in bonis alienis Nam cū exterior ssus carnalis boīs vtitur interior ssꝰ mētis qi obdormit nō em̄ cogitat bona interioris ssus qui iocūditate bonorꝫ exteriorꝫ capitur qui in carne viuit in carne sentit et dolores carnis fugit inquātū pt Alia autē aīe sensus ignorat neqȝ meditināz querit eis Cū autē mortuus fuerit ssus aīe quo viuit in carne tūc viuificabitur magis ssꝰ ille quo senciet seipam et sciet tūc dolores ⁊ sentire incipiet vulnera sua quāto ꝑpius tanto grauius magis em̄ nocet malum qd magis vicinū est ⁊ magis prodest bonum

Et modis dicatʳ sps Vndecimū

Spūs multis modis dr̄ Dr̄ naqȝ spiritus deus aer iste ⁊ flatus aeris qui a corde receptus ⁊ inde per totum corpus emissus motū

vitam flatu nature continet

Iste aute spus inter aia dici no pt qui aeris tenuitate et varietate dissoluit'. dr em spc aima siue hominis siue pecoris. dr spus mens rois et e tqm quidam oculus aie ad qua ptinet ymago et cognicio dei. Oculus aute aime e mens ab omi labe corporis pura, mentis aspectus racio est intellectus visio. tria hec omi aie roli nec sunt .i. vt sanos oculos habeat ut aspiciat et videat. Sanos oculos habet cu a mortaliu cupiditatibz e purgata atqz recta. Aspicit cu in dei lumine contemplacionis oculos figit. Videt cu illa contemplacione conspicit quanta sint gaudia quanta leticia quanta securitas quanta iocunditas. Sanitas facit illam securam aspectus racionis visio beatam. Cu em ab omi fece fuerit libera maculis et diluta tunc se demqz in se ipa libentissime tenet et nichil sibi metuit ac nulla sua culpa quoqz angitur et tunc ingenti quadaz et incredibili fiducia pgit in deum .i. in ipam contemplacioz veritatis. aspectum siquidem rcom sequitur ipa visio dei que e finis aspectus. Hec aia plus

sanatur sanata introducitur introducta reficitur. Spus est quaz vis aie mente inferior vbi corporaliu rerum similitudines exprimuntur nec iste spus corporalis est sed corpori silis. Qui em spu videtur no sunt corporalia sed silia corporalibz, facies quam hois z nobis foris secus no e et in memoria mea habet ymaginem suam moralem quidem sed corporali silem. mundi itaqz istius magnitudo pulchritudo z nobis foris presto est z in memoria mea het ymaginem sua moralem quidem sed corporali silem, ad quam acierum claudis oculis caz cogitamus. Et cu quis quod z ad corporis spm atqz corporale in loco hoc e ad ai aie silitudo corporis in aia memorie et q e intencio voluntatis ad corpus visu visionemqz copulanda h e eadem intencio voluntatis ad coplandaz ymaginem corporis q e in memoria z ad visione cogitantis.

Quod spus ad ymaginem z silitudinem dei factus est

Ille spus dr ad ymaginem z silitudinem dei factus in quo cognicio veritatis et amor virtutis e. ymago siquidem est in cognicione similitudo in dileccione. ymago quia racionalis silitudo quia spiritualis, ad hec siquidem creata nulla in memoria sba racionale mm quam racionam intelli-

gimus et sapimus hoc spm dicim
huc aute spm metis vire .i.
mete nichil em aliud e spc
metis qua mes sicut corpus
carnis no e aliud quaz caro

Sequitur Unde dr mens 13

Mens dr amene Mene
aut grece e luna latie
et sicut lua crescit et
decresat et varia vicissitudie va
riatur in se tame q fiut qua
dam pfecta nouitate se restatuit
Sic mes nuc capit summis
inserit nuc decidat in infima
nuc sese referens ad veris fla
redarguit mo ad celia rege
da reflectitur mo etiam tempora
bus conspiciendis uel consule
dis adheret Diffinicio racionis

Racio siquidem est .IX.
mentis aspectus quo
bonum maluque discernit vir
tutes elegit deu diligit Mes
est universorum capax et om
rerum silitudine insignita omn
dr cognitiua naturali quadam potentia
et naturali dignitate Ideo
invisibles rerum causas comprehendit
per intelligenciam et visibiles acta
lium formas per sensuum passiones
et acciones colligit et sive per sensus
ad sensilia exeat sive per intelli
genciam ad invisiblia ascendat
rerum silitudines ad se ipsam trahit
presencia cognoscit absencia intelli
git et ignota requirit et circa
invencionem versatur actus mentis

Dicitur Quod appellatur mens

Racionale et .17.
~~actuale~~ intellectuale
nim quo raciocinamur
et intelligimus et sapimus mente
dicimus que ita facta e ad yma
gine dei ut nulla interposita na
ab ipsa veritate formetur Mes
em ex eo dicta est q emineat
in aia pstanciorum .s. vis aie aq
procedit intelligencia per intellige
ciam aute veritate intelligit et
per sapiam diligit Sapiencia
nanque est amor boni sive sa
por boni A sapore siquidem
dicitur mentis visio est in
telligencia gustus aute sapia
illa conteplatur illa delectatur
Cum ab inferioribus ad superiora
ascendimus prius occurrit no
bis sensus deinde ymago
postea racio postea intellectus
deinde intelligencia et in summo
est sapia Summa nanque sapia
est ipse deus Sapia hominis
est pietas .i. cultus dei Quod
sit sensus et alie vires anime

Sensus e ea vis 16.
aie que rerum corpore
arum corporeas formas
presentes percipit ymago e quaz
vis aie que rerum corporearum
corporeas formas percipit sed
absentes sensus namque i ma
formas percipit ymaginacio
extra materia et ea vis q
exterius percipit formata sensus
dr eadem usque ad intellectum tra
ducta ymaginacio vocatur ymag

ymacio namqz de spu oritur et
scdm eius diuersitates spus
hz varie vices sunt Multa
videt aia carnalibz oculis
multa eciam fantastica ymagi
nacione conspicit et vbiqz des
ceditur mo erigitur et quasi
fluctuare videtur no a se eg
rediens sed in semetipsa tamqz
paruitates in magno spacio p
vagatur no exit ad illa sz
tractatibz suis sibi illa re
putat habet siquidez in se
quasi quandaz latitudinem
longitudine et altitudinez
Nam p caritate deu et deos
fideles complectitur p me
ditacoz omnia q a principio
vsqz ad fine mudi deus ppt
salute nraz operatus e medita
p coteplacoz que sursu sunt
celestia cotempla Et ind
sit ro quid sit intellectus

Racio ea uis .1a.
e aie q veru corpoe
rerum naturas forz
differencias per ipa etia acci
dencia pcipit omnia incorpea
sed no extra corpa nisi rom
sba abstrahit em a corpibz
que fundant in corpibz no
actioe sed consideratone na
namqz spus corpis sm qua
oime cor e nullius cor vtiqz
est Intellectus ea uis est
aie q inuisiblia pcipit sicut
anglos demones aimas et oez
spm creatu Intelligen ea uis
est aime que imediate suppo
deo Cernit siquidez spm summu
verum et verum incomutabilem Sic spus
pcipit cor ymaginacoe corpm
silie rone corpm nas In
tellctu spm creatu et spm spus
pcipit ymaginacio repntat co
gitacio format ingeniu inues
tigat racio iudicat memoria ser
uat Intelligen cophendit
et ad meditacoz seu coteplacoz
adducit Ingeniu ea vis e
aie siue intentio qua se exte
dit aima et exercet ad cognitoz
cognitionem Ingeniu ergo
exquirit ignota vel ignora
no discernit iuncta memoria
retinet iudicata ul meditata
et offert ad huc iudicanda Sic
fit ascensus ab inferioribz
ad superiora et yma a summis
dependant Intellectus namqz
quedam ymago et silitudo
est intelligencie rome intellectus
rationis fantastici spus cui et
supmu corpus i ignis quadaz
silitudine iungitur aer ignis aeri
aqua aque terra Sensus in
format ymaginacoz ymaginacio
rone et facit sciaz seu pru
dencia visus rom otinere
dma pudencia informat ea et
facit intelligenciam seu prude
ncia Est namqz in rone qd
du ad supna et celestia inte
dens et ideo de sapia et est qi

dam ad transitoria et caduca respiciens et illud vocatur prudencia. Hec duo ex ratione sunt et in ratione consistunt et dividit se ratio in duo scilicet sursum et deorsum. sursum ad sapientiam deorsum ad prudenciam quasi in virum et mulierem ut vir sit superior et regat et mulier inferior ut regatur. Unde dicitur melior est iniquitas viri quam mulier benefaciens. Melior siquidem est qui per celeste desiderium accensus carne nativa ei subtrahendo affligit quam qui per carnalem affectum resolutus per omnia que commoda ei satisfacere contendit. Quo diversificatur obiecta secundum diversitatem anime . 18 .

Sensus unicus exterius est oculus carnis spiritus ex natura habet facultate videndi numquam tamen per se consequitur visionem nec auris auditum nisi beneficio exterioris lucis et soni. ymaginatio innatur interius quia ex corporibus concipitur. Racio innatur exterius quia spiritus rationalis ex dono creatoris abilis ad cognoscendum verum et diligendum bonum nisi radio interioris lucis fuerit perfusus et calore succensus numquam sequitur sapientie cognitionem sive caritatis affectum. Intellectus et intelligencia et sapiencia innatur superius quia deus lux et ignis est. Lux ergo splendore emitens ex se que veniet in se illuminat intelligenciam ad cognitionem veritatis. Ignis vero de se calorem emittens et non amittens inflamat affectum ad amorem caritatis et sicut solem nec videt oculus nisi lumine solis. Sic verum ac divinum lumine non poterit videre intellectus ligentis nisi ipsius spiritus lumine. Unde inquit propheta. In lumine tuo videbimus lumen. Cum enim hoc mortale induerit immortalitate et corruptibile hoc induerit incorruptionem tunc mente pariter et corpore spirituales effecti secundum modulum nostrum per mentis illuminationem omnia sciemus et per corporis incorruptibilis levitatem ubique esse poterimus volabimus mente per contemplationem volabimus corpore per incorruptionem discernemus mente discernemus corpore cum nisi sensus corporei vertetur in racionem ratio in intellectum intellectus in intelligenciam. Intelligencia mutabitur in deum. Sensus visibilia percipit et ymaginatio continet. visibilium ymaginationes et similitudines ad rationem pertinet visibilium rationis diffinitiones et invisibilium investigationes ad intellectum ad intelligenciam spectat spiritualium et divinorum comprehensiones et contemplationes. Sensus vero et ymaginatio ad rationem non ascendunt sed infra remanentes eam aliquatenus deducere possunt et quasi a longe quedam ondere

ad que no pnt puenire Est
p portone quadam intellectu
et intelligentia ratio nuare
potest sed ad statu eor no va-
let ascendere qm metas su-
as et pprios fines habet qs
trascendere no pt sensus et y-
magiacoes cu ceteris aialibz
comunes gnes vident siquidez
visibilia et visor recordatur
In quibusdaz enim sensibz nos
supant qm iustum fuit ut
brutis aialibz quibz nichil
ratois erat intellectu aliquid
daret amplius in sensu et eq
tanto maior ncitas incidat
homi extende racois quato
maiore destin pati spualit
Ro aut inde incipit vnde ali-
quid occurrit qd nobis cu aia-
libz no sit coe Queritur qo
sunt infra ratone qda sup
ronem Infra ratone sunt
que sensu papim sicut dura
mollia frigida calida alba
nigra. Iuxta ratione sunt
et ratom puia que ratione
papimus sicut comoda icomoda
vera falsa iusta et iniusta Ro
siquidem est aie motus visum
mentis acuens vera a falsis
distinguens Supra rationem
sunt que nec sensus docet
nec ratio suadet sed aut diuina
reuelacone coprehenduntur et
scripturarum auctoritate conduntur
sicut deum in vna sba trinu et
tribz psonis spale vnu Ro
siquidem est rerum vniuersitas
ita qd nullu singlorum et ideo
motibz racois non subiacet
qr ratio no est nisi de re ali-
qua. Cur no dicatur sps
intellectus aia et sps .19.m
Nia e spus intellectual
vel racionalis semp
viuens semp motu
bone maleqz voluntatis ca-
pax scdm benignitate creatoris
atqz sui corporis officiu vari-
js nuncupatur nominibz. Dr na
qz aia du vegetat spus du co-
teplatur sensus du sentit ai-
mus dum sapit du intelligit mes
du discernit ro du recordat
meoria du cosentit voluntas
Ista tamen no differunt in sba
queadmodu in noibz quoniaz
omnia ista vna aia est pprieta-
tes diuerse sed eencia vna
In spu tamen et aima pt ee
differencia qm omnis aia e spus
sed no eqo. Vnde duplices
[illegible] sunt alio naqz cosilio
erigitur ad deu atqz alio in-
clinatur ad carne Inclinat
aute sic cu subtilis et inuisibil
videri non pt sed p potencias
suas se extendit et ostendit
p concupiscibilitez naqz appetit
per irascibilitez cotepnit per
rationabilitem inter vtrumqz dis-
cernit Tota aut eencia in
hijs potenciis suis existit
nec per ptes diuiditur cu

sit simplex et indiuidua et si
aliqn partes dicatur hec non
pocius silitudis que veritate
coposicois intelligend est Sim
plex nāqz sba aīa est ne aliud
magꝭ neqz min9 est ro in sba
q anima sed vna eademqz sba
scdm diu̇sas potēcias diuer
sa sortitur vocabla has po
tēcias habet anquam corpi
misceatur nāles siquidem
sunt ei n̄c ad sunt qua ipa
Vs nāqz aīe sba in tbz hīīs
plea et psca cōsistit .i. in ro
nablitate in cocupiscabte iras
cibilitate quasi quadam sua tri
nitate et tō trinitas hēt qdam
est aīe vnitas et ipa aīa de9
est omīa sua et aīa ipa omīa
sua est / habet siquidē anima
nālia sua et est ipa oīa Po
tēcie nāqz eius et vires eadē
sūt q ipa habet accidētalia
que ipa nō est / sua virtꝫ ē
sue vtutes nō ē Non ei est
prudencia sua tpancia sua
fortitudo sua iusticia sua Po
tēcie aīe sunt ronabilitas
cocupiscablitas . irascablitas
Vires sunt sēsus ymaginaco
raco mēoria intellectus et
intelligēcia Potēcie tn̄ pnt
dici vires et vires potencie
rc. De amicicia qua aīa
corpori coniugitur.

Quibusdam affabz et
quadam amicicia aīa
ꝯiungitur corpi sm

q amicicia nemo carnem
suā vnquā odio hūit Societa
nāqz est ei licet eius societate
pgrauatur ineffabili condico
ne diligit illud / amat em car
nē suam et ideo libera eē nō
potest doloribz suis vehemē
ter afficitur et formidat in
ritū que mori non pt timet
defcm que pura defice nō pt
Oculorum speculacoh depascat
sonorum delectatur auditibus su
auissimis iocūdatur odoribus
larga epulacōne reficitur et
licet rebus hiīs nullatenus
ipa vtatur ꝯsin tamē merore af
ficitur si subtrahatur hīnc
nonnūqꝫ subripiunt vicia vom
ꝯtraria dummō aīa dilco corpi
indulgencius remittēdo nosat
locū prebere pcco Per sēsus ꝯsꝫ
pgredit aīa ad corpus moue
dum et viuificandum / noue na
qz foramina sunt in huano
corpe quibz sm nālem cōte
pnacia influit et effluit
ome quo idem corpus vegetat
et regitur Sunt eciaz vtriusqꝫ
qz similia . quedaz . s. corpus
supmū et spus infimū in
quibz sine materiarum infusione
psonali tn̄ vnione facile necti
pnt Filia aute gaudent sili
bz Itaqz aīa que vere spus
est et caro q vere cor9 ē in
suis extremitatibz facile
et ꝯuenient vniuntur .i. in fantas
tico anime q corpus non est

sed simile corpi et spūalitate
carnis que fere spūs est quia
fieri sine aīa nō pt sicut eni
supmū aīe intelligen^a siue
mens ymaginē et silitudiēz
sui gerit supioris .i. dei vnde
et eius susceptiua potuit ēē
7 ad vnionē psalē et qm ipē
uoluit absqz vlla demutatōe
nature assumpta fuit sic su
ymū carnis .i. spūalitas aīe
gerens similitudinē psonalē
vnionē eius cenātz suscipe
pt nec illud mirū est cū etc
in spū et in petudū memori
quedaz sit imitatio rōnabi^e
et in appetitu uolūtatis et
hijs que refugit reprobatōis
spūs namqz corporeus qui na
ture vtiqz est corpus 7 spū
naturali int multa distīnt 7
vi corruptibilitatis eligit 7
natura incorruptibilitatis reprobat
etc. De gradibz vite corpo
ree Sequitur 21.

Habet siquidē corpea
vita quosdaz gradꝰ
incrementorū quibz ad ymaginez
summe vite psciat Primus eni
gradus corporee vite ē sensi
ficatio Secūdꝰ p spūs ingre
diens ymaginatio Tertiꝰ ymā
ginatione conceptorū memoria
Quartus p spūm passiones
quedam sine discretionis in
telligencie prudencia in qua
quedam quasi rōnis ymago
et nulla racio est Vnde hijs
omnibz corporea vita spūalem
vitam imitatur Primū in
eo qd sentit Secdm in eo qd spūm
concipit Tertiū in eo qd conce
pta retinet Quartū qd in yma
ginatis siue in sensis spūm quā
daz rōnis silitudinez seu ad
appetendū siue ad fugiendū
se inflectit Conuenientissia
autē sunt media carnis et
aīme .s. sensualitas carnis
que maxie ignis est 7 fan
tasticus spūs qui igneus
est vigor Vnde quidaz de
aīalibz loquens ait Igne
us est ille vigor et celes
tis origo 7 mira societas
carnis 7 aīme spē uite et
sensu terre Sic eni scriptū ē
fecit hoiem deus de lymo
terre et inspirauit in faci
em eius spiraculū vite dās
ei sensum et intellcm ut p
sensus lutū sibi sociatū viui
ficaret et p intellectū regeret
et ut per intelligentiā intus
ingrederetur et contemplaretur
intus dei sapiam 7 p spūm
foris egrederetur 7 contempla
retur opa sapie Intellectꝰ
intus illustrat Sensus foris
decorat ut in vtroqz refectiōz
inueniret intus ad felicitatez
foris ad iocunditatē Sed qz
bona exteriora diu stare nō
pnt iussus est homo ab ex
terioribz ad meliora redire
et ab inferioribz ad supiora
ascendere Ante siquidem

dignitatis est humana codicio
vt nullum bonu pter sumu
sibi sufficere possit / plenu
fuit miraculo q tam diuer-
sa et diuisa ab inuicem coniu
gi potuint neqz min9 mirabile
fuit q limo nro deus seipm
coniuxit et vt se inuicem vniret
deus et limus tanta sublimi-
tas et tanta vilitas nichil
enim est sublimi9 deo et nichil
vilius limo Mirabilis fuit
coniunctio prima / mirabilis et
coniunctio 2a Nec min9 erit mi-
rabilis 3a tercia cum deus homo
et angelus vnus erit spiritus
eodem namqz dono vtqz beatus
eodem namqz bono bonus
est homo quo bono bo9 e
angelus Si tame ambo
ad ipm eadem volutate eod
spu .s. coniunguntur Si enim tam
dispare natura carnis et aie
ad vnam federacione ~~aie~~ atqz
amiciciaz deus coniugere potuit
nequaqz erit impossibile racionale
spm qui vsqz ad consorcium tre
in corporis humiliatus est cum
eodem corpore glorificato vt sit
ei gle quod fuit sarcine ad
consorcium bonorum spiritum qui in
sua puritate psisterunt exal-
tare atqz ad sue glorie par-
ticipacionem sublimare Nec hoc
siquidem sola caritate nulla

natte illum creauit altissim9
vt sue beatitudinis participem
faceret Si ergo tantum gaudium
et tanta leticia est vita ista
temporalis que constat ex presencia
spus in corpore corruptibili qn-
tum gaudium quanta leticia erit
in vita eterna que constat ex
presencia dei spui racionali Bea-
tificatur ergo corpus aie anima
deo et vnus spus erit cum eo
Ita tame si ordo huiusmodi permanea-
neat et graciam sui creatoris
p qua glorificandus est agno-
uerit Ex carne et aia con-
stat homo et vtrqz bonum suum
habet in quo exultat et gaudet
Bonum carne e deus cum afflu-
encia dulcedinis sue Bonum
carnis est mundus cum habundancia
iocunditatis sue Sed mund9
iste est exterior / deus vero
interior / nichil enim eo intius
est nichil eo presencius Interior
est deus omni re qz in ipso
sunt omnia exterior est omni
re qz ipse e sup oia Ab hoc
ergo mundo reuertentes ad deum
et quasi ab ymo sursum as-
cendentes p nosmetipos trans-
sire debemus transire demum
ad eum Ascendere enim ad eum
hoc est intrare in semetipm
et non solum ad se intrare sed
ineffabili quodamo intus seipm

transitur. Qui enim intus
intrans et intrinsecus pene-
trans seipsum transcendit ille
veraciter ad deum ascendit.
Ab huius ergo mundi distra-
ctionibus cor meum dirigam
et colligam et ad interna
gaudia revocem. Et si cor meum
omnino tenere non possumus /
saltem ab illicitis cogitationibus
et curis restringamus / ut ali-
quando in divine contemplationis
lumine figere valeamus. Hec
enim est requies cordis nostri
cum in dei amore per desiderium
figitur. Hec est vita cordis nostri
cum deum suum contemplatur
et ipsa sua contemplatione suavi-
ter reficitur / et dulce est ei
semper quod ad desiderandum quod
ad amandum et laudandum est
semper suave. Nichil enim
ad beatam vitam prestancius
videtur / quam velut clausis cor-
poralibus sensibus extra carnem
mundumque esse / quia prius in
se metipsum convertit / alienum
quoque esse a mortalium cupidi-
tatibus sibi soli et deo loqui-
tur.

Rubric: De comparatione anime et ea ex quibus constat corpus.

Cum anima sit incorporea
et subtilior sit cor-
poris natura. i. igne et aere
que in ipso quoque mundo pre-
cellencia sunt corpora. Et ideo
magis similia spiritui corporis
constat. Ista siquidem
corpora accipiunt intus anime
vivificationis eo quod in corpore
ceteris sunt propinquiora quam
humor et terra ut ad corporis
primum misterium tota plenius [?]
constarent. Nullus enim sine
hiis duobus vel in corpore
sensus est vel ab anima sponta-
neus corporis motus. Ignis
et aer levia sunt quam moventur
terra et aqua que gravia sunt.
Ex quo patet corpora etiam post anime
abscessum moveri non videmus
quia ignis et aer qui duo per
anime presenciam tenentur in cor-
pore terreo et humido ut omnium corpore [?]
fiat temperancia post eundem
tandem anime abscessum ad
superna evadunt ac sese ex-
pediunt.

Rubric: De compositione corporis sequitur.

Corporis autem composi-
tio sic fit. Corpus constat ex
officialibus membris officialia
ex consimilibus consimilia ex humo-
ribus humores ex cibis cibi
ex elementis. Nichil horum
est anima sed in istis tamquam
in organis agit et per hec
corpori consulit et hunc vite [?]

factus est homo in animam
vivam. Que ut cum temperata et ordi-
nata fuerint congruunt vi-
vificationi et nunquam rece-
dit anima. Si vero distemperata
et confusa fuerint in vita re-
cedit anima secum trahens sua
spiritum scilicet ymaginationem rationem et
intellectum et intelligentiam concu-
piscibilitatem et irascibilitatem et ex
hiis secundum merita afficitur
ad delectationem seu ad dolorem.
Corpus autem quod prius integrum
tamquam organum temperatum et dis-
positum fuerat ut melos mu-
sicum in se contineret et tactu
resonaret nunc confractum et
inutile a regione iacet. Illa
vero recedentibus ad regiones
suas elementorum partibus non
habens ubi vires suas exerce-
at requiescit ab hiis tremens
motibus qui corpus ad tempus
et locum movebat. Ipsa per
tempus illocabiliter mota quia
et si organa quiescit sed non
melos nec quod organum mo-
vebat anima inter corpus et
deum posita movetur per tempus re-
miniscendo quod oblita fuerat
vel discendo quod ignorabat
vel volendo quod nolebat vel
nolendo quod volebat per locum
autem non movetur quia per loca spa-
cia non distenditur. Deus autem cor-
pore non eget ut sic nec loco ut
alicubi nec tempore ut aliquando nec
causa ut alicunde nec forma
ut aliquid neque aliquo quasi
sibi in quo subsistat vel ali-
cui assistat. Quod quomodo anima
vivitur deo. sequitur. 20
Habet anima quandam
naturam propriam omnibus
hiis mundane molis elementis
excellentiorem qua veraciter
non possit in aliqua fanta-
sia corporalium ymaginum que
per sensus corporis percipimus cogi-
tari sed mente intelligi vita
que sentiri intelligi potest videri
autem vel sentiri non potest non
enim est corpus neque deus
neque vita sine sensu qualis est
arboribus neque vita sine ratio-
nali mente qualis est in animalibus
sed vita et vita perpetua. Que nunc
quidem minor quam angelorum et
in futuro quidem angelorum si
ex precepto creatoris vixerit
hic. Preceptum autem eius est
ut in dilectione maneamus.
Manete inquit in dilectione mea.
Per dilectionem namque rationalis crea-
tura est copulavit ut eum sem-
per haberet et in ipso semper ma-
neret semper de eo in eo de-
lectans gaudens et exultans

P dilectione creatori suo et s[ua]
morte cordialis creatura co
pulata est. Solucio dilectionis
vinculum est quod liget utrosque
in id ipsum per amorem dei omnes
ei adheremus per amorem proximi
omnes ad invicem unum sumus
ut bonum omnium fiat singulorum
et quod quisque in se non habet
in altero possideat. Caritas
est via dei ad homines et via
hominum ad deum per caritatem enim
venit deus ad homines venit in
hominem factus est homo per carita-
tem homines diligunt deum eligunt
deum currunt ad deum et ad deum
perveniunt. Sic familiaris est
deo caritas ut ipse mansionem
nolit habere ubi caritas non fu-
erit. Si ergo caritatem habes
et deum habes quia deus caritas est.

lo ypm / diligendi / deum

Nisi ergo quantum debere di-
ligere deum qui me fecit
cum non eram redemit cum pe-
riram non eram et de nichilo me
fecit non arborem non avem
non aliud de animalibus sed hominem
voluit me esse et dedit michi
vivere sentire et discernere
periram et ad mortalitatem
descendit mortem suscepit pas-
sionem sustinuit mortem vicit
et sic me restauravit. Pe-
riram et abieram qui in peccatis
meis venundatus eram venit
ille post me ut redimeret me
et tantum dilexit me ut sanguinis
sui precium appenderet pro me
taliquam pactu reduxit me de
exilio et de servitute me redemit
nomine etiam suo vocavit me
ut memoriale suum semper esset
apud me unxit me oleo le-
ticie quo ipse unctus erat
ut ab uncto etiam unctus et
a christo diceretur christianus. Et
gratia eius semper prevenit me
De multis namque periculis li-
beravit me liberator meus
et cum errabam reduxit me
cum ignorabam docuit me cum
peccabam corripuit me cum
tristabar consolatus est me
cum desperabam confortabat
me cum cecidi erexit me cum
steti suscepit me hec et alia
multa fecit michi deus meus
de quibus dulce est michi semper
loqui semper cogitare semper
gratias agere ut pro omnibus
beneficiis suis possim eum lau-
dare et amare. Tu enim sic
cunctis presidens singulos im-
ples ubique presens cunctorum
curam gerens et tamen singulis
qui omnibus provides. Ita totum
ad custodiam meam occupatum
video. Sic tu ergo super custo-
diam meam stabo quasi omnium
oblitus sit et michi soli in-
tendere velit. Semper enim
presentem se exhibet semper

patu offert si me patu inue
nerit quocumque me verto non
me deserit nisi ego eum prius
deseram Ubicumque fuero non
recedit quoniam ubique est et quocumque
iero inveniam eum cum quo possum
esse quicquid fecero preter asis
tit utpote secretus inspec
tor omnium cogitationum intencio
num et actionum mearum Cumque
hec diligenter considero timore
preter et ingenti rubore con
fundor quia illum ubique presen
tem in et omnia mea occulta
videntem intueor Multa ei
sunt in me de quibus oculis eius
erubesco et pro quibus illi val
de displicere timeo Neque pro dicti
bus illi quid rependam
habeo nisi tantum ut diligam eum
non enim melius neque decencius
quam per dilectione rependi potest
quod per dilectione datum est Hec
preter te videor dixisse sed
forte non preter utilitate mi
chi et hiis qui meam sencia
unt quod ego sencio etc. De
comparatione anime ad carnem
et ad ipsius susceptione 27
Anima preciosa sui vi
vificat corpus et
colligata est ei ut
tu velit se inde segregare
non possit nisi creatoris iussione

sui creatoris audierit In vita
siquidem anime consistit vita cor
poris et de morte corporis des
cendit mors anime Sicut enim
anima vita facit carnem vivere
et de fonte nature vel vite
sue irrigat animando sic caro
per corruptelam nature sue animam
suis cupiditatibus illicit et illiga
vit occidit et cum altera natura
altius videatur transit utraque
in alterius naturam hoc est ut
aut carnem spiritualem anima su
is virtutibus preter aut ut animam
carnalem nutriens eius caro ef
ficiat Caro tamen nichil de morte
habere potest nisi primicia eius propriatum
fuerit nec caro aliquid de vi
ta retinere potest nisi ab anima fue
rit irrigata nec altera in
altius naturam transire potest
nisi aut viciis infecta nec
virtutibus detersa fuerit Bone
insignita et anima quam virtuti
bus decetur egregiis et discip
plinis instruatur eximiis
ut divina sapiat et humana te
tet atque sic ceteram animalia ex
cellat utpote racionalis substantia In
hoc enim est anima proprie substantia racionalis
in spiritus racionalis De immor
talitate anime et incorruptione et
quid sit in toto 26.
Immortalis est anima
ne creatoris sui sibi

tudini discrepare videatur
non enim poterit esse ymago
et similitudo dei si mortis stepo
clauderetur secundum quendam modum
vite quem nullo modo amittere
potest immortalis est. Secundum vero
quendam mutabilitatem qua potest
deterior vel melior fieri mortalis
est cum bene vivere possit licet
vivere misere amittere non potest
Sic respectu incorporee nature
dei corporea est. Nichil enim invi-
sibile et incorporeum natura creden-
dum est preter deum solum patrem
et filium et spiritum sanctum. Qui ex eo incor-
poreus et invisibilis dicitur quia
infinitus et incircumscriptus est et
simplex et sibi omnimode sufficiens
se ipso et idem ipsum et cum idem ubi-
que sit in se metipso invisibilis
et incorporeus dinoscitur. Omnis
vero rationalis creatura corporea
est. Angeli et omnes virtutes
corporee sunt licet non carne
subsistant. Ex eo autem naturas
intellectuales corporeas esse dicimus
quia loco circumscribuntur sicut anima
humana clauditur carne que
dicitur esse in loco et localis
dicitur potest quia hec alicubi presens est
tota et alibi non est. Non habet
tamen corporalem dimensionem nec
corporalem circumscriptionem quoniam cor-
poralis quantitatis expers est. Sed
quia per potentiam et operationem in lo-
co concluditur localis et ipsa dicitur
verumtamen non sicut corpus cum
sim locum principium medium ac

signatur et finis sed respectu incor-
poree nature que summe incommuta-
bilis ubique est corporea est anima
quo certe aliquid non est ipsa
nec per loci spacium ita verti-
vel movetur ut a maiori sui
parte maiorem locum occupet
et breviori breviorem minorque
sit in parte quam in toto. Per
omnes siquidem particulas corporis
tota simul adest nec minor in
minoribus nec in maioribus
maior sed alicubi intensius
alicubi remissius et in omnibus
tota et in singulis tota est
Sicut enim deus est ubique to-
tus et in toto mundo et in omni
creatura sua. Sic anima ubique est
tota et in toto corpore suo tamen
in toto mundo intensius tamen
est in corde et in cerebro quem-
admodum papue deus in celo

De invisibilitate et incorporeitate

Invisibilis et incor-
porea est anima. Quia si visi-
bilis esset corporea esset
et si corporea esset palpabilis esset
et partes haberet nec simul tota
esse in uno loco posset. Nullum
enim corpus aut simul totum ta-
ctum potest. Anima vero in quibusdam
suis motibus vel actibus tota
simul adest et tota videt et tota
visum meminit tota audit
tota sonoro remisatur tota
odorat et tota odores recolit
tota per linguam et planctum

sapores sentit et discernit
tota tangit dura et mollia to
simul approbat uel improbat cal
lida uel frigida tota discernit
to est in suis sensibus to est uisus
tota est auditus cum to ... tota
est uoluntas cum to cogitat tota
est cogitatio cum to diligit tota
est dilectio pt naqz ex pte co
gitare et ex pte diligere

De affectibus anime et quatuor uirtutibus cardinalibus · 28

Habet anima affectiones
quibus exercetur ad uirtu
tes dolor naqz de pec
catis timor de supplicijs deside
rium de promissis gaudium de pre
mijs que exercitia sunt uirtu
tum habet uirtutes quibus in
struuntur et armantur contra uicia
Prudencia naqz scit quod debeat
facere temperancia habet contra
prosperam fortunam fortitudinem
contra aduersa iusticiam qua
scit quid cuique debeat reddere
prudencia est scire quod possit
fortitudo facere quod possit
temperancia non presumere quod non
possit Iusticia nolle plus
quam possit Prudencia est in
eligendis Temperancia in utendis
fortitudo in tollerandis Ius
ticia in distribuendis prudencie
est nil nisi appetendum appetere
nichil preter iustum facere
Temperancie est nil nisi t...

pia time et quidquid agimus
uel cogitamus ad omnis normam
dirigere fortitudinis est ter
renas cupiditates non tantum repri
mere sed penitus obliuisci
Iusticie est omnem anime cogi
tacionem ad sola deum erigere eucque
tamen nichil aliud sit sola mente
acie intueri · Quibus perficia

anima Sequitur · 29

Habet anima sacrame
tales uirtutes quibus
initiatur · i · fidem spem et sa
cramentum baptismi unctionem
confirmationem et eciam quibus conse
cratur deo uel commendatur Ha
bet eciam uirtutes quibus perficitur
et quibus deo coniungitur ut est
humilitas puritas caritas
humilitas eam deo subicit pu
ritas iungit caritas unit

De uiribus anime quibus perficitur corpi · 30

Habet quoque anima
uires quibus corpi
perficitur Quarum
prima est naturalis secunda vita
lis tercia animalis et sicut deus
trinus et unus verus et perfectus
omnia tenet omnia implet omnia
sustinet omnia superexcedit et cir
cumplectitur Sic anima hijs tribus
uiribus per totum corpus diffu
ditur non locali distensione
sed vitali intensione et animatione
Naturalis naqz virtus operatur
in epate sanguinem et alios
humores quos per uenas ad omnia

corporis membra transmittit vt inde augeatur et nutriatur. Vis ista quadrifarie diffunditur. Dividitur namque in appetitivam in retentivam expulsivam distributivam. Appetitiva que necessaria sunt corpori appetit. Retentiva suscepta retinet donec ex illis digestio fiat. Expulsiva nociva et superflua repellit. Distributiva bonos bonorum ciborum humores omnibus membris distribuit prout cuique expedit. Istas vires habent omnia animalia et ideo corporis esse videntur et non anime.

De virtute cordis que vivificat. c. 31

Vis vitalis in corde est que ad temperandum fervorem cordis aerem hauriendo atque reddendo vitam ac salutem toti corpori distribuit. Ac namque per purum sanguinem purificatum per totum corpus impellit per venas pulsatiles que arterie vocantur ex quarum motu temperantia atque distemperancia corporis physica cognoscit.

De virtute cerebri que facit quinque sensus. 32

Vis animalis est in cerebro et inde vigere facit quinque sensus corporis iubet et voces edere membra movere. Tres namque sunt ventriculi cerebri. Unus anterior a quo omnis sensus. Alter posterior a quo omnis motus. Tercius medius i. racionalis. Sensus cordis sic fiunt quod est in corpore subtilissimum et ob hoc anime vicinius et similius quam certa i. lux primum per oculos ipsa diffunditur emittiturque in radiis oculorum ad visibilia contuenda. Deinde mixtura quedam primo cum aere puro, deinde cum aere caliginoso atque nebuloso. Tercio cum corpulenciori humore. Quarto cum terrena crassitudine. Quinque sensus cum ipso sensu oculorum perficiat perspicue ubi sola ipsa excellit. Iste quia in facie perlocati sunt unde secundum scripturam arbitramur secundum in faciem insufflavit deus homini spiraculum vite et factus est in animam viventem. Interior quippe pars posteriori merito preponitur quia ista ducat et illa sequitur. Ubi ista sensus ab illa motus sic consilium precedit actionem. Iste vires tam corporis quam anime dici possunt quia ab anima fiunt nec sine utroque fieri possunt.

Quod vis animalis diversa sortitur vocabula secundum partes cerebri. Capitulum xxxiii et est tercium

In prima parte cerebri vis animalis vocatur fantasticalis i. ymaginaria quia in eo rerum corporalium similitudines et ymaginaciones continentur. Unde et fantasticam dicitur. In media parte cerebri vocatur racionalis quia examinat

et iudicat ea que p ymaginaciones
repñtatur. In vltima parte
vocat memorialis et comēdatur
meorie a rōne iudicata. De
tplici virtute apprehendendi.

Aliud quoque est / 3x
in nobis quo corpea
sentimus et quicquid sensi
bus sentimus. Aliud quo non
corpea sed corpibus silia cernimus
vbi et nos ipos non aliter
quam corpibus siles intuemur
Aliud quo nec corpa nec cor
pm silitudines cōspicimus sed
illas res que non habent y
magines sui siles sicut deus
est uel ipa mens rōnalis vel
intelligencia uel rō sicut
etiā virtutes i. castitas p
dencia caritas pietas et
quecumque alie sunt quas in
telligendo uel cogitando e
numeramus diffinimus discernimus
Porro aīa non est corpea
quam nō oīs silitudo corpis
tui Iacebit enim corpus am
bulabit illa tacebit ligua cor
pis tui loquitur illa Clause
erunt oculi tui videbit illa
et ita mea tota et integra
cnetur silitudo carnes tue
In hac silitudine quam p lo
ca cognita uel incognita dis
currit et sentit leta tristia
Illa autē mortuis sicut dor
mientis i ipa silitudine corporis sui
sentit seu bona seu mala non
tamen sunt corpea sed corpibus
silia quibus aīe exute corpibus
afficiuntur siue bene siue ma
le tamen et ipē corpibus siles
sibimet apparent. Sut tamen et
vera leticia et vera molestia
scā de sba spuali in spuali vel
tota sba Certum namque ē quam
dam spualem naturam i nob
ēē vbi rerum corpaliū silitudines
aut formantur aut formate
ingeruntur seu cum pñcia ali
quo sensu corpis tangimus co
tinuo eorum silitudo in spu
formatur i meoria recondituur
seu cum absencia iam nō uel
que nō nouimus cogitamus ut i
formetur quidam spualis i
tellectus / innumabilia etiā pro
arbitrio et opione fingimus
que nec sunt vel ēē nesciunt
Innumabiles quoque formae
varie rerum in animo nro ver
santur uel cum aliquid facimus
vel facturi sumus Aliquando etiam
spu repiete tollitur aīa in
ymoz videnda seu bona seu
mala nimia quam intencōne
cogitacōnis uel aliqua vi mor
bi ut freneticis p febre ac
cidere solet seu commixione
cuiuspiam alterius spus seu
boni seu mali Ita illic cor
lium rerum ymagines in spu ex
primuntur tamquam corpora ipius cor

pis ssibz pntetur vt absen^u
esse videatur tamquam pñcia
et que nō sunt tamquam pocius
assint a dormientibus etiā mul
ta videntur vel multū uel ni
chil uel aliqid signātia Unde
sepe ymagines rerū corpaliū
tanta expressioē illis repn
tatur in sompnijs quanta et
corpa pntantur uigilātibus
vt inter visionē dormientiū
et verā cogniconē vigilanciū
nō discernatur sed cōtinuo eis
caro moueatur et cōtra ppo
situm suū uel licitos contra
mores cōcumbere videatur et
qr naturaliter collectū ē p ge
nitales vias emittitur Hunc
motū tamen uigilantes cohi
bent dormientes autē omnino
nō pnt qr in ptate nō hnt
ymaginis corpalis expssio
nem qua caro naliter mouetur
et sequitur qr hunc motū sequi
solet et sine pctō vigilātibus
fieri non pt Hic in spū cor
paliū rerū ymagines appent
et multa uel arbitrio finguntur
vel preter arbitriū demantur
Ipsa namque aīa que motu pprio
semp i motu ē qr p corpus
non sentitur corpalia sentire
vel ad corpalia fine sue intēco
nis dirigere corpe sopito
spū similitudines corpaliū aut

ipsa agit Dic etiā ymagines
corporum cogitando ex seipsa
versare assolet aut obiectas
intuetur cum meās videndis
aliquus spū assuitur ¶ De
multiplici visione anime

Anima est subā .ix.
spualis simplex et
indissolubilis et invisibilis
et incorporea passibilis atque mu
tabilis pondere figura colore
nō est credenda ps dei neque
eciam subā dei uel de qualibz
elementorum materia Sed ex
nichilo est creata Si enim eam
ex seipso deus fecisset neque
viciosa uel mutabilis esset
vel misera Si autē ex elemen
tis facta fuisset eēt corpea
cum sit incorporea ignota hūs
originē initiū habet finem
non habet cum sit spualis na
ture Nichil habet mixtū
cōtractumque et terenū nichil
humidū uel aereum uel igneū
nullū habet colorē nullo
loco cōtinetur nullis mebris
circūscribitur nullo spacio finitur
sed ita ē cogitanda et intelli
genda sicut sapia iusticia et
cetere virtutes ab omnipotente cre
ate Natura anime invisibilis
ē et ideo invisibilis in corpore ma
net et de corpore invisibilis egreditur
p corpus corpa videt scz celum et terra

et que in eis sunt corporalia oculis mentis in spiritu corporum similitudines intuetur et quicquid corpus non est et tamen aliquid est recte iam spiritus dicitur. Tertio quando vi occulta spirituali rapitur anima ne vite corporum expressas quasdam vero corporalium similitudines in spiritu videat sed intellectu ea que nec corpus sed vero corporum formas habent conspiciat. Sicut est sapientia et iustitia velut ipsa mens et omnis affectio bona. Ista tria genera visionum manifesta sunt primum corporale quo per corporis sensus corpora senciuntur. Secundum spirituale quo corporum similitudines spiritu non mente cernuntur. Tertium intellectuale quo ille res que nec corpora nec corporum formas habent conspiciuntur. Intellectuali visione nunquam anima fallitur aut enim intelligit si verum est aut si verum non est non intelligit. In visione autem corporali sepe fallitur anima cum in ipsis corporibus fieri putat quod fit in corporis sensibus sicut navigantibus videntur in terra moveri que stant et intuentibus celum videntur sydera stare que moventur et divaricatis radiis oculorum res una duas formas videtur habere et unus homo duo capita et in aquis remus

fractus et multa huius. In visione autem spirituali anima fallitur et illuditur quoniam ea que videt aliquando facta aliquando perturbata aliquando tranquilla sunt. Ipsa autem vera aliis falsis commixta sunt et omnino similia et aperte dicta aliquando obscuris signis et quasi figuratis locutionibus pronunciata. In extasi vero quoniam ab omnibus corporeis sensibus alienatur et avertitur anima amplius quam in sompno solet sed minus quam in morte non fallitur sed ipsa mente divinitus adiuta vel aliquo spiritu ipsa visa exponente sicut in apocalipsi Iohanni exponebatur magna revelatio est. Cum enim bono spiritu assumitur anima falli non potest quia sancti angeli mirabilibus modis visa sua facili quadam ac potenti coniunctione vel commixtione nostra vera esse faciunt et visionem suam quodammodo ineffabili modo in spiritu nostro informant. Ipsi quidem habent corporibus insistendis atque iudicandis presunt et eorum significativas similitudines in spiritu ita discernunt et tanta potestate quodammodo tractant ut ea possint et spiritibus hominum revelando miscere. Unde est quod angelus domini apparuit in sompniis Ioseph dicens noli timere accipere mariam coniugem tuam

et iterum tolle puerum et matrem
Deus autem per prophetam. Joel. Effun-
dam de spiritu meo super omnem
carnem iuvenes vestri visiones
videbunt et senes s.s. Sunt
et alia visa usitata et humana
que vel ex spiritu ipso modis materiale
existunt vel ex corpore spiritui quo-
dammodo suggeruntur sicut fue-
rimus affecti a carne non solum
enim vigilantes homines et cu-
ras suas cogitatione versant in simili-
tudinibus corporum verum etiam
dormientes hoc sompniant
quo indigent. Nam et nego-
cia sua gerunt ex animi cu-
piditate et epulis poculisque
inhiant insistunt. Et forte
esurientes sitientesque dormi-
erint vigilantibus etiam quo-
dammodo instinctu stultos inge-
stas esse cogitationes per quas de-
viaret nonnumquam. Sicut cay-
phas pontifex prophetavit cum
eius intencio prophetandi vo-
luntatem non haberet. Multa
videt anima et eadem natura
est visionum seu in vigilanti-
bus seu in dormientibus seu
egrotantibus quoniam non est ex
alio genere sunt que videntur
quam ex natura spiritus de quo
vel in quo sunt similitudines cor-
porum. Visa siquidem freneticorum
similia sunt visis sompniantium.
Obstructas namque vias sen-
ciendi habent ut cerebrant quia

sompniantes vident. Visa igitur et
sompniancium similia sunt cogitationibus
vigilancium, dormientibus vero
in cerebro consopitur via sen-
ciendi que intencionem ab ocu-
lis ducit. Ideoque ipsa intencio in
aliud versa cernit visa sompniorum
tamquam species corporum assumit
ut se dormiens vigilare videat
et non similia corporibus sed ipsa cor-
pora intueri se putant. Ego autem
multo amplius miror et ve-
hemencius constupesco quanta ce-
leritate et facilitate anima in se
fabricet ymagines corporum
que per corporis oculum non videt
ut in freneticorum et sompni-
ancium velut et in extasi
visiones queque illa tamen
natura visorum est. Paulo dubio
corpus non est non enim corpora
visa illas ymaginaciones fa-
ciunt in spiritu nec inde tanto
ut aliquid spirituale formentur
sed ipse spiritus in se ipso celeritate
mirabili utpote spiritualis in-
tellectualis racionalis. De 30
communibus generibus visionum. 36

Omnium que sibi
videntur videre dor-
mientes. Quinque sunt genera ora-
culi visio sompnium insompni-
um fantasma vel fantasia. Oraculum
est enim in sompniis apparens a-
liqua reverenda sancta persona gravis
ut sacerdos vel etiam angelus
vel deus eventurum quid ap-

te vel non euenturum faciendum
vel euitandum enunctiat. Visio
est cum ita id quod quis videt
eo modo quod apparuerat e-
uenit. Sompnium figuris est
tectum et sine interpretatione
intelligi non potest. Insompnium
quando id quod fatigauat vigilan-
tem ingerit se dormienti.
Sicut est cibi cura vel potus
vel cura studia vel artes vel
infirmitates. Si namque studium
a que quisque exuit somp-
niat uel solitorum actuum
similacra in presentia mentis im-
pressa apparent in sompniis.
Iuxta etiam infirmitatum diuer-
sitates diuersa accidunt in-
sompnia et secundum morum et humo-
rum varietates variantur etiam
insompnia. Alia enim vident
sanguinei, alia colerici. Alia
flegmatici. Alia melancoli-
ci. Illi vident varia et rubea
isti alba et nigra. Fantas-
ma autem est quando vix dormi-
re quis cepit et adhuc vi-
gilare se estimat aspicere
videtur irruentes in se vel
passim vagantes formas
et varias letas uel tribu-
lantes discrepantes. In
hoc genere Ephialtes est
quam publica persuasio qui

esteres opinatur inuadere et
pondere suo pressos ac sen-
tientes grauare quod nichil aliud
est quam quedam fumositas
a stomacho uel a corde ad
cerebrum ascendens et inde vi-
talem opprimens. Quomodo
transfiguratur figura hominis
arte demonica. 3a

Dicit etiam humana
opinio quod quadam ar-
te maliciorum et potestate demonum
possunt homines conuerti in lu-
pos etiam in iumenta et quod
possunt onera portare et post per-
acta opera iterum ad se redire
nec fiat in eis mente bes-
tialem sed rationalem humanam
seruare. Hoc sic intelli-
gendum est quod demones naturas
non creant sed aliquid tale
facere possunt ut videatur esse
quod non sunt, non enim aliqua
arte uel potestate animus sed nec
corpus quidem aliqua ratione
in membra et lineamenta bes-
tialia veraciter conuerti potest
sed fantasticum hominis etiam
cogitando seu sompniando
quod rerum innumerabilium genera
variantur. Et cum corpus
vero sit corpus similes formas
mira celeritate capit. Sopiti
autem et oppressis corporeis
sensibus hominis ad aliorum sensus

figura corporea produci potest
Ita tamen quod corpora hominum
ipsa alicubi lateant vine̅cia
quidem quod fit multo gravius atque
oppressius quam sompnio suis
sensibus observat hoc fantasti-
cum aut vel forma eius in ali-
cuius animalis ymagine alicuius
sensibus appareat Talis quia sibi
homo videatur qualis sibi in
sompnis videri posset et por-
tare onera ista que omnia si vera
corpora sint portantur a demoni-
bus ut illudatur hominibus partim
vera corpora hominum partim fla-
uimentorum dictibus ¶ Quomodo
dyabolus in hominum corporibus appa-
ret vel quomodo obsidet 38

Humanum spiritum aliquis
bonus aliquis malus
spiritus assumit nec fa-
cile discerni potest a quo spiritu
assumatur nisi quia bonus instruit
malus fallit et fallit autem
sepe in manifestis bonis ut
cum sibi fuerit in eis credi-
tum ad malum seducat Sic
plurimum spiritum humanum incipit
quadam occulta mixtura
quodammodo quasi idem spiritus
esse videatur et spiritus patiens
et spiritus vexantem ut in de-
moniacis videmus Illam tamen
hominis in mente nulla creatura
iuxta substantiam intrare vel im-
plere potest nisi sola trinitas Implere

autem dicitur sathanas mentem ali-
cuius et principale cordis non
ingrediendo quidem in eum et in
sensum eius sed fraude et inique
atque omni malicia illum alliciens
atque seducens affectum malicie
trahit per cogitaciones et incen-
tiva viciorum quibus ipse plenus
est utpote fallax nequam frau-
dulentus deceptorque animarum
non enim particeps sue substantie sive na-
ture quidem putatur quempiam implet
dyabolus aut eius habitator ef-
ficitur sed per fraudulenciam de-
cepcionum atque malicia deceptor
habitare in eo dicitur quod implet
Solius est enim trinitatis men-
tem implere naturam seu substantiam
quam creavit ¶ De prophecia
demonum et miraculis

Demones et 39
demonia spiritus et celeri-
tate motus aeri corporis crea-
ti corporum sensum facile precedunt
et quedam cognita futura pre-
nunctiant que homines mira-
tur propter tarditatem terreni cor-
poris accessit autem demonibus
per tam longum tempus quo eo-
rum vita protenditur rerum longe
maior experiencia quam hominibus potest
evenire propter brevitatem vite
Dicto futura predicunt et quedam mira
faciunt quibus alliciunt homines
et seducunt Unde quedam
mulierculae post sathanam
converse demonum illusionibus

et fantasmatibus seducte cre-
dunt se et confitentur noctur-
nis horis cum Diana et in-
numera multitudine equitare
earumque iussionibus obtemperare.
Ipse namque sathanas qui trans-
figurat se in angelum lucis
cum mentem cuiuscumque mulier-
cule ceperit et hanc sibi per infide-
litatem subiugaverit illico trans-
format se in diversarum personarum
species et similitudines et mentem
quam tenet captivam in somp-
niis deludens modo leta mo-
do tristia modo cognitas modo
incognitas personas ostendens
per devia queque deducit et cum
solus spiritus hoc patitur infide-
lis non in animo sed in corpore hoc
evenire opinatur. Quicumque ni-
mis stultus et hebes est qui
hec omnia que in spiritu fiunt
etiam in corpore accidere arbitra-
tur. Cum Ezechiel et alii pro-
phete Johannes ewangelista et alii
apostoli in spiritu non in corpore visi-
ones viderunt. Utrum mor-
tui cognoscunt que sunt in
hoc mundo. .xo.
Cum homines vivi seu
mortui hominibus dormi-
entibus seu vigilantibus apparent
non in ipsis rebus ut sunt viden-
tur sed in quibusdam similitudini-
bus rerum. Istud autem angelicis
operacionibus fieri credimus per

disposicioque providencie dei bene
utendo bonis vel malis secundum
inscrutabilem altitudinem iudicio-
rum suorum seu hinc instruantur
mentes mortalium seu fallantur
seu consolantur sive terreantur
sicut unicuique prebenda est misericordia
vel irroganda iusticia ab eo
cui quidem misericordiam et iudicium non
inaniter decantat ecclesia. Ibi si-
quidem sunt spiritus defunctorum
ubi non vident neque audiunt
que aguntur aut eveniunt in
ista vita hominibus ita tamen quod cura
est eisdem de vivis quamquam quid
agant omnino nesciant. Quemad-
modum est nobis cura de mor-
tuis quamquam quid agant utique
nesciamus. Nesciunt quidem mor-
tui quid hic agatur sed dum
agitur postea audire possunt
ab eis qui hic moriendo ad
eos pergunt non quidem omnia sed
quantum eis sinitur indicare
et eos oportet scire. Scire etiam
possunt ab angelis qui hic presto
sunt nobis et animas nostras ad
illos defferunt. Spiritu etiam dei
revelante cognoscere possunt que
hic aguntur que necessaria est eos
noscere. Quidam et ex mor-
tuis ad vivos rapi possunt non
per propriam naturam sed per divi-
nam potenciam. Utrum autem
ista fiant per corporum presenciam an
per angelos suscipientes eo-
rum personam affirmare non audeo

Deus enim oper qui est ubique presens per angelica ministeria usque quo diffusa potest ista hominibus prebere solatia quibus in huius vite miserijs ministeria indicat esse prebenda. Quod potentie anime crescant non anima et quod corporis habet similitudinem in penis.

Potentie anime. XI.
Atque virtutes longa exercitacione atque successu temporum crescunt. Ipsa vero non crescit nec decrescit sed a parvitate membrorum aut huiusmodi crassitudine et corporis corruptione impedita vires suas exercere non potest. Anima dum exuta carne est vivit videt audit et omnes sensus atque ingenia vivaciter tenet utpote pura subtilis viva et perpetua. Et sicut deus ubique in semetipso sit anima ubique est quodammodo in semetipsa ac per hoc ibi est anima post corpus ubi erat in corpore agens, ibi deus est modo ubi prius quam mundus fieret ubique etiam foret si mundus esse desineret. Sicut sepe dictum est incorporea est anima, potest tamen habere similitudinem corporis non corporalem sed corpori similem et corporalium omnino membrorum cum de corpore egreditur. Sicut enim anima ad spiritualia pro meritis fertur et ad loca penalia similia corporibus qualia sepe monstrata sunt hijs qui rapti sunt a sensibus corporeis et mortuis similes iacuerunt cum et ipsi in semetipsis similitudine quandam gererent corporis sui per quam possent ad illa ferri et talia similibus sensibus experiri. Anime siquidem que in corporibus viventes pro bonis delectatione rerum visibilium corporea ymaginibus afficiuntur a corporibus in easdem ymaginibus tormenta patiuntur. Propterea enim corporalibus passionibus teneri possunt. Quia a corruptione corporalium affectuum hic munda te non fuerunt quia corpulenter de carnis delectatione triumphant. Quedam autem anime in eisdem locis in quibus culpam commiserunt puniuntur. Quedam abditis receptaculis usque ad ultima rerum continentur sicut una quaque digna est requie vel miseria. Quomodo anima cognoscat se per se. XII.

Multa de anima dixi sed non dixi quando facta vel quando de corpore egreditur hoc non dicere possum quia nec initium meum scio nec finem. Nescio unde venio aut quo vado sed plane scio quod mortales sumus quia quamvis velimus vel nolimus omnes moriemur quoniam mors expectat nos ubique. Nichil

enim morte citius vel hora mor-
tis incertius nam nescimus qn
vel quo vel vbi moriemur
Idcirco semp debe9 ee pati
vt cu corpus resolvetur ad terra
de qua sumptu est et spus re-
deat ad dominum qui dedit illu
Illud siquidem nos maxime mo-
vere debz q a vetibz sapie-
tibz ipse homo ita diffinitur
est homo est aial rationale
mortale hoc genere posito
q animal dictum est ad istas du-
as dras videm9 qbus amo-
nendus erat homo et quo es-
set sibi redeundum et vnde fu-
giendum Sicut enim pgressus
anime vsqz ad mortalia lap-
sus est Sic regressus eius
vsqz ad rationem ee deberet
qua impugnantibz vicijs resis-
tere valeat vt scdm natz suaz
vivat et ordinari appetat sub
illo scz a quo regi debet & sup
ea que regere deberet vno v-
bo qd rationale dicitur separatur
a bestijs alio q mortale a divi-
nis illud nisi tenuerit bestia
erit hoc si non hūerit divina
erit Ideo ut homo sibi in-
cognitus se cognoscat magn9
opus est consuetudine rece-
dendi a sensibz ut aiam ad se
colligat et vt in seipso se reti-
neat hijs siquidem sensibus
impeditur aia ne seipaz intue-

valeat et creatore suu quem
sola et simplex sine istis oculis
intueri debet Anima namqz vol-
mt eas res que sunt a deo co-
dite superat oia et ideo deo pxima
est quando est pura eiqz qn-
tu caritate cohesit intim ab 33
illo luce intelligibili pfusa et
illustrata quodammo non p corpo-
reos oclos sed p sui ipius pn-
cipalem potentiaz .i. itelligenciam
dm cernit in quo est pfectissima
pulchritudo et beatissima visi-
o qua visione fit bta Re-
moveat ergo a consideratione
sua omes notitias que p cor-
poris sensus extrinsecus capiu-
tur quequ etiam corporalia et eoru
similitudines sensibus quoqz et ymagi-
gines in memoria infixe cu
recordando reminiscitur ad ex-
teriore hominem ptinet quoqz istis
quasi nuncijs anima exteriora
percipiat Mens ergo cui ni-
chil seipsa presentius est quadam
interiori no simulata sed vera pn-
cia videat se in se Nichil enim
ea novit mens quam id qd sibi
presto est nec menti quicquam
magis presto e quam ipsa sibi
Nam cognoscit se vivere me-
minisse se intelligere se velle co-
gitare scire iudicare novit
hec omnia i se et ymaginatur
quasi ex se illa a quo sensu cor-

tetigerit sicut corporalia queque tan-
guntur ex quorum cogitacionibus
sic ei nichil affigatur ut se
aliud se esse putat quicquid ei de
se remanet hoc solum ipsa est
nichil enim tam in ipsa mente
quam ipsa mens est neque quidquam
mente sit cognoscit quemadmodum
mens Cum enim querit mens quid
sit mens pro certo novit quod se ipsam
querit et novit quod ipsa sit mens
que se ipsam querit nec enim ali-
ud querit se quam se ipsam Cum er-
go querentem se novit se utique
novit et omne quod novit tota
novit atque se ita novit tota
et si in parte est incerta non se
totam querit tamen que tota querit
tota sibi presto est Nichil enim
sibi presencius se potest esse quod autem
de se querit quid antea fue-
rit uel ventura sit uel qualis
modo sit querit enim quam similis
quam dissimilis deo quam humilis sit et
devota quam pura quam sancta
Sed quia in istis est corpora-
libus que cum amore cogitat
et cum quibus amore assueta facta
est non potest utique sine ymagine
eorum videre semetipsam Namque
tanto ei amoris glutino ad-
heserunt que foris sunt carna-
lia ut eciam cum absunt ista presto
sunt ymagines eorum cogitanti
Quapropter secernere eas a se non
potest ut se sola inspiciat et vi-
deat Ergo redeat ad se et

stet in se nec sicut absentem
se querat sed velut presentem se
curet cernere et discernere intencionem
voluntatis qua per alia vagabatur
statuat in se ipsa et cogitet se
ut se ipsam cognoscat et diligat
et ita videbit quod nunquam se ama-
uit nunquam se sciuerit sed cum
alia secum amando cum eis se con-
fundit Ita ut sine magno
labore separari ab eis non pos-
sit quibus cum amore inhesit propte-
rea fantasmata corporalium ymaginum
deformatarum eisdem alte impressa
eciam soluta a corpore non exuitur
Si enim a corrupcione corporalium
affeccionum hic non emundatur
corpore exuta corporalibus tamen pas-
sionibus Studeant ergo in hac
vita se ab huiusmodi federacione
mundare quatenus cum hinc exie-
rit nichil corporeum secum
trahat et a corporalium passio-
nibus immunis exsistat ¶ De consi-
deracione corporis per animam et sensum

Vivificatione xz
et sensificatione descen-
dit anima ad corpora
presencia namque sua id vivifi-
cat et colligit in unum atque in
uno tenet diffluere atque tabes-
cere non sinit congruenciam
eius atque modum servat non
tantum in pulchritudine sed eciam in cre-
scendo atque in gignendo Ascen-
dit etiam anima in tactu et eo

calida et frigida et aspera lenia dura et mollia leuia et grauia sentit atque discernit. Deinde inuisibiles species corporum odorum sonorum formarum gustando olfaciendo audiendo uidendo diiudicat. Atque in hiis omnibus ea que secundum naturam sui cordis sunt appetit fugitque contraria remouet se ab hiis sensibus cito que interuallo temporum et eorum motus quasi per quasdam foras repetens rerum ymagines quas per eas hausit secum alternat et multiplicat versat.

¶ Quod indiget anima intelligendo diuina. XX

Cum uero uolt intelligere uel diuina vel deum uel seipsam suasque considerare virtutes abstrahat se ab omnibus sensibus corporeis quibus non adiuuatur nisi ad corporeas foras colores que sciendos et spiritu atque ratione se conspiciat. Intelligentia atque contemplatione ad deum ascendit deus vero reuelatione atque diuina inspiratione descendit ¶

Quid sit meditatio et quid sit contemplatio. XXI

Meditatio siquidem est occulte mentis studiosa inuestigatio. Contemplatio est perspicue veritatis iocunda admiratio illam utique diuina illuminat reuelatio. Ut veritatem cognoscat ista diuina inspiratio inflammat ut eam diligat. Corpus autem sensu uel ymaginatione ascendit ad deum. Quidam siquidem corpus ex quatuor elementis compositum est sed in carne et ossibus terra maxime apparet propter ternam soliditatem aqua in humoribus aer continetur in pulmone. Flatus spiritus in motu est quod ventilabrum est cordis ne nimio calore cor consumatur et dissoluatur. Sedes ignis est in corde et ideo inferius est latum et superius acutum quam formam ignis retinet. Quedam vis ignea a corpore a corde ad cerebrum ascendit tamquam ad celum corporis in ibique purificata et colata per oculos aures nares ceteraque instrumenta sensuum foras egreditur et ex contactu exteriori formata que que sensus corporis facit scilicet visu auditu odoratu gustu et tactu qui tangendi sensus ab anteriori parte cerebri ad posteriorem transiens et inde per ceruicem et medullam spine descendens per corpus totum diffunditur. Propterea ipsa vis ignea que exterius formata sensus dicitur eadem formata per ipsa sensuum instrumenta et per que egreditur et in quibus formatur operante natura introrsum ad cellam fantasticam usque

retrahitur et recluditur atque
ymaginacionem efficit. Postea
eadem ymaginacio ab anteriori
parte capitis ad mediam trans-
siens ipsam anime racionalis substanciam
contingit et excitat discrecionem
intantum purificata et subti-
lis effecta ut ipsa spiritum immediate
coniungatur. Veruntamen naturam
corporis retinens et proprietatem
que quidem ymaginacio non
transcendit in brutis animalibus
fantasticam cellam. In raciona-
libus autem purior fit et usque
ad racionalem et incorpoream anime
substanciam contingendam defertur
et progreditur. Quid sit y-
maginacio. X6

Est itaque ymaginacio
similitudo corporis per
sensus quidem corporeos ex contac-
tu corporum concepta extrinsecus
atque per eosdem sensus introrsum
ad partem puriorem corporei spiritus
reducta eique impressa infimum
scilicet corporalis spiritus et in ymo racionalis
corporale informans et racionale con-
tingens. Spiritum corporeum voco
aerem vel pocius ignem qui
pre sui subtilitate videri non
potest et corpora intus vegetan-
do vivificat. Quedam autem
vegetat tantum et non sensificat
sicut arbores et herbas et
universa in terra germinancia. Que-
dam vegetat et sensificat sicut
omnia bruta animalia in quibus
quedam tantum sensus habent et yma-
ginacionem non habent. Quedam
vero sensum et ymaginacionem habent.
Cum itaque magis sit sensificari
quam vegetari constat procul du-
bio hanc vim magis esse subtilem
et ubi magis subtilis est
magis spiritus est. Magis siquidem
incorporee nature appropinquat cum
ymaginacionem informat quam
cum spiritum prestat. Nichil enim in cor-
pore actuosius animalis spiritu vicinius
esse potest quam id ubi post sensum et
supra sensum vis ymaginandi
concipitur. Id quidem intantum sub-
lime et subtile est ut quidquid
supra id est aliud non sit quam racio.
Quod anima ex diversis officiis
diversa sortitur nomina. ·XX·

Anima vocatur totius
hominis interior qua vivi-
ficatur regitur et con-
tinetur lutea illa massa hu-
mefacta suo ne arefacta dis-
solvatur. Dum ergo vivificat corpus
anima est. Dum vult animus est.
Dum scit mens est. Dum recolit
memoria est. Dum iudicat racio est. Dum
spirat vel contemplatur spiritus est.
Dum sentit sensus. Nam in sensibus
dicitur pro hiis que sentit unde
et sensus nomen accipit. Habet
etiam corpus quinque sensus ex quibus
anima subtilissime totum
corpus agitat vigore sentien-
di. Ista autem hec omnia

adiuncta sunt anime ut vna
sit res pro efficacijs tantum causarum
diuisa nomina sortita est anima
Vnde essentia est simplex in of-
ficijs multiplex memoria autem mens
est Vnde immemores amentes di-
cimus Omnium rerum thesaurus et
custos est memoria nec eua-
cuari potest tam grandis est eius
complexitas et animus ipsa est
nec aliud significo cum animam
cum mentem dico sed propter aliud
animam et propter aliud mentem Nam
totum quod viuit hominis anima
est Cum autem anima in se agit
et se ex se et per se sola mens
dici solet Sensus autem ad
sua misteria implenda consue-
uit anima dici Spiritum idem esse
quod animam pronunctiat ewangelista Joh.
X. potestatem habeo ponendi animam
et potestatem habeo sumendi eam
de hac quoque ipsa anima dominice
passionis tempore memoratus ewangelista
Ita protulit dicens Inclina-
to capite emisit spiritum Quid
est enim emittere spiritum nisi ani-
mam ponere Sed anima dicta est
pro eo quod viuit Spiritus autem
vel pro spirituali natura uel pro eo
quod spirat in corpore Itemque animum
dicimus idem esse quod animam
sed anima vite animus consilij
Vnde dicunt philosophi sine animo et
vitam manere et sine mente

animam durare sicut in amen-
tibus Ad mentem enim videtur
pertinere ut sciat ad animam ut
uelit pueri et in genitricis
utero sine sciencia et voluntate
viuunt Mens autem vocata
est quod emineat in anima uel
quod meminit Quapropter non anima
sed quod excellit in anima mens
vocatur tamquam caput uel oculus
Vnde et ipse homo secundum mentem
ymago dei dicitur Mens
autem in eo dicta est quod emi-
neat in anima Preciosior siqui-
dem vis est anime a qua procedit
intelligentia ¶ Quid sit racio
et de tribus generibus contemplationis

Racio siquidem est. X8
Racio anime motus visum
mentis acuens veraque a falsis
distinguens Redeat ergo ad
se mens totius et colligat
se in se ut sine ymaginibus
corporis seipsam et omnipoten-
tis dei invisibilem naturam conside-
rare valeat Terrenarum fantas-
mata ymaginum et quicquid terre-
num eius cogitationi occurrerit
respuat et talem se intue-
in anima querat et videat
qualis est sine istis Consi-
derat talem qualis est sub
deo super corpus creata Deinde
super se surgat et seipsam
deserat atque quodammodo in ob-
liuione sui veniet et se

conteplom sui creatoris hu[mi]liter et deuote subiciat Cum em cepit mes p pura intelligenciaz semetipam extedere et illam in corporee lucis claritate totam intuere in hijs q in inthimis videt quendaz inte suauitatis sapore trahere et eo intelligencia sua condire et in sapiencia vte intin in hoc metis excessu pax illa que ex supat oem ssim inuenitur z quietudo ut fiat silenciu in celo quasi hora dimidia ita ut coteplois animus nlla altacau cogitacōnu tumltuacōe turbetur Nichil omnino inueniet q vel per desideriu petat uel p fasadiu arguat uel per odium accuset sed inter coteplonis tranquillitate tot[us] colligitur z intromitti[tur] in quendaz affcm mltu inusitate introrsus ac nescio qua dulcedine que si sit semp senti[re]tur pro fco magna felicitas eet Nichil em spualitas nichil agit ymagiacio sed omnis inferior vis aime pro intin induatur officio Purior aute aime ps in illud intime qetis secretu et sume tranquillitatis arcanu felici iocunditate in[e]briatur viuid[us] e sihd sime

[ver]bi z efficax et penetbilior om[n]i gladio ancipite ptinges vsqz ad diuisione aie z spus et ideo nichil in creaturis hac diuisioe mirabilius cernitur vbi id q eent vnu est atqz in diuisum i semetipm scinditur z q simplex in se z sine ptibus costat quasi qdaz ptitione diuiditur Neqz em in hoie vno alia eentia eius spus e atqz alia eius aia sed prsus vna eademqz simplicis nature sba Nō em in hoc gemino vobulo gemina sba intelligitur Sed tm ad distictione potencia gemina vis eiusdem eene vna superior per spm alia inferior per aiaz designatur In hac itaqz diuisione aia z q aiale e in ymo remanet Spus aut z q spuale e ad suma euolat Ab infimis g° diuidit ut ad suma sublimetur ab aia scinditur ut deo vniatur qm qui adheret deo vnus spus e Felix diuisio et mirabilis separacio q corpulentu e z feculentu deorsu remanet et q spuale e z subtile vsqz ad speculacoz diuine gle sublimetur z in eand ymaginem trasformatur pars inferior tepo[rali]ter ad suma pacem z tranquillitatem ps aute superior sublimatur ad glam et iocunditatez licet em mes

huana non sit eiusdem nature cuius e deus ymago tamen illius nature qua nulla melior est ibi querenda et inveniendi est in nobis quam natura nostra nichil habet melius. Secundum prius mens ipsa in se ipsa consideranda e et in ea reperienda e ymago dei. Mens ergo quando cogitatione se conspicit et intelligit et cognoscat quando contemplatione ad deum ascendit ut eum intelligat et diligat ymago dei dicitur e cogitando eterna vir e ut dicit apostolus. Vir non debet uelare caput suum cum sit ymago dei et gloria. i. quanto magis se extendit in id quod eternum est tanto magis transformatur in ymaginem dei et ideo non est cohibenda ut inde se contineat ac temperet. Cum uero ea agit ut cogitat que sunt temporalia mulier appellatur et tunc non est dicitur ymago dei et ipsa debet uelare caput suum ne nimium sit progressio eius ad inferiora ne cum licita agit illicita concupiscat. De multiplici dignitate anime. xij

Quanta dignitas humane conditionis est ostenditur ut non solum iubentis sermone sicut alia sex dierum opera sed consilio sancte trinitatis et opere divine maiestatis creatus sit homo ut exprimeret quod dicioribus honore intelligeret quantum deberet suo conditori quantum mox in conditione dignitatis privilegium prestitit ei conditor ut tanto amplius conditorem diligeret quanto mirabilius se ab eo intelligeret conditum. In quibus anima ymago dei sit vel qualis etc. Nota.

Non et ob hoc solum quod consilio sancte trinitatis sit excellenter a conditore conditus. Sed etiam quod ad ymaginem et ad similitudinem suam creator omnium eum creavit quod nulli alteri de creaturis donavit. Que ymago diligentius interioris hominis nobilitate est considerandi. Primo quod sicut deus unus semper ubique et totus est omnia vivificans et movens et gubernans, sicut apostolus apostolus quod in eo vivimus movemur et sumus sic anima in suo corpore ubique tota viget vivificans id nec est in maioribus suis corporis membris maior nec in minoribus minor sed in minimis tota est et in maximis tota sic infusa est corpori ut neque per membrorum partes partibus sit divisa nam in quolibet loco sui corporis patitur dolet tota. Mirum autem modo eadem vivificatione membris presidens cum ipsa per neque non sit divisa per

corporis tamen agit diuisa Ipsa
quippe est que per oculos videt
audit per aures per nares o-
dorat per os gustat per mem-
bra tangit et tangendo leue ab
aspero discernit et cum non sit
diuersa per sensus operatur diuer-
sa Ex qua re intelligitur quod
ita est anima secundum suum motum
uel modum in suo corpore sicut
deus est in suo mundo Intrinsecus
siquidem et exterius superius
et inferius Regendo super-
iora portando inferiora replen-
do interiora circumdando exteriora
sic est intus ut extra sit sic cir-
cundat ut penetret sic presidet
ut portet Sic portat ut preside-
at Et sicut deus in crescenti-
bus creaturis non crescat nec
decrescentibus decrescat Sic anima
nec in minimis membris minui-
tur nec ab auctis augetur hec est
ymago siue similitudo omnipotentis
dei quam habet anima in se Se-
cundum etiam habet ymaginem sancte
trinitatis Primo in eo quia sicut
deus est viuit et sapit ita
anima secundum suum modum est viuit
et sapit Est quoque et alia
trinitas quia ad ymaginem perfecte
quidem et summe trinitatis que
est in patre et filio et spiritu sancto condita
est licet vnius sit anima nature
tres tamen habet in se vires scilicet
intellectum voluntatem et memoriam

Et idem in eius licet aliis ver-
bis designatur cum dicitur Diliges
dominum deum tuum ex toto corde
tuo et ex tota anima tua et ex
tota voluntate ex tota memoria
Nam sicut ex patre gignitur fi-
lius et ex patre et filio procedit
spiritus sanctus Ita ex intellectu
gignitur voluntas et tunc ex hiis
duobus procedit memoria Et
facile potest a quolibet sapiente
intelligi neque enim anima per-
fecta potest esse sine hiis
tribus nec horum trium aliquid
sine aliis duobus constat quantum
ad suam beatitudinem et sicut
deus pater deus filius deus
spiritus sanctus et non enim tres dii sed
vnus deus et tres persone
Ita anima intellectus anima
voluntas anima memoria non tamen
tres in vno corpore sed vna
anima et tres vires atque
in hiis tribus diuinam ymaginem
gerit mirabiliter in sua natura
interior homo et ex hiis quasi
excellencioribus anime viribus
iubetur diligere conditorem
et in quantum intelligitur tantum di-
ligatur et in quantum diligitur
tantum diligatur et in quantum diligitur
semper in memoria habeatur Nec
sufficit deo intellectus nisi fi-
at in amore eius volun-
tas ymo neque hec duo suf-
ficiunt nisi memoria addatur

quod semper in memoria intelligentis et diligentis maneat deus ut sicut nullum potest esse momentum quo homo non utatur uel fruatur bonitate dei uel misericordia ita nullum sit momentum quo presentem memoria non habeat illum et ideo michi iuste deum videtur interiorem hominem ymaginem esse dei

Quomodo facta sit anima ad similitudinem 11

Hinc vero de similitudine aqua dicitur nam sicud deus creator qui hominem ad ymaginem suam creavit est caritas bonus iustus et paciens mitis et misericors mundus et ceterarum virtutum insignia que de eo leguntur Ita homo creatus est ut caritatem haberet et bonus esset iustus et paciens mitis mundus et misericors quas virtutes quanto quis in seipso habet tanto propinquior est deo et maiorem sui creatoris gerit similitudinem Si vero aliquis quod absit per devia viciorum et diverticula malorum ab hac nobilissima creatoris sui similitudine degeneraverit tunc fiat de eo quod scriptum est homo cum in honore esset non intellexit Quis maior honor potuit esse homini quam quod ad similitudinem sui conditoris conderetur et eisdem virtutum vestimentis ornaretur quibus conditor De quo legitur Dominus regnavit decore indutus est et omnium virtutum splendore et tocius bonitatis decore ornatus uel quod maius potest esse homini dedecus aut infelicior miseria quam in hac similitudine gloria sui conditoris amissa ad informem et irracionabilem brutorum et iumentorum similitudinem dilabatur Quapropter quis diligencius prime condicionis sue excellenciam et reverendam sancte trinitatis ymaginem in seipso agnoscat honoremque divine similitudinis ad quam creatus est nobilitate morum et exercitatione virtutum et dignitate meritorum habere contendat ut cum apparebit qualis sit tunc similis illi appareat qui eum mirabiliter ad similitudinem suam in primo honore condidit mirabiliusque in secundo reformavit

De conveniencia et dissimilitudine inter deum et animam 12

Magna conveniencia est inter deum et animam Deus namque est vita spiritus est sapiencia et amor vita est et anima est spiritus in quo spiritu est sapiencia et amor vita dei est vita et anima est similis sed dispar Similis quidem vita est quod se ipsam vivens

q nō tm̄ viuēs sed ecia viui
ficans sicut et ille In hoc
eciaz aīa est dispar quoniaz
ille creator est et illa creatu
ra nisi enī creata ab eo non
eēt et nisi ab eo viuificata
nō viueret viuit aīa natu
rali vita et si spūali vita nō
viuat sed talis vita pocius
est mors qm̄ peccatorꝫ mors
pessima est Anima quid
que sm̄ carnē viuit viuus
mortua est et iō bonū erat
illi nō viuere quā sic viuē
Vita aīa est viuens quidem
nō aliunde q̄ seipā et ob hoc
nō tā viuens quā vita est
inde est q infusa corpi viui
ficat illud ut sit corpus viuēs
vite pticipa nō vita sed viuēs

De coniūctōe aīe ad deū in via et pria 13

Creata est anima a
deo vita a vita sim
plex a simplice imortalis ab
imortali vt nō sit longe a cre
atore suo cui appinquare vi
detur simplicite eēntie et ppetui-
tate het enī et si spūalē nō
viuat imortalē tamē natē
est vt viuat Creata est aīa
magna a magno rcā a rcō
eo magna quo capax eternor
eo rcā quo appetēs supnor
eo bta q̄ vnita deo Anima
nāqz q̄ dei pietas respirat
humilitas sbiat obediēcia
conduat paciēcia pduat deuocō
introducat puritas iūgit ca
ritas vnit habet aīa in se
amorē quo sp pt stare cum
deo aut redire si mota cū suis
affcibus ymo de fabz ab eo
fuit solus amor est ex oībz
aīme sēsibz atqz affcābz in quo
pt aīa eq suo tuē auctori
vel de sili reddere mutuaz
vice et si mi? amat qm̄ mi
nor ē tamē si ex tota se di
ligit nichil deest vbi totū
est Renuncians ergo cunctis
affcōibz alijs tota sola in
cubit amori effūdēs se tota
in amore illius cui tendere
habet redimendo amorē dat
siquid deꝰ ut ametur et cū
amet nichil aliud amat
nec vlt quā amari sciens
ipo amore beatos illos
qui se amant ꝓ amore vero
ad homines uenit in hōies
factus est homo et delicie
illius eē cū filijs hōim inre
vero delicie erunt cū ad deū
venie? et videbim? sicuti ē
atqz siles ei erim? et tunc
manifesta erit visio plena
cognicō vera dilectio et fir
na ~~cognicio~~ coniunctio societas
indiuidua similitudo pfecta
et vita beata in eternū i
volta in ppetuas eternita
tes Erant enī corpus in
tēr se sua vita et sm̄ vera

piet, i. cognitio et amore dei
Quod aut cognitio sit vita ipa
veritas affirmat dicens hec est
vita eterna ut cognoscant te de
um uerum et quem misisti ihm xpm
Amor etiam spiritus est Nam si
cut exterior homo cum ista tem
poralia quinque ptito sensualia officia
i. visu auditu etc. Sic interior
ho in beata vita cum quinque
ineffabilia dei ineffabili a
more afficietur Cum enim deum
suum amabit quandam lucem quan
dam uocem quandam odorem quandam
cibum et quandam amplexum inte
riorem amabit Ibi enim ful
get quod non capit locus ibi so
nat quod non capit tempus ibi olet
quod non spargit flatus ibi sa
pit quod non minuit edacitas
ibi heret quod non diuellit socie
tas ibi siquidem uidetur deus
sine intermissione cognoscitur
sine errore amatur sine of
fensione laudatur sine fatiga
tione. Tertia est ciui
tas dei etc. 37

Nobilis creatura est
anima. Ciuitas na
que dei est de qua tam glo
sa dicta sunt quod ad ymaginem
et similitudinem dei facta est hec
ciuitas merito ierusalem appella
ta est quod ad fruendum visionem
illius summe pacis que facit
uterque unum creata est et Mens
eius paradisus est in qua
dum celestia meditatur qua
si in paradiso voluptatis delectatur
Domus etiam summi patris fami
lias est anima propter unum amorem
Sponsa xpi propter dilectionem Tem
plum spiritus sancti per sanctificationem Ciuitas
regis eterni propter concordi
am ciuilem et quia nulla est ci
uitas absque populo Disponit
in ea conditor noster populum per
gradus. i. sapientes ad con
sulendum milites ad pugnandum
artifices ad ministrandum Ciues
huius ciuitatis sunt natu
rales et ingeniti anime vigo
res tamquam indigene quorum dis
tincti sunt gradus quia alii su
periores alii inferiores alii
medii Superiores sunt quidam
intellectuales spiritus medii ro
les Infimi animales Porro
hec vita est Animalis seu sen
sualis appetit visibilia Ra
tionalis discernit et districtio
nis oculo aspiratur eo In
tellectualis pertrahit ad diuina
Intellectuales ergo spiritus sunt
tamquam anime consiliarii dicen
tes ei deum time et mandata
eius serua propter hoc enim est
omnis homo Rationales sunt enim
tamquam milites qui hostes. i. car
nis concupiscencias impugnant per ar
ma iusticie Animales seu sensua
les spiritus sunt tamquam rustici
et artifices qui corporalibus inde
mentis consistunt et corporalia ali
menta ministrant hanc triplicem vim anime
i. sensuale intellectuale rationalem phi

partes vocantur anime non inte
grales sed virtuales que potencie
eius sunt. Sensualitas ea vis
anime est qua corpus vegetat et
per corporis sensus ista exteriora sentit
et discernit. Qui enim sensus tum ex
teriores quam interiores ad animam re
feruntur utputa ab illa procedentes
vt enim sendat omnes ab anima
habent Ratio est vis anime super corporalia
et infra spiritualia collocata dis
cernit vera a falsis quod est loyce
Virtutes a viciis quod est ethice
et per experimenta rerum investigans
naturas quod est phisice In his
vero tribus tota philosophia consis
tit totam ergo philosophiam ratio compre
hendit. Intellectus seu intel
ligencia ea vis est anime que de
diuinis quantum homini posse
est cognoscit ad celestia ar
chana penetranda Ratio per se
non sufficiat nisi a deo adiuta
fuit qui est finis eius et tunc
bene reget cum ad cognicionem
secretorum dei et que diu in
vestiganda quesiuit peruenit
et intellectus seu intelligencia
nuncupatur Et tamen philosophus
intelligenciam solius dei esse
et ad modum paucorum hominum
Sed horum alterum pro alio sepe
ponitur Memoria etiam consideran
te compatrix est racionis quia sine
ea racio nec ad cognita procedere
nec cognitorum sciat retinere
potest Memoria est vis anime

accepta retinens preterita repu
tans elapsa recolliges humanus
appetitus inter yma et summa
positus Cum plerumque ad utra
que diuisus sibimet sit contrarius
et in quantumque partem totus
transierit nomen eius merito
sortitur si carnis voluptatibus
pascitur carnalis sive animalis
nominatur Si spiritualibus desideri
is delectatur spiritualis nuncupatur
Appetitus siquidem est natu
ralis in animate mouendis siquidem
sensibus attributa. De diffini
cionibus virium anime

Quoniam de viribus
anime sepe mentionem
fecit diffinire dicto eas quibus
de anima dicta uel que dicenda
sunt euidencius intelligi possunt
Sensualitas sensus ymagina
tio tam corporis quam anime dici
possunt Sensualitas corporalis quedam
vis anime est ignea Sensu
alitas sensus est animalitas Sen
sualitas sive animalitas anime
est inferior vis eius que
secum trahens sensualitatem
carnis velut famulam obedi
entem sensus ymagines facit
et eas in archa memorie re
ponit In sensu ausitum est
sensualitas et ymaginis origo
ipa namque vis ignea que
extrinsecus formata sensuum
eadem forma vsque ad intimum
introducta ymago vocatur Sensus

itaqz parit ymag. ymag.
cogitacioz cogitacio medita.
meditacio acuit ingeniū inge
niū roz ro aducit intellcm
Intellectus intellige. intellige.
p cōtemplacōne ipam veritate
admiratur et p caritate in ea
delectatur Sensus est passio
anime in corpe ex qualitatibz ex
accidentibz ymaginacio est
vis anime que figurā corpa
tū rerū absente corpe sine
exteriori sensu p demonstrat Cogi
tacio est ata quelz aie oc
cupacio Meditacio est fre
quens cogitacio modum et
causam et racōne vniuscu
iusqz rei investigans In
geniū est qdz vis aie na
turaliter insita p se valens
Racio est quedam vis anime
que oia discernit et iudicat
sed magis tamen inhiat spi
ritualibz et ymagine dei in
se conservat Intellectus est
rerū vere exnau pcepcio In
telligencia de solis rerum prin
cipiis i. deo pctis ple et incor
poreis sbiis pura claqz co
gitacio est Cōteplacio est p
spicue veritatis iocunda ad
miracio Caritas e concordia
mencium et societas electorum
vita beatorum aiarum et angelorum
qua vet aie nc angli nisi
p caritatem vivunt

De condicione aie

Anima solis et in
tellectualis facta est
ad ymagine et silitudine dei
vt factorem suū p ymaginem
cognoscat per silitudine dili
gat Ex ymagine dei habet
racōem ex similitudine caritate
Caritas vero ex sepa repu
tat cinitate hac racio sentit
et pccata requirit hanc ca
ritas invenit in inveniendo
bta quiescit hanc in pnti
fides loquitur spes vsqz ad
celū comitatur caritas phennit
ter amplexatur Mens itaqz
spualis sive intelligencia solū
pma creatore suum inspici
at deinde creaturā suā videat
et inde arbitrii libertate ad
deū qui condidit oia sed et
cetera referat sic in homine
cinitas appz quā caritas ma
nifestat vt caritate homo sp
heat semp qz conspiciat quez
cinitatis ymago pornat Sed
hō servabit eius silitudinez
civius nāc in se portat ymagi
nem Appeat ergo ymago dei
in intelligencia racionali in me
te spuali in honore liberi ar
bitrii Appeat go silitudo i mo
ribz pro natura in opibz pro
iusticia in virtutibz pro gra
ut moribz natura porne
ret iusticia opribus compleret

vt gracia v̓tutibꝫ cōpleatur
et sic dn̄o semp p̄ntetur ¶
Quod anima in fundendo e
creata :~ 17

Anima totū corpus
hominis tota p̄ter
amat Est siquidē inspirata
a deo homī vita nō de p̄iacē
ti materia sed ab eo de nich
lo facta De ceteris enī anima
tis scriptura dicit Producat
aque ⁊c. Germinet tra h̓
bam virētez aīam vero nō
tra nō aqua p̄duxit sed deus
inspirauit Non tn̄ aīaz viuā
sed spiraclm vite tōle ex dei
ymagine fcm̄ ex dei silitu͡e et

Qd aīa nō est ex sb̄a dei
nec corp aliq̄ alio. 18

Anima nō est pars
dei probat hoc mu
tabilitas q̄ incurrit inutabi
litate deus enī inmutabilis
est hec sepe mutata p̄ cul
pa q̄nq̄ꝫ dampnata p̄ pena
q̄nq̄ꝫ sic missa Nichil et tn̄
nocere posset nisi a deo reces
sisset Recessit autē qm̄ peccau͡it
p̄inde torquetur misera ~~Nichil
et tn̄ nocere posset~~ a deo refu
ga ab yno dissuoca sp̄gitur
ad multa ⁊ pro sua inp̄ancia
fit morbida fit molesta Et a
p̄pter sensus corporei ebata me
moria turbati obetes fiunt
maxidi et stupidi inde taro
patitur languores oriuntur
⁊ mortis violencia p̄guaua

Aīa nō forma ex maīa sed i
sua creatōe formā accipit que
fcā est ad ymaginē ⁊ silitu͡iꝫ
dei a quo si auītitur remanet
in formis q̄ tra q̄ dissimilis
nō tamē ideo efficitur racō
nalis q̄ gestat ymagīez deī
Unde et p̄t reformari sed nc
etiā si tota p̄tō cōcluditur
et pro insipiencia muito cō
patur ideo fit anima pecoris
vel alterius corpis Ipm̄ ei
corpus et nuīt et in fine
semp ē hitura cum quo fcā
est vna p̄sona sed nec ideo
fit corpus cꝫ si penitus de
letur non enī distrahitur
p̄tibus nec loco cōcluditur
nec est mayor in mayoribꝫ
nec mīor in mīoribꝫ p̄tibꝫ
uite ydoneis Spus namq̄ꝫ
est aīa racōnalis q̄mlibet
obruta malis et vbicūq̄ꝫ
est tota est et nec traduat
a p̄re in filiū ne vna anima
sit ambor̄ Sicut inquit
dn̄s anima p̄ris sic aīa filii
mea est nec pars aīe p̄ris
dū genera͡t se transfundit
parcia nāq̄ꝫ seu diuidi au
geri uel minui p̄ sb̄a sua
spus nescit nō enī p̄t esse
mayor sed melior Si enim
particlariter trāsfunderetur
corpeus eē p̄baretur Qꝫ
si vt delirant aliqui semē
aīme cū semine corporis hiret

quando transfundi. Multa quidem et inhonesta et impossibilia possent inde conclamari que de spiritu rationali nec dici debent nec opinari. Interdum est abstinendum retexere et male fusa carnis semina denotare.

Quod anime cottidie noue sunt create per creationem.

Dicimus autem rationales animas per creationem fieri cottidie de nichilo nouas sed per consilium naturam ex institutione diuina non uti ex quo nouas. Quales enim in exordio deus die sexto masculo et femine dedit tales cottidie inspirat singulis noua de nichilo creatione non noua institutione. Pater inquit meus usque modo operatur et ego operor. Operatur usque modo pater et filius operatione siquidem noua institutione non noua. Per illa ages tam ista quiescens. Res corporee post primam sui creationem noue inde creantur. Sed a simul in exordio condite corporali formatione propagantur. Anime autem non simul essentialiter facte sunt sed per naturam consili qua ad ymaginem dei et similitudinem eius fiunt simul facte reputantur et simul edite iudicantur. Non simul edite inde pro essentia simul facte per formam comparantur ad ymaginem et similitudinem dei propagata. Caro de carne generaliter traducitur. Sed spiritus de spiritu minime propagatur.

Quod anima culpam originalis peccati contraxit ex carne.

Certe tenemus quod caro contracta de carne per legem concupiscentie quo cito uiuificatur originalis uinculo culpe premitur eiusque afflictionibus anima que carnem uiuificat agrauatur. Sub hoc pari uinculo paruuli de mundo mergitur qui sine Christi remedio moritur. Sunt ergo originale peccatum non anima sed carne utique contractum animeque refusum. Carni utique ita unitur anima ut cum carne sit una persona. Sic enim actore deo anima et caro unum individuum unus homo est. Unde salua unius cuiusque nature proprietate adscribitur carni quod anime est et anime quod carnis est per unitatem persone non diuersitate nature.

60 Prigitur ibi idem singulis est proprium generis sit amborum proprium quod natura generis per persona. Et inde sit anima originalis culpa obnoxia quod caro contrahit et anime refundit cum qua una est in persona licet diuersa sit in natura. Unde natus paruulus dum uiuit Christi sacramento innouari ne obsit ei dum anime

societas carnis peti qua gra
uatur etiaz de corpore exuta
nisi dum in corpore viuit xpi sa
cramento salutari remedio fuerit
expiata Curant igitur adul
ti curant pro se sepius impen
dant etiaz paruulis sacramenta
fidei suscipiant ipsi fidem cum
sacramentis opera fidei comite
tur ut paruulos in xpo renatos
fides ecclesie tueatur et adultos
cum sacramentis Hijs itaque p
gratiaz fidei renouatis seu reno
uatis tandem complebitur in
resurrectione generali ut
resurgat ipsa caro in gloria
anime sue restituta viua et
eterna felix et beata

Quare deus creat animas
de hijs qui sine baptismo
decedunt 61

Cur deus donat ani
mas illis quos
absque remedio salutari mori
contingit Videns quod diuina
institucio qua res et rerum
nature conduntur nec peccato
tollitur nec violencia impe
ditur Unde est quod lex car
nalis copule neque et in
malis iure suo priuatur
generant adulteri fornicato
res quippiam Naturalis in
institucio nec in talibus deper
it Namque natura put deus
eam instituit quod suum est opera

Natura siquidem est quedam
vis et potencia diuinitus rebus
creandis insita que cuncti
quod rei suum esse tribuit qua
bona quisquis male vtitur
malus esse iudicatur Iuste
enim punitur qui licitis
abutitur Iuste punitur
qui carpere inconcessa conatur
Sic sathanas celum Sic p
rothoplastus perdidit paradisum
abutuntur licitis qui bona
dei maculant vsibus inconcessis
Maculant bona dei hii qui
ardore libidinis exerent o
pera copule carnalis Ex
hijs filij generantur quorum
corpora seruiente creatore for
mantur et deo inspirante spi
raculum vite creantur Spira
culum vite huiusmodi animam intelligo
quam non produxit terra uel aqua
sed deus inspirat quo ipsi
corpori creantur Unde homo
factus est in animam viuentem
memoratur In hijs etiaz
et alijs deus optime agit
prout instituit quod nullius ad
tinuat bona nec impedit
mala bonos siquidem prouehit
sua gratia malos arcet sua
iusticia Nos siquidem sui
dum dei bonis abutimur
rei et nisi pariter inuenimur
Ipse vero dominus qui suorum
malis bene vtitur sicut et

corpori adhereat ipsi corpori
terreno de patris traduce propa-
gato pro institutione sua in-
spirat animam bene utens mo-
lestia prevaricationis nostra que
si esset naturalis creatori
poterat imputari. Sed cre-
ator propterea omni tempore sacramenta
et obedientie bona proposuit exercitata
ut contra peccatum sacramenta sint in
remedium et spiritualium observationes
mandatorum et morum afferant
premia donorum. Unde si qui sub
peccato geniti parvuli obeunt
absque remedio salutari. Pu-
niente iustitia dei qui nichil
debet alicui sed dampnat in
singulis malum quod non fecit
in eis. Si autem parvulos re-
novat sacramentis admirare
misericordiam dei qui sicut nesciunt
culpam cum ex carne nascuntur
Sic nesciunt gratiam qua per
christum renovantur. Non excu-
sat parvulos a culpa quod non
eam nec excludit gratiam ab eis
quod eam nesciunt. Cernens in eis
culpam invenies in eis ex carne
traductam. Cernens in eis gratiam
invenies a deo collatam. Illa de-
bite dampnatur hec indebite pro-
gatur. Illa iudicium predicat
hec misericordiam reputat. In utroque
deus agnoscitur cum misericordia et
iudicium laude perpetua deca-
tatur. Sed ab hiis intuendis

mens mea mens infima quia
peccatis obruta citius ad seipsam
redeat sibimet remedium que-
rat ut quod in adam cecidit in
christo resurgat. ¶ Quod immortalis
sit anima et carne careat. 62

Plura veteres de natura
anime dixisse inven-
iuntur sed non ita ut
non aliquid restare videatur. Ego
autem ex eorum dictis quantum dili-
gentius potui breve illud et
certum colligere atque in unum
redigere studuique memorie
commendare. Ebes namque est
memoria hominis et brevitate
gaudet et in multa si dividitur
fit minor in singulis. Ex corpore et
anima constat homo et quicquid oculis
corporis videtur propter corpus
factum est. Corpus propter animam
anima propter deum. Vita corporis
anima est, vita anime deus. Immorta-
lis est anima et carne caret
neque habet quo cadat ut resur-
rectione egeat. Post ruinam
cuius peccato ceciderat et ideo immor-
te vita mea non potest sed corpus de-
stituit dum discedens illa suam
vim non perdit. Sed quod vivi-
ficaverat hoc dimittit quantum
in se est, tamen morte alterius
facit ipsa mortem non recipit
facit namque non vivificando quod
deserit non amittendo quod vivit.
Itaque mors hominis mortalis

quaz carnis occasus aqua
cum vis potencie viuificatr
abscessit in terraz de qua sup
ta est redit amissis sensibz qs
no per sapam hauit Anima
autem non alio quaz sol lu
cem dei vita tribuit carni
cui veniit morte efficat cum
recedit mors tn no cosumit
iuncta sed diuidit du origini
sue vtraqz reddit Et ne qs
putet aiam corpis morte co
sumi audiat q dns in ewo
drat N. Nolite inqt time eos
qui corpus occidunt aiam
aute occidere no pnt z fatiga
tor9 cogitacoibz mentis affi
citur in cor̃e inet dolazibz
corporis Cor9 ex quatuor
elemetis costat Anima nec
elemetu est nec ex elemetis
sed de nichilo est creata et
soli suo creatori cognita Ex
hijs g° omnibz que in se hoc
est in cor̃e suo visibilia videt
nichil se esse uel posse esse
videt Decernat g° et diuidi
cet se p se ab eo toto q visi
bile videt in se z inuisibilez
omo se ee videt in eo q vi
det se deum videre se non
posse videt deinde eleuet se
sup se et in eo qui pmu et
pncipale speculum est spe
culandi dei illius qs ymma
gini ac similitudi primiz
et cognu magis fcam inuisibilz
deum cospiciat Hec aute ipa
est ro et mens rone vtens
que ad pmaz silitudine dei fa
cta est vt p se inuenire possit
eu a quo facta est z in eius
aore atqz contẽploe dulciter
requiescat Ea naqz pfectius
suu auctore manifestans que
illius silitudini vicinius ppin
quat hoc est aute ipa anima
racoalis creatura que excel
lent z ppe ad illius silitudine
facta est z tuc cicius creator
sui quem no videt agnoscit
et diligit cu se ad ipius sili
tudinez fcam intelligit ¶

Quare deus creauit spus
racionales .63. 63

Deus opc cuius be
atitudo nec augeri
pt Omnia pfecta est nec mi
nui qz etna est sola caritate
nlla sui nãte volens spus cre
auit ut eos sume beatitudis
pticipes faceret Alios uero
in sua puritate in celo con
fimauit Alios aute pter su
pbiam in infrnu pcipitauit
atqz alios ad pbandaz hu
litate et obediencia in crea
citatcoe tremis corpibz socia
uit ut ad uite ppim lucram
inaz vegetarent Sunt naqz
in natura sua quadaz mu
tabilitate scdm quaz viuifi
cand corpibz appinquant
In quatquid non michil sue

prauitatis deponunt. Lu enim delectatione corporis afficiuntur quasi quandam corpulenciam trahunt inde que prauitatem eorum naturam corrumpit. Et hoc vicium quanto alcius eis in corporibus manentibus inheserit tanto difficilius eos a corporibus discedentes deserit quoniam non tollitur passio eciam cum tollatur eciam passionis nisi ab huius feculencia se in hac vita mundare studuerit. Nos ergo qui in medio bonorum et malorum positi sumus considerare sepe debemus et gaudium istorum et illorum supplicium atque ipsam miseriam. Racionalis siquidem est creatura ut sciat discernere inter bonum et malum. Est eciam concupiscibilis et irascibilis ut possit amare bonum et odire malum. De concupiscibilitate nascitur amor et de amore desiderium et gaudium. Amor est delectatio cordis alicuius ad aliquid propter aliquid per desiderium currens ad gaudium requiescens per desiderium in appetendo et per gaudium in perfruendo. Nec aliunde bonum est si bonum est cor humanum nisi quod bene amat quod bonum. Nec aliunde malum est nisi quod male amat quod bonum est. Omne enim quod est bonum est sed in eo quod male amatur tamen vicium est. De irascibilitate oritur ira. Ira enim odium generat et de odio dolor et timor. Cum hac vi contra peccata nostra irascimur et ea odire incipimus dolemus quod peccauimus et penam pro peccatis nostris metuimus.

¶ De excellencia naturali creature et de condicione diuersa. lx.

Si creator omnium deus inter cetera et super cetera que creauit racionale dignatus est illustrare naturam quam sua similitudine fecit insignem et sue beatitudinis voluit esse participem. Licet tamen creature racionalis licet similis videatur origo confecta est diuersa condicio dum pars eius est in eterna felicitate firmata et pars trudentibus inferni detracta et in tartarea tradita et in diem cruciandam seruatur. Pars eciam terrenis vnita corporibus locum medium sortita cognoscitur et prius quidem eadem media erat summis vicinior in delicijs erat posita paradisi nec ante propinquorum infimis per reatum inobediencie humiliata est in loco afflictionis. Sumus ergo omnium locus horum plenam habet leticiam infimus solacium mesticiam. Ubi enim plena est felicitas illic sola et summa est infra in medio sane summa speranda et nichilominus infima timenda

de et ideo iam nobis ampli
or timoris causa quam spei quo
vicinores eisdem infimis
in ipsa derecti degimus um
bra mortis. Cum autem et illius
beatitudinis et illius nichilominus
dampnationis eterne etiam humanum
genus pro suorum qualitate meri
torum participem posse fieri cogno
vit. Naturales ei affectus qua
tuor indidit ut haberet unde illa
bona optaret et in eis posset
quandoque letari et haberet unde
et mala illa metueret vel in eis
esse dolore perpetuo contristari.
Interim sane eo gravior est
moderna conditio quod non modo
exhibet tristicia et non molestiam.
Sed et timor habet penam et
spes ipsa que differtur affligit
animam. Piissimus ergo pater
et terribilis iudex quod non illa et
perpetua gaudia filiis dolores
eque perpetuos reis in fine
paravit. Nonnulla tamen nos
etiam in presenti experimenta cape
re voluit gaudii vel doloris. Ut
non modo illa certius credi sed
affectuosius quoque optari vale
ant et timeri. Ceterum nec pre
sentia gaudia in illorum comparatione
sunt gaudia neque tristicia presens
in illius comparatione tristicia
est, neque desipet si quis interim
omnem operam dare maluerit
quemadmodum potius illa concu
piscere valeat gaudia illorumque
formidare dolores quam huius

vite utilitatem molestias capta
reque leticiam. Verum tamen inveniri
est et in presenti unde valeat gau
deat quis vel salubriter contri
stetur. Et letetur de beneficiis
suis gratias agens deo et in de
votione eius exultet et proprias
etiam seu proximorum debita de
ploret. Unde etiam divina dis
positione media inter eosdem
affectus constituta est ratio in
corde hominis per quam minime
discerni et iudicari possit
unde gaudeat vel doleat et
primo quid cupiat vel quid ti
meat. Hanc qui triplicem
vim anime esse docuerit Rationale
irascibilem concupiscibilem asseren
tes affectus siquidem diversos
quadam sibi cognatione iunctos
sub irascibili metum et tristiciam
Sub concupiscibili desiderium
et leticiam comprehendisse videntur.
Interim igitur inter affectus
varios humana fluctuans anima
nata est ut certa demum vel in
infimis vel in summis accipi
ens statum in solo deinceps
vel gaudio vel dolore persistat.
Deus enim est in summo et mun
dus in imo. Ille in eodem
statu eternitatis consistit
iste semper cursu sue mutabili
tatis instabilis fuit. Humanus
autem animus quasi in quodam
medio collocatus quadam con
ditionis sue excellentia
hinc mutabile que deorsum

est supeminet et ad illam que
est apud deum vera inmutabili
tate non pertingit Si uero in
hijs que deorsum transeunt
se per cupiditatem inmerserit sta
tim per infinitas distractiones
rapietur et a semetipso quo
dammodo diuisus dissipabitur
Si vero ab hac infinita dis
sipacione que deorsum est ere
xerit se et infima deserens
atque paulatim se in unum
colliges secum esse didicit
Tanto amplius in unum col
ligetur quanto magis cogitatione
et desiderio sursum elevabitur
donec tandem omnino inmuta
bilis fiat et ad illam veram
et unicam que est apud deum
inmutabilitatem perveniat ubi
perpetue sine omnis mutabi
litatis vicissitudine requies
cat in pace. Elisio errorum
quorundam circa ordinacionem anime

67 Credimus (67.
animas ab inicio non
esse neque cum angelis
simul creatas sicut origenes
fingit nec cum corporibus per coi
tum seminantur sicut lucifer
ferianus et cyrillus et aliqui
latinorum presumptores affir
mant Sed dicimus earum crea
cionem solum omnium creatorem
nosse Corpus tamen per coniugii
copulam seminari dei verbo in
ditio coagulari et volua et co

pangi atque formari Iamque
corpore creari corpore iam formato
et infundi ut vivat in utero
homo constans ex anima et corpore
et egrediatur ex utero vivus
plenus humana substantia Neque
enim duas animas in homine esse
credimus Sicut multi scribunt
unam animalem qua animatur corpus
et immixta sit sanguini et
alteram spiritualem que racionem
ministrat Sed dicimus unam
eandem animam esse in homine
que et corpus societate sua
vivificet et semetipsam sua
racione disponat habens in se
libertatem arbitrii ut in sue
substancie cogitacione uel cognicione
elegat que vult libertati siquidem
arbitrii sui commissus est homo
Postquam vero seductione
serpentis per evam cecidit na
bonum perdidit pariter et vigo
rem arbitrii Non tamen e
lectionem ne non esset suum quod
emendaret peccatum manet itaque
ad querendam salutem arbitrii
libertas i. racionalis volun
tas sed admonente prius deo
et inspirante ad salutem ut
ac ergo quesitam salutem in
spiracione nec pietatis est ut
adipiscamur quod adeptam desi
deramus dominum est muneris ut
non labamur de adeptato
salute nostre sollicitudinis est
et celestis pariter adiutorii ut la

bam me ptatis et ignauie
Solum hominem credimus hre
aiam substantiuam que et ve
re viuit et sensus suos atque
ingenia viuacitate tenet neque
cum corpe moritur ut arabes
asserit neque postmodum intimam
Sicut zenon dixit qz sbaliter
viuit Qualium vero anime non
sunt sbstante sed cum carne ipa
carnis in viuacitate nascitur
et cum carnis morte finitur
et ideo nec ratione regitur si
cut plato et allexander putauit
Sed ad oia nature incitamenta
ducitur Anima humana non cum
carne moritur qz neque cum car
ne ut supradiximus formatur
sed formato in vtero matris cor
pore dei iudicio creari et infu
di eam dicimus ut viuat ho
intus in vtero et sic predatur in
mundum natiuitate Anima a cre
atore principium hns ex quo est
pfecta est in genere suo vnde ex
quo est sciret omnia que ab
homine sciri pnt nisi grauitas
esset carnis qe per primum hoi
nem qui ante corruptionem
humanitatis ex quo pfco ha
buit statum humanum pbari pt
Sed modo corrupta humanitate
ex quo cingitur corrupto cor
rumpitur nec proprietates suas
poterit exercere donec vsu et
experiencia et alicuius doctrina
excitata incipit discerne uel dis
cere veluti signis cum sub
tili arte occulorum in tenebrosa

detrudatur videre tamen non
pt ibi nisi prius assuescat te
bris vel lumen attendatur
Unde virgilius Quantum nos
noxia corpa tardant Et li
cet alie sint actiones corpis
et alie anime Actiones tamen
corpis vicia uel virtutes pnt
esse anime Cum enim ad hoc sit
data aia vt illicitos motus car
nis corrigat quicquid ignorancia
illius contingit vel neglige
cia sicut si discipulus uel fi
lius negligencia doctoris
vel dni peccat Magister uel dns
extra culpa non est Sic aia
illis contingentibus extra cul
pam non est cum illa debeat
imperare et ista obedire

De sensibus exterioris hominis
et interioris etc. 66

Duabus substanciis
constat homo aia
tm et carne Aia cum ratione
sua Carne cum sensibus suis qui
tamen sensus absque anime soci
etate non mouet caro Anima
vero sine carne rationem suam te
net Notandum ergo quod idem
ipi sensus qui in exteriori ho
mine destribuitur Similimodo
secundum modum suum in interiori
esse manifestatur qz spuales
res non corporibus sensibus sed
spualibus iudicande sunt vt
diuina vox in deutronomio capitulo
Uidete quod ego sum et non est De visu

alius preter me. Et in apoc.
(De auditu) qui habet aures audiendi
audiat quid spiritus dicat. Et iterum
et in ps. Gustate et videte
(De gustu) quoniam suavis est dominus. Et apostolus
(De olfactu) Christi bonus odor sumus etiam in
hiis que pereunt et in hiis qui
(De tactu) salvi fiunt. Et in ev. Dominus
fide se tetigisse magis quam
corpore se ostendit, dicens: Tetigit
me aliquis nam et ego sensi vir-
tutem de me exisse. Sic ergo cum
omni cautela observandum est
quid ad corporis sensus et quid
ad anime pertineat dignitatem.
Ne forte confusus ordo et
incomparabilis excitatio aliam repu-
gnare videatur veritati. Ho-
est tinus in stabili hominis spiritus
vt dicitur contendit. Sed spiritus
ipsa est anima que pro spirituali
natura vel pro eo quod spiritum
in corpore spiritus appellatur. Anima
vero ex eo vocatur quod ad vivendum
vel ad vivificandum animet corpus.
Tertium vero quem ab apostolo cum
anima et corpore inducit spiritum
gratiam sancti spiritus intelligamus
quam orat apostolus ut integer
spiritus perseveret in nobis ne in modo
vicio aut minuatur aut fugiat
a nobis quia spiritus sanctus discipline
effugiet fictum et auferet se
a cogitationibus que sunt sine in-
tellectu. Fugit ergo meditatione
animum meum exerceamus et considere-
remus miserias et necessitates mundi
labores et dolores lugentes
quoniam in hanc vitam intramus
cum labore vivimus cum dolore
et timore exituri sumus. Co-
gitemus ergo quam sit brevis
vita nostra quam via sit lubri-
ca quam mors certa et horis mor-
tis incerta. Cogitemus quantis
amaritudinibus sit admixtum
siquid iocundum aut dulce in via
huius vite occursu suo nobis
alludit quam fallax et suspec-
tum quam instabile transitori-
um est quicquid amor huius mundi
parturit quicquid species vel pulchri-
tudo temporalis promittit. Con-
sideremus etiam que sit patrie
celestis suavitas atque dulce-
do. Attendamus et perpendamus
unde cecidimus et ubi iacemus
et quid perdidimus et quid invenimus
vt ex utroque intelligamus quantum
in hoc exilio nobis sit lugendum.
Hinc Salomon ait. Qui apponit
sciam apponit et dolorem.
et quantum magis homo ma-
la sua intelligit tanto am-
plius suspirat et gemit.
Meditatio siquidem parit scien-
tiam scientia compunctionem. Compunctio de-
votionem devotio perficit orationem.
Meditatio est frequens cogitatio
curiosa et sagax obscura inves-
tigare et occulta ad noticiam
trahere. Scientia est cum homo ad cognoscen-

sit assidua illuiacoe medita
Copunctio est qn consideracoy
maloꝝ suoꝝ coꝛ mtrio do-
lore tangitur Deuoto est pi
us et humilis affectus in deu
humilis ex scia ppre infirmit
uel fragilitatis pius ex co
sideracione diuine clemecie
Oro est metis deuoto · i · co
uersio in deum p ppriu ꝫ hu
lem affcm Affectus est que
dā spontanea ac dulcis ipi
anim inclinato Nichil itaqꝫ
deu inclinat ad pietate et
mīaz quadmodu purus me
tis affectus Scīaz celestiu
et terestriū reꝝ et laudare
et amare solent hoies sed
meliores mlto sunt qui huic
scie pponūt noscere semet
ipos Laudabilioꝛ quippe est
animus cui nota est infirma
sua quā qui ea non respe
cta vias sydeꝝ ꝫ nās reꝝ
sequitur vel sectatur Qui
vero iā in deum euigilaue
rit spū sto excitatus atqꝫ
in eius amore coram se
uelint ad deuqꝫ intrare uo
lens nec ualens eo qꝫ ei
lucete Attendit in se et in
uenit se suamqꝫ egritudi
ne illius tate mudicie copa
ri non posse cognoscit dulce
flere habet eumqꝫ precari
vt misereatꝫ ꝫ totam eius
miseriaz exuat huic ita a
gentē ꝫ dolente scīa no in
flat qꝛ caritas edificat ppo
suit eīn sciam scie i · scire
semetipm ꝫ suam ifirmitatē
magis quam scire vires her
baꝝ ꝫ naturas aialiu Et
hanc apponēdo dei sciaz appo
suit dolorem scꝫ pegrinato
sue ex desiderio patrie sue ꝫ
visione dei que cernere fiō
est doloris ꝛc

Expliat liber Beati
Augustini de spu et anima

Sequitur Registrū ca lorꝫ
libri de spu et anima ꝛc

·1· Caplm pmū
Quid sit animus ꝫ quō i
visibilis sit et seipm videat

·2· Scdm Caplm
Qꝫ animus videat visibilia
per corpus inuisibilia p se

·3· Tercium
De partibꝫ aīe ꝫ pote
cīis ad quid sit creata

·4· Quartu
De copacione et ordine
aīme ad angelos

·5· Quintu ca Post

Incipit tractatus de florigero beati Augustini. Versus z postea capla ponit post ordinem

Prolog in verbis
Exhaustis fonte bto
¶ Presul aurelei salientis
fulgide nato ¶ Sco Augno
Lector agnosce vocatu ¶
Huc dum sacra fides suscepit fonte renatum

¶ Caplin pm ordz

Incipit ex plogus

Quorundam librorum glosi et incopabil doctoris Augustini tractatus percurrentes ut pigri lectores et imbecillitatis sarcina grauati ex eisdem beatissimi pris doctoris torrentibus smas quasdam singularitate dignissimas In uno volumine adunare curauimus ut si lector smarum diuinitate ebetatus errauit eminus contuitus ob tutus ibique singulares smarum riuulos in quo scilicet libro sermone tractatu uel epistola sinatur subsequente inueniat in uno repperit aduotatos ne inique interrupte et inordinate materie quantulacumque discordia nobilitate operis confundere videatur In hoc ergo libello primo de eo quid sit deus agitur deinde vero a fundamento confessionis per virtutum gradus usque ad summam virtutem que est vita eterna opus omne pertingit et ex omni homini indagandam viam iusticie et ad solacium spus sui ad exercicium virtutum et odium viciorum ad amorem dei et contemptum mundi Ad amorem dei et contemptum mundi Ad roborandum in illa ad que predicatoris intencio dirigi possit et debeat hec quam maxime pro futura putamus Huic ergo libro florigerum appellamus Unde florigerus liber hic non inmerito vocatur Nempe gerit flores quibus incola mens recreatur

Quid est deus .i.

Da michi domine scire et intelligere quis sis et quid es quid amo cum te amo deum meum quis es domine deus meus Quis es domine Cpia

michi dic p miseratões tuas
quis sis Introgaui terraz
et dixit m nõ su deus tuus
et quecunqz in ea sunt idez
confessa sunt Introgaui
mare et abissos et reptilia
aiarum viuarum et rnderunt
non sum9 deus tuus que
re super nos Introgaui
celu luna et stellas auras
qz flabiles Et inquit vni
uersus aer cu incolis su
is non sum deus tuus
Et dixi omnibus que cir
stant fores carnis mee
dicite michi de deo meo q
vos non estis dicite michi de il
lo aliquid Et exclamaue
runt voce magna Ipse fecit
Introgatio mea intentio me
a et responsio eorum spes eorum
Et direxi me ad me et quip
pe renunctiabant michi oes
nuncii cordis de rnsionibz
celi et terre et om que in
eis sunt dicencium non sum9
deus tuus quere sup nos
Admonitus ergo sum re
dire ad meipm Et intraui
intima mea te duce et po
tui quia factus es adiu
tor Et intraui et vidi qua
litercunqz oculo aie mee supra
eundem oclm aie mee lucem
incomutabile qd tu es Qui
nouit veritate nouit eu

Et qui nouit eu nouit etni
tatem Caritas nouit eum
O beata veritas et vera
caritas et cara etnitas tu
es deus meus tibi suspiro
die ac nocte Edificans
caritas a fundameto humili
tatis quod est ihus xpus
O vera tu et summa suauitas
omi suauitate dulcior sed
no carni et sanguini omi
luce clarior sed omi secreto
interior omi honore sublimi
or sed no in se sublimibz
O lumen verum o lumen inde
ficiens Ipa est lux vna e
et alia non est et vnu oms
qui vidz amant ea hec e
q ad cu deu meu amo vbi
fulget aie mee q no capit
locus vbi sonat q no rap
tpus vbi olet q no spargit
flatus vbi sapit q no mi
nuit edacitas vbi het q
no diuellit sacietas hic e
itaqz deus que nlla attin
git opio qz incophensibilis e
Qui bonis et malis dedit
eenciam cu lapidibz vita semi
lem cu arboribz vita sen
suale cu pecoribz vitaz in
tellectualez cu angelis A quo
est omis modus ois spes
omis ordo a quo e mensura
nus et pondus A quo sunt
oima semina formarum for

feminiũ atq3 formaꝝ Ipſe
autẽ forma quedã· forma
non formata ſed forma
omi formaꝝ incõmutabi
lis ſine lapſu ſine defectu
ſine tpe ſine loco formans
oĩa eminens omnibz ⁊ funda
mẽtũ quoddã in quo ſunt
et faſtigiũ ſub quo ſunt
Deus qui neſcit aliqñ menti
ri q2 veritas eſt qui pt fa
cere quicquid volt q2 omipts
eſt et implet omnia que p
mittit q2 verax eſt qui mũ
dum p ſuã ſapiaz fecit ſu
ma benignitate conſuat Q2
aĩe irracõnabili dedit me
moriã ſſũ appetitũ Rõli aũ
inſup mentem intelligen̄z
et uolũtatẽ Qui mũdi h9
velociſſimũ et violentiſſim
igne pro imenſo nature tẽ
pamẽto creauit et regit
Qui ſolem fecit clariſſim
lum eiq3 vim cõgruã ⁊ mo
tũ dedit Qui lune ſtatũ et
motũ ſuũ Qui vias celeſ
tes atq3 terreſtres locoꝝ mu
tacõibz prebet Qui terrã
fundat atq3 fecũdat Qui
naturis a ſe creatis ⁊ mo
uendi atq3 ſubſiſtendi in
cia fineſq3 conſtituit Qui
reꝝ cauſas habet nouit
atq3 diſponit Qui nõ ſolũ
celum et terrã nõ ſolũ an

gelũ ⁊ hoĩem ſed nec exi
gui aĩantis viſcera nec auis
pẽnulã nec herbe floſculũ
nec arboris foliũ ſine ſuaꝝ
parciũ cõueniencia ⁊ quadã
veluti pace dẽreliquit Ig̃
hic omnia agit viuus ac ve
rus deus .i. vbiq3 totus nullis
inclũſus locis nullis in vĩ
culis alligatus ⁊ nullas p
tes flectibilis ex nulla pte
mutabilis Implens celum
et terrã pſertim põ· nõ indi
gen̄e Ipſe tpalia mouens
tpalr̃ non mouetᷓ nec alit
nouit faciẽnda quã fac nec
mouẽ Oz q̃ cũ ſit inviſibilis
ſepe viſibilr̃ prĩbz appruiſſe
mẽdratur Sicut eſt ſonus
quo audiatur ſmã in ſilencio
intelligẽcie cõſtituta nõ eſt
q̃ ipã ſit ⁊ ſpẽs qua viſus
eſt deus in nulla inviſibli
conſtitutus nõ erat q̃ ipſe
Verũtñ ipẽ in eadẽ ſpẽ vide
batur ſicut illa ſmã qñ in
ſono vocis auditur Homo
itaq3 creatus ut per id quod
in eo pcellit attingat id q̃
cuncta pcellit .i. vnũ verum
omnipotẽtem deũ reꝝ omĩ
auctorẽ vitatis illuſtratorẽ
btitudinis largitorẽ ſine q̃o
nulla nãtis ſubſiſtit nulla
doctrina inſtruit nullius vſ3
expedit Ipẽ eſt q̃rẽz ĩ nobis

creatur nisi cta sunt omnia
Ipse diligatur nisi nobis re
cta sunt omnia per inde except
in p hectias uocibz mudus
ipse ordinatissimā sua mobi^te
atqz mutabilite et visibili
um omnium pulchrā ipse quo
dāmo tactus et fatu se esse
et nominsi adeo inessabilit
atqz inuisibilit pulchru
facti se potuisse pdat In
visibilia enim per ea que facta
sunt intellecta cōspiciunt
qz vita sapiens que fecit
mudū cōteplato mudo in
telligitur Interoga mūdi
ornatū celi fulgore dispo
sicōne sydez solem diez
efficientē lunā noctis so
laciū Interoga terrā fructu
osam herbis lignis anima
libz plenā hoibz exorna
tam Interoga aere quā
tis uolatilibz viget Intero
ga mare quātis natalibz
plenū est Interoga oīa
et vide si nō ipse sua tamē
uoce tibi rndent deum
fecit nos Et ex pertuitate
igitur creature intelle. cō
ditor eternus ex magnitu^ne
omp^s ex ordine et dispoe
sapiens ex gubnacōe bonus
In ipsa enim trinitate summa or
go est omnium rez pfectissima
pulchritud et beatissima

delectaco Itaqz intelligā deum
quantum possum sine qua
litate bonū sine quātitate
magnū sine indigentia cre
atorem sine situ presidente
sine habitu omnia cōtinente
sine loco vbiqz totū sine
tempe sempiternū sine vlla sui
mutatcōe mutabilia facie
tem nichilqz pacientem
Summe optime potētis
sime ornipotētissime mi[se]ric[or]
dissime et iustissime secretis
sime et psentissime pulch
rime et fortisse stabilis et
incōphensibilis imutabil
mutans omnia nuqz nouus
nuqz vetus inuetustate re
ducens supbos et nesciunt
semp agens semp quietus
colligens et non egens por
tans implens et ptegens cre
ans nutriens et pficiens que
rens cū nichil desit tibi Amas
nec estuas celas et securus
es penitet te et non doles
Irasceris et tranquillus es
Opa mutas et non mutas
consiliū Recipis et inuenis
et nuqz amisisti Nuqz
inops et gaudes lucris Nu
quā auarus et vsuras ex
igis Tibi erogatur ut debe
as Et quis habet quod nō
tuū Reddens debita nulli
debens donans debita nichil
pdens Et quid dicimus deus

Smeus vita mea dulcedo me
a sc̃a Aut quid d'c ãs cũ de
te dicat Et de tacētibz de te
qm̃ loquaces muti sunt.
Ianua om̃ De cõfõne · ij ·
bonoꝝ est confessio oꝑm
maloꝝ Si agnoscere
velis structurā ciuitatis
iude et ee lapis viuus ut
intres in eam Edificatur
enī ciuitas iude de confoē
humilitatis edificatur ciui
tates iude ut foris supbi
ab ea remaneat qui confitē
erubescūt Non vis vicia tuā
dehonestare Nos vis tibi
tu ipē condi ut cũ te defor
mem vides reformatōnes
desideres eiqꝫ supplices ne
in illa remaneas feditate
Tuũ quippe viciũ est q̄ ma
lus es Ita si corrigi humili
ari qꝫ ꝑ confone velles m
chil te reformaret ĩ melius
reformatorē tuū ꝓpiciū in
uenires Quid times con
fiteri Id quod ꝑ cõfessione
scis uni⁹ scis quāz id q̄ nescio
Si confiteri erubescis pctor
sum sicut et tu homo sum
nichil alienū a me hūanū
puto Confitere ergo homo
homi pctm̃ homo homini
pctori Elige q̄ vis si non
confessus fueris lates In
confessus dampnaberis Co
fiteri times qui non con
fitendo nõ potes ee occultꝰ
Adhuc enī deus exigit con
fessione ut liberet hoīem
humilez Adhoc dampnat nõ
confitētē ut puniat supbum
Ergo tristis es antequā cõ
fitearis confessus exulta
qꝛ iā sanaꝰ Laudeat iu
dicādus qui timuit iudica
turꝰ. Ipē enī iudex eius pte
ctor eius puidet enī ⁊ pre
uenit facie in cõfessione ꝓ
ter quem ⁊ ꝑ quem confes
sus est Agit cām eius ⁊ de
fensor ē penitētis ⁊ ꝓtector
veme cõfitētis Cõfessus ergo
ambula securus et exulta
in via et noli timē iudicē
Adiutor tuus iudex tuus
antequā ees cõfessus inue
nisti saluatorē Impiū te
quesiuit vt redimeret re
demptū deseret ut perdat
Vnde quam vtilis sit ⁊
nc̃a penitēcia in sc̃a ecclia
facile illi vtiqꝫ intelligūt
qui se homines ee memine
rūt Est autē q̃dāz cõfusio
tpalis vtilis ꝑturbacō ãn
im respiciēt pctā sua re
spectone horret horrore
erubescētis erubescēcia cor
rigēt Et nõndū si qñ forte
qui per mare huiꝰ seculi
nauigam⁹ intrat aqua ꝑ
minutissimas riuulas ad
sentinaz exhauriaꝰ eam ꝑ

confessione ne plus intrando
cumulum faciat et nauē mer-
gat / hoc em̄ facit sentina ne-
glecta quod fluūi9 irruens
Et ideo dico minuta peccata
aīaz nō letali vulnere feriūt
sicut adulteriū homicidiū cū
siml' oīa aggregata Quo pluā
sūt necat At decus mīn illa
expiantur et ab illis sponse
speciosē forma castissimis a-
plexibz separat ni medica-
toditiane pme desecentur.

Nutri aūt De lcōe ī
tuam exactō scrip̄
lcōnibz diuinis pa-
buit em̄ tibi mensam spūalem
delcās em̄ diuinoz eloquioz
dulcedo est palato cordis q̄
cū auiditate percipitur vtile ē
si cōtinea᷑ Orōnibz munda-
mur / lcōnibz instruimur
vtruqȝ bonū est si liceat Si
nō liceat melius est orare
quam legere In lcōnibz
cognoscim9 q̄d agere debe-
am9 In orōnibz eadē reci-
pim9 que postulam9 Igit᷑
in hac pnti luce nichil pu-
to iocūdius pabulo scriptu-
raz quo oīa mala superant᷑
hō itaqȝ timēs deū inquirat
diligent᷑ voluntate eius in scrip-
tur̄ / satis diligent᷑ inquirat
et ne amet certamina pre-
tate manifestat Etenī sca-
rū scripturaz voluptas in-
voluta ē allegoriar̄ tegmīb3

nisi desideretur ardencius med-
tetur iocūdius Et nōndum
q̄ vir de re obscurissiā dispu-
tatur nō aduinatibz diuinaz
scripturaz tātt clarissez doct̄
exhibere se debet huāna pre-
supcō Sine dispendio tibi
pmisse salutē multa pnt ig-
norari Scrutande tn̄ sūt diui-
ne scripture nec eaz superficie
demus eē cōtenti que ad exa-
tacōne nr̄az ita modificate sūt
ut apcius se penetrari uelit
Modus autē ipse dicendi q̄o
sca scriptura cōtexitur q̄uis
omnibz accessibilis sit / quāuis
paucissimis penetrabilis p̄
ea q̄ tamē apte cōtinet q̄-
amicus familiar̄ sine fastidio
ad cor loquitur indoctoz p̄
ea uero que misterijs occul-
tat in ipō eloquio supbo nō
audz attendere Nec tardius
clara et inerudita quo pau-
p̄ cū diuite hec omīs inuitat
humili sermoē quo nō solum
manifesta pascat sed etiam
secreta exerceat veritate et
idem ī pmptu q̄d in absondit
habens sed ne aperta fastidian᷑
eadē rursus opta desidera᷑
desiderata q̄ amō renouatur
renouata suauit᷑ intimat᷑
hijs salubrit᷑ et praua cor-
rigūtur et parua nutriunt᷑
et magna oblectantur ingenia
Ille huic doctrine inimicus
est animus qui lcōne eaz

[illegible]

ncsat esse salubrima uel o
dit egrotando medicina. Et
inde notand est q bonor in
genior insignis est indoles i
verbis verum amare no vba
postreo cosertam cu fribus
qui ad nos ab estu seculi ve
niut fatigati adloquamur
eos consolemur exhortemur
edificet in eis Siquid in vi
ta eorum pro suo gradu deee
cospiciam talia opa si no fa
cim piculose a deo ipa spu
alia alimeta suscipimus

gra dei et adiutorio ... R.

De gra dei et adiutorio dei

Atten dite di lectissima visscera
cordis xpi que nobis inuitat
deus et ad intellem uocat pui
studiu caritatis Mia eius pre
ueniet me et mia eius subse
quetur me; Nolente puenit
vt uelit uolente subsequitur
ne frustra uelit Clamem igr
ad deum vt redimat nos ab
oim iniqtate adiuuado per
gram ad faciendam iusticiam
Nemo igitur ydoneus est
absolute Neq o homo p te
es deu inuoca ex te peta tua
supplicetur cui tibi debetur
Cu venit primu sua dona co
nabit no merita tua No g
de mitis reddidisti primu sed
gram gratis iptisti debebatur
pena reddita est gra debeba
gehenna reddita est vita etna

Et quid ergo gleris de vir
tutibus O dne xpe sum firmus
ex te su fumus cum firma tu
meu i te me es tu Inde g
fiam firmus ex te nisi sic
vt cu fuero infirmatus refu
giam ad te Igitur qua diu
portas adhuc terrenu vas in
quo thesaurus dei est Aliud
de ipo vase fictili formag e
vbi em est humana fragilitas
ibi est adhuc terrena captiui
tas Ipe nos facit pseuare
i bo qui facit bonos Nouit
deus q creat i quale sit p
eius volutate i quale sit
per ppriam volutate Nouit
et ordinauit oia vt aliquid
sit hō couertat se ad deum
a quo creatus est a quo re
cedendo frigescat ad que acce
dendo feruescat a quo ei he
vt sit ab illo he vt bene sit
deus em bonus nullo indiget
bono Ipe est sumu bonum
Et g bom sum deo indige
qr ab ipo est ome bonu Co
stat g qua si ipe btitudo
est eterna nil erit recedēdi
ab illo n miseria

De mūditia cordis. D.

Cor nrm ager est dni q ex
colat illu celesti
bus disciplinis et alta radi
ce defixa abscidat pgulta
spinarum ne dim vbi semina
suffocare pualeat Duricia
cord nri apiat vome fimo

dea cū bn̄ cōpluit̄ tna frume-
ta nō spinas gn̄at frumēt
horreum patitur spinis ma
gnis Quod pluit in agrū
vbere dulce est et qd' pluit
in agrū spinosū dulce est
nūquā pluuia accusat qs
cū spinas genuit nūquid
pluuia ista erit testis in die
iudicii dicēs ego dulcis fe
omnia vem tu gō qs pfects
inde ut quid tibi paretur
attēdas pferes fructū horre
um spera Sed nūc añ tem
pus horrei aut tpe ignis
nō ergo pet̄ et nō timebis
pfers spinas igne spera
Ut aū quis bn̄ excolat agrū
cordis exstirpat cupiditatē
et plantet caritatē nō em
pt plantari caritas nisi ex
stirpetur cupiditas Itaqȝ
fatendū est q cor nō mūdat
nisi vera et simplex intētō
in eternā vitam solo et puro
amore sapie sola ergo cord'
mūdacio est vera etiā in
tencio Unde fres credere
debemus et scire q dei simul
omnes et singuli tēpla sim9
cū ad illum q sursum est
eius est altare cor nrm
vnigenito em sacdote pla
camus et cruentas hostias
credim9 qn vsque ad sāgwē
p eius veritate certamus

cū suauissimo adolem9 incē
so cum in conspectu eius pio
scō qȝ amore flagramus
Et nōndū q primū sumū
qȝ sacrificiū est ipe ho dei
noie cōsecratus et mortuus
qui mūdo moritur ut deo
viuat Corpus em nrm
cū tpancia castigam9 vt nō
exhibeam9 mēbra nra ar
ma iniquitatis pcō sacri
ficiū est Anima ipa cum re
fert ad deum ut igne ce
lis succensa formā cōcupie
seclaris amittat eiqȝ tam
quā incōmutabili forme
subdita reformet̄ hinc ei
placeat q ex eius pulchri
acceperit sacrificiū est Unde
in psalmo Michi adhere
deo bonū est Non dixit m
induere diuicias bonū est
aut insignem purpura et
tept9 aut diademate excel
lere Sed michi inquit ad
here deo bonū est hoc em
docuerat cuius sacrificiū
fuis magne intelligencie
correptus ardebat et in
eius ineffabilem incorpe
qȝ complexū postres sacrifi
ciū Sed desiderio ferebatur
omne op9 bonū qd agitur
in sancta socie͠te cohereatū
deo relatū ad finem bonū
quo beati veraciter esse pos

simus. De virtute fidei vij.

Sicut in radice arboris nulla presus appet pulchritudinis species et tamen quicquid est in arbore pulchritudinis uel decoris ex illa procedit. Sic ex fidei humilitate quicquid meriti quicquid beatitudinis anima susceptura est ex fidei fundamento procedit. Vides arboris radicem et non delectaris vides arboris celsitudinem et miraris quid miraris unde surrexit quod non delectaris. Parum aliquid videtur fides credencium non habens statu(ram) unde appendas. Quid est fides nisi credere quod non vides. Veritas et quod capitur veritas cre(de)re o homo interrogas quod creditur non recte interrogas. Immo ideo bene creditur quod cito non capitur. Nam si cito caperetur non esset opus ut crederetur quia videtur. Fides quo mundat te ut intelligas repleat te. Noli itaque intelligere ut credas sed crede ut intelligas. Intellectus merces est fidei. Tu ergo homo lacte nutrire sed lacte fidei ut perueniat ad cibum spei et verbum quod intelligere non potes crede potes ut qui ambulas per fidem peruenire possis ad spem. Fides est bonorum omnium fundamentum. Fides est humane salutis inicium. Sine fide omnis labor hominis inanis est.

De oratione viij.

Oratio si pura si casta fuerit celos penetrabit vacua non redibit. Oratio quod deum vngit lacrima pungit. Quanto est ergo glorisque securior et sancti desiderii flagrancior tanto fit eius fletus in oratione vberior. Orando in oratione stelum hoc vincere. Ora in spe ora fideliter et amanter ora instanter atque pacienter. Desiderium tuum oratio tua est et si desiderium est continuum continua sit oratio. Hoc est quod admonebat apostolus sine intermissione orate. Noli intermittere desiderare. Frigus caritatis cordis est silencium. Flagrancia caritatis calor cordis est. Vnde leua manus tuas in oratione quia leuauit deus manus suas pro nobis in cruce. Leuemus ergo leua(s) etenim manus in cruce leuate sunt vt fideles eius possint impetrare quod volunt. Sed cum leuat querite quid petatis ab omnipotente enim petitis aliquid magnum petite. Diues est in omnes inuocantes se. Noli quod petere quod tecum desinit esse. Immo potest quod tu possis semper esse. Ne desidias in oratione ille qui concessu

tus est et si differt nō au
fert Securus ergo roga in
fide et accipies ⁊ si non mo
accipies non leuitate vtitur
qui pmisit nō facile defrauda-
uit. Quod pmisit fixum
est fallere te nō pt habet
vñ faciat Nunquid fallere
pt veritas tu tm sua fidez
et ille seruat pollicitationez
Itaqȝ fres bonus nūctius
est orō Orōnis pure magna
est vtus et velut fidelis nū
cius madatū pagit ⁊ pene
trat quo caro non puenit
Orōnis vtus iacula sbmo
uit inimici Orō grandis
est munitō aīme per illaz
em cūcta nobis vtilia a dn̄o
tribuuntur ⁊ noxia queqȝ
pelluntur Et quid dn̄s non
faciens aliqn̄ q̄ peti inhibet
cōtra salutē potius se exibz
saluatorē Nouit em̄ me
dicus quid salutiferū q̄ ne
cōtrariū petat egrotus E
gri estis nolite medico dicta
re que medicamenta uelit
nobis apponere Et nōnd̄
q̄ sicut carnalibz escis alit̄
homo exterior sic deuot̄ orō
ibus hō interior alitur ⁊ nutri
tur Ascendent itaqȝ fres pces nr̄as
ad dn̄m dirigam̄ q̄ p nobis
em̄ angeli deorsum celestia
descendunt vt ptegāt rursū
ad celestia cōscendunt vt p

nobis dn̄m petant ut r hic
desidia nr̄a ad ipm̄ ⁊ inde ad
nos beneficia diuina portāt
ad pmiū factus est aer ipe
angeloꝝ gressibz puius mo
desāt cottidie comitatu sctōꝝ
Nichil remāsit in elemēt̄
vacuū q̄ nō fuit p filiū con
secratū Et quid fres quisqȝ
angelū diligit eū sz ego
āctus sum q̄ et me diligat
Cuiusquis in illo manet
⁊ pōt huās pces sentire
in illo me exaudit Cui sic
ipm̄ habet bonū suū in ipo
me adiuuat nec eius michi
pticipatione poterit inuidere.
O Amor De orōe. 8.
qui semp ardes et
nunquid extingueris caritas
deus meus attende me Cōs
michi dt vt venias in cor
meū et inebries illud et
obliuiscar mala mea ⁊ vnū
bonū amplectar me Cuius
in es miserere in vt loquar
Cuius tibi sum ego ut mā
ri te iubeas a me ⁊ nisi fa
ciaz irascaris in ⁊ mineris
in gentes miserias pua ne
ē ipsa miseria mea si nō a
me te Noli abscondere fa
ciem tuaz Moriar ne mo
riar ut eam videam An
gusta est domus aīme mee
quo venias ad eam dilatet̄
abste Ruinosa ē refice eaz

Cu inhesero tibi ex omi me
oro nusquã erit michi labor
et dolor / sed viua erit vita
mea tota plena te. Nunc
autẽ quia tui plenus non
sum oneri m̃ sum / da m̃
chi te deus meus redde te
michi te enĩ amo / et si parũ
est amẽ validius. Non pos-
sum metiri quãtũ michi de-
sit amoris ad id q̄ satis est
donec currat vel eat vita meã
in amplex9 tu9 nec auertat̃
donec abscondar in abscon
dito vultus tui / hoc tm̃ scio
q̄ male michi est preter te
et omĩs copia q̄ deus meus
nõ est egestas est. Amore
dei nil suauius nil subli-
mius nil dignius nil vtili9
nil iocundi9 et quãtocũqz
amor dei fuit feruẽtior tanto
eius visio erit suauior Et
quãto desidera9 ardencius
tanto eũ intuebim̃ clari9
Tm̃ quãtoquisqz ardẽcia9
amat tanto melior efficit̃.
Bolus sine molestia ama-
cũ iocunditate amplectitur
cum securitate desideratur
Tu m̃ amat nõ laborat / vis
nõ sentire laborẽ cogita mer
cedem Tu m̃ aliquid difficile
est in precepto leue est ama
ti Si enĩ est amari9 tãta
postea cupiditas nobiscum

quare nõ portz caritas. Inte9
sit amor tuus non in supfi-
cie. In medullis sit q̄ xp̄m
diligas Tm̃ aut in supfi-
cie colit deum incedem suam
in laude homi ponit. In se-
creto vult amari in medull
cordis amoris accipitur holo
caustũ Et nõndũ q̄ qui id
plũ diligit q̄ amata auferri
nõ pt̃. Ille indubitanter uic-
tus est id est diligit ad q̄
diligendũ ⁊ pcipiendũ quã
to plures venimit tanto eis
vberi9 gratulatur. O anima
preciosa non auro redempta
vel opibz sed agni sãguine
imaclati attende quantũ
valeas et quid pro te datum
sit cogita. Noli teipam
tradere in pdicionem / q̄
xp̄c p te fudit saguinem
satis te caro habuit qui tã
caro p̄cio te redemit hunc
igitur redamare nõ prege-
at benignissimũ deũ qui sic
prior dilexit nos vt sãguine
vnigeniti sui p nobis ob-
lato nos inmortalitatis sue
pticipes faceret et heredes.
Amore ig̃ xp̄i a seculi amo
re migrem9 amore sursũ
bite9 michil aliũ in hac
vita meditem̃ nisi q̄ et
hic nõ semp erim9 ⁊ ibi
nob locũ bene viuẽdo pparẽ

vii nuqm mg m de cari^te ix

Dilectio dei prior est ordine precipien di proximi aut prior ordine faciendi Quapropter fres fraternu mutue amore impendere studeamus hic e em caritas que sola reddi ta semp detinet debitore et cu redditur no amittitur sz post augendo multiplicatur Ergo cor plenu caritate la tissima dinarum scripturaru doctinaz sine qone coprehe dit et sine labore ondit et sicut reddi no pt nisi heatur sic nec hri pt nisi reddatur ymo cu redditur ab homine crescat in homine et tanto maior acquiritur quato pluribz redditur hec aut quo nege amicis que debetur etiaz in imicis Sed inimicis tantum impenditur amicis secreta rependitur Agit tame q potest ut z ab hiis quibus p malis bona retribuat ut recipiat q impendit Non sic reuera impenditur cari tas ut pecunia cu illa ipen dendo minuitur hic auget Que ergo caritas debetur libent ac benigne reddatur que cu redditur adh debet et que mutuo impensa reci pitur semp de nouo accipi requiratur Et q nec precep seruat qui non diligit et nemo diligit nisi qui seruat Nec prius sua precepta ut nos diligat xpus sed nisi diligat ea seruare non possimus Si diligimus xpm diligamus et mebra eius que adoptauit p sto em ime qua plus consu litur aime laboranti vltra dilcone proximi non porrig se nec q pfectus est inimi ci Ille em tenet et q latet et q patet in dinis smoibz qui caritate seruat in mo ribus Et sicut oibz liquoribz supeminet oleu sic sup emi nens via e caritas puenien di ad celu go habe caritate et omnia habes q sine illa no est qcq habes habe ergo caritate et fac qcq vis cari tas si desit frustra hntur oia Si adsit hentur oia vbi est caritas quid est q possit de ee vbi autez no e quid est q possit ppdesse hec est vestis nupcialis qua induti conuiue secure discumbunt hac egebt petrus qn calefaciebat se ad prunas apphe Imi mez quato plus loquor de cari^te tato plus loqui desidero Nulla res kdenoz nulla comedia oz caritate Nichil nobis p dicatur dulcius nichil salub bibitur dilcio dulce verbum sed dulcius fcm Incipe dili gere pficiens O caritas quaz magnas vires habes

de celo posuisti deū O cara
ritas o sc̄a z vera caritas q̄
tāta es in terris quāta eris
in celis que tm̄ potes i hac
pugna mortalitatis solatia
quantū poteris in illa pa
ce pfecto securita O sponsa
xp̄i pulchra int mulieres
v'tutes O dealbata asce
dens et innitēs sr̄ fr̄ilectu
tuū xp̄m qm̄ eius luce il
lustrari ut gaudeas eius
adiutorio fulciri ne cadas
Sola est quaz felicitas sua
nō extollit qz non inflat
Sola est quaz cōsciā mala
nō pūgit quia nō agit p
peram Int obprobria secura
est Inter odia benefica Int
iras placata ē Int insidi
as innocens est Int iniqui
tates gemes Invetis res
putas Qz mō illa fortius
nō ad retribuendas sed a do
mino cōtēpnendas iniurias
Qz mō illa fidelius nō vani
tati sed eternitati Nam ideo
oīa tolerat i p̄nti vita qz
omnia credit de futura vita
et suffert oīa que hic inu
tuntur qz spat oīa que ibi p
mittuntur merito nūqz cadit
Quale bonū est caritas is
ta fr̄es Qd prosiuis quid
liuosiuis quid sectiuis illa
h' fr̄es q̄ dono ipi9 caritatis

deū sunt ca' mē ita habeat
sensibz meis ut ipsa caritas fructū
inueniat i opibz meis non
folia laudis. De cōtēptu mūdi

Si possemus fratres, x.
homines excitare
et cū ipsis pariter ex
citari ut tales essemus amato
res vite pmanētis quales
sunt amatores vite fugientis
Vmeta huius mūdi aspitatem
verā hēnt rotunditatem flām
cām dolore mixtā voluptatem
dinā labore timida quietem
rem plena miserie spē beati
tudinis inane. O si cor meum
esset aspiratis illa ineffabilem
glam dei et peregrinationem
meā in gemitu sentire et
secūm vtiqz nō amare. O si ad
deum qui vocauit nos pia
mente spacio pulsare cp nūc
mundus apprehendit vtiqz app
hendere de psperitate huius se
culi nō inflorem si nouit fe
licitatē meā nō esse nisi cū
ista transierit Vtiqz in hoc
seclo si possidē aliquid delectam
deū qui possidet omnia expe
dita mente possidea et in
eo beatus cōp felicius et sc̄e
desidea Sed qm̄ nec posse
dz deum nisi qui possidetur
a deo Simus nos ipi dei pos
sessio et efficietur nobis pos
sessor deus Ergo quid i mun
do esse felicius pt quaz eū

effitatur sicut imperator censius et hereditas esse ipsa divitias dignatur Nunc homini sufficiat cum creditor ipse non sufficiat Nimis e avarus cui no sufficiat solus deus Deus promisisti omnia bona si amem te Da te solum michi et sufficiat michi Revera enim nec esse est ut homo fiat beatus unde fit bonus Cuius autem animus non moritur hoc seculo in graviorem mortem morte corporis trahitur ne ad gravitatem celestis beatitudinis sed ad luenda supplicia revertitur Non enim utiliter in tempore vivitur nisi ad comparandum meritum quo in eternitate vivatur Querat qui sequatur Christum Non sunt hec vera solacia sed ibi potius ubi vera vita Et quocumque quidem se verterit homo in rebus terrenis amaritudinem inveniet unde dulcescat non habet solus qui dulcescat ut totum vilescat Redite ergo prevaricatores ad cor et inherete illi qui fecit vos State cum illo et stabitis requiescite cum illo et quieti eritis Quo itis in aspera quo itis bonum quod amatis ab illo est Sed quantum est ad illud bonum et suave Sed amarum est iuste quod iniuste amatur deserto illo a quo illud est Quid vobis adhuc

et adhuc ambulare vias difficiles et laboriosas Non est requies ubi queritis eam Querite quod queritis sed ibi non est ubi queritis Beatam vitam queritis in regione umbre mortis non est illic Quomodo enim beata vita ibi est ubi nec vita est Amatores mundi cum dolore eam militant Maior ne esse poterit spes vera in mundo quam ut amici mundi sitis Ibi quod non fragile plenumque periculis Et per quod periculum pervenitur ad maius periculum pereant hec omnia et dimittamus hec vana et inania Conferamus ad solam inquisicionem eorum que finem non habent vita hec misera est et incerta mors subito obrepit et post hec neglecta supplicia luenda sunt Et ecce mundus transit et concupiscencia eius Nunc vis verum amare temporalia et transire cum tempore an Christum amare et in eternum vivere rerum temporalium fluvius trahit Sed tamquam iuxta fluvium arbor nata est dominus Ihesus Christus Rapis in preceps tene lignum volvit amor mundi tene Christum Quod si amatis istam miseram et fluidam vitam ubi cum tanto labore vivitis quanto magis amare debetis illam vitam eternam ubi nullum dolorem sustinebit Ecce turbatur mundus et arcatur mundus Nunc si tranquillus esset

mundus formoso quo hereres
qui sic amplectens fedum
flores eius quo diligeres q
a spinis no revocas manum
Cum cepit perire qd factum est
ubi amator eius tpis qui p
didit eternitatez Vel in florez
felicitate seculi perit in vita
te dei Vos quo florent sic perit
floret enim ad hoc perunt ine
ternum ffloret Filiis bonis pe
unt veris tormentis Et quid
tpalibz gaudet qui bona eter
na desiderare non novit Nec
securus in hiis bonis pt esse
que etiaz invitus pt dimittere
caritatis venenum spes adipis
cendorum aut retinendorum tpalium
nutrimentum eius est imminucio
cupiditatis pfecte nulla cupidi
tas Revera nec pt duobz
dnis servire .i. nemo pt dili
gere quo vocatur nisi oderit
a quo revocatur Odimus tem
pales necessitudines Et eternitatis
amore flagramus Et uno creatori
adherere conamur eternitate affi
ciamur nate est. **De magnitudine divine misericordie in penitentes**

De magnitudine divine misericordie penitentibus ...

Fi Quid penitenti no cognos
citur cum effusus xpi
sanguis agnoscatur Quis
homicida desperet cui in speciem
venie redditus est a quo xpc
occisus est. Considerate et vi
dete q p captivo suo suo va
de fidele liberator in seipm
posuit et velut sponsor p homine

manus suas in cruce extendit
descendit de celo magnus me
dicus q p totum mundum magnus
iacebat egrotus tolle morbos
et vulnera nulla est mediante
causa Prima itaqz non solum
dimittit pctā sed restituit ob
lata O breve verbum pctavi
o tres sillabe que portas aperuit
paradisi. dd. dixit peccavi Et
nathan adeo missus statim
intulit et dimissum est pctm tuum
Audet dicere pctavi no cogit
pudor hominis no timor diaboli
Non desperatio pro pcto crede
in xpm nam iudam no tam
scelus qd commisit quam de
speratio venie dampnavit Et
cuiqz g° necessitas cogat ad
pniaz nec quantitas criminis
nec brevitas tpis nec vite
enormitas nec hore extre
mitas si pnia fuit volunta
tum mutatio excludit aliena
Sed in amplissimos sinus
suos mie caritas revertentes
suscepit prodigos et velit no
lit Novatianus hereticus semp
vere penitentes suscepit xpc
Aliogn pphā non diceret.
Miserere mei deus scdm
magnam miaz tuam Et q
qui magnam miaz deprecatur
magnam misericordiam confitetur Et
ret pnia miaz tuam qui nesci
endo pctaverunt Sed tu magis
miserere mei s. m. m. tuam

Subuenit grauiter vulneri sed non magna medicina tu de modo tamen grauiter vulnere despe rare nisi tamen medicinam reperire. Attendit enim contemptores non cogat. Attendit nescientes ut doceat. Attendit confitentes ut ignoscat. Beatus ergo homo cuius sua scelera cogitans cor conuertit ad deum et qui confidit in illum veniam sibi credat non tamen ad indulgentiam perdendi abuti venia illius quia quantum paciens est in sustinendis delictis in tantum seuerior erit in distruendis actibus. Si autem vis primam agere quando peccare non potes peccata te deseruit non tu illa. Est itaque deus in aliquo peccatores qui peccantibus non facile reddit sed sustinet ut conuersus ignoscat. Est et seuerus ut ea que ab eo bene condita sunt conuertere ne negligentia pareret vite periculum et ne quod mirabilius est tanta est eius clemencia ut contueliam passus ab hijs quos fecit sufferat et prior vocet eos ad pacem. Postremo qui non exquirit delicta vehementer fiducialiter speramus aliquid apud illum inuenire locum indulgencie. Ve enim laudabili vite hominum est si remota misericordia discuciat eam.

De temptacionibus. xvij

Quam diu via quis repugnat non plena pax non est. Anima illa que resistit periculoso debellantur prelio et illa cuius non sunt de secreto triumphatur ocio sed ad hoc sollicito premitur imperio. Verum non est omnis abhorrenda temptacio sed gratulabunda que fit probacio vita enim nulla peregrinacio est. Non potest esse sine temptacione qui proficitur nisi per temptaciones fit nec quisquam sibi innotescat nisi temptatus nec potest coronari nisi vicerit nec potest vincere nisi certauerit nec potest certare nisi inimicum et temptaciones habuerit. Abundant ergo temptaciones in mundo sed maior est qui vicit mundum. Estus magnus est seculi sed maior vmbra sub ala dei. Qui pertinens ad christum non variis temptacionibus agitatur proinde nondum est qui tanto minus anime subditur deo quanto minus deum in ipsis cogitacionibus cogitat potest. Et tanto minus anime subditur caro quanto magis aduersus spiritum concupiscit. Anima enim neglecta superiori lege que regitur inferiori natura turpi voluptati quam mercede corrumpitur. Sinat

ergo fidelis anima deo suo ne con-
ducetur a servo suo Itaque
fratres temptandi diabolus non potestatem
habet in potestate aut nec ut
fiat habet nec quo fiat ad
mensuram temptare permittitur
Noli ergo timere permissum
ad faciendum in temptacionem ha-
bes enim misericordissimum salva-
torem qui dat potestatem habet
equaliter / Temptatur non ut
excecetur Temptatur ut probetur
Temptetis ut qui nesciebas
te a temptatore invenias / deus
temptat ut doceat / dyabolus ut
decipiat cui tamen nisi ille qui
temptatur locum det in animo
temptacionis et tradenda repellitur
Postremo fratres in illa pace
finali que deferenda et cuius
adipiscendi causa bellanda est ista
pugna cum carne finietur
omnis necessitas orietur omnis tran-
quillitas quoniam sanata inm-
mortalitate incorruptione natura
vicia nec habebit Nec unum-
quemque nostrum vel ab alio vel
a seipso quippiam repugnabit
Non opus erit ut ratio
a viciis que nulla erunt imperet
Sed imperabit deus homini
animus corpori. Tantaque
erit ibi obediendi suavitas
et facilitas quanta vivendi
regnandique felicitas et hec
illis in omnibus atque in sin-

gulis in eternum erit / De sobrietate xiiii

Reficimus cottidie ruinas cor-
poris nisi edendo vel
bibendo priusquam escas
et ventrem destruat deus cum
occiderit indigentiam natura
Sacietate mirifica corru-
ptibile hoc induerit incorru-
pcione sempiterna Ea propter sua-
vis sit nobis necessitas adversus
istam suavitatem pugnare ne
capiamur Cottidianum ergo
bellum geramus in ieiuniis
sepius in servitutem redigentes
corpus nostrum ut temptaciones
nostre sobrietate pellantur Et
tu hoc me deus melius do-
cuit / sicut quemadmodum medicamenta
sic alimenta sumpturus acce-
dam Sed dum ad quietem
sacietatis ex indigentie moles-
tia transimus in ipso transitu
insidiatur nobis laqueus con-
cupiscentie Ipse enim transitus
voluptas est nec est tamen
aliud quo transeatur nisi quo
quo transire cogit ipsa necessi-
tas Et cum salus sit causa eden-
di et bibendi adiungit se tam-
quam pedissequa periculosa io-
cunditas et plerumque conatur
ut eius causa fiat quod salutis
causa facere vel debemus vel
movemur nec idem modus
utriusque est Nam quod saluti
satis est delectacioni parum est

Et sepe incertum est vtrũ ad
hoc necc̃ia corpis cũ subsidi
um petat an voluptaria cu
piditatis fallacia ministeriũ
sibi petat Ad hᶜ incertum illaresc
cit infelix aĩa ⁊ ideo pparat
excusatõis patrociniũ gaudens
non apparere nisi qᵈ satis
sit moderatõni valitudinis
vt obtentu salutis obumbret
negociũ uoluptatis hijs cotti
die temptatõibz resistẽ cone
mur et inuocemus dexterã
dei ad salutẽ nrãz quia co
siliũ nobis de hac re nõ con
stat pinde intelligẽ debet
fidelis quisqz de vsu aborũ
nec in abstinendo nec ĩma
ducando esse iusticiaz sed me
quanimitᵉ inopiã tollerandi
et tpranciaz nõ p hndãnciã
corrigendi atqz oportunita
tem sumendi quorũ nõ p
sus sed cõcupiã feruenda
est Non in̄ ẽ ẽm quid
alimẽtarũ sumas ut succur
ras corpis necc̃itati Bonũ ẽ
cibũ cum graciaꝝ actõne pa
pe qcquid deus edendum p
cepit abstinere aut ab ali
quibus non quasi malis
sed non nccijs nõ est ma
lum Itaqz fres nõ conti
nentiores nobis sut plerqz
bestie qz non melioribz alũ
tur cibis Nam in hijs re
bus non ex earũ natura

rerũ quibz vtimᵘ sed ex causa
vtendi et mõ appetendi uel
pbandũ est ul imphandũ qᵈ
facimus De Castitate
Tales decet xiiij xiiij
hrẽ ministros qui nlla
carnis uel mentis
cõtagione corrũpantur Sed
potius splendeant cõtinẽcia
castitatis Itaqz iubetur nob
cõtinẽcia sed ut hanc hea⁹
manes nisi dñs adiuuet re
mane⁹ Conamᶻ quidẽ face
volũtate sed nõ psumat po
testas nisi adiuuetur infir
mitas vnde qᵈqᵈ iubetur orã
dum est ut impleatur Er
go dñe deus qui nosti bona
data dare fil̃ijs da nob cõtinẽ
ciaz Continẽciaz iubes da
q̄ iubes et iube quid vis Et
cũ quidẽ sapiens ait qꝛ nẽo
eẽt cõtinens nisi deus dedẽ
rit hoc ipm erat sapiã cui⁹
eẽt hᵉ donũ p cõtinenciã qp
pe colligimur et redigimur
in vnum a quo in multa de
fluximᵘ O vere bti qui
tante felicitatis et in hũ⁹
cõtinencie candore abeunte
adolescencia pmanserut Rm
magna spiritus largitate
oppresserut qꝛ eis posset
carnali delectatione suaderi
Multe quidẽ pntũ suorũ
nos ornatus igniti ardore
supni amoris supauit Ita

de castitᵉ xiiij

tus est p̄r ploravit m̄r non
curavit illa cū oculos
versabatur sponsus formo-
sus pre filijs hom̄ Plurimi
vero cum prius victi fuerit
prevalentibz vicijs et preva-
ricatores castitatis effecti
tūc ad gr̄am cōfugiunt adiu-
vatem qua victores fiunt
et amarius penitendo et ve-
hemencius pugnādo prius sub-
dita atqz ita carnē impe-
rio subdita reperitur quid in li°
de bt̄a vita q̄ btūs pater Au-
gustinus die natalis sui q̄
est ydib novembris celebrare
disputaciones sicut gentilis an-
consueverat nō elacionis fastu
sed ut indagande veritatis
et sapiencie studijs quo mirabiliter
fervebat locum vel tempus
hac occasione cōpetentius
inveniret convocatis disci-
pulis fecit convivium p tres di-
es et ne quis dicat convivium
hoc epularum magis quā sa-
piencie studijs eū fuisse adve-
niente tercia die convivium
Unus illorum cūriosior epularum
carnaliū coquinā ingres-
sus frigida omnia repisset
reversus ad Aug᷒ interrogavit
quid ciborum sūpturi essent p̄r
s. cessasset Cui aug᷒ nequa-
quā taliū epularum curiosius
respondere et ego inquit

ignorans nescio In hoc convi-
vio questio mota est quid
esset bn̄ vivere Que per
tres dies cōtinuata diverse
de illa sentencie a diversis plate st
Aderat et inter Augustini an-
cilla dei btā monica que cete-
ris aliquibus minimum a sancto
spiritu docta sentencias proferebat
In hos eciam puer a deo datus
fuisse describitur quē Aug᷒
in adolescencia sua adhuc in
di phie & gentil errore genu-
erat hic cū inter seniores
inveniris utpote annorum an-
norum xvj reticeret Interro-
gatus tandem a patre quid
esset bene vivere Respondens
inquit puer et bn̄ vivit q̄
spm̄ immundū nō habet Tunc
Aug᷒ intericiens aliquis disspu-
tacionibz filiū iterum interrogavit
Abste puer inquit quero qui
fortasse aliquanto sermone (sciolus)
purgatore spū hac sentenciam
protulisti Quis tibi videatur
immund spm̄ nō hr̄e Et pu-
er Is inquit m̄ videtur i-
mmundū spm̄ nō hr̄e qui cas-
te vivit Tunc p̄r sed quem
castū inquit vocas eū ne
qui nichil peccat, an illū
qui ab illicito cōcubitu tm̄
temperatur a deo datus Quo in-
quit p̄t castus eē qui ab
illicito cōcubitu se abstinens

ceteris petitis nō desinit in
quinari Sed ille vere castus
est qui deū attendit et illi
soli adheret cui seruire va
lissimū est et in cui⁹ spun
cto placere pfette sola lib'
tas est Post hec Aug⁹
questionē die tercio ter
minauit h̄ est homis vita
bona Cū id quod est hoīs
optim et amat̄ et hetur
Cū in hoc q̄ hre nō pt ap
petit cruciatur Cū hoc
nō appetit cū appetendū e
egrotat & h̄ miß est Nō
em̄ btūs est qui nō habz
q̄ amat si noxiū sit uel
nō amat q̄ habet & si optim
sit Quisquis aute fruit̄
eo q̄ amat vmqz et summū
bonū amat Quis eū be
atū nisi miserim⁹ negat
Ipm̄ autez vm ac summū bo
nū plato dt deū von phm
volt esse auctorem dei et qm̄
phia dei ad btam vitā ten
dit fruens deo sit btūs qui
deum amauit h̄ est nullo
abigete vita beata pfecta
ad quā nos festinantes pos
se pducā solida spe alacri fi
de flagrante caritate psu
mendū est De discressione

Ec est hoīs ·xv·
vita btā atqz tra
quilla cū omes
motus eius vom veritati
cōsentiunt In cunctis em̄
nobis semp dz pēe discretio
et quasi moderando singlis
et discerne volūtates ne o
pinio mēdax silius fallat ne
decipiat sero uersutus ne
q̄ bonū est mala ne q̄ ma
lū est bonū esse credatur
Ne ab hijs que agenda sūt
motus reuocet ne in ea que
agenda non sunt motus p
cipitet ne iracundie flāma
inosiderātius mete exagitz
ne absorbeat inhonesta uel
imoderata tristicia nec ma
lediat tuinorib3 bona cōsci
encia fatigetur Nec teme
raria suspicō n'a decipiat
Nec aliena de nobis falla
cia nos frangat Porro in
in nulla disciplina nō que
ritur Vtrū pius animus i
rascat̄ sed quare irascatur
Nec vtrū sit tristis sz q̄re
sit tristis Nec vtrū time
at sed quare timeat Iras
ci em̄ pccanti ut corrigatur
contristari p afflicto vt li
betur timere piclitāti ne
peat Nescio vtrū quisqua
sana cōsideratōe rephendat
Multo est em̄ honestius
melius et humanius & pior
sensib3 ac cōmodaci⁹ mā
bicta pximos pturbari q̄
videre in pximis dapna

lia nec moueri Pia est enim
tristicia et si dici pt beata
miseria alienis viciis tribu
lari nec implicare mente
nec hre dolore contrahi nec
amore trahi Unde cicero in
cesare laude letus ait Nul
la de virtutibz tuis nec ami
rabilior nec laudabilior nec
gracior misericordia est Quid est
misericordia nisi aliene miserie que
dam in nostro corde compas
sio qua vtique fit ut si pos
sumus subuenire compellimur
Seruit autem motus iste
racioni quando ita prebetur misericordia
vt iusticia conseruetur siue
cum indigenti tribuitur siue cum
ignoscitur penitenti De con
temptu vane glorie xvi

Qui laudari vult
ab hominibus vitu
perante te non defen
detur ab hominibus iudica
te te nec eripietur te dam
nante Solet eciam homo de
ipso vane glorie contemptu
vanius gloriari Sed revera
non eam contempnere dignos
citur cum de eius contemptu in
anibus gloriatur ac si bone vite
bonorumque operum et solet et
debet esse laudator tamen cor
tatem eius qua ipsam bonam
vitam deseri non pt igitur
quisquis appetit videri quod
quod non est ypocrita est simulat
enim iustum nec exhibet quia to
tum fructum suum in laudem ho
minum ponit Nisi ergo intus
spiritu vegetemur frustra for
te fama gloriamur proinde fratres
quales hic volumus in lau
dem hominum tales extimus stu
deamus neccessarium nos bonos ex
timemus si bonum predicamur sed
poterimus nos nec non alieno
iudicio discernamus Nemo enim
melius pt scire quis sit
quam ipse qui sibi conscius
est Et quanto beatus est qui
laudes hominum transcendit et ad
solum non terre vivit intuetur
et ei placere nititur qui con
scie solus inspector est de
cuius conscie puritate quod quis
predicit tanto laudabilius est
quanto laudes non affectat hu
manas anima ergo nescitur
Et quidem esse humilem est
nolle in se laudari qui ergo
in se laudari appetit superbus
esse comuatur Tota ergo spe
cies nostra in deo sit nichilque
de nobis tamquam de nostris viri
bus presumamus non immemores fa
ctores quod ab illo est et quod ante
primus amittamus Periculosum
est ergo quando sibi placere cum
cauendum est non superbire
Sed magis cogitare debemus
quid nob desit quam quid nob adsit

Dr hemus ne pdamus
cum cam9 Qd non diu hem9
supplice9 ut hcam9 In quā
tū maiores sim9 nobis cogi
tandū est non magnitu maio
res altissimo em ac salub
rimo sacramēto vniuersa
facies atq ut ita dixerim
voltus scarz spūuarz bene
intuentes illud amouere
inuenitur ut qui gfatur
in dno gletur misseretur eī
deus magna bonitate ob
durat nulla iniquitate ut
nec libatus de suis meritis
cōquieratur Solaq grā re
demptos discernit a pditis
quos in vna cōtraxeuerat
massam ab origine ducta
creatonis Nullus g° de su
is meritis gloriās pvato
suo bono letetur sed toi po
tius p° cōiq bono pstru
quā pvato uro gaudere q
ramus

De flagello dei xvij.

Qui te flagellat in hoc seculo
ad emēdatonē tuā
facit nō ad dāpnatōz pris9
em flagellat omēz filium
vt et vinitū Nā ad confor
tandū cor tuū venit ille pati
venit ille mori veit sputis
illini veit spinis coronari
venit ligno crucifigi Parz
em et fuit p nobis hoiem
fieri sed ab hoibz repbari

Non soluū repbari verz et
exhonorari Parz etiaz ex
honorari nisi adhet et occidi
Sed et hoc parz est morte
crucis Nō em crucifigi h°
erat occidi Sed diu cruciari
Non quia vita longior e
ligebat Sed q mors ipa
ptendebatz ne dolor citius
finiretur hac morte nichil
peius fuit inter oīa generā
morientū Nichil erat tūc
in carne intollerabili9 ni
chil nūc in frōte glosius
Quid seruat fideli suo qui
tlem honorē dedit suppli
cio suo h igitur passiones
xpiano imitande sunt non
a xpianis delicie conquiren
de Et cū xpm nemo pt
sequi sine cruce pudeant
sub spinato capite mēbra
delicijs affluere ad heredita
te erudimur et flagellari de
dignamur Si exceptus fue
ris a passione flagellorz
exceptus eris a nūo filiorz
Securē videtur deus cuiq
facit Ne timeas q pat
est nunq sic seuit ut pdat
qui male agis si parcat pl9
irascatur Quid ergo indi
gne pater qui facit q nō
iustū est Et nōnd sicut
ad erudiend bonos sic pa
cia dei ad pnaz inuitat
malos et sicut ira dei fo

uendos amplecti bonos sic
seueritas dei puniendos cor
ripit malos. Placuit ergo
diuine prudentie preparare in pos
terum bona iustis quibus non
fruerentur iniusti et mala in
iustis quibus non excruciabuntur
boni. Ista vero temporalia utrisque
voluit esse communia ut nec bona cu
pidius appetat que mali ha
bere cernuntur nec mala turpiter
euitetur quibus boni plurimum af
ficiuntur. Absit ergo a vir
sapientibus vero deum colentibus
et superne patrie aspirantibus
ab impacientia superari si eos di
uina dispensatio ad tempus oblato
rum temere subdiderit quos et
illa humilitate non deserit
propter eos tamen humiliter altis
simus venit. Sic ergo manus
potentia super te et si filius bonus
es noli repellere disciplina
nam.

De paciencia. xviii.

Quis fuit patientior
quam tanta potentior
constitutus in regno
Christus eum cum quo ambu
las ut ad eum peruenias cui
quo mane desideres. Audit
Christe et pati audit similis et
dedignaris hoc tibi contumeliam
dixit et iratus es puliabis
resiste ut dormias Cum es
ses languidus portabat
te proximus tuus sanus

factus es porta tu proximum
tuum. Caritas non impletur
nisi inuicem onera nostra portemus
Et tu quid si forte in aliqua
infirmitate cecideris quam
homo comportet ille quid au
des et tu. Porta ergo et e
quid portabile est ueste co
temptam habere inclinato capi
te incedere velum super oculos
dimitte. Si vim humilem
patia probat iniurie contemp
tus est deus tuus et tu
honorari vis. Si patrem
phisei Beelzebub vocaue
runt quanto magis domesti
cos eius. Itaque fratres turba
ris in exaltacione sua et
linguas contradicentium perferens
optimus penas adulacionis op
tet regem deserere. Ideo
dixit michi inimicitates perfe
rat minas bibat obprobria
Expectet qui eum saluum fa
ciet a pusillanimitate spiritus et
Intuear caput exemplum
vite sue tranquilletur in
spe et si turbatur iuxta spe
em lacrime pie contribulatio
rum inustum sunt amarum dei
humilis filius est erubescat
homo esse superbus. Noli ergo
plebs dei noli plebs christi
noli tu corpus illius capitis
superbire. Attende vinculum
pacis tue attende promissum

vite tue Quid prodest quod
exigis iniurias quas ptulis
ti Malo te resiat quod de ali
eno malo gaudebit Passi
es ignosce ut ignoscatur tibi
Certe nullus servus dei sine
tribulatione est Si putas te
non habere persecutiones nondum
cepisti esse xpianus Patet
ergo mala tollerare debemus
donec ad illa bona veniamus
ubi sunt omnia quibus inestima
bili delectemur Nichil est
quod tollerare debemus Sed turbat
in pace dispositis cum ipse
qui vera pax nulla est xps
faciens utraque unum nobis
erit in primo Ipse etiam fia
his beatitudo In hoc autem
mortis erumpna quot et
quantis subdet malis huma
na societas quis enarrare
valeat Cuius suffitiat ex
timore

De humilitate xix

Humo pudet Cur
te fortasse muta
ri humilem hominem
saltem mutare humilem deum
xpc voluit altitudine hu
militate perdere et ad ipsam al
titudinem humile sternere ex
celsa est patria humilis est
via ergo qui querit patriam
quare recusat via et quid
humilitatem virtutum sublimi
tas est Utam enim venire

in celum via molitur humilitas
Dem ergo quo opera ut si pau
pes sunt sumus deo humiles
et sumus cum illo Cur in intrat
per hostium quod xpc est humiliet
se ut tu sano capite possit
intrare Ille deus factus
est homo ut tu cognoscas
quod es homo Tota ei humilitas
tua ut cognoscas te desi
ciat virtus tua ut in te ma
neat virtus xpi Exaudivit
pauperes dominus et non exau
diet nisi pauper Exaudi
vit dolor de te clamet non
fastidium Sed sunt qui ela
ta inflati superbia facile
omnia sua pauperibus tribuunt
quamquam ipsi pauperes dei fiant
hec paupertas humilitas
non est Non sic o homo
non sic expedit tibi humilitas
Porta dominum tuum esto iume
tum sessoris tui bonum est ut
ipse regat et ipse ducat
nam si ipsum sessorem non
habueris cervicem erigere po
tes saltem potes mittere
sed ve tibi sine rectore Elli
ge ergo potius in hoc mundo
humilitate ut habeas apud
deum absconditam deitatem
Caritas enim humilitatis
est primum humilitas dei
est nutu Ubi humiles in
se quia excelsi sunt in domino

deo sunt humilitate consumata
caritas valle facite ymbrem
suscipite depressa implentur
alta siccantur Gratia pluuia
est Quid ergo miraris deus
superbis resistit humilibus gratiam dat
Apostolus de domino nostro ihesu christo ait
Cum in forma dei esset non
rapinam arbitratus est esse se equalem deo
Quanta maiestas sed se
ipsum exinaniuit formam serui accipiens Quan
ta humilitas humiliauit se
ipsum usque ad incarnationem
usque ad mortis passionem
usque ad dyaboli temptationem
usque ad populi irrisionem usque
ad sputa et vincula et a
lapas et flagella usque ad
mortem Et si parum est hoc
aliquid de genere mortis adden
dum est aut non qualem sed
crucis que ignominiosior est
Hec christiane ut teneas christus
factus est pro nobis obediens
Quid facis homo terre humilitatis
exemplum superbie mediator tu
Quid ergo intumescis o homo
O pellis inflata quid ten
deris O sanies fetida quid
inflaris Quia nescio quis
tibi fecit iniuriam sitis arden
ti fauce vindictam Si seruus
es tuum regem expecta prius
se vindicet ipsius Nondum
enim vindicatus est qui tan
ta pro te passus est Et
vtique illa maiestas posset

vel nil peccati vel commissi
vindicare Sed cum in illo tanta
esset potentia ideo fit et tanta
potentia quod pro nobis passus est
nobis relinquens exemplum ut sequamur vestigia eius
humilitate transcursa et iam mor
te prostrata ascendit in celum
sequamur christum Mores cessa
re excellentes Cicero dice
bat quod nil obliuisci solebat
nisi iniurias Quapropter
[illegible] dei in hoc peregri
nati seculo maxime commendatur
humilitas et rege eius qui
christus est maxime predicatur con
trarium hoc virtute elationis
viam in eius aduersario qui
est dyabolus maxime dinoscitur sa
tis [illegible] / De obe
dientia vel prelatis xx

Obedientia est in omnibus
et cum omni creatura
rationali omnis origo atque
perfectio iustitie Obedientia est co
mendatur in precepto que ma
quodammodo est omnium custos
virtutum Quinquid ita fit ut
subditi et sit vtile per inferiorem
aute non eius erat facere
voluntate et quid naturalis
ordo prescribitur Ita deus
hominem condidit Ita dominetur
inquit piscibus maris et volatilibus
celi et omnium reptilium que
repunt super terram hominem ergo ra
tionalem factum ad ymaginem
suam Noluit nisi irrationa
bilibus dominari non hominem homi

sed hoiem pecori Unde pmi
iusti ptres pecorz qz mag
homi reges constituti sunt
Ut g° insinuaret deus qz
postulat ordo creaturarz quid
exigat meritu peccorz Nom
g° ad condicioz suitutis culpa
meruit no natura Verumth
ut felicius suitur quaz li
beri Nos ptinet ad hanc vi
tam mortaliu que paucis
diebz duatur et finitur quid
iur est sub cuius imperio vi
uat homo moriturus Sed
illi qui imperant ad impia
et iniqua no impant cogat
Siquis in domo p inobe
domestice paci adversat cor
ripiatur seu vbo seu verbe
seu quolz alio gne pene ius
to atqz licito quatu socie
tas huana concedit p eius
qui corripit utilitate vt
paci unde dissoluerat coap
tetur Postremo qui veri pas
tores sunt omibz subiectis
taquam filijs ad pmerendu con
sulant desiderantes atqz
optantes venire ad celestem
domu vbi necessariu no sit im
pandi mortibz qz necessariu no
esset officiu consulendi in
illa imortalitate fidelibus
Quod donec veniatur mag
debet ptres qua subditi tolle
rare qua seruiut De ela
vl' misericordia . xxi .

Beati illi qui in mia
subueniunt miseris
qm ita eis rependitur ut p
miaz dei de miseria liberentur
mia enim est illi qui facit mi
sericordiaz Nam idipsum in
sup iustum est vt qui a po
tenciore adiuuari volt adi
uuet inferiore in quo est
ipse potencior Et non im
to quisqz debitor efficitur
xpo in soluendis mias pxio
quia one negociu gerens
miaz qua non debuit ex
soluit p suis Nam sic mie
faciende sut vt cu de pteritis
pctis deum depcamur ex
audiamur nec vt in eis
pseuerantes licentia malefa
ciendi nos elas coparare
credamus Multu valet ela
ad pcca pteri delenda no
ad pteritis ipune comitte
do pcca Parum est ergo ela
quantaslibet facere p quouiqz
scelere et in consuetudine
scelerum pmanere De timo
re domini . xxii

Ubi timor ibi salus
fide stas noli altu
sapere sz time Timor pns
securitate gnat sempiter
na A timore noli esse imu
nis sed a timore anima lib
et sub timore dei seruus
eum timere dz homo a quo
factus est Time eu qui
sup hoiem est et hoiem

non formidabis Et nondum
quod nec angaria nec aliqua
figmenta nocere potuit xpi
ana quia ubi signum crucis
cum fide dei timore possessit
nichil ibi nocere potuit im
micus Pueros qui nascan
tur interrogemus quare a
ploratu incipiunt qui et ri
dere possunt Nascitur et statim
plorat postea nescio quot di
es ridet Cum non plorabat nas
cens prophetat sue calamitatis
erat lacrime enim testes sunt
miserie nondum loquitur et
iam prophetat Quid prophetat
in labore se futurum uel ti
more et si bene vixerit
uel iustus fuit certe in me
dijs medijs positus temporibus
semper timebit O homo
vide condicionem tuam vides
utique sed non times Non est
ingenius sit sed times O im
ser meticulus plane Si ti
mes quare non caves Esto
morte times ut quod times
ventura est Si timeas
non effugies ut non sit quod
timeas illud potius time quod
si nolueris non erit quod si peccare
times Cum nondum et si ama
ueris peccare in alteram
mortem venies ad quam non
posses venire si non amas
ses peccare Igitur mori
male times male vivere
non times vix bene moritur
qui male vixerit corrige
male vivere time male mo
ri Cum correxeris male vi
uere noli timere Non
potest male mori qui bene vixe
rit prorsus confirmo audeo di
cere Credidi propter quod locu
tus sum Non potest male
mori qui bene vixerit hoc
age ut bonam vitam habeas
quecumque occasio venerit
ut ex hoc corpore exeas exis ad
requiem exis ad beatitudinem
que non habet timorem vel
finem Disces ergo bene mori si
didiceris bene vivere Nec
ces enim bone vite vita eter
na est Igitur quisquis
futurum iudicem times per
penitentie conscientiam corrige Quo
enim ore tuo tue conscientie teste
Cottidie ad penam festinemus
Semper ante oculos nostros mortis usque
ultimus dies et cum diluculo
surreximus de luce non pre
sumamus adventum Nichil
enim sic revocat a peccato quam
frequens mortis meditatio
Et usque temporis minuimus
de spacio vivendi diminuitur
et cottidie fit minus minus de
quo restat ut ideo nichil aliud
sit tempus quam cursum ad
mortem In quo nemo pau
lulum stare vel tardius ire
permittitur sed urgentur omnes
pari motu nec diverso im

pellitur accessu Unde vn⁹
quisq3 de die nouissimo for
dare deberet q2 vnuquemq3
in quo inuenit eu̅ sim̅us no
uissim⁹ dies cu̅ ad hᶜ seclo
egreditur talis in die nouis
simo iudicat᷑ O qua̅ angus
te erunt vndiq3 vie reprobi
in die iudicii Supius iudex
iratus inferius horrend
chaos/ a dextris pcc̅a accu
santia/ a sinistris infinita
demonia ad supplicia trahe͏ᵃ
fforis mundus ardens intus
consc̅ia vrens Vro fugient
Nam latere em̅ i̅possile
appare intollea̅le Verum
ut opus bonu̅ fiat no̅ tio̅re
sed amore no̅ formidie pe
ne sed dil̅cone iusticie Ipa̅
em̅ vera et summa lib̅tas
est Et quod signu̅ est p̅
uectio caritatis diminucio
timoris signu̅ p̅fcionis eu⁹
nullus timor Consu̅ata
em̅ caritas foris mittit ti
morem / De spe · xxxiij ·

Dulce nome̅ Ihus
sub quo nemi̅ est
desperandi/ Ad hanc
g° spem tenedu̅ co̅fugia⁹
qua̅ sicut anchora̅ hem⁹
a̅ime tuta̅ et firma Hec
em̅ sal᷑ incepta᷑ Cum eu̅
salua°᷑ descendit de supnis
in vterᵘ matris vt cen⁹
huanu̅ redimendo saluaret
O quam longe eramus

qua̅ ille sursum quaz nos
deorsu̅ qua̅ ille in summo q̅
nos in ymo despati iaceba⁹
Missus est ergo pr̅ uel
saluator clamans ubiq3 ac
tu et dicto Ego sum via
veritas et vita Ambulare
vis ego sum via ffalli no̅
vis ego veritas Mori no̅
vis ego sum vita Non est
ergo quo eas nisi ad me
Omnia em̅ factus sum ut
omnes lucrifacerem Quid ti
mes p viam ambulas In
me ambulas In me requies
Ambula ergo securus et se
cura in via Noli timere
anima eius fideliis inuenisti sal
uatore̅ Ipm̅ te quesiuit
vt redimeret redemptu̅ de
sera̅ ut pdamus Quid
ad hᶜ videm⁹ fieri Quid
e q̅ nos alliciat et retardat
gressus meos Quid me
in tota auiditate ca̅rem⁹
Ipm̅ saluatore̅/ ipm̅ co̅ma
tore̅/ ipm̅ p̅mii largitore̅
Merito de illa ppheta q̅
tulabundus exclamat Su
auis inquit dn̅s vni̅ et ve
ctim exponet aduixit et
miseracoes eius sup o·o·eius
Si tollas opa tua mala
nec ea in te remaneat ni
si opa eius Non te dese
ret miseraco eius/ Patri
moniu̅ meum ipe e̅ Salus
mea Ipe est consolator et

et remunerator vnificator et vite dator Ipse h' nobiscum in linee fidei / supius autem in linee spei Nos cu illo in celo per spe nunc ambulamus Ipse nobiscum in via p caritate p fidem nunc ambulamus p spem Tunc veniet res cuius e nos spes Ambulamus nunc in re laboris sed in spe quietis ...

vita mea **De pace xxxiiii**

De pace

Dimo que pacis sit comoda videamus Est pace serenitas mentis tranquillitas animi simplicitas cordis amoris vinculum consorcium caritatis hec est que singularitates colit bella compescit comprimit iras superbos calcat humiles amat discordes sedat inimicos concordat Cunctis est placida non querit alienum michil deputat suum docet amare que odisse no novit Nescit extolli nescit inflari hanc qui accipit teneat qui perdidit repetat qui amittit exquirat Quoniam q in eadem non fuerit inventus abdicatur a patre exheredatur a filio Nichelo alienus efficitur a spiritu s. Cuius autem poterit ad hereditatem pervenire dei qui testamentum noluit ob servare xpi Ipse enim xpc iturus ad patrem pacem dixit quam p testamento reliquit Pacem inquit do vobis pacem relinquo vobis Et notandum q in hac civitate terrena michil hominum genere tam discordio sum vicio tam dissociale neque enim comodius contra iudicium discordie vel cavendum ne existeret vel sanandum cum extitisset nulla loquetur huius quam recordator illius principis q propterea deus creare voluerit unum de quo multitudo propagaretur ut hac admonicione in multis concors vnitas servaretur Nunquam plures insociabiles sunt et soli vage bestie sunt ut leones vulpes aquile et ... nisi mites ingressi vel nisi mites immurmurat et parata vita te blanditur Cuius quamvis solitarius rapinis ... cuncti non insignum pacis coniugium copulant nidum congerit ova fovet pullos alit et quasi cum matre familias societate domestica quanta potest pace conservat Quanto magis homo fertur quodammodo nature sue legibus societate pariter cum hominibus quantum in ipso est cum omnibus obtinendam elaborare ...

in bestijs mobilibz ee pba
ipe homo volis servare co
tenderet Pacis gra multa
dic Pax cor est ordinaco
pain Pax aime vtolis est
ordinata requies appetitu
Pax aie volis est ordinat
actionis cogitatois qz cosse
Pax aime et corporis est or
dinata vita Pax hoim est
ordinata cocordia Pax ho
mis morlis et dei est ordina
in fide sub etna lege obia
Pax claustralium est ordia
ta imperandi obediendiqz co
cordia Pax civitatis celes
tis est ordinatissia atqz co
cordissima societas fruendi
deo et oe invice in deo Pax
om ordis tranquillitas
Notandu e q meoria pa
xpi servat filios hoim im
tectioe alaz dei Unde i can
tic al Opposus xpi sponsa
fidele aiaz no inmovement
ortatur cu dicat Surge p
pera aica mea formosa
mea veni in foramiz
petre in cavernis mace
rie Petra xpc est petre fo
ramina sunt in pedibz ma
nibz qs eius fixur clavor
Caverna vero macie e
vulnus istud quod p peco
re hasta militar infixe
vz ut cor eius scdm
pphe qi quai sacculus con

scinderetur ut redemptois
preciu emanaret Et q
in pace mens nra esse no
poterit nisi nra fragili
tas precis dei suffraget
qz carnis gravitas im
portuc mortali nobis
lure debetur q peccando
meruit n nra Unde iugi
ter orandu est ut interior
homo nr illius auxilio
pacificatus nllis exterior
hoims voluptibz adverset

Con De Cotemplae
templato xxv.
est illa spes que
rapit omez aiam deside
rio suo tanto ardentore
quanto mundatore et tan
to mundatore quanto ad
spualia resurgete et tato
resurgete quanto carnali
bz desiderijs et terenis af
fectibz moriente Videat q
homo quale cor levet vi
deat qz ad deu levat oe
sarcina voluptatis pgna
tu an cadat q fuit sub
levatu Sed videat se qs
q gestare hoi carnis det
opaz p cotinencia ut pur
get q levat ad deu Ubi
mudo corde qm i d vide
Transcende ergo aim et
sape deu Nd em tang
deu nisi aim trascender
quantomag si in carne

pmanseris Exaute aia tu
pditate tuaz ut facilius
possis coprehendere q oculꝰ
no vidit nec auris au· n^e
in cor hois as. desiderari
pt suspirari in id pt dig^e
cogitari et verbo expliciri
non pt / Quidquid vis co
gita / qcqꝫ vis exopta Si
esset coprehensibile desi
net ee laudale Sed ut in
sacieris cu pueris hinc te
optet exire cu pegrinis To
ta vita hominis xpiani de
sideriu est Quod autez
desideras nondum vides sed
desiderando capax efficer
ut cu venit q videas im
plearis Sicut enim si velis
implere sinu et nosti q
magnu e q dabitur tibi ex
tendis illum nosti quatu
mistis et vides q angus
tus est sinꝰ extendendo
facis capaciorez / desideriꝰ
ergo fiet q implendi suꝰ
hec est vita nra ut desi
derando exerceaꝰ z q sicud
fundamentu corporee fabrice
in ymo est / sic fundamentu
spuale in summo est Si ad
tiu edificacem^z. in primo
nobis ponend erat fu
damentu Nuc aute quia
celestis fabrica est A celo
precessit fundamentu nrm ut
nos pmo desideremꝰ spetiez
postmodu sequam^z Cum mo
no gemit pegrinus no gau
debit civis domesticus O
qualis pria o magna pria
et nisi sut pegrinatores ab
illa Et suspireꝰ et suspirio
gemaꝰ ut ubertate domꝰ
eius inebriati illam saltez
cordis eius desiderio quatulu
bet attigaꝰ Quo potuit li
gua sonuit mete tetera co
gitetur De gloria et beati
tudine eterna :-

Quidqd pro / xxvi.
mittere seu dare
potest deus preter se deum
nichil dio valz apud eum
nec oio me saciaret nisi se
ipm dare pmittet Cum
pmisisti michi omnia bona
si amem te date solum et
sufficit michi oculus non
vidit deus absqꝫ te que p
pasti diligetibz te / pax su
per patem indeficiens ex
ultatio torrens voluptatis dne
flumine leticie Et q dicimꝰ
fide no attigitur spe no co
phendit caritate no cap
desideria z no trascend^z. Nc

quite pt extimari non pt
Hec est celestis festiuitas gau
diu sine fine eternitas sine
labe serenitas sine nube O
pulchra et decora ciuitas
qua pulchriore hec conditor
rem. homo itaqz in illa ce
lesti ciuitate eclm sine vllo
defectu fruitur deo ex quo
homo erit bonus viuet sine
vlla egestate Ita semper
viuere habens i po.te nec mo
ri volens Cibus xpi aderit
ne esuriat potus ne siciat
xpus vita ne illu senectus
dissoluat Nullus intrinsecus
morbz nullus metus erit
extrinsecus summa in carne
sanitas in animo tota tranquil
litas et sicut ibidem nullus
estus a frigus ita inhita ore
eius nulla ex cupiditate ul
timore accedet diuine voluta
tis offensio Nichil omo erit
mamc letu gaudiu perpetua
bitur ex deo Ubi pfecte fla
grabit caritas de corde puro
et consciencia bona et fide remo
ta de spe manifesta aderit in
ter conciues fida ex honesto
amore societas Ubi concors
mentis corporisqz vigilia et
maiestati sine fine custodia
O quanta ibi erit felicitas
vbi nullu erit malu nullm
latebit bonu vacabus dei lau

dibz qui erit omnia in omnib
Nam quid aliud agatur e
bi vbi neqz vlla desidia ces
sabitur neqz vlla indigencia
lababo Certe vbi volet
spus ibi erit ptinus corpus
nec volet aliud sps q nec
spm possit dece nec corpus
Vera ibi gla erit ubi lauda
tes nec errore quisqua nec
adulatore laudabit Verus ho
nor qui nulli negabitur digno
nulli deferetur indigno Sed
nec ad eum ambiet vllus
indignus vbi nullus pmit
titur esse nisi dignus Vera
ibi pax nisi nichil aduersi
nec a seipso nec ab aliquo
quis patietur Premium
virtutis erit ipse qui eiusqz
seipm q melius et maius
nichil posset esse pmittit
Diuicie si diligatur ibi ser
uetur vbi perire non pnt
honore si diligitur ibi ha
beatur vbi nullus indig
nus honor est Salutez si
diligit ibi adipiscenda desi
deret vbi adepta nichil
tiebitur vita si diligitur
ibi acqratur vbi nulla
morte finitur Ipse finis
desideriorum nrorum erit qui
sine fine videbitur sine fas
tidio amabitur sine fatiga

ne laudabit[ur] hoc mun[us] h[oc] ef
fectus h[oc] act[us] pro f[ac]to erit o[mni]b[us]
sicut ipa vita et[er]na to[ti]s Cer
tu[m] qui futu[rum] p[re]mitis p[ri]mo[rum]
in gradus hono[rum] atq[ue] gla
ru[m] quis est dign[us] cogitare
quatomag[is] dicere q[ui] cu
futuri sunt Non est am
biguu[m] o regnu[m] o gloria[m]
semp[er] v[er]itatem et veratate[m]
sempi[ter]na Cui[us] rex veri
tas Cui[us] lex caritas Cui[us]
modus eternitas Effugi
endus est ut ait platonis
ph[ilosoph]us ad b[ea]tissima p[at]riam
et ibi p[re]bunt nobis o[mn]ia
O mira gentilitas o glo[rio]sa
c[on]f[ess]io In illa itaq[ue] sup[er]na
ciuitate n[ul]l[u]s morietur o[mn]is
natiuitas orietur su[m]ma felici
tas Vbi erit victoria ve
ritas vbi dignitas s[an]c[t]itas
vbi pax felicitas vbi vera
et[er]nitas vbi nullus orit[ur]
q[ui]a n[ul]lus moritur vbi sol
no[n] oritur sup[er] bonos et ma
los sed sol iusticie so[lu]s p[ro]te
get bonos vbi sicut scrip
tum est fulge[bun]t iu[st]i sicut
sol in reg[no] p[at]ris eor[um] Qua
lis est tunc putas splen
dor a[n]ima[rum] q[ua]n[do] solis clari
tate h[ab]e[bi]t lius co[r]p[or]um Ibi
su[m]ma securitas su[m]ma feli

citas felix libertas Nul
la erit tristicia ibi nullus
labor nullus dolor n[ull]us tior
n[ul]la mors sed p[er]petua san
tas p[er]manebit Nulla ibi co[n]
surget malicia nulla car
nis miseria n[ul]la volup[ta]s
nec delinq[ue]n[d]i p[ro]tas sed to[tu]m
leticia totu[m] exultacio q[uod] pos
sidebu[n]t homines angelis so[ci]
ati Vbi certa leticia requies
secura pax vera tonditas
infirmata vbi si locus opti
nendi nullus fuerit admit
tendi nullus erit In qua
beatitudine q[ui] adipiscatur
semp[er] tenetur Nichil glori
osius nichil pulchrius ni
chil verius nichil illa se
curius nichil illa copiosi[us]
Non ultra aduersatur caro
sp[irit]ui favet illi cu[m] om[n]i tra[n]
quillitate securi O tante
pulchritudinis visio et tanto
amore dignissima Dedigne
tur ergo f[rat]res vnusquisq[ue]
n[ost]r[u]m vltra servire p[ecca]to
quib[us] tanta b[ea]titudo pat[et]
in celo Ibi vacabim[us] et
videbim[us] videbim[us] et ama
bim[us] amabim[us] et lauda
bim[us] Ecce q[uod] erit in fine[m]
sine fine Nam quis alius
n[oste]r finis nisi p[er]uenire ad
regnum cuius non e[st] finis

Et h' quis hoim intelligere
dabit homi Quis angelis
angelo Quis angelus hoi
a te dne a te petatur in
te queratur in te pulset'
Sic accipietur Sic inue-
nitur sic aperietur · te pstan
te ihu clemente Qui vi
uis et regnas deus per
omnia scla scloꝝ Amen

Explicit ꝯflogerus Inci
pit opus manuale siue
speculū beati ac p̃clari
simi pris nri gloriosi do
ctoris Augustini

Adesto michi verum
lumen deus pater
omnipo Adesto michi veruʒ
lumen de lumine verbum
fidei deus opus Adesto mi
chi vera illuiato scē spūs
pris et filij vnitas satas
caritas deus opus adesto
michi O vna vnitas pris
et filij et spi scī · vnus deꝰ
opus Inuocat te domine
fides mea quā dedisti mi
chi ꝓpter bonitateʒ tuaʒ
ad salute mea Inuocat
te casta cōstia mea deus
meus et suauis amor fi
dei mee quā diffudisti igno
rancie tenebris ad veritat
intelligētiaʒ ꝑduxisti quā
stulta scli amaritudīe abla

ta et tue caritatis dulcedine
adhibita saporā michi ꝫ mel
lifluā reddidisti Inuocat
te caritas beata vox clara
et sincerus amor fidei mee
quē ab ipsis in amabilis cu
nctes illuiasti semꝑ ꝑ in
spiratoꝫ tue grē Quaʒ
adaugens confirmasti me
ꝑ misteriū predicatōis scē
matris ecclie Qua dulcis fa
cta est in ore cordis mei
quam suauis in ipso pala
to gaudioꝝ aīme mee quā
fortis quam crebra pulsat
mentē meā et mouet mo
uens omēs sēsus meos et
interiora spūs mei ut te
laudare delectēt qꝛ fecisti
nos ad laudandū te sed in
quieta est mens mea donec
ꝯquiescat in te et me ꝯgregat
me mee desidie ac colliges
a dispsione qua frustrati
distincti dū ab vno te auersi
in multa euaneo et reuisi
in me et surgēs supͣ me
atqꝫ tīre transtens puem
ens ad te exultē ī cordis
iubilo et laudes ꝓmā oris
officio quo in meditacōe cō
fessionis glorie tue magni
festat cor meū et inbiet eꝰ
spūs meꝰ atqꝫ ardeat mēs
mea ī aīore tuo oblita vanita

tis et inserere dn̄ tibi soli in
tendit duq3
semper adheret incommutabi[le]
glorie tue oculisq3 fidei intu
eatur te solem iusticie sicut
scriptū est Cui adheret de
unus spūs est Fugiā ita
q3 dne et libenter fugiā tumul
tus et strepitus omnium vanita
tū Sed quo fugiā ut illos
declinē illos talitem subpe
dibus et paul pellā a semitati
iocundi intuitus Ad te qui
es sola refugiū et unica spes
miserorum Ad te gl[ori]a mea et
exaltans caput meū Ad te
confugiā de laqueis meis et de lu
teas Tibi inherebā put exp
dedeis suavitas melliflua
ut tu dulcescas michi dul
cedo non fallax dul felix et
secura Te na ergo dne in
vocabo te credens in te ut q̄
rens te inveniā te et inveni
ens benedicā te qui bene
dixisti nos omni benedictione et
laude deus meus unica
spes mea exaudi me ne
fatigatus noli querere te
sed querā faciē tuā semp
ardenter Tu da querendi
vires q̄ invenire te fecisti
et magis ut magis invenie
medi te spē dedisti Illumina

dne cordis mei oculum interne
visionis perspicua luce vela
tus est enim cecus tenebrarum ca
ligine peccatorum et ignoran[tie]
Illumina eū luce gratie tue
ut sinceris fidei oculis et pu
ro lumine cordis inspiciā mis
teria regni tui Dm̄ q[ui]a non
est speciosa laus in ore pec
catoris et fides sine operibus
condignis non laudatur
Rogo prēm per filiū rogo
filiū per prēm Rogo spm̄
scm̄ per prēm et fi[lium] ut oīa
vicia elongentur a me et oēs
scē virtutes plantentur in
me quo acceptabile tibi fi
at sacrificiū laudis fidei
mee deus meus et ascendat
ad te in odorem suavitatis
Obsecro et miam̄ tuā supplex
imploro auctorem bonorum et o
mnium largitor et virtutū con
servator deus Adauge mi
chi spē fidem scām rectam
et immaculatam fidem eruditam
catholicā et prudentissimam
fidem ferventē et inseparabi
lem et orthodoxā que i me
dne quod tibi placet per dilectionem
et humilitatem operetur que vi
ta negat inter verba alterca
tionis in tempore persecutionis
uel in die necessitatis Scr[u]
tans corda et renes deus

corā te est sanitas et inf-
irmitas mea illam p̄ctor sana
istam cōserua Corā te ē scia
et ignorācia mea ut michi
aperuisti suscipe intrātē ut
clausisti ap pulsanti ut au-
diens intelligam te et intelli-
gens diligam te et diligēs
laudē te atq; in toto corde
meo desiderem pulchritudinē
visionis tue semp inspicē
Studio q̄ nobis vult intimare
scriptura tua quā sanctificasti
et insisti i mundū Studio
et credo et dicit em̄ Quod
spūs est deus et pūs vbiq;
Spūs est et totus
deus et eos qui a-
dorant eū in spū
et veᵗᵉ opz adorare et ce-
dere Sed spūs incōprehensi-
incorpeus icōmutabilis nātu-
sceptus vbiq; totus nusquā
diuisus ꝑ ipius scripture
testimōniū iudicium Hoc em̄
mᵒ discernis creator a cre-
atura in qua sūt qui et spēt
dm̄ Si ita est q̄ ita est
Quō inuocabo dm̄n meū
Ut ue ubiq; i me metipō in-
uocabo eum cū inuocabo eū
Et quis locus est in me qᵒ
veniat in me deus meus
quo veniat ille deus qui fe-
cit celū et terrā Ita ne de

meus est quidquā in me
q̄ capiat te an vero ce et
t que fecisti et in quibus
me fecisti capiēt te an q̄
sine te non esset quidquid
est fit q̄ est ut capiat te
itaq; ego peto ut
venias in me qui non eēm
nisi ees in me Non em̄ eᵒ
iam sum in inferis et tamē tu
ibi es Nam si descendero
ad infernū ades Non eēm
deus meus non oīo eēm
nisi tu ees in me deus meᵒ
An poᵒ nō eēm nisi essem
in te ex quo oīa ꝑ quē oīa
in quo omnia Etiā sic do-
mine sic Quo ergo te in-
uoco cū in te sim Aut vn-
de venies tu in me Quo qᵒ
recedam quo ibo extra ce-
lū et terram fortasse ut in-
ueniā te deus meus qui
dixisti celū et terrā ego im-
pleo Capiunt ne ergo te
ce et trā qm̄ tu imples ea
An imples et restat quo
nō te capiunt Et ergo qᵒ
refundis q̄q̄ impleto
ce et t ex te restat Aut
que imples continendo im-
ples Non em̄ vasa que
te plena sunt stabilem te
faciunt Quia et si frangā-
tur tu non effunderis et
tamen effunderis sup nos

Tu non iaces sed erigis nos
nec tu dispergeris sed colligis
nos. Sed quo imples omnia
te toto imples omnia. partem
tui capiunt et eandem partem
simul omnia capiunt. An singuli
singula et maiora maiora
minora An maiora capiunt omnia. Ergo
ne aliqua pars tui maior ali-
qua minor. An ubique totus es
et res nulla te totum capit.
Quid ergo es domine deus meus
quid ergo nisi dominus deus meus.
Quis deus preter deum. Et quis
deus preter dominum nostrum. Nemo
plane nemo. Solus enim est qui
deus preter te trinum et unum verum
et trinum nec in celo sursum
nec in terra deorsum. Quis tui
similis. Quis magnificus in sanc-
titate terribilis atque laudabilis
in omni virtute sicut tu deus
noster qui facis magna et mi-
rabilia et inscrutabilia quorum
non est numerus. Te tanto
magnificant. Te omnis spiritus
laudat. Te adorat. Te benedi-
cunt omnia illa beatorum spirituum
et supernorum civium agmina.
Tibi in terra ecclesia in toto orbe
offerunt preces et incessanter
dicunt laudes. Te ego vilissimus
servorum tuorum laudo et benedi-
co. Tibi mens mea iubilat
et omnia ossa mea clamant. Quis
similis tui domine. Et merito cun-
cta que operatus es tibi soli
obediunt creatori serviunt tre-
munt ad nutum tuum. Facis vel
nunc quecumque velis. Quod in so-
lo nutu omnia fecit deus et in
omnibus est totus 3m
Tu es vere dominus solus
deus invisibilis in-
estimabilis incircumscriptus in-
localis immensus incomprehensibilis
ubique totus ubique presens inaccessa-
bilis omnia penetrans omnia conti-
nens omnia faciens cuncta perspici-
ens omnia potens universa guber-
nans. Totus in celo totus in
terra totus ubique. Et non est
alius preter te deum nostrum in
quem credit et quem adorat mea ec-
clesia universalis et apostolica. Tu es vere
colendus et venerandus timen-
dus et amandus cum omni sem-
per devotione domine deus meus.
Tu cum non essemus potenter
fecisti nos. Et cum perditi fuis-
semus culpa nostra pietate et bonitate
tua misericorditer reparasti nos.
Unde confiteor tibi rex celi et terre
et honorifico sacrificium laudis
et quia exteriora munera desunt
totis medullis cordis que
in me sunt vota laudationis
reddo tibi. Sed quia nichil
nisi de tuo acceptabile est offerri
potest. Tu deus in cuius lumine
lumen videmus. Da quod lumen
in corde ad verba in ore. Da
menti celeste ostendere sedem
Da fontem lustrare boni

da luce repta, Inde conspicui
os cui desigere visus Et qui
altera passus celi altera terre
Unde corpus quod corrupitur
aggravat animam et mbr. dr. f. mlto, distinde quod terre nebulas et
pondera mole atque tuo splen
dore illumina obscura interioris
hominis facie Siste vagas men
tes per deuia multa ruentes
Subde carnem spiritui appetitum
racioni vicia virtutibus corpus anime
Atque me tue intus extinus que
subde per omnia voluntati et v
niusque suo bene composito ordine
per graciam tuam et te perfecte di
ligere et digne laudare me
rear labijs et corde omni qua
valeo virtute clamans ad te
atque ita dicens Summe optis
sime misericordissime iustissime
secretissime serenissime potentis
sime pulcherrime fortissime
suauissime munctissime veris
sime domine deus instabilis et
incomprehensibilis **De essencia**

pm Immutabilis **deitatis**
mutans omnia Inuisibilis
vides omnia Immortalis
Inlocalis Interminalis
Incircumscriptus nusquam finitus
Ineffabilis Inestimabilis I
nenarrabilis Inscrutabilis immo
tus tangens omnia Inuesti
gabilis metuendus atque terribilis
Venerandus atque verendus

honorandus atque horrendus
Nunquam vetus nunquam nouus
Omnia innouans In uetustate
perducens superbos et nesciunt
Semper agens et semper quie
tus colligens et non egens
omnia portans sine honere
omnia implens sine inclusione
Omnia creans et protegens Nu
triens perficiens querens cum
nichil desit tibi Amas nec
estuas celans et securus
es Penitet te et non doles
Irasceris et tranquillus es
Opera mutas sed consilium
nunquam recipis et inuenis
et nunquam amittis Nunquam in
opes et gaudes lucris Nunquam
auarus et vsuras exigis
Supererogatur tibi ut de
beas Et quis habet quicquam
non tuum Reddens debita nul
li debens condonans debita ni
chil perdens Tu solus iu
stitias omnia que creasti omnia

Quomodo sit deus longe et prope in omnibus

Qui v

bique es et vbique
totus qui sentiri
potes et videri non potes
Tu nusquam dees et tamen
ab iniquorum cogitacionibus lo
ge es Tu non ibi dees
vbi longe es quia vbi non
es per graciam ades per vindic
tam Tu omnia tangis et tamen

equaliter oīa tangis quedā
etiā tāgis ut sint nō tamē
ut viuant et senciant nec tñ
vt discernāt Queda tāgis
vt sint viuāt senciat atq̧
discernāt Et cū tibi nichil ips
nunq̄ dissilis sis dissiliter
tñ tangis dissilia Cum v-
biq̧ p̄ns es et inueniri
vix potes Quē stante
sequimur et apprehendere nō
valem⁹ Q deus oīa tāgit
nec tñ mouetur
6m Qui tenes oīa im-
ples oīa cōple-
ctens oīa Sup excedis oīa
sustines oīa Nec ex alia p-
te sustines atq̧ ex alia par-
te superexcedis Neq̧ ex alia
parte imples atq̧ ex alia
cōplecteris sed cōplectendo
imples implendo cōplec-
teris sustinendo superexcedis
et excedendo sustines Qui
corda fideliū doces sine stre-
pitu verborum Qui attingis
a fine vsq̧ ad finē fortiter
et disponis oīa suauiter
Qui in locis nō distenderis
nec tpibȝ variaris neq̧
hes accessus uel recessus
qui habitas lucem inaccessibilem
quē nullus videt hoīm sed
nec videre pt̄ In te manes
quietus vbiq̧ circuis totū

Q nō diuidi deus in ptibus
Non enim scindi nec Nm
diuidi poteris q̧z
vere vnus es nec
in partes efficieris sed tot⁹
totū tenes totū imples totū
illustras totūq̧ possides h'
misteriū mēs humana cape
nō pt̄ nec cōcipe nec orato-
ria lingua narrare nec dif-
fusi sermonis bybliotecarum
volumīa queunt explicare Si
totū mundū lib' repleat tua
sciā inenarrabilis nō pt̄ e-
narrari Qui vere indicibi-
bilis es nullo modo scribi po-
teris ut cōcludi qui es fons
lucis diuine et sol claritatis
eterne Magnus enim es sine
quātitate et ideo imensus
Bonus sine qualitate ideo
vere et sume bonus Et
nemo bonus nisi tu solus
Q velle dei facere est 2 8m
Voluntas opo ē et vel-
le est posse est Q
oīa que ex nichilo
creasti sola volūtate fecisti
qui oēm creaturā tuam
absq̧ indigencia aliqua pos-
sides sine labore gubnas
et absq̧ tedio regis et nichil
est qd pturbet ordinem
in imīs uel in summis ul' in
pmis Sed in oī loco cūs et

omnia contines sine habitu et ubique presens es sine situ et motu. Tu nec mali auctor es quod facere non potes qui nichil non potes. Nec umquam fecisse te aliquid penituit nec ullius commotionis cum tempestate turbaris nec totius terre pericula regnum tuum est. Nulla flagicia vel scelera probas vel ipbas numquam mentiris quia eterna veritas es. Cuius bonitate facti sumus et cuius iusticia penas luimus et clemencia liberamur.

9m Quod nichil sit colendum nisi deus

Nam nichil celeste nichil terrenum nichil igneum nec quod corporis sensus attingat pro te adorandum vel colendum est. Tu enim vere es quia es et non mutaris. Unde verum est quod greca dicitur et latinum est quia ipse semper idem es idem es et anni tui non deficiunt. Hinc ergo patenter datur intelligi quod tu deus meus quem colimus deus verus et optimus es sine dubio. Invisibilis et si intellectu pro videaris. Incomprehensibilis et si per graciam representeris. Inextimabilis et

si humanis sensibus vere credibilis scilicet cogiteris. Ineffabilis et si humane loquele usualibus verbis abusive vocumque dicaris. Ideo verus et tantus. Etenim quod sciri quod comprehendi quod cogitari quod dici de te potest minimum est. Tu vero incomprehensibile es et immensum inenarrabile et infinitum tibi soli dumtaxat notum es. Hoc namque est quod omnem superat sensum. Hoc namque est quod omnem superat sensum. Hoc namque est quod te facit extimari et pro certo credi et vlem appellari dm du usque ad perfectum reperiri non vales dum totus intelligi capi vere non vales. Ita te cunctis magnitudinis et notum nobis et ignotum obicat et hec summa delicta spernencium te scire nolencium et creatori suo servire. Hinc quod scientes vcnentur, hinc quod ignorantes mirentur, hinc quod timeant, hinc quod diligant. Si enim totus pateres mee condicionis deus unus et verus minime potuisses credi. A deo falsi tepti sunt qui putabantur dii, qui scire per omnia poterunt qui et quales quantique sunt.

Quod solo verbo omnia fecit deus

Tu deus noster mirabilis

et potens qui totu{m} istius mu{n}
di molem cu{m} o{mn}i instrume{n}
to elemetor{um} corp{or}um sp{irit}uu{m} ver
bo quo vixisti racio{n}e qua
disposuisti v{ir}tute qua potuis
ti ex nichilo exp{re}ssisti in or
namentu{m} maiestatis gl{ori}e tue
Tu in t{em}p{or}e ab ip{s}o tuo euo ire
iubens stabilis q{ue} manens
das cuncta moueri Tu in tin
multiplici c{ri}mine firmu{m} et ce
lum pulchro decorasti lum{in}e
siderie quor{um} tu solus no{m}i{n}a
signa p{ro}tates cursus loca et
t{em}p{or}a nosti Tu mitis tu beni
gne fortis zelotes et sabaot
Invictissime visitans p{e}cc{at}a
patru{m} in filios vsq{ue} in t{er}cia{m}
et quartam g{e}n{er}acio{n}e{m} et fa
ciens m{isericordi}a{m} in mille milibz
his qui diligu{n}t te et timent
nomen tuum Et op{er}a tua
ita sunt magna et inscruta
bilia qui uolu{n}t dicu{n}t pulcra
atq{ue} stupenda Quo{modo} capi
poteris tu pulcherrim{us} cre
ator eor{um} Constat e{n}i{m} opi
fice{m} o{mn}i{u}m longe ali{ter} se h{abe}re
q{uam} ea que a se fieri uolu{n}t
Ex pulchritudine t{ame}n m{agni}tu{dine}
scripte nature et mu{n}dialiu{m}
rer{um} mirabili specie pulch{ri}
tudo tua que tu ip{s}e es q{ui}
simplex es et excellencia glo
rie tue que cu{n}ctis ab ip{s}o no{n} {com}pre
intelligi aliquatenus valet
Quam inq{ui}a{m} magnitudine{m}
diuinitatis tue infinita{m} et inco

{com}p{re}hensibilem nullus possit {com}p{re}h{ende}re
attinge{re} Nec e{n}i{m} illor{um} quor{um}
sup{er}nor{um} ciuiu{m} Vnico t{ame}n mo
essencia tua scitur d{omin}u{m} e{ss}e cre
ditur. De duabz sillabis dei :xi.
Quociensq{ue} recolo
vel audio duas bre
ues sillabas et quatu
or l{itte}ras quibus scribitur de{us}
hoc .s. nome{n} tibi soli op{er}ib{us}
iure debetur atq{ue} cu{m} intue
or tue v{ir}tutis magnalia et
mirabilem mu{n}di creacio{n}e{m}
.i. cosmopere considero decore{m}
similiq{ue} meu{m} tractus reputo
miseracio{n}es tuas que a seculo
sunt Miretur e{n}i{m} qui nolu{n}t
potencia{m} tua{m} Sed plus stupe
o circu{m}dantes m{isericordi}as tuas inco{n}
tep{l}abile inco{m}prehensibile
imensu{m} et inenarrabile m{en}tis
intuitu et sinceris fidei oc{u}lis
pro scire et posse q{uo}d michi ta
tillo homi{n}i dignatus largiri
co{n}te{m}plor Aliquid e{n}i{m} due bre
ues sille tu deus nu{m}c es aut
duas breues sillabas adora{n}s
uel ad duas breues sillabas p{er}
uenire desidera{n}s que pene an
desinu{n}t sonare qua{m} incepe
ri{n}t nec in eis sede{m} locus e{st}
nisi p{ri}ma an{te} transierit Ma
net quippe magnu{m} abz ma
gne q{ue} su{m}me est P{er}f{ec}to in
his quatuor l{itte}ris et duabz
breuibz sillabis cu{m} infinitu{m}
bonu{m} q{uo}d inco{m}parabile et o{mn}i{um}
{ex}cellentissimu{m} est q{uo}d dicitur
deus quamuis no{n} maneat
sonus t{ame}n dicitur deus Vere

Et tua caro nesciat spiritum et in
visibilia a visibilibus non videtur
Et in sua natura non videtur.

Per fidem enim deus
ambulamus et non
speciem christiane tu de
us [illegible] nimis benignus et
pius consulens infirmitati
dignatus te nobis insinuare
non tua proprietate sed aliqua
quadam similitudine unde et
incorporea qualitate membrorum
hic describeris voles passiones
indigna de tempore ad hec pro
ferre ut qui sicut es te ne
queamus scire in presenti mi
seria prima ad tua nos tra
his et nos dum condescendis
nobis facilius consequamur et.

De magnitudine dei in homine

Multis siquidem facta
modis ad significandum
te hominibus de rebus
inferioribus ad te species ducta
que te iuxta propriam naturam
invisibilem constat esse et incor
poreum incomprehensibilem et
incircumscriptum Nec per hoc numquam
assumpsisse aliquam speciem creatam
Sed modis quibus voluisti
per assumpta creaturarum speciem
ad efficaciam tuam credimus
Fallitur itaque antropomor
phitarum heresos sectato
res qui dum legunt hominem
ad ymaginem et similitudinem
dei factum Asserunt stulta te
meritate speciem te habere humanam

Cum illo in loco dicaris ut
credaris mentem non carnem
ad ymaginem tuam creasse Enim
vero nihil dignum de te hu
manus sermo loquitur qui
net secundum qualitatem et qua
litatem situm vel habitum seu mo
tum aliquid digne dicatur.

De latitudine dei. ix

Et tamen latitudo lon
gitudo altitudo et pro
funditas tibi quodammodo
inesse legitur Sed latitu
do caritatis qua nos ab er
rore colligis et contines
in veritate longitudo vero
qua nos longanimiter ma
los portas donec emendatos
future patrie restituas Al
titudo autem qua omnem spiritum
et hominum et angelorum immen
sitate sue superexcellis Pro
funditas qua dampnandos
inferius iusta equitate dis
ponis atque recto iudicio iudex
iustus perordinas Omnem igitur
supergreditur creaturam et men
tis intuitum ultra omnia dimi
gitat Et in aliud voluerit
de tua probare proprietate su
ma bonitatis De quidem

sancte trinitatis. x.

Nunc enim homo pro
cul positus a caritate
plenus in veritate te
qui in corde eius [illegible] est deus
reliquis [illegible] ab intuitu
dimotus pacifico pre [illegible]

et scire cogita. Sed licet nemo
sit qui te in hac valle la-
crimarum valeat effaciter com-
prehendere uel diffinire
Magnum tamen et multum
valde nostre etati datum est sci-
re de te summo bono tua nob-
ismet gratia revelante Res
ante nos in quos fines secu-
lorum devenerunt talia et sic ma-
nifesta audire audire potuit
uel cognoscere de trinitate et
unitate de personis et de substantia
De te quidem patre deus quod sis
a nullo et ideo ingenitus di-
caris De filio autem tuo quod geni-
tus et a te sit et non a se De
spiritu quoque sancto quod procedens et non
sit a se sed a te et filio quo-
rum est spiritus Ita tenemus ut
sicut tu pater nec genitus nec
procedens dici potes sic filius
nec ingenitus nec procedens
sic nec spiritus sanctus nec inge-
nitus nec genitus dici debe-
at Quod proprietas personarum te unum
patrem simul cum uno filio et
uno spiritu sancto patenter nobis
ostendat Eius fortibus sensibus
inte unum credere deum et te con-
fiteri trinum nec substantiam separans
nec personas confundens sic pru-
denter intellexit sic palam
scripsit semper sic vere cogno-
uit Filius sane tuus missus
ad plubicandum nomen de sinu tuo
hac recte fidei normam evide-
tius huic ultime patefecit
etati Prius quam creatura con-
deret creatorem in sola no-
tus erat iudea deus et in

israhel magnum nominis tui
fama et cultus gudiebatur
Sed nunquid sic liquide quam
tu apud nos sub gratia consti-
tutos De trinitate vero indi-
vidua parum quod tunc per pauci
senserunt legislatori. i. filii
quod de una trinitate scire debe-
ant uel trina unitate digna pro-
cul sic ceatitate adhuc ignorat
aliquid preter verum deum
nisi nolentes confiteri et gar-
rientes in nos verbis mali-
gnis dum dicimus te patrem
habere filium Nobis qui ex gen-
tibus venimus quam multa
et vera de trino unoque deo cla-
rum sit sapere Probant cor-
da que credunt necnon et gra-
que confitetur atque nichilo-
minus flagella ipsa et mors que pro ipsa
hac confessione illata sunt
Scriptum est enim super senes in-
C. 2 trinitas sit indiuidua

Domine deus meus unus
et verus nisi tu trini-
tas esses non diceret
ore veritatis Ite baptiza-
te omnes gentes In nomine
patris et filii et spiritus sancti Nec enim bap-
tizari iuberemur in eius nomine
qui non esset dominus deus Et rur-
sus nisi tu trinitas esses unus
deus nequaquam tua voce diceret
Audi israhel dominus deus tuus
unus est Sed si tu deus pa-
ter esses et filius tuus ver-
bum tuum ihesus christus ipse esset et
donum spiritus sanctus ipse esset non le-
geremus in litteris veritatis
Misit deus filium suum Nec

tu vnigenite de spu sco que
mittet pater in nomine meo
et qui ego mittam vobis a patre
Et alibi. Ego et pr vnu sum9
Et qui videt me videt et patrem
Ego enim in patre et pr in me
est et pr in me manens ipse
facit opa Quid .n. hijs ver
bis aliud nisi trinu et vnu
deu doces crede nos tu ver
tas in cui9 pectore recon
diti sunt oes thesauri sapi
encie et sciencie Dicis eciam mea
doctrina no est mea et sermo
que audistis non est meus
sed eius qui misit me patris
ad Hec mira res / miranda /
Dic rogo dic verbu patris
Vnde quod vtus et sapia
sum principij Sed tu ipe
principiu de principio Non
tamen duo pricipia sed vnu
cum principiu Sic vbu sem
per manens similiter me
legatem dicte seruum Quid
enim tam tuu quam tu Sed
tu tuus et no tuus quia
non es a te ipso sicut in
multis locis sepe testatur
a patre cui9 es verbu non
sonabile per sillabas et
volatile Sed semp inmobi
viuens atque manens Et
ideo vbu non quod desinit p
latu sed quod pmanet na
tu non transitoriu sed eter
no filius genitu no solu

genitu sed etia vnigenitu
cui vo adest disponendi et
presto est virtus pficiendi
vtpote vero homini et summo
deo te quippe vnigenitum
verbu pr genuit de seipso p
quod omnia creauit ex nichilo
Et ideo indubitant credi9
nisi quod oia sciens et cuncta
tes verbu deus ees nullo9
per te omnia facta fuissent /
Quod no creatura creare a
pt Creare certe solus deus
valet qui creatus non est
Nichil enim excepto deo no
creatu est Absit ab intel
lectu meo ut aliud fateam
ex patre nasci nisi filium
et ideo non nisi deus nasci
potuit ex deo Vnde te in
tim prius vbu considerare
nolenti nulla sufficiunt vba
quibus te valeam explicare
Tn aut hoc vn vel digne
loqui potero Tuus deus quo
ho deus deo opus de opifice de
creatore creatura paruus
de inmenso tpalis de eterno
Cuius venat potencia om
potentissima qua nos grā
tuita boni te fecisti Nec mi9
tamen venerabili qua quam
omnipotentissima mira saluas
ti qui et opus creati om
potencie gratis fecisti et op9
saluationis cum te omnipotent in
plesti habens minime pecte
ptez et condendi reddita et rpan

di pdita Nec igitur ille p
apiuus theologorum summa pro
fundius ceteris aquilinis co
templatus optutibus septitatis
eructuaret In principio erat
verbum et verbum erat apud deum
et deus erat verbum etc. Nisi tu
deus verbum semper apud patrem
semper et patre semper in patre
esses Non sicut vas in vase
vel civitas apud urbem Sed
in te sapientia in te sapientem
veritas in veritate bonitas in
bono eternitas in eterno ex nil
aliud in patris substantia nisi deus
et equalis et coeternus illi
a quo genitus es esse potes
Obmutescat itaque et cum
suis auctoribus pereat omnis here
tica pravitas que inimica
semper lite nunc substantiam dividit
nunc personas confundit Cres
cat rogo fides et magis mag
nificetur (?) personis secundum actibus
quam etiam que deus cole tri
nitate in personis persanum et in
mens iudicat Hec denique ce
lestibus erudita disciplinis
credit confitetur et docet
unam procul dubio substantiam et tres
personas sciens omnia que ad
fidei regulam pertinet huius
magisterio et doctrina celitus
inspirata a puero doctus
corde credo ore confiteor te
o summa trinitas una virtus
et indiscreta maiestas

De cognitione divine eternitatis
consite (?) in corpore .II.

Confiteor te patrem et filium
et spiritum sanctum in personis
trinum in substantia unum verum de
um omnipotentem visibilium et in
visibilium conditorem non corporeum
aut in corpore positum neque ex di
versis speciebus admixtum
nec membrorum compaginibus
officiatum sed unius simplicis
et incorporee invisibilis et in
circumspecte nature Te quidem
verum patrem summe bonitatis
et totius deitatis principium
incircumspecte et ingenite ma
iestatis deum ex nullo du
cente initium sed omnibus initi
um dantem credo et confite
or non corporali progenie neque
extrinsecus non nature neque vo
luntate sed natura filium generan
tem Confiteor et verum te filium
ex patre sine initio ineffabiliter
natum verum deum unigenitum
per quem omnia facta sunt et verum
patris verbum non factum non cre
atum non adoptivum Sed genitum
tuum et unius cum patre substantie atque
ita per omnia equalem deo
patri ut nec tempore nec gradu
nec potestate esse possit inferior
Tantumque esse te confiteor qui
genitus es quantus est ipse
qui te genuit Non autem
ex dicto genitum a patre filium dominum
ex ineffabili generatione ali
quod tempus ascribo. Sed

nec prem aliu decepisse vt
te eius filiu qz semper fuit
pr Nuqz qz non fuisti fili9
no aliter cofiteri possum9
eternu prem insi etia con
fiteam te coetnu filiu Ex
filio em pr dr et qz semper
pr fuit semp huisse filiu
dubiu no est De pcessioe
sti spus a pre et filio c 18

Te quoqz credo spiritu
scm veru deum no
sctm nec creatu nec
genitu nec igenitu sed ex
pre filioqz inenarabili pce
dente et in pre similiqz filio
sbaliter pmanete Sic ergo
ab vtroqz pcedis et ut inse
pabiliter in vtiqz manes itz
ita per oia deo pri et filio
equalem coetnu et cosbalez
vt neqz ptate neqz uolutate
neqz etnitate nec sba diff
rri poss ab eis uel pcedi a
quibz pcedis Igitur etnu
prem sine ntitate etnu fil
iu cu natitate etnu spm scm
cu pcessione sine natiuitate
Totu prem in filio et spu
sco Totu fi in pre z s s
Totu spm s in pre et f p
manete prem z f z s s Et
veru deu oipm vna ptate
vnoqz regno vna maiestate
vna etnitate extitue z nuc
et semp et vbiqz regnatez
corde credo et ore confiteor
et mete diligo Hoc he fidei re
gulam dirigens intentone
meam quatum me posse fe
cisti deus meus quesiui te
et desideraui intellectu vide
qd credidi huiq rei gra in
gressus sum multarz appote
cam deliciarz quibz pascit
mi etia v cosideraui pli
ma et cepi explorare sin
gula et cu huc illucqz an
xius auidius qz discurrere
tu bonus adiuuare cupiens
desideriu qd dedisti infixisti
manu pietatis tue z sol
uisti nodum ambiguitatis
mee z io delectat me de te
valde cogitare de te loqui
laudes tuas p modulo exiguitatis
mee desiderati corde depme
vt in pnti inusia cor quid
tecu cute mente et omni
auiditate ini tenear dne
deus me et vne attende
in me per qd intelligere
mear te triu et vnu deu
Sicut es trinus et vnus
deus et ignorancie tenebras
mgr magna remoue a
me sicut cepisti ut spualia
spuale videam qntu pos
sibile e fragilitati huane da
m in via hac qua te duce
gradior intellctum atqz in
spua instr et doce per
gram tua quale inte vr
prebenr sic credendu vt te
vnu deu ben sapiaz z mod
phensibili trinu psonale
capiam

De cooperatoe tu
es psone

Patrem ingenitum de
patre unigenitum de v-
troque procedente et in
utroque manente s. s. [illegible]
lis anticipationis tribus ul-
positatis intuendo mome-
ntum nec dispositum habetur im-
primis [illegible] candis consilium nec
regendis perficiendis quod cre-
aturis opus est divisum Sed
quod illis nature est inductum
et unde personale intro fusum
O misterium ineffabile et pre-
teris intellectui difficile Reli-
qua vero sacramenta que te-
netur in ecclesia tua domine stu-
penda sunt et veneranda sed
illud tuum sacramentum precellit
universa Hoc nempe tue in-
dividue trinitatis misterium
et illud celestis mense sa-
cramentum quod fideles et pias
animas pascit carne et potat
sanguine ne esuriant neque si-
tiant in eternum fac me deus
meus puram et simplicia consta-
ntia precipue inter cetera sentire
et credere sumere et retinere
Ne sinas quesumus domine fidem
meam in eis aliquatenus
vacillare sed semper in eis
et de eis pro tua tribuas
pietate michi credere ac
intelligere sicut veritas
eorum se habet Intret in
cor meum gratia tua que sonat
sine sono et sine strepitu
loquatur ibi tacitorum omnem
veritatem misteriorum luce
et dulcedine intus ubique
et foris undique perfundat ani-
mam meam illa ingnita virtutum
et iudex omnium veritatum Sic
irradiando et saporando ea
in ipso veritatis centro sta-
biliat atque confirmet ut
nec velim nec possim de
tantis misteriis aliter sen-
tire nisi sicut oportet et decet
Opperis bonitas cui pietatis
aures pius pauperum tuorum de-
sideriis patent Intellige cla-
morem cordis servi tui et
fave votis Presta domine ut
ipso mentis palato sentiam gus-
tem et sapiam hec ineffabi-
lia sacramenta magna enim
sunt valde et mira et ego pavius
in eorum consideratione defi-
cio quoties ad intuenda ea
fidei oculos attollo Sed quam
uno modo utraque nobis ne-
cessaria sunt ad salutem
Deus auctor omnium et invisi-
bilis creator qui es substa-
ntia summa et una divinitas
atque personaliter vera et per-
fecta trinitas Te deum patrem
exoro ex quo omnia et fili-
um tuum per quem omnia
similiterque spiritum sanctum scilicet in quo omnia
Te deum meum quod unum et
verum in trinitate confiteor de-
um quo creati liberati et
illuminati sumus supplex ro-
go tantorum avidus misteri-
orum lacta me nutri me et
in mensura etatis usque perfe-

vm mea extende exiguita tem ut solidum h' z pfortabiu capere valea. Imp fectu meu vident oculi tui

Cª divina sba indiuidua e. 20

Dator om bonoru deus pr tu nuqua sime spe mee supplicatur cu filio tuo ac spu sco a q lite desiderat et a te postulat aia mea. Ca em est vna sba vnu e et datum vna et opato vnu dona vna ptas ut in ipa quoqz psonaz pprietate mixta pfundiore intellectu queda vnitas senciat. Insepabilis mimz nature vnitas no pt sepables hre psonas q' sicut trinitas est in vnitate et vnitas in trinitate. Sic sepatone no potes hre psonaz. No minantur quidem ille psoe alteri singule sed ita notasti te trinitas deus insepabilem ondere in psonis ut nllm ibi nome sit in qlibz psona q' ad aliam psonaz scdm relatonis qlam non referatur. Dicit pr ad filiu et filius ad prem uel sps scus ad prem et filiu verissime refertur. Ea vero noia que sbam ul pote az uel eenca tua sigficat ul qcq ppie dr deus oibus personis equaliter couenit vt deus magnus bo9

eternus omps et oia q naturalit de te deo dicunt. No est igitur aliqd nale no q' sic e deo pri possit couenire ut aut filio tuo aut spiritui sco couenire nequeat. Dicimq te deu prem naturaliter ee deu sed naturaliter est et filius deus naturalit z spus scus deus. Non tamen tres dii sed vnus deus pr et filius et s. s. Quo insepabiliter es sca trinitas de9 in psonis sic9 intelligenda qmus in voce sepabilia noia hoeas q' plem diuin nature noibz nullatenus recipis. In hoc em ondit psoas no posse diuidi in sancta trinitate que vnus est verus deus q' cuilz psone nome semp ad alteram respicit psona. Si prem dico filiu ondo. Si filiu noio patrez predico. Si spm sum appello alicuius esse spm nece est intelligi .i. pris et filii. Tu vero trinitas deitas psonaz plite mltiplex nuable es inuabilis ac dicto mensurabis imensurabilis z ponderab' iponderabilis. Non em sume bonitatis que tu ipse es pfitemur originem ex qua oia per quam oia in qua oia. Sed eius participatoe dicim9 bona omnia. Cª in deitate non est materia za

Nam tua diuina sbā
semper caruit ac ca
ret materia non ca
reat forma quā dū imp̄
mis q̄ sigillā rebus sin
gulis eas sine tui augme
ti ac detrimēti mutabilita
te procul dubio a te facis dif
ferre Crudeq in natura
creaturꝛ est creatura tua ē
O tria vnitas et vna trini
tas deus cuius omnipotēcia
omnia gubernat regit et
implet que creauit Nec
ideo implere te omnia di
cim⁹ ut te cōtineat sed
vt ipa potius a te cōtie
antur. Qꝫ nō est pars
in deo nec diuisus. ZZ.
Nec particulariter im
ples omnia nec vllatenꝰ
ita putandū ē vt
vnaqueqꝫ res p magnitudine
porcōnis sue capiat te. i.
maxia maius uel minima
min⁹ dū potius in omnibz
totus ipe sis sine oīa in te
cuius omnipotēcia oīa cō
cludit nec euadendi pote
ciam tua quis aditū inue
nire poterit Qui enim te
nō habet pacatū nequa
quā euadet iratū. Imme
sitas diuine quippe magni
tudinis tue ista est vt i
telligam⁹ te intra omnia
sed non iclusū extra oīa
sed nō exclusū. Qꝫ deus cōti
net omnia. ZZ.
Et ideo interior es ut
oīa contineas ideo ex
terior es ut intra ipe
te magnitudinis tue īmen
sitate omnia circūcludendo re
gas. Per id ergo q̄ exterior
es ostenderis esse creator
Per id uero quod interior
es oīa gubernare et rege
dominare ac ne ea que cre
ata sunt sine te essent Tu a
intra omnia es veru ne ex
te essent tu exterior es ut oīa
te cōcluditur a te nō locali
magnitudīe sed potēciali p̄ncia
qꝫ vbiqꝫ es p̄ns et oīa tibi
p̄ncia quamuis quidā hoc
intelligant quidam vero nō
intelligūt hec et alia multa
docuit me mr̄ eccia sca vlis
et orthodoxa cuius me fieri
mebrū uoluisti per graciam
tua et de eius celesti doct
na me ita certū et securū
in omnibz pro tua pietate
redde dignatus es domine
per assidua tue inspiracō
nis illuiacōne ac si multa
que clausa misteriis latet
nō per speculū sed facie ad
faciem intuear. Qꝫ non sit
corporea deitas ZZ.
Docuit igitur te solum
viuū et deū verum
nō esse corpeū uel passibi
lem vel palpabilem nulla
cui ptem corporis oclis pos

se sentiat nichil de sba tua
atqz natura vllo mo esse
violabile aut corporali a
fictū aut maius aut infi9
sed per omem modū ex
omi parte sine deformi
tate pfcm sine quātitate
magnū sine qualitate bo
nū sine tpre sempiternū si
morte vitā sine infirmite
forte sine medico veracē
sine situ vbiqz pnte sine
loco vbiqz totum sine ex
tensione omia implentē
sine cotractōe vbiqz occur
rentē sine motu oīa trans
cendentē sine statu omnia
intra manetem sine indi
gencia oīa creantē sine la
bore omnia regētē sine tin
cnicō omnibus initiū dan
tē sine tin mutatōne oīa
mutabilia facietem atque
semp et vbiqz regnantē
sine fine manetem Dn̄e
deus vne deus trinitas q̄
incorpa͡r rebus omnibus
antecellis a deo es ineffabilis
infinita et incoprehensibi
lis ut purissimū sit valde
omē q̄ de te dici pt Multa
eñ dicim9 sed plene nc̄q
nō est dicere possum9 Et cō
summetur sermo consuacio ser
monū ipē es Cum ergo
puenimus ad te cessabunt
procul dubio multa ista que
dicim9 et sine fine dicem9

oīa vnū laudantes te vnū
et in te facti eciā vnū Vide
tes iugiter sine fine incor
palem vel qz icomutablem
trinitate et inde oīa scientes
et in te gaudiū ppetualiter
mansur9 hntes ab omi sana
ti languore et in illa morbi
gloriam trassformati De vi
Cum; sione dei c. 27.
venerit visio que
dicanda facie ad faciē
pmittitur qn palam de
cuncte annunciabunt myste
rii et fidei spes atqz spe
res suauedent tuc clarius
cunctiqz scientes intuebim9
nichil creatū oīa simens
in te trinitas vna nichil in
equali nichil gr̄ equale
nichil anterius posterius
ve nichil maius aut min9
nichil extraneū aut offi
ciale alteri nichil p sua
sione aut subrepcōne in
ceteri sertū nichil moribz
vel voluntate diuisū nich
il officio singlare aut al
teri comutabile nō cōfu
sū totū pfcm qz totū in
vno et vnū in toto nō ta
men solitariū qn summū
bonū et summa sapiencia
et summa benignitate te scē
pater vnū om̄ pncipiū
et virtutem tuam p qua
te intelligimus nulla ex
pte tibi dissilem que for

(sep. 979)

est omn et que sola impl3
hic quia appetunt omia
simul ipm vtiusqz donuz
quo beata sunt quecuqz be
ata sunt in te et cu te co3
lim⁹ vna scam z icomu
blem trintate Nu em z
repetitur q̄ vnu ē nō mus
trria z sed vnu ee illud
asseritur gignes geitus z
pcedens tres quidem psōe
sed sba vna sicut ignis cā
dor calor tria noia res vna
hic memoria intellectus vo
lutas sed vna aīma que in
sepabilr demitantur z inse
pabilr opantur hic in cre
aturis inueitur Quod de
te creatore intelligendu ē

De natura sume deitatis

Natura quippe 26.
sume deitatis tue
imobilis ē omo et
imubilis persone vero mo
biles sunt scdm relacōnez
nō impta pprietate Sed ideo
in relacōne psonaz trintas
in nature vero sba vnitas
Vnitas siquidem pp̄ter inse
pabilem eencia deitatis
Trinitas aute pp̄t diusitate
noim Non em noia tantu
sed etiam pprietate noim h
ē psonas velut greci exp
mūt vii. c.
i. sbas confiteau h tame
de te dns deus m ut pt
huana itelligenā capē De
tera quis in hac vita ponē
uel cristallino pectore suf
ficiat penetrare tm ipius
trinitatis in tna misteria Quo
pr z filius z spus scūs
tres psōne estis z vna na
Quo tu pr diceris igenitus
filius genitus spus sanctus
nec ingeitus nec genitus
sed pcedes dicitur Quo fi
lius de te pre natus z spc
scz de te pcedit et filio Quo
filius nascendo nō pcedit
spus scūs pcedit non nasci
Quo filius nō de se sed de
te est nec tame tu es posti
qz de quo est Quo spus scūs
de te pcedit et filio nec ta
men a nobis psimditur a
quibus pcedit Quo tria
vnu estis et vnu tria Quo
inuicem relatiue tria estis
eencialiter vnu Quo trinus
et vnus deus nō locaht sed
vbiqz et non particulariter
vbiqz es sed vbiqz totus
vbiqz pns sine situ et loco
et motu Quis ita cogo co
sideret Quis hic cophede
hit quātalibet pbitate uel
scia preditus hoc em in spe
repmissionis repositu est o
mne qz videbimus et tanto
et tato vnusquisqz psorcia
tius quāto hic vixerit pu
rius qz mudi corde testante
scriptura deu videbunt apte
naqz videbitur cuncta dete
sa iam caligine metis q
mqz filius qui ostend tibi

o pater de quo oritur sub
sequens non est Et quid spes
amborum qui per processionem
producitur a nobis presentibus
non percipitur Que non unum in
divisibiliter tria et tria indistinc
te estis unum visa est claritas
ad manifestationem nobis tue
maiestatis spem puram
amantibus intuitum mentis
rapiens sublevabis Sed
ipsa claritas natura est et
ipsa natura claritas est Que ne
minimum visio in fide incho
per spem Sed tunc perficietur
cum sapientiam et doctrinam quam
modo per ora doctorum sum
imus in ipso fonte bibemus
Que autem sacra et arcana
nobis tunc prebuit arcana
non doctorum verbis Non
enim ibi ullis indigebimus
magisteriis cum facie ad fa
ciem videbimus te Sed
in infallibiliter unde angeli
te vident Quid nos tunc
late poterit cum tu deus
me vita vivencium cum tamen
forma formarum forma for
mosissima forma informata
te nobis clara visione insi
nuabis Non enim indignum
tibi videtur cum te forma

Nominamus Quid
sit essencia · 27 ·
Nam tua essencia et
spes dicat pater et forma non
frustra tam speciosissimum
quam formosissimum in lau
de tua ponitur sed forma que
materia caret et motu tempore
et loco atque ideo unum est et
est id quod est Reliqua ve
ro non sunt id quod sunt ve
rissime sola dicere potest Ego
sum qui sum hec tanta et
talis est ut de eius pulchri
tudinis visione nil in hac
vita vsurpare mens humana
audeat Quam solis electis te
primum in subsequenti remu
neracione reservas · De
dilectione visionis dei · 28 ·
Cum ergo ad te per
venimus fontem
vite et lumen eter
num et dulcissimam spem ex vi
sione tua erit nobis delecta
biliter impressa simul sitis
et sacietas sed longe aberit
a siti necessitas longe a saci
etate fastidium quia et sicien
tes saciabimur et saciati si
ciemus tu denique eterna
vita nobis gaudium et co
rona eris Tua beata visio
erit meta laboris premium
ut post mortalitatis humane
tenebras ardentem a tue glo
rie luce gaudeamus Vide
bimus itaque tue incommuta
bilitatis essenciam ut per hanc
et nos efficiamur incommutabiles

et nō sicut tu vides te In
nobis enī [illegible] eximus poterim⁹
nosse in te autē q̄ cōprehen
di nō potes q̄ es q̄cquid illud
est qd possumus nosse ipa
quoqʒ rōnalis et electa cre
atura nō equalē visione tu
potietur prius sciss⁹ enī pro
mercede laboris sui sed ple
ne sibi sufficiet q̄ singulis
dabitur intueri Quā ma
gna [illegible] beati qui
habitant in domo tua ꝯfelices
qui iā pelagus huius mor
talitatꝫ transierint et te lumē
omnī lumē verū in toto cor
de quesierint et ad portū
ꝑpetue securitatis ꝑuenire
meruerūt Infelices nos
qui adhuc in silua huius
vite cūm flantibꝫ agita
mur procellis et inter pe
rīcula inter varios qꝫ casus
mēti varie laborantes tra
9811 himr Dn̄e da nobis te pro
re te duce sic inter siluas
huius mundi captos it de
tenere per mediū ut inte
gra naue ꝛ saluis mercibꝫ
ꝑuenire possim⁹ ad te tu
tissimū portum ꝯfelix ānia
que terrena resoluta car
cere libera celum petit q̄
beatꝫ q̄ iam admixta spiritibꝫ
maiestati tue assistit que
te intuens ꝑpetuū lumen cer
nit que nullo metu uel hos
tis uel mortis afficitur
q̄ incorruptionis ꝑpetue mu

nere letatur ꝛ

De dulcedine vite imortalitatꝫ

O vita vitalis dulcis et
amabilis et semꝑ me[m]o
rialis vbi non est hostis
impugnās vbi nulla illece
bra sed summa et certa securi
tas et secura tranquillitas
et tranquilla iocunditas et io
cunda felicitas et felix eter
nitas et etna beatudo ꝛ bea
tū sine fine visio atqꝫ lau
datio dei ꝯ Ut hꝫ succedat
et mortale hoc induatur i
mortalitate Ut hꝫ succedant
et mortale hꝫ induatur i
mortalitate Ut desinat et q̄
cito finiatur vita ista vita
dubia vita ceca vita erup
nosa q̄ua humores corru
punt dolores extimant
ardores exsiccant aera
morbidant esce inflant
ieiunia macerant ioca sol
uunt tristicie cōsumunt solli
citudo coartat securitas e
hebetat diuicie iactant paup
tas deiicit iuuentus extolle
senectus incuruat infirmi
tas frangit meror deprimit
Et post hec oīa mors
interimit vniuersis gaudiis
finē imponens ita ut cum
desierint esse nec fuisse pu
tetur Iam iā adueniat
obsecro dn̄e regnū tuum
regnū illud tacens sine
cuī nulla tempora succedunt

per eviu̅ vbi co̅tinuus sine
nocte dies vbi illi chori an
geloꝝ symphonia et societates
bonoꝝ tuum vbi dulcis so
lempnitas a peregrinacionis h' tris
ti labore redeuntiu̅ vbi p̅uiti
di prophaꝝ chori v' iudex apo̅stolo̅rum
numerus atq̄ mirabiliu̅ inni
victor exercitus simulq̄ co
fessorꝝ constancia premiu̅
sui perpeciones et consolanti
consolata vbi fideles viri
quos a virilitatis sue robore
voluptas huius seculi emo
lire no̅ potuit et s̅te pariter
mulieres que cu̅ seculo sex
um vicerunt vbi pueri q̄
ciu̅ erant in carne vias
suas moribus transcendimit
atq̄ senes quos etas de
biles reddidit et virtus
operis non reliquit Sed
horꝝ om̅ium sanctorum frequencie
et tue inspiciende pulchri
tudinis mansura sine fine
leticia̅ fac me deus meus
toto corde intendere virili
ter curre̅ feliciter puenire
Interim du̅ in isto maneo
corpore In hijs semp me
meditacionibus mente mea bo
noꝝ inflammator exercite et
nec pondus mortalitatis
mee levius feram da lume̅
in corde / da verbum in ore
Aperi stacio scripturaꝝ secr̅e
ta et profunda misterioꝝ
regni tui visceribus meis
da ex amore tuo lacrimas
da fidei virtutumq̄ pennas
quibus indutus ad te voli
te̅ et p'os terra̅ celu̅ peta̅
Munda ergo mentis intui
tu̅ acie mentis intellectu̅
accende celesti igne mente ut
te solum cogite̅ te solum
ame̅ / te solum in corde ha
am et in ore qui es fu
turu̅ nobis sine fine pre
miu̅ / Hanc fidem per te
de te in te confiteor O
beata et benedicta et glo
sa trinitas O vere summa
et sempiterna vnitas patris
et filij et spiritus sancti
paraclitus caritas gra̅ con
tacio vnu̅ lume̅ lume̅ ex
lumine da illuminacio viues pe
ta vita a vivente vivificaci
to vivencium fons flumen
irrigacio vnus a se vnus
ab vno vnus ab ambobꝫ
ab vno om̅ia per vnu̅ om̅ia
in vno om̅ia Idem a se pater
a patre filius ab vtroque
spiritus sanctus i a patre et fi
a se op' ab vtroq̄ Quod
aute̅ semp in tribus et de
om̅ equaliter in singulis
verax isferitus veritas
genitus amor amboꝝ spi
s̅cs scꝫ vna virtus equalis ma

pestas per gloria vna ea
demqz essencia sapiens ge
nitor Sapia genitus cari
tas spus scus. Deus trine
et vne deus omipns apud
que nō ē trasmc. iii obu.
et iō apte cursus tpis di
ei noctis variacoe nequaq̄
variatur Qd' deus sit vera
lux 30
982 Deus sit lux. lux
D vera que sine actes
su ea que eligis
illustras et sine recessu ea
que respicis deseris et ideo
inte nullus defitus nulla
mutabilitas venit deus
qui intemetipo manendo
immubilis sit in se transito
ria condidisti vt apud te tra
sire nequaq̄ possint ⁊ ideo
intro tepus non defluit q̄
apud nos finis decurrit dō
in cui ꝯ eternitate fixa ma
net ea que nō fixa extus
sclorꝫ volūia emanat et
ideo eternitas tua dies est
vna que fine nō clauditur
nec inicio aperitur Deus q̄
sine mubilitate tui cuncta re
spicis sn distensioe cophē
dis et bona que iuuas et
mala q̄ iudicas ⁊ q̄ iuuas
remuās et mala q̄ iudi
cans dāpnas In hijs que
diuerso disposicois ordine
diuisus non es. deus qui
opera extra cuidis ⁊ intē

replees B' regē Ji fers et
licet sis supior per potencia
inferior tamē per sustēta ōz
exterior per magnitudinem
interior p subtilitatē tan
inferior et supior es sine
loco Amplius sine latitu
dine Subtilis sn extenua
cōne et ideo per mole cor
pis vbiqz es sed per incū
septā scām ⁊ imensitatem
incommutabilis nature nūq̄
dees sed qr longe distas
creator a creatura cogitarē
quis valet qualis sis in
loco qui nō caperis i loco
omno .n. in loco ēē nō po
tes qm vbiqz es non in
loco ipe tibi locū in locali
credens ēē spus incircūscp
tus yn difficile inuenit
vbi sis quis sine te subsis
tere uel esse pt et cū tecū
omes nō pnt ēē Oia enī
per te sunt et p te subsis
tut deus vera et infinita
btitudo a quo ⁊ per quez
et in quo bta sunt oīa
quecūqz vera bta sunt
Deus vera et summa vita
a quo et per quē et in q
viuut oīa que vere sume
viuut Deus bonū et pul
chrū a quo et per quem
et in quo pulchra sunt
oīa quecūqz vere bona et
pulchra sunt Qd' deꝰ 31
oīa ignat

Deus super quem nichil extra quem nichil sine quo nichil ultra quod nichil infra quod nichil. Deus sub quo totum cum quo totum et in quo totum. Deus a quo omnia per quem omnia et in quo omnia. Deus cuius fides excitat spes erigit caritas iungit. Deus qui petere iubes et invenire facis et pulsantibus aperis. Deus a quo averti cadere est in quem converti resurgere in quo manere consistere. Deus quem nemo amittit nisi deceptus nemo querit nisi admonitus nemo invenit nisi purus aut purgatus. Deus quem nescire mors est quem nosse vite est quem spernere perire est cui servire regnare est. Deus cui conpietate opere et bene servit subiectus et bene dominatur prelatus et ideo sine te nemo eorum recto tramite incedit vel ordine. Deus invisibilis et immense ineffabilis et eterne incomprehensibilis et incorporee immortalis et perpetue incommutabilis et incircumspecte immutabilis et benedicte indicibilis cui esse vivere sapere et intelligentia scire et posse pulchrescere et clarere unum et idem est quia simplicitas tua et dividi non potest. Tu es deus meus vivus et verus. Deus pius rex meus magnus te unum deum colo unum naturarum principium a quo universitas et inchoatur et perficitur et continetur. Unum deum a quo sumus per quem sumus in quo sumus cui quo discessimus cui dissimiles facti sumus. Principium ad quod recurrimus et formam quam sequimur et gratiam qua reconciliamur unum quo auctore conditi sumus et similitudinem per quam ad unitatem reformamur et pacem qua unitati adheremus unum deum quo creatore vivimus quem diligentes et quo fruentes beate vivimus. Te laudo benedico atque adoro tue clementie et bonitati gratias refero pro universis donis tuis ac datis et pro universis beneficiis tuis quibus anime et corporis me largiris et semper largi

tus es a puo et a cunabu-
lis meis propter te et nomē
scm̄ tuū vñ e per cuncta
dicta q̄ tu deus meus deus
es infinite mīe et maies-
tatis imēse pietatis gra-
tuite qui seruos tuos int
aduersa et pspa mirabilr
dirigis atq̄ custodis Sic
q̄ moderatur vitā illoꝝ i
vtraq̄ partē nec aduer-
sa psperis ꝛ prospa suc-
cedant aduersis Confitea-
tur igitur tibi dn̄e omnā
opera tua ꝛ s. t. b. t. ꝛ n
confitendo respirstat nō
cessent a laudibꝫ tuis ipi
etiam peccatores quoꝝ ego
vnus licet in peccatis primo
corde tn̄ desideranti tuas
decanto laudes et si nō ī te
ut debeo laude vel digni-
facio qua valeo facultate
Respice queso sereno vul-
tu adhuc me exiguitatis obse-
quiū ꝛ spectabili benignitate
accipe cordiū sacrificiū
cōfessionis fidei mee ut
ad te redeat q̄ a te venit
nō respiciens tn̄ ad id q̄
deuote offero q̄ ad ea q̄
deuotissime dicere volui
et volo quicquid dedeceat vel of-
fendat te absorbeat dia-
lnea Utinā possem talia
qualia illi prinndia chori

O quam libenter me in laudi-
bus tuis totū effunderē
et liualent in medio eccle-
sie carmē glorie tue in-
fatigabili portare sed q̄
nec illi neq̄ p̄sius tace-
bo Ue dn̄e tacentibꝫ de te 384
qui ora mutoꝝ resoluis
et linguas infancium facis
disertas verꝫ q̄ laudes
tuas volo balbutire Sus-
cipe precor sacrificiū de ma-
nu lingue tue de cordis ac-
te sed iste queso domine
indignissimo et de te diui-
nis loquenti seruo Agnos-
ce pie q̄ nō temeritate p̄-
sumpcionis sed auiditate tui
desiderij huic opusculo i.
libello qui florigerus d.
opam dedi ut breue ꝛ ma-
nuale verbū de te semper
breuem ex cuius lectione quo-
ciens tepesco in tuum
recalescam amorē sum-
em in medio languoꝝ po-
ti Et ideo facile a celesti
singesca desiderio Unde
indigeo assiduus monime-
to quo expergefactus ad te me
vnū summū bonū cū deflu-
xi converta Multa sic-
gbus meis tua tr deuota
excitat cōpsitat sed nulla eo
ita me oblectat ut meis
mea reddit sicut illa que

p. c. ag. pre te. Ideo nctm
duxi hunc michi solum
decerpere symiculu . i . ser
monem breue ut de omi
potencia maiestatis tue
sicut corde credo ad iusti
cia ita ore confitear ad sa
lute Te deu prem inge
nitu te filiu unigenitum
te spm scm paclitu scta
et indiuiduā trinitate unum
deu in magnitudine infinitum
in virtute omnipotente in bo
tate summu in sapia inex
timabile in consilijs terribile
in iudicijs iustu in cogitaco
nibz secretissimu in verbis
veracem in operibus scm i ma
copiosum Erga delinque
tes pacientissimu erga pei
tetes pijssimu sp eundem
etnu immortalem incommu
tabilem que nec spacia di
latat nec breuitas locorum
angustat nec receptacla
vlla coartat nec uoluntas
variat nec necessitas corru
pit nc mesta pturbat nec
leta demulcet t nec obli
uio tollit nec memoria reddit
nec pterita transeunt nec fu
tura succedunt cui nec ori
go inicium nec tpa incrementu
nec casus fine dabit sed
ante secula et in seculis ma
net unus et z t laus p
hennis in eterna gloria

summa ptas et singlaris
hor ppetuu regnum et
sine fine impium p infini
ta et indefessa et immorta
lia secula Amen. De co
tricione petenda z

Da cor deo contritu
et humiliatum da gciaz lac
marum da lumine in corde
da vires in corde ut que
agenda sunt uidea et ad ea
implenda z videre dedis
fortit conualesca Precor e
cia ut des michi assidui
tate orandi vires reiuua
di frequenciaz legendi ut p
cepta tua infatigabiliter
legam z inexplebiliter
diliga et efficacit comple
et quicquid i me prauu compre
hendere per gram tua cor
rigam qd rectum est teneam
qd deforme conpona qd pul
chru excolam qd scm ser
uem qd infirmu corrobo
et ome quod tibi placet
custodia pseuenter / da dis
crecone in omibz discer
nendi inter dextra et sinis
tra / da ecia sensum vigi
lem et prudum intellem
Aufer a corde meo alie
nacoms spm tuum i me
stuporem mentis extirpa
de visceribz consilium iniqta
tis eradica lingua mea de
trahendi consuetudine me
ciendi fragilitate loquendi
scurrilitatem et des atq

vanit mee arte medicine tue
sana. Da michi dne semper
pfectum ipurgati sceleris
curacoz Tene me virtute
opotencie tue et no simas
me volute ppii arbitrii e
vagari Quia hac petitate
pro qua sepius mortuus
est no pmittas pure fre
nu tuum i maxillis meis
pone et terquia masuetu
dial trahe me post te Tu
em cuncta que michi ex
pedunt nosti Da michi to
ta aia et totis visceribz ex
quere faciem tua semper
Infunde dilcoz tua pecto
ri meo et scribe dulcem
meoria tui in tabulis
cordis mei ymagiez tua
in me no simas obscurari
q si te pstante defendit
semp egregia e. Confiti
possum q ymagiez in et
nitate silem in moribz
invenire.

De vilitate humane nature

Dic michi quado ergo
morieris quanta
remanebit in corpe pul
chritudo Tunc recognosces
vanu ee q cum tali
diligebas cu videris totu
corpus intumescere et in
fetore esse conversum Vbi
quesso erit tue suaui
tas luxurie et conuiuiorum e
pule vbi blandorum verba
que corda audiencium mollie
bant vbi sermones dulces
qui cantitudiem cantibz
infundebat vbi risus imo
deratus et turpia ioca v
bi effrenata et inutilis
leticia Iste est fructus
pulchritudinis et oblacionis
mundus transit et cocupia
eius Heu michi infeli
ci q mo me elata ente
ambulante omes pene di
es vite mee in vanitate
cosumpti sunt Tuo tempe
meu pteriui in cogita
cionibus tremens qui falsu
monachi nome fero michil
dignu huius nominis a tanta
habitus geres Verumptamen
dne sicut bonu forsitan facio
vel fecero tua gra largi
ente que sine hic faciam
qua a te discrecione pen
sent ignoro. Nos aute
modes aures tuas ad per
cipiendu vba detrahencium
ne cocipias morte in ani
ma detrahentes .n. et audi
entes vtrusqz esca mortis e
tue detractio et ut brevius
cocludam detractor et li
bens auditor dyabolum portat

Nulla aia potuit potitus
cogitare aliud qz sic te me
lius qui summu bonu et op
timu es Cu dtissime incor
ruptibile corruptibili pp
natur Tuis alius nos
a morte omis erroris re
uocat nisi tu vita que mori
nescit et sapia mentis indi
gentes illuminans nullo in
diges lume O etna vitas
et vera caritas et cara eter
nitas Tu es deus meus
cui suspiro die ac nocte
et cum te pmu cognoui tu
assupsisti me vbi viderem ee
quid viderem Garrieba de
plane quasi peritus et nisi i
xpo saluatore meo via tua
quererem no peritus sed peritur9
eem Nam, n. cepam vel
le videri sapiens plenus pe
na mea ecia insup et infla
bar scia vbi erat illa edifi
cans caritas a fudameto hu
militat' qd est xpc ihus
Mira in dne deus quaz
excelsus es in excelsis et
qua pfundus in pfundis
et nq qua recedis et vix
redimus ad te Age dnne
fac excita ac reuoca nos
accede et rape flagra dulces
ce amem cita9 Omis tibi
d9 ne tui sum Indicat h'

horrores z consolones tue
fidelis pmissor reddes pro
inge vno amenitez sem
piterne iuucte padisi tui
Tu dimisisti nobis pcta
nra in morte incarnato tuo
morte tua morte vbeti Do
lentes n. grande fornise
cus facile uanescunt et ef
fundentur in ea que videntur
et tpalia sunt z ymagies
corp familiara cogitacione
lambiat z ori fatigetur
media Iussisti dne et sic
est ut pena sibi sit omis
inordinatus animus Et no
te habet placatu nequa
euadit iratu De amore

Domine percussisti Cor
cor meum verbo
tuo et amavi te Sed celu et
terram et omia in eis sunt
Ecce vndique mi dicunt ut te
amem Nec cessat dicere om
nibus ut sint inexcusabiles
Alias aute tu misereberis
cui misertus eris z miam
pstabis cui misertus fue
ris Alioqn celum et terra
surdis loquntur laudes tu
as Quid aute amo cu te
amo no spem corporis non
decus tpis no candorem luc
is sit amica oclis nec dulces
melodias cantilenaz diuersaz

non flos et vngētorꝝ sua
ve olenaū nō māna et
mella mēbrꝭ acceptabilia
carnis amplexibꝫ Et nō
h amo cū amo deū meū
et cū amo quādaꝫ lucem
quādam voce et quedā o
dore et quedā cibū ꝛ que
dam amplexū interioris
hominis tui vbi fulget aīe
mee qd̄ nō capit locus
et vbi sonat qꝫ nō rapit
tps et vbi olet qd̄ non
spargit flatus et vbi sa
pit qꝫ nō minuit edaci
tas vbi heret qꝫ nō diuel
lit sacietas hec est qd̄ ao
cū amo deū meū Mecū
cet in cruce dns m̄ ihc
xpc oblatū ē ei acetum
felle mixtū. Et cū dns
m̄ gustasset noluit bibe
Et ego dne ihu xpe. hāc
malam suggestionē gus
tam sed p tuo amore di
mitto nolo bibere Sed
p signū cruc ihu xpi cru
cifixi nazareni pello
hanc mala ꝛmissionem
de corde meo ꝛ corpe Ame

Explicit flosiger vl
Sperlin sci Augusti

Qualis fratrice btūs
Augustinus in hac vi
ta floruit ꝛc

De eximia sacissimi
ac pclarissimi pris
mi bti Augustini
doctina qua in vita sua flo
ruit in plurimis scotorꝝ prim
dis affluētissime multi
dini seruis fructus surrexis
se demirantur ꝛ longe la
teqꝫ in toto orbe terrarum
spacio maifestissime cunc
in posterum gnacoibus
gra dei coopante vere ca
tholice fidei ampla seges
excreuisse multis sinazo
dictis euidentissime decla
In qbus inter alia sic
scriptum ee reperitur qꝫ scs
Aug9 in vita sua tot li
bros composuerit ut nllꝰ
nūqꝫ inqtorꝝ aliquis in
studio feruētor eos ple
gere sufficiat Unde scs
Aug9 nō immerito hora
dus est qr hac sua inef
fabilis ingenii affluētia
nō ex hominis doctrina c̄
nā cōspiratē sed pocius
diuinitus tam effluenter
huisse opabatur p sue
catholice argumētatōis
veritate Quātus igit
ac qualis fuerit iste ex
cellentissimus doctor do
ctorꝝ gloriosus Aug9 in
suo feruētissimo doctrne

studio quida tractator egregius versificator taliter intonans ait. Ille voluminibus pr(ae)clarus Aug(ustinus) refulgens Mentitur totu(m) qui te legisse fatetur. Et b(ea)tus p(ro)sper in iii° li(bro) de civitate dei d(icit). B(ea)tus Aug(ustinus) e(pisco)p(us) acer ingenio suavis eloq(ui)o s(ae)c(u)laris litterature peritus in ecc(lesi)asticis laboribz operosus in cottidianis disputatorbus clarus in om(n)i sua actione compositus in questionibz solvendis acutus in convincendis h(ere)ticis circu(m)spectus in expositione fidei n(ost)re katholicus in exponendis scripturis canonicis cautus. Et me et valusian(us) ep(iscop)us de scia b(ea)ti Aug(ustini) in logica ait. Legi dei de e(ss)e q(ui)cquid contigerit Augustinu(m) ignorare. B(ea)tus Au(gustinus) sapie(n)tie lume(n) p(er)fulge(n)du(m) p(ro)pugnacl(u)m veritatis et catholice fidei munime(n) omnes ecc(lesi)e doctores tam ingenio qua(m) sci(enti)a vicit incompabiliter flores tam exemplis v(ir)tutu(m) qua(m) affluentia doctrinar(um)

Explicit

Incipit p(ri)m(u)s c(apitulu)m in speculum manuale Augustini

Invocatio divine p(rese)ntie
2 Quod ips(e) est dei (et) p(ate)r p(er) nos u(bi)biq(ue) et totu(m)
3 Q(uod) solo nutu o(mn)ia fec(it) d(eu)s
4 De eterna deitate
5 Qua longe sit orbis de(us) et quam p(ro)pe
6 Q(uod) deus o(mn)ia implet nec locis distenditur
7 Q(uod) no(n) dividitur deus in p(ar)tibus
8 Q(uod) velle dei fac(er)e est
9 Q(uod) nichil sit colend(um) nisi deus. deus
10 Q(uod) solo v(er)bo o(mn)ia fecit
11 De duabz filiis dei
12 Q(uod) in sua na(tur)a no(n) videtur deus
13 Quamvis ho(mo) ad ymaginem dei fctus sit no(n) t(ame)n h(abe)t deus sp(eci)em huaz (humanam)
14 Quale deo insint dimensiones. Qua
15 De cognitione sce t(r)in(itatis)
16 Q(uod) t(r)initas sit indivi(dua)
17 De cognitione divine eterne incorpe(re)e
18 De p(ro)cessione sp(iritu)s s(an)c(t)i a p(at)re et filio
19 De coop(er)atione triu(m) p(er)s(onarum)
20 Q(uod) divina s(ubstanti)a individua est.
21 Q(uod) in deitate non est materia.
22 Q(uod) no(n) p(ar)ticulati nec

diuisim sit in omnibus
23 Qr deus cotinet omnia
24 Qr no sit corpea deitas
25 De visione dei
26 De natura sume deitatis
27 Quid sit scientia dei
28 De dulcedine visionis
29 De dulcedie vite imortal
30 Qr deus sit vera lux
31 Qr oia deus regat
32 De cotricione petenda
33 De vilitate huiane nature
34 Incitacio ad amore dei

Hic incipit liber medita-
cionu bti Augusti Epi

Vigili cura mente
solicita summo cona-
tu et solicitudie co-
tinua decet nos inquirere
et addiscere quid et qua via
possimus infernale sup-
pliciu vitare et celeste gau-
diu acquirere cu nec illud
suppliciu vitari nec illud
gaudiu acqri possit nisi
via cognita qua illud e vita-
du s. infnale suppliciu et
istud acquirendu Audiam
ergo libentius misericorditer
diligentius verba apli q
ipse duo ondit s. celestem
gliam q ineffabilis est et q
sit via q ducit ad vitam
ait enim nec oculus vidit nec
auris audivit nec i cor hois
ascendit que pparavit deus
diligentibz se. Ecce per hoc
q dicit deum bona pparasse
diligentibz se ondit q dile-
ctio via est qua pvenitur
ad illa bona Sed dilcio dei
sine dilcone pximi hri no
pt teste bto Johanne qui
ait Qui no diligit fratrem
suu q videt deu q non
videt quo pt diligere Et
hoc madatu hemus ut q
deu diligit diligat et fratrem
Ecce in hac gemina dilcoe
cosistit vera caritas De qua
loquens aps ait Excellen-
tiorem adhuc viam vobis
demostro Ecce caritas ex-
cellentissima via e q ducit
ad celeste patriam et sine q
illuc pvenire nemo pt Sz
quis in hac via est et quis
novit ea Qui diligit deu
et pximu quo diligendus
est deus et quo pximus
Deu debemus diligere plus
qua nos si pcepto eius
voluntati eius et in omibz
obediumus atque pponimus volu-
tati me pximu aute no
iubemur dilige qtu deum
sed sicut nos s. et velle ei
et optare ei ome bonum et
maxie eternam btitudinem et
ad illa obtienda illi succurre

et corporalibus bonis et spirituali
bus prout racio exigit et fa
cultas permittit Vnde dominus
in ewangelio ait Quecunqz voltis
vt faciant nobis homines et
vos eadem facite illis Et
Iohannes apostolus ait Non dili
gamus verbo neqz lingua sed
ope et veritate Sed qui
sunt proximi quos debemus
sic diligere Dico quod omnes homines
sunt proximi Iudei pagani
amici et inimici

Cum ergo tota salus
nostra in dilectione consis
tat quare et quare
deus a nobis diligendus sit
diligenter considerandum est
Ad dei enim dilectionem in nobis
excitandam nutriendam et au
gendam nil ita valet Vt be
neficiorum eius frequens et di
ligens consideratio Tanta
enim tribuit tantaqz retribuit
quod deficiat anima nostra prorsus in
consideratione tantorum bene
ficiorum et licet ei non possumus
tamen et tantos vt deceret amo
rem et obsequium et gratiarum
actiones reddere tamen quantum
et quantos possumus repe
dere debemus Certe quare
scilicet pro beneficiis suis que sua
magna pietate sua gra
tuita bonitate nullis meritis
precedentibus exigentibus nobis
contulit Ideo a nobis multum
est diligendus

Qualiter autem a nobis
deus sit diligendus
ipse eius mandatum
manifestat quod nimis arcto
dici noluit Illud ergo o
homo illud omnium mandatorum
maximum et primum audi in
quantum diligenter retine memo
riter recordare iugiter et
pro viribus imple instanter
assidue et perseveranter Hoc
est autem illud mandatum
diliges dominum deum tuum ex
toto corde tuo et ex tota a
nima tua et ex toto intel
lectu et voluntate et ex tota
mente et memoria id est ut omnes
cogitationes tuas omnemqz
vitam etiam intellectum tuum
in illum conferas Sed ex
te parum adeo diligi estimas
illum quem parum diligere non
vereris Scrutare ergo et
volue in corde tuo que tibi
contulit dona et beneficia que
vere promisit et te vehementer
illum diligere debere cognoscere
certe

Ut autem amor dei
in te amplius ex
citetur et crescat
considera diligenter a quo
quare et ad quid creatus
sit homo que re deus propter ho
minem creavit Sciendum
quod est rerum creaturarum celestium

tūr uel terrestrium visibilium
vel invisibilium causa non esse
nisi bonitas dei creatoris qui
est deus unus et verus cuius
est tanta bonitas quod aliorum sue
beatitudinis qua eternaliter
bonus est voluit esse participes
quia vidit communicari posse in
minui omnino non posse. Illud
vero bonum quod ipse erat sola
bonitate non necessitate aliis com
municare voluit quia summi boni
erat prodesse velle et omnipo
tentis nocere non posse. Et
quia non valet eius beatitudinis
participes existere aliquis nisi per
intelligentiam que quanto magis in
telligitur tanto plenius habetur
fecit deus rationalem creaturam
que summum bonum intelligeret
intelligendo amaret et amando
possideret et possidendo fru
eretur. Eamque hoc modo distinxe
it ut pars in sui puritate per
maneret non corpori uniretur.
Altera vero corpori uniretur
scilicet anima rationalis et sic distincta
esset rationalis creatura in corpore
am et incorpoream. Incorpore
am ut angelus. Incorpoream
ut homo ex anima rationali et
humana carne subsistens.
Conditionis ergo rationalis
creature prima causa
fuit dei bonitas.
Est ergo homo creatus
ut angelus scilicet propter bonitatem

dei. Scilicet quia bonus est deus
suus bonum ingestum sumus deo
quod ante creata est rationalis
creatura ad laudandum deum
et ad serviendum et ad fruen
dum eo in quibus proficit ipsa
creatura non deus. Mundus
autem factus est propter hominem
ut serviret ei sicut ipse deo.
Deus enim perfectus et summa
bonitate plenus non potest au
geri vel minui. Est ergo
creatura rationalis sancta facta
et a deo referendum est ad cre
atoris bonitatem et creature
utilitatem. Cum igitur queritur
ad quid facta rationalis creatura
et quare. Respondendum est propter
dei bonitatem et creature
utilitatem. Utile nempe est
creature servire deo et frui.
Factus ergo Ideo
angelus sive homo
propter deum dicitur esse
factus quia creator et summe
bonus alterius non indigens
officio qui bonorum nostrorum
non eget sed ut serviret ei
et frueretur eo cui servire
regnare est. In hoc enim
proficit serviens et non ille cui
servitur. Sicut factus est homo
propter deum id est ut ei serviret.
Positus ergo homo in me
dio ut ei serviretur et ipse
serviret et acciperet utrum
que et refunderet totum ad

bonu hominis et q ipse hz
accepit obsequiu et q deo
impendit Ita eni voluit
deus sibi et homi suire
ut ea suitute no deus s
homo lucraretur s voluit
ut mudus serviret homi
ut exin siliter lucraretur
ho Totu ergo bonu hominis
erat et qd fcm est pp ipm
sz mudus et pp quod fa
ctus e ipse Omnia eni ut
ait aps mra sunt supiora
sz equalia et inferiora
Supiora mra sunt ad fru
endum ut creator trinitas
Equalia nra ad conuiuend
ut angeli qui et mri sut
q ad usum nobis sunt f
res dnoz dicuntur ee fa
muloz no dmo sed q sunt
ad usum eoz Ipsi ei an
geli in qbusda scripture
locis nobis servire dicut
dum pp nos in ministerio
mittuntur Unde ait aps
Eni omes administratorij
spus sunt missi in mini
steriu pp eos qui he
reditate capiat salutis Iz
cuiqz incredibile videatur
q quidi ipse creator et rex
angloz no venit ministra
ri sed ministrare et dare ai
maz suam pro multis Di
cuntur eni angeli orones
et vota nra deo offerre

no q deu doceat qui ora
ciqua fiat et pius quam
fiant novit sed eius volu
tate sup hijs consulunt et q
deo iubente cognovint im
pletu ee hoc nobis vel
evidenter vel latent repor
tat Un angelus horibus
ita ait Cum orares oroz
vrtz deo obtuli Sic et
nos cu oramus no deum
docemus q nesciat q velis
et quo indigemus sed nre
habet iolis creatura spa
les ordines ad etna veri
tate referre sive petendo
q erga se fiat aut consule
do quid faciat de excelso
celoz habitaclo ad consulen
dos ad visitandos ad ad
iuvandos nos attrahit sup
nernes caritas angeloz
pp deu pp nos et
pp seipsos pp deu utiqz
cui tanta gra nos mrie
visitea ipi quoqz ut dignu
e imitatur pp nos q
omnino pp ppria salutis
misereantur pp seipsos q
ordines instauradus ex
nobis toto desiderio expecto
lantur

P Rimu q nre z
ut quisquis se
principium consideret et cu
cognovit dignitate suaz
non faciat iniurias auc
tori suo abiectiora se non

amet. Nam et ea que per
se considerata pulchra sunt
pulchrioribus comparata viles-
cunt et sicut ineptum decori for-
me sibi pulchra coniungitur omnino
indecens est ita ea que sunt
infimarum quadam et ymma-
ginariarum quadam pulchritu-
dine amore aut pulchriori-
bus coequata. Tu ergo anima
et anima mea attende pulchritudinem
et intellige qualem pul-
chritudinem debeas diligere
quod si forte interna visio tua
per negligentiam obscurata
est et teipsam ut decet et
expedit contemplari non
sufficis, tunc saltem quid de
te estimare debeas ex iu-
dicio alieno non deprehendis.
Sponsum habes sed nescis
pulcherrimus est omnium sed faci-
em eius non vidisti. Ille
te videt quia nisi te vidisset
non te diligeret. Noluit ad-
huc se metipsum presentare tibi
sed munera misit. arrham
dedit ac misit arrham
pignus amoris signum di-
lectionis. Si cognoscere ipsum
posses, si speciem eius videre
non ambigeres. Scires enim quod
tam pulcher tam formosus
tam elegans tam venustus
in tuis aspectu captivus non
esset si non eum singularis

decor et ultra ceteros admi-
randus traheret. Quid
ergo agis? Nunc videre il-
lum non vales quia absens
est et ideo non times non exhi-
bens illi munia facere
eo quod singularitatis eius amorem
contempnens teque aliene libi-
dini turpiter et impudice pro-
sternis. Noli sic facere
si aliud scire non potes
qualis ille sit qui te dili-
git considera saltem arram
quam dedit tibi. Fortassis in
ipso munere eius quod penes
te est poteris cognoscere
quo affectu illum diligere, quo
studio et diligentia te illi
debeas conservare. Insigne
est arra eius, nobile donum
quia non decuit magnum dare
parva, qui plus magna sapi-
ens dedisset, magna gloria
sunt que dedit tibi magnum
laute, quod in te diligit
magnum quippe est quod
tibi dedit. Quid autem dedit?
O anima sponsus tuus respi-
ce universum mundum istum
et considera si in eo aliquid
sit quod tibi non serviat. Omnis
natura ad hunc finem cur-
sum suum dirigit ut tuis
obsequiis famuletur et tue
utilitati deserviat, tuisque

ornamentis pinxit et naturis
sine affluentia indeficiente
serviat hoc caelum hic tamen haec aer
hec aer et haec maria cum in eis
que in ipsis sunt universis
explere non cessant hunc
circuitus temporum hunc annus
innovationibus redivivis per-
petuis antiqua innovantur
dilapsa reformantur corrup-
ta restaurantur pastu perpetu-
o subministrant Quis ergo
putas hoc instituit quis
ipsi nature precepit ut v-
no consensu tibi serviat bene-
ficium accipis et auctorem
eius non agnoscis donum
in manifesto est largitor oc-
cultus et tamen ipsa ratio
te dubitare non sinit hoc
tuum non esse debitum sed bene-
ficium alienum Quicumque ergo
ille est multum nobis contulit
et qui tanta dare voluit mul-
tum dilexit Amor ergo dili-
gentis et tam diligendus suo
dono innuitur et quam stultum
est amorem tam potentem
non velle concupiscere tam
impium tam perversum tan-
tum diligentem non amare
Si autem diligis ista sal-
tem ut subiecta dilige
ut tibi famulantia dilige
ut arram sponsi ut mu-
nera amici ut beneficia domini
sic tamen ut memineris semper
quid illi debeas nec ista
pro illo nec ista cum illo
sed ista propter illum et per ista
illum et super ista illum di-
ligas
Vide o anima ne quod ab-
sit meretrix dicaris
si munera dantis plus
quam amantis affectum diligis
maiore caritati eius in-
iuria facis si dona illius
accipis et tamen vicissitudinem
dilectionis non rependis aut
igitur dona illius si potes
respue si dona illius respu-
ere non potes vicissitudinem
dilectionis rependere dilige illum
propter se et dilige te propter
illum dilige illum ut frua-
ris illo dilige te ut ab ipso
diligaris dilige in donis
illius que data sunt ab illo
Illum tibi et te illi diligere
hec pura et casta dilectio est
nihil habens sordidum nihil
amarum nihil transitorium Con-
sidera ergo o anima que generalia
cum omnibus que specialia cum
aliquibus que singularia sola ac-
cepisti In omnibus te dile-
xit vel generaliter cum omnibus
vel specialiter cum quibusdam vel
singulariter tibi soli dedit hunc

fius cum omnibus te dilexit
quibus tamen te singulariter
dono pretulit in omni creatura
dilecta es cum omnibus bonis
dilecta es ne parum tibi hoc
videatur quod pre omnibus ma-
lis dilecta es quantum bonum si-
gnum in se accepit.

Primum cogita o
anima quod aliquando
non fuis et ut
esse inciperes hoc dono dei ac-
cepisti. Donum ergo eius e-
rat ut fieres sed nunquam e-
tiam aliquid dederas nil tu
dedisse poteras prius quam
fieres quo ei redderet. Hoc
ut fieres nichil prius nil
tu dederas nil dedisse tu
poteras prius quam fieres
sed utique si nil amplius
dedisset pro eo ipso tamen sup-
er a nobis laudandus et dili-
gendus esset. Nunc autem
amplius dedit quia nobis
dedit non solum esse sed
et pulchrum esse et formosum
esse. Sed nec in hoc tuam
potuit munificentiam largi-
toris attamen adhuc ali-
quid plus dedit et magis
nos ad similitudinem suam tra-
xit voluit ad se trahere per
similitudinem quos ad se tra-
hebat per dilectionem. De-
dit ergo nobis esse et pul-
chrum esse dedit et vivere
ut precellamus ea que non
sunt per essentiam et in hiis
que ordinata sunt aut com-
pleta aut incompleta per
formam et que sunt animata
per vitam. Magno debi-
to obligata es anima mea mul-
tum accepisti et nichil a te
habuisti et pro hiis omnibus
non habes quod retribuas
nisi hoc tamen ut diligas. Nam
quod per dilectionem datum est
nec melius nec decencius
quam per dilectionem rependi potest.
Accepisti autem hec per dilec-
tionem nunc est narrare inopia
quantum iste tuus sponsus
qui tam excelsus apparuit cum
te conderet humiliari digna-
tus est cum te repararet. Mi-
ra sublimitas sed tam humilis
scilicet in reparacione nec tam hic
gratia illic omnino admirabilis.
Illic potentia magna tibi
contulit sed misericorditer pro te
dura sustinuit ut enim reve-
laret te illuc unde cecide-
ras ipse descendere dignatus
est huc ubi iacebas. Descen-
dit ergo suscepit sustinu-
it vitam restauravit descen-
dit ad mortalem suscepit
mortalitatem sustinuit passionem
vicit mortem restauravit
hominem. Ecce anima mea

obstupesce tanta mira
tanta beneficia propter te
exhibita cogita quantum te di-
ligat qui tanta dignatus
est facere propter te pulcra
fueras eius munere feda
facta es tua iniquitate Et
rursum mundata es et for-
mosa facta es eius pietate
operante in utrobique eius
caritate Olym cum non esses
te dilexit ut conderet cum
feda esses dilexit ut pul-
chram faceret et ut ostenderet
tibi quantum diligeret non nisi
a morte moriendo liberare
voluit ut non tantum impenderet
pietatis beneficium verum etiam
caritatis inniteret affectum
Grandi itaque dignatione
primo homini spiraculum vite
de suo pius formator infu-
dit sed multo maiori tante
pro eodem homine non iam
sua dedit sed semetipsum
impendit et tradidit
Magnum quidem est de eo
quod esse me sentio opus
eius sed multo plus
est quod transisse ipsum video in
precium meum quicquid tam
copioso munere ipsa redemptio
agitur ut homo deum valere
videatur O felix culpa mea
ad quam diluendam dum ille
caritate tribuitur ipsa quoque
eius caritas nichil eam
desideraret et totis eam pre-
cordiis concupisceret quoniam
numquam tam bene dilectorem
eius agnoscere si in tantis
periculis eam expertus non
fuissem O quam feliciter
cecidi qui post lapsum
felicior resurrexi nulla
dilectio maior nullus amor
sincerior nulla caritas san-
ctior nullus affectus ardentior
mortuus est pro me innocen-
tes nichil quod in me amaret
inveniens Quid ergo dile-
xisti domine in me et tantum di-
lexisti ut morereris pro me
quid tale in me invenisti
pro quo tanta et tam dura suf-
tinere voluisti et quod si cogita-
re coeperis o anima mea quot
et quales in comparatione tua ab-
iecti sunt qui hanc que tibi
data est graciam consequi non
potuerunt Certe audisti
ab initio usque ad hanc diem
quam multe generationes preter-
fluerunt que omnes sine cogni-
tione dei et precio sue re-
demptionis in interitum sempi-
ternum dilapse sunt omnibus
illis redemptor tuus te pre-
tulit anima mea qui tibi hanc
graciam largitur est quam nullus
illorum percipere meruit tu
sola pre omnibus illis assumpta es

et quare hec in te sint sic
nullaz preter te saluator
caritate poteris inuenire
caz. Elegit ergo te et pre-
elegit sponsus tuus creator
tuus deus tuus redemptor
tuus. Elegit te in omnibus
et assumpsit te ex omnibus
et amauit te pre omnibus no-
mine
suo uocauit te / vt memoria-
le eius semper esset apud te
Voluit te participe esse in
nomine participe in hominis
virtute qui vnxit te illo ol-
leo quo et ipse vnctus e-
rat oleo. s. leticie ut ab
vncto sis vnctus et a xpo
dicaris xpiana. Sed nunquid
tu fortior nunquid tu nobi-
lior nunquid tu decor omnibus
illis fuisti qui hanc pre illis
graciam specialem sortiri me-
ruisti. i. sorte obtinere quia
fortes quam sapientes quam
nobiles quam diuites ibi fu-
erunt et tamen vniuersi relic-
ti et abiecti perierunt mul-
tum fateor collatum est tibi
Nam cum feda prius fuisses
et polluta et deformis
et squalida decisa et dis-
sipata et omni errore et
enormitate plena sic deus
tuus dilexit te ut te tan-
tis gracie sue muneribus di-
taret usque quo prius inlu-
cua et studio diligencia et
vehemencia exsculpta et de-
center ornata fuitis in ce-
lesti sponsi thalamum intro-
duci digna non eris Ne
autem dum tempus est o ani-
ma forma tua excole
faciem ornare vultum compo-
ne maculas terge mundicia
repara mores corrige dis-
ciplinam serua et omnibus
tandem in melius commu-
ta digno sponso dignam
sponsam omni nisu te redde
Paira ergo te sicut sponsam
amoris sponsi celestis regis
hoc eciam ad dilecto pertine-
scias quod habes vnde te or-
nare possis quia utique ex
te nichil habes nisi ab il-
lo recipies ab illo autem
accepisti ut vestimenta
bonorum operum induas et fru-
ctu elemosinarum cum ieiuniis et
oracionibus sacris vigiliis
aliisque operibus pietatis
quasi quodam vario ornatu
possis ornari uel decorari
Et quam ad sanitatem quam
ad restorandum quam ad spem
reparandam quam ad decorem
augendum valere demonstrat
copiose tribuit Vnde quod
copiosa dispensacione tibi
vbique occurrit non habuisti
et datum est tibi Perdidisti

et restitutu est tibi Nu
qua derelinqueris ut sci
as qntu te diligat ille a
quo amare non vult te
pdere et ideo tanta paciu
expectat et cocedit pie
tocies negliget amissa
Itm atz iterz si voluer
repare O qt pierut ta
qui ista tera recepnt sed
amissa itm tera recape
no meruerut tu plus
omibz illis dilca es q
t tam benigne amissum
reddit q illis portum
ta districte negatur Nu
tibi gra bene opandi vel
la data bona ipso largi
ente negata et si mag
opa facis miocordit sub
limare si no facit mag
opa fortass salubrit hu
miliare Melius ei no
uit ille quid tibi expedi
at quam tu et ob hoc si
vis de eo bn sentire totu
q ab illo tibi fit bn fieri
intellige tlis e em amor
dei in nobis ne qq hua
na infirmitas tollat q e
ipe mgitu in sua boni
z ad boni mim no dispo
nat forte igitz vitutam
no habes sed du vicoz
ipulsu coutur melius
in hult solidar Quam

em deo redolet infima hu
militas qua vtus elata ni
chil em dispensatoi diuine
pudicare audeas sed semp
cu timore et reuerencia ora e
um vt quadmodu ipe noy t
sic t subueniat siqua mala
adhuc in te remanserut pre
diluat siqua inchoata sunt
boa benigne pficiat et ea te
qua nolunt via ad se per
O
 cia quid ducat
 faciem dno deo
 a quo tot bona ac
cepimus Neqz ei cotentus
fuit eadem q et ceteris no
bis boa tribuere sed in ma
lis qmus eu singlarem
dilectore agnoscimus ut eu
ta de bois qua de malis
omnis omnibz singlarit dili
gi Tu dedisti m dne ut
agnoscta et p ceteris multis
de tuis secretis reuelata in
telligia alios coetaneos me
os in tenebris igrancie dereli
quisti et michi pre illis gre
tue lume infudisti Tu de
disti michi scdm capacitatem
intellcm facile mediaz
tenacite efficaciam in opere
igitz in conuersacoe puc
ctu in studiis psum in co
ceptis solamen in aduersis
cautela in psperis et quelz
vitebam me vbiqz gra t sua

tua pcessit et sepe cu michi
consumptus videbar subito li
berasti me qn errabā eduxis
ti me qn ignorabā docuisti
me qn peccabā corripuisti
me qn tristabar consolatus
es me qn cecidi erexisti me
qn steti tenuisti me Tu de
disti michi verius cognos
cere te pnūs te diligere sin
cerius te credere et arden
cius te sequi O dne deus
meus dulcedo vite mee et
lumē oculorum meorum quid
retribuā tibi pro omnibus que
retribuisti michi Fac ut di
ligam te et quid diligam
te et quantū diligā te qui
sine te non potero diligere
te et tu diligā te fortitudo
mea et firmamentū meum
et refugiū et liberator me
us et deus meus adiu
tor meus protector meus
et cornu salutis mee sus
ceptor meus et qntū ad
huc dicā Tu es dne deus
Multa et i... meus
mirabilia fecisti m
dne bona de quibus
michi semp erit dulce co
gitare semp loqui semp
grās aferre ut te laudem
et amem pro omnibus benefi
ciis tuis Ecce habes aīā
mea carā tuā et m carā
tua cognoscis sponsū tuū
Serua ergo te illi castā
sponsam serua incontaminatam
serua incontaminatā sinua i
tegrā si olim meretrix fuis
ti iam virgo facta es qm
amor illius consueuit cor
rupte integritatē reddere et
integrā castitatē seruare
semp cogita quantū mag
recium fecit deus et in hoc
ppende qntū ab ipso diligeris
Et ipsius beneficia nunquā t
deesse cognosces Sic ecce m
videtur cū eius miseraciones
cirea me attendo qr si phas e
dicere qr nil aliud agit deus
nisi ut mee saluti puide
at et ita totū ad custodiā
meam occupatū video qs
omī oblitus sit et m sola
vacare velit sic pnte se m
exhibet deus semp patū
offert quocunqz me verto
no me deserit vbicunqz fuero
no recedit quicqd ego piter
assistit et tandem cunctis acci
onibz meis appetitus inspe
ctor existat et qm ad bonū
suā ptinet qui incidimus
in cooperator assistat Ipse
opus suū effectū pateter osten
dit ex quo constat qr licet fa
cies eius a nobis videri
no possit nunqm tn posset
eius pñcia euitari Sed

quid est illud dulce q[uod] me ad
recordatione me tangere solet et
tam vehementer atque suaviter
afficere ut iam tota quodammodo
a memetipsa abalienari sen
tiam et nescio quo abstra
her incipiam et subito tota in
novor et tota immutor et bene
michi incipit esse ultra q[uod]
dici sufficiat exhilaratur con
sciencia et in oblivionem venit
omnis preteritorum dolorum mise
ria exultat animus clares
cit intellectus cor illuminatur
desideria iocundantur iam a
libi nescio ubi me esse video
et quasi quibusdam amplexibus
amoris intus teneor et ne
scio quid illud sit et tamen illud
retinere semper et numquam per
dere toto nisu laboro. Luctatur
quodammodo delectabiliter animus ne
recedat ab eo sed quasi semper
illud amplecti desideret et
quasi omnium desideriorum in illo fi
nem invenerit summe et ineffa
biliter exultat nichil amplius
querens nichil ultra appe
tens semper sic esse volens. Nu
m[quid] ille est dilectus meus vere
ille deus meus qui visitat
me sed venit invisibilis
venit occultus venit incom
prehensibilis venit ut tangat me
non ut videatur a me venit
ut moneat me non ut com
prehendatur a me venit
non ut totum infundat se
sed ut gustandum prebeat se
non ut impleat desiderium
sed ut trahat affectum primicias
quasdam quasi porrigit sue dilec
cionis non adhuc plenum est ex
hibet sue saciatatis et hoc est
quod maxime pertinet ad arram
desponsacionis eius quod ille qui
in futuro se tibi videndum et perpe
tuo possidendum dabit nunc
aliquando ut quam dulcis sit
agnoscas se tibi ad gustandum
prebet.

Multum est deus tuus
diligendus est qui tan
ta tibi contulit bene
ficia ut ante adventus eius fla
ma amplius accedamus con
sidera diligenter si preter illa
que supradicta sunt aliqua tibi
contulit beneficia quod quecumque hic
commemorata sunt bona tibi colla
ta vides vitam a quo tibi sunt
collata debes devocius et
graciosius existere mente re
collectus et gracias agens dice
valde iam diligendus est deus
meus qui bene utens malo
parentum meorum creavit me de
carne illorum et inspiravit
in me spiraculum vite disper
nens me ab illis qui vel ab
orcium passi sunt ab utero
vel intra materna viscera
suffocati pene videntur con
cepti non vite accepti. Igitur
quod sum accepi ut homo in

tucqz accepi qr totu interest
inter me et petus / Accepi
pi .n. forma corporis / Acce
pi in corpe distinctioz sen
suu / oculos ad videndum
aures ad audiendu / nares
ad odorandu / manus ad con
trectandu / palatu ad gus
tandu / pedes ad ambula
du / ipamqz salute corpis
Magnu fuit et hoc ad eo
rudem sensuu meoz oblecta
menta singula singlis sensibz
couenientia / creauit deus
multa pulchre lucentia a
more inlicentia .i. applau
dentia suaue redolentia v
tute sapida dulcatur et ta
ctu placentia / Ob hoc enim
prudentia creatoris tam
diuersas qualitates rebz in
didit ut omnis sensus hois
sua oblectamenta inueniat
Aliud enim capit visus ad
odoratus / aliud auditus ad
gustus aliud tactus / vi
sum pascit pulchritudo co
loru / suauitas cantilene
demulcet auditum / fragrancia
odoris olfactum / dulcedo sa
poris gustum / Et quis oes
sensus delicias enumerare qat
que tam multiplices sunt in
singlis ut siquis eas co
sideret eas per se singla
inter delicias putet / Sic

aute colorum oblectamenta in
diuersitate colorum inuenimus
tot oblectamenta auium in
diuersitate sonorum audimus / Ista
qz primo sunt sermonum dul
cia commercia qbz hoies ad
inuicem suas voluntates co
municant / preterita narrant / pn
cia indicant futura nunctiant
occulta reuelant adeo ut si
hiis vita humana careat
bestiis compabilis videatur
Est at concentus .i. cantus au
ium qz humano vocis me
los iocundo qz dulces modos
sonorum auium oblectantes
tam .n. multa sunt armonie
genera .i. proporciones vocum
ut ea nec cogitatus penitus
nec sermo facile possit ex
plicare qz cuncta auditum ser
uiunt et in eius delicias cre
ata sunt / Sic et de olfactu
hnt tymiamata sic odo
res suos et cuncta que sua
ue prauant fraglaciam et
dulces inspirant odores
olfactum seruiunt et in eius
delicias creata sunt / Eodem
modo gustus et tactus pa
cia hnt oblectamenta que
ad similitudinem horum satis
sufficient prius pendi.
Magnum etiam est et gratum
quod sana et integra

mebra mea michi creauit deus ne eet dolor in eis et ne eez in obprobriu aliens accepi etiam amplius metem scz qua possum intelligere et possum capere veritate qua possu iustum ab iniusto discerne qua possum indagare et considerare creatore laudare et inherere illi Magnu etia estimo bristian quod eo tpe et inter tales me nasci voluit deus per quos ad fidem sua et ad sacra ta puenirt Video em innumerabilibus hoibus hoc ee negatu quod michi gratulor esse concessum cu quibz nobis eet vna condicio Isti derelicti sunt per iusticia et ego vocatus p gram pcedam igitur adhuc intues multiplus eius et video hoc ee donu eius quod educatus su a parentibus quod me flama in cunis no lesit quod me aqua no absorbuit quod non vexatus a demoe quod besti is no passus quod precipicio no necatus quod vsqz ad congrua etate et in fide eius et in bona voluntate su nutritus

Magna et dne ds meus circa me ostendisti pietatez tu in cunctis tuis sis mirabilis mirabilior tame credens ee in visceribus pietatis nsm n spiritus nemem abitis Nemi nem phorrest nisi qui forte ames te exhorruerit Dona et tua sunt h dne qui a te miseraditer indulta qui n me in periculis sepe constitutu eripuisti nc. Cumqua peccatis meis quo minus miser vici peccati esti oblitu tui de te me iterz admonuisti ausum a te reuocasti venientem ad te benigne suscepisti penitenti indulsisti non solu ea q commisi pecca sed etia q preter gete te no commisi totum a te dimissu reputandum est Sicut in mlta pecca cecidi sic etia in mlto plura nisi me conservasses cecidissem Tribus autem modis a peccatis me meum conseruatu scz occasionis subtractione resistendi data virtute et affectionis sani. In mlta iri peccata cecidissem si data fuisset michi occasio sed dei inspiratione fauente no apprehendit me talis oportunitas In mlta quoqz pauloma ceadi grauiter impulsus violencia temptacionis sed virtute de

disti michi ut sub me eet
appetitus meus et ei q̄ sen-
tiebam z sciebam cōtrariaz
nimme cōsentire. Sed a qui-
busdaz patris tā longe me
fecit misericordia tua domine
ut ea penitus abhorrerer
et ne illa quidem eorz te-
ptacō me molestaret :-

Magne bonitatis
est iudiciū dn̄e q̄
adhuc ego infelix
te irritaui ego malū co-
rā te feci furorē tuū pro-
uocaui irā ꝓmerui peccaui
et passus es deliqui z ad-
huc sustines / si penitentes pe-
cc reuertor me suscipis
Insup dum differo presto-
laris reuocas erratez in-
uitas repugnātē / expectas
tepetē amplecteris redeū-
tem doces ignorātē / men-
tem mulces / cum suscitas
post lapsum reparas / pete-
ti largiris querenti in-
ueniri / pulsanti aperis / on-
dis mi bene uiuendi viaz
das gradiendi sciam Mag-
nū ergo michi est z hoc do-
q̄ multa in antiqua pete pos-
sem vellem aut nollē bona
contulisti nō solū an̄ sed et
ꝑtus quā sciui et potui te
querē z petē te desiderare
te et adherē tibi O dn̄e
ꝯtuita bon^te tua n^c petenti
nec querenti nec desideranti
primo et ꝑpendenti uel et
contēpnenti tua michi bo-
na largitus es Maximū
estimo z illud bn̄ficiū q̄ tu
angelū pacis ab ortu nati-
uitatis mee me ad custodiendum
usqz ad finē meū michi
dedisti Unde q̄dam sciūs
ait Magna enim ē digni-
tas animarū ut queqz ha-
beat ab ortu natiuitatis sue an-
gelū ad sui custodiā dele-
gatum

Magne pietatis et misericordie
fuit z hoc
dn̄e q̄ in tua pacien-
tia meas sustinuit iniq-
tates / cum ꝑitas agere de
heo q̄ non sim iniquitates
meas cōbussisti michi / q̄ me
terra nō absorbuit / nō me
fulminat̄ celū / nō me com-
bussit ignis / nec flumina
submerserunt / nec aliqua
pena uel morte ut dignus
erā multasti me / Cū enim
peccando a te recedere nō
solū irā tuā ꝓmerui sed
et omnem creaturā aduersā
me excitaui Nā si seruus
cuiuscumqz a dn̄o suo recederet
nō solū dn̄m ipm exacerba-
ret sed et totā familia eius
iustissime irritaret Cū g̃
te deum creatorē auctorē
offendi omez creaturā q̄
spectat ad do^m meū i ira

comoui/ ita ut mito pro
te pugnaret et aduersu me
vniuersus orbis terrarum/ Posset
enim terra dicere michi non debeo
te sustinere sed potius ab sor-
bere quia a creatore tuo non
timuisti peccando recedere
inimico suo adherere/ Pos-
set etiam sol dicere non debeo tibi
ad salutem lucere sed ad vindi-
ctam domini mei cuius lux lu-
cis fons luminis penitus tibi
radios meos abscondere
sic ergo tota creatura ser-
uiret ad vlciscendum tantam
iniuriam creatoris nisi im-
petum eius cohiberet ipse
qui eam condidit/ qui non
volt mortem peccatoris sed ut
conuertatur et viuat/ Oportet
me ergo domine tanto magis
sub potenti manu tua humi-
liari tanto magis gratiosum
et deuotum ad seruiendum tibi
omnipotenti existere quanto
me de tantis beneficiis obli-
gatiorem conspicio in redde-
da ratione ne lata vindicta
tanto atrius adueniente ma-
la mea puniat quanto diu-
tius tollauit quam puniret po-

Cum deus/ Attende
igitur expectat
cogita o anima mea
dei longanimitatem id est patientiam
quam exhibuit electione per
desperatione sue compleri voluit

caritate qua nos dilexit
postea expectans expectauit
me dominus et intendit michi
et auertit suos oculos a peccatis
meis scilicet quasi nolens aduer-
tere quantum delinquerem propter
hoc in quam dissilabat ut
comedaret patientiam suam et
adimpleret electorum suam
et confirmaret caritatem suam
propter hoc bene conuisset cor
meum excitatus illud ut adu-
tet peccatorum suorum vulnera
et vulnerum sentiret dolorem
et deducens ad portam inferi
et preparata iniquis supplicia
minans et ut nil iam noxie
remaneret vomens meliorem
michi consolorum inspirans
spe indulgentie dedit demum
et ipsam indulgentiam contu-
lit/ Sit autem ex toto indul-
sit et tam liberaliter omnem
donauit iniuriam ut iam
non dampnet vlciscendo nec
confundet improperando nec
minus diligat imputando Sunt
enim aliqui sic donantes in-
iuriam ut non vlciscantur
sepius tamen improperant Sunt
et alii quod licet sileant manent tamen
in mente aliquid depositum ac
seruatum vnde et rancorem
tenent in mente contra utrumque
neutrum plena est indulgen-
cia/ Longe autem a benignis-
sima deitate natura quod liberaliter
agit et ignoscit plenarie

ita vt non propter fiduciam pec-
cati sed penitenciam vbi habundat
delictum solet et gracia superhabun-
dare / cuius testis est petrus
qui post trinam negacionem tocius
ecclesie pastor effectus est cui
et pastoralis cura commissa
est Et testis est paulus
qui de persecutore ecclesie effectus
est vas electionis et doctor gen-
cium Testis est et matheus
qui et de theolonio electus
est in apostolum / cum eciam noui
testamenti primum scriptorem
dotum est esse

Post hec dedit mi-
chi continenciam Conti-
nenciam autem dico non solum
a luxuria sed a ceteris eciam
sicut nate est mans z potus
qui eciam aliquando mihi per tedium
continebam Postea autem dei
gracia auxiliante per longum
tempus potui continere Ex eo
ergo inuenio vnde et me-
rito exclamare possim quia
fecit michi magna qui po-
tens est / Forte primum quid
reputat quis continenciam
sed ego non ita Tres enim
hostes habeat oppugnatores
et quantum nate sit de illa
continencia ut possit resistere hi-
bus. Sed nunc plures continencie
hostes Primus hostis continencie
est caro mea concupiscens
aduersus spiritum quod doestitus

hostis et periculosa lucta quia
offensiuum bellum hoste hunc
crudelissimum nec fugere pos-
sumus nec fugare possumus
hunc cum hoste nec fugare sed
conferre illum nate est qui
alligatus est nobis Secundo
eciam periculosius est et mira-
bilius hostem intimum cogimur
sustentare permittere non li-
vides igitur quia sollicitate te cus-
todire nate sit ab ea que
dormit in sinu tuo malicia
Verum non est hic solus
aduersarius meus alium in
adhuc habeo qui circumeat
me et obsidet undique hos-
tis iste primus scilicet mundus qui per
quinque sensus radios suos vul-
nerat me et mors intrat
per fenestras meas Tercius
hostis est ille antiquus hostis
humani generis inimicus an-
tiquus serpens callidior cunc-
tis animantibus Iste est hostis
quem non possumus videre quan-
to magis caue hic hostis nunc
quidem aperte et violenter nunc
occulte et fraudulenter sp-
aute maliciose et crudeliter
nos impugnat et persequitur
et ad hec tollanda ne dicam
superanda quis erat ydo-
neus hec ideo dixi vt in-
notescat primo continencie
difficultas ut sciamus que
a deo data sunt nobis ...

hoc cu(m) amplius diligam q(ui)
qui hanc v(ir)tute(m) nobis tri-
buit. Primo em(m) in d(e)o fa-
ciamus scz et ip(s)e ad in-
cl(u)su(m) deducet tribulantes
nos. Ip(s)e qui m(ihi) o(mn)e(m) carnem
mi(hi) cu(m) co(n)cupis(centii)s suis
et p(ro)p(r)iis scl(icet) nequi(ti)a cu(m)
curiositatibz et vanitati-
bus suis et ip(su)m sathana(m)
cu(m) suis te(m)ptac(i)o(n)ibz co(n)trivit
sub pedibus meis nunquid
no(n) merito dicere(m) in vehen-
ti in co(n)tinencia et clamare(m)
ad d(omi)n(u)m q(uia) fecisti michi
magna qui potens es.

Post hec dedit mi-
chi deus gr(ati)am q(uas)
p(ro)merendi vita(m) eterna(m) qua(m)
q(uo)d ta(m) in tribus stare ma-
xime arbitror scz in odio
p(ro)p(r)ior(um) malor(um) et in con-
tep(tu) p(rese)nciu(m) bonor(um) et in
ardenti desiderio futuror(um)
deinde dedit michi spe(m) hec
eadem obtinendi. Tria in
qua sunt que se roborant
et confirmat cor meu(m) vt
nulla penitu(s) me p(e)cc(at)or(um)
meor(um) nulla co(n)sideracio v(i)-
litatis p(ro)p(ri)e nulla estimacio
celestis beatitudinis de celsi-
tudine spei deicere possit
in ea firmit(er) radicatu(m)/ de-
sideriis o a(n)i(m)a mea scire q(ue)
sunt illa tria desideria in

quibz tota mea spes consis-
tit scz caritate(m) adopc(i)o(n)is
veritate(m) p(ro)missio(n)is pieta-
tem recordac(i)o(n)is seu reddi-
c(i)o(n)is. Murmurz ia(m) quantu(m)-
cu(m)q(ue) velit insipiens cogitac(i)o
mea dicens. Cuius em(m) g(ra)ti-
tu quantaq(ue) gl(ori)a q(ui)bz venit
hoc obtinere sperans et e(ius)
fiducialr vndes. Scio cui c(re)-
didi et certus sum q(uia) in ca(ri)-
tate deus adoptavit me et
verax e(st) in p(ro)missione po-
tens est in exhibic(i)o(n)e/ lz
ei facere q(uo)d voluit p(ro) hiis g(ra)-
(tu)ito michi deus meus
diligendus est. Magne em(m)
sunt gr(ati)e q(uod) me deus a se
fugientem p(er)secutus est time(n)-
ti blanditus est et q(uo)d ere-
xit i(n) spe totiens desp(er)atu(m) q(ui)
suis obruit b(e)n(e)ficiis me i(n)-
gratu(m)/ q(uod) gustu intioris dul-
cedinis in mu(n)d(o) assuetu(m) d(e)-
l(e)c(tati)o(n)ibz abstraxit et elexit
q(uod) in dissolubilia male co(n)sue-
tudinis vincla dissoluit et
abstractu(m) scl(icet) benigne sus-
cepit.

Adhuc a(n)i(m)a mea illis
quibz tibi sola con-
scia es d(omi)ne bonitatis inspice
munia q(ue) iocunda facie abre-
nunciata seclo et sepius ocane-
vit quibz esurientem delicijs
pavit quas dicias e(st) ondit

quos inspirauit affectus
quo te caritatis poculo in-
ebriauit magnu fuit et h'
q me fugiente seruu suu
et rebellem sola inspiracione
vocatu spualiu co(n)solonu
non reliquit exptē Si em
temptabar ille confortabat
si fluctuaba ille solidabat
quocies pre timore aresta
ba ille p(ri)us co(n)solator asta
bat quocies estuaba pre a
more ille se meis visceribz
infundebat reuende etc quo
ciens psallente ul legente
spualiu sensu velamen il
lustrabat quocies orate in
quodda ineffabile gaudiu
sui rapiebat q(u)aes mente
mea a terrenis subtracta ad
celestes delicias p assiduas
amenitates transportabat Ta
cco mlta et magna mee sue
cta me opa ne aliq glorie
que tota eius est ad me tra
sire videatur Ista n si homi
estiatoz sibi coheret gta dat
et felicitatis accipientis ut no
laudetur solu qui plus
laudandus est s. i. e qui de
dit sed eciaz ille qui recepit
q n habet ais q no accept
aut q gtis accepit et tn
laudatur velut p(ro)meruit
Tibi g(ra)o laus deus meus
tibi gla et gratiaz actio m
autem co(n)fusio faciei mee
qui tot mala feci et tot bo

na recepi Vide g(ra)o qua me
q mlti comedat bonitate
dei no solu largitas sua s3
eciā iniqtas mea Ez n mag
nu est in p(er)menitibz qualis
pietas qua nulla pt supa
re ipietas alia sunt que
deus misercordit ignoscat ma
que affluent tribuit Igno
scat mala mea largitus e
bona sua semp presto ad
ignoscendu paratus semp
ad largiendum hinc pius
hinc largus et vbiqz beni
gnus vbiqz bonus vbiqz
bonus Confiteamur igitur
illi mala mea co(n)fiteamur
bona mea co(n)fiteamur a nob
ee mala mea nec pre igno
rat co(n)fiteamur pre ab ipo
ee uel bona mea ut cons(er)
uet et augeat H igr mea
sam agamus ne ingrati ap
peamus uel de indulta venia
uel de concessa gra hec m
q agat qui se credit uel
cupit esse amatorē tuum
Verus amor confitetur se
Quid ergo si omia faciat
diligenter consideram ipsi ut
considerant aim ab omi
penitus abstractu amore
ad deu diligedu qui h(ec) co
tulit mirabilit rapiat et ve
hementer affigat Siquis
autem nunc hec omia adeo
videat collata et illam paz
diligere non veretur sciat

q̄ cia q̄ nemo est qui non sa-
ciet si querit inveniat Unde
plurimum obnoxius deo Unde
eum totis viribus toto corde
medullis diligere Unde etiam
ei continuas gratias referre de-
beat Ille ergo cui aliqua
bona saluti necessaria desunt
nec sic contra deum murmuret
nec eum accuset quia omnia cle-
mentissima ac iustissima racione
facit deus quod cui vult infert
quod vult inducat qui etiam
potens est dona cui vult
et cum vult conferre et collata
cum voluit auferre Doleat
ergo qui hoc non habeat et
laboret et oret ut habeat
pro acceptis vero bonis deo
gratias reddat.

Magna sunt et multa
nimis amabilia si-
cut que michi domine deus contulisti
beneficia pro quibus michi di-
ligendus es et semper lau-
dandus Quid enim boni
habeo vel habui vel habiturus
sum a te summo bono et a
quo omne quod bonum dicitur
est et procedit Unum autem
est quod me plus hiis omnibus
attendit urget movet et pro-
movet ad te diligendum quia
consideracio passionis tue sancte
excitat ad amorem super omnia
amabilem. Istud te michi red-
dit o bone Ihesu graciosa et ca-
ra mors quam sustinuit operibus me-
redempcionis hoc solum dimi-
tota vita mea totum laborem
meum totum obsequium et amo-
rem meum denique sibi sociale
vendicavit Istud hoc magis
est quod devocionem meam excitat me-
lius et nutrit suavius et au-
get amplius Multum quippe
in hoc opere laboravit auc-
tor mundi nec in omni fabrica
mundi tantam fatigacionem sustinuit
De mundo enim et de hiis que
in mundo sunt dixit et facta sunt
mandavit et creata sunt Attamen pro reparacione
humani generis magnos multos
et diuturnos labores sustinuit
et dolores Ecce quo nos
dilexit qui nulla sui necessitate
sed sola mera caritate tam
dura sustinuit Merito ergo
dixerim unum prestare bene-
ficiis aliis Quippe cum ma-
gnum sit ad suam gratiam alicui
conferre multo maius certe est
se metipsum impendere et cum ma-
gne sit caritatis animam pro
amicis dare multo maioris
caritatis iudicium est pro ini-
micis vitam ponere quod filius
dei pro nobis fecit nam cum
inimici essemus deo reconcili-
ati sumus per mortem filii eius
Rex autem pro iniustis est mortuus
ipse non compatiens mortuus est
iustus pro iniustis ut nos
offerret deo Exul a celis
factus est ut nos reportaret

ad celos O quã inestabilis
pietas et dulcedo caritatis
quã stupēda dignacō deum
pro homīe hoīem fieri
deū pro hoīe carne mori
per oīa per silitū z absqz
pctō temptatū Ecce cū quā
to pcō cōito ve labore redi
matur homo qui dyao de
bebatur qr si nō redimeretur
absqz dubio etnalr cū dyao
dapnaret Hec ideo dixi
vt intelligat homo quā
tū diligere deū debeat quā
patient ymo libent non
solū autem libent sed et
ardent pro illo sustinere
labores et dolores qui pro
se tanta et talia sustinuit
Per multas eni tribulōnes
oz nos intrare regnū dei
Amplecter ergo te aīa mea
dn̄e ihu crucifixū suat tui
dulcissimi sanguinis haus
tum Occupet meōria meā
hec suauis meditacō ne ex
toto eā obliuio obstruet in
dice me nil scire nisi ihm xpm
z hūc crucifixum ne sciaz mea a
soliditate fidei vanus error
abducat vendicet s' totum
amore meū hec tua mira
dilectio ne me cupiditas mu
dialis absorbeat Mentem
eni dn̄e quā tue caritatis
dulcedo repleuit nūc timor
angustat nō libido ymacu

lat nō ira volnat nō euoca
lat nō furor exaggitat nō a
uaricia contrahit non deicit
tristicia nō inuidia tabefacit
nllo denuqz vicio corrumpitur
dū in eadem dulcedine imo
bilis psistat Et ergo suis pmitt
in pnti tanta cōta suat illis
in futo q dat in pnti tpalia
sūt q in futuro pmittit selo
datur suis eterna sūt et
bonis tpalibz incopabilr
meliora Tpalia eni bona
difficile acquirūtur et acquisi
ta facile elabuntur que et
sita cū sollicitudie custodiūtur
et cū dolore amittuntur z a
missa graui labore recu
pant Eternum aute scauli
bona nūquā amittuntur nū
qz minuuntur cū gaudio et
quiete possidentur semp de
siderantur z nūqz fastidiūtur
quicūqz semel accepit ita
securus erit vt ea se nūqz
amissurū sciat sicut certus
erit illa se nūqz velle am
Vittere ergo tere
diligendus z deus
in pmissis suis qui
magna nobis dedit sed
maiora pmisit pmisit
eni a labore requiē a ser
uitute libertatē a timore
securitatē a merore conso
latone a morte resurrectionem z in
tercone plenū summuqz gaudium

Demum promisit nobis se ipsum sicut iuravit patribus daturum se nobis Magne sunt igitur promissiones sue et inestimabiles pro hijs et in hijs vult amari aliquo a nobis Sed modum queris vehemens desiderijs promissionis modus est per amorem promissio dicatur quantumcumque desideretur minus desideratur quam debet Nam quantumcumque preferentur plus debet Vehemens ergo desiderium aliquo non habet modum cui non possit esse nimium cum in ceteris rebus in presencia solet inculpari sed in expectacione tante promissionis ipsa in paciencia laudabilis est et vehemens in paciencia dilacionis Cum enim eum qui plus amat et qui plus desiderat dilacionis in paciencia plus cruciat Spes enim que differtur affligit animam Hec autem bona omnia in celesti patria habentur de isto quoque bono quod omnium bonorum summum est quod et quale sit

Nunc dicendum est

Exaltemus igitur et erigamus totum intellectum nostrum in ingenium deus donavit et cogitemus quale et quantum electorum sit unicum et singulare gaudium Istud scilicet unum et summum quod est vita lux et sapientia beatitudo eternitas et multa huiusmodi bona et tamen non est nisi unicum et summum bonum omnino sibi sufficiens nullo indigens quo omnia indiget ut bene sint Hoc bonum est deus pater hoc est verbum filius patris hoc ipsum est amor unus et communis patris et filii hoc est spiritus sanctus Quod autem bonorum est optimum et quisque in singulis hoc est tota trinitas simul pater et filius et spiritus sanctus quod ipsum singulis quisque non est aliud quam summe simplex unitas et summe una simplicitas que nec multiplicari nec aliud et aliud esse potest Porro hoc est id unum bonum quod est necessarium in quo est bonum omne quod est omne et unum et totum et solum bonum Si enim singula bona delectabilia sunt cogita intente quam delectabile sit illud bonum quod continet iocunditatem omnium bonorum simul et non est tale quale in rebus creatis sumus experti sed differt tanto plus quanto differt creator a creatura Si enim bona est vita creata quam bona vita creatrix Si iocunda est salus facta quam iocunda est que fecit omnem salutem Si amabilis est sapiencia in cognicione rerum condita quam amabilis est sapiencia que omnia condidit ex nichilo Denique si multe et magne delectaciones sunt in rebus delectabilibus qualis et quanta

est delectacio in illo qui fecit
omnia delectabilia Vnde q̄ h̄ec bo
frue͡t q̄ erit illi et quid illi
nō erit Certe quicquid volz erit
et quicquid nolz non erit Ibi
eciam erunt boña corporis et aīe
qualia nec oculus vid͛ nec
auris audiuit nec in cor
hominis ascend͛ Cū g͛o per
multa vagam͛ querendo boña
anime meē et corporis mei a
memus vnū in quo sunt
omnia bona et sufficat desi
deremus simplex bonū qd
est sup omne bonū et satis
est Quid enim amas o ca
ro quid desideras o anima
ibi est quicquid amas desiderat
Bona ergo regni celestis
dicere vel cogitare vel in
tellige͛ ut sunt nullus pt̄ car
ne vestitus / multo enim ma
iora sunt et meliora qua
que cogitam⁹ et intelligim⁹
Regnū naq̄z dei omni fama
maius et omni laude meli⁹
omni sciā maius et omni gl̄a
reputatur excellencius Reg͛m
dei ita plenū est luce ac
pace caritate et sap͛e hōes
tate et gl̄e dulcedis et dilec
nis leticie et btitudinis
perhennis et omnis boni i
effabilis quod nec dici nec
cogitari pt̄ / nec io tm̄ de
beo tacere inde q̄ntū valeo
sed dicere q̄ntū volo nō valeo

Neq̄z enim qr dictum ineffa
bile credim⁹ facere de isto qd possu
mus non debemus Vita sa
ne et plus creditur de ista
vita quaz scribatur qr non
pt̄ inde ꝯferri simōe q̄ntū
pt̄ cōplecti mente et uni⁹ co
ctipit mentis huane quelibz
pfunda cōplexio q̄ se heat
huius rei magnitudo Ergo
futura vita creditur bte se
pīna et sempīne btā vbi
est certa securitas secura tran
quillitas / tranquilla iocun
ditas felix eternitas / eterna fe
licitas / vbi amor est pfectus
timor nullus / dies eternus
alacer motus et vnus omnium
spūm de cōtēplone dei sui
et de sua cū illo ꝯmansione
securus / vbi est ciuitas q̄
est angelorum omniumq̄z sctorum
cogitatione beata que meritis
fulgentibz micat / in qua et
na salus exuberat / veritas
regnat / nullus fallit nec
fallitur vel btus nullus eicitur
nullus miser admittitur / hec
est cōtemplatiua vita ad quaz
qui bonorum opm cōsumma͛de
puenerint btīs siles erunt
et simul cū deo sine fine reg
bunt / Et h̄ credimus ibi vide
bunt creatoris formam mundis
cordibz cōtēplantes / ipsi et
exultacione gaudebunt diuine cari
tatis et mutue dilectionis pos
sessione deo suo in eternum

ad morte adherebut acce ptis tunc incorruptionis et in mortalitatis corporibus et animabus celestis patrie tenebut principatum atque eius in eternum tiues effecti promissa premissa reportabunt Ibi eis exuberabit tanta leticia tantorum celestium gratium gaudiorum ut unusquisque emulatorem suo proprie tantis et immunalibus gaudiis agat et nullum fastidium ex ipsa affluencia bonorum perceptione sustineat Sic itaque prebunt singulis sim cordi mentes sicut corpora vbi celestes subiacet facies corporales quia humorum peccatorum tanta ibi erit et tam perfecta mundicia ut habeat unusquisque gratias agat non unum offensi aliquibus peccatorum sordibus erubescant quia nec ibi ulla peccata nec peccatores erunt et ibi qui fuerint peccatore non potuit nec latebit nos ita perfecte aliqui sectorum quod est perfictius longe ipsum visum fuit dum in mundo cordibus Cum igitur humana tegatur ita perfecte erit ut in melius et in cetius ulterius mutari non posset hunc humane spe ad similitudine conditoris sui sublimari omnia bona que naturaliter accepta corrupuit peccando reparabitur in melius et intellectus sine errore memoria sine oblivione caritas sine simulacione sensus sine offensione voluntas sine debilitate salus sine dolore vita sine morte facietas sine fastidio et tota sanitas sine morbo Cum igitur corpus hic humanis corporibus vita quod feror morsus ademerint quod impius carnis euetus abstulit aut malarum valitudinum gravia destruxerint quod plapse carnis abstulimt quod humana crudelitas amputavit quod ignis quod quelibet alia res aliquid debilitatis intulerint aut ipsa senectus insanus onerosa negaverit hic atque huius filia corporum dampna una ibi gratia reparabit Atque ea corpora membris omnibus instaurata incorruptibilis sanitas obtinebit preterea quicquid ibi erunt et sic dissentibus mentis ab invicem distabunt etc.

Explicit liber meditacionum beati Augustini

De vita cristiana Aug

Ego Augustinus peccator et ultimus insipiector terre inspector universis te ut sanitatis et iustitiae via pergens erroribus audita libris admonere non presumptione iustitie fiducia non sapientie perita non scientie gloria sed sola qua est mihi dominus amo cet

mete corpori civitatis tue ea
compellit qui peccatore et ignarum
ad vinedum ita hortatur et provo
cat ut cum loqui nesciam tacere
non possim Velle itaque et li
benter optare te eorum habere
notitiam quorum et sapientum
affluentia et facundia maior
et scientia uberior et consciencia ab omni
peccatorum contagione liberior qui insi
te et libris instruerent et ex
emplis Nos enim preterquam me
tem nostram ita insipiencia et ig
norancie caligo cecavit ut divini
aliquid nequeat sentire vel dicere
Adhuc insuper et omnem reddi
gunt consciencia peccatorum ut etiam
siquid luminis habere possit abscon
dat et ita fit ut preterquam quod
dicere habemus non fiduciam prefe
rre consciencia prohibente possemus Tu tamen
cum pociora accipere possis et me
liora iudicibus amatoribus meis
esto contenta et caritati de
derimus cuius est non considerare
quid offerat sed eciam quo libentius
suscipitur Ideo eius non tam
munerum speciem quam animi respice
voluntatem et diligenter adtende
quod si illa negare potuit quod to
tum dare voluit quod habebat
obtulisset et quod non habebat
si possideret quod totum offerebat
Dedit itaque ille sed parum
quia decurrebat rivus aqua non
fuit se contentus donec ad fon
tem uberiorem puriorem que per

uenirat nec illa esuriente
satis credo quia tu panes ha
bet cibarios nitidos expec
tat et candidos Ita et tu dul
cissima soror quod ego certus
sum esurire nimium et sitire
celestia cibarios interim tradere
panes donec siligine candentes
inveniamus exiguum et turbule
nti rivuli aquarum pota usque
fontem affluenciorem aquam hauri
as puriorem nec tibi interim panis
iste cuius rusticus videatur
esse displiceat rusticus enim
panis multorum videtur esse
sed forciorum et celerius esuri
entem stomachum saciat fessum
que corroborat quam siliginei fa
cere videatur et nitidus

Nunc igitur sermonem
prout valeo dictum
et quid christianum agere
conveniat ut potuero expli
cabo cuius rei et unde prius
exordium sumam mistanis non
invenio quia ut primum de christo
ipso vocabulo desumitur et cur
quis christianus dicatur expo
nam Christum unctum interpretari
sapientum et fidelium nullus igno
rat unctos vero non nisi sanctos
viros et deo satis dignos se
fuisse manifestum est nec alios quam
prophetas sacerdotes et reges un
ctos invenimus et tam magnum
fuit prius unctionis mister
ium ut in toto populo non omnes
sed satis pauci de pluribus
tempore mererentur ... [illegible]

ad aduentu dni ihu xpi quem
deus oleo letitie .i. spu sancto
p(re) ceteris co(n)sortib(us) vnxit ex
quo t(em)p(or)e credentes illi et bap(ti)z(ati)
eius sa(n)g(ui)ne purgati non ali
q(ui) sicut sub lege p(ri)us fue
rat. sed omnes (et) sacerdotes
(et) p(ro)phete (et) reges tu(n)c vngu
tur Cuius vnctionis equale
nouem(us) ex(empl)o q(uod) ut q(ui)bu(s)d(am)
ta(m) s(an)c(t)a est vnctio sit et i(n) h(om)i(n)e
nostra co(n)uersatio Ex s(an)c(t)a vn
ctionis huius et xpianor(um)
om(n)i(m) in xpo credenciu(m) vo(cabulum)
descendit et no(m)i(n) q(uo)d nome(n) (est)
no(n) sortitur q(uo)d xpm im(m)e(diate)
imitatur Quid e(ni)m p(ro)dest
vocari q(uo)d non es et nome(n)
vsurpare alienu(m) sed si p(re)
te ee delectat q(uod) x(pianus) sunt gere
et mito t(ibi) nome(n) xpianum
assume sed forsan no(n) esse
sed vo(ca)ri desideras h(oc) satis
fedu(m) et miseru(m) e(st) se(d) te velle
vocari quod no(n) sis Nemo
e(ni)m ita transit ad xpm vt
xpian(us) appelle(tur) (et) non sit Q(ui)
igitur xpia(nu)s de xpm hic
se deum p(ro)fitetur et vere
h(abe)t si ei in omnibus obsequ(a)r(ur)
et s(er)uiat Sic nichilomin(us)
xpi ille no(n) famulus sed p(ro)
fanator (est) et in(ter)ior q(uod) eius
se seruu(m) d(icit) cui s(er)uire dissimulat
Hunc ergo tl(ibi) q(ue)ri m(us) s(er)uat(ur)
iudiciu(m) et pro dei subsannacione
q(uod) sine causa appella(tur)

et pro qualitate pecc(at)i Sz
plerosq(ue) incredulos (et) im
prudentes et p(er)fidos ma
dei longa pac(ient)ia peccare fa(cit)
intrepidos ut ex hoc pecca
tor(um) d(omi)n(u)m no(n) arbitrentur vl
tor(em) q(uia) no(n) statim uelit pu
nire peccantes Nisi illi (et) in
grati sue salutis impudi(ci) q(uo)d
et h(oc) eciam deo imputat q(uo)d
eor(um) differatur interitus ig(no)
rantes hoc dei prudencia d(ic)ta
(ra)cione s(er)uari et ut h(uma)no ge
neri eius pac(ienc)ia co(n)sulat et
ne ille iudicat(us) (com)paciens si illi
co velit dampnates peccantes
Nam et si ta(m) paciens non
ee(t) ia(m) diu h(uma)n(u)m genus origo
desisset nec iustos de peccatori
bus h(ab)erem(us) si co(n)festi(m) de(us)
vellet punire om(ne)s qui pecca
(re)t Nonullos e(ni)m scimus
et legim(us) q(uod) ante a(ut) igno
rancie a(ut) cu(m) p(er)fidie aut a
dolesc(enci)e vanitate decepti et
vario peccator(um) gene(re) teneba(n)t(ur)
obnoxii q(uo)d p(re)stitetat(ur) dei cle
mencia et paciu(m) postmod(um)
ab ore co(n)uersi maiores adh(uc)
opos iusticie fecisse sciuntur
q(uam) an(te) pecc(at)a co(m)miserant Deus
e(ni)m no(n) donat pecc(at)a s(ed) diffe
net p(er)seuerantes peccatores a
morte liberat s(ed) ut vel qu(i)
tatur et viuant pacie(n)t(er)
expectat sicut b(ea)tus petrus
dicit Non tardat d(omi)n(u)s p(ro)
missi sed paciente(r) expectat
p(ro)pter vos nolens p(er)ire ali

quos sed omnes ad penitenciam re
vocat Ille enim quasi pius
benignus et clemens ideo non
subito punit ut tu quanta
illius sit quantaque clemencia
sit cognoscas qui te peccatorem
et impium vult expectare et con
servare servum pocius quam pu
nire peccantem sicut per prophetam
ipse dominus loquitur et quanti velit
homini pietatis misereque largi
tate benignitatis voce depromit
dicens Si impius si converterit
se ab omnibus iniquitatibus su
is quas fecit et custodierit
omnia mandata mea et fecerit
iudicium et iusticiam et misericordiam
vita vivet et non morietur
omnia delicta eius quecumque fecit
non erunt in memoria in sua
autem iusticia quam fecit vivet
Et iterum Numquid volo mor
tem impii dicit adonay dominus
et non ut convertatur se a via sua ma
la et vivere eum faciam Et
alibi Iniquitas iniqui noce
bit eum In quacumque autem
die se ab iniquitate sua averterit
salvus erit et vita vivet et
non morietur Et iterum Con
vertimini filii convertentes et
ego sanabo contricionem vestram
Ecce quid te deus a peccatis
tuis ut sero etiam conversus
salvus esse possis monet et
provocat Ecce qualem lenitatem
morti obnoxium ut vivat

hortatur quia levitatis qua clemens
invitat ut etiam peccatores ne
penitentes filios appellet quos
tu peccando deum patrem perde
ret Dicit et ipse perdidisse se
peccatores alio in loco cum voce
flebili et miseracionis quadam
lamentacione testatur dicens Ecce
filios suos perdidi populum meum
propter peccata eorum Ex hoc ergo
cognosce qualiter te deus diligit
quem magis vult vivere quam perire et
tu eum contempnis et despicis
qui te amplius diligit quam
tu teipsum et te mori cupiente
vult vivere Nolo inquit dominus
mortem morientis tantum convertatur
et vivat Tu ergo mori vo
luisti peccando ille vult te vivere
convertendo O stulte inre
verens et ingrate quomodo nec in illis
deo consentis ut misereatur tibi
cum tibi vult misereri et te magis
vult sua pietate salvare quam
tuo perire peccato Nemo igitur sibi
blandiatur nemo se stulte
et vana suspicione decipiat
nemo ideo securus delinquat
quia sunt peccatores confessi ira
dei iudiciumque non venit et
ex hoc non opprimetur sed im
pune peccasse quod non illico
puniebatur sed hoc magis
deum differre quam dissimulare co
gnoscat et iram eius peccatori
bus subito et repente esse
venturam sicut scriptum est

Ne dixeris peccavi et quid accidit
michi triste ꝫ altissimus est red-
ditor paciens Et alibi Ne
tardes converti ad dominum neque diff-
eras de die in diem subito enim veniet
ira eius Quod in plerisque
impletur quibus ob nimia
peccata et in presenti dei ira sup-
venit et in futuro servatur
Sed hoc nemo intelliget et
nemo cognoscet ne quisque
adversa sustinens malic-
ijs suis estimet irrogari sed si
quid pertulerit consuetudi-
ni potius putat esse quam crimi-
Et ideo deus in presenti non
vult punire peccantes quia
cum puniunt agnoscatur Mul-
ti enim sunt qui ob multitudinem
peccatorum suorum iam ante diem
iudicii eciam in presenti iudicantur
Nec dicat quis se sacrilegum
rapacem sanguinarium flagicium
homicidam fraudulentum furem
adulterum ceterorumque criminum
reum in presenti tempore fuisse lo-
genim Nos enim plurimorum vi-
demus exempla per que pro-
bare sufficimus sceleratos
et impios peccatorum suorum fine
completo et hoc iam tempore iudi-
cari et presentem eis vitam nega-
ri non minus quam futuram Sed
hoc ille facilius intelliget
qui per diversa tempora diu-
sorum iudicum ipse scelerate
vivencium expectavit
interitum quorum quo potestas

sublimior est ad peccandum
maior audacia quam totum sibi
credit licere quod potest et dum
alterius iudicium non timet
qui alios iudicat ita ad pec-
candum precipites sunt Propterea
contingit ut qui non timent
iudicium hominis in delinquen-
do eum iudicem senciat et vl-
torem Ex quibus alij qui
innocencium sanguinem sine
causa effuderunt ita iram dei
iudiciumque senserunt ut proprio
modo suum sanguinem effundere
cogerentur qui libenter prius
effuderunt alienum Alij vero
qui filia commissat sic dei in-
dignacione prostrati sunt ut
insepulti iacerent et esca feris
et volucribus fierent Alij autem
qui innumerabilem multitudinem
hominum iniuste perimerunt membra
eorum paulatim de corpore ut
non fuit passura membrorum
qua quos occiderant nunc
punitorum et quorum iudicio
mariti iniuste perempti mulieres
vidue effecte multis orphanis
cum suis parentibus delicti quibus
preter orbitatem et mendicitatis
inserebatur et nuditatis nam
addebant impietati quod dee-
rat crudelitati ut eorum interfectis
omnes spoliaverunt et liberos
Nunc vero et eorum coniuges
vidue et filij orphani alie-
nis cottidie egent panibus
Nonne et videtis id testimonium

in ipis ee comptu q̄mnant
dei et dicētis Viduā et or
phanos nō sebat̄ q̄ si vex
abit̄ eos et ipi vociferatur
ad me exaudiā vociferacōes
eoꝝ et irascar aiq̄ et pimā
vos gladio et erūt coniuges
vrē vidue et filii vrī orpha
ni O indignū nephas O
scelestē facinꝰ o īnarra et nō
ferendi crudelitatis/ duo scel
sima et atrocissima vno pe
trantur in tēpore/ homicidiū
sit vt īnpimis succedit occi
duntur prēs et mariti vt
similius vidue spolientur
et orphanī et ita alterius
morti quisq̄ꝫ quis congaudꝫ
q̄ nō sit et ipē quoq̄ꝫ mori
turꝰ In tercio ergo deus hꝰ
mundi iudex crudelibꝫ ⁊ im
pietatibꝫ mouet̄ merito iu
diciū suū in quibꝫdā etiaꝫ
an̄ tpus ondit merito te
sibꝫ nec pn̄s nec futurā vita
conceditur quoꝝ nos nec
scleratū nec impiū i pn̄ti
in dei iudiciū euadē estieꝰ
admouem̄ exᵒ Sed hoc
magis sentire nos conue
tam diu vniq̄ꝫ dei pa
cia sustinere quāz diu pcō
ꝝ suoꝝ tīmꝰ finē eꝫ non
compleuit quo cōsumato e
um illico ptulit nec vlla
illi tam venia resuat/
Est aute crīu pccōꝝ modū
atq̄ꝫ mensuram dei ipeus

testio declarat ⁊ q̄ vnus
quisq̄ꝫ vel celerius uel tar
dius put pccōꝝ suoꝝ men
surā expleuit iudice eui
tissime dimittur q̄n zodo
moꝝ atq̄ꝫ gomoꝝ inti
tu atq̄ꝫ incendio qui sua
iā cōpleuerāt pctā ad ab
rahā loq̄batur dicens, Cla
mor zodomoꝝ ⁊ gomoꝝ
impletus est ⁊ pctā eoꝝ
vehemēt mag̃ cōpleta sē
De amorreis aute q̄ dꝫ
q̄ pctā sua dissimeāt qᵒ
multos annos quo supdicte
ciuitates concremate sunt
cōstat ee deletos nōdū im
pleta sut pctā amorreoꝝ
vsq̄ꝫ adhoc Quo exᵒ mai
festissime instruim̄ ⁊ doce
mur singulos s pccōꝝ suoꝝ
plenitudine consuari ⁊ ta
diu vt conuertātur sustinere
q̄ diu cumulū pccōꝝ suoꝝ
nō hīunt cōsūatū Nemo
igitur se fallat nemo de
cipiat semetipm Malos
deus nō amat neq̄ꝫ dilig
pccōres raptores crudeles
et impios Sed amat pios
bonos iustos et humiles in
nocētes et mites sicut sc̄p
tū ꝫ Qm̄ nolens deus
iniq̄tate tu es nꝫ hit̄ iux
te mal· Odisti o q̄ op in
q̄tate Vn̄a sag ⁊ dō abho
dꝰ Sꝫ ꝯ ās Q ꝫ qᵒ
videm ꝯ bonos et pice

cum malis Videtur quod illi non
pereunt sed vadunt / quia de ma
lorum consorcio et a persecutori
bus liberantur et ad eternam
requiem transferuntur Illi
autem plane moriuntur et pe
reunt quos de hoc mundo rece
dentes maiorum ad hoc iudicium
supplicium expectat et pena
Vocantur enim ante tempus iusti
et boni ne diucius vexentur
a noxiis Mali vero et impii
tolluntur ne bonos diucius
persequantur Iusti de pressuris
tribulacionibus et angustiis vo
cantur ad requiem Iniqui ve
ro de luxu operibus et deliciis
rapiuntur ad penam Illi eo vi
dent ut iudicent isti iudi
centur et in eis vindicte cele
brentur sicut scriptum est Iustus
si morte preoccupatus fue
rit in refrigerio erit et vi
vens inter peccatores trans
latus est et iterum placita enim
erat anima eius et propterea properavit
de medio iniquitatis eripere
eum et iterum cum impiis trahuntur
ad mortem illi autem sunt
in pace Vides ergo hanc
solucionem corporis iustis et dei
cultoribus requiem esse non
penam et cum dissolvuntur libe
rant eos potius quam puniunt
Et ideo ipsam solucionem qui
fideles sunt non metuunt
hanc venientem sed venire cupiunt

desiderant et exoptant per
quam sibi requiem exhiberi
intelligunt non penam Iniqui
vero et impii et suorum scele
rum conscii eam merito na
turali prudencia pertimescunt
per quam se ~~requiem exhibe
ri intelligunt non penam Iniqui
vero et impii et suorum sce
lerum conscii eam merito
naturali prudencia~~ se non
nesciunt iudicari / Et ut apte
hac racione reddita et excep
non oportet nos deo peccare pre
sertim cum non ignoremus pecca
toribus iudicium et in presenti et
in futuro servari Nec in
hoc nobis de nomine sancto et quip
piam nomine dicimus blan
diamur sed propter hoc credentes
iudicandos nos credamus si in
nobis fructum reddere alius
Nam si quis tam incredulus est tam
infidelis tam protervus tam ob
stinatus tam audax ut que
ventura sunt dei iram iudicis
indignacionem quasi non metuat
saltem humanam consuetudine
erubescat et videat quod bru
tus quam insipiens ille et quam
stultus ab ipsis eciam gentili
bus iudicetur cuius est tanta vani
tas fatuaque demencia ut sibi
nomen usurpet alienum
Eius enim tam vanus
et miser est qui se advocatum
dicat cum litteras nesciat Re

tam insanus et vecors ut se
profiteatur militem et nesciat
arma gestare. Nemo enim
cuiuslibet nomen sine causa sortitur
si sutor dicatur prestare est
ut calciamenta ab eo fiant.
Docetur quis faber aut
artifex hoc facit ipsius
artis precia ut sic negoci-
ans suo nomine nuncupetur.
Multorum enim exemplis agno-
scimus nullum sine actu nomen
sed omne nomen ex actu.
Tu ergo quomodo christianus diceris
in quo factum nullus
apparet effectus christianus
bonitatis et pacis integ-
ritatis et pacie castitatis
prudentie humilitatis et in-
nocentie et pietatis nomen
et tu quomodo illud usurpas
et vendicas et gratis cum
de tam pluribus rebus nec
parva subsistunt. Christianus
ille est qui non nomine tantum
sed etiam opere est christianus.
Christianus ille est qui non nomine
tantum sed etiam opere est chri-
stianus ille est qui exem-
plo christi nec inimicos
novit odire sed magis
adversantibus benefacere et
pro persequentibus et hostibus su-
is exorare. Nam quisquis
paratus aliquem ledere vel
nocere ille se christianum men-
titur. Christianus ille est
qui potest iustissima voce dice-
re neminem hominem nocui cum omnibus
bene vixi. Sed ne me ex
proprio sensu ista loqui quis
arbitretur aut credat aut
putet se facili debere contempni
qui sua pocius voluntate
quam legis auctoritate loquatur
iam nunc legis ipsius cuius
preceptis vite nobis aditus
aperitur tam veteris quam
nove legis mandata ex-
proferre et ondere quod deus
ab initio mundi humano generi
observare precepit in quo
semper placatus fuit vel
offensus. Lego enim protoplastus
adam qui primitus formatus
est de cuius iam nunc dominus
non est in exordio mundi
caym et abel fratres fuisse
germanos ex quibus unus
deo placuit eo quod innoc-
ens esset et iustus alter
vero quod nocens et iniustus
deo placere non potuit. De
mente nunc commemorate que satis
iustum fuisse scriptura
designat. Cum tamen iusticia
retulit ut nunc parente mor-

tem sciret sed ad imortalitate
de medio omni mortalium
reciperetur. Cui conmiratur
exemplo vnu iusti pluribus
peccatoribus deo cariorem
Noe quoque et ipse iustus
an iusticie meritu quid pro
stitit nouimus vt ipse cum su
is tm vita donaretur per dilu
uiu toto mundo dampnato. A
brahan quid pro fidei me
rito et iusticie consecutus sit
scriptura testatur hoc vz vt
illo in tempore solus ciuis dei
esset in terris qui solus ius
tus fuerat inuentus. Loth vero
hoc meruit vt pereuntibus cun
ctis a zodomitarum liberaretur
in medio / quid hec alia quam iusticie
meritu fuit / Longu est nos
ne per singula et omnia me
rita recensere / populum iudeo
rum quem ad se deus proprium ex se
mine abrahe pre ceteris gen
tibus pertinere preoptauit / quo
modo erudierit quem eum vt
sibi placeret facere et quid
obseruare preceperit / scire nos
conuenit / primo in loco quem de
licata regione in qua sem
per habitare consueuerat et
optauerat / prauaque deserta
in aliena prouincia scilicet in
egiptum fecit exulare / non
quidem sine causa / nec sine
dei prudencia / hoc enim esse

reor sed hoc puto esse racione
quod deus populum suum elegerat
ipsum erudire cupiens / pre ceteris
in cunctis operibus bonis scilicet in me
iusticie pietatis. Voluit eum
in extranea patria esse propter tempus
peregrinum et captiuum vt capti
uitatis miseria disceret et la
boris seu peregrinacionis quo
facilius postmodum misereri
peregrinantibus nosset / si ipse
ante peregrinacionis miseria
didicisset. Neque enim tam liben
ter peregrino miseretur et ad
uenienti sicut ille qui peregrina
angustia exitusque cognouit /
non sic hospitem et sine tecto
manentem in suo quis intro
ducat hospicio nisi qui ali
quando tecto indiguit alieno.
Nemo ita esurienti cibum
et sicienti potum dat quemadmodum
et ille qui etiam sitim esu
riemque perpessus est / Nemo
tam faciale nudum similiter co
perit vestimentis nisi qui nu
ditatis et frigiditatis no
uit miseriam. Neque sic mi
sero tribulato et laboranti
succurrit nisi vt ille qui tri
bulationum et miseriarum causa est
expertus et laborum. Meri
to ergo deus et iusticie et pie
tatis magister qui legem erat
eruditurus postmodum per
quam precepta sue pietatis et
iusticie omnium bonorum operum

pcepta conderet. Voluit eni
suis dim pssimas tribulatoz
et angustias in tra pegra a-
liena, q facilius posset in-
ferem talia sustinere et sic
suis obtpare madatis ut
putes eu fuisse bonu agri
cola qui anquā seme mit-
tat in tra ipaz arati et
rasta domat, ne qd illi tra-
ditus est seme peat, et
ita eciā deus ppl'm suu du
ru edomat et macerat qua
et salutariu seme madatoz
impatur. Denigz ob hanc
causaz ut euidencius clare-
at cum hoc ptulisse, deinde
prius intueamr madata
dicens. Aduena no vexa-
bit nec tribulabit eum,
fuistis eni et uos aduene
in tra egipti. et iterz legi
deus magnus qui no acci-
pit psonas sed nec accipit
munera faciens iudiciu
pselito et orphano et vidu
e dare panem et vestime
tu dilige qr et ipse fuisti
pegrinus in tris egipt.
Et alibi dr. Si aute mes
sueris fueris in agro tuo
et oblivisceris aspice manu
tua pselito orphano et vi-
due, et reuiter apud illa
erit ut benedicat te dns ds
in opibus manuu tuaz
et memor eris qm et tu
famulus fuisti in tra egipt.

Ideo ego papio t verbu h
Unde facile puidetur iudicaru
ppl'm atqz pnostatur ob hac
tam cunctis miseriis fuisse
afflictu, vt miseri alteri
sui doceatur exo. sicut scrip-
tum est, duxisti ppl'm tuu
per talia, qm oz eos iustos
ee et humanos. Qualr at
dns velit ee ppl'm suu late
ut arbitror pz et qmlz pos
set opibus etiam cometen
plibus pbatur exemplis.
Sed ne de manifestande ei
volutate paz videatur ee
qd diximus legis ecia et
pphaz pcepta iugamus
et quid deo placeat semp
q placuerit, et q crebrius
fieri et obsuari pcepit ve
teris tamqz noue legis, h
est, diliges dnm deum tuu
ex toto corde tuo et ex tota
aia tua et ex o vi tua et pxi-
mu sicut te ipm, legis ppha
tu hoc pmu et maximu
om ee madatu dni et sal
uatoris testio pphaz dicet
In hijs duobus madat
tota lex pendet et pphete
quod recidi no pt nec mu-
tari. In hijs duobz ma
dat ome tam leg quam
pphaz costare pceptum
et illa legem impleuisse
qui h custodierit adimple
Nichil eni aliud in lege
ueteri queritur quam

vt deum diligas et prox⁹
et vere ille legis consūa
tor sctūs ē qui nec in deū
nec in p̄mium p̄cat / Sed
quid deum et p̄miū dili
gere sit p̄tire et dissilare
minime conuenit / deū dilig
qui leges eius et p̄cepta e⁹
todit / deū diligit qui se vt
ipē deus sc̄s ēst et ipē sc̄i
ficat / Sicut scriptū est / Sā
estote q̄z ego sctūs sum do⁹
deus uē / deum diligit qui
illud p̄pheticū implet elo
quiū / Qui diligit dnm o
dite malū / dm diligit q̄ nō
aliena seu terrā plus cogi
tat q̄z celestia et dīna / de
em nō ē sctātis et iusti
et pietatis auctore / Et iste
deum diligit qui nō aliud
diligit quā q̄d deus dili
git / et non aliud opatur vi
detur / Quid em̄ sit dili
gē saluator declarat dnc
Qui audit v̄ba mea et
facit ea h' ē qui diligit me
Si igitur ille deū diligit q̄
q̄d p̄ceptū eius est facit
g° qui nō facit deum iste
nō diligit / Omnis vero q̄
nō diligit odit / Unde clare
et manifestū est ab eis
deum odiri qui sua man
data non sequuntur / de q̄bz
p̄phetam dixisse puto

Nonne qui oderunt te dne
od' odit p̄pheta iustus pecco
res iniustos et adulteros et
dei mādata sp̄nētes / Sed
a° in loco dicit / Vidi p̄uaric
et thab' ēē / Et iterū / Inīq̄s
odio habui / Vide ergo q̄
iusti quam integ' et quāz
sci ēē debeam⁹ / quibz ma
le conuersari nō licet / nec
male conuersantes agnos
cere / hoc btūs ap⁹ ondit
dicēs / cum nec panem fran
gi cū peccōribz p̄cepit / Si
quis em̄ fr' cognoīa' inter
uos fornicator tn̄ cp̄ns aut
auarus aut ydolorū seruiēs
aut maledicus aut ebriosus
aut rapax / cū eiusmoi nec
cibū quidē sumere conuenit
Sctm̄ igitur p̄plm suū de⁹
ēē voluit et ab omi contagi
one iniustiae et iniquitatis
alienū / talem eū quippe ēē
voluit tā iustū tam p̄cto
tū imaculatū / tam simpli
cē / ut nichil quod in eo ge
tes redarguere possent i
uenirent / sed q̄d admirare
et dicerent / Btā gens cui⁹
ē dns deus eius p.q.e.i
h.s. / et tales conuenit esse
dei cultores et seruos v'z
xp̄ianos / mansuetos / prude
tes / pios / irreprehensibiles
imaculatos / vt quibuscū eos
viderint stupeat et mire'

et dicat Vere hii homines
dei sunt ymo dii quorum ta-
lis est conuersacio Ita se
homo dei exhibere debet et
agere vt nemo sit qui eum
non videre uelit qui non au-
dire desideret Omnis qui
viderit eum hunc dei filium
esse credat vt vere in eo im-
pleatur illud conpletum sermo fau-
ces eius dulcedinis etc Na
si talem se exhibeat dei fi-
lius xpianus ut hiis qui
demonis ydolis etc deseru-
iunt conuersando efficiatur
equalis incipiet per eum de
blasphemari et dicetur de ipso
En xpianum dei seruum cuius
tam neque quis est cuius tam
mali actus et tam turpis o-
pacio cuius vita ipsa tam
scelerata tam luxuriosa tam
sordida et erit illius propheci-
e Nomen enim dei per vos
blasphematur inter gentes
sed ve illis per quos nomen
dni inter gentes fuerit blas-
phematum Sed pena perma-
neat credis deus enim a
nobis nichil magis deside-
rat et requirat quam ut
per actus nostros nomen dei
magnificetur ab omnibus
Sicut scriptum est Beati
sunt in sacrificium laudis hoc
est enim sacrificium quod deus

super omnes hostias requirit
et diligit ut per opera iusti-
cie nostre nomen suum vbique
laudetur et deus verus
esse ex actu suorum seruorum
et opere comprobetur Illi vero
deum diligunt qui non aliud
quam ut nomen eius glorificetur
exercent Quia non deus dilige-
bat ut potius diceret Quid
vero quod sit proximum vt se
ipsum diligere ut possimus
explicemus Quisquis ipius
cause expo loco breuiter
dixisse differatur cum dicatur
Quod tibi non vis alii ne fe-
ceris Dns est et saluator
in dicit Omnia quecumque voletis
vt fa. v. h. ead. et v. f. i. s.
Nemo est enim qui sibi ma-
lum optet ab alio fieri Iste
ergo proximum suum sicut
se ipsum diligit qui nec
mali ad eum optat quod sibi
non volt fieri Sed siquid
boni proximum pape ab om-
nibus optat et consequi
libenter impetitur Quia
non solum a xpiano queritur
vt malo careat sed ut bo-
num exerceat quia etiam si nichil
mali fecerint nec boni tamen
ad eterne vite premium
non admittitur sed gehenne
ignibus mancipatur Sicut
in Ewangelio dnm dixisse le-

gimus dixisse de hijs qui
nichil mali faciunt nec bonum
ad operantur. Discedite a me
maledicti in ignem eternum etc. Esurivi
etc. Sitivi etc. Hospes fui etc.
Nudus etc. Dampnavit eos
dominus non quia mala gesserunt sed
quia bonum non fecerunt, ideo
dampnantur, et ex hoc quisque
prudens et sapiens est re-
cognoscat quia spe de illo
habere possit qui versatur in
malis quando etiam illis vita
negatur perpetua qui nichil
mali fecerunt nisi quia bonum
non gesserunt. Neque enim hoc
tantum deus querit a nobis ut
mali non simus, sed ut ef-
ficiamur boni. Ex malis
enim operibus vocantur mali
ita econtrario ex bonis appellantur
boni, et duo sunt quibus vi-
detur eundem boni et mali.
Bonus deus cui omnes
bene conversantes deservi-
unt. Diabolus autem malus
cuius quisque qui male
operatur est famulus. Non
a nobis solum hoc postulatur
ut non vivendo male servi
diaboli esse videamur sed etiam
ut vivendo bene deo servire
videamur. Nam qui nec ma-
la operari videtur nec bona
cuius ille servus esse vi-
deatur ignoro, vel quod

ad vitam poterit aspirare per-
petuam quam benefaciendo non
meruit. Nemo inquit se ipso
sensu decipiat et illudat
nec prima estimatione seducatur
quisque bonus non fuerit
vitam perpetuam non habebit.
Quicumque enim iusticie et
misericordie opera non fecerit non
poterit regnare cum christo. Quisquis
non fuerit hwalus pulo
hospitalis benignus elemosinarius
gehenne non evadet incendium.
Deus malos non amat, non
diligit peccatores. Quisquis
malum fecerit inimicus est
dei. Quisquis sine dolo non
fuerit partem habere cum christo
non poterit. Nichil enim am-
plius querendum est nichil quod
desiderandum magis nichil plus
totis viribus affectandum quam
ut maliciam a corde suo ex-
cludat quam ut nequiciam intra
pectoris sui consciencia non
admittat quam ut bonitatem
teneat iusticiam servet, puri-
tatem mentis custodiat. Esto
igitur innocens si vis cum
deo vivere, esto simplex
si vis regnare cum christo
quid tibi prodest malicia
que in morte trahit, quid
nequicia que prohibet reg-
nare cum christo, qui se habere
extimat sicut scriptum est
Malicia neque disperdet illum qui
se habet. Si vis vivere cum

dr prophetam qui loquitur. Dic te
gnum xpi diligis audi quod
inearis adipisci. Quis est homo
qui vult vitam et cupit vi
dere dies bonos. Et statim
post hoc subiungit. Prohibe li
nguam tuam a malo et la. t.
n. lo. do. Tales homines honorat
deus ac diligit qui malum
nesciunt nec nouunt quorum
labia non loquuntur dolum in
quibus non nisi bonitas esse
videtur et puritas. Innoce
ncia enim est que nos commendat
deo simplicitas est que nos
facit regnare cum xpo. Quod
autem deus non nisi innocentes
diligat et hos velit esse coniu
nctos testatur plinius [illegible]
po in ps dicens. Innocentes et
recti adheserunt michi. Et alibi. Cus
todi innocenciam et vide equi
tatem quoniam sunt r. h. p. Cer
tum autem innocencia possit seu
conferat homini esse si sero scr
uetur propheta dauid testimonio
comprobatur. Qui cum genuit an pre
cessisset et postea se iudicari
non timeret ego inquit in in
nocencia mea ingressus
sum. Sciebat enim sibi ia
m non metuendum esse iudicium
quem innocencia egregie sero co
gnouit. Et alio in loco dicit
In me autem propter innocenciam
suscepisti. Suscepit pro
modum per mo[illegible] quem propter
maliciam ante repulerat
Insontes vero nec confundi

coram deo mane tu est cum dicat
Cunctos quem innocentes cus
todiunt iusticiam non confun
detur. Nichil enim deo dig
nius carius esse potest quam ut inno
cencia tota obseruatione teneat
licet quis in aliis operibus
deuocius appareat si tamen non
habuerit innocenciam frustra sibi
de sua deuocione blanditur.
Si illam videris etiam sub ve
teri lege degentibus quando adhuc
inimicum licebat odire obs
eruare preceptum est innocenciam
quam te nunc agere conuenit karissime
qui etiam inimicos iuberis
amare. Nec enim innocens
nouerit vel cum poterit
esse malus qui inimicis pre
cipitur esse bonus. Sed tu
forsitan et proximum odis
tum nec extraneum odisse
conceditur et fratrem persequeris
qui amare preciperis inimi
cum et xpianum te esse credis
qui nec noui nec veteris
testamenti precepta custodis
Sed ne sine causa karissime
te estimes et de solo nomine
timet blandiaris qualem
te esse oporteat audi apostolum
dicentem. Qui furabatur iam
non furetur magis autem
laboret manibus suis quod
bonum est et habeat unde tri
buere possit necessitatem pati
entibus. Omnis sermo ma
lus non procedat de ore vestro sed

siquis bonus est ad edifi
catoz fidei vt det gratz audi
entibz 7 nolite spm. s. dei
in quo signati estis in die
redempt Estote aute inui
cem misericordes benigni dantes
inuicem sicut deus donauit uob
Estote imitat dei sicut filii k
et ambl in dil qua xpc dile
xit uos 7 td semz p nobis
obl et hostia deo in od sua
uitat Impudicia a 7 o.i
mundicia et auaricia no noi in
vob / hc aute scitote q omis
impudicus a inmundus a
auarus qd est ydolorum ser
uitus no et h in reg xpi
et dei Ille igitur se in
to iudicet xpianum qui h
pcepta custodit q e s[tu]us
pudicus et humilis 7 iust
q i inne 7 iustitie operibus
conuersatur Nam tu illu
xpianu putas in q nlla
xanitas est actus in quo
conuersatio nulla iustitie
sed nequicie impietatis 7 sce
leris Illum esse xanu
putas qui opprimit mise
ru qui pauperem grauat
qui res concupit alienas
qui vt se diuite faciat
ples fat indigetes / qui
lucr gaudet iniust / qui
laboribz alienis cibum
capit cui os assidue in

olatur medacio cui labia
non nisi indigna et obsce
na 7 scelesta loquuntur 7
turpia qui cum liberatur
distribuere sua inuadit a
liena 7 ad ecclesiam tus cu
dent accedit 7 teme 7 in
fortunate i pias ma9 expa
dit in celum illicitis rapinis
7 innocetu cruore viola
tas 7 illo ore sacrilego 7
polluto quo paulo ante
fla fuerat locutus 7 tunc
pia preces ad deum effundit
tur q nichil mali cosci9
sit preces fundit Quid
igitur agis impudens et
miser quid te maiore p
catorem eme efficias quid
deo preter contemptu 7 in
iuriam irrogans quid ad
accusanda celerius ira tem
pore tue sceleratas ad de
um porrigas ma9 ad qs
ille hic respicat qui non
nisi scas ma9 sibi iussit
offerri Quid ore illo dm
rogas quo paulo an locu
tus es male an cum mul
tiplicatur tn abhominant
preces sicut scriptum est
Cum extenderitis ma9 uer
tam faciem meam a uobis
7 si multiplicaueritis or n
ex Manus enim vre plene sunt

sacr̃e lauam̃ et mudi es
tote et auf᷑ neq̃ a cor vi
dũ sibi ille ꝯstitus ee̾ dz et
ctus et sue innocẽcie fid⁹
qui ad deũ manus extendit
et porrigit innoxias cum
ap̃ꝯ dicat Volo autez vos
orare in om̃i loco leuãtes
puras manus Ille autem
ad deũ merito extollit ma⁹
ille preces bona cõsciãa fund͛
qui pt dicẽ Tu nosti dñe
quã ste q̃ innocentes quã
pure sint ab om̃i fraude
et iniuria et rapina quas
ad te expando manus q̃
iusta quã imaculata labia
et ab om̃i mẽdacio libera q̃⁹
ẽ vt m̃ miserearis preces fu
do h̾ pt impetrare quod
postulat Gcio em̃ quos i
ta nequicie et auaricie pro
funda caligo cecauit vt cum
illis prospe successit q̃ a͛
pauperem per potenciã vin
cerint a͛ innocẽtes falsis tes
tioniz a͛ inferiorũ virtute
sua superaũnt aut furtum
fecint vel rapina deo gr̃as
agant quo opitulante ta
liã peticisse se credũt ⁊ ui
dicent deum iniquũ et pu
tent eũ scelerũ fuisse par
ticipem Stulti et miseri
et ideo suis iniq̃tatibz ex
cecati vt non intelligant
deo nõ posse placere q̃d

prohibet ⁊ q̃ vnũ crimen
non satis sit mihi. adhuc
malẽ sẽciendo de deo add
ciant et reliquũ Alij vero
per hoc iustificari se exti
mãt q̃ de sba pauperũ exi
guã elam faciat et de eo
q̃d plurimis abstulimt vni
ẽ im᷒ largiuntur alatur
vnus vnde plures esuri
ut ⁊ de multoꝝ spoliis
pauci teguntur Non elem
elam querit deus nec vi͛
pietez vni de alterius cru
delitate p̃stari Melius
est em̃ dio nõ facẽ elam
q̃ plurimos denudare ⁊ vni
vestire Illã autẽ elam
deus approbat q̃ de iustis
laboribz iustitiã ⁊ de liba
et de tuis iusticie fructibus
Nã illã abhominatur q̃ rep
bat elam que de lacrimis
pruñ alienis Quid em̃
prodest vt te benedicat
vnus cũ plurim maledicit
vel quid confert tibi elã
que de sba ꝓcedit aliena
Aenecũ times q̃ deus nõ
heat vnde suos pauperes
pascat si tu aliena diri
pias Alios autez nõm
quos ita insipie et ipru
dencie tebrosa ignorãcia
fallit vt fidem quã hñe
se silant sine opribus
iusticie apud deum cen

sciant presumunt et hoc eius
dis genere sine metu cri-
mina nephanda committunt
cum credunt deum non crimina
sed perfidie tantum ultorem et eius-
modi non solum seipsos per-
se contempni sunt sed et a-
lios in quibus nullum dine-
dine sancte lux est suis ma-
lagiis implicare et imple-
tur in illis saluatoris me-
ssia dicentis Cecus si ce-
cum ducit ambo cadunt
in foueam Nam si non
crimen sed sola perfidia dam-
natur ergo securi peccatis
et liberi et sine eo credit de
mandata iusticie si sola
fides sine operibus iusti-
ficare potest Unde hec tam impius tam
sceleratus tam perfidus in-
iquitatis error obrepsit
nescio Nisi forte ex illis
qui in lege veteri populum
seducebant et secum simul
eterne morti ac perpetuo
tradebant interitui de quibus
scriptum est Nolite audire
sermones eorum qui prophe-
tant vobis quia et ipsi
vani sunt et visiones
a corde suo loquuntur et
non ab ore domini dicunt
dicunt enim qui repellunt
verbum domini pax erit
vobis et omnibus qui va-
dunt in pravitatibus suis
Omnis enim qui vadit in er-
rore cordis sui dicit Non veni-
ent super me mala Mul-
ta quidem nobis ymmo tocius
legis testimonia adherent quibus
perfidorum erroribus destruere
ac sepellere poterimus Sed ne le-
gentes diucius fatigemus suf-
ficiant pauca de plurimis Re-
spondeat michi ille cuius
talis est sensus Adam a
deo factus est homo in
primo statu mundi cum ipse
perfidie aut peccati causa dampna-
tus est in quo utique nichil
incredulitatis fuisse invenio
sed solam inobedienciam cuius
causa dampnatus est ille et
nos dampnamur suo exemplo Ca-
yn vero non perfidie causa sed quia
fratrem intemerat condempnatur
Sed pluvia et inundus hic mundus
ut diluuio interiret non perfidi-
e tantum logo sed criminum
Zodoma et gomorra ut re-
pentino concremarentur incen-
dio nullam causam incredulitatis
invenio nisi peccatorum et scelerum
ut scriptura euidentissime
demonstrat et dicit Homines zodomite
mali et peccatores in conspectu
dei erant valde populus ipse
indicatus ut tam frequenter
intrare videtur et concupi-
scencie pactum prestabat
Sed dicit aliquis veteris legis

tum testamentum non accipio nisi
in et novum testamentum extra ptu
lens. Accipe sapientiam et ana
quos apostolica sententia non perfidie
crimine sed furti et mendacii con
dampnavit. Efforsan dicendum est.
Quid ergo apostolus dicit: Ar
bitramur iustificari hominem
per fidem sine operibus legis.
Non qui hoc dicit. Lego hunc
absente dampnasse quod uxorem
prius acceperat. Intelligenda
est igitur scriptura que sapienti
bus convenire videtur in
omnibus et non nisi solum
hiis a quibus minime intelligitur
discrepare. Iustificari homi
nem per fidem sine operibus
legis apostolus, sed non sine illis
operibus de quibus alium apostolum audi
o dicentem: Fides sine operibus
mortua est. Paulus enim
apostolus de operibus legis locu
tus est, hoc est de circumcisione
carnali et neomeniis et sabbatis
et huiusmodi ceteris que lex fieri
iam precepit, que Christi tempore non
erant necessaria, et non de operibus
iusticie loquitur, quia qui non
facit opera iusticie mortuus
est quamvis simularet se fidelem
esse. Sed dicit quis verba apostoli dicentis:
Corde creditur ad iusticiam, ore autem
confessio fit ad salutem. O stulte, in hoc
tempore baptismum opus impleri
quod baptizetur quis so
la confessio designatur et

fides. Nam quid prius bap
tismum lavacri prodest si non
iusticia sequitur, sed sola fi
des; baptismo enim peccata ablu
it fides dum tenetur si deinceps
peccandum est abluisse quid pro
dest. Audi quid dicat dominus homini
semel sanato: Ecce sanus
es iam, noli peccare ne de
terius tibi quid contingat.
Hoc et beatus petrus apostolus
manifeste docet eos scilicet ad deteriora
evenire qui post agnitam
viam iusticie peccaverint ac
dicit: Si enim refugientes
coinquinationes mundi in cog
nitione domini nostri et salvatoris
ihesu christi hiis rursus implicati
superantur, facta sunt illis
posteriora deteriora prioribus.
Melius enim erat non co
gnoscere viam iusticie quam
post notam retrorsum con
verti ab eo quod illis tradi
tum est mandato, sicut canis
reversus ad vomitum suum et sus
lota in volutabro luti. Hoc
et beatus apostolus paulus testa
tur et alloquitur hominem post
baptismum sanctificatum pristino er
rore peccantem non sine
ingenti pena conservari di
cens: Impossibile est enim
eos qui semel illuminati sunt
gustaverunt etiam celeste donum
et participes facti sunt spiritus
sancti; gustaverunt nichilominus

lo9 donu dei vbu vtutes
q9 seculi venturi postqua
plapsi sunt rursus p pmez
reno cruc sibiz filiu9 dei
Cr uedã ad saluatore ac
cessisse et intirogasse quid
faciendo vitã eternã pci
peret In ew° le7 Cui ita
rnsum est a dno. Si vitã
vis hre serua mandata
Non dixit hya tm fidem.
Nam si sola fides quit
supflue iubent7 madata
tenere Sed ego dnm ad
supflun pcepisse no dicã
Sed dicãt illi qui petim
do iam filii peccatois effc
sunt et in hoc tm solaci
um se hre credut si alios
secum potint ppetua mor
te dapnare Nam si deus
pctorem no punit vbi e
illud pbicat Si vix iu
stus saluus erit pctor et
impius vbi pmanebit
Et alibi Vt7 m pctores
pibut. Et itez Desiciant
pctores a tra 7 iniqui ita
vt non sint Et rursum
Sicut fluit cera a f. ig
sic p. p°. a f. dei Nullu
hoc tm incredula 7 infi
delem in loco sed audio
pctores cõdepnare 7 sal
uatore mm quoda in lo
co dixisse lego No oib9 q

dt m dne dñe 7c sed qui fa
cit volutate pris mei q i cel
e Vtiqz xpm credebat qui e
u dnm nuncupabat sed nuq
illis celestis regni ianua no
pandituir qz illu ore cõfite
tur q3 fcis abnegat Negare
aute deu fcis no mi9 est
q3 negare vbis dt em ap9
Confitetur se nosse deum
fcis aute negat Et dnm9
in ew° Multi dicet m in
die illa Dne none in noie
tuo demoia eieci9 none in
noie tuo vtutes mlt fecim9
Dicã illis nuqua nos cog°
ui discedite a me 7c. Vsqz
qd isti dnr credidisse ut et
vtutes in noie dni opare
tur nec tame fides eis p
fuit qz iusticie opa no fe
cunt Vtiqz si sola fides
pdesset cur illi cu angelis
sathane in ppetuu gehe
ne ignibz mancipatur q
no pfidie ca sed qz boi m
chil fecant iudicatur Sc°
scriptu est Et dicet rex eis
qui ad sinistra eius sunt
Discedite a me maledicti
in ig. e. qui p. e dya° et
an e9 Esuriui eni 7c qz
no credidistis m non dixit
Vnde nobis datur intelle
cti no incredulitatis causa
sed bonorz opm sterilite
tes ee dapnatos Heo G°

alterum decipiat neque sedu
cat sed nec ab alio seducatur
nisi quis iustus fuerit vi
tam non habebit nisi quis in
omnibus xpi mandata serua
uerit partem non potest habere
in ipso nisi quis in omnibus terre
na despexerit diuina non
capiet et nisi quis humana con
tempserit non poterit possidere
celestia nec quisquam xpianum
se iudicet nisi qui xpi doc
trinam sequitur et imitatur ex
Sed tu illum xpianum putas
cuius pane nunquam saciatur
esuriens cuius potu nul
lus sitiens extinguitur cuius men
sam nemo cognoscit sub cu
ius tectum nec aduena nec pe
regrinus aliquando succedit cuius
veste nudus nec tegitur
cuius auxilio nullus pauper
fouetur cuius bonum nemo
sentit cuius imitari nemo
noscat quia in nullo imitatur
bonum sed deridet potius
et subsannat Absit vt
huiusmodi xpianus dicatur Absit
vt dei filius possit appel
lari qui talis est xpianus
ille est qui viam xpisti
sequitur qui xpm in omnibus
imitatur Scriptum est enim
Qui vult in xpo ma
nere debet sicut ille am
bulauit ambulare xpianus

qui iniuriam facit qui omni
no nescit iniuria qui op
primit pauperem xpianus est
qui subuenit indigentibus
miseris qui cum merentibus
meret qui dolore alterius
proprium sentit qui ad fletum
alterius fletibus prouocatur
cuius domus ianua nemini
clauditur cuius mensam pauper
non ignorat cuius dona
cunctis offeruntur cuius bonum
omnes norunt a quo nemo sen
tit iniuriam qui deo die
noctuque deseruit qui ince
ssanter eius precepta me
ditatur et cogitat quomodo pauper
mundo efficiatur ut deo lo
cuples fiat qui inter homi
nes habetur humilis vt coram
deo et angelis gloriosus ap
pareat Cuius in corde suo ni
chil simulatum et fictum habere
videtur cuius simplex et
immaculata est anima cuius
est consciencia fidelis et pura
cuius tota in deo mens est
cuius omnis spes in xpo
est qui celestia potius quam
terrena desiderat qui humana
spernit ut possit habere diuina
Nam hijs qui hoc seculum
diligunt et qui in presenti tempore
gloriantur et complacet audi
quid dicit Nescitis quia ami
cicia huius mundi inimica est

dei et qui uolunt ee amici
huius seculi inimicus dei
constituitur. Hec est soror di
lectissima quod xpianum agere
conueniat prout potui ex
plicaui. Si ergo omnis que vidua
dicitur talis esset oppor
tune tue prudentie est esti
mare quale te tu viduam
debeas exhibere quod cunctis
bene consideratibus oz esse
exemplum. Trina autem viduarum
ee genera te credo non ignora
re. Unum quod perfectum est celesti
premio destinatum que intui
illius de eiusmodi vidue deo
orationibus et ieiuniis die no
ctuque deseruiunt. Aliud vero
genus quod filiorum curam vide
tur habere et deo non tamen acceptum
vel dignum nec tamen pene
obnoxium. Tercium autem genus
est in epulis et diuiciis
quod eterne morti sua
et pene. Scriptum est. Vi
duas honora que vere vi
due sunt. Iste prime et
vere dicuntur vidue que iube
tur a tito sacerdote. vel a
thymoteo honorari. Secunde
sunt quibus exhiberi non
iubetur honor nec tamen vita
negatur de quibus dicitur. Que
autem filios habent et nepo
tes primum discant domum suam

citare et parentibus gratiam redde
pauperibus. Ille autem tercie
sunt de quibus scriptum est
Vidua que in deliciis est viuens
mortua est. Unde intelligi
datur. Non omnes viduas ee
equales nec eas deo placere
que corpore tantum vidue videntur
non opere. Quales autem ee
debeant vere vidue dicit apostolus. Que
autem vera est speret in deo
et instet orationibus die et noc
te. Nec id prius uolo quod quam
apostolus veras viduas nominat
demum cum ee et flat
hec est actu mente conuersatione
et corpore. Et alibi vidue vere
et electe et conuersationem ac
tusque describit idem apostolus
dicens. Vidua dicatur que
fuerit in operibus bonis
testimonium habens et si filios e
ducabit quod subiciatur deo.
Si hospites recepit si sanctorum
pedes lauit. Si tribulationem
pacientibus subministrauit si
opus bonum secuta est. Hac
esse veram viduam indico
cuius talia sunt opera. Illa
vero quo se xpi viduam
dicat que in nichil tale opera
est. Sed sunt alique vidu
e diuites nobiles et pote
tes quibus forsan videtur
indignum ut filios deo et
non seculo educarent et

hospicio recipiat aduenas
aut sanctorum pedes laboriosos
lutolentos et horridos de-
licate et mundis manibus tan-
gant Sed nec digne tales
erunt in futuro tempore sanctorum esse
consortes nec partem [illegible]
habere cum eis quos in presenti
spreuerunt et quos suscipere
noluerunt et quorum plantas
suis manibus contrectare hor-
ruerunt qui Christum spreuerunt qui
cuique eius famulos spreuit
Sicut ipse dicit Qui uos sper-
nit me spernit Marie ma-
gdalene ut Christi pedes la-
uaret lacrime habundanter
manauerunt Nunc autem temporis feminis
et uiduis ut pauperum pe-
des lauent ipsa aqua defi-
cit Tu ergo sanctissima
et prudentissima femina ne ue-
lis imitari harum que cum
audent malefecerint bene
facere erubescunt et con-
funduntur iuste uiuere que
non sunt confuse peccare
et que se ultro morti ob-
tulerant nec in ueritate uiui
ad uitam que hominum risus et
fabulas et subsannationes
pertimescunt quibus carius
est miseris hominibus placere
quam Christo Sed esto talis
qualem te deus esse precepit

qualem apostolus iubet ex-
hiberi Christo Vidua esto sta-
bilis et quieta et omne
opera iusticie quam modesme tex
exercere et quisquis te in
improperium habeat quis sub-
sannet et irrideat tu tan-
dem plateas et que sunt se-
gregans ante ora incessa-
biliter deum tui meditare
mandata orationibus et psal-
mis intende ut si possi-
bile nemo te aliquando nisi le-
gentem inueniat aut ora-
tem et cum fueris talis
omnium memento quantum tamen ut
quod tibi presentes parare non
possumus conferas absen 6

Explicit Augustinus de uita
Christiana

Quid est quod dilectus
meus in domo
mea fecit scelera
multa Ieremias xj capitulo Venerabilis
hugo presbiter de archa noe di-
cit Domus dei totus
est mundus domus dei
ecclesia katholica est domus
dei est quelibet fidelis anima
Sed aliter mundum inhabitat
aliter ecclesiam aliter animam
quamque fidelem autem In
mundo est ut imperator in

regno In ecclesia ut piscis
millias in domo In anima
est ut sponsus in thalamo
Ex quibus autem colligitur
quod triplex est domus domini
videlicet generalis spiritualis et
singularis In prima loca
tus est ideo dilectus homo
naturalis ad presidendum crea
ture deumque colendum In
secundum vocatus est dilectus
deo homo spiritualis ad re
sistendum male nature prime
quam secundum In tercia deputa
tus est dilectus deo cere
monialis ad insistendum
cure sponsi cuiusque regendum
Sed quia quilibet istorum in do
mo sibi commissa plurimas
committit negligencias et
mala multa iusta est prophete
querimonia dicentis Quid
est quod dilectus etc Iusta q
domum Iustior contra se
cundam Iustissima et gra
uissima contra terciam Di
co primo quod est domus dei
generalis in qua etc In hac
domo de qua dicit apostolus
In magna domo domini
non solum vasa aurea et
argentea sed lignea et fi
ctilia 2a Thy. 2o locatus
est dilectus deo homo naturalis
quem a deo dilexit ut fa
ceret ipsum ad ymaginem
et similitudinem suam Gen. 1o
Minuerat eum paulominus
ab angelis gloria et honore
coronasti eum et constituisti eum
super opera manuum tuarum Sed
quanta et quanta innumerabilia ma
la hic dilectus in domo domini
committat nec dubitat qui
aduertat tot hereticos et
scismaticos et paganos qui
etiam si cognoscant deum non
sicut deum glorificant et gra
cias agunt sed mutauerunt
gloriam incorruptibilis dei
in similitudinem corruptibilis yma
ginis hominis et volucrum et
bonum quadrupedum et serpe
ntum et coluerunt et seruierunt
creature pocius quam creatori
Ut dicitur Ro. 1o Patet ergo bre
uiter quod nichil nobis de hiis
que foris sunt iudicare quod
iusta sit contra dilectum totum
videlicet genus humanum prophete
querimonia cum dicat Quid est
quod dilectus etc 2o dico quod est
domus dei spiritualis in hanc
domum quam exprimit propheta
Ps. 92 Domum tuam deme
decet sanctitudo vocatus est
ille spiritualis homo renatus
quod videlicet ex spiritu rena
tus Iuxta id Joh. iii Ni
si quis renatus fuerit
ex aqua et spiritu sancto non

ut intraret in regnum dei Sed
et natum est spiritu spiritus est vo
catus est inquam non ut pro
concupiscencias suas carnis sed ad
mortificandum membra sua que
sunt super terram vel ad
refrenandum illa Nam in ipse
tum qua eramus filii ire
sicut et ceteri Ephe. ii. Ad
sequendum christum ut quemadmodum
ille ambulauit et nos am
bulemus i. Io. ii. presertim
cum eum intantum dilexit ut vl
tra omnia predicta dilectionis
indicia fide desponsaret Osee
ii. lauaret et redimeret sangui
guine Apoc. v. Corpore
suo precioso cibaret Mt. xx.
Accipite et manducate hoc
est corpus meum Hic a do
lentis quanta committit sce
lera quis narrabit Pa
ciuntur pericula regunt ciui
tates multorum et fundunt in
iquitates Mt. xx. fides sine operibus mortua est
Iaco. ii. Intramus ec
clesias missas audimus de
christo loquimur de christiano nomine
gloriamur sed non est nisi tu
nica Ioseph i. apparatus exte
rior filium ad fera pessima
deuorauit non est veritas
non est misericordia non est sciencia dei
in terra Maledictum et menda
cium furtum et homicidium
inundauerunt Osee .x.

Que est vanitas aut
voluptas quam pagani
vel infideles exerceant cum
non parem aut maiorem
habeant christiani hoc solo ex
cepto quod non tamen generaliter negant
christum ore vel aperte fidem
impugnant Nonne equalem
vel maiorem cum paganis
curam carnis habent pompa
in vestibus superfluitate in
cibis et potibus bestialitatem
in luxu fraudem in commerciis
in verbis dolum auariciam
ad pecuniam ambicionem ad ho
nores et ita de aliis viciis
que apostolus olym periculosis
in temporibus predixit esse fu
tura Hoc autem periculo
experimento cognoscimus completum
pericula Erunt inquit homines
seipsos amantes cupidi e
lati superbi blasphemi pa
rentibus non obedientes in
grati scelesti sine affectione
sine pace criminatores in
continentes immites sine be
nignitate proditores tumidi
voluptatum amatores magis
quam dei Et quod hec de christi
anis malis intelligi debeat
innuit cum subdit habentes
speciem quidem pietatis virtu
tem autem eius abnegantes
ii. ad Thi. iii. Vnde beatus
Bernhardus in sermone
de paulo Nunquid q

gratiarius est xpm prosequitur qui ab eo utique xpiani denominatur. Amici tui deus et proximi adversum te appropinquaverunt et steterunt. Convicium videtur adversum te universitas populi xpiani a minimo usque ad maximum a planta pedis usque ad verticem non est sanitas ulla. Hec ille. Quanto ergo xpiani maiora beneficia et plura receperunt dilectionis indicia et de illis ingrati equalia vel maiora gerentibus committunt crimina tanto maior iustior et gravior est contra eos prophete querela dicentis. Quod est quod dilectus etc.

¶ Dixi tercio quod est domus singularis pro qua est deputatus homo deputatus deo cetus clericalis ad gerendum curam sponseque gerendum regendum. Hec est domus quam sibi sapia edificavit ut dicitur Prov. ix. Etenim anima iusti sedes est sapientie. Pro hac ornanda custodienda et dirigenda deputatus est status clericalis deo singulariter predilectus eo quod ipse ipsum ultra omnia alia dilectionis indicia pre aliis specialiter tribus particularis donavit videlicet excellenti sublimatione singulari educatione et preciosa recommendatione. ¶ Primo quidem sublimavit eos dignitate praxia officio videlicet sacerdotali quod omnibus dignitatibus et officiis esse constat altissimum. Cum enim officiorum dignitas et distinctio penes actus et actuum capiatur penes obiecta. Quod enim obiectum est dignius cristi corpore. Cuius actus exterior huius vite sublimior et honorabilior ac dulcior esse potest consecratione eiusdem et attrectatione corporali. Unde b. bern. in tractatu de sacerdotali dignitate. Credimus inquit quod non est potestas post deum sicut est potestas vestra. Certe super potestate vestra stupet celum miratur terra contremiscit homo veneratur plurimum angelica celsitudo. Et paulo post. Hec est vera cumulata gloria hec est vere thesaurus indulgentie. Hec est vere superexcellens gratia sacerdotibus minibus (?) hic et aliis divinitus porrigere. Hec ille. ¶ Secundo sublimavit deus sacerdotes singulari sustentatione. Voluit enim eos de talibus sustentare que sua essentia non solum generali et communi rerum omnium conditione sed spirituali quadam oblatione sanctificata et ad gloriam dei deputata ut sic se clericorum diligere singulariter

onderet que de sua et sibi
parte debita mitteret Unde
nu. xviii° dr̄ Dixit dn̄s ad
aaron et ad filios suos / nō
habebitis ptes int eos / ego
pars et hereditas tua in
medio filioꝝ israhel Nec
eni aliud habet ecia q̄ de
quo a° viuimꝰ nisi q̄ de
institucione supna deo ob
tulerut hoies uel adhuc
offerūt hic p̄· q· z· Nulli
dicitur nulli licet ignitur de
q̄d dn̄o consecratur siue fuerit
ho uel aial siue ag' sēm sco
rū erit dn̄o / et ad ius ꝑti
net sacrum ꝓpter q̄d in
excusabilis erit omnis homo
qui a dn̄o aufert vastat
invadit a' eripit hec ibi
Et q̄ de isto qui dei ptem
quasi dpa° dat et male co
sumit Sexto deus subli
mauit viros ecclasticos ꝑ
ciosi comedere Siquidē
commisit eis preciosissimū
thauꝝ meus g̃ ei thau
tuꝫ est ubi cor appo· mt.
vi· Ubi thaurus tuus e'
et cor tuū / huana aima
ꝑmaximꝰ est thaurus / ꝑ
cuius redempcōe ꝓprio fi
lio nō pepcit Sed pro no
bis tradidit illū Ro· viii°
Un btūs Ber· in meditacio
bꝫ Totus mundus iste ad
vnius aime pciū estima
ri non pt̄ nā vtiqꝫ pro
toto mūdo deus aimaꝫ
suā non daret quā ꝑ aiā
huana dedit Sublime g°
est aie pciū / que nō nisi
xpi aiā redimi potuit /
huc thauꝝ tā preciosum
s' tā carū hac sponsaꝫ claꝫ
ricis commisit et ꝑsertim
platis quasi cuilꝫ plato
de subdito dicens Illud iii
Re· xx° Custodi viru istū
qui si lapsus fuerit de
manu tua / erit aiā tua ꝑ
aiā eius Sed quō erit aiā
vnius plati pro mille q̄s
negligit / n̄ q̄ pro culpis
oim punietur Unde dr̄ eze
chielis· iii° Sāguinē eius
de manu tua requirā / q̄
vtiqꝫ nō faceret si nō in
manus suas aiam subdi
ti comedisset Contra hūc
aut ꝑ aliqs dilcm iustisse
ma et grauissima ē. ꝓphe
querela dicetis Quid est
q̄ di· ee· Qa vltra ꝓpa
pcā ecia ꝑ ea est pcāta
que aliꝫ faciunt quasi cā
et fons et radix et causa
Ne dū apud fideles sed
ecia infideles Apud fide
les quidem ut testa· btūs
Johanes os̄ aureus i° ait
Quō salua° in die pat
marꝫ in in veneno in

traunt in tēplū sic inquies
hoc erat boni medici ut in
gressus ad infirma tant[um]
sanadaz p̄mū ad origine
passionis intenderet nā si
cut de tēplo ome bonū fit
et ome malū p̄cedit Que
admodū medicus qui p̄m
ingreditur ad infirmos sta
tim de stomacho interrogat
et eū corrigere festinat qz
si stomachus sanus fue
rit totū corpus validū ē
Si aut dissipatus fuerit
totū corpus infirmū ē Ita
si sacerdotiū integrū fuerit
tota ecclīa floret Si autē
corruptū fuit oīm fides ē
marcida Et paulo post
inquit Quemadmodū cū
videris arborē pallētē foli
is marcidam intelligis qz
aliquā culpam habet circa
radicē Ita cū videris p[opul]m
indisciplinatū et irreligi
osum sine dubio cognosce
qz sacerdotiū nō est sanū
Hec ille Apud gentiles et
iā blasphemia diuini nomi
nis gentes a xp̄ianorū ma
la vita p̄cedit vt ait btūs
aug[ustinus] in li[br]o de vita xp̄iana
Si se talem exhibeat dei
seruus vt hiis qui deiino
minis ydolis deseruiunt
conuersando efficiatur equa
lis incipiet per eū deus

blasphemari et dici En
xp̄iani dei seruū cuius tā
nequā cōuersacō ē vita
tā impia tam scelerata
luxuriosa tā sordida Et
qz illius p[ro]ph[et]e ē reus nōē
dei per uos blasphema
ntr gētes Cū g[ra]o ep̄p ē
cū qz ē cū tali mali tiz ē
nec imunes ē sacerdotes a
pctīs gētiliū ex quo xp̄ano
rū scelerib[us] cām prebent
hoc aut contigit tripliciter
vz negli[gen]do debitā correcti
onē scandalizando p male
bitā lucroz seducēdo p pes
tiferā suasionē p̄mū fa
ciūt pigri et mercenarii 2m
mali opari 3m lupi et
fures p̄mi neglectores
2i corruptores 3ii subuer
sores Illi non sanant
nec malū impediunt Isti
infirmant et bonis obice po
nunt Sed vltimi directe
mortificant et bona sub
uertunt De p̄mo qz mi
cenarii et neglectores
pctīs homi occasionē pre
bent negligēdo debitam
correctionē De q[ui]b[us] d[icitu]r Io
x[.] Mercenarius videt lu
pū venientē et fugit qz
mercenarius ē vt ait
Gg[regorius] oml[ia] ev[angeli]orum Xi m Qui
cultū aiarū nō querit tē
poris comodis inhiat pla

ciones honore gaudet / te
palibz lucris pascitur / im
pensa sibi ab hominbz reue
rencia letatur ille ergo videt
lupum venientem et fugit / lu
pus venit qn presumptem
malorum boni tribulatur
Sed mercenarius fugit
qn ut ipe quietem et comodu
suu habeat / alios tribulari p
mittit / fugit vtiqz ta remo
te / quantu distat tribulacio a
quiete / vtinaz in tpibs m
cenarii no plus fugerent q
lupu veniente viderint Sz
quicquid dolor ad flatu verbi
ad aures sonitu / ad solas
scz tyrann minas
fugiunt. Fugiunt inq vt ait
Greg no mutando locu sed
subtrahendo psidiu / fugi
unt quia iniusticia vident
et tacent / fugiunt et delin
quendo iusticia ne pdat pecu
nia Vn eciam Eze. xiii
c. Non ascendistis ex ad
uerso neqz opposuistis vos
muru pro domo dni Rs
est enim qui se malis et ma
liciis viriliter opponat / q publice
peccantes arguat iusticiaqz
defendat et teneat Non
sunt pro pplo dei hoc tpe
defensores in murus ereu
et forte Sed siles maceri
e depulse et parieti inclinato
Neq enim contra malorum

det audaciam si no videret
tanta silacioz et timiditate
in clericis et precipue prelat
Sed audiat prelatus huiusmodi
negligens qui delicta non
visitat / dispersa no querit
collecta non sanat et q stat
no nutrit Sed carnes
pinguiu comedit / exclama
tor ymo exprobator prophe
zach. xi. O pastor et ydo
lu derelinquens grege Quid
enim ydolum nisi quedam
ymago surda et muta ad se
honu inutilis et tn in altari
posita vel alter hens speciem
et locu occupans dm tollat
exhibicioe oris Recte ergo
ydolu prelatus dr qui
vice dei positus hore acci
pit Sed surdus ad clamores
miserorum et paupm et mu
tus ut no predicet vbu
insistet optime / oportune
increpet / arguat in ore
predic / obsecret in oi pa
cia et doctrina sicut gentiu
doctor in vinus pastoris
psona precepit omnibus. ii
ad thy. iiii. Vnde gaufredus
tractans verbu zach. predic
sic ait O pastor dignitate
et auctoritate et loca occupacione
Sed ydolu vanitate / inu
tilitate silacione / pastor of
ficio / ydolu ocio / ymo ve

nec officio pastor sed solo
nomine et eructu pastoris
simulacrum pro pastore / tu
inuenerit forsitan vbi porum
viderunt stare in specula
iam te secure stercorant aues
metuebaris vt pastor / iam
sine metu vt ydolum ster
corans O pastor pascens
te ipsum / non enim gregem
pascis / sed depascens magis
O ydolum pastore silens
et mercenarium agens de
linquis gregem vt lupum
videris venientem Hec ille
An non aues super ipsum y
dolum stercorizant ipsum hijs
ad quorum terrore in vinea
domini positus est prelatus ex
negligencia sua super ipsum
se erigunt / auctem nichil
curant / sed quasi stercus
vile despiciunt Ergo si noluit
curare despectionem humana
audiat cum terrore maledictionem
diuinam / Maledictus inquit
propheta qui facit opus domini
negligenter Jere xlviij Al
tamen translacio habet frau
dulenter Inter omnia autem
opera domini sicut nichil pla
cet deo magis uel placeat
quam zelus animarum / sic nichil
magis offendere aut displicere

quam negligencia earundem
Vnde beatus Bernhardus in apologetico
suo / Cum inquit cum deus
per prophetam sanguinem id est peccata
morientium de manu pastorum
requirendum esse minetur quid
prelati tot mala patiantur
fieri / nisi forte quia nemo
fidenter reprehendit / in quo
se esse inreprehensibilem non con
fidit / Eciam quid humanitatis est
hominum in quo quis sibi indul
get alijs non vehementer ex
mascit Hec ille Ex hijs
ergo duobus venit negligencia
prelatorum videlicet ex amore
talium / et quia dissimulando pec
cata aliorum vt et ipsi mutuo
dissimulent et transeant Pl
ures autem ex negligencia pre
latorum infinita mala pro
uenerunt / quidam tamen non con
tenti quod sunt mercenarij non
pastores / malis non obsis
tunt / sed negligunt debitam
correctionem Sed insuper
sunt mali operarij et corrup
tores bonis obicem ponunt
et scandalizant per inde
bitam actionem Vt enim corru
punt bonos mores colloquia
prava / ut dicit apostolus j Cor
xv Quid faciat exempla per
versa et vita scandalosa Ca
dit beatus Augustinus j libro de pas

toribz Quis qui male vi-
uit in conspectu eorum quibus
prepositus est quantum in ipso est
eum a quo attendit occidit
Unde mathei v. Vos estis
sal terre quod si sal euanuerit
in quo salietur Quid
aliud est sal nisi viri ecclesia-
stici et rectores quorum doctrina
et vita bona condiendi sunt
omnes christiani ne viciorum
sorde putrescat et feteat
Sed hoc sal proh dolor nimis
euanuit ideo infatuatum est
vt uel condire uel a corru-
pcione preseruare non valet
Est enim clerus sicut ait adam
premonstratensis sunt affatu eru-
diti affatu mendaces
habitu seculares gestu mo-
nachi vita luxuriosi actu
impuri et sub vacuo sancti-
tatis nomine derogant dignitatem
ita vt iam sit sacerdos sicut
populus. Ozee. iiii. Et ante
corrupuit se mundo clerus
et post [illegible] Cum enim clerici vi-
derent aliqua vanitatem
malicia vel iniquitate con-
formant laycis et dicunt
se homines nec posse re-
sistere illi contrario videntes
ab istis recedunt sed hec
Unde Bulbertus se canit

affectus est inquit sacerdos sic
populus ut licencius populus
sicut sacerdos fiat mundo se
clericus studiose conformat
et qui a mundo sunt errore
sim [illegible] satis resurrexit et
omnis vere tuetur exem-
plo et mutuis ad vicia
[illegible] informat [illegible] fouent
ex his pastores et populi secula-
res et religiosi presumptu-
osa plena sunt hinc inde
eructancia ex hoc in illud
[illegible] turpis [illegible] tepide conuersa-
cionis spiritum pestilentem. hec
ille. Possunt autem hanc
salis infatuacionem ex duo-
bus signis cognoscere. primo ex
populi fetore si melius eum
condiret populum melior vi-
ta ex eis procedit odor fa-
me. Sed quia per malum
exemplum fetere facimus nos odorem
nostrum coram eis Igitur
cogimur sentire fetorem eo-
rum et omne malum de no-
bis audire. Unde ysa. xxxiiii
Interfecti eorum proicientur et
de cadaueribus eorum ascen-
dit fetor et tabescent mon-
tes a sanguine eorum Interfe-
cti proiciuntur dum a
prelatis de morte anima-
rum cura et fetor de cada-
ueribus eorum ascendit et mo

tes debescant quam subditos
eorum malitia etiam prouisores
inficiat et confundit ut tam
in propria quam in illorum
salute pecuniam deficiant
¶ 2° confessum contra infatu
acione salis ex eius conculcatione
In mathei 5° ubi scribitur
Ad nichilum valet sal in
fatuatum nisi ut conculcetur
ab hominibus nisi forte
non reputes conculcationem
quod tam multum repleti sumus
despectione quod facti sumus
in opprobrium et in derisum
omni populo obprobrium habundantibus
et despectio superbis
quod quis qualibet horret sacerdotium
nisi in quantum divites prebendas
et pigwes habere
desideraverit et pauper
meliori modo se nutrire
posset Audite super hoc
istum theologum Petrum regis nazarenum
in libro de vita
urbana sic dicentem Cum
hii honesti vel religiosi
videntur in plebe adversa
opprobria de sacerdotibus vel ministris
dei culpa sue vel
interpretum sue ab hiis qui
supra dorsum nostrum fabricant
audierint execrabilius
quod conatur accipiunt
et quam de uno credunt

tur et de omnibus senciunt
ut facti sumus theatrum
etiam abiectis hominibus et in
dignis et ut ita dixerim
monstrum et belua per omne
tempus et in omni loco et in
plateis in thabernis in communis
et conciliis etiam
usque ad ipsam cenam et eius
facimus dico deduamur et
a pudicissimis et turpissimis
hystrionibus denidem
Sed audiant scandalizatores
populi et audiant curatores
beatum Gregorium registro
Sciant rectores quod tot mortibus
digni sunt quot perdicionis
in subditos exempla transmittunt
Satis esset et ad
multorum sufficiens perdicionem
animarum si solum essent negligentes
clerici qui malo non
resistunt et corrupentes et
scandalum faciunt Sed est
de nobis aliud malum magis
periculosum quod sunt quidam
lupi et falsarii subversores
omnis boni qui de
recte mortificat et subvertit
De quibus eze. 11° In
creduli et subversores
sunt tecum hoc erat enim
olym officium hereticorum sed
adhuc est et precidolorum nunc
est Sed heu fieri est in epus

Sectorum dicente propheta ysaye
xlix. Venerunt structores
tui destruentes te. Qui sunt
structores ecclesie nisi prela
tores. hii propter factum tuum destru
unt. qui via ad celum secundum
cristum arta latam faciunt
qui gutturna peccata ebrieta
tes comessationes coreas et
fornicationes nulla esse dicunt
ymo laudant. vis audire de
struccionem quam inquit propheta
laudatur peccator in desideriis
anime sue et iniquus benedicitur
Exacerbavit dominum peccator et cetera
ps. ix. Et quamquam ex genere mor
talia. ut fornicatio adulteria
et forte peiora. ab hominibus ali
quando levia esse dicunt. Cle
ricus enim qui cum talia per
petrantibus vivere et societa
tem habere desiderat. quia de pec
catis tetigere contingit oportet
negare scripturam vel per
vertere. errores vel forte
hereses asserere et dei veri
tatem in mendacium commutare
Oportet etiam eos alios bonos
viros qui eis non conveniunt
per detractionem in cordibus ho
minum occidere nisi velint
confundi. et velut desperati
reputari. An non destru
unt qui raptores usu
rarios sodomitas et consimilibus

magnis peccatis immersos
nullam quamquam in eos audi
entes pro uno grosso vel
prandio alius solo favore
consequendo promptissime absol
vunt levissima iniungunt
penitenciam et maximas predica
ndo indulgencias venia qua
secure permittunt. sic quod faci
litate venie interim committunt
delinquendi. Sed audiant qui
tales sunt. sed audiant
cum tremore. ve inquit propheta
qui consuunt pulvillos sub omni
cubito manus. et faciunt cer
vicalia sub capite universe
se etatis ad capiendas ani
mas et cum caperent animas
populi mei vivificabant animas
eorum et violabant me ad po
pulum meum propter pugillum
ordei et fragmentum panis.
ut interficerent animas que non
moriuntur mencientes populo meo
credenti mendaciis. Exponere
autem prophete et ad singu
la applicare possem. Sed prop
ter brevitatem obmitto. ma
xime quia scientibus legem loquor
Proquadam autem recollec
tione et omnium simul breviter con
firmatione sicut bernardus
simul'(?) par. sic loquentem Nullum
puto fratres karissimi per
iudicium quod a sacerdotibus vo
leat deus. quia eos quos ad
aliorum correctione posuit

dare de se exempla praua
tis erunt ecce scandalizantes
quantum ad secundum Nam ipsi peccata
uimus qui peccata compescere
debuimus ecce negligentes
quantum ad primum plerumque enim qui su
mus et sacerdotes qui propria
dare debuerant aliena diri
piunt plerumque si quos humi
liter siquos continenter uiuere
conspiciunt irrident Conside
rate quid de ceteris agitur
qui lupi pastores sunt ec
ce subuertentes quantum ad ter
cium Prima igitur peccatum tactum
est vi ecca super omnia peccata que
per se faciunt pluribus peccatores
tam gentilium quam christianorum iu
deorum et hereticorum ad se
et ceterum iustissima et grauis
sima est contra eos prophe
ciamma dicentis Prima est
quod dilaudis etc In quibus ver
bis sex beneficia dei tan
guntur quibus malicia nostra
grauatur et confunditur Primo
tangitur nostrus pura adama
tio ibi dilaudis Secundo iusta ap
pago ibi meus Tertio gra
ta hospitatio ibi In domo
mea Quarto longa expectatio
ibi facit Quinto magna tol
lerancia ibi scelera multa
Sexto pia de hiis miseratio
ibi Prima est Grauatur
autem nostra malicia et con
funditur per hoc primo

quod tam pure adamati deo su
mus tam ingrati quod ne du
non dilectionem rependimus
sed odium Secundo tam iuste appre
ciati et tam care comparati nobis
non sed viciis negamus nos sui
ui Tertio tam grate hospitati
non parentes honestati Sed ec
ce inhoneste facimus fedamus
quod hospiciali Quarto tam longe
expectati mente uelut ob
stinati peccare non desistimus
sed confirmamus peccatum Quinto
tam sepe tollerati tamen quasi
desperati sic peccare delinqui
mus augemus quod suppli
cium Sexto tam pie miserati
tamen sumus excecati quod
nosmet non respicimus ad
grauiorem iudicium Prima
quod tangitur dei pura ad
amacio et per hoc mali
cia nostra confunditur quod
tam pure adamati etc quod tam
tum dicit Dilaudis Unde in psalmo
cviii° conqueritur dominus
Posuerunt aduersum me
mala pro bonis et odium
pro dilectione mea Animus enim
cuiusque grauarentur si odiret
inimicus uel pro inimico
habitus Unde beatus gregorius
in omelia euangeliorum xxxv
Plus in nobis ea tormen
ta seuiunt que ab illis pa
timur de quorum mentibus

psumebamus q cu dampno
corporis mala nos cruciant
amisse caritatis. Unde in
ps° dicitur. Si inimicus
meus maledixisset michi
sustinuissem utique. Sed qui
dilectus meus dilco dampna
tionis offensam reportare
debet et odiu indignissimum
est, cu sit quasi nature co
trariu que ad diligendu be
nefactores inclinat na et eth
nici et publicani hoc faciunt
ut dr Math. v. Scdo dico q ta
gitur iusta dei appacio et
per hoc malicia nra confu
ditur q tam iuste appriati
dr, cu dr meus. Unde Mich.
ij° dr populus meus in ad
uersariu consurrexit. Ammo
re enim ut ait Greg. in loco
pallegato dolore mala in
gerunt que ab extraneis
inferuntur. Unde ps dr Homo
pacis mee in quo speraui
ac si aperte de traditore di
ceret transgressione eius tan
to grauius ptuli quanto hec
ab eo qui meus esse videbatur
sensi. Iustu enim est ut q
plene alterius est no ad
proprium sed ad illius nutu
operat et faciat. Nos aut
pre ceteris peculiaris populus
et gentis singularit electi

spualr sumus dni dei mi
ne du solu iure creationis
qua videlz ipse fecit nos
et no ipsi nos nec solum
iure empcionis, de quo apls
non estis uri empti eni est
precio magno. Sed etia iure
dacionis, quo dedit nobis
spualr ad consecrandu tracta
du et sumendu sanctissimu
corpus suu et hoc ipm de
dit pro nobis in mortem
Un .ij. Cor. v. propter hoc
pro omnibz mortuus e. Ter
tio tangitur tio grata hos
pitacio et per hoc malicia
nra confunditur q tam grata
hospitati e. Un Jer. xxiij.
dr propha et sacerdos polluti
sunt, et in domo mea inue
ni malu eorum. Tolerabili
us siquidem esset domo si ali
quis peteret. Si no domu
dni dehonestaret si pn
tie eius pceret. Tunc em
videtur aliquid hre tioris
et dei pncia reuereri. Nunc
autem q faciunt domu dni
speluncam latronum ut de phari
seis conquiritur Luce xix°
et domu negociationis ut
prohibuit Joh. ij. Iure vti
q graula°. Et quis hones
tius hs i domo sua tot et

talia sustinet qualia bene
in domo dni constituitur
Hugo de sto victore in li°
de claustro aie dicit Effici-
tur mens hominis quasi spelunca
boni qm vz quis mordendo
fri suo insidiatur ut de-
trahat virtutibz spoliet ul
honore fit domus negoci-
acionis qm pro bonis que
agimus fauoris humani
foris frequentia; videntes di-
ta quaz et ementes vana
glam / et laudem pro bono
ope qui stulti mercatores ta-
pcium ? / Efficitur prostibulum mens
qm in thalamo caste mentis
lupanare libidinose delecta-
cionis erigitur Sed vehemen-
ter tieo q hec mala non
solu mentaliter et intrinse-
cus sed etia reale et extrin-
secus in domo dni perpetrentur
In no domus dni negoci-
atoriu factum qui ad be-
neficia ad sacros ordines qui
ad religiones ad sacrame-
ta ad sepultura raro ul
nuquaz admittitur nisi pro-
pria donet pecunia uel p-
mittatur expresse / etiaz
aliquando cu fideiussoria caucione
hos dns de templo cepit
eicere ut luc xix dicit
Sup quo Gaufredus be-
pit eicere qr no dicit omes
eiecit Et certe tieo q hodie
paucos relinqret si vniuer-
sos eiceret puto enim q id
verbu apli pro hoc mise-
rabili tpe non minus verum
sit q tunc fuerit Aug
dicit ad phil ii° Neminem
heo tam vnanimem qui
sincera affectione p nobis
sollicitus omes querunt
que sua sunt no que ihu
cristi Vnde Gilbertus
super cantica de xpo trac-
tatur in consiliis disceptatur
in iudiciis disputatur / tractatur
in eccliis Sed vade ad exitum
viaz id est ad finem intencio-
nis et pensa quis horum
gualior est finis operum
Vnde si non per hec oia
excecatur quaz mercimonia
Et incionia de xpo Quest-
uosa res nomen xpi nil
preciosius / nil optatius h
ille Et certe si non breuiter
tam optabile tam preciosum
corporis xpi sacramentum
nescio quo starem? hoc
enim solum est q in laycis ali-
que timoris uel reuerencie
affectum conseruat ad clerum
Sed qr tam viliter tam in-
deuote tractatur et tam va-
rie quasi luditur cum illo ve-

nerabili sacrato / ~~tu puere~~
~~quasi luditur cum illo~~ et
quasi portetur ad forum et quasi
venale exhibeatur / Dum alii
per cimiterium in dedicacionibus
portant / circa ambitum / alii in
eadem missa quasi sepi
us eleuantes populo mirant
et huiusmodi tam varia excogi
tantur non video quare insti
tuta peruerse a simplicibus ex
cusatur Timendum est ne
in cordibus hominum eciam vi
lescat officium nostrum / quod iam
adeo viluisse vel minus accep
tum esse videtur Ex quo enim
alio provenire credimus quod
tot missas legendo tam
sollempniter cantando minime
exaudimur nisi quod illud non
ex caritate dei sed lucri
amore facere comprobamur
dicente domino Malach. 1o. Quis
est in vobis qui claudit
hostia et incendit altare
meum gratuito / non est mi
chi ~~voluntas~~ in vobis vo
luntas et munus non suscipiam
de manu vestra / nec solum
per hoc templum dei / sed
eciam panem istum celestem
quantum in ipsis polluunt qui
in se pollubilis non est dicente
propheta in loco iam proxime preal
legato Offertis super al
tare meum panem pollutum
et dicitis in quo polluimus
te Ubi secundum glo. In hoc

pane pollutum offerebat
quia panes proposicionis alios fa
cere permittebat quos pro
priis manibus laborare de
buerat Sic eciam nostri sa
cerdotes quantum in ipsis est cor
pus Christi polluunt / qui ipsum
non instinctu devocionis ipse
offerunt / sed aliunde necessitate
coacti vel precio conducti vel
ypocrisi stimulati An non de
domo domini fit spelunca la
tronum / ubi non solum insi
die et cautulose observa
tur sive peccuniis hominum / sed
eciam animabus cum omni quali
excogitare possunt ornatu ves
tium impudicis oculis / inho
nestis gestibus / scurrilibus
verbis et signis / Viri eciam
certatim cum mulieribus / et mu
lieres viris placere et mu
tuo se ad carnalem amorem
allicere toto conatu labo
rant et ad hoc sepius in
trant eciam Ex quo fit non
nunquam quod non ita pudent sus
tinere vel facere / sicut pu
dorosum est dicere vel audi
re quod videlicet ad carnales
delectaciones provocati turpiter
et abhominabiliter sepe polluunt
templum sanctum dei / et de ipso
per quos faciunt lupanar me
tricum Sic hoc cum Eze. le propheta
debere fodere parietem et in
gredi dicitur ei Eze. viii.
vt

ca^o Et unde abhominaciones pes
simas que fiunt in domo do
mini et tota super hiis dicere
virtute puto quod multis in
duceret nauseam et horrorem
Sufficiat me tetigisse In
dignitatem tamen tam maiores
quam minores contra eos sic co
medat zelus domus domini ut
tales ordinent et sufficiant
in ecclesia qui decorem domus
domini cum propheta diligunt et im
pediant ne dici possit Deus
venerunt gentes id est genti
um vicia et abhominaciones
in hereditatem tuam pollu
erunt templum sanctum tuum psalmo
lxxviij Dixi quarto quod tam
longa dei expectacio et in
hoc malicia mira confunditur
quod tam longe expectat et cum
dicitur facit psalmo c^o Non
habitabit in medio domus
mee qui facit superbiam
Si enim fecisset prius et
iam facere desinet tollera
bile et remissibile esset Iuxta
illud Eze. xviij^o Si im
pius egerit penitenciam ab omni
bus peccatis que operatus est
et fecerit iudicium et ius
ticiam omnium iniquitatum eius
non recordabor Cum autem
facit continuo non vult de
sistere odibilis est deo
Psalmo. c^mo Facientes

preuaricatores odiui et psalmo v
Odisti omnes qui operantur
iniquitatem nec mirum Ca
dere enim est humanum perseue
rare dyabolicum Dixi v^to quod
tangitur dei magna tolle
racio et in hoc malicia mira
confunditur quod tam tolleranter
etc. cum dicitur Scelera multa
Ier. v^o Multiplicate sunt
preuaricaciones eorum Confor
tate sunt auersiones eorum
Sufficeret enim ad dampnacionem
unum scelus Cum qui in
uno offendit factus est omnium
reus Iacobi ij^o Sicut ipse facit
scelera sufficerent pauca
sicut ipse facit multa Sed
quid mirum si multiplicata
est iniquitas clericorum Ergo
multiplicati sunt super numerum
Multi enim sunt sacerdotes
et clerici quod si quis diuitum
volt habere scriptorem capellanum
villanum pincernam pedago
gum garcionem habet presbyterum vel ca
pellanum omnia volt habere Ita
ut bene habeat locum illud
Ysa. ix^o Multiplicasti gentem
sed non magnificasti leti
ciam Quamuis autem tam
multa sint clericorum scelera
ut enumerari non possint ea tamen
que sacerdotes in officio co
mittunt sub tribus generibus
comprehendi videntur Prima

videlz ad beneficiu uel ad
ordines male intrat Et ac
quisita in eisdem male dis
pensant ymo dissipat In
trat ut fures et latrones
Joh. x. Quot venit fures
sunt et latrões & hoc tri
pliciter quia cu apta ma
licia aut cu plena ignorā
cia aut sine vlla grā Pri°
intrat vt fures et latro
nes cu aperta malicia Qui
no cōteti de antiquis mi
nus magnis maliciis q
scilicet seruiut pro bene
ficiis reuenerat et applau
dut et dapnabile symoniaz
cōmittut Sed insup adhuc
fruiut et curiis pncipu
ac dnoz se ingerut ut alios
defamare et accusare va
leant & sic bnficiis spolia
re Tales illa exercet pec
cata q scribr. j. mach. viz
Venerut viri impii ex is
rahel et alchim q dux eoz
qui volebat fieri sacerdos
et accusauerit pplm apud
rege dicetes pdidit iudas
et fres eius amicos tuos
Mo intrat vt fures et
latrões qr ex ignorācia p
esse nesciut qui cum lege
nesciut sacdotes dei non
sunt dicete bto Jo ī sr isto
aggei ij°. Interrogato sa
cerdotes et legem cōsidera

ingit sacdotu ee officiu in
rogati rndere de lege Si
sacerdos est sciat legem dni
Si ignorat lege ipe se ar
guit no ee sacerdote domi
Vnde iste doctor sollempnis
hinricus de Gandauo in
xm° quolibz qōe xiiij dc
Illos curatos ee in statu
dapnacōis qui pdicare ne
sciut a si sciut tn no pdi
cat sicut requirit indigecia
ppli tpe oportuno Et lon
ge post subdit Quod ins
pdone q e ad cura animaru
cu videt q ing pdoneus
pt hnt fuge debet si potest
vt magis pdone q pferat
et videtur vole aliogn in
si videtur tamq latro spo
liare & puare dei populu
oim profcu q a magis y
doneo posset hre Cum au
te in statu dapnacōis sut
qui sic ignari curas susceperut
in quo statu putandi sunt p
lati & platoz vicarii qui no
du ignaros sed puos & in
sates ad hmoi statu dapna
cōis ne dum admittunt
sed cōfirmat et instituunt
Hic tn aduertendu est
q si alii pplia et epi ex cer
ta sciā et cas eos moue
tes aliqi pueros et ignaros
pficiunt de hoc no e meum
iudicare n° ego volo sci
care uel dapnare videat

tam dispensatoēs q̄ dispē
sacōnē petētes ne licet s[t]
tū aliquo dispensatū / deus
forte nō hēat iratū ¶ 3°
male ministrāt qr sine vlla
grā nā et si sciūt tn̄ in se
mali sunt ⁊ pdesse nō intē
dunt fures sunt et latro
nes ymo lupi rapaces di
cente bto dyonisio in epla
ad dymophilū / profecto inqt
recedit a sacerdotali ordīe qui
nō est illuīatus a magr̄
qui nō est grā illustratus
nō est eni iste sacdos / sed ē
inimicus dolosus delusor
sui ipius ⁊ lupus sup di
uinū ppl̄m pelle ouīna ac
matus ¶ Scdm scelus sac
dotis est q̄ male ministrāt
vt impii et illusores vn̄
in Canonica Jude In nouis
simis tpibz venient illusoēs
scdm desideria sua nō in pi
etate ambulantes Aliz uo
ca ppl̄o q̄ xpo illudunt qui
pciū sanguinis illius ⁊ pec
cata istius deuorāt ⁊ tn̄
nec illi seruiunt nec istius
salutē procurāt / De talibus
loqͥtur adam p̄ serōn in s
mone supius allegato
Hij sunt inqt qui dūm
tas ex adipe pcedit q̄ de
xpi inopia diuites de ign͡o
minia gloso / honorati de ob
probrio de suitute nobiles

venales de cotemptu de an
gustia delicati / saciati de s
licio / de patrimonio crucifixi
luxu et iactancie fruunt
solliciti nō de aīabus sed
aurībz / nō de paupibz sed
carnibz luctus potius exe
cundis quā sacramentis ve
neranndis intendūt ¶ Tan
scelus sacerdotis est q̄ ac
cepta de altari male dis
pensant a' dispensat vt
sacrilegi et peremptores
Primū pricipalr̄ fit audac
retinendo Scdm mutiliter
consumendo De pmo dr̄ btus
Bnh' in epla ad falconem
Quicqͥd pret victum vestitū
de altari retines tuū nō ē
rapina ē sacrilegiū ē. P
q̄ caute optet nos gloza
re quātū necessite intām
dilatare si hmōi verbi
rigidā veritate demus
euadē et nos de rapina
excusare De 2° loqͥtur i
bidem Bnh' in epla ad
hinricū a' epim Zenomen /
Clamat penuria paupm
nudi et famelici conque
runtur dicte pontificēs i
fieno q̄ facit aurū quid
confert mutatoria vesti
um extensa in perticis m̄z
est quid effunditis nobis
crudeliter subtrahit q̄ in

ciriter expeditur. Mus de- niqz mala ex vna radice pdeunt dum vos ab vtero pec- tis et uos spoliando punit. Iere. et vltio dixi qz tu mater pa z in hoc cofundit et grauat mea malitia qz ta pre matre pati et cu dr qd e ps iiij. filij hoim vsqz grauii corde etc q. d. Si oet aliqua uel vera similitu do mouens ad peccandu m cet nuc aute tato maius pctm quato m motiuu. Posset aute duplr ees mo uens ul motiu peccandi y maginari uel fingere uel qz deus nobis malu con ferat uel qz pctm aliquid boni nobis confeat. Pri conclidit dns Mich vj. Popule meus quid feci tibi aut molestatus fui t q. d nichil. Et Iere. 2o. Quid inuenerunt patres uri in me iniquitat qz elongauerunt z Mm excluditur si ad uertitur qz pctm non co fert bonu et vtile. Sed dapnificat. Ie. v. Pcta nra prohibuerunt bonu a nobis no bonu delecta bile sed amaritat. Ie. 2o. Scito et vide qz ma

lum et amaru est te re liquisse dnm deum tuu. Non bonu honorabile sed confudit et dehonorat. Ezech. vij. Mores hoim mediatum sine honore et confusioe eorz cu ipis sine intermis sione. Et pro oibus istis simul. Prim Nos ipi peccauimus grauiter vsqz ad diem hunc et in iniqtatibz nris traditi sumus ipi et sacerdotes nri in gla diu et captiuitate contra bom delectabile z rapina contra bonu vtile et cofusionem vultus sicut in die hac. Igitur kmi cosiderantes tam pia amonitioz dom qua nos monet aduerte quid sit id pro quo tan ta mala cotra eu committi mus et considerando inueni entes qz nichil est. Si em delant nos volupta tes carnales ista est sac cus stercorz z cibus vmi um vt ait Bnus in medita tionibz. Si gla honoris illa est stercus et vmis q. mathei. Si hoc inquam inuenietes laborem et conem pro tu vilibz rebz

sic grauiter offende tam potente deu tam piu patre, ta dulce cratore, sed potius sim9 grati ad beneficia et dilcois gram rependamus Et sic in hac domo dni sta videlicet ecca conuisemur, negligetias euitando, scandala et mala qntu possumus impediedo vt dum terrestris domus huius habitacois nre dissoluta fuerit domu non manu factam ingredi mereamur Ad qua nos pducat qui sine fine viuit et regnat Amen.

Incipit fformula honeste vite Bernhardus

Petis a me fili karime qd nuqa et nusquaz a suo puisore audiui aliquē petuisse verptn qd tua petit deuocō au et vor petenti aliqd in xpi noie negare non possum fformula honeste vite sermoe breui depingam qua si in xpi noie uel dilectione exardestes Vt go ab intiori accipias ad exteriore qs pcedit Circa tu cordis puritate indesinēter studere oz qr tocius puritatis aia oz qs abi sedē et tamqz in celo sedem sibi collocaro eligat Iuxta illud Celu m sedes est et aia iusti sedes sapiecie Nece est ergo ut circa cogitacoes tuas vigilanter intendas Vt vz cogitare vel meditare coram deo ptimestas qd in psencia hoim dice uel facere merito erubestas sciēs quia sicut per verba ul fca innotescimus homi, sic minimea per cogitacoes me cuspcto spm qz qd homibus dca uel fca. hoc cogitacoes deo, deus em nouit cogitacoes hoim quia sicut n est ei ignota inuisiblis creatura Et nimea michil cogitari poterit quod illum lateat Viuus n e so dei et penetrabi oz om gladio ancapite et ptingens vsqz ad diuisione aie et spus Sic ergo xpus semp in corde et ymago crucifixi nuqa recedat a tuo aimo hec e sit cibus

ꝛ potius dulcedo et consolatio
mel et desiderium lac et me
ditatio oro et contemplatio vita
et refectio. Ihesum ihm aut po
situm in presepio aut pannis
inuolutum vel in templo patri
a parentibus presentatum vel certe
in templo doctores audientem
et interrogantem qui docet deum
sciam postea parentibus subditum
cum inde ore subditur creatura
tunc vel in deserto esurientem
tem et sitientem panem vite
et fontem sapientie qui pascit
inter lilia vnctione omne
animal. Cogita nimirum ex
itinere fatigatum super fontem
sedentem et sola cum sola
mulierem loquentem aut statum
totius mundi regentem aut
in agonia positum prolixi(us)
orantem aut cui omnibus
sufficient ministrante ab ange
lis nimirum qui est ange
lorum et hominum consolacio con
solatione recipiente aut ad
columpna regem glorie liga
tum et a reprobis crudelissime
flagellatum. Ipsum plane
qui est angelorum gloria co
gita sputis illitum pla
ga percussum spinea corona
coronatum obprobriis sa
turatum ad vltimum cum iniquis
deputatum et pro te in cruce

pendentem et morientem atque
spiritum suum in manus patris
commendantem. Sic nimirum erit
fasciculus mirre dilectus tuus
et inter vbera tua commorabitur.
Sic de omnibus amaritudini
bus et anxietatibus domini
tui quendam fasciculum colli
gas. Vnde et amarum pocu
lum et dulce vt ita dixerim
lacrimis conficias tibi quod si
quando ardentissime amore sup
ercelestis voluntas cum apostolo
cognoscere et non enim carne
leuaberis presenter. Sed per
oculos mentis ad gloriam resur
gentis ad maiestatem cum pa
tre sedentis et regnantis
que sursum queres vbi christus
in dextera est dei sedens.
Nec ideo tamen longam non
facias memoriam ibi ne si
diutius scrutatus fueris
maiestatis excelsa a clari
tatis gloria opprimaris. Caue
ante omnia noxius omnem cord(is)
elacionem iactanciam et arrogan(tiam)
quam quasi aualiam venenatam te fugere
debere scias paulo quod in
mundus est coram deo omnis qui
exaltat cor suum ne nec sper
nas ne nemini noceas ne nemini
detrahas et in nomine christi omnibus
prodesse coneris. Interim etiam
vt inferiorem atque viliorem ex

intimo cordis affectu te re-
putes Unde etiam te credas
non profecisse sed nec aliquid
te existimes Juxta illud apostoli.
Cum se existimat esse
aliquid cum nihil sit ipse se seducat
Adhuc incessus tibi sit ma-
turitate plenus gravis
et honestus ymmo ne sit
gressibus ambules aut sca-
pulas dextrorsum aut sinis-
trorsum vertenda nec erecta
cervice non permittente pecto-
re seu etiam inclinato capi-
te super humerum que omnia
levitatem redolent aut ornatorum
suo elatorum ornatus aut
potissime sapiunt Incedens
ergo stans et sedens faci-
em semper verso deorsum
in animo volvens quod pul-
vis es et in pulverem re-
verteris cor vero sursum
ubi Christus est in dextera dei
sedens Equidem in quibus
angelo in quorum dilex-
torio reverentiam exhibe an-
gelo tuo ne eo presente aude-
as quod me presente non au-
des Tristiciam in conventu
simulare maxime te decet
quadam hylaritate in fa-
cie procedens ornari aut
numquam vultus in diversa mu-
tetur Sed numquam tota aliquo
potius alicuius rei causa
ut esse solet fuerit ridere quam
pulsus non sit risus tuus
excessivus sed secundum quod
saprentes solent tui sint sine
dente Tuis vero impone
aliquam gaudia cum numquam
tu sis ociosus quin aut legere
de scriptura sacra aliquid
aut meditare aut esse quod me-
lius est ruminnes psalmos
operando michelo quod est pre-
ceptum sunt et iniunctum ut num-
quam te dya. ociosum inveni-
at Multa enim mala docuit
ociositas illas quas scripturas
libencius legas quam precipue
gratia divina dicta tua devocionem
impleat et inflamat qua-
que elicitat anime tue ad
intellectum intellige quod deo
dabit nostri dominus intellectum tuum et scire
quod tu cogitaveris cum super te
dei Rempore cum oraveris
non impleas aures audie-
ntibus singultibus et suspiriis
sed intende dominum tuum et
in cubiculo cordis tui ad
psalmodia semper cor habeas
nisi ad aliquid sublimius
rapiaris Quam numquam ibi
dixit usque ad unam literam te
noverit pro certo debitore

uel dic° et tuo ~~[struck through]~~ cho
uel audiēdo in a°. Sacris
altaribꝫ si sacerdos tūc ꝑ
pnus ex sumus in spū to
tus assistas si minister tibi
angelus dno amistre
In omni minuto ope hec
vitas si nūc moritumus
ees fuces h° denique ꝑdēte
tibi ad cōpūctioꝫ obtinēdā
Si in oroe ita remotus fu
eris vt purus leuādo ad
celū prospiciās ut ibi sit
cor tuū ipse xpc est in de
xtra dei sedens ab orone
reuitar ad lcoꝫ vt iterū
fastidiū ead ꝑmoueat et
ad oroꝫ te ꝑuocet Con
sortia iuuenum et maxie illo
rū qui inberbes sunt quā to
uenient potes deuita Nu
quā alicui oculos figas in
facie sed in cruce Sic acce
de ad cibū vt nūquā volu
ptate sed nāē pastaris
et fames non sapor ꝑuo
cet appetitū Singularitatem
fuge et quantum esto contentus
sciens quod caro pascenda est
et extinguenda sunt vicia Si
quis tibi decs supponitur ta
quā diuinitus ꝑcuratū acci
pe illud hoc aute semp in
aio et in voluntate beas vt
magis semp velles quod alteri

apponetur et hoc vero plus
gaudeas si tibi apponutur
viliora Quam vere felico
res sunt qui in paupertate sus
tinenda sunt aio fortores
Ingris exsoluendis pro duobꝫ
tibi supplicandū noueris ꝑ
petis, s. eorū quorum tu elemo
sinis sustentaris et ne for
te caro tuo sup nature in
dulseris Cum ad loquendū
puenerīs pauca verba et
rōnabilia loqueris vt mi
nime vllum verbum pro
feras quod nō edificet audi
entē Pone potentie tue
modū ne sapiens tu videaris
sicut dicit Job Verebar oīa
opa mea sciens quod nō parceres
delinquenti Post completoriū
diebꝫ singulis templm tibi
teneas et conuocatis cogitaconi
bꝫ tuis ponas coram eum
eis diligenter cogitans quid
ipsa die cogitacione locutione
uel ope deliqueris publice
uel priuatim et per singulas
noctes sem laueris. hoc est
de singulis peccatis te lacrimis
et dolore purifices de sin
gulis diligenter computes
In crastino publice de apte
et de occultis secrete con
fessionem facturus Cū aute ad
strata puenīs lassus te
honeste iacendo compones
Non ei resupinus iaceas

nec genua eleuado nec cal
caneus rugas ad nares et
tibias ¶ Si forte luxurie
temptacio te concusserit recur
re ad dilectum tuum pro supp
licium doloris et vniuersum stra
tu eius versa in infirmitate
eius hec dicas in corde tuo
deus meus pendet in pati
bulo et ego volupti operam
dabo / sic inuocato nomine
saluatoris et in geriando no
me salutis cessabit quassa
cio ¶ Iuminante precibus sompnus
occupet. ¶ Ut in sompno sop
neas dicere potes ¶ Cum surrex
eris ad vigilias lauda cre
atore tuum ex omnibus viribus
tuis postremo purissimum
gratia xpm semper beato amore
et nichil preter ipsum aut ex
tra ipsum te amare memento
¶ Silencium diligas cum tibi
licet loqui magis elige si
lencium si vis pacem habere
¶ Non sis promptus ad lo
quendum et multum custodi
quid loquaris et quid loqueris
et bona ut non scandalizes
vel saltem edifices cum de
bueris loqui prius in man
suetudine prepara cor tuum
ne cum impetu loqueris et tur
bulenter loqueris / ¶ Maxime
caue ne in cum aliquibus
fratrem vel dominum reprehendas si
tibi videtur ad te pertinere

ut arguas / expecta tempus
tranquillitatis et cum dulcedine
admoneas aliquas caue ne
aliquem vel dominum vmquam iocose
vel seriose sine eo presente siue
absente reprehendas sed si
non vis commendare tuum sale
Reprime quantum potes ne vmquam
ne vmquam appareat in vul
tu vel verbo uel motibus
¶ Noli libenter de absentibus
loqui et bona et de facili
intermiscent se verba falsa de
omnis bona / ¶ Cum audis de a
liqua re / si sic est et si tu cre
dis oppositum uel scias / di
cas bene potest esse vbi non
periclitatur veritas de tua dis
cretione / et caue ne vmquam alium
redicas / ex hoc enim surgunt
lites et contenciones ¶ Repu
ta te minus scientem et non
offeras vltro consilium nisi
a te prius requiratur neque
eas illud / ¶ Consilium alicuius
vel fratrem ne despicias si
non est manifeste malum
nisi melius apud te habeas
¶ Numquam sensum tuum multum cre
das de ordinacione uel dis
posicione illorum que ad te non
pertinet nec tibi commissa
sunt ¶ Caue ne temere
discucias ¶ Siquis malum
de aliquo dixerit non facile
credas nec libenter audias
De deo libenter cogitas loqui

et audias ex hoc enim dul
cescit tibi deus et crescat cari
tas Oculos vagos non habeas
et mature incedas Caput
et alia membra alium modo
custodias multum labora
custodire cor tuum et illud
non permittas vagari Re
puta te minus bonum Si quis
de te malum dixerit quod te non
infamet vel alios non le
dat dicas bene potest esse Pre
latis tuis acquiescas et in
ordinacionibus suis eis non
resistas Que non vergunt
ad dissolucionem ordinis ma
infeste labora hominem servum
tuum et voluntatem omnem volu
tati subicere et stude ad
humilitatem privatum amorem
a te repelle stude multum ob
sequiosum affabilem et beni
gnum te exhibere hominibus
Caue ne alicui sis causa
vel actio scandali in men
te revolue tempore iudicii
penas inferni passionem
christi gaudium eternum stu
de omnia opera tua coram
deo facere et ad deum refer
cum adorandum siue ad psal
lendum ecclesiam intraveris
fluctuacionum cogitacionum tu
multus relinque cunctorum que
exteriorum penitus oblivis
cens ut soli deo possis

vacare qui est benedictus
in secula seculorum Amen

In Colloquiorum beati Augustini
Registrum Capitulorum

Capitulum primum sequitur de inestimabili dulcedine dei. Primum.

Incipit liber soliloquiorum beati Augustini. Cognoscam te cogitor meus, cognoscam te virtus anime mee, ostende te mihi consolator meus. Videam te lumen oculorum meorum. Veni gaudium spiritus mei. Videam te leticia cordis mei. Diligam te vita anime mee. Apparere mihi delectacio mea magna, solacium meum dulce domine deus meus vita et gloria tota anime mee. Inueniam te desiderium cordis mei. Amplectar te sponse celestis, exultacio mea summa intus et extra. Possideam te beatitudo sempiterna. Possideam te in medio cordis mei vita beata, dulcedo summa anime mee. Diligam te virtus mea domine firmamentum meum et refugium meum et liberator meus. Amem te deus meus adiutor meus, tu deus fortitudo et spes mea, dulcis in tribulacione. Amplectar te summum bonum sine quo nichil bonum. Fruar te optimo quo nichil optimum est. Aperi penetralia aurium mearum verbum penetrabilius omni gladio ancipiti ut audiam vocem tuam. Intona desuper

voce grandi et forti tonet mare et plenitudo eius commoueatur terra et omnia que in eis sunt Illustra oculos meos lux incomprehensibilis fulgura choruscationes et dissipabis eos ne videant vanitatem / Tribue visum lux invisibilis qui te videat / Crea nouum olfactum odor vite qui post te in odore vnguentorum tuorum currat / gustum sana qui sapiat cognoscat et discernat quam magna multitudo dulcedinis tue domine quam abscondisti hiis qui plem sunt caritatis tue / Da cor quod te cogitet / animam qui te diligat mentem que recolet / intellectum qui te intelligat / racionem que tibi per summum dulce adhereat te sapientem amor sapiens diligat / O vita cui omnia viuunt vita que das in vitam que es mea vita / vita per quam ego viuo sine qua morior / per quam gaudio sine qua tribulor vita vitalis dulcis et amabilis semper quam memorialis vbi quesso es vbi te inueniam ut a me deficiam et in te subsistam prope esto in animo / prope in corde / prope in ore / prope in auxilio quia amore langueo

sine te enim morior et recolens te suscitor / odor tuus me recreat / memoria tua me sanat sed saciabor cum apparuerit gloria tua / Vita mea contristatur et deficiat anima mea in atria tua quando veniam et apparebo tibi leticia mea / quare faciem tuam aufers / gaudium per quod gaudeo / Vbi es absconditus pulcher quem desidero / odorem tuum haurio viuo et gaudeo / Te autem non video / vocem tuam audio et reuiuisco / sed cur faciem tuam abscondis forte dicis non me videbit et viuet / eya domina moriar ut te videam nolo viuere volo mori cupio dissolui et esse cum christo / mori desidero ut videam christum viuere renuo ut viuam cum christo / Domine ihesu suscipe spiritum meum vita mea / suscipe animam meam gaudium meum / attrahe cor meum / dulcis michi cibus comedam te / caput meum dirige me / laus mea letifica animam seruum tui / Intra in eam gaudium eternum ut in te gaudeat intra in eam dulcedo summa ut dulcia sapiat / lumine eterno illustrare super eam ut intelligat cognoscat et di

ligat. Ob hoc enim domine
non intelligit quia non diligit.
nec cogitat et te ideo non
cognoscit quia non intelligit
et ideo non intelligit quia
lumen tuum non comprehendit
et lux in tenebris lucet
et tenebre eam non compre
hendunt. O lux mentis
lucens veritas o vera cla
ritas que illuminas omnem
hominem venientem in hunc
mundum. Venientem quidem et di
ligentem quia qui non diligit de
um immanens dei constitue
expelle tenebras de superfi
cie mentis abyssi ut te videat
te intelligendo ut cogi
tat te comprehendendo et di
ligat te cognoscendo quis
quis enim cognoscit te dili
git obliviscitur se amat
te plus quam se relinquit
se tui venit ad te ut gau
deat de te. Unde est ergo
domine ut non tantum diligo quan
tum debeo quia plene non co
gnosco sed si parum cogno
sco parum diligo et parum
in te gaudeo. Tu autem
a te recedo gaudeo in interio
ra per exteriora recedens
te solo careo. Adulterinas
amicicias in hiis exteriori
bus quero et sic miser ego
cor meum quod tibi de

bui toto corde totoque affectu
impendere vanis occupacionibus
dedi et vanus affectus su
i vanitate dilexi. Hinc
est eciam domine quod in te non
gaudeo et ideo non tibi adhereo
quia ex transitoriis animo di
fundor cogitacionibus variorum. De
lectacione impleor et tu domine
in eternis eternitate inhabitas
tu in celo ego in terra tu
diligis alta et ego infima
tu celestia et ego terrena
et quando poterunt contraria con
venire. De miseria et
fragilitate hominis. 27

Miser ego quando po
terit mea obliquitas tue rec
titudini adequari. Tu domine
diligis solitudinem ego mul
titudinem tu silencium ego
clamorem tu veritatem ego
vanitatem tu mundiciam ego
immundiciam sequor. Quid
plura domine tu vere bonus
ego malus tu pius ego
impius tu sanctus ego
miser tu iustus ego in
iustus tu lux ego cecus
tu vita ego mortuus
tu medicina ego eger
tu gaudium ego tristicia
tu summa veritas ego uni
versa vanitas. Heu quid
igitur O creator dicam

Vide creatura tua sum iā
perij / creatura tua sum iā
morior / fctura tua sum iā
ad nichilū redigor / plasma
tuū sum manus tue dn̄e
fecerunt me et plasmauerunt
me / manus inq̄ ille que
clauis affixe sunt cruce p
me opus manuū tuarum
ne despicias ¶ Ecce in mani
bȝ tuis deus scripsisti me
lege ipaȝ scripturā et sal
ua me ¶ En ad te suspirat
creatura tua creator es cre
a me / en ad te clamat fctu
ra tua / vita es refice me
ad tuū plasma respice plas
mator es restaura me p̄
te michi dn̄e nichil eni sc̄
dies mei ¶ Quid ē hō ut
possit alloqui deū fctorē
suū parce in colloqⁱo te tibi
¶ Ignosce seruo qui presumit
loqui dn̄o / lege nō habet ne
cessitas / dolor me cōpellit
dicere / et calamitas quā pa
cior me cogit exclamare /
eger sum ad medicū clamo
cecus sum ad lucem propero /
mortuus sum ad vitā sus
piro / tu es medicus tu lux
vita ¶ Ihū nazarene mi
serē mei misero tuo ¶ Mi
serere refactor audi quid
ad te clamat infirmus / lux
que transis expecta post

te cecate / pbe manū ut ad
te veniat vita viues reuo
ca mortuū quid sum ego
qui loquor tecū ¶ Pe michi p
ce mi / ego cadauer putredi
esca vermiū vas fetidū cinis
ignium / q̄ sum ego qui loquor
tecū / Pe michi parce michi /
¶ Infelix ego homo / homo i
quā natus de muliere breui
viuens tpre repletus mult
miseriis / hō inq̄ vanitati
silis fctus cōparatus ecia iu
mentis insipientibȝ et silis
illis iā factus ¶ Quid itm̄
ego abissus tenebrosa · terra
misera / filius ire vas ap
tū in cōtumeliā / genitus p̄
inmūdiciā / viuens in miseria
morituus in angustia /
¶ Heu miser quid sum qui
factus sum / vas sterquili
niū concha putredis / ple
nus fetore et horrore pau
per nudus pluribus necessitatibȝ
subditus / ignorās introitū
et exitū meū miser et mor
lis cuius dies preterit / cu
ius vita velut vmbra lu
natica euanescit sicut flos
in arbore crescit et statim
marescit / ita nūc floret
et statim marcet ¶ Vita
miquā misere vita fragi
lis vita caduca que quā
to mag̃ crescit tanto mg̃

ad mortē accedit vita fal
lax et umbratica plena
laqueis et miseriis implicata
nunc gaudeo sepe tristor / nunc
vigeo sepe infirmor / nunc
vivo statim morior / nunc fe
lix appareo sepe miser / nunc
rideo iam fleo. Cuncta omnia
mutabilitati subiacent
vt nec quidem hora in vno sta
tu permaneat. hinc merror
hinc tremor hinc fames hinc
sitis hinc calor hinc frigus
hinc languor inde dolor
exuberat / subsequitur hiis
infortuna mors que mille
modis miseros homines cot
tidie rapit / hunc febribus / illum
opprimit doloribus / hunc consu
mit fames / illum sitis extin
guit. Alium vero suffocat a
quis illum interimit laqueo /
hunc perimit flammis / alium
dentibus ferarum bestiarum ne
cat / hunc trucidat / illum vene
no corrumpit / alter repentino
terrore miserabilem finem
finit. Et nunc super hec
omnia magna miseria / quod
cum nichil sit certius morte
ignorat tamen homo finem
suum et cum stare putet tol
litur perit spes eius. Nescit
autem homo quando quid vel v
bi moritur et certus est quod eum
mori oportet. Ecce deus

meus quam magna miseria hominis
in qua sumus nec timeo
quod magna calamitas quam
paciar nec doleo et ad te non
clamo. Clamabo domine antequam
transeam / si forte non transeam
sed in te permaneam / dicam ergo
dicam miseriam meam confite
or / nec erubescam ante te
vilitatem meam. De inna
tue dei. Capitulum tercium
Divina me forti
tudo mea per quam
sublevor. Ubi cer
te michi virtus mea per quam
gaudeo. Apparere inquam
michi divina lux. O lux quam
videbat tobias cum oculis
clausis docebat filium / inte
rius lux quam videbat ysa
ac interius cum caligantibus
oculis filio futura narra
bat / lux intus invisibilis
cui omnis abyssus humani
cordis est visibilis / lux
quam videbat Iacob intus
cum docebat filiis exterius
et ventura predicabat. Ecce
tenebre sunt super faciem
abyssi mentis mee. tu es lu
men. ecce aqua tenebrosa
caligo super aquas cordis
mei / tu es veritas / o verbum
per quod facta sunt omnia
sine quo factum est nichil.
Verbum quod es ante omnia / au

q nichil verbu creat oia preter q nichil, verbum reges oia absq quo no sut omnia, vbu q in prn° dixisti, fiat lux et facta e lux, dt in misero fiat lux et facta est lux ut videa lume et cognoscam qz no e lume, qz sine te michi tenebre lume et lume tenebre ponitur qz sine tua luce veritas non est, sed error et vanitas, no est destrctio sed confusio, no est scia sed cecitas, no e via sed deviu no est vita sed mors.

Heu me domine qz ubi non est lux e mors, qz nichil est mors ymo non e mors qz nichil e mors, na ppe ptm ad nichil tedimus dum nichil facit p pctm non formidamus. Etiam iuste quidem dne digne factis recepimus dum ad nichilu declinamus, qz sine te sumus per q facta sut omnia sine quo fcm e nichil. O dne vbum o deus verbu per que fca sunt omnia ve m misero toties excecato qz tu lux et ego sine te totiens vulneratus qz tu salus, et ego sine te toties infatuatus qz tu veritas et ego sine te totiens oberratus qz tu via et ego sine te totiens admichilatus qz tu vbu p qd fca sut oia, et ego sine te fcus sum nichil. O dne qui es via veritas et vita, lume in quo non sunt tenebre, via sine qua vanitas, vita sine qua mors, dic vbu eternu, dic misero tuo fiat lux vt videa luce, ut inter tenebras videa viam et vite in viu videaz veritate, et vite vanitate, videa vita vite et mortem. Illumina dne lux mea illuminato mea et salus mea q timebo q laudabo, qua horificabo. Deus meus illumina ingt illumina huic ceco tuo qui in tenebris et umbra mortis sedet et dige pedes eius in viam pacis per q ingrediar in locu thabnacli admirabilis usq ad domu dei in voce exultationis et confessionis. Vere salubris confessio est via per q pator recedit ab inferio et ingditur ad te via

Quid sit nichil. Ca xiiii

Confiteor tibi ego dne rex pater celi et tre misericordia mea vt me vertere liceat ad misericordiaz tua. Miser quippe factus sum et ad

nichilū redactus sum et
nesciui qz tu es veritas ego
vero nō erā tecū / iō ad nichi
lū reduxerunt me inimici me
i / quia tu es verbū et ego
sine te p qd fcā sunt oīa
sine quo fcm est nichil /
Sed quid est nichil Quo
ad nichilū deueitur / oīa
per verbū fcā sunt quecūqz
sunt et qualiacūqz sunt
Vidit cūcta que fecerat
et erāt valde bona / ppterea
quecūqz sunt per vbum sūt
et sine ipo nichil / qz nich
il bonū sine summo bono /
sed malū est vbi bonum
nō est / qd vtiqz nichil est /
qz malum nichil aliud ē
quā puacio boni / sicut ni
chil aliud ē cecitas quā
puacō lucis / malū itaqz
nichil ē / qd vtiqz sine vbo
fcm est / nichil · illud ma
lū est qd puat summo bo
· s · vbo · p qd fcā sunt oīa bona
ac que bona nō sunt p
ipm fcā nō sunt Et ideo
mala sūt qz fcā nō sunt
per vbū p qd fcā sūt oīa
Restat igitur qd oīa quecū
qz fcā sunt bona sūt et
omnia que fcā nō sunt bo
na nō sunt / et qz mala
sunt que cū fcā nō sunt
et ideo nichil sūt / qz sine

vbo fcm est nichil / ma
lū ergo nichil est qz fcm
nō est Sed quali malū
est si fcm nō est / qz malū
puacō boni est scz puaco
verbi per qd bonū fcm ē /
eē qd sine vbo malū ē qd
eē non ē qz sine ipo nichil
ē Sed quid est separi
a vbo si hoc velis scire au
di qd sit verbū vbū dei dr
Ego sum via veritas et
vita Separi ergo a vbo ē
eē sine via / sine veritate
et sine vita / et ideo nichil
qz separat ab illo bono per
qd facta sunt oīa valde bo
Separi aūte a verbo nich
il aliud ē quā deficē et fcm
transire in defcm / qz sine
ipo erit nichil per qd fcā
sunt oīa Quocies ergo
ab eo declinas / a vbo te sepas
Xpē · n · ē verbū / et ideo ni
chil efficis cū ab eo separis
sine quo fcm ē nichil
Nūc dne illuia me vera
lux ut viderē te / vidi te
et cognoui te qz tocies ni
chil factus sum quocies a
te sepatus sum / qz bonū
qd tu es oblitus sum et
malus effectus sum Ve
michi misero qd hc non
cognoscebam qz te deserens

nichil sciebam. Sed quid hoc dico? Si nichil eram, quomodo hoc cognoscere valebam? Scimus quia nichil, nichil est, et quod nichil est non est, et quod non est bonum non est, quia nichil est. Ergo nichil fui cum sine te fui, et velut ydolum quod nichil est, quod quidem aures habet et non audit, nares habet et non odorat, oculos habet et non videt, os habet et non loquitur, manus habet et non palpat, pedes habet et non ambulat, omnia lineamenta membrorum sine spiritu corporis.

De casu anime in peccata. Capitulum tercium

Quomodo igitur fui sine te, non fui, ymo nichil fui, et ideo cecus fui, surdus et insensibilis, quia nec bona decernebam nec mala fugiebam, nec dolorem vulnerum sentiebam, nec tenebras meas videbam, quia eram sine te vera luce, que illuminas omnem hominem venientem in hunc mundum. Ve michi, vulneraverunt et non dolui, traxerunt me et non sensi, quia nichil eram et sine te qui es verbum per quod facta sunt omnia. Vere certo domine lux mea inimici mei fecerunt de me quicquid voluerunt, percusserunt, nudaverunt, polluerunt, corruperunt, vulneraverunt et occiderunt me, quia recessi a te et factus sum nichil sine te. Heu domine vita mea qui fecisti me, lux mea que illuminasti me, amor meus qui dilexisti me, defensor vite misere mee, et resuscita me, domine deus spes mea, virtus mea, fortitudo mea, consolatio mea in die tribulationis mee, respice inimicos meos et erue me, et fugiant qui oderunt me, et ego vivam in te, per te. Multiplicati enim domine consideraverunt me et videntes me sine te despexerunt me, diviserunt sibi vestimenta virtutum quibus ornaveras me, fecerunt sibi viam per me, sub pedibus suis conculcaverunt me, fetibus peccatorum polluerunt me, templum sanctum tuum posuerunt me desolatum et merore confectum, ibam post eos cecus et nudus et illaqueatus funibus peccatorum, trahebant me post se in circuitu de vicio ad vicium, de luto in lutum, et ibam absque fortitudine anime facte subsequtis, servus enim

seruitute cladā/ Victus
eiā vincla nō abhorreba
amarū dulce dulce amarū
credebā/ miser erā et non
cognoscebā/ et hoc quia sic
verbo erā/ sine quo factum
est nichil/ per quod oīa con
sumant/ sine quo oīs cōm
templant. Erant enim oīa per
ipsum facta sunt et sine ipso
factum est nichil/ sic per ipsum
omnia conseruant/ que cumque
sunt siue in celo siue in
terra in mari et in omnibus
abissis nec plus per se in la
pide adheret nec in aliquo
creatura nisi quia in esse
conseruant a verbo per quod
facta sunt omnia. Adhe
am ergo tibi ut conser
ues me quia ut a te re
cessi perii in me nisi q
feceris omnia refecisses
me. Ego peccaui tu me
visitasti/ ego cecidi tu me
erexisti/ ego ignoraui tu me
docuisti/ ego nō vidi tu
me illuminasti etc.

De multis beneficiis dei

Miser ego deus meus
quantum teneor diligere
te/ vnde in quantum debeo
laudare te/ demonstra mihi
quantum debeo placere tibi
intona dne voce grandi et for

ti interiorem aurem cordis
mei/ doce me et salua et
collaudabo te/ qui creasti me
cum nichil eram qui resusci
tasti me cum mortuus eram
qui pastis me a iuuentute
mea omnibus bonis tuis. Aperi
mihi o clauis dauid qui aperis
et nemo claudit et cum aperis
claudit et nemo aperit illi cum
tu claudis. Aperi mihi hostia
lucis tui ingrediar et vide
am et cognoscam et confitear
tibi in toto corde meo/ quia mia
tua magna est super me
et eruis aiam meam ex
inferno inferiori. Dne dns
mr quam admirabile est nomen
tuum et quam laudabile in vni
uersa terra. Et quid est ho
quia memor es eius aut filius
hominis quia visitas eum. Do
mine spes fidorum et turris
fortitudinis corda/ vita aie me
e per quam viuo/ sine qua mo
rior/ per quam video sine qua
orbor/ gaudium cordis mei et
leticia spus mei/ diligam te
toto corde meo et totis me
dullis meis et visceribus
meis/ quia tu prior dilexisti
me. Et vnde hoc mihi o cre
ator celi et terre et abissi
qui bonorum meorum non in
diges vnde hoc mihi quia prior
dilexisti me. O sapientia que
aperis os mutorum. O verba per

qd facta sūt oīa, xpi os
meū et da michi vocē lau
dis, ut enarrē oīa bene
ficia tua q̄ in a p̄n° dūme
cotulisti Ecce dn̄e sum q̄
creasti me et ut me tra
res et in nūo creaturarū tu
arū nūares ab etno preor
dinasti me, anq̄ q̄quaz
faceres a p̄n° anq̄ exten
deres celos nc dū erant
abyssi, adhuc tm̄ nō fece
ras, nec dū motes funda
ueras nec dum fontes a
quarū erūpeant, anqua
hec oīa faceres fecisti p
verbū tuū me creaturaz
tua, et de fōte ētissime ve
ritatis tue p̄videncia p̄vi
disti me creaturā tuam
et me eē voluisti, dn̄e be
nigīsse, deus altīsse, p̄r mi
cordīse, creator potētīsse
sempq̄z mitissime, q̄ mea
merita q̄ mea gr̄a ut pla
cerē ante cōspcm̄ maies
tatis tue, magnifica me, re
crea me, nichil em̄ fuiz
et de nichilo me aliquid
eē voluisti Quale aut
aliquid nō stiplam, uel
ignē, nō auem uel piscē
uel serpentē, vel aliquid
ex brutis aīalibz, non la
pidem uel ignem, nō ex

hoīe gn̄e que tm̄ habet
eē, uel ex hoīz q̄ eē pnt
et crescere et sentire, q̄ fu
cresco, et senao et paulorz
me pare creasti angelis
q̄ te cognoscendi ptatez cu ip
sis accepi, Sed paulom9
utiqz dixi, na illi tuā fe
licem notiam iam hnt
per spem, ego vero p spe
illi facie ad faciem, ego
vero per speculm̄ et in ēni
gmate illi aute plene, e
go vero ex parte De

futura dignitate hoīs Am.

Et cū venerit qd p
fcm̄ est euacuabitur
qd ex pte est, qn̄ reuela
ta iam facie, facie tuam
videbimus Iam em̄ de
plbribus illos eē paulo
res ab anglis, quos tu
corona sper que ornata
es gl̄a et hoīe coronasti,
quos tu mimis et q̄ tuos
sanctos honorasti, ymo
per oīa pares et equa
les sunt angelis Nam et
hoc veritas tua dt, equa
les em̄ sunt angelis dei
vere quidē erūt filij dei
q̄z filius hominis factus fi
lius dei, Hoc itaqz consi
deranti michi fiducia ē
dicē, nō hō minor uel pau
lomi9 ab angelis, sed

superior angelis / quia homo deus et deus homo non angelus / ut dicat propter hoc hominem esse dignissimam creaturam / quia verbum quod erat a principio deus apud deum verbum per quod deus dixit fiat lux et facta est lux angelica s. natura verbum per quod deus creavit omnia a principio / idem verbum caro factum est et habitabit in nobis et vidimus gloriam eius Rege gloria per quam glorior quia sancte glorior / domine deus meus vita et gloria tota anime mee Confiteor ergo tibi domine cum me creasti rationis capacem / angelis quamvis parem creasti / quia perfici possum per verbum tuum ut veniam ad equalitatem angelorum ut habeam adeptorum filiorum per unigenitum verbum tuum / Domine per filium tuum dilectum in quo tibi bene complacuit per virtutem contribulere et consubstantiale et coeternum Christum ihesum unicum dominum et redemptorem et salvatorem meum et advocatum meum apud te et lumen oculorum meorum qui est spes et vita unica mea / qua nos dilexit in gis quam se / per quod heremus fiducia reposita et summa spe apud te / et accessum veniendi ad te Quam dedit potestatem filios dei fieri omnibus hiis qui credunt in eum / Laudem tribuam nomini tuo domine qui me ad ymaginem et similitudinem tuam creando tante gle fecisti me forte susceptibile ut possim filius dei fieri / hoc utique non possunt arbores non possunt generaliter omnia que moventur vel consistunt in aere vel in mari vel in terra quia non dedit eis filios dei fieri verbum tuum quam rationem non habent nam et hec potestas in ratione consistit ¶ O inestimabilis gratia per quam cognovi deum / dedit hanc omnibus quos creavit rationales ad ymaginem et similitudinem suam Et ego utique per tuam graciam domine homo sum / et filius tuus esse possum per graciam / quod illi non possunt / Unde hoc michi domine veritas summa veraque summitas et principium omnium creaturarum Unde hoc michi ut possum filius dei fieri quod illi non possunt Tu enim qui manes in eternum simul omnia creasti sic creasti homines et iumenta

lapides et reptilia viventia
terre nulla eorum precesserunt
merita tua antecessit gratia
quia omnia tua tantum bonitate
creasti et pares omnes cre-
ature sunt in meritis
quia omnium nulla sunt merita
Et vnde ergo apparet magis tua
bonitas in hac creatura quam
fecisti racionalem quam in omnibus
que sunt sine racione apparuit
Quare non ego sicut deus
ille aut cur non omnes ille
sicut ego quia mea merita
que mea gratia ut me fili-
um dei posse fieri forma
susceptibilem creares quam
illis omnibus denegasti Ab-
sit domine ut hoc senciam tua
tantum bonitas hoc fecit ut
eciam particeps dulcedinis
eius illa gratia qua me de
nichilo creasti et illa quod
domine da michi ut tibi de hac
gratiarum referam actiones. gm

De omnipotencia dei.

Omnipotens manus tua
semper vna eademque cre-
auit in celo angelos et
in terra vermiculos superior quidem
in illis non inferior in istis
Sicut enim nulla manus angelorum
ita nulla potest creare vermiculos
sicut non celum ita non potest
creare minima arboris fo-
lium sicut nulla corpus vnius

ita non vnum capillum album
potest facere aut nigrum Sed
omnipotens manus tua cui omnia pari-
ter sunt possibilia Nec enim
ei possibilius creare vermicu-
lum quam angelum nec impos-
sibilius celum extendere quam
folium nec levius formare
capillum quam corpus nec
difficilius fundare celum quam
terram Hec omnia quecumque volu-
it fecit et sicut voluit fe-
cit in celo et in terra in mari
et in omnibus abyssis et me in-
ter omnia sic esse voluit et psa-
uit Potuit quidem domine omnipotens
manus tua me lapidem vel a-
uem vel serpentem aut beluam aut
quam creare Sed quia sic ordi-
nauit bonitas tua et ut hoc
ordinaret non precesserunt me-
a merita

De laude dei. gn

Vnde hoc michi domine
vnde in laudes ad
laudandum te sicut fecisti
me sine me sic laus tua
placere tibi potuit preter me
Laus tua domine tu ipse es te
laudent opera tua secundum multitu-
dinem magnitudinis tue Laus
tua domine incomprehensibilis
est Corde non comprehenditur
Ore non mensuratur Aure non
percipitur quia ista transeunt
Laus vero tua manet in
eternum Cogitacio incipit co-
gitacio finit et vox sonat

et transit auris audit et
auditus trāsit sed laus tua
in etnū stat / Quis ergo
est qui te laudz / Ecce homo
annūctiabit laudē tuā / laus
ppetua trāsitoria non est
Hic te laudat qui teipsum
laudē tuā credit / hic te lau
dat qui seipsm nescit ī tu
a laude non posse ptingē
O laus ppetua que nūq̄
trāsit / in te ē laus mea
in te laudabitur aīa mea
nō nos lauda9 te domine
sed tu te per te / ⁊ mō et
nobis etiā est laus in te
Quid verā accipim9 lau
dem qn̄ a te querī9 lau
dem / qn̄ lux approbat lucē
tu enī vera laus tribuis
verā laudē Cur dies ab alio
quā a te qrim9 laudem
totiēs amitti9 laudē tuā
etnā et accipim9 trāsi
toriā / Si enī trāsitoria
qrim9 etna amittim9
si etna volu9 trāsitoria
nō ame9 / laus eterna
dn̄e deus meus a q̄ est
omīs laus sine quo nulla
ē laus Non valeo dn̄e lau
dare te sine te / sed cum
huero te laudabo te Sed
sū ego dn̄e per me vt
laudem te puluis et ci
nis ego sum / caro mor
tuus et fetens ego sum

Quis igr̄ ego sum ut lau
dem te dn̄e deus meus / for
tissime spūs vniūse carnis
qui infirmitas ecipitatē / nūq̄
tenebre laudabunt lucem
nec mors vitā / tu lux ego te
nebre / tu vita ego mors
tu veritas ego hō vanitati
silis factus sum Nūq̄ mise
ria mea laudabit te aut
fetor laudabit odorē vel
amaritudo dulcedinē Nūq̄
mortalitas hominis qui hodie
est ut cras tollatur lauda
bit te Dn̄e deus meus oī
potens potentia tua / inef
fabilis bonitas tua / laudet
te supeminēs clementia / ex
cendans mia tua / sempiterna
qz virtus deitas / oīpoten
fortitudo tua laudent te qui
creasti nos dn̄e deus meus

De spe erenda ad deū

Ego autem Jo.
creatū tua sub vm
bra alarū tuarū sperabo
in bonitate tua qua creas
ti me / adiuua me creatu
rā tuā quā creauit beni
gnitas tua Non peat ī ma
licia mea q̄ opata ē bo
nitas tua / non peat ī mise
ria mea q̄ opata est sūma
clementia tua / nō erit vti
litas in creatura tua si des
cendero in corrupcōz Nu
quid vane constituisti oīs

filios hom̄. Creasti nos do-
mine rege q͛ creasti opera
manuū tuar̄ ne despiciās
me fecisti de nichilo si me
nō reges dn̄e tūc reuertar
ad nichilū. Sicut enī dō
nō erā et de nichilo me
fecisti / sic si me non reg͛
in nichilū redigar ī me
Diuina me dn̄e vita ne
peam in malicia / si me nō
creasses dn̄e nō essem q͛
creasti me iam sum / si me
nō regis iā nō sum / non
mea merita nō mea grā
te cogerūt ut creares me
sed benignissima clemencia
et bonitas tua. Illa cari-
tas dn̄e deus meus que
te cogit ad creacōz / ipsa
ergo nūc te cogat ad regē-
dū. Quid enim prodest q͛
contulit caritas tua si peaz
in malicia mea ⁊ nō me
regat dextera tua. Domine
deus hec te clemēcia cogat
ad saluādū q͛ creatū est
que te compulit creare qđ
nō creatū est / ipā te vincat
caritas ad saluādū que
te vicit ad creandū. Quia
nec nūc minor est quā tūc
q͛ ipā caritas tu ipse es q͛
semp idem es. Non est a-
breuiata mā͛ tua ut sal-
uare negat / nec aggrauata
est auris tua ut nō audi-
at sed pc̄ā mea diuiserūt
inter me et te int͛ tenebs
et lucem / inter ymaginez
mortis ⁊ vitā / inter vani-
tatē et veritatē / inter lu-
naticā hanc vitā meā et
sempiternā vitā tuā. De
laqueis concupiscētiarū tuarū
⁊ iniuriis. Caplm .ii.

Hec sunt umbre q͛-
bus operior in hac
abysso caliginosa
carceris huius in qua pro-
stratus iaceo donec pira-
seat dies ⁊ incliņatur um-
bre / fiatq͛ᵹ nox in firmaᵗᵒ
virtutis tue vox dn̄i in vir-
te vox dn̄i in magnifi-
cencia / dicatq͛ᵹ fiat lux et
fugiet umbre ⁊ appareat
arida germinetq͛ᵹ terra
herba virētē et facientē
semen ⁊ fructū bonū iusti-
tie regni dei. Dn̄e pr̄ deus vi-
ta per quā oīa viuūt sine
quo omnia mortua cōputāt
ne derelinquas me in co-
gitatu maligno / extollēciā
oculor̄ meor̄ ne dederis
michi / aufer a me concupi-
scēcias malas et aīo irre-
uenti et infrunito ne tra-
das me / sed possideat cor me-
um ut te cogitet semper.
Illumina oclos meos ut te
videat et nō extollētur

ante te gloria sempiterna
sed humiliter sentiat non in
mirabilibus super se et qui
ad dextris sunt videant
non que a sinistris abs te
et palpebre mee pandant
gressus meos quia palpebre
tue interrogant filios hominum
Vlat concupiscenciam meam dul-
cedo tua quam abscondisti
timentibus te ut concupiscam
concupiscere te concupiscibilis semper
me ne vanis illectus acce-
ptus interior gustus po-
nat amarum dulce et dul-
ce amarum ne tenebras lucem
et lucem tenebras existimet
Positus enim sum in medi-
o tot decipularum positarum
ab inimico super faciem
vie huius ad capiendas
animas peccatorum quibus mundus
totus plenus est ut is qui
sub silencio non transiunt in-
quiens apte quidquid est in mun-
do aut est concupiscencia carnis
aut concupiscencia oculorum aut
superbia vite Ecce domine deus
meus mundus totus plenus
est concupiscenciarum laqueis quos
paraverunt pedibus meis et
quis fugiet hos laqueos
Effecto a quo tu abstuleris
concupiscenciam oculorum suorum ut
non eum capiat extollen-
cia oculorum et a quo tu ab-
stuleris animam irreverentem
et infrunitam ut eum callide
non decipiat superbia vite
O quam felix erit hic fac-
quippe transibit immunis
Hinc te deprecor per te
adiuva me ne corruam in
conspectu adversariorum me-
orum captus in laqueo eorum
quos paraverunt pedibus meis
ut incurvarent animam meam
Sed erue me virtus salutis
mee ne sibi risu exhibeat
de me inimici tui qui ode-
runt te Exurge domine deus
meus fortis meus et dis-
sipentur inimici tui et fu-
giant qui oderunt te a fa-
cie tua et ego abscondar
in abscondito faciei tue
cum filiis tuis et tu deus pa-
ter orphanorum et mater pupillo-
rum tuorum audi eiulatum fili-
orum tuorum et extende alas tu-
as ut fugiam sub eas a fa-
cie inimici Turris fortitu-
dinis israhel qui non dormi-
tas neque dormis custodi-
ens israhel quia non dormi-
tat neque dormit hostis
qui semper impugnat israhel

De miseria hominis et
beneficiis dei Capitulum 12

Lux quam non videt
alia lux lumen quod
videt aliud lumen lux que
obtenebrat omnem lucem
lumen quod excecat om-

extrinsecū lumen a quo oīs
lux est tenebrosa lux supre
ma quā cecitas nō obnubi
lat quā caligo non ebetat
quā tenebre non obfuscant
quā nulla obstācia claudit
quā nusquā sepat aliqua
vmbra lux que illuīas oīa
siml' et semper absorbe me
in diuinitatis abissum vt
videā vndiqꝫ te et me in
te ꝛ cūcta eciā sub te Ne
derelinquas me ne forte ac
crescāt vmbre ignorancie me
e et multiplicentur delicta me
a sine te eīn in oīa sūt te
nebre et omnia mala quia
nichil bonū sine te vō et
summo bono Hec confiteor
et scio dn̄e deus meus qꝛ
vbicūqꝫ sum sine te male
est michi p̄ter te non so
lū extra me sed eciā in me
qꝛ oīmis copia q̄ nō est deus
meus michi egestas est
sed saciabar cū apparuerit
glā tua Ergo dn̄e pietā me
ā confiteor tibi miseriā me
am Ex quo a bonitate tua
summa et vnā bonū ī plura
litatē multiformitas lapsa
meū p carnales sensus dispsta
cauit ꝛ ab vno in multa
diuisit ꝛ ita est mendicā
laboriosa et egestas copio
sa dum ꝛ aliud sequebar
et a nllo īplebar dū te nō

amplectabar incommuta
bilem singlare et indiui
sum quē secutus nō erro
quē secutus nō doleo quē
possidens saciabor ꝛ saciat
totū desideriū meū Heu
dn̄e misera aīa te refugit
cū quo lūdat et gaudet
et sequitur mūdū cum quo
semper eget et dolꝫ modꝰ
clamat deficio tu clamas ꝛ
reficias et misera me nata
magis sequitur deficientē quā
reficientē Plane infirmi
tas mea hec est medicine
spirituū sana illā ut confi
tea tibi salus anime mee
toto cord' meo sup omībꝫ
bn̄ficiis tuis quibꝫ pascis
me a iuuentute mea et
vsqꝫ in senectā ꝛ seniu
te deprecor per te ipm̄ ne
derelinquas me Fecisti me
cū nō essem redemisti me
cū perissem pecātā mortuꝰ
fueram ad mortuū descendis
ti mortalitatē suscepisti
Ad seruū rex descendisti
vt seruū redimeres temp
su tradidisti vt ego viue
rē tu mortē suscepisti
mortē vicisti et me re
staurasti cū te humiliasti
perierā et abierā in pccis
venundatus fuerā venisti
pro me ut redimeres me
et tm̄ dilexisti me ut pro
su sanguinē tuū dares p me

dilexisti me plus quam te
quia mori voluisti pro me
tali pacto tam caro precio
reduxisti me de exilio re
demisti me de supplicio
Vocasti me nomine tuo si
gnasti me sanguine tuo ut me
moriale tuum semper esset
apud me et nunquam rece
deret a corde meo quod pro
me non recessit a cruce
Unxisti me oleo tuo quo
tu unctus fuisti ut a te
christo dicerer christianus et
etiam in manibus tuis descri
psisti me ut memoria mea
semper maneat apud te
si eque tua memoria iugi
ter fuerit apud me sic et
gratia et misericordia tua semper
preveniunt me De multis
namque periculis meis liberasti
me liberator meus
quando erravi ad viam redux
isti me quando peccavi corri
puisti me quando fui tristis
consolatus es me quando de
speravi confortasti me quando
cecidi erexisti me quando
steti tenuisti me quando ivi
duxisti quando veni suscepis
ti me quando dormivi custo
divisti me quando clamavi
exaudisti me. Quod deus
perpetua inspectione conside
rat opera et intenciones
hominum Capitulum 13.

Hec et multa alia be
neficia largitus es
michi domine deus meus vita
anime mee de quibus dulce
esset michi semper loqui semper
cogitare semper et semper gracias
agere ut possim te pro omni
bus bonis tuis laudare
et amare toto corde et to
ta anima mea tota mente et to
ta fortitudine mea similiter ex omni
bus medullis intimis cordis
mei dum compagum mearum.
Ita dulcedo deus meus
omnium qui delectantur in te
sed imperfectum meum viderunt
oculi tui in quia lucidiores
super solem et circumspicien
tes omnes vias hominum profun
dum abyssi qui in omni loco
semper contemplaris bonos
et malos cunctis cunctibus
presides singula imples totus
semper ubique presens curam
tuam habens que creasti
quia nichil odisti eorum que
fecisti sic gressus semi
tasque consideras ac die
nocteque semper super custodi
am meam vigilas omnes
semitas meas diligenter
notas speculator perpetuus
veluti sis tocius creature
celi et terre oblitus tam
me solum consideres et nichil
sit tibi cure de aliis. Quod

qz tue / si tm vna inspiciat
nec tm mittit si inua vide
at et diuisa qz sicut vnu
totu simul et pfcte conside
ras sic singla queqz licet
diuisa pfecte simul totaqz
to 9 conspicat visus tuus
sed sic oia sicut vnu sic
vnu sicut singla, totus sil
sine diuisioe comutacoe et l'
diminucoe c̄sideras / itaqz tu
totus toto tpe Sine tpe totum
me simul sempqz c̄sideras
ac si michil considerare ha
as Sic igitur sup custodia
mea stas q. oim oblitus sis
et michi intende velis Sp
quippe te pnte exhibes sp
te patu offers / si me patu
inuenieris Quocuqz iero
tu dne no me deseris nisi
prior ego te deseram vbicuqz
fuero no recedis qm vbiqz
es / et vbicuqz iero inueni
am te p q possum ee ne
peam / sine te ee no possu
Fateor equidem qcqd facio
qncuqz facio ante te facio
et vides melius qua ego q
facio Quidquid eni semp
opeor tu semp pns assist
vtpote pcipuus inspector
oim cogitaconu intencionu
delectaconu opaconu oim
mearu / Dne ante te est
semper ome desideriu me
um ante te tota cogitatio

mea / tu vides ante te ue
unde ueniat sps vbi sit a
quo vadat qz tu es oim
spirituu ponderator Et ut
iudex dulcis sit an ama
ru de foris pulchra filia
emittat tu intus vides
melius et nosti medullas
radicu et subtilius pscru
taris qz no solu intencoes
sed radices eius medullaz
intima / distinctissima tue
lucis virtute colligis / intu
eris et signas ut reddas
vnicuiqz no tm sm inte
cone vel opacone sed et
s. ipam interiore radicis
medulla abscondita de
qua pcedit intencio opaci
onis Quid quid teneo dum
opeor qcquid cogito et in
quocuqz delector tu vi
des / aures tue audiunt
oculi tui considerant / singulis
attendis / notas et scribis
in libro siue bonu fuerit
siue malu ut reddas pos
tea pro bonis pmia et
malis supplicia / cum aper
ientur libri et iudicabitur
sm hec que scripta sunt
in eis O qm terribile hoc
qua forte est qz dixisti
nob vitas antiquas / con
siderabo nouissima eorum
et qd de te dicitur / vnius
cuiusque finem ipse considerat

Etenim tu quidem in om-
nibus que agimus fine intencio-
nis magis quam actum opera-
cionis intendis. Cumque dilige-
nter considero domine deus me-
us terribilis et fortis cum
timore pariter et ingenti
rubore confundor, quam magna
est nobis indicta necessitas recte
vivendi qui cuncta facimus
ante oculos iudicis cunc-
ta cernentis. Quod homo
est nichil. Cap. ix.

Fortissime magne
et potens deus spi-
rituum universe carnis cuius
oculi super omnes vias
filiorum adam a die nativitatis
eorum usque ad diem exitus
eorum ut reddas unicuique
secundum opera sua bona vel
mala. Dic mihi et confi-
tear tibi paupertatem meam
quia dixi quod dives essem
et nullius egerem et nesci-
ebam quod eram pauper
cecus nudus miser et mi-
serabilis. Credebam me fo-
re aliquid cum nichil essem.
Dixi sapiens efficiar et
stultus factus sum, cogita-
bam esse [illegible] sed dece-
ptus sum et video nunc quia
donum tuum ego sum quo
nichil possum facere. Et
nisi tu domine custodieris
civitatem frustra vigi-
lat qui custodit eam. Hoc do-
cuisti ut cognoscerem, quia
tu probasti me non propter te
quod non cognosceres sed propter
me ut cognoscerem te. Ita
ut dixi domine credebam me
aliquid fore ex me, estima- epis
bam me sufficere pro me,
nec percipiebam quod tu rege-
bas me donec aliquantu-
lum elongasti te a me et
cecidi statim in me et vidi
et cognovi quod tu regebas
me, et quod cecidi fuit ex me,
apperuisti enim oculos meos et
illuminasti me et vidi quoniam
temptacio est vita hominis
super terram et non glorifica-
ri valeat coram te omnis caro
nec iustificabitur omnis vivens,
quia siquid boni est parvum
vel magnum donum tuum est,
et meum nichil est nisi ma-
lum. Unde ergo gloriabitur omnis
caro, nunquid de malo? hec
non est gloria sed miseria.
Sed nunquid gloriabitur de bono,
nunquid de alieno? tuum domine
est bonum tua et gloria. Qui
enim de bono tuo gloriam sibi
querit et non tibi ille fur
est et latro et similis dyabolo
qui furari voluit gloriam
tuam. Qui laudari vult de
tuo bono et non querit in il-
lo gloriam tuam sed suam hic
licet propter tuum donum laudetur

ab hominibus a te cum vitu-
pabitur quia de tuo bono non
tuam sed suam laudem que-
siuit/ qui autem laudatur ab ho-
minibus vituperante te non
defendetur ab hominibus iudi-
cante te/ nec liberabitur con-
dempnante te Tu domine forma-
tor meus ex vtero matris
mee/ non me desinas cadere
in illam exprobratorem ut
exprobretur michi furari
voluisse gloriam tuam tibi scilicet
gloria cuius est omne bonum
nostro autem confusio faciei et
miseria cuius est omne malum
nisi tu volueris misereri Mi-
sereris quippe domine miseri-
cordiam quam fecisti et nichil eo-
rum odisti que creasti qui das
nobis de bonis tuis et ditas
inopes de optimis tuis/
quia diligis pauperes et di-
tes eos facis diuiciis tuis
Ecce nunc domine pauperes
nos filii tui sumus et pu-
sillus grex aperi nobis
ianuas tuas et edent pau-
peres et saturabuntur et lau-
dabunt te qui requirunt te
Scio autem et confiteor doce-
te te quia soli illi qui se di-
uites existiment ideo sunt
pauperes a tuis diuiciis inue-
niuntur exclusi. Et ego igitur
confiteor tibi paupertatem
meam et sit tibi gloria tua

quia tuum est omne bonum quod
in me vidi tibi domine fateor
ut docuisti me/ quia nichil
aliud sum quam vniuersa va-
nitas et vmbra mortis et
abissus quedam tenebrosa
et terra inanis et vacua
que sine tua benedictione nil
germinat fructusque non facit
nisi confusionem peccatum et mor-
tem Ergo quicquid boni habui
a te recepi/ quicquid boni habeo
a te habeo/ si quando steti per te
steti/ sed quando cecidi per me
cecidi Semper in luto iacuis-
sem nisi tu me illuminasses ce
Nunquam surrexissem nisi ma-
num tuam in porrexisses se-
pius perissem nisi me gu-
bernasses Domine semper tua
gratia et misericordia preuenit me
quia tu consolatus me liberas
a malis saluas a preteritis
suscitas a presentibus muni-
ens a futuris precidens eos
qui me laqueos peccati tol-
lens occasiones peccandi et
nisi mihi hoc tu fecisses ego omnia
peccata mundi fecissem quia scio
domine quod nullum peccatum est quod vn-
quam fecit homo quod non possit
facere alter homo si desit re-
ctor a quo factus est homo
sed quod non feci tu fecisti quod
abstinere tu iussisti et quod
credere omnem gratiam in-
fudisti Tu namque domine

tegebas tibi seruabas me
et in ut adulterium et omne
mortale peccatum non committerem

De temptacionibus dyaboli 17

Temptator defuit
tu fecisti quod deesset
affuit temptator
non defuit tempus nec defuit
locus sed ut non consentirem
tu fecisti Venit tenebro
sus ut est ut eum deciperet
tu me confortasti venit tem
ptator fortis armatus ut
me non vinceret tu eum refre
nasti et me roborasti ve
nit temptator transfiguratus
in angelum lucis et ut me
non deciperet tu eum increpasti
et ut eum cognoscerem tu me
illuminasti Ipse est enim dra
draco ille magnus serpens
antiquus vocatus dyabolus
et sathanas habens capita
septem et cornua decem quem
creasti ad illudendum huic
mari magno et spacioso in
quo sunt reptilia quorum
non est numerus et animalia pusil
la cum magnis i. diuersa de
moiorum genera qui nichil
aliud die noctuque operantur
nisi quia circuit querens quem deuo
ret querentes nisi tu eri
pias Ipse est ille draco
antiquus qui creatus est in pa
radiso voluptatis qui trahit
caudam terciam partem stellarum

celi et mittit eos in terram
qui veneno suo corrupit a
quas terre ut bibentes homines
moriantur quia fecit sicut lutum
quasi aurum et habet fiduciam
quod influat Iordanis in
os eius Et quis defendet
nos a morsibus eius nisi tu
domine qui confregisti capita
draconis magni Extende
domine super nos alas tuas
et confugiamus sub eis a facie
serpentis huius qui nos per
sequitur et scuto tuo libera nos
a cornibus eorum eius Hoc
est enim continuum studium suum
ut animas deuoret quas tu
creasti et ideo ad te clamamus
libera nos ab aduersario no
stro cotidiano quia siue dormimus
siue vigilemus siue comedimus siue
quodcumque opus operemur in
stat modis omnibus die ac
nocte fraudibus et artibus
nunc palam nunc occulte
sagittas venenatas contra
nos dirigens ut interficiat
animas nostras Et tu domine nos
ti quod pessima sit insania mea
quia licet continue videamus
contra nos draconem ore ap
erto paratum ad deuorandum nos
lassi sumus in pigriciis nostris
tamquam securi ante eum qui
nichil desiderat quam ut
nos teneat animus ut oc
cidat semper vigilat sic sopor

et nos ut custodiam noluit
vigilare a sompno. Ecce te-
tendit ante nos infinitos la-
queos et omnes vias meas
impleuit decipulis ad capi-
endas animas meas et quis
effugiet hos laqueos. Po-
suit enim laqueos in diuici-
is laqueos in paupertate laq-
ueos tetendit in cibo et potu
in voluptate in sompnis et vi-
giliis laqueos in verbo et
opere et in omni via mea.
Sed tu domine libera nos
de laqueo venancium et a ver-
bo aspero ut confiteamur
tibi dicentes benedictus deus
qui non dedit nos in cap-
cionem dentibus eorum. Anima
nostra sicut passer erepta
est de laqueo venancium la-
queus contritus est et nos libe-
rati sumus. Adiutorium nostrum
in nomine domini qui fecit
celum et terram. Capitulum
deus est lux iustorum. Ib.
Tu quidem domine lux
mea reuela oculos
meos ut videam
lumen et ambulem in luce
tua et non impingam in la-
queis eius. Cuius enim exten-
dit laqueos multos nisi vi-
deat eos et quis videbit
eos nisi quod tu illuminaberis
lumine tuo. Ipse enim princeps te-
nebrarum laqueos suos ab-
scondit in tenebris suis

qui sunt filii tenebrarum non
videntes lucem tuam in quo
qui ambulat non videbit qui
enim ambulat in die non offen-
dit se qui autem offendit se in
nocte ambulat et lux in
eo non est. Ipse deus tu lux
filiorum lucis qui nescis quan-
tum sit quia qui ambulant
in tenebris sunt quia te lucem
mundi non habent. Ecce cottidie
enim quia quanto magis a te
vero lumine se quis elongat
tanto magis involuitur te-
nebris peccatorum et quo magis
est in tenebris eo minus vi-
det laqueos in via et ideo
minus cognoscit, ideo sepius
capitur et cadit in eis et
quod horribilius est se etiam ce-
cidisse ignorat. Qui vero
sui casum ignorat eo minus
curat surgere quanto se ex-
istimat adhuc stare. Tu autem
lux mentis domine deus meus
illumina oculos meos ut vi-
deam et cognoscam ne cur-
ram in spem aduersario-
rum meorum scilicet in odium
nominis laborat inimicus
noster quem petimus ut facias
liquescere a facie tua sicut
cera liquescit a facie ignis
quem tu domine scis pessimus
primus et ultimus qui con-
silium fecit ut raperet gloriam
tuam qui inflatus et ela-
tus crepuit medius et

cecidit in foveam suam et eieci eum de monte sancto tuo et de medio lapidum ignitorum in quorum medio ambulat. Et nunc vita deus meus ex quo cecidit non cessat persequi filios tuos et in odium tuum o rex magne cupit perdere hanc creaturam tuam quam creavit omnipotens bonitas tua ad ymaginem tuam ut possideat gloriam quam ipse perdidit per superbiam suam. Redde ergo eum forte nunc an nos agnos tuos illumina ut videamus laqueos quos ipse parat et evadere ad te leticia israhel et hec omnia tu domine melius nosti qui nosti contentionem eius et duriciam durissimam. Nec hoc dico ut ostendam tibi qui omnia vides et nulla te latet cogitacio sed ante pedes tue maiestatis querimoniam de inimico meo facio iudex eterne ut ipsum dampnes et nos filios tuos salves quorum fortitudo tu es. Astutus est domine iste hostis et tortuosus nec facile deprehendi potest tortuositas eius nisi tu illumines quia nunc hic nunc illic nunc agnum nunc lupum nunc tenebras nunc lucem se pre

ostendit et singulis quibuscumque qualitatibus locis et temporibus in varias rerum mutationes et varias exhibet temptationes. Nam ut tristes decipiat tristatur et ipse ut gaudentibus illudat fingit se gaudere ut spirituales defraudet in angelum lucis se transfigurat ut fortes comprimat apparet ut agnus ut mites devoret apparet ut lupus. Et quid omnia secundum similitudinem variarum temptationum officia habet sed alios a timore nocturno alios a sagitta volante in die alios a negocio perambulante in tenebris alios ab incursu et demonio meridiano. Et ad hoc que proveniens ut cognoscat que revelabit speciem indumenti eius et gyrum dentium eius quis cognoscat sic abscondit sagittas suas in pharetra et laqueos abscondit sub specie lucis qui facilius cognoscetur nisi a te lumen assumat ut illos videamus. Ita non solum in carnis operibus que de facili cognoscuntur verum et in ipsis spiritualibus exerciciis laqueos abscondit subtiles sub virtute colore per vicia induit et se transfigurat seu transmutat in angelum lucis hec et multa alia mala. Custodi nos filios

belial Iste sathan domine deus
meus et nunc ut draco nunc ut
leo manifeste et occulte insidi
atur ut rapiat animas nostras
Eripe nos domine qui salues
sperantes in te Et ut ipse
doleat de nobis et tu lauda
ris in nobis deus meus.

De beneficijs dei magnis
et multis Capitulum ia

Ego autem filius ancille tu
e que me recommendauit ma
nui tue miserere paupertatis
confessionibus meis Confiteor
tibi liberator meus in toto cor
de meo et recolam ad mentem
meam bona omnia que feci
sti michi a iuuentute mea
Scio namque quod ingratitudo dis
pliceat tibi que radix est totius
mali spiritualis et ventus
quidem desiccans et vrens
omne bonum obstruens fontem
diuine misericordie per ipsam enim mala
iam mortua oriuntur et vi
ua opera moriuntur nec vlte
rius adipiscuntur Et ego tibi deo
gratias ago ne sim ingratus
liberator meus qui liberasti
me quociens me absorbuerat
ille draco et tu ab ore eius
extraxisti me quociens parata
in tractu ipse paratus fuit
deglutire me sed tu defen
disti me Cum contra te iniquitatem
agebam stabat paratus ipse
vt raperet animam meam ad in

fernum et tu prohibebas
Ego te non timebam
et tu me custodiebas a
te recedebam et me inimico
meo exhibebam tu ipsum ne
me acciperet detrahebas
Hec michi tu domine bene
ficia conferebas et ego non
cognoscebam sic me multotiens
a faucibus draconis liberasti
de ore leonis eripuisti et ab
inferno licet me nesciente
multis vicibus protexisti Des
cendi enim vsque ad portas
inferni et ne illuc intrarem
tu me tenuisti appropinqua
ui ad portas et ne ipse
me reciperent tu fecisti De
morte etiam corporis mei
sepius eripuisti saluator
meus Cum graues me
morbi tenerent cum in pericu
lis multis per mare per terram
ab igne a gladio ab omni
periculo liberans semper michi
astabas et misericorditer sal
uabas Sciebas quidem domine
quod si tunc mors me occupas
set animam meam infernus sus
cepisset et perpetue dampnatus
fuissem sed tua misericordia et
gratia me preuenit eripiens
me de morte corporis et
anime domine deus meus Hec
et multa alia beneficia michi
exhibuisti et ego eram
cecus non cognoscens deus.

illuminasti me. Nunc igitur lux
anime mee domine deus vita mea
et lumen oculorum meorum per
quod video. En illuminasti me
et cognovi te quia vivo per
te. Gratias tibi ago licet viles
et exiles et impares beneficijs
tuis quales tamen
mea fragilitas habet
offerre quoniam es solus deus
meus creator benignus
qui amas omnes et nichil
odisti eorum que fecisti. En
ego primus inter peccatores
quos saluasti ut alijs
tribuam exemplum benignissime
pietatis tue. Confiteor
beneficia tua magna quoniam
eripuisti me de inferno
semel secundo et tercio centies et
millesies semper enim ad infernum
tendebam tu me semper
reducebas. Cum me iuste
millesies milies dampnare
potuisti cogente tue benignitatis
ineffabilisque pietatis
tue gratia voluisti quia amas
animas et dissimulas peccata propter
penitenciam domine deus iuste misericordie
in omnibus viribus
tuis. Nunc igitur video domine deus
et cognosco per lumen tuum
et ideo deficiat anima mea in
gratia tua magna quoniam eripuisti
animam meam ex inferno
inferiori et me reduxisti
ad vitam. Totum ei erat in morte
totum me resuscitasti. Viuat
igitur sit illud totum quod vivo
et totum me totum tibi offero
totum et totum cor totum
corpus tota anima mea vivet
et vita mea quoniam totum
me liberasti ut totum me
possideres totum me refecisti
ut totum me rehaberes.

Quantum homo tenetur diligere deum. Capitulum 18

Diligam igitur te domine
virtus mea diligam
te ineffabilis exultatio
mea. Viuat iam non michi
sed tibi tota vita mea que
perierat in miseria mea
et resuscitata est a gratia tua
quoniam miserator es et multe
gratie tue qui diligunt nomen
tuum. Precepto domine sanctificatus
iussisti me per legem tuam
ut diligam toto corde tota
anima et tota fortitudine mea
et ex omnibus viribus meis
et ex intimis medullis
cordis mei omnibus horis
et momentis quibus fruor
bonis gratie tue quoniam sepe
peccare sepe visitatus
omni momento me obligas
dum omni momento in tue
magna beneficia prestas. Ergo
ergo non hora est vel punctus
in omni vita quo tuo beneficio
non vtar ita nulla
debet esse momentum quo te non

heam ante oculos meos ꝛ
memoria sed nec hoc valeo
nisi tu dederis in cuius est
omne datū optimū et omne
donū pfcm̄ desursū descen-
dens a prē lum̄ apud
q̄ nō est transmutaº nec
vicissitudinis obumbracio
nō est uolent nec cur-
r sed tui misereñt ut dili-
gã te. Tuū est .n. donū
cū ꝛ omne donū/ eꝯ est
omne bonū/ iubes te diligi
da q̄ iubes ꝛ iube q̄ vis

¶ De ardore diuini amoris

Oignis qui ¶ 19
semp ardes ꝛ nū-
quã extingueris. Amor
qui semp ferues ꝛ nūq̄
tepescas. Accende me acten-
dax inqȝ a te ut totū scm
diligã te diligã te quo-
niam prior dilexisti me et
vnde in hoc ut explice
sigĩ dilectionis tue maxime
erga me facta p īnūa bn-
ficia tua q̄bus a principio
educasti me/ qm̄ de nichi-
lo me creasti inter has cre-
aturas quas fecisti nobi-
litasti me lume vultus
tui/ q̄ signasti sup lumi-
nare cordis mei quo ab
insensibilibꝫ brutis me de-
creuisti ꝛ paulo minꝯ ab an-
gelis me fecisti/ seu mi-
nuisti/ pro hoc sunt an
conspectu bonitatis tue/ qui
cottidianis et singulis do-
narijs tuorū beneficiorū
me sine intermissione nut-
ris ꝛ q̄ filiū tuū puulum
et tenellū vberibꝫ tue co-
solacionis lactasti me/ vt
enim t totus seruire omnia
queqꝫ fecisti in meū sui-
cū tradidisti ¶ Qr̄ omnia

¶ subiecit deus seruicijs hoim

Omnia sub pe- ¶ 20
dibꝫ homi subiecisti
vt solus homo t subiceretur
et vt tuus eēt toꝯ homo
Sup omnia dne ē hō extio-
ra hō pro corpe cuncta
creasti/ ipm̄ vero corpus
p aīa/ aīa vero p te ut ti-
bi soli vacanz et te solū
amaret/ possidens te ad so-
lacium/ inferiora vō ad ser-
uitū q̄ .n. celi ambitu co-
tinetur inferius ab aīa hūa
est que fca est ut summū
boni possideat cuius posses-
bta fieret Cum si adhesit
auctori mutabilitas inferio-
ritates supgradiens illius
summe maiestatis cui ꝯemu-
latur spem ꝛ eternitate im-
mortalis eius eternitate
gaudebit Tunc .n. illius
bonis optimus fieret in

domo dni quod copia cide
ficta que hic tamquam ve
lut nichilum computatur Il
la s. q nec oculus vidit nec
auris audiuit nec in cor
hominis ascendit q preparauit
deus hijs q diligunt illa
et quid hic datus e ubi tu
qui et nunc cottidie letifi
cas animas seruorum tuorum
ut animas illas Quid mirum
hoc dne deus meus si mun
dum tua honorificasti et
similitudine tua nobilitasti
ad quam creati sumus nam
et corpori meo hic ad hoc
corruptibili et ignobili ut vi
deret dedisti celi claritate
per manum ministrorum tuorum
indefessorum solis et lune
qui precepto tuo die et no
cte iugiter deseruiunt similiter
tuis ut spiraret largitate
es aeris puritate ut au
diret sonorum varietate
ut odoraret odorum suauitates
ut gustaret saporum quali
tates ut contrectaret dedis
ti corpulentam omni grossi
tate adminiculancia suis ne
cessitatibus dedisti iumenta
volucres celi et pisces
maris et fructus terre ad
reficiendum impedisti me
dicinas de terra propter singu
las corruptelas cre
asti singula solacia ma

lis singulis obuiancia propterea
ti qm es miserator et mise
ricors et nouisti figmentum
meum sicut nos omnes
qui lutum in manu tua de
deus meus ¶ Ex consideracione
specialium bonorum colligitur ma
gnitudinem eternalium bonorum

Hic apperitur ¶ Si g
Domine ma tua mag
na dne sine tuo illustrata
quo magis ad huc ut amplius
magis appetatur Nam ex mi
nimis magna et ex visi
bilibus hijs tua inuisibilia
comprehendimus dne deus
sancte et bone creator meus
Hic n. om dne pro his aere
terra et mare luce tenebris
calore et umbre rore ve
tis et pluuijs uolucribus
et piscibus bestijs et arbo
ribus Multiplici herbarum
et germinum terre et cuncta
rum creaturarum tuarum ministe
rio nobis succesiue pro sua
tempora ministrantium ut alleuet
fastidium Qualia quo qua
magis et mirabilia erunt
illa bona q preparasti diligentibus
te et vere celi patria ubi facie
ad faciem te videbimus si
tanta nobis facis in carcere
q ages in pallacio magnifi
cum vere bona sunt omnia
omnia huiusmodi et opera tua Dome
ver ston et ecia valde

bona sunt omnia que et malis et
bonis pariter omnia tribuisti
Eternalia futura sunt omnia
illa que solis bonis reser-
vasti. Si tu mirabilia et varia
sunt tua dona que nunc creatu-
ris tuis et inimicis, quam immen-
sa et infinita illa que dul-
cia et delicata sunt que solis
largiturus es amicis. Si
tanta solacia das in die la-
crimarum, quanta conferes in
die nuptiarum. Si tanta delec-
tabilia continet carcer, quanta que
continet patria. Oculus non vidit
nec auris audivit que prepara-
sti diligentibus te secundum magnitudinem ma-
gnitudinis magnificencie tu-
e. Magna est multitudo dulce-
dinis tue quam abscondisti ti-
mentibus te. Magnus namque es
tu domine deus meus et immensus
nec est finis magnitudinis
tue nec finis seu numerus vel
mensura retribucionis tue, sed
sicut magnus es tu, magna
sunt donaria tua, quia tu ipse
premium es omnium legittimorum pu-
gnatorum tuorum. ¶ Divina
dulcedo omnem amaritudinem
presentis seculi tollit. 22.

Hec sunt beneficia tu-
a magna domine deus
sanctorum tuorum quibus
replentur ab inopia esuri-
encium filiorum tuorum, qui fa-
cius es spes desperatorum
et consolacio desolatorum. Tu
corona spei que ornata gloria
preparata vincentibus. Tu sacietas
famelicorum eterna danda e-
surientibus. Tu consolacio sempiterna
quam solis illis retribues qui con-
solaciones huius mundi pro consola-
cione tua contempnunt. Nam qui
hic consolatur, indignus tua con-
solacione habetur, sed qui hic
cruciatur a te consolabitur et
qui participat passionibus parti-
cipabit et consolacionibus. Nemo
potest in utroque seculo conso-
lari, nec quis hic et in futuro
gaudebit, sed unum necesse e-
st perdat unum qui alterum
voluerit possidere. Sic ut con-
sideras domine deus consolator meus
tenuo, in qua tenuo conso-
lari animam meam ut digna
habeatur tuis consolacionibus per-
cipiendis, quia iustum est ut a-
mittat te quicumque in ali-
quo alio magis consolari
elegit quam in te. O summa
veritas precor te ut me non
permittas in aliqua consolacione
consolari quam in te, sed omnia
pecto michi ut amara fiant, ut
tu solus dulcis appareas
anime mee, qui es dulcedo
inestimabilis per quam cunc-
ta amara dulcorantur. Tu
es enim dulcedo Stephano lapi-

des dulcdauit torretes tu dulcedo, et ceticulez lautre go dulce feait p tua dulce dine ibant apli gaudetes a cospectu conaliz qm di gni habiti sunt cotumelia p nomine ihu pati Ibat andreas ad cruce securus 7 gaudens qm ad tua dulce3 pveinebat hec tua dulcedo aplorz principes sic reple uit ut per ipa crucis pa tibulu unus eligeret alter cz caput ferientis gladio gladio subpone non time ret pro hac emeda pelle ppria bartholome9 dedit p h gustado venenu pocu lu iohes intrepidus opta uit, hac ut gustauit petr9 oim miseriaz oblitus q ebrius dus clamado do bonu e nos hic ee facia tria thaberna la hic mo rem te 7 cotepleumur qz nllo alio indige9 Suffic nobis inquit te videre suffiat nobis dulcedine tua saciari una stillam dulcedinis iste gustauit 7 oem dulcedine alia fasti diuit Qd putas dixisset si magna illam pietatis et benignitatis tue dulce3 gustasset qm abscondisti timetibz te, hanc ineffa bilem dulcedine 7 illa

Vgo agatha gustauit de qua legim9 qp letissima 7 glant ibat ad carcere et quasi ad eplas inuitata hac ut vexo 7 ipe gustaue rat qui dicebat qua mag nititudo dulcedinis tue do 7 q monebat gustate et videte qm suauis e do9 hec est illa btitudo domine deus mr qp expecta9 datu ru te nobis pro qua tibi dne cotinue militam9 p qua mortificam totu die ut in tua vita viua9

Qd tota spes et desi derium nrm debeat ee ad deum Capitulum 23

Ty aute expecta isrhael domine de siderium ad qp suspirat cot tidie cor nrm festina ne tardaueris surge et spera et glamur in lumine tuo apperi aures tuas clamo ribz pupillorz tuorz qui clamat ad te Pr nr da nobis hodie pane nrm cottidianu in cui9 forti tudine ambulet die ac no cte vsqz quo puemet ad monte tuu oreb Et ego paruulus inter puulos familie tue deus pater et virtus mea, qm veni am et apparebo ante facia

em tuā ut qui nūc cōfite
or tibi ad tpe extūc t con
fitear in eternū Beatus ero
si admissus fuero ad vidēdū
claritatē tuā Cuius mech
hoc tribuat ut illucōne p
ueniēte pmittas Scio dñe
scio et confiteor me indignū
vt intres sub tectū meum
sed fac pter tuū honorē
et nō confundas me te spān
tem seruū Et quis intra
bit in sctuariū tuū ad cō
siderāda potētias tuas nisi
tu apperies quis apperiet si tu
clauseris Si destruxeris
enī nemo est qui edificet
et si tu clauseris nēo est
qui apperiet si cōtinueris
aquas omnia siccabuntur / et
si emiseris eas subūtant
trā Si oīa quecūq fecisti ad
nichilū redigere quis cōtra
dicet t porro sempiterna bo
nitas glīe tue ī vita qua
nos esse voluisti tu nos
fecisti fabricator mundi re
ge quos creasti ne sper
nas nos qr opa tua sumus
Tu quidē domine deus meus
nos lutū et vermiculi nō
valemus in tuas eternitates
intrare nisi tu duxeris q
de nichilo cuncta creasti

C salus mea ex deo
est Cm XX

Ego autem opus
manuū tuarum cōfiteor t
in timore tuo qr nō in arcu
meo sperabo et gladius
meus nō saluabit me sed
dextra tua et brachium et
illuminatio vultus tui / aliogn
desperare quia tu spes mea
a qui creasti me / qm nō
dereliquisti sperantes in te
Tu quippe es dñe suauis
misericors paciens ī in vita
disponens omnia ī nos si
peccauimus tui sumus ī si nō
peccauimus scimus qm apud
te sumus computati Nos fo
lium [illegible] ī veritas omnis
hō viuens ī vetus est vita
mea sup terram Ne manifestes
[illegible] pupilli tui qm
tu nosti figmentū meum deus
deus meus Sta deus mea sta
malis fremis contra foliū
qd a vento rapitur ondere
vis potēciā et stipulam
siccā psequeris Quem dep
habis rex isrl pulicem
tuū / audiuimus de vita tu
dñe / qm tu mortē non
facis nec letaris in pdicō
ne morientiū Propter te ex
ora ī te / ne pmittas dñā
ri qd nō fecisti huic cre
ature tue qua fecisti
si doles de pditōe quid
te phibet domine ne sem
per lateris de mea sal
uatōe dū sic vis potes me

saluare / ego autem et si vel-
lem non possem tam magna
multitudo miseriarum mearum
velle quia in adiacet / per-
ficere autem non invenio / velle
etiam quod bonum est non possum
nisi tu velis nec quod volo
possum nisi potentia tua me
confortet / et quod possum ali-
quid volo / nisi tua voluntas
fiat sicut in celo et in terra
et quod volo et possum ignoro
nisi tua sapientia me illustret
et si sciam quidque volens quia
quasi non volens impleta et
vana transsit sapientia mea
nisi adiuvetur a vera sa-
pientia tua. In tua autem vo-
luntate cuncta sunt posita
et non est qui possit resis-
tere tue voluntati / deus do-
minator principatum tenens
conditor omnis carnis que-
cumque vis facis in celo et
in terra et in eius mari et in
omnibus abyssis / et in no-
bis domine fiat voluntas tua
super quibus invocatum est nomen
tuum ne pereat hoc nobile pla-
sma tuum / quod creasti propter
honorem nominis tui / et quis
est homo natus de muliere
qui vivat et non videat
mortem / et eripiat animam
suam de manu inferni ni-
si tu solus eripias vita
vitalis omnis vite per quem omnia

vivunt. [Quod voluntas huma-
na meritoria sit ad bona o-
pera sine divina gratia. C. I.]

Item tam tibi confessus
sum laus vite mee
deus meus et virtus salutis
mee. Sperabam aliquid in vir-
tute mea / que non erat vir-
tus et cum sic volui currere
ubi magis stare debebam
ibi retrorsum factusque sum ingre-
ditur quam ante / et quod debebam
ingredi consequi magis se e-
longauit a me / sic per diffi-
cilia multa vires meas pro-
bans nunc cognosco quod illumina-
ti me quoniam ubi magis po-
sse credidi per me / minus
semper ibi potui sine te / hoc
enim dicebam / faciam illud per-
ficiam / fiebatque post nec hoc
nec illud / aderat voluntas
nec erat facultas / aderat
facultas aberat voluntas quo-
niam de meis viribus confi-
debam. Nunc autem confi-
teor tibi domine rex celi et
terre / quoniam non in fortitudine
sua roboratur vir ut non
glorietur ante te / stulta presumptio
omnis carnis. Nec est hominis
velle quod possit quod aut posse
quod velit / vel scire quod velit
et possit. Sed potius a
te gressus hominis dirigentur
alioquin ingressus qui non a se
sed a te dirigi confitetur

Obsecro itaque viscera misericordie tue ut velis domine saluare quos creasti quoniam in tua potestate virtus est mee salutis. De antiquis beneficiis dei. 2.

Recordare domine misericordie tue antique qua nos a principio in benedictionibus tue dulcedinis preuenisti antequam nascerer ego filius ancille tue domine spes mea a iuuentute mea ab vberibus matris mee tu preuenisti me preparans in semitas quibus incederem et venirem ad te et ad domum glorie tue. Prius quam me formares in vtero nouisti me et antequam exirem de uentre quicquid tibi placuit preordinasti de me que sunt in libro tuo scripta de me in secreto consistorii tui, hec quidem ignoro domine et valde timeo tu vero nosti quoniam successus dierum et temporum hinc ad mille annos huius temporalitatis expecto quod in corpore cum tuo iam factum est et in eternitatis tue prouidencia preterit. Ego autem stans in hac nocte tenebrosa hec ignorans timor et tremor preuenerunt me dum video in vndique imminere pericula a malis quos hostibus vexari mihi necessitas imminet miseram in hac custoditu vita et nisi in tribus tantis malis aliquod foret in tuum amminiculum desperarem. Sed spes magna in sub clementissime princeps deus meus et consideracio multitudinis misericordiarum tuarum quas apud te sunt sublevat mentem meam et preuenienta signa misericordie tue que me antequam nascerer preuenerunt et numquam spaliter in me fluxerunt. Et future benignitatis tue perfectionemque et meliora munera que amicis tuis reseruas spem meam amouent vt mente letetur cor meum domine deus meus letitiam sui quod semper letificat meam iuuentutem. De angelis deputatis ad custodiam hominum. 2A.

Dilexisti enim me vnice amor meus antequam diligerem te. ad ymaginem tuam creasti me omnibus creaturis tuis preposuisti me quia dignitatem tuam quedam seruo cum nouerim te propterea quod fecisti me. Insuper fecisti angelos tuos spiritus quibus mandasti vt custodiant me in omnibus viis meis. Ne forte offendam ad lapidem pedem tuum. Hii sunt custodes super muros noue iherusalem et in circuitu eius vigilantes vigilias noctis super gregem tuum ne quis rapiat vt leo animam meam

[illegible] antiq⁹ ad ꝯ[illegible] nr̃ qua
quasi leo rugiens et rapiens
semper circuit querens quem devoret
Nisi sint cives superne therusalem
qui sursum est mater nostra in ministe
rium missi propter eos qui hereditatem
capiunt salutis ut eos libenter
ab inimicis suis custodirent
Hos et moveat et orationes filiorum
tuorum offerunt ante conspectum
magestatis tue Diligunt
nos venire concives suos per quos
ruine sue casus restaurari
expectant Propterea magna cura
et vigilanti studio assistunt nobis
omnibus horis et momentis
et locis succurentes et providentes
succurentes necessitatibus nostris
et solacia discurrentes inter nos
et te domine gemitus nostros atque
suspiria ad te referentes ut impetrent
tue benignitatis propiciacionem
et referant ad nos tue
gratie desideratam benedictionem
Ambulant nobiscum in omnibus
viis nostris intrant et exeunt
nobiscum attente considerantes
quam pie quam honeste inter medios
nationis quam sancte conversemur quanto studio
et desiderio querimus regnum
tuum et iusticiam tuam quantoque
timore et tremore serviamus et
exultemus et leticia cordis
nostri Adiuvant laborantes
custodiunt quiescentes hortantur
pugnantes coronant vincentes
congaudent gaudentibus de te
compaciuntur paciencibus propter te.
Grandis est eis cura de nobis magnus
affectus dilectionis eorum erga nos
et propter honorem tue inestimabilis
caritatis qua dilexisti nos Diligunt
nos quos tu diligis custodiunt
nos quos tu custodis et deserunt
nos quos tu deseris non diligunt operantes
iniquitatem et perdent omnes qui loquuntur
mendacium Quociens bene
agimus gaudent angeli et tristantur
demones Quociens vero a bono deviamus
dyabolum letificamus et angelos
suo gaudio defraudamus
Gaudium namque est eis super uno
peccatore penitenciam agente sed multo
magis gaudent super uno iam
iusto penitenciam deserente Da
quesumus da pater semper gaudere de nobis
ut tu possis semper laudari in
nobis et nos cum eis in unum omne
tuum ad dicamus et confite
amur simul nomini sancto tuo cetu
hominum et angelorum Hoc enim concorditer
laudantes te confiteor laudantes
dant te quia beneficia tua magna
sunt hoc est quod nos honorificasti
dans angelos tuos in ministerium
Tribuisti namque nobis
domine quicquid celi ambitu continetur
et quod pura reputata hoc quasi sub

celo sunt misi ades et ea
que sup celu sut / laudet
te omes angeli tui et con
fiteantur tibi dne h cuncta
opera tua / et sci tui bn
dicant te / honorificentia mi
quos nimis honorificasti
et ditasti multis muneribz
decorasti / admirabile e no
me tuu in vniuersa terra
Quid n est homo qz
magnificas et glorificas eu
aut quid apponis erga eu
cor tuu / dixisti enim veri
tas antiqua / delicie me
e / cu filiis hoim Nonne
ho putredo et filius hois
vermis Nonne vniuersa va
nitas omnis homo viues
et dignu ducis sup huiu
cemodi aperire oculos tuos
et adducere eu tecu in
iudicio De profunda p
destinacione et presciencia dei
Doce me 28.

De profundissima abis
sus creator et sa
piencia / qui libirasti in pon
dere montes et colles in
statera et appendisti tri
bus digitis molem terre
suspende mole corporalitatis
huius qua gero tribus
indiuisis digitis tuis ad
te vt videam et cognoscam
quam admirabilis es in vni
uersa terra / Lux antiquissi
ma que lucebas ante oez
lucem in montibus sanctis eter
nitatis antiqua cu nudis
et apta erant omnia antequam
fierent / lux quam odio habes
omnes maculas vtpote mun
dissima et inmaculatissima
quam e delicie cu hoibus / que
conuerso lucis ad tenebras
vt sint in hoibus delicie tue
vt compares in me dignu
situacionem in maiestati tue
Ad quid intueris mundu ce
naculum heres dilectus tue
Mundu n cenaculum decz
te mundo vtus / quam non nisi
a mundis videri pot mul
to magis neque haberi In
hoibus autem templu tu immun
de et immundo conceptu semine
quis mundare pot / nonne
tu qui solus es mundus
ab immundo n quid munda
bitur Ita et secundum lege
quam dedisti patribz nostris
in igne comburente montem
et in nube tegente aqua
tenebrosa quisquis tetige
rit immundus erit Omnes
autem nos qui procreati sumus
de massa corrupta

et immunda remittens maculam
immunditiae meae quam ce-
lare non possumus saltem tibi
qui omnia vides in fronte
portamus quare mundi esse
non possumus nisi tu mundave-
ris qui solus es mundus
Mundas autem de nobis fili-
is hominum eos in quibus tibi
placuit habitare quos ab
inaccessibilibus profundissi-
mis secretis iudiciorum in-
comprehensibilium semper ius-
torum sine eorum meritis
praedestinasti ante mundum
vocasti de mundo iustifi-
casti in mundo et magnifi-
casti eos post mundum Non
omnibus autem hoc facis
quod admiratur tabescentes
omnes sapientes terrae Et
ego domine considerans expa-
vesco de altitudine divitiarum
sapientiae et scientiae tuae ad quem
ego non pertingo et incompre-
hensibilia iudicia iustitiae tu-
ae qui ex eodem luto alia
quidem facis vasa in honorem
et gloriam alia vero in contume-
liam sempiternam Hos autem
mundos quos elegisti
et de multis in templum
sanctum effuderis sicque eos ac-
mundasti quorum omnia nomina
tu nosti qui solus numeras
nomina stellarum et orbis

eos nomina praescriptis qui etiam
sunt in libro vitae qui ne-
que perire possunt Cum enim ceciderit
non collidetur quia tu supponis
manum tuam custodis omnia
ossa eorum ut unum ex his
non conteratur Attamen mors
peccatorum pessima illorum in
quos antequam faceres
caelum et terram sicut abyssum mul-
tam iudiciorum tuorum occulto-
rum semper autem iustorum praescis-
ti ad mortem aeternam quorum
dinumeratio nominum et numerum
malorum apud te sunt qui
numerum arenae maris dinu-
merasti et dimensus es pro-
fundum abyssi De illis qui
prius sunt iusti et postea ef-
ficiuntur impii et econtra zo.
Magna sunt enim
iudicia tua deus
iudex iuste et fortis
qui iudicas aequitatem et
inscrutabilia ac profun-
da quae cum considero contre-
miscunt omnia ossa mea
qui non satiatur ego vivens
super terram ut serviam tibi caste
et pie omnibus diebus vi-
tae meae in timore et ex-
ultem tibi cum tremore et
non glorietur accinctus ut
discinctus neque glorietur an-
te omnis caro sed ante te
paveat et contremescat et

timeant a facie tua cum
ignoret homo utrum amore vel
odio dignus sit sic in futu
rum omnia reservantur incerta
Vidimus domine multos et
audivimus a patribus nostris quod
utique sine magno timore
non credo sine magno tre
more non confiteor as
cendisse quidem primitus
usque ad celos et inter
sydera nidum suum collocas
se postmodum decidisse us
que ad abyssos et animas eo
rum in malis obstupuis
se Vidimus stellas de ce
lo cecidisse ab impetu
ferientis caude draconis
et eos qui iacebant in
terra pulvere a facie sub
levatis manibus tue mi
rabiliter ascendisse Vi
dimus vivos morientes
et mortuos a morte re
surgentes et eos qui inter
filios dei ambulabant in
medio lapidum ignitorum quasi
in cebellum defluxisse Vidi
mus lucem contenebrasse et tene
bris luce processisse quod pu
blicani peccatores et mere
trices preveniunt incolas in
regnum celorum filii autem
regni eiciuntur in tenebras
exteriores Quare autem
ista omnia illi in morte des
cendunt isti autem ascendunt
ad vitam in qua ascendit an
gelus et de qua descendit
dyabolus Quos autem predesti
nasti ipsos et vocasti et
mundasti cum quibus et in qui
bus sunt delicie tue sancte et
munde in quibus tu delectaris
et letificaris in inquietu
de eorum habitans cum eis in
memoria eorum Hii ipsi tem
pla tuum sanctum sunt quod magne
dignitatis commendatio
est et felicitatis humanitatis
inter

Quod anima fidelis sit sanctuarium dei: Capitulum 20

M ra. n. tua creasti
nos ex nichilo per
verbum tuum et dedisti no
bis racionem quidem racio in
tellectualis et spiritualis sem
per vivens semper in motu
est per quam ipsam animam
decorasti quam signasti
lumine vultus tui et con
secrasti virtute lavacri tui
atque ita capacem effecisti ma
iestatis tue ut a te so
lo et nullo alio possit im
pleri Cum autem te ha
bet plenum est desiderium
suum et nihil aliud quod de
sideratur ulterius restat
dum autem aliquid ex

tius desiderat/ maius tu e qr
te nõ habet interius quo
hito nichil aliud e q ultra
desiderat/ qr tu es summu et
omẽ bonu q si non deside
rat de bonu restat ut desi
deret aliquid q non est omẽ
bonu ergo nec summu bonu
sed nec ergo dnm desiderare
summu bonu/ sed nec crea
torẽ sed potius creatura
¶ Cu aute creatura deside
rat cõtinua famẽ habet
qr licet q desiderat de cre
aturis adipiscat vacua
tamẽ remaneat/ qr nichil e
q ea impleat/ nisi tu ad
cuius ymagineȝ est creata
¶ Imples aute amicos tu
os qui nichil aliud desi
derant pter te et facis
eos dignos te sanctos et
inmaculatos ac beatos
qui omnia reputant ut ster
cora ut lucrifaciant solu
te hec est beatitudo qua
homi cõtulisti ut admira
bile sit nomẽ scm tuum
in vniusa terra ¶ Qr ne
q per sensus interiores nec
exteriores pt cõprehendi deus

Ecce dne deus ¶ Tu
meus summe op
time omnipo me
inueni locu vbi habitas
qr i aia qua creasti ad y
magineȝ et silitu tuaȝ
que te solum querit et de
siderat ¶ Erraui ego sicut
ouis que perit et querens
exterius et laboraui multu
querens extra me et tu ha
bitas in me/ si tu ego deside
raui te ¶ Intraui vicos et
plateas ciuitatis huius
mundi querens te et nõ inue
ni quia male querebam
foris q erat intus Misi
nuncios meos omnes sensus
exteriores ut quererent te
et nõ inueni qr male q
rebam. ¶ Video n lux mea
deus qr illuminasti me/ tu
enim es intus et tu vnde
intraueris ipi nescierunt
¶ Nã oculi dicunt/ si nõ colo
ratus fuit per nos nõ in
trauit ¶ Nasus dicit si nõ oluit
per me nõ intrauit Au
res dicunt si sonitu non
fecit per nos nõ intrauit
Et gustus si non sapuit
per me non intrauit Ta
ctus etiã addit Si cor
pulentus nõ est nichil
de hac re me interroges
¶ Non ista sunt deus meus
nõ n speciem coloris nec
decus temporis nec candore
lucis aut colore nõ dul
ciu melodyaru cantus et q

cunctisque dulce sonantia. Non
florum et vngentorum uel aro-
matum odores. Non mella uel
manna gustu delectabilia. non
etiam que ad tangendum uel am-
plexandum amabilia. Nec omnia
alia corporibus sensibus subiecta que-
ro, cum quero deum meum.
Absit ut ista credam deum me-
um que etiam a brutalium sensibus
comprehenduntur. et tamen deum
quero, quero nichilominus quan-
dam lucem quam non capit visus,
quendam sonum quem non capit
auris, quendam odorem quem
odorem non capit naris, quen-
dam dulcorem quem non sapit
gustus, quendam amplexum
super omnem amplexum quem tactus
non tangit nisi interioris quidem
hominis cor. Ista lux lucet
ubi locus non capit. Ista
vox sonat ubi tempus non capit.
Odor iste redolet ubi fla-
tus non spargit. Sapor iste
sapit ubi non est edacitas.
Amplexus iste tangitur u-
bi non divellitur. Hic est
deus meus et non existima-
bitur alius ad illum, hoc quod
istud amo, cum deum meum a-
mo. Sero te amavi. et tu
intus eras et ego foris,
et in ista formosam yma-
ginem quam fecisti deformis

intuebar mecum eram et
tecum non eram. Ea me te-
nebant longe a te, que esse
non potuerunt nisi in te
essent. Circuibam et omnia querens
te et per omnia derelinquens
me. Interrogavi terram si esset
deus meus et dixit michi
quod non et quecumque in ea sunt
idem confesse sunt. Interrogavi
mare et abyssos et repti-
lia que in eis sunt et re-
sponderunt non sumus deus tuus
quere super nos. Interrogavi
flabilem auram et inquit
universus aer cum incolis
suis, fallitur ynamenes co-
gitacio tua non sum ego de-
us. Interrogavi celum, so-
lem lunam et stellas, neque
nos sumus inquiunt deus
tuus. Et dixi omnibus que
circumstant fores carnis mee
dicite michi de deo meo
quod vos non estis, dicite michi
de illo aliquid, et clama-
verunt omnes voce gran-
di ipse fecit nos. Interro-
gavi universam mundi machi-
nam, dic inquam michi
si deus meus es tu an
non, et respondit voce forti non
sum ego quem queris in me,
ipse fecit me, super me quere
eum qui regit me fecit et te. In-

trogatio creaturarum^z est profun-
da consideratio ipsarum de deo
que omnia clamant deus nos
fecit. Invisibilia enim ut ayt apostolus
invisibilia dei per ea que
facta sunt intellecta con-
spiciuntur. Et redii ad me
et interrogavi, et dixi conver-
sus sum ad me dicens,
tu quis es unde michi
homo racionalis et mortalis et
incepi discutere quid hoc
esset et dixi unde hoc tale
animal, unde domine deus meus
nisi a te tu fecisti me,
quid tu, tu per quem
vivo et per quem omnia
vivunt. Tu domine deus verus
et solus opifex eternus
et incomprehensibilis et in-
mensus qui semper vivis
et nichil moritur in te.
Immortalis unitas et in-
visibilis^tez inenarrabilis oculis angelorum
Inenarrabilis et inpscru-
tabilis et inmutabilis deus
vivus et verus, terribi-
lis et fortis, nesciens prin-
cipium, neque fine, principi-
um omnium atque finis, qui
ante primordia seculorum
oriens. Tu es deus omnium
stabilium et instabilium causarum
mutabilium et inmutabilium
apud te inmutabiles ma-
nent origines omnium, quia intro

na^lium et intro^ralium atque tpa-
lium sempiterne vivunt raciones.
Dic michi supplico tu o deus ac
misericors misero tuo, dic quomodo
per misericordias tuas. Unde
hoc animal tale nisi a te, an
quisquam se se faciendi est
artifex, non aliud quam
a te tribuitur esse et vivere.
None tu es summum principi-
pium a quo est omne bonum
quicquid enim est a te est quia
sine te nichil est. Nonne
tu es fons vite a quo flu-
it omnis vita, quicquid enim vi-
vit per te vivit, quia sine
te nichil vivit. Tu ergo
domine fecisti me, quero quis
fecit, tu domine fecisti me
sine quo factum est nichil
Tu factor meus ego opus
tuum, Gracias tibi ago domine
deus meus per quem vivo
ego et per quem omnia vivunt
Gracias tibi plasmator
meus, quia manus tue domine
fecerunt me et plasmaverunt
me. Gracias tibi lux mea quo-
niam illuminasti me et inveni
in me. Sed quare inveni
me dum cognovi te, Nonne
tu es deus incomprehensibilis
et immensus rex regum et
dominus dominancium qui solus
habes immortalitatem et lucem inha-
bitas inaccessibilem, quem nemo hominum

vidit et nec videre potest
Nonne tu es deus abscon-
ditus inperscrutabilis maies-
tatis solus operator maxime con-
cogitator et invisibilis perscru-
tator Quis cognovit quem
numquam vidit Dixisti enim
veritate tua non me videbit
homo et vivet et dixit pro-
pheta tuus per veritatem tuam
deum nemo vidit umquam
quis ergo cognovit quem num-
quam vidit Dixit enim veri-
tas tua Neque vidit patrem
nisi filius neque filium quis
novit nisi pater Sola quidem
trinitas tua soli tibi integre no-
ta est que exsuperat omnem sensum
Quid est ergo quod dixi secundum
nominatam filius quid cognovi
te Numquid ipsa cognovi te vir-
tute Tu quippe deus omni-
superlaudabilis et supergloriosus
superexaltatus et altissimus
et supereminentialis sacratissimis
et dignissimis eloquiis
nominaris qui super omnem
eminentiam intelligibilem seu in-
tellectualem atque sensibilem
et super omne nomen quod nominatur
non solum in hoc seculo sed
etiam in futuro supereminenter
et superintelligibiliter es dominus
tenens qui supereminentiali ac
alta divinitate super omnem
rationem et intellectum et eminentia
inaccessibilis beatitas et intelle-
ctus ubi lux es inaccessi-
bilis et lumen inperscrutabile
et incomprehensibile ad quod non
attingit aliquod lumen quia
incontemplabile et invisibile
superrationale et superintelligibile
et super incommutabile credit
quod nullus hominum umquam
vel etiam angelorum vidit sed
nec videre potest hoc n. celum
tuum domine celatum superarchan-
a et superrationale lumen tu-
um de quo dicitur Celum celi domino
Celum celi tuum superexcedit
omne celum quia immutabiliter exal-
tatum est super omne celum
a quo terra etiam ipsum celum
empireum nominatur hoc
celum celi domino quia nulli nisi
soli domino ad quod neque ascen-
dit nisi qui de celo descen-
dit quia neque novit patrem
nisi filius et eorum spiritus
Soli quidem tibi sola trinitas
est nota eternitas sancta trinitas
supernaturalis que exsuperat
omnem sensum omnem cor omnem
rationem omnem intellectum omnem
intelligentiam omnem eminentiam
supercelestium animarum quam
neque dicere neque cogitare
neque intelligere neque cognos-
cere possibile est et oculis
angelorum Unde ergo co-
gnovi te deus altissime
super omnem terram super omne
celum quem neque cherubyn neque

seraphim perfecte cognoscunt /
sed aliis contemplationi velat
faciem sedentis super solium ex-
celsum et elevatum clamant-
tes et dicentes. Sanctus sanctus
Sanctus dominus deus exerci-
tuum pleni sunt celi et terra
gloria eius / que etiam expavit
propheta dicens. Ve mihi quia tacui
quia vir pollutus labiis ~~ego~~
ego sum. Verumtamen ve tacentibus
de te / quoniam loquaces muti
sunt sine te et ego igitur
non tacebo quoniam fecisti me /
et illuminasti me et inveni
te et cognovi te sed quare
cognovi te / cognovi te in
te / cognovi te non sicut tibi es
sed sicut mihi es / non sine
te sed in te / quia tu es lux
que illuminasti me. Sicut tibi
es tibi soli cognitus es / Secundum mihi
secundum gratiam et mihi cognitus es
Sed quid mihi es domine misericors
misero tuo domine per miserationes
tuas quid michi es / Dic a-
nime mee salus tua ego
sum. Noli abscondere a me
faciem tuam. moriar ne mori-
ar ut eam videam. Sine
me loqui apud misericordiam tuam
me terram et cinerem / sine
me loqui apud misericordiam tuam
quia misericordia tua magna est su-
per me / Loquar ad deum
meum cum sim pulvis
et cinis domine misericors misero

tuo domine per miserationes tuas
quid michi es / Et intonas-
ti desuper voce grandi et for-
ti interiora cordis mei /
et rupisti surditatem meam
et vidi lucem tuam et cognovi
quoniam deus meus es / propterea
dixi quod cognovi te / quia deus
meus es ~~propterea dixi quod cognovi~~
~~te quia deus meus es~~ / cogno-
vi te deum solum verum et quem
misisti Ihesum Christum. Erat
tempus quo non cognoscebam te
Ve tempori illi quo non cognosce-
bam te / Ve cecitati illi qua non
cognoscebam te Ve surditati
illi qua non audiebam te. Cecus
et surdus per formosam
ymaginem quam fecisti in
me deformis intuebar /
Mecum eras et tecum non eram
cum me tenebant longe a te que non
erant nisi essent in te / illu-
minasti me lux et vidi te
et amavi te. Nemo te amat
nisi qui te videt / et nemo
te videt nisi qui te amat /
Sero te amavi pulchritu-
do tam antiqua. Ve tempori
illi quo non amavi te domine

Confessio vere fidei / Capitulum 32

Deus tu lux
mea quia illuminasti
me et cognovi te. Ego
in te solum deum vivum
et verum creatorem omnium
cognovi te creatorem celi

et terre visibiliū oim̄ ꝛ in
visibiliū deū verū omnipotēte
inmortalē invisibilem inmen
sum et infinitū principium
oim̄ creaturarum p quem oīa
facta sunt / p quem cuncta
subsistunt elementa / Cuius
maiestas sicut principium
nō habuit sic nec desinit
in eternū / Cognoui te vnū
solum verū deum eternū
patrem · filiū et spm̄ scm̄ · 3es
quidē psonas sed vnā esse
ciam / oīo simplicē indiuisam
esse / patrem a nullo / filiū a
patre / spm̄ scm̄ pcedere ab vtroque
absque inicio ꝛ sine fine / de
um trinū et vnū solum · om
nipotēte vniuersorum principiū
creatorē oim̄ visibiliū et
invisibiliū spualiū et corpaliū
qui tua omnipotenti virtute simul
ab inicio temporis / vtramque de ni
chilo condidisti / creaturam
spiritualem et corporalem / an
gelicā videlicet et humanā
ac dēmū / humanā q̄ ex corpore
et spū constitutā / Cogno
ui te et confiteor te deum
patrem ingenitū / te filium
vnigenitum / te spm̄ sanctū
paraclitū neque genitū ne
que ingenitū / sanctā et in
diuiduā trinitatē / in tribus
coequalibus psonis ꝛ con
substancialibus ꝛ coeternis / trinitatē
in vnitate / ꝛ vnitate in t

integre / corde credens ad ius
ticiā / et ore confitens ad sa
lutē / Cognoui te deū ihm̄
xpm̄ filiū dei vnigenitum /
creatorē redemptorē ꝛ sal
uatorē meum / et tocius huma
ni generis quē confiteor
et ex patre genitū ante secla
deum de deo lumē de lumine
deū verū de deo vero / nō factū
sed genitū / consubstancialē et coe
ternū patri et spui scō per
quē oīa facta sunt a principio
firmiter credens et veraciter
confitens te deū vnigenitū
ihm̄ xpm̄ propter salutem
hominum a tota trinitate comuniter
incarnatū ex maria virgine
spūs scī cooperatione concep
tū / verū hominem factum / ex aīa
racionali ꝛ humana carne
subsistens / Tu cū sis deus te
vnigenitus dei filius ꝛ im
passibilis inmortalis propter
nimia dilectione qua
dilexisti nos idem dei filius
secundum humanitatem factus es passi
bilis et mortalis / Tu pro
salute humani generis vnige
nite fili dei in ligno cru
cis pati dignatus es pas
siones et mortē vt nos a
morte perpetua liberares atque
ad inferos vbi sedebat in
tenebris patres mei / auctore
suis descendisti / ꝛ die tercia
gloriosus victor ab infer

ad superos resurrexisti re
sumens sanu corpus qd p
ccatis nris mortuu iacere
in sepulchro fecisti et re
suscitasti tercia die vt ipm
in pris dextra collocares
assupta naqz terra ex in
feris captiu duxisti qua capti
uauerat nos antiqus hostis
in gentibus immicus dei fi
lius cu nre carnis substa
cia .i. aia et carne huana
ex virgine assupta sup oes
celos ascendisti transcen
des ordine angelorum Vbi
sedes ad dexteram dei pris
vbi est fons vite et lume
inaccessibile et pax dei q
exsupat oem sensum vbi te
deum verum et hominem ihm
xpm adoramus et credim
confitetes te prem habe
deum Vnde te venturum
iudice in fine seculi ex
pectamus vt iudices viuos
et mortuos et reddas bo
nis et malis scdm opa
sua que opati sunt in hac
vita vel premiu vel sup
pliciu prout vnusquisqz
dignus fuerit regni vel
interitus Resurgent tunc
in die illa a voce vtutis
tue omnes hoies qui huaz
aiaz acceperunt in carne sua
qua hic fuerunt vt totus
homo pro meritis vel gloriam
suscipiat vel penam Tu
es ipa vita et resurrectio
nra qua saluatorem expec
tamus dnm nrm ihm xpm qui
reformabit corpus humilitatis
nre conforme corpori clari
tatis sue Cognosco te deum
verum et viuum spm sanctum
pris et filii ab utroqz pro
cedentem consubstantialem et coeternum
pri et filio paraclitum et ad
vocatum nrm qui super eundem
dnm nrm ihm xpm in
columbe spe descendisti et
super omnes sanctos et ele
ctos dei a principio gramine
tue gre donauisti et sup apos
tolos in linguis igneis ap
paruisti et ora prophetarum vt
enarrarent mirabilia tua
in aperuisti Quem cum
pre et filio simul adorari
et glorificari sci dei pre
cepisti inter quos et ego
filius ancille tue toto cor
de meo glorificabo nomen
tuum qui illuminasti me Tu
es .n. vera lux lumen veri
diei ignis dei et magister spi
tuum qui vnctione tua do
ces omnem veritatem Spc
veritatis sine quo impo
et placere deo qui tu spe des

es ex deo et lux de luce pro-
cedens a prē luminū ineffa-
bili / et a suo filio dn̄o nostro
ihū xp̄o quibꝫ cōsubstancialis et
equalis et coeternus existens
in vnius trinitatis essencia su-
peressencialiter glorians et regnans
Cognosco te vnū deū viuū
et verū prēm et filiū et
spm̄ sanctū / trinū quidem
in personis sed vnū in essen-
cia confiteor / adoro et glo-
rifico toto corde verū deū
solū immortalem et invi-
sibilē / vnū lumē / vnū so-
lem / vnū panē / vnā vitā-
lem / vnū bonū vnū principiū
vnū finē / vnū creatorem
celi et terre / per quē omnia
viuunt et per quē cuncta sub-
sistunt / per quē oīa guberna-
tur / reguntur et viuificant-
ur que in celis sunt et que in ter-
ris et subtus terram Hec
cognosco te per fidem tuam
quā inspirasti michi lux
mea / lumē oculorum meorum
dn̄e deus meus spes omnium
finium terre / gaudium leti-
ficans iuuentutē meā In
te dn̄e iubilant oīa ossa
mea dicencia / quis similis tibi
in diis dn̄e / non qui fecit
manus hominum simulacra gencium
argentum et aurum opa ma-
nuum hominum Omnes dii gen-
cium demonia dn̄s autem
celos fecit / ipse est deus
Dii qui nō fecerunt celū et
terram pereant de celo et terra
Deum qui creauit celū et terrā
benedicant eum celi et terra

Consideracio proprie vilitatis

Quis similis tibi 33

Quis similis tibi in diis dn̄e / quis si-
milis tibi magnificus in sancti-
tate / terribilis atque laudabilis
et faciens mirabilia Deus
te cognoui Erat autem nu-
bes tenebrosa ante oculos
vanitatis mee / vt viderē nō
possem solem iusticie et lu-
men veritatis / in voluebar
in tenebris filius tenebrarum
tenebras meas amabam
quia lumē nō cognoscebam
quis inde me eduxit / vbi e-
ram homo cecus in tenebris
et in vmbra mortis Quis
accepit manū meā vt in-
de me educeret Quis illu-
minator meus nō querebam cum
ipse quesiuit me quis ille
Tu dn̄e deus meus qui confiteor
misericors et miserator pater mi-
sericordiarum et deus tocius
consolacionis Tu sancte deus meus
quem confiteor toto corde
meo gracias agens nomini tuo
Non te querebam tu me quesi-
uisti non te inuocabam tu
me vocasti nomine tuo Intonasti
desuper voce grandi

in dolore autem cordis mei di
cens fiat lux et facta est lux
descendit nubes magna
et liquefacta est nubes te
nebrosa que operuerat ocu
los meos et vidi te et co
gnovi lucem tuam et dixi Do
mine tu es deus et eduxisti
me de tenebris et umbra
mortis et vocasti me in
admirabile lumen tuum et ecce
video Gratias tibi deus meus
ecce video gratias tibi illuminator
meus Et conversus vidi te
nebras in quibus fueram
et abyssum tenebrosam in
qua iacueram et contremis
cens expavi et dixi ve
ve tenebris meis in quibus
iacui ve cecitati illi in
qua videre non poteram
lumen celi ve preterite ig
norantie qua non cognoscebam te
domine Gratias tibi illuminator
meus qui illuminasti me et
cognovi te veritas eterna et
tu eras in lumine et ego in
tenebris et non cognoscebam
te quia illuminari non pote
ram sine te et non est lux
extra te ¶ Consideracio divine
maiestatis ¶ 3x
Sic ergo deus deorum
et dominus dominancium immortalis
et immensurabilis que adorant
thronum dominaciones et omnes
cuius potencie et sapiencie non est numerus

virtutes paveant cuius a consilio
tuo qui fundasti mundum super
nichilum et inde collocasti mare
quasi in utre Omnipotentissime for
tissime deus sabaoth universe
creature ad cuius conspectum
fugiet celum et terra ad cuius
nutum omnia se subiciunt elementa
Te adoret te glorificet omnis
creatura tue Et ego filius
ancille tue gratias ago quoniam
dignatus es per misericordiam tuam
illuminare me lumine verum
lumen sanctum lumen admirabile
lumen delectabile lumen super
laudabile qui illuminas oculos
angelorum Ecce video gratias
ago ecce video lumen celi
In te lucet mentis mee ra
dius desuper a facie luminis
tui et letificat omnia ossa
mea O si perficiatur in me
auge queso luminis auctor
auge quod lumine quod introducis
in me dilatetur obsecro
dilatetur ex te Quid est
hoc quod sencio Quis est
ignis qui calefacit cor meum
Ignis qui semper ardes et
numquam extingueris accende
me O lux que semper lu
ces et non obfuscaris
illumina me O utinam arderem
in te ignis sanctus quam
dulciter ardes quam secrete
lucens quam desiderabiliter
adurens Ve hiis qui

ardent extra te. O lumen ve-
ridicum implens et illuminans
omnem mundum. Ve cecis ocu-
lis qui te non vident. Sol
illuminans celum et terram.
Ve caligantibus oculis qui
te videre non possunt. Ve
aversis oculis ut non
videant veritatem. Nequeunt
qui oculi tenebris assueti
lumine veritatis radios in-
tueri. Nec sciunt de lumine
aliquid excogitare quorum
est in tenebris via sua eun-
tes in tenebris nesciunt
ubi corruant. Miseri ne-
sciunt quid amittunt, igno-
rant quod cadunt apertis oculis
et descendunt in infernum
viventes. O lux beatissima
que nonnisi a purgatissi-
mis oculis videri potes.
Beati mundo corde qui
ipsi te videbunt. O mundans
deus, munda oculos me-
os ut te videre valeant
quem non nisi sani oculi in-
tueantur. Aufer squamas
caliginis antique radi-
is illuminationis tue splen-
dor inaccessibilis ut te
videre valeam irreverbera-
tis obtutibus et in lumine
tuo videam lumen. Gratias
tibi lux mea ecce video

dilatus obscurus visus meus
ex te revela oculos meos
ut considerem mirabilia de le-
ge tua qui es mirabilis
in sanctis tuis. Gratias tibi
lumen meum ecce video sed
per speculum et in enigmate
tunc autem facie ad faciem
veniet letitie et exulta-
tionis qui ingrediar locum ta-
bernaculi admirabilis usque
ad domum dei ut videam
videntem me facie ad faciem
et satietur desiderium me-
um. De desiderio anime ad de-
um. Ca. 37

Quemadmodum desiderat cervus
ad fontes aquarum ita de-
siderat anima mea ad te
deus. Sitivit anima mea ad
deum fontem vivum quando ve-
niam et apparebo ante faciem
tuam. O fons vite vena
aquarum viventium quando veniam
ad aquas dulcedinis tue
de terra deserta et invia et
aquosa ut videam veritatem
tuam et saciem ex aquis mi-
sericordie sitim meam. Sitio
domine in te, in te est fons vi-
te, sacia me. Sitio deum vivum
quando veniam et apparebo domine
ante faciem tuam. Putas vi-
debo domine diem illam, diem
inquam iocunditatis et
letitie, diem quam fecit

dnus exultem9 et letemur
in ea / o dies pulchra que
nescis occasum non habes
vesperum In qua audiam vo
cem laudis / voce exultatio
nis et confessionis Intra
in gaudium dni tui intra
in gaudium sempiternum / intra
in domum dei tui vbi sunt
magna et inscrutabilia quo
non est numerus Intra in gaudi
um sine tristicia quod continet
omnem leticiam vbi erit omne
bonum et non erit aliquod
malum vbi erit quicquid velis
vbi erit vita vitalis / dulcis
et amabilis semper memorialis
vbi non erit hostis impugnans
nec vlla illecebra sed certa
securitas et summa securitatis
secura tranquillitas / et tran
quilla iocunditas / iocunda
felicitas et felix eternitas / eter
na beatitudo / et beata trinitas
trinitatis veritas et verita
tis deitas / et deitatis visio
o beata que est gaudium
super gaudium / vincens omne
gaudium / extra quod non est
gaudium O gaudium felicis
simum / quando intrabo in te vt
videam dnum meum qui ha
bitat in te Ibo et videbo
visionem hanc grandem / quid
est quod me detinet / heu me
quia incolatus meus pro

longatus est heu me quam
diu dicent michi vbi est deus
tuus Quam diu dicetur mi
expecta expecta / et nunc que
est expectatio mea / nonne
dnum saluatorem expecto / ex
pecto ihesum xpistum / qui refor
mabit corpus humilitatis mee
configuratum corpori clarita
tis sue Expectamus dnum
quando reuertatur a nupciis
Veni domine et noli tardare
veni ihesu veni visitare nos
in pace / veni et educ vin
ctos de carcere / vt letemur
coram te corde perfecto Veni sal
uator noster veni desideratus
cunctis gentibus / Ostende faciem
tuam et salui erimus / Veni
lux mea redemptor meus / e
duc de carcere animam meam
ad confitendum nomini tuo quam
diu miser iactabor in flu
ctibus mortalitatis mee / cla
mans ad te domine et non exau
dis / audi clamantem domine
in hoc mari magno / et educ
me ad portum felicitatis et
ne esse felices qui de periculo
mortis huius educti ad te
deum ~~[illegible]~~ portum tutis
simum peruenire meruerunt
O vere felices qui de pela
go ad littus de exilio ad
patriam / de carcere ad pallacium
peruenerunt optata iam quie
te beati quia magnum illud gau

diũ eterne glorie q̃ h' p mul-
tas tribulacões ꝯsecuti sunt iam fe-
lici iocunditate adepta leta-
tur in ꝑpetuũ Tanto bea-
tiores quã malorũ om̃ exuti
securi iam de sua ĩ marces-
sibili glã ad regnũ dei aris
puenire meruerunt O re-
gnũ eternũ regnũ omniũ
seculorũ O lumẽ indeficiens
et pax dei que exsuperat
om̃em sensũ in qua scõrũ aĩe
requiescunt et leticia sem-
piterna super capita eorũ
gaudiũ obtinebunt et exul-
tacõem et fugiet dolor et
gemitus O quã gloriosũ re-
gnũ ẽ in quo tecũ regnant
omnes scĩ amicti lumẽ sicud
vestimento habentes in capite su-
o coronã de lapide precioso
O regnũ btitudinis eter-
ne in quo tu dñe spes scõ-
rũ et dyadema glorie fa-
cie ad faciẽ videris a scĩs
et iustis letificans vndiqȝ
in pace tua que exsuperat
om̃em sensũ ibi gaudiũ in-
finitũ leticia sine tristicia
salus sine dolore vita sine
labore lux sine tenebris
vita sine morte omne bo-
nũ sine om̃i malo vbi iu-
uentus nunq̃ senescit vbi de-
cor nunq̃ pallescit vbi a-
mor nunq̃ tepescit vbi sa-

nitas nunq̃ marcescit vbi
dolor nunq̃ sentit̃ vbi trist-
icia nullus videtur vbi leticia
semp habetur vbi malum
nullum timet̃ qm̃ ibi summũ
bonũ possidetur quod est
semper videre faciem dei
Felices ḡo qui de naufra-
ga vita pñti ad tãta gau-
dia puenire meruerunt
Infelices heu nos et mise-
ri qui per huius maris
magni fluctus procellas
voragine naue trahimur
ignorãtes an ad portũ
salutis puenire valeamus
Infelices inq̃ quorũ est
vita in exilio via in pe-
riculo finis in dubio nesciẽ-
tes finẽ nr̃m qm̃ omnia
in futurũ reseruatur incerta
Sed adhuc in pelagi flu-
ctibus versamur suspirã-
tes ad portũ maris Pa-
tria nr̃a patria secura a lon-
ge te videmus ab hoc ma-
ri te salutamus ab hac val-
le ad te suspiramus et intu-
imur cũ lacrimis si quãdo
ad te perueniamus Spes
humani generis xp̃e
deus de deo refugiũ nr̃m
et virtus tuũ lumẽ a lon-
ge inter caliginosas tene-
bras super maris procellas
quasi stelle radius oculos nr̃os

irradiat, ut dirigam ad
portum ¶ Guberna nave
mentem tua dextera i. cla
vo tue crucis ne peream
ne nos demergat tempestas
aque sed uncino tue cruc
trahe nos ab hoc pelago
ad te solamen unicum que
alonge stellam matutinam
et solem iustitie vix lac
rimantibus oculis in littore
celestis patrie nos expecta
te videmus Exaudi nos
deus salutaris noster spes
omnium finium terre in mari
longe In mari turbulen
to versamur tu in littore
stans aspicis pericula nostra
saluos nos fac propter no
men tuum Da nobis inter
scillam et caribdim iter
tenere per medium ut u
troque periculo evitato se
curi perveniamus ad portum

De gloria celestis patrie

Quem ergo pervenimus
ad te sapientie fontem ad
te lumen indeficiens ad
te lumen inextinguibile ut
non iam te per speculum
et in enigmate sed facie
ad faciem videamus ibi sa
tiabitur in bonis desideri
um nostrum et nichil erit ex
terius quod desideretur

ubi tu deus summum bonum eris
premium beatorum ac dyadema
decoris sponsorum et leticia sem
piterna super capita eorum pa
cificans eos intus et extra
in pace tua que exsuperat
omnem sensum Ibi videbimus
amabimus et laudabimus Vi
debimus ibi quoniam apud te
est fons vite et in lumine
tuo videbimus lumen Quia
re autem lumen lumine ame
sum. Lumen incorporeum inco
prehensibile et indeficiens
inextinguibile inaccessibile lumen
increatum lumen veridicum
quod illuminat oculos angelorum
quod letificat iuventutem sanc
torum lumen luminum et fons
vite quod tu es domine deus
meus Tu es quidem lumen
in te scilicet in splendore vul
tus tui quem te videbimus
facie ad faciem Quid est
videre faciem ad faciem
nisi quod ait apostolus cogno
scam sicut et cognitus
sum cognoscere veritatem
tuam hoc est cognoscere fa
ciem tuam cognoscere patris
potentiam filii sapientiam spiritus
sancti clementiam summe
trinitatis unam et indi
viduam essentiam hoc est vi
dere faciem dei vivi hoc est

summū bonū gaudiū angelo
rū atq͡ oīm scōr͡ p̄miū vi
te eterne / gloria p̄miū / leti
cia sempiterna / corona de
coris brauiū felicitatis et
requies opulenta / pulch
tudo pacis / intimū et eter
nū gaudiū / paradisus dei ꝛ
ierl'm celestis / vita beata
plenitudo beatitudinis gau
diū eternitatis / pax dei que
exsuperat oēm sensū Sed
hec est plena btitudo ꝛ to
glificatio hoīs vidē faciē
dei videre eū qui fecit e
um / qui saluauit eū qui
glificauit eū / videbis eū
cognoscēdo amabis diligē
do laudabis possidēdo Ipē
em̄ erit hereditas popu
li sui / ppli scōr͡ ppli que
redemit ipē possessio feli
citatis eor͡ ipē premiū
et merces expectacōis
Ego inquit merces tua
magna vē dn̄e magnus
es tu inis sup oīs sanctos
tuos / sed ut tu magn' es
ita et magna ē merces
tua / qm̄ nō aliud es tu et aliud
merces tua Sed tu ipse
merces magna inis / tu ipē
coronator et corōna / tu ipē p
missor et pmissio / tu re
munator et munus / tu

p̄miator et p̄miū felicitatis
eterne Tu ergo coronator ꝛ
corōna es deus meus et dy
adema spei que est orna
ta gl'a et honore / lumen
letificans lux renouās / de
cor adornās Spes mea
magna / ꝛ desideriū scōr͡
visio ergo tua tota merces
ē totū premiū totū gau
diū qd expectam' / hec est
em̄ vita eterna ut cognos
cā te solū deū verū et q̄
misisti ihm xpm Cū igr
videbim' te solū deum
omnipotētē inuisibilez in
cusceptiblem / incōphensibilez
et filiū tuū vnigenitū co
eq̄ualem et coeternū tibi
dn̄m ihm xpm que pro
mea salute misisti in mundū
in vnitate sp̄us sc̄i trinū
in psonis vnū in sb̄a deū
sūn solum eccā que nō ē
deus tuc habebim' qd que
rim' vitā eternā gl'am
sempiternā quā pparasti dili
gentibus te et quentibz fa
ciē tuā semper / et tu deus
deus factor me' ex vtero
matris mee que me recōme
dauit manui tue nō me
pmittas amplius ex vno
desbari in multa sed collige
me de exterioribz ad me
de me ad te ut dicat tibi

cor meũ Exquisiuit te fa
cies mea faciem tuã dñe
requirã faciẽ dñi vultũ
in qua sola cõsistit gloria
btõꝝ quã videre vita et
na est et gloria sempiterna
sctõꝝ Letetur ergo cor que
rẽciũ dñm sed multo mag
inueniẽciũ Si leticia est
in querendo qualis erit in
inueniẽdo Queram ergo se
indesinẽter faciẽ dñi si quã
tandẽ aperiatur in hostiũ
et porta iusticie ut intrẽ
in gaudiũ dñi mei
Hec porta dñi iusti intra
bunt in eam Deuota oracio
ad sanctã trinitatẽ

O tres coeterne et coe
quales psone deus vnus
et verus pater et filius
et spũs sanctus qui sol9
inhitas eternitate et luce
inaccessibilem qui fundas
ti terram potẽcia tua et re
gis orbem sapia Scũs
Scũs Sanctus dñs deus
sabaoth terribilis et fortis
iustus et mĩcors admira
bilis laudabilis et amabilis
vnus deus tres psone in
vna eẽncia potencia et sa
pia vna bonitas vna in
diuidua trinitas Aperi in
clamanti portã iusticie

et ingressus in eã confite
bor tibi En ad hostiũ tuũ
sũ pifta ꝯs mendicans pulso
iube aperiri pulsanti qui
dixisti Pulsate et aperietur
vobis Pulsat ad hostiuz
pr̃ mĩcordissime vnigeni
ta pccãtoꝝ meoꝝ Dñe an
te dñe desideriũ meum
et gemitus meus a te nõ
est absconditus et tu dñe
nõ auertas amplius fa
ciẽ tuã a me nec declines
in ira a seruo tuo Pater
mĩaꝝ audi eiulatũ pu
pilli tui et porrige manũ
optimã adiutricem ut me
trahat de pfundis aquaꝝ
de lacu miserie et de luto
fecis ne peream Vidente mĩa
doloꝝ tuoꝝ appareat cle
mẽcia visceꝝ tuoꝝ sed e
uadam ad te dñm deum
meũ vt videam diuicias
regni tui et intuear faci
em tuã semp et laudem
dicam nomini tuo dñe qui
facis mirabilia qui letum
facis cor meũ tua mediã
qui letificas iuuentute meã
nec despicias senectute me
am Sed iubilare facias
ossa mea et renouasti facies
vt aquile canos Tua potẽcia
tua magnificẽcia tua btitudo

omnis clementia sit deo patri et filio et spiritui sancto Amen.

Explicit soliloquiorum beati Augustini etc.

Aug⁹ ad Donnectum Comitem

O mi frater karissime si cupias quidnam ego nesciam quam perfectissima atque plenissima sit iustitia. ¶ Iustitia est deum ex toto corde amare illique tota adherere voluntate, quod est summum bonum. Summum vero amare bonum, summa est beatitudo. Qui deum amat bonus est, si bonus ergo et beatus. Et ne quanto quis ardencius amat tanto melior efficitur. Quatinus hoc beatissimo bono ardere te faciat karissime frater ipse qui est bonum hoc cottidianis precibus et integro cordis desiderio cum omnibus indigemus deprecari studio. Tu vero karissime frater intellige quod consilio sancte trinitatis et opere maiestatis divine creatus es ex primoque conditionis honore intellige quantum debeas conditori tuo, dum tantum in conditione mox ex dignitatis privilegio prestitit tibi conditor tuus et nunc ut tanto eum ardencius amares, quanto mirabiliore te ab eo esse conditum intelligeres. Nec hoc solum quod consilio sancte trinitatis sic excellenter a conditore es conditus, sed eciam quod ad ymaginem suam ipse omnium creator te creavit, quod nulli alii ex creaturis nisi soli homini concessit. Et hec est ymago unitatis et trinitatis omnipotentis dei quam anima tua habet in se. Primum quod secundum deum vivit et sapit. Secundum quod ad ymaginem sui conditoris condita est. Tertium licet unus appellatur, hec tamen tres habes a patre et filio et spiritu sancto concessas dignitates videlicet intellectum et memoriam et voluntatem. Quod idem licet aliis verbis in ewangelio designatur dicitur: diliges dominum deum tuum ex toto corde tuo et ex tota anima tua et ex omnibus viribus tuis. In hiis enim tribus ymaginem conditoris mirabiliter gerit melior homo, ex quibus

quam excellencioribus aie dig
nitatibus iubemur diligere con
ditorem vt quantum a nobis
intelligitur diligatur Scilicet memo
ria qua recipitur beatitu
nec solum sufficiat nobis de
um intelligere nisi fiat in
amore eius voluntas inta
ymo nec hoc sufficit nisi
cum memoria et voluntate o
peris additur Tuo vero cor
pori fiat carissime gracia
spiritualis sancte addatur que
mente tua illuminet et ad vi
tam eternam sicut desidero
et opto perducat Toto enim
cordis mei affectu opto de
um deprecor vt semper ad
interiora te extendas donec
perueniat ad sublime pre
mie beatitudinis coronatur
et animi tui nobilitatem quam
in te optime scio nullis ami
corum consilijs nulla secula
rium ambicione desideriorum ab
amore christi immutare permit
tas Noli tuam bonitatem a
liorum malignitate obscura
re Sed vbique quantum vales
amabilis coram deo et omni
populo appareas Non deerit tibi
gracia adiuuante dei si tibi ad
erit voluntas admonicionis
sancte quam sepius in scri
pturis diuinis meis bonis

tue attendit Esto quesso quan
uis laycus ad omne opus
dei promptus prius ad pau
peres visitator ad infir
mos consolator mererum
compaciens miseris largus
in elemosinis et mensas
eorum vidue duo minu
ta diuinitus per prophetam dicitur
Frange esurienti panem
et caue prudens districtorum
elemosine ita vt vtrique
danti scilicet et accipienti so
lacium sit Itaque non solum
de salute tua verum eciam
de multorum profectu et prospe
ritate meditare Elige
tibi consiliarios optimos
deum timentes et veritatem
amantes Sepe etenim adu
latores blanda facie dece
perunt animas audiencium se et
perpetua morte interimunt De
talibus dicitur quos quoniam deus dis
sipauit ossa eorum qui homini
bus placent confusi sunt
quoniam deus spreuit eos Et
apostolus inquit Si hominibus
placerem christi seruus non
essem Vnusquisque amicus
ad edificacionem et non ad de
structionem placeat proximo
suo Etenim non omnibus amicus
consiliarius esse potest dicen
te scriptura Amici tibi sint

multa consilia. Frater autem unus
licet enim me mutans status
longe tulisset a nobis cor
pore sed civilitate et caritate
quia caritas que desinere potest
numquam vera fuit. Ideo intima
amicitiarum caritate quantum
possumus domino coniungamur
quia ipse ait: Vos amici
mei estis si feceritis que
ego precipio vobis etc. Et iterum ad
discipulos suos: Iam non
dicam vos servos sed amicos
meos. Et si premia eterne vite
volumus pervenire illius pre
cepta totis viribus satagamus
custodire. Precepta namque eius
nolentibus gravia sunt vo
lentibus levia sicut ipse ait:
Iugum enim meum suave est etc.
Et iterum: Super quem requi
escam nisi super humilem et
quietum et trementem sermones
meos. Secularis enim amicitia
vel lucro vel beneficiis aut diver
sis honoribus constat. Sal
vatoris autem amicitia in
se et proximos diligendo con
sistit.
Igitur quotiensque bonis ac
tibus Christi mandata facimus
totiens Christi amici vocamur.
Ille nos semper invitat
ad amicitiam suam, et dyabolus
invidens querit nos mergere

in profundum. Salvator
nos amat et proditor nos
odit. Ideo non pretermittamus
redemptorem ne sequamur
predonem. Carior nobis sit
qui libertatem restituit quam
qui nos captivavit et ser
vituti subdidit. Semper
ante oculos cordis pone
quod amicorum turba nec fa
milie multitudo nec auri
et argenti congestio nec gem
marum lapilla fulgentia
nec vindemiarum ubertas
nec densitas segetum nec lo
cuditas extensa pratorum
potest anime exeunti de corpore
ullum afferre presidium sed
plus luget qui ea diligunt.
Ideo diligendus est verus
amicus noster dominus Ihesus Christus
qui presentem felicitatem et eterne
nobis vite tribuet beatitudi
nem. Nam redemptor meus
ideo dicitur qui redemit
nos a dyaboli captivitate.
Salvator quia salvat nos a
peccatis nostris. Adiutor nos
adiuvando in opportunitatibus
in tribulatione. Protector protegendo
nos ut inter inimicos nostros
maneamus illesi. Susceptor
suscipiendo nos in eter
na tabernacula. Ideo cari
tatem et precepta et amorem
tanti amici nostri totis vi

bus nris impleam et no
bilitate ymaginis illius ser
uemus in nobis Rememore
mur semper quia inclitus et
valde gloriosus est super
et altus nimis Ille a nobis non
aliud querit nisi mentis
spirituale Caueamus quantum
possumus ne aliquid inueni
at quod oculos eius offendat
condictio aliqua negligen
maculam malignus spiritus in
nobis infigit citius per con
fessionem et per lacrimarum
abluere eam omni studio festi
nemus ne deum sine animi in
maneamus amplexu qui pa
ratior est nos recipere quam pacien
tiam si non tardamus de die in
diem conuerti ad illum

Hec enim duo mala
hoc deus odit in
omnibus hominibus negli
gentiam reuertendi et despera
tionem salutis Tantum hec
absint a cogitationibus nostris
nris et alie tunc animus pre
erit nris Ne queso de ter
rena felicitate glorantes
confidamus sed gratias agamus
ei qui dum homines esse voluit
racionales non superbia sed
humilitate se prosequi ro
gauit Qua maior ergo
nobis gloria esse poterit et sub

limior honor quam eius im
peratoris esse auctoris qui super
omnes imperat est et quanto
ille sublimior tanto nos de
bemus maiori esse diligentie
in iusticia sanctitate et humilitate
et obseruande mandatorum il
lius Sanctitas vero in operibus
iusticie constat Iusticia ve
ro duobus modis impletur
vt que prohibita sunt ab
eo non faciamus et que iussa
sunt faciamus iuxta prophetam
Diuerte a malo et fac bo
num

Omnis enim scriptorum librorum
series ad nostram salu
tem scripta est et hoc maxime
auribus nris intonat et iterum
atque iterum replicat quid sit
omni homini cauendum vel quid
sequendum In quibus libris tua
dignitas optime excrescere
solet quia per illos nobis
loquitur ipse deus et pre
voluntatis nobis demonstrat
essentiam Recognoscamus et re
cogitemus quali honore nobis
illius legatio sit accipien
da Quid si a rege legatus
a inditialibus ad nos veni
ret nunquid non mox aliis
curis postpositis promptam
voluntate et cum omni deuo
tione literas acciperemus et legen
tes implere satageremus Et

ecce de celo rex regū et dn̄s
dn̄anciū ꝑmo redemptor nr̄
ꝓphetas et aplos dignatꝰ
est nobis dicere lr̄as suas
no ut aꝗ sermanū sibi natꝫ
nobis demādet sed que ad
salutē et glaim nobis pro
desse pnt innotescat Inde
si aliquid in hoc seculo posse
dere delacym⁹ deum qui pos
sidet omnia expedit ut me
te possideam⁹ et in eo beaꝝ
habeāꝫ sancte et iuste desi
deram⁹ Sed qm̄ nemo pos
sidet deū nisi qui possidet
ab eo sim⁹ nos ipi dei pos
sessio et efficietur nobis de
us possessor Et quid pt
esse in mūdo felicius qua
cum efficitur suus imperator
et redemptor census et here
ditas dignatur ee ipa di
uinitas

Omnes enī ex illo fru
ctus percipim⁹ in illo
et de illo semper viuim⁹
Quid rogo homini sufficiat
cui ipe conditor nō sufficit
Quid ultra querat cui omē
gaudiū et oīa suus redēp
tor ee debet Heu quā sub
tiliter nos ille antiquus
hostis decipiendo fallit qui
uanitate an oculos nr̄e
mentis obducit ne discer

nere valeam⁹ gaudia hui⁹
seculi et gaudia regis eterni
Ita gaudē quidem bonū e
Sed qui gaudet si nō inde
gaudeat unde debet non
pt bonū ee unde gaudet
Gaudet miles terrenus
honores huius seculi pi
ctoꝝ vestes pulchras et
speciosas armillas brachi
o circulatas corōna capiti im
posita et tale gaudiū nō
est eternū sed ꝑiturū Gau
det et raptor cum deside
rata rapuit Gaudet ebri
us cū occasionē potacōis
inuenit Gaudet adulter
cū ad delacōem corporis fru
endē meretricās puenerit
Gaudet piuratus si hui⁹
seculi facultates iurando
acquisierit Gaudet iracū
dus si iram suam pfecerit
Et multa alia que mens
bonitatis tue fr̄ karme cōp
hendē poterit

Et cū sit gaudē bo
nū de hijs atque
huiusmodi gaudere grāde ma
lū est et pducens ad mor
tem ꝑpetuā Nec ulla qua
libet scelus corā deo tā
abhominabile fit quā pre
terita pctā bindicꝫ nim
reminiscendo gaudere in
de et exultare atqꝫ in

eis semp iacere. Hec sunt
que supius diximus vnde
nos gaude vult mundus vt
pereamus cu huius mundi a
matoribus. Hec ei gaudia
velut venena dyaboli x
pudiare debemus qr no
corpa sed et aiam ppetu
e necare festinat. Queso
fr mi queso hac dyaboli
sagittas ad petra que xc
est allides sume scutum
fidei in quo oia poss tela
dyaboli ignea extingue. I
gaudeas de bonis domi
de costia pura de cofessio
ne vera et digna pnia
de luctu et vera tristicia
que no scdm morte sed
scdm salute opatur etna
ta vero que s g sclm e
tristicia fuimus aplus phi
bet dicens Nolite cotris
tare spm scm dei in quo
signati estis in die redep
tionis sed omnis amaritu
do et ira et indignacio et cla
mor et blasphemia tollatur
a nobis cu omni malicia
estote mvice benigni mi
sericordes donates mvice
sicut et deus in xpo donauit
nobis et quantu possumus
sollerti studio mores nros
corrigamus et virtutes omni
bonorum acquire festinemus

Eius pietate dei et miam
in tpe opportuno consequi
mereamur et de promissione
futuri illius regni messa
biliter gaudeamus

Hec sunt arma que
animos nros contra
impetu dyaboli armat
et deo comedat hec sunt
que animos nros cofortat
muniut nobilitat hec ar
ma nobiscu sunt et mira
nos deo donate Hec sunt
vere divicie me Nam pudi
citia pudicos facit nos et
iusticia iustos et pietas
pios et humilitas humiles in
nocencia innocentes puri
tas puros prudencia prude
tes temperancia tepatos et cari
tas nos deo et hominibus nos
facit caros. Hec oia a deo
creata sunt et ideo si in il
lo esse volumus qd ee debe
solliciti simus et amblemus
sicut sctus Johanes aplus
dixit Quo ille ambulat
ita nos spitualiter amblemus
Quid est amblare sicut
xpc ambulauit nisi tote
pne felicitate huius scli
et no time adversa pro
nore eius pati Spem
qd pmisit et sequamur
quo ipse precessit Non nos
vllo mo ab amore eius

sequitur huius seculi miseria
dulcedo neque excusatio uxo-
ris aut filiorum gratia nec mul-
ta auri argentique et possessio-
num delectatio dum tribulatio contesta-
tur nos seuis. Iohannes dicens
Nolite diligere mundum neque
ea que in mundo sunt quia omne
quod est in mundo concupiscentia car-
nis est concupiscentia oculorum
et superbia vel ambitio vite
¶ Hec sunt que a paradiso de-
liciarum in hoc miserabile
exilium adam et eua prece-
runt quia nisi dilectio dei
ab eis defecisset nunquam
diligere cepissent male sua-
dentis serpentis consilium
immo nec credidissent. Et
concupiscentia ab eis adimpleta
est quod de ligno vetito gusta-
uerunt et concupiscentia oculorum
qua sibi aperiri oculos cu-
pierunt et ambitio seculi quod
se fieri posse quod deus est
crediderunt. Et ideo volens nos
omnes apostolus ab hiis tribus
quibus mortis cauere dixit
Omne quod in mundo est etc. Et
ut facilius fiat mihi boni-
tas tua intelligat si pla-
cet qualiter illi primi homines
adam scilicet et eua commiserunt
tam grande peccatum
cuius gratia domini nostri ihesu christi
te ab hoc semper cauere conce-
dat quia in illis duobus concupiscentia-

peccatum

liter totum dampnatum est genus
humanum. Illi enim non ede-
rent de ligno prohibito nisi
concupissent nec concupissent
nisi temptati nec temptati essent
nisi deserti hoc est deserentur
a deo nisi ipsi prius desere-
uissent deum nec illi deum
desererent nisi superbirent et
similitudinem dei ad quam fa-
cti erant dampnabiliter neglexissent
per quod morbida eorum corpora
traxerunt mortem et iuxta
sententiam domini eo die creduntur
mortuum quo in eis penaliter
facta est necessitas moriendi.
Hec paulo audiuimus
de primis hominibus
ut lapsum et dampnationis
eorum euadere possimus extre-
mum supplicium quia quamuis
ex adam simus carnaliter
nati non ipsum tamen debemus
imitari sed christum in quo
nascimur per baptismum et ui-
uimus. Quid est imitari a-
dam nisi carnalibus concu-
piscentiis et desideriis morte
nos perpetua occidere et quid
imitari christum nisi carna-
les concupiscentias in nobis morti-
ficare et cum ipso qui nos
primo et precio sui sanguinis
redemit feliciter regnare
et sicut in adam sumus omnes
in ipso cecidimus. Itaque
iam in christo esse cepimus omnes

cu illo spualit resurgam⁹ Et ut totu dicā adam no bis abstulit padisu z xᵉ donauit regnu celoꝝ et corpus suu p nobis pctoribus tradidit xpc enim mortuus est p pctō non suo sed nro. Unusquisqz aute nrm nō om mozit pctō sed suo. Quid ē pctō mori nisi opa maligna in nobis dampre z hoc mifabile seculu fugere. Ut sicut homo carne mortuus in sepulcᵒ nulli detrahit nemi violent⁹ existit nemi calupniatur neminem opprimit nō invidz bonis non insultat malis nō luxurie carnis seruit nō bibendo magᵉ ac magis in se sitim accendit Nō odioꝝ flama inardescat non potetes ac diuites huius seculi adulatur nō inquieta curiositate raptatur nō de turba maxima sibi astante curā gerit nō auro argetoqz siue pallio induatus dystenditur nō salutacōibz potetu nec pricū delatur nō se iniuriis fatigat nō cum supbia inflat nō vana gloria turpit iactat non aurā sine ceruille

atqz oms ffe huius soli diuiae inflamat Non iabres insana furoris exagitat Non equoꝝ crassitudo inuitat nō pulcherrima spes femaꝝ cauda reddet Nō ysstrionū inspa uba in risum excitat Nō cōtectōes huius seculi pturbat nō audacia extollit nō gaudia hui⁹ seculi delectat Nō iracūdu aiositas nō suspiciosu puitas nō verbosu vanitas nō mobilem instabilemqz facit hui⁹ seculi versucialis amor

Hec et alia huiusmodi ꝯsiderando pro te karissime ut intelligat fernitas tua dulcissima qualis hō carne mortuus nec face pt ista que dixi nec pati et ut hiis talibz non torpeam⁹ sed studea⁹ quātu possu⁹ cu dei adiutorio corpa nra cu viciis z ꝯcupis mortificare z indua⁹ nouu hoiez qui sm deu creatus est in iusticia z scitate veritat Nec huiams laudibz delectamur nec detractoribz liberiare pbens nec adulatoribz ceda⁹ ne destorde sim⁹ sed magᵉ eos quos pacē⁹ ad cōcordia puoce⁹ Credam ew⁹ Ubi pedes qui

ad pacē currit Nec sunt
carnales .i. carnalit' in hoc
seculo viuētes qr apls dicit
Si scdm carnē vixeritis
mori[emini] Igitur ille scdm car
nē viuit qui scdm seipsum
viuit qr ipe homo est et
viuit et seipm viuit .i. p
git quo volt dormit quā
do volt et quā diu volt et
loquitur que volt et vbi
volt Manducat et bibit
qn volt et quātū volt Ridz
et iocatur turpit' inter
quos volt Postremo quicq'
naribz suaue querit quicq'
tactu blandū quicq' oculis
delectabile quicq' corpori suo
iocundū exercet et sequit'
qualit' volt et qn volt cer
cia licita et illicita carna
volt delectatur in vestime
tis pulcherrimis et equit
bz et armis sicut et qn
volt et qui sic viuit nō scdm
deū sed carnalit' viuit et
delectatur et omnia desideria
carnis sue pficit sicut volt
et qn volt

Quapropter frēs in
xpo sicut deprecand
est nobis dīna clemencia
vt desideria carnalia delecta
tio spūalis euacuat et pi
etas in nobis crudelitati
resistat et malignitatē pa
ciencia tolerat et libidinē
pudicicia vincat et animo
sitatē tranquillitas tollat et
scurrilitatē et verbositatē
taciturnitas modesta compes
cat curiositatē studiū spūi
tale in vigilijs et oroibz
et alijs suadeat Ebrietatē
sobrietas domet iram et furo
ri mansuetudo dnetur Leuita
tē maturitas regat luxuriā
vero castitas excludat mun
di cupiditatē dei et pximi
caritas refrenet iactanciā
et supbiā conculcet pfun
da humilitas Ex una humili
tas sanctis angelis soles
facit et supbia ex angelis
demones fecit et vt euidenter
ondatur ipa est dum pccōrum
iniciū et finis et causa
qr nō solum pctm est ipa
supbia sed ecia nllum pctm
potuit aut pt potest esse
sine supbia Siquidem nichil
aliud oīne pctm ē nisi dei
contemptus quo eius precepta
contepmimus et hoc nulla res
alia psuadet homini nisi sup
bia Porro supbia et cupi
ditas vnū intantū est malū
vt nec supbus sine cupidi
tate nec sine supbia pos
sit cupidus inueniri De
supbia namqz nascitur here
ses sismata detractiones

Inordinate ire rixe dissensi
ones ambitiones elationes
presumptiones iactantie obstinatas
vanitas ingratitudo inedia
opprobria et cetera similia que
enumerare per singula longum
est. Cupiditas quoque facit
homines gulosos intemperantes
auidos rapaces fornicatores
adulteros stupratores incestos
flagitiosos et alia innumerabilia
per que contra genus hominum pec
care solet per superbiam
et cupiditatem. Contra per ea
nam quia superbia dicit in celum conscen
dam. xpc cum humilitate dicit
humiliata est in terra anima mea.
Contra per superbiam dicit ero similis
altissimo. xpc per humilitatem
cum esset in forma dei exina
niuit semetipsum formam serui accipiens
humilians se patri factus obe
diens usque ad mortem. Contra
per superbiam dicit Super astra
dei exaltabo solium meum. xpc
cum humilitate dicit Discite a
me quia mitis sum et humi
lis corde. Contra cupidus et
superbus per pharaonem loquitur
dicens Nescio dominum et israel
non dimittam. xpc cum humi
litate dicit Si dixero quia
non noui eum ero similis
vobis mendax Sed noui e
um et mandata eius ser
uo. Contra superbus dicit Mea
sunt flumina et ego feci ea.
xpc cum humilitate dicit Non
possum ego a me ipso facere
quicquam sed pater meus
in me manens ipse facit opera.
Contra cupidus et superbus dicit
Mea sunt omnia regna mundi
et gloria eorum cui vult do ea.
Cristus cum diues esset pro
nobis pauper factus est
ut eius inopia nos diui
tes redderemur. Contra superbus
et cupidus dicit Sicut col
liguntur oua que derelicta
sunt sic vniuersam terram con
gregaui et non fuit qui
moueret pennam et aperiret os
et garriret. xpc cum humilitate
dicit Similis factus sum pelli
cano solitudinis vigilaui et factus
sum sicut passer solitarius in tecto. Contra
per superbiam et cupiditatem
dicit Exsiccaui vestigiis
pedum meorum omnes riuos
aggerum. xpus cum humilitate
dicit Nunquid non possum rogare
patrem meum et exhibebit mihi plus quam
xii legiones angelorum. Et ut ad
vltimum concludam. Contra cum
ruina magna per superbiam
et cupiditatem ad infernum
precipitatur. xpc cum humilitate
ad celos eleuatur. Ideo
fratres karissime paucis contra duos fortes
laqueos et gradus humi
litatis hic descripsi ut fa
cilius tibi subiectos vale

as docere quod uel qualiter
hos euadunt atque per humilitatem
regna celorum possideat Et
nos si voluerimus proficere mi[li]
tantes cursum et ad eternam
beatitudinem peruenire caueamus
in primis cupiditatem malam
et dyabolicam superbiam et cum
omni humilitate cristi cone
mur sequi vestigia Et si
quis militans imperii terreno
omnibus iussis eius obedire
certat quanto magis milita
turus imperii celesti debet
custodire precepta celestia

Hinter im fiat mi
liciam tuam ad euigilan
dum excitata et nullus eam
pergrauet sopnus Miles
terrenus quocumque loco mit
titur paratus ac promptus est
neque se vxoris aut filiorum
gracia excusare poterit
multomagis miles cristi sine
impedimento huius seculi
in primis suo domino nostro Jhesu
cristo debet obedire qui ipsum
suo precioso sanguine redemit
Tu miles terrenus contra
hostem visibilem pergis
ad pugnam ille vero hostis
inuisibilis cottidie dimica
re tecum non cessat Tu con
tra corpora inimici tui pug
re decertas armis vtens
carnalibus illius vero adu

sus dyabolum est cum lucta
cum armis spiritualibus Tu in
prelio galeam ferream ges
tas in capite sed illius ga
lea cristus est Tu ne vulneret
loricam indutus es sed ille
pro lorica cristi caritate est
vestitus Tu contra inimi
cum tuum lanceas et sagit
tas emittis ille contra ini
micum suum humilitate et sa
lubria verba dirigere studet
Tu donec pugnam perficias
arma a te metipso non pro
ne ab aduersario vulnere
ille nunquam debet esse inermis
quia illius hostis tuo est calli
dior Tuus hostis ad tempus
dimicat illius vero hostis
quamdiu in corpore consistit cum
illo pugnare non cessat
Tua laboriosa et grauia
sunt ad portandum illius
vero arma suauia ac le
uia sunt Tu pro labore
terreno terrenum accipis do
natiuum ille vero pro superni ta
li labore celeste accipiet
premium Tu ornamento armil
larum brachia decoras ille
virtutum ornamenta anime sue
a cristo decorem accipit Ex
em celeste donum a cristo
expectat qui terrena huius
seculi propria proicit Ve uob
si iugum domini suaue a nobis

repellimus et quidquid gra
ue et honerosum est anime
nostre supponamus nos ad por
tandum et deum diligimus pro
ctum mandata usque ad mortem
Nos fratres karissimi consideremus quis est
qui nos pretioso sanguine
redemit et quid ei debeamus
qui nos cum tanta penuria
liberavit Et quod si parentes
cum tanto affectu diligimus qui
parvo tempore pro nobis
sustinuerunt labores nonne
magis nobis celestis pro
curandus est qui pro nobis
crucifixus est Ita quod
parentum nostrorum ita nos fuit
obsequium eius est bene
ficium quia et antequam
nasceremur in hoc seculo
sua providentia parentes nobis
paravit quorum obsequio
nutremur et ubera ma
tris lacte replevit Er
go magis omnibus diligamus
redemptorem nostrum qui et nos
et parentes nostros propriis mani
bus finxit et cuncta bona
que erga nos geruntur
cottidie eius mane non nostris
meritis ascribamus Iu
bet enim scriptura parentes
nostros ut propria viscera di
ligere si tamen acedere nos
ad servicium dei non pro

hibet Si autem prohibuerint
ut sepultura a nobis illis
debetur Christus diligendus est
super parentes nostros qui non
nobis tribuunt parentes ea
que Christus Ipse enim dixit in ewangelio
Qui amat patrem aut matrem
aut filios aut agros plus quam
me non est me dignus
Quanto quis eum plus a
mat tanto feliciorem efficietur
Intantum enim nos amavit
ut etiam pro nobis mori dig
natus sit Et manus eius
que virtutes plurimas facie
bant clavis pro nostra re
demptione affixe sunt et ori
mellifluo quo salutaris
doctrina profluxit fel pro po
tu impii porrexerunt
et qui neminem lesit cesus
est et qui nullis maledixit
obprobria pertulit hec omnia
passus est ut nobis vitam
eternam donaret Et cum nobis
tanta beneficia fecerit nichil
querit a nobis nisi ut di
ligamus eum et animas nostras
et corpora inpolluta servemus
et ut ille semper in nobis
habitet et nos in illo permane
amus Non enim postulat a
nobis aurum nec argentum
nec pallia neque vestes
preciosas neque armillas neque

agros et cetera huiusmodi. Nos
ipsos querit in nobis requi-
escere cupit. Maceramus ergo
ad eum ut vitam eternam habea-
mus. Habeamus in nobis dilectionem
dei et proximi. Qui diligit
proximum legem implevit.
Qui econtrario odit homi-
cida est. Qui diligit fratrem
suum in tranquillitate est cor-
poris, fratrem vero odiens
tempestate cruciatus est. Vir
mitis benignus etiam si pa-
titur mala pro nichilo du-
cat. Iniquus autem et parvum
verbum audiens a proximo
contumeliam arbitratur. Qui in
caritate plenus est tran-
quillo animo et serenissimo
vultu procedit. Vir odiosus
ambulat invidus. Si eum
videris in bonis actibus
conversantem congratulare ei
et illius gaudium tuum dica-
to. Et si aliquid adversi pati-
tur illius tristiciam tuam deputa.
Ne simulato corde unquam
diligas proximum tuum quia
in hiis deus ad iracundiam
provocatur. Qui enim amplec-
titur pacem in mentis sue hos-
picio mansionem parat Christo
quia Christus pax est et in pace
requiescere vult. Dicitur au-
tem invidum mundum de-
tractorem mendacem superbum

omnibus modis execratum
esse deus. Invidus autem
vir similis est navi que iacta-
tur fluctibus maris in per-
turbatione est semper. Ut lu-
pus rapax insanit man-
ter in miseria detinetur
et tabescens ad nichilum
redigitur semper furore ple-
nus princeps demoniorum
efficitur.

Homo pacificus se-
curam possidet men-
tem totus est ab angelo-
rum agmine munitus et fruc-
tu iocunditatis repletus
gaudens et delectans in
domino omnia eius in pace usa-
tur. Pax discordiam fuget
secreta mentis sue illuminat
consorcium meretur angelo-
rum et regnum eterne beatitu-
dinis perpetualiter obtinebit.
Ne queso frater inter fabu-
losa arbitreris precepta dei
aut que a me edita dum
ex fonte salvatoris mei
sint emanata. Ne frangat
vigorem tuam ulla adversitas
vel prosperitas mundi a pre-
ceptis ac mandatis dei et
a caritate que est in Christo Ihesu
domino meo. Nam virtus anime
tue est diligere deum et odire
illa que non diligit deus.
Ut de ore tue castitate tacere

quia anime custodire Item
est aie tue vana huius
seculi glam cõtẽpnere et
oĩa caduca calcare ꝛ pro
illius amore qui te rede
mit dũ viuus in corpore
laborare Virtus est aie
tue humilitati studere et su
perbiã abhominari Vir
tus est aie tue ab omĩ
stulticia declinare et sa
piam diuinã amplecti V
tus est aie tue omnẽ
delectacõne carnis subicerẽ
et mentẽ tuã ad xpm
dirigẽ
H is ergo v̓tutes
facile et pfacile
potuisses obtinere si se
cularium curã et caducas
ac terrenas res deuitare
uoluisses et nichil amori
xpi pposuisses Vnde in se
ex tota mẽte dilige deũ
vt in omnibꝫ actibꝫ tuis
placeas illi Qui enĩ
cõiugio copulatur festinat
placere vxori sue multo
magis anima sagne xpi
redempta debet placere
xpo sponso suo Deus enĩ
nõ se volt verbis tantũ
diligi sed corde puro et
opibꝫ iustis qꝛ nõ verbor̃
sed cordis est auditor et
inspector Nunquã queso
fiat in carnalis amor
amorẽ celeste a te exclu
dat Nunquaz qõ te huiꝰ
fluctuagi ac miserabilis
seculi dulcedo decipiat
Nulla te seducat corporis
pulchritudo ne intret mors
in aiam tuã p fenestras
oculor̃ tuor̃ Dic michi
qõ fiat in qualis ẽ pro
fruis in pulchritudẽ car
nis Nonne sicut ferrũ
estatis ardore pcussum
arescit et paulatĩ decore
pstinũ amittit Et quãdo
mors venit dic m queso
quanta remanebit in corpe
pulchritudo tuc recognos
ces qꝛ vanũ est qđ antea
inanit diligebas Cum
videris totum corpus in
tumescẽ et in fetore ee
cõuersum nonne claudes
nares tuas ne sustine
as fetorẽ fetidissimũ V
bi queso erit tuc suaui
tas luxurie et conuiuior̃
opulencia vbi blandor̃
verba que corda audien
cium molliebat Vbi sermo
nes dulces qui amicitias
amatibꝫ infundebat Vbi
imoderatus risus et iocꝰ

turpis ubi messrenata
et inutilis leticia Iste
est finis pulchritudinis
carnis et oblectatoris Mu
dus enim pribit et concu
pia eius

O quam felicissimum bo
num est et quam val
de felicissimum splendida
pulchritudinem sepe amare
et eius radiantibus fulgo
ribus pectoribus nris illus
trare et omnem obscuritate
te a nobis expellere Ne
accomodes aures tuas
ad percipienda verba detra
hencium ne concipias mortem
in aia tua detrahenti enim
et audienti utrisque est a mor
tis anime detractio est et
ut brevius concludam De
tractor et libens auditor
dyabolum portat in lingua De
vita quesso laqueos detrac
per quos captos plurios
audis Postula tibi cor
prudens a dno et spiritum p
vigilem ut discerne va
leas verba detrahencium
Non ignores fraudes et
insidias eorum et in recia
eorum non veniat pes tuus
Aliena debet esse a nob
omnia vicia mala dum he
ditas nra ipse wlt esse

Ideo quia mali sumus
de talibus pristinam nos
humiliter in conspectu pr
priis nris et peccata nra cito
producta in medium ut de
leat ea ipse pater nr ce
lestis et cum confessi fuerimus
non nos iustificemus ora
tes ne sicut phariseus
ille discedamus condempnati
Meliorem publicanum il
lum et ita oremus ut veniam
delictorum consequi meamur
Clamor cordis nri pul
set ad aures omnipotentis
dei qui in pura mente pla
cabitur In tempore orationis
omnem maliciam cordis pro
iciamus a nobis et remittamus
in nobis peccantibus Est
denique genus serpentis
qui cum cepit ire ad bibendam
aquam antequam veniat ad fon
tem evomet de venenum
Imitare et tu hunc serpe
tem in hac parte si enim dum
dnm nrm percepit Ubi sunt
Estote prudentes sicut serpe
et omne venenum ire amar
evome et remitte conservis
tuis ut dymittatur tibi
a dno peccata tua sicut eius
percepit Dimittite et di vo
bis date et dabitur nobis
Quale te cup gratiam deum be tal

esto conseruo tuo et omne
opus quodcumque incepis fac
primum inuocata deum et gra
tias ei age et cum consumma
ueris illud sile fac. In
uoca deum ex toto corde tuo
et inuenies eum et cum in
ueneris ne dimittas eum
ut coniungatur mens tua in
amore eius

Hoc mi frater stude
in vita tua et orationem
puram offer christo domino ne
cogitationes huius seculi super
flue conturbent cor tuum
neque in diuersa rapiatur
mens tua. Memento enim
te stare sub dei conspecti
bus qui occulta cordis prospi
cit et secreta mentis tue
nouit. Vigilanter ideo et
assidue assiste in conspectu
dei in tempore orationis ut im
minentem dyaboli temptationem
facilius possis effugere
Si enim cogitationes huius
seculi sordide conturbant
cor tuum et cogunt illicitum
aliquid perpetrare per orationes
puras et vigilias sanctas
repellatur ab anima tua
Oratio namque grandis mu
nus est anime per orationes
puras omnia nobis vtilia
tribuuntur a domino et cuncta

noxia effugantur et ut
ne diucius de hac dispu
tem uel immorer sicut ex
carnalibus escis alitur
caro ita ex diuinis eloqui
is et orationibus interior homo
nutritur. Posside quoque curam tuam
spiritualibus scilicet fide spe
caritate et reliquis vir
tutibus per quas intelli
gas deum amare et eius
precepta seruare ut cum
extrema dies tibi venerit
angeli pacis te suscipiant
et de potestate dyaboli eripi
ant et intratis sanctorum con
sortio in beata requie per
frui et vita eterna cum omnibus
sanctis possidere. Namque etsi ne
scias quod possessio regni ce
lorum promissa est tibi sed
vide ne ab ea extraneus
efficiaris. Queso mi
frater quod omnibus tibi sub
iectis et bone voluntatis
in domo tua a maiore vs
que ad minimum amorem
et dulcedinem regni celes
tis claritudinem et timorem
gehenne et de eo
rum salute sollicitus ac per
uigil existas quia pro om
nibus tibi subiectis qui in
domo tua sunt rationem domino
reddes. Amicitia sapie et

imperia suadet eis ut cave-
ant sibi a superbia a detrac-
tione ebrietate fornicatione
ab ira precipue cupiditate
que est radix omnium malorum
Cupidus enim vir animam
suam venalem habet si invenit
tempus ut conquirat aliquid
aurum vel vestes vel ce-
teris huiusmodi mulierem pulchram
facie pro nichilo ducit
perpetrare homicidium ut et
quis effundit aquam in
terram ita est et effundere
sanguinem proximi sui Plurime
anime in mortis periculum
incidunt propter cupiditatem
et multi domino iubente obliti
lapidati sunt Saul enim
alienus a deo factus est
propter avariciam et extre-
mus de culmine regali est
expulsus ab inimicis
suis peremptus est Et
de multis multa dicere
potuissem sed sapienti pau-
ca sufficiunt

Dominus vero noster et sal-
vator voluit de cor-
dibus phariseorum pecuniarum
excludere amorem sed quia
erant cupidissimi saluta-
ria domini verba deridebant
Nam et illum divitem
quem ad regna celorum pro-
vocavit amor pecuniarum
eum intrare non permisit Sed
et inde pectus avaricie
flamma exarsit ut dominum
victorem in manus daret
impiorum Avarus enim vir
inferno est similis Infer-
nus enim quantos cumulos
devoraverit numquam dicit
satis est Pro hoc si omnes
divicie confluxerint in ava-
rum numquam satiabitur
Ideo frater in omnibus
qui in domo tua sunt
pave ab hoc vicio cavere ex
melius est enim ut pauper-
tate sua pusillum tri-
buat indigentibus quam
multum ex iniusticia acquirere
Unusquisque iuxta id quod
habet porrigat tamen enim ex-
petitur ab unoquoque eorum
quantum ei dedit deus Non
enim ab eo plus exigit
quam quod ipse dedit Elemosina
cum iniquitate acquisita ab-
hominabilis est coram deo et
acceptum ei est quod fuerit
fideliter acquisitum Sunt
enim nonnulli qui diripien-
tes aliena facere se simulant
elemosinam et cum alios deprimant
aliis misereri se fingunt
Hii autem ex proprio labore

reddit gratū erit deo ꝛ
roga eos ut in omnibus
operibus suis agat hu-
militer quia eis sic agendū
quia nō erit dño gratū
quicquid homo facit cū sup-
bia qd̄ humiliter fit hoc
est ei acceptū in omnibꝫ
operibus sint humiles quia
humilitas virtutū subli-
mitas est nec ad reg-
nū celorum quislibet veniet
nisi per humilitatē Mul-
torum autem temporum labo-
res et orōēs et elemo-
sine et ieiunia et vigi-
lie si cū superbia finem
habuerint pro nichilo a-
pud deū computatur Ac-
ceptus est deo vir humi-
lis et in se deum gestat
Iam paulatim superius dif-
finivimus de superbie malis
sed propter tibi subiectus
narrarium huc locum inveni
ut contra sagittas dyabo-
li gestat clipeū humilitatis
erige Superbus autē deo
est odibilis et dyabolo filius
Humilis licet habitu
sit vilis gloriosus
tn̄ est virtutibꝫ apud dm̄
Superbus autem ꝛ si
decorus et clarus vide-
atur aspectu hominum apud dm̄
operibus vilis est ꝛ habitu
et gestu ꝛ vultu ꝛ incessu
semper demonstratur superbia
et levitas cupit se sem-
per laudari ab hominibus ꝛ
bonis quibus est alienus
predicari se vult Non se
patitur umquam esse subiectū
sed semper inter suos pa-
res cupit primatū tenē
et in maiorē gradū as-
cendere ꝛ qd̄ meritis obtinē
nō potest adulando et detra-
hendo vult invadere ꝛ si-
cut navis sine guberna-
tore cū iactatur fluctibus
ita et superbus levis cū
fertur instabilis per omēs
actus suos Humilis autē
ultimū se iudicat ꝛ blan-
do vultu in terra intuens
et corā deo eminens ap-
paret ꝛ cū omnia fecerit
dicat servus inutilis sū
et nichil se fecisse testa-
tur Et deus divulgat opera
eius et profert in me-
diū misericordiaꝫ facta il-
lius et exaltat et claru
facit eum et in tempore pas-
sionis quod postulat im-
petrare apud deum potest
Et huius filia sola humi-

tas optinet apud deum
quia ipsa est confessio et delecta
bile cubile domini nostri qui ait
Super quem requiescam etc. Et
iterum Discite a me quia mitis
sum et humilis corde. Annun
ctia quesso tuus dicato eius
quia superbis deus resistit et
una omnia iniusta dei non copu
fornicatores et adulteros
ipse deus iudicabit in die
iudicii

Vir multum iurans
non effugiet peccatum nec re
cedet plaga de domo eius
Detractio fornicacio est que
et post detrahere secreto p
roximo suo hunc persequebar Discor
dia ut Salomon ecclesiasticus detes
tatur dominus diceris Septimum
est quod detestatur anima mea i
qui seminat inter fratres discor
diam Hii sunt cibi et pocu
la mortis anime mee Ab hiis
pietas domini nostri ihesu cristi
nos liberet et semper nobis
edendum tribuat qui dixit
Ego sum panis vivus et
Qui manducat carnem meam et bibit
meum sanguinem in hoc est et in se
ipso Sed unusquisque antequam
corpus et sanguinem domini nostri
ihesu cristi accipiat semper
probet et secundum apostoli prece
ptum sic de pane illo edat
et de calice bibat quia qui
indigne manducat corpus
et sanguinem domini iudicium
sibi manducat et bibit non
diiudicans corpus domini
Cum enim eum accipere debemus
antea ad confessionem et
penitenciam recurrere debemus
et omnes actus nostros cu
riosius discutere et peccata
obnoxia si in nobis sen
serimus cito festinemus
per confessionem et veram penitenciam
diluere ne cum iuda tra
ditore dyabolum intra nos
celantes pereamus peccatum
habentes et celantes peccatum
nostrum de die in diem Et si
quid mali aut nequam cogi
tavimus et de eo penitentiam aga
mus et velociter illud de
corde nostro eradere festinemus
nec velimus dicere non
est hoc grande peccatum quod
cogitavi

Heu insipientes quare
non cogitatis vel intelli
gitis quia in conspectu dei
cogitationes nostre antequam
in opus procedunt manifes
te et aperte sunt Dicit
enim psalmista Scrutans corda et
renes deus Et iterum dominus
scit cogitationes hominum Et
alibi idem psalmista Intellexisti
cogitationes meas de lon
ge semitam meam et funi

culũ meũ investigasti. Ne ꝗ͛ ꝑmittas in nobis cogitacões ꝑuas neqꝫ tum(?) minima negligamꝰ quia qui sperunt minima paulatĩ defluũt. Ne spernaꝰ morsum serpẽtis ne venenũ eius conspergatur in corda nr̃a q͛ quamuis venenũ sit vita serpẽtis tamẽ mors est homĩs. Absadamꝰ virgulta spinarũ de agro cordis nr̃i ne designant in nobis altas radices. Beniñꝰ em̃ q͛ cor nr̃m ager est dn̄i nr̃i ihesu cristi excolaꝰ eũ celestibus disciplinis ⁊ nõ sinã in agro tanti imꝑatoris seminari zyzania sed cũctis floribꝫ vestitũ decoremus q͛ in hijs delectat͛ oꝑe dcĩs sicut in canticis canticorũ legitur. Ego flos campi et liliũ couallium. Item ego decus mundi virginitas liliũ. Semp͛ atqꝫ semp͛ caro nr̃a subiecta sit aĩe ⁊ sicut ancilla famuletur dn̄e sue. Ne pbeaꝰ vires illicitas corpori nr̃o ne committat bella aduersus spiritum nr̃m sed sem

ꝑ subiecta sit caro ne obtemꝑet iussis sc̃a spũs neqꝫ inc(?)ssari ꝑmittaꝰ ancillã ne cõtēpnat dn̄am suã sed in omnibꝫ iussis ⁊ ... et obsequijs marite. Sicut em̃ equitibꝫ frena sũt ꝑponẽda ita corpora nr̃a ieiunijs et oronibꝫ sũt infrenanda. Illa quadrĩ aurige si frena laxauerit ꝑ ꝑcipicia ducitur ita et anima cũ ipo corpe si ei frenũ nõ imposuerimꝰ ad inferni ꝑcipicia dilabitur. Simꝰ igitur boi et docti aurigẽ corpori nr̃o vt per via recta possimꝰ incedere. Iste em̃ nimie non solũ animas sed eciã corpa nr̃a plimũ ledũt et ad infirmitatẽ ꝑducũt. Solet em̃ per nimia ciborꝫ auiditate et poculi frangi fortitudo stomachi necnõ et habudanciã sanguis et colerici ⁊ plime egritudines estuant larcgitate cõtigũt. Sicut em̃ anime et corpi sũt ista q͛ vna ita medela ē vtrisque tēpanacia ieiunii. Et si nõ omē tpus saltẽ sanctissime dies ieiuniorꝫ cristũ cũ dei adiutorio delicias mundi

et aliorum opulencia fugia
mus neque quod auctat deus
in cruciatu cruciati in fla
ma flame querimus gut
tam aque et nullum re
frigeriū cōsequamur
Fugiamus ebrietatē ne in
crimē luxurie incurrimus
que apud sapiē dicitur No
lite inebriari vino in quo
est luxuria Vinū enim deus
nobis ad leticiā cordis
nō ad ebrietatē donavit
Bibamus igitur nō quātum
gula exigit sed quantū
nature imbecillitas pos
tulat ne id quod ad mede
la corporis nobis tributū
est ad perniciem deputemus
Animadverte ergo tuis in do
mo tua subiectis quod ple
rique per vinū homicidi
a et fornicationes perpetrave
runt nec ipsam mortem
recusaverunt Alii per vinū
a demonibus capti sunt
Nec est aliud ebrietas quam
manifestissimus demon Ebri
osus putat se aliquid
optimū gerere cū faciat
eo peius devolvitur Per
vinolencia armatur ad ma
ledicta et convicia prorumpit
et minuitur mens eius et
lingua balbutit Sicut enim

vir cū se putat bibere vi
nū bibitur a vino Plurimi
namque homines per vinum
maximam debilitatē contra
xerunt nec potuerunt cōsequi
pristinā sanitatē et firmitatē
quia nō temperaverunt gule ardorē
Sicut enim piscis cū avi
dus fauces profert ut glu
tiat escā repente hamū
iuxta fauces recipit ita
et ebriosus intus vinū
in se suscipit immanem
Sathan cum intraverit mox
impellit ad omne opus
nephandissimū et sic
homo rationalis ut irrō
capitur aīal

Tu autē fr̄ibm dibz
tuis domesticis et
tibi subiectis precipe ut
se sobrios exhibeant et
iterū propter abstinenciam se
nō erigant sed oīa temperate
iuste pie et religiose cum
dei adiutoriū faciant quia
nō solū pro nobis clericis
sed etiā pro omni genere humano
qui parati sunt ad vi
tā eternā Christus sanguinē
suū fudit Nec solū nobis
sed etiā omnibus laycis
eius ex toto corde precep
ta servantibus regnū celorum
promissum est Grandis

namque est confusio animabus
laycorum qui dicit quid per
tinet ad me legere libros
scripturarum audire uel dis
cere uel etiam frequenter ad
sacerdotes et ecclesias sanctorum
recurrere Dum clericus suam
faciat ea que oportet cle
ricus facere Qui vere non in
telligit quia panem et vinum
et omnia huius terre bona
et regni felicitatem equa
liter wlt participare
et equali labore iugum
xpi ferre non wlt Quod
videst talibus vna parte
in hoc seculo esse sublimes
alia prostratos In vna par
fulgore auro et preciosis
vestibus et aliis insistere
is huius seculi et viciorum
caligine occupari Non sit
tibi aliqua ~~dulced~~ sollicitudo
vel layci habitus uel persone
quia non est personarum acce
pcio apud deum Similiter
enim mandata dei seruantibus
laycis celeste pallacium
patet veluti clericis et sancti
moniali habitu preditis Dum
non videmus iudeus neque
grecus non est seruus ne
que liber sed omnia et omnibus
xpc Quamuis in corpore
illius est magnus est

Inserere teipsum suo sancto cor
pori ut sis membrum capitis
illius Quomodo potest manus
manum inimica esse uel pes
pedem odisse Sic certa me
bra sue iuncture congaudere
crescere debent in vnum
perfectum in augmentum corporis
xpi Omnis enim clericus
et laycus qui precioso sanguine
redemptus est qui baptismo
xpi tinctus est debet humi
liter laborare et perseuerare
in spiritu sancto quia nichil peius est
xpianum se videre verbis
et factis negare dum cor
ruptus est mente et spiritu
De talibus in ewangelio ipsa
veritas dixit Non omnis
qui dicit michi domine domine
intrabit in regnum celorum
Et alio loco ppha maxepa
do dicit Populus hic labi
is me honorat cor autem
eorum longe est a me Nam ciui
tas si fuerit in vna parte
munita et ex alia destructa
aditum ad se hostibus prebet
Et nauis si fuerit fortibus
compaginibus solidata et
vnam habuerit tabulam perfo
ratam aque fluctibus mer
gitur in profundum Omnibus
enim laycis clericis et mo

chus equalr conuenit fidez
spem caritate humilitatez
habere et deo ex toto cor
de seruire veram confessioz
facere et dignam pniaz agere
quia clementissimus dominus
confugientibus ad pniaz ignos
cit Sed ne de mia domini
tantum sperans existam ut pc
cata peius augeam neque
dicam donec ingreat etas
mea carnis concupiscencias meas
explebo et postremo in se
nectute malorum meorum pe
nitenciam agam pius est enim
dominus et misericors nec ultra
facinorum meorum recordabitur
ne quesso taliter cogitemus
quia summa stulticia est hec
cogitare cum et impium sit
tale licenciam a deo postulare
quippiam aut velle cum maxima
ium est separare nos a deo Ideo
deo inquam non talia cogitemus
cum nesciamus qua die mo
rituri sumus Nemo enim
hominum nouit diem exitus
sui Non omnes in senec
tute moriuntur sed in di
uersis etatibus de hoc mun
do migrant Et in quibus
actibus unusquisque ho
minum inuentus fuerit in extrem
iudicabitur quando aiam exegerit
de corpore Orat enim psalta

Nemo in inferno confite
bitur tibi Ideo festinemus
ad pniaz conuerti semper
ante oculos meos versetur
ultimus dies et cum diluculo
surrexero ne ad vesperam nos
confidamus peruenire et cum in lectu
lo membra deposuero de luce
non confidam aduentu et fa
cillime potimus corpus
meum a viciis et concupis
cenciis malis refrenare sp
cor meum promissa celestia

O meditetur
Omnia terrena que possi
demus in futuras celestes
mansiones transferamus ut
cum ibi ipsi fuerimus eternis
mure bonis celestibus ita
credimus quia cum a carnis
vinculo aia mea fuerit ab
soluta si bene et recte coram
deo vixerimus mox in occur
sum meum angelorum chorus
occurret omnesque sanctorum ag
mina in meos inserentur a
plexus et ad orandum verum
iudicem perducet si dum in cor
pore viuimus sicut dixi que
deo sunt placita faciamus
Tunc erit nobis pax in
eternum et summa securitas
nec timebimus ultra dyabo
lum ignita iacula nec vellum quod libet
inimicum qui cupit aias
meas iaculare Non ferre

nō sitī nonulla carnis cō-
tudine nō igne nō facem
truculentā tortoris non
ultīa adiuuab' cīto spūi
nec ullū tiebimus piclm
Sed tū carnis abiecimꝰ
sarcinā tūc spūs scūs e-
buet nobis in celestibus
masione cui nos paulo an-
mīta corpis nrī hospitiū
fecimꝰ masione et leti gau-
detesq3 futuri iudicij diē
expectabimꝰ in quo sin-
gulorū aīme pro suis ac-
tibꝫ recipiet merita et
cōtra peccatores et impij p-
bunt Tunc frustra rapaces
et auari supbi et adulti
cupidi et iracundi maledici
et pūint amarissime fle-
bunt qz malorū suorū ve-
niā non cōsequtur
In luctu maximo detiebu-
tur omēs qui carnis su-
e voluptes seruti sūt in
meore et gemitu sempīno
erut q̄ vicijs et passiōibꝫ
seruierut Et cū his omīs
p crimībꝫ suis ꝛ scelerībꝫ
gehēne igmbꝫ deputan-
di fuint Nos si deo dum
in hoc corpe sumꝰ pla-
cuerimꝰ cūm scīs sempē-
na pmia acceptare et in
deo cōtepnamꝰ cuncta
que vana sunt ꝛ caduca ve-
ritā glam xpo inspirante
adipisci merēamur Decli-
nemus semp a vicijs ꝛ ad
vtutes tendāꝰ nec super-
flui sermōes pcedāt ex
ore nrō quia pro ociosis
sermōibꝫ reddituri sum-
racōne in die iudicij Nec
ad maledicedū qq̄ cōsues-
caꝰ lingua nrāz que ad
bndicend ꝛ laudand deū
creata est Nec cōsuescaꝰ
cōsuetudines pessimas ī
omī actu nrō siue ecīam
in cogitacōe qr cōsuetudo
que longius fuit pcata
et cōfirmata nō cū pua
labore vitat' uel expellit
Sunt ꝰ ī malicia paruuli
et viri pfci in sēsu in qbꝫ
dā nos exhibeaꝰ senes
et quibzdaz iuuenes quia
paruulis est ludere ꝓfes-
ante viris lugere Nam
pūs luctus leticiā gnat
sempīnaz Omē autem
qq̄ īmoderatū ꝛ dyssolu-
cōficiat aīe et negligencia
erga dni pcepta Nec de-
licta sua facile pt ad med-
cīa reuocare et obliuis-
ces ea nō se instigat ad
pmorz ꝛ ita paulati ab oī-
bus bonis cadit Nullum
hebit accessum cordis cō-
punctio qui sunt īmoderata

ta vicia et concupie male
vbi autē fuerint lacrime
ibi spiritalis ignis accendit
qui secreta mētis illuīat
nullus nos amor secularis
ab amore xpi segregat
et tote mēe cogitaciones
ad pmia future vite tē
dant et de celestibꝫ me
ditetur hec est gloria
tua hec est pfectio tue
sug etatis tūi pfectus
eñi dratur non qui eta
te sed sēsu pfectus est Nec
pinculꝫ obest puulis e
tas si fuit mēte pfectus
Nec senilis etas prode
rit si fuit puulus sēsu
Nam et dauid cū puer
eēt et pfectus cor ⁊ mē
tem habebat in dnō de
fixam et ob hoc in regē
eleuatus est et saul cū
eēt in etate senili qꝛ in
se negcia habuit de cul
mie regali expulsus est
Dn̄s vero et saluator nr̄
a senioribꝫ crucifigitur
et ingressus ierlm a par
uulis collaudatur Nam ⁊
arbor si multorum annorum
fuerit et sterilis colitur
vt magis ampliorē pferat
fructū Ideo has silitudi
nes pono ut nec iuuenis
nec senex in domo tua de
salute sua vel eciā de
opribus suis confidat Sꝫ
qui glatur in dnō glietur
Pxorum autē viror con
sorcio fruere et a vbis
eorum nō auertas aurē tuā
et in eorum cōsilio delec
tur anima tua.
Uerba eñi vite sūt
verba hoīm dei
tymentū et incolumitas
anime hiis qui ea libenter
audiunt et attēdunt Sicut
sol origēs effugat caligi
nem ita scorum doctrina a
sēsibꝫ nr̄is expellit tenebras
Deuita quesō viros sup
bos mundos mendaces et
piuros ⁊ salutē suā ne
gligētes qui mortui sunt
vitutibꝫ ⁊ letatur in ppiis
uoluptatibꝫ ut gaudiis ca
reat dimis Non dico ut
vel vnū talē in domo tua
habeas Sed eciā vbicūqꝫ
tales eē audieris hos de
uita Cū huiōi hominibꝫ
nulla ē conuersacio sit vel
familiaritas neqꝫ velis cū
eis sermocinari Si nō va
leas dnō adiuuāte eos
ab errore suo reuocare
Nā sepe per vnā morbidā
oue polluitur totus grex
et parū modica fellis ingre
nū dulcorē vitit in amar

tudine Nam tales si in
situ videatur tibi clarus
ac nobilis et dulcia ver
ba proferat operibus ta
men si agat tecum contra
rijs magis nocet illius
talis ficta quam placeat
ex verbis signum Non enim
ex verbis sed ex virtutibus
homo probatur Et tu
sis apud deum probatus
et omnia pro xpi amore li
benter sufferas et pro car
nalibus que tibi euenerit
contraria non frangatur animus
tuus nec vigor paciencie
tue res huius seculi cadu
ce non te emolliat sed tene
potius deum Et a propo
sito tuo retardaueris et
quando te peccati obnoxium sense
ris ad penitenciam conuerti non
confundaris quia qui hic
penitebit hic in nouissimo
non penitebit In omnibus
actibus et cogitacionibus tuis
placeas deo nec studeas
placere alteri nisi ad edifi
cacionem anime Et in omni
tempore quod cogitas facere
primum cogita deum et si secundum
deum est quod cogitas delige
ter ex anima et si est cum
coram deo perfice illud si vero
aduersum fuerit repente
amputa illud ab anima tua

Et omnia per consilium sapientum
facito ut opera tua et gres
sus tui secundum dei volunta
tem dirigatur In omni ordine
et obseruacione dei volutatem
in te non tuam desiderare fieri
Et secundum apostoli preceptum
orare sine intermissione oportet
et sanctas manus sine ira
et disceptacione ad deum leua
re Misericors est dominus
et misericordiam in se sperantibus pre
stat Non ille omnia opus
erat qui illum hiut pecum
qui angelos fecit et ar
changelos posuit sed ut
nos ab illo misericordiam consequa
mur Elatis dedit non ut illi
eius noticia fuisset cuius
sunt omnia regna celorum qui
constituit dominaciones principa
tus virtutes potestates sed
ut nos eius omnes potiti
per regem celorum efficeret
Paciens et pacificus est
dominus ut paciencia et pace
sua mundum totum qui in
maligno positus erat re
conciliaret deo et nos pa
cientes et pacifici sine ira
et disceptacione simus si ad
deum volumus peruenire
Et ad omnes homines faci
amus bonum Ad omnes dico
non dico per partes non ad

vnū uel ad duos uel ad
tres sed ad omēs homines
xpc enī nō pro sanctis
tm̄ passus est sed ꝓ pec
catoribꝫ et impijs et sce
leratis ascēdit crucē et
passione sua omēs nos
reuocauit ad vitā. Non
sanctis tm̄ dedit deus so
lem et lunā ⁊ pluuiam
et oīa nascēcia tr̄e et oēs
fructus qui oriuntur in tr̄is
sed in cōe omibꝫ hoībꝫ
dedit illa qui solem suū
facit oriri super bonos
⁊ malos ⁊ pluit super
iustꝯ ⁊ iniustꝯ. Ideo illud
omnibꝫ hominibꝫ dedit cōe
vt et bonū nr̄m ⁊ eleo-
me et caritas nr̄a ⁊ pa
cia nr̄a et humilitas i cōe
oībꝫ distribuatur.

Quam diu fuerimus
in hoc mūdo faciā
amus bonū ad omēs maxe
autē ad domesticos fidei
et oremus pro inimicis
nr̄is et bonū pro malo
restituamus pauperes hono
remus et suscipiamus xpm
in ipsis qui dixit. Quod
vni ex minimis m̄ fe. m̄
fecistis et filij dei erimus
et heredes dei coheredes aūt
xpi et ꝑticipes regni
eius erimus vbi nunquam
moriemur et non senes
cemus vbi nō est dolor nec
tristicia nec lux solis nec
lune nec stellarum splen
dor. Sed dn̄s nr̄ ihūs
xpc lux erit et sanitas
et vita et caritas ⁊ pax
et gaudiū et omē bonū
oībꝫ credentibꝫ. Ibi terra
viuenciū quam ꝓpha de
cantauerat d. Credo vide
bona dn̄i et ē pmiū celes
te qd̄ desiderat vide et cū
xpo i ꝑpetuū regnare
vbi nec vox vlla ꝯpunat
nec dies mutatur nec i
opia videbitur neqꝫ cupidi
tas appebit sed perhēne
gaudiū. Hec sunt pmis
sa iustorum ꝓpter que la
borauerunt et festinauerunt
et nō cessauerunt in bonis
operibus quā diu fuerunt
in hoc mūdo in ieiunijs
et elis in castitate in lo
gaute ⁊ ꝑcia in suauite
et beniuolencia in laboe
⁊ oronibꝫ in ꝑsecutoribꝫ
in siti frigore et nudi
tate pro xpi amore et
per omnia inutiles vigili
as deuitauerunt. Vigilie

mutales sunt cum quis vi
gilauit circa cogitaciones
iniustas et turpes vel ad
gendum contrarium uel fra
tres peccandum Tales vi
gilias deuitauerunt et sanctas
vigilias acceperunt Hii ta
les calcauerunt presentem mundum
ut futurum regnum hereditare
tent Nos accepimus hic possessiones
siones vel diuicias huius
seculi infernales que homines
male eis utentes ad infer
na producunt et hac presente
patriam relinquentes ad ciui
tatem celestem cuius artifex
et conditor est deus multi
tu animam suam [illegible] vi
tauerunt pacem in verbo in
facto in cogitacione in visu
in risu in motu in anime
de oculis in manibus in pede
bus in ira et rixa in va
na gloria in cupiditate cus
todientes cor suum et animas
suas Pariter et duo ie
iunia ieiunauerunt [illegible] ieiu
nium corporis et anime hoc est
ab ira et furore et de
tractione et blasphemia
et rixa abstinentes sicut
sicut iam supius intima
uimus ista sunt mortifera
tibi anime qui prestitue ea
morte sempiterna M

Iterum tibi corporis simul
et anime ista mortifera tibi
anime qui presciunt eam mor
te sempiterna Iterum
tibi corporis simul et anime
ista sunt voracitas sompno
lencia fornicacio uiolencia
securitas suauitas homi
cidium Ista sunt tibi cor
poris simul et anime qui pre
stitit corpus et occidunt id
et grauat animam Ciban
tia ista deuitemus estates
autem celestes appetamus
que ad celum nos trahat
et deducat scilicet sapientiam diuinam
fidem robustam in christo beni
gnitate beniuolencia pacienciam
humilitate virtute diuinam
leticia Sermones boni et
optimi procedant ex ore nostro
sale diuino conditi ad edi
ficacionem audiencium

Dilectione dei et proximi
in qua tota lex pen
det et prophete semper me
ditemur et opere perficiamus
hec sunt mandata christi
que nobis iubet facere
si fecerimus ea erimus parti
cipes regni eius et re
gnabimus cum illo Si autem
non fecerimus et ipse non dabit
nobis regnum suum Si de
negamus et ipse denega

bet nos Si no credimus
ipe fidelis pmanet qr ois
incredulus infidelis aug.
du et viciu e hois oia cre-
dere et viciu est nichil
credere Summo studio su-
maqz vigilancia nobis
est cauendu vt no audiam9
a xpo iudice om in die
iudicij q pctores audiet
Ite in igne eternu qui pa-
tus est dya° et angelis
eius Vere .n. dya^d pa-
ta est gehena et non
oibus hominbz si no fa-
cimus opa dyaboli ve hijs
qui pparatur dolor vmu
ardor flame sitis sine ex-
tinctu fletus et stridor
dencuu oclor lacime te-
bre exteriores sine luce pe-
na inexciabilis vbi no
est vllus honor sine agte
ppi sed cotinuus dolor
et gemitus vbi mors op-
tatur et no dabitur vbi
no est honor senioris et
regis nec dns sup suos
nec mat diligit filiu et
filia nec filius honorat
prem vbi ome malu et
omis indignacio et fetor
et amaritudo habudat Hec
timuerut iusti et hec fu-
gierut Rogo et suppli
co iteru iterumqz deptor

fratres kme ut et nos deu
amemus et timeam9 et hec
fugiam9 qr mors ppetua e
aie nre si in hijs pseue
raui9 Tria em sunt in
hoc mudo deteriora om
malo aia pctoris cu pcco
pseuans que nigror cor-
uo e et mali angeli q ea
rapiut et infernus in
que ducitur Non sunt
em deteriora hijs tribus
Cad em aia metu fut
iudicij expauesceres et pu-
tredine sua inspraues dt
putruerut et cor sunt
ticat mee Itez tres
sunt quibz in hoc mudo
no sunt meliores qr aia
sancti in bonis opibus
pmanes que speciosior
est sole et sancti angeli
qui ea suscepiunt et padi-
sus in quo ducitur exps
tracoqz regni celestis hijs
tbus no st meliores in
mudo Angeli em sa de
lectatur aiam spirituali
cantico sicut ps dyt Beas
q elegi et assupsi habit
in tab. tuis Replebimur
in bonis domus tue. s. c
t. t. m. inequitate
et fratres kme me
Ordemur h in aia
firmiter teneam9

et caueas ab omni peccato in verbo in facto in cogitacione in manibus in pedibus visu et auditu Custodiamus corpus et animam Christi quia est deus et dei filius descendit de celo in terris ut nos de terra ad celum secum portaret Pro nobis cruce ascendit ut de cruciatu dyaboli nos liberaret Mortem sustepit ut nos de morte eripet Mortuus resurrexit ut nos resurgamus anima et corpe in die magni iudicii Ideo dum tempus habemus laborem et bona opera deoque placita una cum dei adiutorio semper facere studeamus ne subito preoccupati die mortis queramus spatium penitentie et invenire non possimus Dum sumus in hoc tempore seminare nos oportet Tempore enim suo et post mortem sive in die iudicii metemus quod in vita eterna habere debemus Hic enim laboremus et invicem onera nostra portemus Quia enim precessit caput et membra secutura erunt Teneamus sicut iam supius insi

tum est fidem veram caritatem perfectam quia fides sine caritate est et caritas quia una semper fides credit caritas operatur spes roborat et quemadmodum diversa membra diversa habeant officia sic caritate in unitate teneatur omnia membra tunc membra per caput Caput enim nostrum in celo est et ipsa veritas dominus noster ihesus christus de suis fidelibus ait Siquis michi ministrat me sequatur et ubi sum ego illic et minister meus erit Caueas et per omnia caueas ne per invidiam odium detractiones iram rixam a capite meo ihesu christo perdamus et quicquid mali pro amore christi michi proximus intulerit caritatis effectu compaciamur et quicquid boni alius quislibet acceperit quasi nos acceperimus ita gaudeamus et pro illo qui accepit gratias referamus Michi de ra ut dixi deus pater celorum aut dixerit huius seculi aut pro culpis suis in cruce iubete in

prali sublimitate retrudi. Contristatur pntu sine aim corr morte si dolemus pro illo in corpore constituti sumus ecclie si no dolemus et ia a corpe pcisi sumus. Ceteris que colligit et vnusitat dia ecclie mebra si nos videat de alterius ruina gaude statim nos pcadit a corpe. Et forte ideo no dolemus de ruina pxior nror quia pcisi sumus a corpe. Si n. ibi eem sine dubio doluisse.

Considemus fratr kme et diligeter attedamus qr tam diu dolet mebru quam diu in corpe cotinetur. Si aute abscisum fuerit nec dolere potit nec sentire. Dum em manus aut aliqd mebru abscisum fuerit a corpe si totu corpus ruc in multis partibz diuidatur manus illa non sentit que ia a reliquor mebror societate diuisa e. Talis est omnis xpianus qui de alterius dampno aut afflictone aut etiam morte no dolet sed qr pepus est forte etia gaudet. Tales ergo affcm caritatis no tenet in corde qr ia e alienus a corpore qm apstus pcipiat gaudere cu gaudentibz flere cu flentibz id ipm sentietes. Et salomo no de ruina fram nror gaudeas manifestissime admouet. Nos vero in fide si vera et pfctaz caritate uolum custodire omes homines sic nos metipsos studeamus diligere vt quia caput nrm xps est mebra illius no ee meam. Vt cum xps apparuerit gla nra et nos per cocordia caritatis et per dilcone scz dei et pxi quai vera et pfcta mebra illius absqz vllo dolo malicie vel invidie omes hoies sicut nosipos amates cu ipo appare meam in gla. Ipe etem ait in evo. In hoc cognoscet omes quia mei estis dis si dilcoz hueritis adinvice. Dilectio etem pxi malu no opatur. Qi frater kme si dns et saluator nr quia nllm

pctm huic tanto affectu
et tanta dilcone nos ama
re dignatur ut qui nos pec
tinuit serpm pcti teste
tur quare nos qui sine
pcto non sumus et qui pec
cata nra per caritatem
redimere possumus non tam
pcto amore eum diligimus
dum tantum nos dilexit ut
etiam proprium filium suum pro
nobis peccatoribus morti
traderet Et dum tantam
benignitatem et miam er
ga nos exhibuit vigi
lemus ne perdamus bonum
quod nobis dedit et sa
cramentum baptismi nostri
in quo innuimus abrenun
ciare dyabolo et pompis
eius et pctis omnibus
Et si transgredimur in
aliquo pcto post baptismum
pius deus dedit secundum
baptismum i. fontem lacrimarum
et generavit nobis pniam
propter fragilitatem nram
Ideo debemus omnes con
fessiones veraciter confiteri
et fructus dignos pnie
facere i. peccata non iterum
s. iussionem dni timet sa
cerdotis Et sacerdos
ut sapiens et perfectus
medicus pnia sanat cu

rare sua pcta et postea
vulnera aliena detegere
et sanare et non publicare
Hos sequamur et pquiramus
et cum tribus consilium salu
tis nre meamus ut non per
damus hereditatem celeste
quam nobis dns ab initio
pparavit si servimus ei in ius
ticia et sanctitate et puritate
cordis et caritate non fic
ta clamantes cum apostolo
Quis nos separabit a ca
ritate xpi tribulacio an an
gustia an psecucio an fa
mes an gladius etc que
sequitur Certus sum est neque
mors neque vita neque an
geli neque principatus neque
instancia neque futura neque
alia creatura poterit nos
separare a caritate dei que
est in xpo ihu dno nro
Dicitur enim de ecclesia
primitiva quod erat illis cor
unum et anima una in domino
et erat illis unum velle
et nolle quia in unum
eos xpi dilectio compla
cuerat E contrario vero
carnales et amatores huius
mundi contra se invicem se
parantur et distinguuntur
moventes in alterutrum

scandala contenciões iras n
xas dissensiões homicidia p
iuria furta rapinas ꝛ oīa
que amat iste et delectat͛
dicēs vnusquisqȝ ī corde suo
ffaciā qđ uolo et possū im
pleā cogitaciões meas et
delectaciões corporis Suffra
gatur in consilia mea suū
amicorū meorū uel pn̄tū
potētū Adest michi auru
sup habūdat argētū Adsūt
michi serui et ancille a
gri et multe possessiones
huius mūdi pallia uestes
pciose vnde me redimē pos
sum Adimpleā uolūtatē
meā deus dabit m spaci
um vite et pnīe Heu q̄
re nō times? qđ ero m̄ ta
blr̄ insanat q̄ stulte hac
nocte expostet a te aīaz
tuā que ꝑparasti cui? erunt
Homines non ee cogitam?
et ne sic supbia? contra
dūm vt uolūtates mās
malas pficia? et deū ptg
pona? ac deinceps boaz
dīn uolūtate ad mās ma
las reflecte cū muneribȝ
posse mitari mtaz q̄ pra
uam ad deū semp recta
corrige negligim? sed
obicitq̄ nos delectat cn
uicias mas nolum? vin

dicare faciētes Iniciam
homicidiū primū adulteriūm
et fornicacōz et postea dō?
redēpcōz meaz Qua
re non intelligim? dū
sic audacr̄ pcca? estī
mates muneribȝ deum
posse placare q̄ tuc uel
to plus eū ad ira qua
ad miaz puocā? Nā
deus non delectatur ī au
ro vel in argēto nec a
liud a nobis querit q̄
aīas nrās mūdas in cō
spectu suo pn̄tari Nec
eīn cōsilijs paciorū se ul
miscet sed ex salute nrā
nos semp admonz et
salubre dat consiliū
quia ipē est cōsiliarius
salutis nre sicut ppha
ait Et vocabitur nō
eius admirabilis cōsi
liarius Et iterū dīn
est de eo in psal.o Bt̄s
vir qui nō abijt in cōsi
lio impiorū Et iterū q̄
nō est iniqtas in eo Et
forte speram q̄ putam?
pnobis facere elaz de
predijs mortuorū siue
de rapinis paupm nōe
nō ee videtur ee ela
Qualis est eīn ela vt
vnus iniuste vestiatur

et alius iniuste expoliet[2]
et vnus iniuste pascat[ur]
et alius iniuste fame tor-
queatur Non querit ista
deus a nobis audeo dice-
re odit ista opera deus Ieronim
audi prophetam Sed dicat
qui offert sacrificium ex ra-
pina siue ex substancia paupe-
rum quasi qui victimat
filium in conspectu patris sui
Non accipiam inquit is-
ta de manibus tuis Ma-
nus enim tue sanguine plene sunt
Et alius propheta Panis
egencium vita pauperum
est Qui fraudat illum
vir sanguinum est

Contempnamus fac-
ere minus iustas elemosi-
nas qui nolumus facere
iustas Studeamus iustas
et spirituales elemosinas ut de
iustis laboribus faciamus
non de rapinis siue de
multiplicacione frugum
aut de iniustis negocijs
ne forte in hoc multa
facientes incurrant uel etiam
quod peius est per cupiditatem
uel ebrietatem sanguis ef-
fundatur clamet contra eos
voces ad deum contra nos
multo labore afflicti Et in-
de est Qui pecuniam suam
non dedit ad vsuram et mu-
nera super innocentes non
accepit etc. que superius
psalmo audietem crede-
re et pauentem bonum efficere
potest sicut ibi prius conclusit
Qui facit hec non commoue-
bitur in eternum Certa tua
et huius filia creator deus
creature sue racionali admo-
ettando insinuat credamus
quod diligit creator quod crea-
nerit et perfectum si ipse
hominem se non persequatur
a nullo quibus homine rece-
dit deus nisi prius ipse
homo a deo non recedat Non
natura in nobis sed vicium
quod contraximus odit Et
non prodest nobis ymo ob-
est Christi sanguine esse rede-
ptos et voluntarie dyabolo
esse subiectos

Ideo cogitemus et reco-
gitemus quod non propter
felicitatem eternam sa-
mi esse sumus non propter
diuicias huius seculi uel prop-
ter vitam istam Christum co-
limus sicut apostolus ait Si
in hac vita tantum sperantes
in domino miserabiliores sumus
omnibus hominibus Et inde etiam
ne aurum diligeremus
oblata munera contempne-

doceret ne fame timerem9
xl diebus ieiunauit Ne
nuditate ptimescerem9 pt
vna tunicaz alia discipulis
suis hre vetuit Ne tribu
lacoes expauescere9 omnia
ipe sustinuit Ne morte
formidare9 et hanc ipse
suscepit Et cu ista omnia
nos docuerit no tm locut9
est vbo verz etia exemplo
ipe pcessit Hoc suauit
em flagret in cordibz nos
tris hoc ignis spus san
cti in nobis ferue faciat
vt sequamur uestigia ei9
Ne desideë9 remanere in
hoc seculo et pea9 cum
hoc mundo heu qz insen
sum9 si hoc crede nolu9
et ab amore hui9 secul
mete nraz non reuoce9
du ppetualiter ista tenere
no possum9 et illa p se
cacitate amittim9 Quid
faciëe9 qd agi9 lugendu
nobis est si regnu pro
missu pdimus et subi
to dicatur nobis O uos
amatores mudi exite ob
via sponso et ad illum
venite que vide no volte
quia precepta eius postpo
suistis Videbitis em pla
gas ipas quas in corpe

suo pro nobis ptulit
Quid tuc gemetes et
dolëtes dice9 Et quid
meritis nris meu exige
tibz rnsura erim9 dum
frequeter audim9 Ja ne
gligimus qd ps. cecinit
Quid retribua dno pro
omnibus que retbuit m
Calice salutaris accipi
am et nome domi inuo
cabo z sicenim teneam9
quia spes bonoz in is
to mudo non est porta
q̃uis videatur spes mu
dana ee que in amari
tudinem vertitur et a
mara potoz ipe mudus
aatoribz suis ppinat Et
ipsa veritas eos alloqt
.d. Vbi est qd amabatis
vbi e qd qp magno tene
Om̃ fr̃s Bartho.
O nuquid ferree
sunt carnes me vt no
cotremiscant uel etiaz
ipsi9 in adinatiu9 vt
no mollescat aut etiaz
euigilet ad tlia dei ver
ba Quare no dicam9
cu pheta Quis dabit
capiti meo aq et oculis
nostris fontem lacimaz
vt ploremus die ac no
cte volneratos filios

plebis mee Deficiat ocu
li mei flendo qui considerant
non solum mortes corporum
verum etiam animarum xpianorum
Cuius luctus ydoneor
cuius planctus amor in
veniet pro qui unusquisque
mini de anima perdita luget
et dolet cum apostolo qui dicit
Quis infirmatur et ego
non infirmor Quis scan
dalizatur et ego non uror
Atque iterum alio loco dilecto
in proximorum compassus dicit
Optabam esse anathema pro
fratribus meis xpo

Discamus in tanto
xpi apostolo tantam
flagrare circa caritatem
Dum sciebat quod unico fili
o suo non pepercisset sed pro
omnibus eum tradidisset
pro omnibus nobis dicit
Ideo nulli layci nulli cleri
nulle sancte virgines
nulle vidue debent negli
gere salutem animarum suarum
dum tamen sacri sanguinis precium
pro nobis esse fusum ma
nifestum est Ideo omnes
relicti nos simus super
tiam ut peccata nostra agnos
camus ne cum impiis pecca
dum ante iram dei cum satis
factione non placamus Quia
velociter placauit iram
eius ille qui dixit peccatum
meum cognitum et iniusticiam
meam non operui dixi pro
nunciabo aduersum me
iniusticiam meam domino Et
quod secutum est Et tu remi
sisti impietatem cordis mei
Paratus est semper deus pec
cata nostra indulgere si non
tardauerimus ad eum reuer
ti Si enim tardauerimus quod
timeamus ne inferat nobis
iram suam quia quosdam
quidem predestinauit ad sup
plicium et quibusdam quoque
magnum permittit beneficium
nec tamen hoc iniuste sed
in alto suo iudicio Nam
cayn perficit homicidium
et iob vulneratus dei ami
cus est effectus et abel
innocens a fratre suo occisus
est nec Iob diuinus pas
sus est cruciatum nec anamie
locum donauit ad ignoscen
dum nec paulum deseruit
colaphizatum quod sua gratia
fecit esse robustum nec iu
dam suscepit penitentem
nec petrum deseruit flen
tem Et sic prius et in
corde domini alto suo iu
dicio separat vasa ire a va
sis misericordie Mo si

attedat9 inseritu(m) uitis uas
olym pfectu(m) in pdicione
productum mustum sancti
spus potare no(n) potuit
quo accepto co(n)tinuo cre-
puit totusq(ue) fructus ad
nichilu(m) utile est hec pti
mestetes couertam(ur) du(m)
tpe est Ysa(ias) em ps. In
quirite dn(u)m du(m) tep9 e
et co(n)firmami(ni) querite fa-
ciem eius semper Tem-
pus est em ut reparem(ur)
et si in aliq(uo)d peccm fracti
sumus omptm deu(m) fi-
guli et artifice(m) hemus
Credam9 quia potens e
repare pdita qui creat
omnia integra Ysa(ias) n(on) ait
sicut lutu(m) figuli ita uos
estis in manu mea Ide
humiliem9 nos sub ma(nu)
opotetis dei ut nos exal-
tet in tpe visitacois Co-
gitec9 nos in co(n)spectu dei
stare agnoscat9 q(uod) tra (et)
cinis sumus dnm opha
cotra nos dicat Quid
supbit tra et cinis Ced
si nos no(n) agnoscamus
frustra exaltare volum9
tercuites (?) vias du(m) deus
supbis resistit (et) humilib(us)
dat gratiam Consolam(ini) hu-

los dicit deus m(eu)s co(n)sola-
mi qui estis pusillam-
mes co(n)fortami(ni) et iam
nolite timere Ecce deus
m(eu)s retribuet iudiciu(m) ipe
veniet et saluos nos fa-
ciet Unde in proximo
est nichil sollicati sitis
nichil uos terreat mudi
infelicitas q(uia) si istam
infelicitate(m) mudana(m) sa
dei omes timuissent ppe-
tua(m) felicitate(m) non hrent
Si felicitas huius mu(n)-
di transitoria diligitur
ppetua no(n) inuenitur
Si vero ppetua felicitas
queritur que hic non in-
venitur ad ppetua(m) felici-
tate(m) tendamus ubi pa-
tria(m) et parentes nros he-
mus pacientissime oia
huius mudi pro xpi no-
mie tollemus Quid
rogo est q(uod) tolleret Co-
tra illud q(uod) nobis pmit-
titur aplus inquit no(n)
sunt condigne passioes
hui9 tpis ad futuram
gl(ori)am que reuelabitur

Non nobis

Nulla ergo nos p(er)s-
sura terreat nulla ca-
lamitas frangat Unde

in proxio est pastor me
cta nos est Quid me
tuem9 et si metue9 cla
mem9 ad pastore mm
vt nos audiat clame9
in copunctione cordis
dicetes Erraui sicut o
uis que perijt require s
uu tuu dne Clame9
et dica9 libera a framea
a aiam meam et de ma
nu canis vnica meam
Clame9 et dica9 pone
fuga a me et Consideca
bo ad dextera ecce dra9
vt lupus fugit sicut
leo frendz Ecce lupus
est cotra lattat canis
Clamaui ad te dne
dixi tu es spes mea
porcio mea in tra viue
tiu libera me de manibz
inimicorz meorz et eo
ru qui me psequitur Nu
quid pastor om bonus
qui posuit aiaz sua pro
ouibus suis ad quem
si clame9 dimittet nos
diuitius errare aut a fe
ris uel a bestijs dilania
ri atqz consumi Absit
quinymo relictis xcix p
rexit quere vnaz ouem
que perierat Quia inue
tam et lassatam atqz fati
gatam imposita humeris
suis reportauit ad grege
Pastor eam ad grege suu
humeris dignatus est repor
tare et aia sua ab errore
reuocare Quod vero istam
ouem dns humeris suis
impositam reportauit ad
grege quante nre eius gre
agende sunt qui tantu se
ad nos humiliauit et incli
nauit Portat et reficit
regit et custodit Depcam
dne bone summe et optime
pastor ne peat ouis in
ple officium suum pastor
psequere leone qui rapu
it ouem de grege tuo leo
inficiatur et ouis de
faucibz eius eruatur Tu
enim pastor ouiu rex in
potens contere sathanaz
sub pedibus nris Et nunc
dne pastor nr rex in
tot de grege tua contidie
rapiuntur oues et quotie
tates Ecce p diuersa
Papria praputur oues
tue et inimici tui qui
te oderunt leuat caput o
te et tu taces O dne deus
quare tam diu taces
Ad hec dns per pphetam
clamat et dt Tacui tacui

sed non semp tacebo aug3
iudiciu manus mea Ergo
dne ihu pastor m rex m
accipe arma tua et pgre
dere vt pugnes contra
leone aduersariu nrm
qui circuit querens deuora
re nos Esto nobis dne
turris fortitudinis a facie
inimici Petim9 et insta
tissime petim9 ut liberes
nos Illudens n i malig
positus est Ecce seminat
mala et peruit mundi dilec
tores Blasphemat insa
niuit et aduersus te m
munit Non solu tua
mina non parantur verz
eciam tuu iudiciu repre
hendunt Cuius in eis ta
lia operatur insi auctor
mali anglus supbus et
perditus et oes pdere cu
piens libera nos dne de9
ab omni malo et pe ma
cu omi bono Ab omni
malo libera nos qr tuc
ab omi malo liberamur
qn dyabolo et angelis
eius separamur Angeli
eius sunt qui faciunt
volutate eius Non sit
nobis pars cu talibus
qui faciunt volutate dya

boli sed cu illo qui dixit
Siquis fecerit volunta
te pris mei ipse meus
frater et soror et mater
est Nos n illius pcio
redepti sum9 societate
malor fugientes bona q
ram9 Summo bono inhe
am9 illi sua9 eius vo
lutate facia9 vt sim9
et nos angeli dei / de q9
dr psalma Benedicite dno
omes angeli eius insi
eius facientes voluta
te eius qr volutas pris
mi est sicut ewan9 ait
vt no peat vnu ex pu
sillis eius et ne pea9
et euellamur de via
iusta deponam9 opera
tenebrarum Radius vei
luis in nocte non opa
noctis sed filii paga9
quia filii dei appellati
sum9 Regz eni delica
tie sompni ss9 aie tor
pescat nec vanis fan
tasmatibz aias nras
illudat nec ipa corpa
sacramentoru calore de
pressa qn alto corpore
hui eis inclinet sed vigi
lando orando ieiunado psal

lendo contra diabolum adver
sarium nostrum dimittemus
et magnam lucem infusam
cordibus nostris senciamus
et in nocte opera dei pa
ganus. Quid ergo agen
dum est nobis in nocte
huius seculi caliginosa
nisi dyabolum effugare
et xpistum introducere
Quid agendum est nobis
in nocte nisi tenebras
peccatorum de cordibus nostris
expellere lumen vero hau
rire Quid agendum est
nobis in nocte nisi sup
biam ~~expellere~~ extirpare
et humilitatem introducere
Quid agendum est nobis
in nocte nisi principem
omnium viciorum a nobis ex
pellere et fontem omnium
bonorum suscipere
Suscipiamus eum fratres
karissimi suscipiamus
eum ut suscipiamur ab
eo et videamus quam bona
separata ab eo habemus qui
nos cottidie vocat et sus
cipiamus iugum eius
leve et sarcinam eius
suavem quam sarcina pecca
torum mortalium relevat Depo
namus opera tenebrarum
et induamur arma lucis
Quid est enim deponere
opera tenebrarum nisi renun
ciare dyabolo pompis et
angelis eius Et quid est
arma lucis induere nisi cre
dere in deum patrem omni
potentem qui illuminat omnem
hominem venientem in hunc
mundum Qui hec dixit
Dum lucem habetis credite in
lucem ut filii lucis sitis
Vnus tamen dilectissime
fratres primo querimus distin
tiamus et investigemus quis est
vel sit dyabolus Dyabolus est
enim angelus per superbiam
separatus a deo qui in veri
tate non stetit et doctor
mendacii et pater mendacii
quia ab ipso primum inventum
est mendacium et ipse est
mendacium sicut verissima
veritas dominus noster ihesus xpistus
in ewangelio Johannis loquitur
Quia ipse est caput et
fons mendacii et a semetipso
ipso deceptus nos decipere
festinat Iste est adver
sarius effusus generis
humani inventor mortis
superbie institutor radix
malicie scelerum caput prin
ceps omnium viciorum persuasor

etiā turpiū voluptatū. Hic
ergo cū illū pmū hoīem
a deo fcm̄ adam scil' prēz
om̄ nrm̄ intuetur sicut
superius crebro intellige
potes videretqz eū hoīez
ex lymo tre ad ymagīez
dei factū pudicitia orna
tū temꝑancia compositū cā
datum caritate imorta
litate vestitū emulus
atqz invidus tanta btī
tudine hoīem erarum
accepisse q ipe cū esset
angelus per supbiam
cognoscat amisisse invi
dit statim insanabilis
homicida pmū prēm nrm̄
nos videlicz ꝑtes et ta
tis ac talibz bonis expo
liauit nos insuper et
ꝑemit Itaqz mltis bonis
in pma fronte dyabolus
nos expoliauit .i. pudi
cicia continēcia ꝑcia ma
suetudīe caritate imor
litate Itaqz nos nudos
ac miseros reddidit suis
qz ꝑauis decesit esse in
uolutos et suo dn̄o ee
astrictus atqz ex ipso
vinclo oem ꝓlem nos
trā sibymet obligauit
Expoliauit nos pudicia
et adiecit impudiciam
Expoliauit nos tꝑancia
et fecit intꝑatos Expoli
auit caritate et vestiuit
malicia Expoliauit i
mortalitate et ꝓmauit
morte Hiis eius pssis
et fetidyssimis pannis
nos posteros eius nudos
inpoluit et seminiuos
reliquit Et quia sic mi
serabile atrocissim9 hos
tis cū nos egit ymo
quia sic egit Heya
fratres karmē heya renu
ciem9 huic dapnose he
reditati pupilli effecti
sum9 anteqm̄ exactor
veniat tam pessime
hereditati oīibz que
sunt eius renuctiemus
Siquis itaqz huic here
ditati in qua sunt pa
nı dyali pope scil' et
angelis eius renuttia
re neglexerit cū iudex
venerit sicut enim lo
quitur debitor exacto
ri exactor autē debitorez
trudet in carcerē Amē
dico vobis dicit dn̄s non
exies inde donec reddas
nouissimū quadrantez
Omne itaqz genus

huam tamen paupem
et pupillu diuina scriptura
comendat deo d t dere
lictus est pauper pupil
lo tu eris adi eius itaque
aduersariu diabolum
demirans scitatus adiuit
contere brachiu peccatoris
et maligni Assit dns
nr ihus xpus pius et
misericors qui aliquam
miam huic pupillo et
paupi exhibeat qr calli
dum atque ferotissimum
aduersariu patitur Et ca
pupillus in causa sua
deficit qr suus aduersarius
prauis artibus decipere
eu festinat ¶

Assis dne ihu xpe
huic pupillo ydo
neus defensor sta i ca
illius q missisti tra iu
ditare filijs hom Eleua
brachiu tuu et conte bra
chiu peccatoris et maligni
Optime nosti huius pau
pis et pupilli qnis sal
huam causam que ex
paterno cyrographo debe
inuictus e reus et obstric
tus ab aduersario detine
Non est aliud quemadmo
nob subueniat n ex tuo

consilio et pnecessariu
adiutoriu Iudica causa
nram defende causam qr
potens es ¶

Carissimi frater kme qua
O felix anima que tam
potentem hz defensorem
ideo nunc queso uigilet
vnusquisque nrm ne ad
eu dyabolus in die iudicij suos
panos agnoscat et incipi
at reos semp detinei q
xpus sua gra uoluit libe
rari Ver vero male bladiat
qui post acceptam gram
corrigi noluit atque rursus
ad illas suas pristinas re
deunt iniquitates Expectat
em dies iudicij adeit ille
equissimus iudex q nullius
potenti psonam accipit
Cui palacium auro argen
toque nullus epus nec abbas
nec comes corrupe potest
Astabunt oms aie ut refe
rat vnaqueque illud qd
in corpe gessit siue bonu
siue malu Presto em erit
aduersarius dyabolus et recitabit
uerba professionis nre et ob
iciet nob in faciem quidquid
fecimus et qn peccauimus et i quo
loco et quid boni opis tunc
tempis facere deberemus Et si
tales inuenti fuimus exultabit

ille adu̇satus in conspcu
pyssimi iudicis supiorez
se nob declamas agens
talem causam apud tatu
iudicem· habet eni dice
tuc ipe dyab9 Equissime
iudex iudica istu meum
esse ob culpam qui tuus
noluit ꝑ gram Cuius est
ꝑ nāz me9 ꝑ misiaz tu9
ob passioem sed me9 obsua
sionem tibi inobediens in
obediens A te accepit i mor
talitat stolam ame hāc
pannosam q̄ indut9 est
tuitam tua uestem amisit
mea huc ptauit Quid qͩ
eu in pudicitia faciebat
quid auaricia quid ia q̄
supbia q̄ cetera mea meb
Dimisit te confugiu fecit
adme meas sordes video
comitari cu illo Quid ei
idcirco oia faciebat qui cu
supbia disputabat q̄ cu
ira fuebat thezaurisauit
sibi iam in die ire Equis
sime iudex iudica iniquid
quia iusticia et iudicium
ppatio sedis tue Judica illu
esse meu et mecu ee dap
nandum· Hec oia que huc
attulit mea esse cognosco
meus esse uoluit et mea
concupiuit mecu puniri

debet qui que dignus est
tanto ptio liberate ipe se
michi uoluit ptaq mo
libent obligare· Heu heu
fratez kme potit ne apie
os qui talis ibi inueme
ut iuste cu dyabulo ie
deputetur

Videamus quid aga
mus abillo iude
am9 quo liberm̄ uidea9
et cauea9 ne in vacuu
gram dei susteperissemus
sed integro corde perfactas
fide remitties atq spnaq
tam dampnosam dya
beditate ne pupilli ꝛ pau
pes remanea9 Vocitet
in medio nrm vbi pauli
apli tribilis tribiliterqꝫ
prolata que corda simul
et corpa nra contremisce
faciat Ait eni uolutarie
peccatibus post ꝛ accepta
notica ūitat iam non
ꝛlinqui̇ ppctis hostia Ter
tibilis autem queda ex
pectacio iudicij et ignis
emulacio que consupta
est adusarios Irritam qs
facies legem moysi sine
ulla miseracoe duobus ꝉ
tbus testibus moritur
quato magis putat de
tiora meri supplicia qui
filiu dei conculcauit et

sagnem testamenti pollu
tu duxit in quo sanctificati
est et spm gre contumeliaz
fecit Scimus enim qui dixit
in vindicta ego reddam
Et iteru qz iudicabit dns
plm suu. horrendu est
enim incide in manus dei
viventis Et paulo post Nolite
itaqz amitte confidencia
vram que magna habz
remuneratoz. Pacia enim
nob necia est ut volunta
tem dei facientes reportet
pmissioem. adhuc enim
modicu aliquantulu q
ventus est veniet et non
tardabit redde vnicuiqz
scdm opus suu. hec em
vba no ex me sed ex ipo
qui loquitur xpus dixit An
expimentu eius queritis qui
in me loquitur xps Prefluerunt
Extendas aac ocli
cordis et videas aurem
cordis accomodes ad tribi
lem apli sentenciam pspiciendam
et in vestiganda audiemus
oclm cordis ymo
lux ipa q desideamus vide
mundz cor nrm et sit a p
catoz tenebris ipo mise
rante mundatu Vti em
ait mundo corde qm i. de v
Non sit nob hic labor i vtil
ad pniciem s3 vtil ad salutez

Curramus du lucem hemus
ne tenebre nos cophendat
Et item aplus hortatur nos
intentissime d. Remissas
manus et soluta genua
erigite et gressus rtos facite
pedibz vris ut no claudicas
erret pes aute mags sanet
Pace sequim cu omibz et sti
monia sine qua neo vide
bit deu Contemplantes ne
q desit gratia dei ne q radix
amaritudinis rursu grminas
impediat z pilla inquinet
mlti et paulo plus videte
ne rcuset loquente Si em
illi qui increduli fuerut
vbo dei non effugerunt
recusantes eu qui super
terrã loquebatur mlto mags
nos qui de celis loquentem
auertim cuius vox mouit
terram modo aut repmittit
d. adhuc semel et ego mo
uebo non solum terram
Et aut adhuc semel dicit
declat mobiliu translacoez
tamqz infectoz ut pma
neat ea que sut i mobilia
Itaqz regnu dei i mobile
suscipientes hemus graz per
quam placentes deo cu metu
et reuerencia Et em ds nr
ignis consumens est q con
sumptus est adusarios Accedamus
ad deu antequam

consumamur ab illo postu-
lantes vre cor nrm et renes
nros Et iteru qm pbasti
nos deus igne nos exami-
nasti sicut examinatur argentu
Aptissime em pz qr si hic
ab illo no urimur illic vel
adusari consumemur Ait n
apls nemo se circumveniat neo
se seducat in anibz uerbis
qr quecumqz seminavit homo h
et metz Non aliud lingua
loquamur et aliud corde ne
simus iuda et erodiam aliy
in pdicoem aliy in confusioz
aliy in dissimulacoz sed aliy
in veritat humilitatem Ideo
cu vero corde in plenitudinem
fidei pcedamus a uerte corda
a consciencia mala Teneamus
spei nre confessioem inde-
clinabilem et bonorum opm
inchoacoez non deseramus
sicut consuetudinis quibus-
dam scelerum carnis nre sup-
bia qr caro est que amaritudine
pdit in totam supbia affert
et qui i carne seminat sicut
ait aplus de carne metz et
corrupcoem. Caro est que
recipit dyabolum. Dyabolus em
seminat in carne nra semina
sua. i. homicidium fornicacoez
concupiscenciam libidinez iram
tiram ebrietatem supbiam
furtum et omez suggestioez

malam dicente aplo non e
nobis colluctacio adusus
carne et sanguinem sz ad
uersus spirituales nequicias
adusus spiritualia i celestibz
De dyabulo dicit q spus
malus est et no uidetur
et ipse spus nequissimus
pietus est de celo cu anglis
suis de quibus in apoca-
lipsi proiectus est accusator
fratrum nrorum q accusabat
eos die ac nocte et ipsi
vicerunt eu propter sanguinem
agni de quo aplus dicit
Datus est m stimulus carnis
mee angelus sathane q me
collaphiset propter qd ter ro-
gavi dnm ut discedet a
me et dixit m sufficit t
gra mea nam virtus i
infirmitate pficitur Item ipse
repetens dicit Video alia
legem in mebris meis re-
pugnantem legi mentis mee Itm
Ergo ipse em mente servio legi
dei carne autem legi pec-
cati. Et itm nichil nunc dap-
nacionis est hiis q sunt i xpo

Caro est que recipit
dyabolum et carnez
habet dyabolus in ptate no
non aiam ideo dicit apostolus
datus est stimulus carnis
non dicit aime Demum
Job in carne temptatus a
dyabulo dicente dno Et da

est ptas ei in facultate eius
et in carne eius no i aia
Cao em concupiscat adusus
spm spitus adusus carne
hec aut invicē sibi adusa
ut non queciqz voltis illa
faciatis Caro est misa bes
tia que grauat aiam dnte
aplo q̄ciui in carne st deo
place non pnt Item ipa
vitas de se ipa dicit Spits
quidem pmptus est cao at
infirma Caro em mea i ma
licia semp vult potens esse
in abstinencia in ieiunio
vigilijs et oroe ac bonis
opibus infirma se ee fingit
Cao mea est que nos demit
git in foueam dicete aplo
Mortificate mebra vestra
que sunt sup trram i· for
nicacoem in mudicia uxz
curam etc que seq̄t Et
iteru curam ne feat in
concupiscencijs vris itaqz
mortifice9 carne nraz per
abstienciam in ieiunijs z
vigilijs et oroe ne nos ad
ducat dpam tu cocupiscēcijs
mal Cao aut data e nob
quasi aime bellu que si
mortifice adduat vita si
nuta pat se con aiam ad
bellum klauda aut illu q
carnis sue pt hre ptatem
dū infirmitate carnis time
salutem aie negligimus

O aima misa q dicas qua
caro sit fortiter guat dicete
salomoe Cao que corrupit
adguat aiam et itm repetit
os quod meti occidit aima
Ve ue mise aie quam caro
sit psequi Cao mea cottidie
contra aiam pugnat z con carez
nos cottidie debem9 pugre
sicut aplus papit Si pm
carne vixit moiemi si at
spu f c in viuet Omez ma
lam suggestioem cao con
cupiscit et demrat Cao co
cupiscat ome malu cao hor
tatur malesicias cao puocat
iam caro prouot homicidia
caro prouocat adulteriuz
curam insit ebrietatez pat
omez concupiscenciam huig
seculi et omia mala caro de
sideat O caro bestia crudel
quid hes q grauas amaz
que nichil desideas n do
fnie Tu aut caro misera
no solu te ipam occidis sed
et aimaz no suffiat tibi p
dico tua sed adhuc vis aiaz
i infernu demittere Ve tibi
aima que carne accepisti
conriam q nec ipa intrat
nec te pmittit intrae in rg
nu O caro malo quid quis
quid desideras no vis sus
tine laborem Non vis in
geta cogescere suffocas aiaz

ut ũsa vice tu sis dna et
illa ancilla Rogo quare
ꝯtristas animaz que molesta
non est tibi Nec tu effu
giet pena du ipa patitur
ꝯ gehenna. Nec em sine te
potit iudicari in die iudicij
Quare no consentis spui z
aie me Dicit enim te
horta diceṡ Esto consencieṡ
adusario tuo du es tu ipo
in via hoc e in sc̃lo ne for
te tradat te iudicij hoc e
xpo et iudex tdat te minist
hoc est anglis mal z mini
mittat te in carcez hoc e
in gehennaz no exies inde
donec reddas nouissimu
quadrantem i minimum
pccatu Quis es tu et quid
nobis ꝑras nisi detmetu
aime me qui te nutrit ad
malum faciendu te nutt
qz no peccat aia nisi per
carne sicut sc̃ptu est Aia
que peccauit ipa morietur
vbi gra dicit aliquis aia
quō potest peccare cu no
videat quō pt tenere cum
ipa no teneatur C

Ipa aia peccat que ꝯtristat
aniam et aia a carne su
pata consentit carni i pccis
Caro em pceps est ad libidi
nem i pba ad peculanciam
freques ad luxuriaz in vere
cunda ad fornicatoez Eme
cottidie crimi sup poenis
pctm pccis no cessat pes
simis deteiora cumgere
volutate crudelis vana
et insipiens sp ad malu
prona ad bona excusabil
et pigrrima velox ad mor
tem ad vita difficil Cu
riosa sut opa luc z tene
braz amantissima quia
cadere diligit surgere ne
glingit Amara est illi
salus et dulce pditio De
malo sp corruens indetiu
et de peyoe in pessimo
defluens in ꝯcta z in pa
cies flamis gehenne aiaz
trudans in iacis se int
ꝯmia cupiditate z aua
ricie uanitate et arrogancie
ire ipaciencie cetaro neq
ciaz supfluitate in ho
nesta se depmit abstrahas
se a celestibus et delectans
mitis Relinquit veritate fes
tinat haurire vanitate et
verba mendacij Et qd pluā
Sicut tynea lanam deuorat
et sicut ignis ligna fenu
et stipulam consumit ita
caro rebellis et delicata
aniam consumit z cruciat

Quid tu ad hec anima cr̃d
ad hec respondes ¶
Dicam inquit redemptori
meo cum qua carne
quar qui adhoc respondeam
et ad qd bonum corpus cui
quo in hito mutare volu
issem Non sit in me obse
cro dne libidinis concu
piscencia sed amor castitatis
pulchcritudine castitatis Si
ad malum audiendum tarda
ad uerbum tuum festina ad per
ficiendum accelerans et sim
in tuo timore sollicita i ad
te perfecta in fide constans
in spe nullatenus dubitans
dilectionem proximi fera odii
ardore non urar nec in
uidie liuore tabescam Bon
semper opus in me spira ut
cogitem compelle ut faciam
suade me ut diligam te co
firma me ut teneam te
custodi me ne perdam te do
mgrediebar nec requiescat i
domicilio meo ubi tua d3
esse mansio pes superbie nec
gule nec concupiscencie for
nicationis nec auaricia inuidia
nec ira tristicia nec vana
gloria sed profunda humilita
tem posco a te qui dixisti
super quem requiescam
nisi super humilem et quie
tum etc. Da mihi profundam
humilitatem qua tueretur
altitudo carnis superbe que
suffocat da mensuratam ab
stienciam qua superflua ven
tris frenetur que me punit
Da castitatem cordis que me
impollutam reddit da mu
diciam spiritus qui in munda car
nis luxuria me demergit
da manus largifluas ad ero
gandas elemosinas qua
tenax auaricia respuatur
Da dilectionis amorem quo ze
lum extinguatur inuidie
Corde tollerancie paciam
per qua ira crudelis bestia su
perata deficiat Tribue etiam
gaudii spem qua tristitie ag
titudo demulceatur Fac mihi
sensus mentem de bono opere
gloriari ut uane glorie foras
ex me non procedat iacta
tia. Dona etiam mihi i omnibus
tenere iusticiam magnanimi
tatem temperanciam et fac me
cum simplicitate esse prude
tem ut beatam vitam sinciter
agam et malum prudenter
refugiam atque fraudulentam
et deceptoriam astuciam dya
boli intelligere valeam et
puidere quid boni agam
uel quid mali refugiam
fac me post hec mitem
beniuola pacificam mansue
tam modestam sine simulacione

esse omnibus bonis concorde
in vigiliis et ieiuniis et oro
nibus constant strenuam
Da caritatem i mansuetudine
moderatu, hoc adipisci sile
ciu ut loquar qd decet ta
ceam q loqui no opportet
uel quicq ex utilitatu fructib
conferre dignaberis Da sin
aliquo errore in maculata
tibi seruare fidem et iuxta
fidem digna esse opa mea
ut fidem vram ope prauo
no polluam et te q bene
credendo confiteor male iu
uando no denegem Et q
strenuis fide sequor actu ne
gligere opibus no offenda
Fac me in sco conuersantem
proposito sequi iusticia dilige
miam amare vitatem refu
tare mendaciu fiem michil me
ditari uel loqui te indesi
nenter timere te dilige
tua precepta seruare pacem
cu omnib sine dolo retinere
discordes sine simulatione ad
concordiam prouocare cari
tatem ciuit et non simula
tam offerre nullu scanda
lizare nulli me pferre s
omnibus inferiorem iudicare
Reuerenciam et honor no p
timor potentu s oblatissi
mu exhibere senioribz obediar

et caritatem equalibz offi
cium opptime dilectionis
minoribus onde fraterna
onica sine pictura equani
miter sustine ciuit simul
prodesse non obesse nulli
ad usai nullu calumpniari
nulli offendiculu ponere
nullu iudicare nulli detrahe
i iniuriosam nlli esse nllius
culpare vita nllius explo
rare semitam Sz de me
ipa tm esse sollicitam
Malu pro malo nequaquam
rependere i iniuriarum me
arum ne memorem mul
latenus nec vindicare s in
omni bonitate superare ma
liciam maledicenti bene
dicere parare i inimicu et
amicu diligere contumelias
et contumelias irascentium
sustine non rependere i
iniurias s cito obliuisci of
fensio meo ignoscere ad ve
niam concedenda sp parata
esse aliena no concupi
nec autem qualiter auferre
mea no habentibus miseri
corditer erogare apud me
propter te q redemisti me
retinere esurientem deinde
reficere sicientem potare
hospitem colligere nudum

opere visitare lassi vidum
requirere carceratu consolari
tristem affliet et lugenti
bus compati no hnti pbe
necessaria victu et amictu
diuide cu egeno Amplecti
indigenam Fouere domesti
cu amare pegrim redime
captiuu suscipere aduena
tueri pupillu z orpha
suffragari vidue subue
nire oppsso pstare auxiliu
desolato discupe colles in
pietate vel quecuq preep
toru tuoru documeta decla
rent diligere z audire
ardenter investigare pru
denter scire festinanter
crecere desideranter iplere
et coram te humilem semp
existere ut surgam non
deiciar erigar no subuerar
ostenda non descenda qa
caro cu qua in hito semp
duce me volt ad peccatu
meu volt conai sed non
meu decepire nullum
peyorem patior hoste qz
corpus in quo hito e em
quasi leo subuersor i domo
mea vndiqz me morsu pes
tifero dilacerando consuens
Ideo longa trahens suspi
ria clamitando dica infe
lix ego homo qs me libe
rabit de corpore mort huius
gracia dei p que idest per
ihm xpm

Hec velim o ihu salua
tor bone redeptor op
time hec velim que hu
usqz mee supplicando dep
catus sum et hec depcor
qua preciosissimo sagwine
tuo redempta sum ut ppt
carnis corruptoem no pear
ineternu non veniam i mor
tem sed neqz intrem obliui
onis. Hec vox in auribus
mee tue sonet ut tuam
non carnis facia volutate
et omnis mens mea te medi
tetur ame et delectetur te
sequar te confitear qui me
redemisti. Vel q redimedo
me ineternu ima tua est
et in tua ima reuixi pdita
pctis et surrexi a mortuis
quo segregasti me a peccatis
me adolescencie mee z ergo
pmeaz coram te qz fuasti
in tpus comissacois que co
siderans pcta mea copulata
sum et te inspirante ergo
pmam leta iam inde tibi
ame et semp in numeros
gras refero qz ut inveirer
te tu pus quesisti me ut
redire ad te tu copulisti
ut libearer tu sicut pius
pr respexisti ut confiterer

Tu es opator et ut me
recognosceres plagam
tu dedisti in pone
one lacrimas meas i cosp
tu tuo et puemat adte in
celum depcatio mea Adesto
ptor et subuem atq i maibz
tuis comedata tibi merpaz
sisape liberas me de ore
dracoms seuissimi z de ma
nu atrocissimi inferni tu
accepis me z aufes de me
dio vmbre mortis ymmo
deducis in semitam lucis
inclarissima regioem vive
tu colloca me in caulis
tutissimis iregu tuoru
qz tu es pastor bon9 qui
requir et reduc perdita
tuens et saluas inventa
foues et sanas lagwida
Et tu es misericors dns qui
spantes inte no confundis
requirentes te no delinqs
reutentes adte no rspuis
sed exultando et laudando
suscipis atq in etna btitudie
vna cu scis et elcis tuis et
naliter regnare concedis
qz est tibi cu eterno pre z
spu sco vna deitas gla ut
impiu et potestas in scla
seculorum A m e n
Expliat epla bti augi epi
ad queda Coitem b carissimi
domicetu i titlatu de salu
taribus documentis

Augustinus de decē cordis

Domine deus nr mi
seator et misericors
longanimis et ml
tu misericors et uerax qnto
largius progat in pnti
seculo mias tanto seucius
minatur iudiciu in futo
Multu delcat de amatores
seculi qz misericors sed si
amas tam multam mias
time q est verax Si em
nichil dicet n mltu mi
sericors iam comitteres te
ad securitate et licenciam
pator faces qd velles vte
ris seculo uel quatu tibi
promittetur vel quatu
tibi libido transisset Et si
quis tibi obiurgaret dices
Quid me terres ille mise
ricors e ne talia homines
dicent addit in fiez verat
et excussit leciaa male p
sumenciu et illuat dolor
dolenciu Gaudeas ad mi
sericordia dei sed timeamus
iudiciu domi pat sed non
tacet tacet sed no tacebit
modo licet tibi compone
causam tuam ante vlti m
iudiciu compoe causa tua
no est vn psumas cu ille
venit nec flos testes addu
ces quibus ille fallatur
nec pstromi fraudulent
inuencoibus z cumbosis

promi

artibus adhibebis n^{a} a
bies a quo mo ut iudicem
posses corrupere tue erit
cause tue qui mo e testis
vite tue Tempus e concor
dandi cu adusario tuo cito
tm logamus e deus vide
do iniqua et no puniendo
etiam cito futum sit Ex pe
humane vite prolixitas est
qd deo breue est Vltim
qd si totus qui hnani vl
timus dies longe e vniuscuiusque
cuiusque dies vltimus loge
e longe videtur qd restat
quamque no erit qn quantum
transactu est ab adam sin
gat cogitatio tua quantu
vis de die iudicii Nunquid
vltimu die vite tue quo
exiturus es de hoc corpe
pductus es in longo
tione ex quo homo incipit
pit viuere ia pt mori pos
sibile mortis initiu fuit
vita incipit tra 3 inutile
humano Ille solus mori
no pt qui no dum cepit
viuere Incertus dies quo
tamque cottidianus specta
dus est Concorda cu ad
uersario tuo du tecu est
i via i in ista vita Sed
iste adusarius no e dyabolus
na scriptura no hortatur
ut concordes cu dyabolo
Est ergo adusarius quem
sibi homo facit Nam ille
si ad uersarius esset tecu

in via no esset adhuc tecum
est in via ut concordet tecu
Erit em nisi in via concor
daueris ia tradet te iudi
ci iudex ministro 3 mini
mittit in carcerem Eloqua
ista euangelica sunt sermo dei
adusarius quare quia
contraria iubet his que
facis dicat em tibi vnus est
deus vnu deu cole tu di
misso vno deo tamquam legit
timo viro anime fornica
ris p multa demonia et
qd grauius est no qi aperte
deserens et repudiens
sicut apostate faciunt sed
tamque manes domo viri
tu admittis adulteriu
i tamque no xpianus di
mittis ecclesiam Consulis
mathematicos augures — adulteros
augurs spiritus et malificos
2 qi de viri domo no re
cedens adultera amas
Et manes intus coniugio
fornicaris Dicit tibi ne ac
cipias i vanu nome dei tui
2 tu contempnes eu qui
est equalis patri et vnus
cu patre dicit ut spiritualiter
obserues sabbatum Non
du modo iudei obserua
bant ocio carnali vacare
em volunt ad luxurias
suas melius faceret iudeus
i agro suo aliquid vtile qm
in theatro seditiosus exsi
teret et melius femine

eoru que vacant ad mu-
tras qd lana facerent quam
tota die in neomenijs suis
impudice saltarent Ibi
aut dicitur ut observes sabba-
tum in spe future quiet
qua tibi promittit dominus
quisquis tamen propter illa quiete
futuram agit quidquid pt
quamvis laboriosum videtur
qd agit tamen si ad fidem pro-
misse quiet id refert non-
dum quidem sabbatum habe-
mus sed in spe tu autem
ad hoc vis quiescere ut la-
bores tu ad hoc debeas
laborare ut requiescas
Dicitur tibi honora patrem tu
autem contumeliam irro-
gas parentibus quam non vis
pati a filiis tuis Dicitur tibi
non occides tu autem occidere
vis inimicum tuum et id forte
non facias quia times iu-
dicem hominem non quia
cogitas deum Dicitur tibi non
mechaberis id est non ibis
ad aliam preter uxorem tuam
Tu ergo castitatem vis
habere ab uxore et non vis
reddere uxori et tu debeas
in virtute precedere uxorem
quia castitas virtus est sub
uno impetu libidinis cades
et vis uxorem victricem esse
et tu victus iaceas et tu

tamen caput sis uxoris
tue vis domui tue capi-
te deorsum pendere cap(ut)
tamen mulieris est vir ubi
autem melius vivit mulier
quam vir caput deorsum
pendet domus si caput est
melius debet vivere et precedere
in omnibus factis bonis ut
illa imitetur caput suum
Quo caput ducit illuc
corpus debet sequi Cur
ergo vult caput ire quo
non vult ut corpus sequatur
Hec iubendo sermo adver-
sarius est timeo ne ego
ipse adversarius sim quamquam
qui hoc loquor quid ad
me pertinet forte ne fa-
ciet qui terret ut loquar
et non timeam loquelas
hominum Nam qui volunt
castitatem servare uxoribus
suis mandant tales nolunt
me ista dicere sed velint no-
lint dicturus sum Si enim
vos non exhortor ut cum
adversario concordetis ego
tamen illo in vite macabo
qui nobis iubet ut faci-
atis ipse nobis iubet ut
loquamur Nunc in ceteris
ymolatus sum presumo
autem de caritate vestra quia
verum deum colitis quia filium dei
equalem patri creditis nomen
etiam mentes christianorum

de futuro seculo cogitare qui etiam honorant parentes et tamen inveni⁹ conquerentes de impietate filiorum quibus non desint non credo etiam hic esse turbam homicidarum istud vero malum late se ipses plus occupavit et in eo vehementi⁹ irritat adversarius ille qui ideo clamat ut sit aliquando amicus querele cottidiane sunt quantum ipse ferme nec audient iam conqueri de viris suis ita in vades omnia consuetudo prorsus servare ut iam in mulieribus forte persuasum sit licere hoc viris licere non mulieribus Solent enim audire adductas esse mulieres ad forum que forte cum servis invente adductum virum ad forum qui inventus est cum ancilla sua nunquam audierunt cum sit par peccatum in peccato pari innocentiaque facit videri virorum non divina virtus sed humana perversitas et si fortem atriorem quisque passus fuit uxorem suam et libenius murmurantem cum iam videbitur quia liceat viro et audiatur in etiam quia non licet viro forte dicet quid a me exigis reddere in fide tibi dico et tu michi fidem xpo ambo fidem

debemus et si me salus tu vero sumus qui nos emit cum vir non vult in se fieri sanus in me sit in sanus prostitut maledicat et dicat quo hic ille venit aut uxor mea hodie in etiam venit hoc dicat in cogitatione credo quia libere erumpere in vocem non audet fortasses illa cum respondet quare maledicis cui paulo ante amabas conjuges quies sumus tamen lingwa tua discordas mecum concorditer dum non vivere potius nos fies pitula vita intuemur voluntates vestras attendimus nam medicus si voluntatem egri attendit iniqua illa curat cite melius certe quibusdam nolentibus corrigi ut vel hic non veiremus si ista dictum sumus vel quia iam venimus non ea dicerem⁹ si cythare de eemus tenuissetis nos daremus nobis dicere et quisque pro modulo suo conferret nobis mercede pro bonis tantum ad tempus dulcibus in postea amaritudine et cum amaritudine digerant quod cum dulcedine temporali pberunt melius ergo vobis amara tamen ad tempus que postea dulcescat in vobis nec mercede aliqua exigimus nisi faciatis que dicimus ymo non faciatis si nobis dicimus

sicautem omnibus ille dicat
qui neminem timet et p que
fit in noie ipius et in glaz
mie ipius putate me cytha
redu esse q vob ipm pos
su cane Ecce psaltiu vm
decem cordas habet hoc
autem vos cantastis ante
qua incipem loqui corus
meus non fuist nonne
paulo ante cantast deo
canticu nouu ca est ipas
decem corda mic pcutio qre
amara est uox psalterij di
decem pcepta decem corde
et tria pertient ad dm sep
tem ad homies pplus in
deorso accepit legem in de
calago non obsuabat et
quecuqz obtpabat timore
pene non amore iusticie
portabat psalteriu no can
tabant canticu nouu vo
luptas timenti homis qa
est vetus homo vetus can
ticu cantare pt no nouu
ut cantet nouu fit nou9
homo vn aplus Exuite ve
tem hoiem qua pptez depon
tes mendaciu Exuite i. mute
moes pximu diligite z si
in dilectoe facitis pcutis
psalteriu melius est portare
qua pcutere sed melius tu
volutate cantare nec pucit
ad catu nouu nisi tu volu
tate cātas Attendite no

concordat cu adusario q tu
timore facit non delectat
castitas nec iusticia q bonu
est no habet suauitate nc
cantat canticu nouu pla
ceat tibi deus qual est qa
qual est no te amat quia
qual es sed odit te qual es
et miscetur tui et faciat te
qual no es. no facit te ql
est no cis qual est sed ad
quedam modu i. imitator
dei velud ymago sed non
qual ymago est filius hois
filius hz ymaginem pris
sui et hoc est qd pr eius qz
hoc est sicut pr eius Inspe
culo aute ymago tua hoc
no est q tu in filio e yma
go tua zm equalitate sbe
Inspeculo no longe e a sba
et tame est qdam ymago
tua Si in creatura hoc no
est ymago dei q est i filio
qz hoc est q pri i. vbu di
p quod fca st omia Recipe
ergo similitudiez dei qua
p mala fca amisisti Sicut
em ymago impatori i nu nummo
mmo aliter et aliter ist
qui aliter et alit impssit
et tu nummus dei melior qz
tu intellectu et quada vita nummus
nummus es ut scias etia cuius
ymaginem geras na nummus nummus

nesciat se habere ymaginem im
peratoris Incipe ergo primo bene
velle et odisse te qualis es
hoc tibi initium concordie cum
sermone dei ut primo incipias
te odisse qualis es et sic non
odit te deus et tunc incipis
diligere deum qualis est Ergo
attendite eger egrotantem
se odit qualis est incipit con
cordare cum medico quia et me
dicus odit eum qualis est
nam ideo vult eum sanum
esse quia odit eum febricitantem
et est medicus febris persecutor
ut sit hominis liberator Sic
peccata omnia sunt febres anime tue
odi ea cum medico ita concor
das cum eo onerosus est cibus
egro et peiorem horam de
putat egri refectionis sive quam
accessionis et tunc cognoscunt se
concordantes se cum medico et
quamvis inviti et obluctantes
vincat se ut aliud accipiat
et simul persequentur febrem
suam medicus et egrotus alia
talia dicimus non odimus
nisi febres veras ymo sermo
dei odit eas cum quo concordare
nolite irasci medicamento
meo venit adducam coram
Nunquid dimissus eas ea ymo
assidue percussus in illa video
iacet totum pene genus huma
num In illa video plus la
borare ipsam percuciendo quid

dictum nolite mechari quia non
vultis sine causa ut ipse me
chantur nolite ire vos quo
eas sequi non vultis Omne ita
vos excusare conamini dicites
ad ancillam meam eo vis et
uxor tua dicat tibi nunquid
ego ad virum alienum ad ser
vum meum eo ipsa casta femina
dolet fornicantem virum non
propter carnem sed propter caritate
non ideo non vult ut non facias
quia ipsa non facit sed quia tibi non
expedit nam si propterea non
facit ut tu non facias si feceris
faciet xpus loquitur in cordibus
bonarum feminarum intus ubi
non audit vir quia nec dignus
est et consolatur eas huius
modi verbis de in viris vin
tuis torqueris quid enim te fecit
dole sed noli imitari nam ideo
quia male facit eum putare caput
tuum Sequere ergo ihesum xpum noli
caput ecclesie defer castitatem
tuam et honorem quia minus
est absens tunc decet ut non
peccat hoc fratres mei facite
ut possitis adversario concor
dare nec amara sunt que dico
aut si amara sint curat potio
si amara est accipiatur quia
in periculo sunt viscera amara
est bibatur melius est modica ama
ritudo in faucibus quam et
eternum tormentum in visceribus
fedum est fratres mei ut vir dicat
non possum quia potest femina

vir no pt caste conducit vestre
uxores nobis fieri posse qr non
vultis facere et dicatis fieri no
posse Si dicas forte eam fa
cilius facere posse qr multa
illi custodia legis precepti
diligentia maritalis terror
causa legum publicaro est
etiam verecundie et pudoris
illius maximum munimentu
multe custodie faciunt feiaz
castiore viru castu faciat
ipa vilitas na ideo mulieri
maior custodia qr maior
infirmitas illa erubescat
viro tu no erubescis xpo
tu liberior qr fortior quia
facile vincis ideo tibi commis
sus es super illam In vestris
enim facile pares viros qbz
non timeas erubescere quia
faciunt illud multa et tanta
est prauitas humani generis
ut aliqui metuendu sit ne
castus erubescat inter im
pudicos Si quis faciat homi
cidium pellere illum vultis
a patria et si contineri fieri
pt excludere Si furtum
oditis illum Si falsum
testimonium abhorratis Si
concupiscat res alienas
raptor deputatur Si aut
voluptatem hz cu ancillis
suis amatur blande accipitur co
uertuntur vulnera in iocum
Si quis aut sit castus erubescat

accedimus ad illos ne alij in
sultent et dicant non ee viru
Ad hoc dilapsa est humana
puersitas ut beatus vir vtique
a libidine et vir no beatus
victor libidinis triumphantes
exultant et no sunt victi iacent
prostrati et victi sunt Capite
cordas et feras occidistis tangis
primam cordam qua vnus deus
colitur cecidit bestia super
sticionis Tangis secundam qua no
accipis nomen dei in vanum
cadit bestia erroris nepha
daru heresium Tangis tertiam
vbi pro spe future quietis
facis quicquid facis interfi
cit crudelior ceteris bestijs amor
huius seculi nam propter amo
rem huius seculi laborant
homines in omnibus negocijs
sed tu labora propter sempi
ternam requiem. Vide quo sis
citharedа es et venator
Tangis quartam honorando
parentes bestia cadit inpietatis
Non mechaberis quinta ceci
dit bestia libidinis Non
occides sexta cecidit bestia
crudelitatis Non furtum
facias septima cecidit bes
tia rapacitatis Non falsum
testimonium dices octava cadit
bestia falsitatis Non concu
pisces uxorem proximi tui
nona cecidit bestia adul

tine cogitacõis Aliud est no facere aliud est no co cupiscere io duo precepta sunt no mechaberis no concu piscis uxorem Non concu pisces rem proximi tui decima corda cadit bestia cupidi tatis Ita cadentibus oibus bestijs securus et innocens in dei dilectõe et humana societate uersaris cangis cordas decem qr bestias oc cidisti nam multa capita sunt subiectis capitibus i singlis cordis singlas bestias sed intreges interfecit bestiarum Sit ergo canticum nouum cum amore no cum timore cantabit ne dicas ad me trice vado et ad prostituta ut violo preceptu no me chaberis qr uxorem non habeo Audi decem precepta ad duo referuntur ut diligas dnm et proximu et duo illa ad vnum s quod tibi non vis fieri alij ne feceris Sed dicit si furtu faciam si parenti bus honorem non deferam si sum mechus si concupisco uxorem proximi illud faceo qd pati volo Quid iniurius est ipi deo intelligat scitas vera et tm qd tibi no vis fieri alij ne feceris Ad duo

precepta pertinet si quo ad deum pertinet si homini non feceris qr pati non vis ab homine Si autem quod vis pati ab homine ipi deo vis facere quid est hoc maior tu factus es ho qua deus Ergo quo modo facis ipi deo corrupis te ipm Et vnde iniuriam deo facio qr corrupo me ipm Non facit tibi iniuria qui noluit lapidare tabulam pictam in qua tua ymago est nec sentiens nec loquens nec videns nomine iniuriam con tumelia est si quis lapidaret illam Cum vero ymaginem dei quod es tu corrupis perfornicacões non attendis cuius ymaginem violasti Ipse ergo dns qui scit quid tibi utile sit uxorem concessit nil amplius hec et iussit ne sed hoc precepit ne pelliciatas vo luptates corruat templum eius qr esse cepisti Apostolus enim dicit nescitis qr templum dei estis Si quis templum dei corrupit corrupet illum deus Non vis corrupi domum tuam quare corrupis domum dei Etc facis alicui quod pati no vis iniure facis iniuria gre ipius Servum si haberes velles ut ser uiret tibi sicut tu dno tuo meliori servum tuum non

tu fecisti sed te et servum tuum ille fecit Vis ut serviat tibi cui quo factus es et non vis servire ei a quo factus es vis ut serviat tibi homo et non vis servire deo tuo facis deo quod tu pati non vis sicut lucet aurum tm oclis corporis ita fides tm oclis cordis qui fidem si servus tuus tibi exhibuit laudas eum et predicas et dicis preclarum servum heo et magnum et fidelem Quod laudas in servo non exhibes in domino Et eo sceleratius quia vis ut meliorem tu habeas servum quam te deus Iubet deus ut servus tuus sit bonus erga te quod iubet uxori tue ut si tu mechaberis non mechetur sic iubet servo tuo et si non tu servis domino tuo serviat tibi et servus illo qui tibi indigno servit digne i. qui indigno tibi bene servit et fideliter servivit et pure te diligit deo debet non tibi Iustum est ergo ut et tu attendas quia sub domino es adque ille attendit ut serviat Tanta ergo tantum tuum nomen concordia cum sermone dei si facis quod audis concordasti si non facis rixaris cum deo si que delectatores

seculi surrepunt in anima certe te in misericordia elemosinis ieiuniis orationibus his enim purgantur peccata cottidiana que surrepunt propter fragilitatem nostram que noli contempnere quia minora sed time quia plura quia bestie minute et multe necant Si piscis quisquam in locum pulicibus plenum mittatur non moritur ibi non sunt quidem maiora sed infirma est natura humana que etiam bestiis minutissimis interimi potest Sic morea peccata caueto quia plura quam minutissima sunt grana arene si amplius in navi mittantur mergunt illam quam minute sunt gutte pluvie nonne flumina implent et domos deiciunt Sed dicit quis potest esse sine istis ut hoc dicas quia ea non habere nemo potest Deus videns fragilitatem nostram posuit remedia scilicet elemosinarum ieiuniorum orationum ipsa sunt tria Vt autem dicas verum in oratione perfecte implende sunt elemosine Perfecte elemosine sunt ut des ei qui non habet et ignoscas illi qui te ledit sed non proficiunt elemosine nisi dimittantur peccata cottidiana

que p lugnam fnale com tutur ut dux ibi aut et tisus in modeatus aut in huiusmoi inutas cottidia nas Si uxore amplius qua natus procreadoz pueoz uti voluit iam ptm e et ipa talia pta cottidiane elemosine inidat tu fat elcosina no supbe sapias nec sic ores ut pharizeus sed tame dixit ieiuno bis in sabbato decimas do etc no du fusus erat sagius doin tantu ptiu p nob accepim9 et tm no eroga9 quatu pharyseus et tn di n hmdauit iustiaa vra plus qua scibaz et phaise orum illi ergo dant deci mas tu aut et si tetesiaz dedeis te magnu fecisse gloiais Attendis no q te de9 iubet face metut de conpatoe peyoris no decissione melioris no qr ille nichil facit ideo tu ad magnu facis Sed qr gaude ad quedaz nne opa qr tata est sterilitas nra ut ad modica gau deat quai scuu de minimis eliaz domis nob blandi m et a tuos pttoz obli uiscim noli attende ptg te qs no faciat s quid te deus iubet face noli pte tadus thezaurs et vanis noli sub ymagine pietat augere petunaz dices filys meis fuo et nllis r iste ultius filio et sit semper est facturg pcepta di Cere no impendis illi potius omna qui te fecit ex nichilo qui te fecit Ipe te pascet et filios tuos necq melig comitt filys tuis pciomu tuu qua ceatori tuo me tiutur homies mala est auaicia palliae se uolut nomie pietat et dealbae ut quai ppter filios videa fuae Si quu quae no fat elemosinaz quia seruat filyis suis Si fuat ppter filium mittat pt9 illum ptem suam quae illa tenz in saculo et illu reliquid abaimo Mortug est inqd sed ptessit ad dm ps ipa paupibus dari debet illi debetur ad que pcrexit et ille e xpus qui dixit q vni ex minimis meis fecit m fecit Si dicis fuo fribg ipius Si vinet ille no cet ai fribus suis diuisuro O fides mortua mortug est filius tug quid q dicas mortuo des q viuo fuabas

Qua fronte venturus es ad
filium tuum qui pressit cui
precedenti no mittis partem
suam in celum an no potest
mitti in celum ut prorsus
Audi dnm Thezaurisate vobis
thezauros in celo tenebris
ergo thezaurus hic ubi pt
perire no mitti illuc ubi
xpus est custos videtis
fres qz medacium q dicitur
homines filijs meis seruo
Estote xpiani quanta do
nastis histrionibus venato
ribus et turpibus psonis
qui vos occidunt exhibi
tores voluptatum et in sa
nitis quis plus donet si
insaniret quis plus fuerit
no ceteris feriendi nec auaz
te deus wlt nec profusum
esse collocare te wlt q hes
no perire itat qb vitat
in penis nam dat opam
quis sit melior ad fauorem
ppli peccat res vras non
iubet xpus rogat xpus
et eget esuriuum dicit Ego
uoluit ppt te ut habes
ubi seminares terrena dedit
ut metes vita eternam
Mores emendate pcta rem
tite et cum hoc feceritis deo gras
agas agite a quo accepistis
bene viuere et no insultet

eis qui no dum bn viunt
sed vos in omnibus vestris
opibus hortem hoc facia
endo pfectam iusticia hebitis
comisantes in bonis opibus
oronibus ieiuniis elemosinis
propter minuta pcta et absti
nendo ab illis magnis Co
tidie cum aduersario et se
cum dicetis dimitte nobis
debita nra hebitis enim
cottidie q vobis dimittatur
hebitis eciam cottidie cui di
mittatis Sic ambulando
securi in via no timebitis
dyaboli latrocinia quia
xpus se ipm viam magnam
et stratam fecit per quam
ducit ad patriam Omnibus enim
securitas ibi est et quies
ibi opera mie cessabunt quia
ibi nulla erit indigentia
miserorum Erit ergo illic
sabbatum sabbatorum quod
hic desideramus ibi inve
niemus ¶

Explicit de decem cordis
augustinus de doctrina
xpiana Augustinus

Incipit registrum caplorum in
librum Enchiridion beati
augustini et hoc e caplm
primum
¶ Augustinus ad quendam nobilissimum
laurencium cum erudicione

Incipit Enchiridion bti Augustini

Dici non pt dilectissime
fili laurenti quantum
tua eruditione delector
quantumque te cupiam esse sapi-
entem non ex eorum numero de
quibus dicitur vbi sapiens vbi
scriba vbi conquesitor huius seculi
Nonne stultam fecit deus
sapientiam huius mundi Sed ex
eorum numero de quibus dictum est
Multitudo sapientum sanitas
est orbi terrarum Et quales
vult apostolus fieri cum dixit volo
autem sapientes quidem fieri
in bono simplices autem
in malo Sicut enim a seipso
nemo sapiens esse pt sed ab
illo illustrante de quo scriptum
est omnis sapientia a dno deo est

Hominis autem sapientia pie-
tas est dei habes hoc
in libro sancti Job Nam ibi legitur
quod ipsa sapientia dixit homini Ecce
pietas est ipsa sapientia Si autem
queras qua dixit eo loco pie-
tatem distinctius in greco re-
pies i theosebiam quod est dei
cultus dicitur enim grece pietas
vel aliter i eusebia hoc est
bonus cultus vel quo noie
bonus cultus designatur qua-
uis et hoc precipue referatur
ad colendum deum Sed nichil
est commodius illo noie quo
euidenter dei cultus expressus est

tu quid esset hois sapia quer
retur Queris ne ad dia b
ui9 qui pet a me ut mag
breviter dicantur an hoc
ipm fortasse desideas bre
uiter apiri atq in sermone
brevi colligi C 13m
Quo nam mo sit colendus
deus hic si credo fide
spe caritate colendu deus p
fecto dictur es brevi9 hoc
dcm esse quam velles at
dem petiturus es breviter
explicari que ad singla ista
ta ptineant. Quid creden
dum quid amandu quid
spandu Qd' tu fecto ibi erunt
oia illa q in epla tua que
renda posuisti Cui9 exem
si est penes te facile est ut
ea revoluas et relegas si
aut no est me commemorante
recolas C xm
Queris em ut scribis librum
tibi a me fieri Enchi
ridion dcm q ut habeas et
de tuis maibus no recedat
contiens postulata i quid
sequedu marie et q ppt
diuisas heses fugiendum
sit pricipal' in quatu ratio
p religioe contendat vel
quid in roe cu fides sit sola
no concurrat vel quid pm
quid ultim teneatur que

tocius diffini q' summa sit
Qd' ctu ppuqz fidei Catho
lice fudamentu hec oia
que requiris procul dubio
sacs diligenter sciendo
quid cedi quid sperari debeat
aut quid amari hec em
marie ymo sola in reli
gione sequenda st' hijs qui
contradicat aut oio a xpi
noie est alie9 aut heticus
h' sut defendenda roe ul
a ss' bz corporis inchoata vl
ab intelligencia mentis
inventa Qd' aut nec
corpeo sensu experti sumus
nec mete assequi valuim9
aut valeam9 eis sine ulla
dubitoe credenda st' testi
bus a quibz ea q diuina
iam vocari meruit scripta
confecta est xm
Cum aut mens fidei
q per dilcoem opa
imbuta mos fuit tendit
bene viuedo etia ad spe
puenire ubi est scis et per
fectis cordibz vera et inef
fabilis pulchritudo cui9
plena visio est summa feli
citas hoc est nimirum qd'
requiris nam requiris
quid primu quid ultimu
teneatur inchoa fide pfia

spe hoc etia totus diffitetur
e suma Certu vero principium
fidei katholice fundame-
tum est xpus fundame-
tu enim aliud ait aplus
nemo pt ponere preter
id quod positu est xps ihs
Neque hoc ideo negandu est
principiu fudametu esse fidei
katholice quia putari pt cu
aliquibus hereticis hoc no-
bis cmune esse que Si enim dili-
genter que ad xpm ptinet cogi-
tentur nomine tenus inuenitur
xpus apud quosdam hereticos
qui se xpianos vocari volunt
res ipsa vero non est apud eos
quod ostendere nimis longum est
quoniam commemorande forent omnes
hereses siue que fuerunt siue que
sunt siue que potuerunt esse sub
vocabulo xpiano et quod sit
hoc ostensum verum per singulas
quasque mirandu quod dis-
putatio tam multorum est
voluminum ut etiam infinita vi-
deantur. Capitulum sextum

Tu autem Euchiridion
postulas .i. quod manu
possit astringi non quod arma-
riu possit onerare vt igitur
ad illa tria redeamus per que
diximus colendu deum fide spe
caritate facile est cognoscere
quid credendu quid sperandu quod

sit amandu Sed quemadmodum
aduersus eorum qui diuersa
sentiunt calumpnias defendantur
operosiore vberiore quod doctrine
est que ut habeatur non breui
Euchiridio manus debet impleri
sed ingenti studio pectus accendi

Nam ecce ibi est simbo-
lum et dominica oratio Quid
breuius auditur aut legitur
quid facilius memorie comme-
datur Quia enim de peccato et
miseria grauiter premebatur genus
humanum et diuine indigebat
misericordie gratie dei tempus preuidens
propheta ait et erit ut omnis qui inuo-
cauerit nomen domini saluus erit
propter hoc oratio Sed apostolus cum
ad ipsam gratiam commendandam hoc
propheticum commemorasset testimonium
continuo subiunxit Quomodo in-
vocabunt in quem non crediderunt
propter hoc simbolum In hijs duo-
bus tria illa intuere fides
credit spes et caritas orant
Sed sine fide esse non possunt
ac per hoc et fides orat propterea
ergo dictum est Quomodo inuocabunt
in quem non crediderunt

Quid autem sperari potest quod
non creditur porro ad etiam
quod non speratur credi potest Quis
namque fidelium penas non credit
impiorum nec sperat tamen et quisquis
eas in imminere sibi credit ac fu-
gaci motu animi exhorret

poeta

tercius time dr qua spare
Vnde duo lucan⁹ distīgens
ait liceat spare timenti Non
autem ab alio poeta quāuis
meliore posite dcm est Hunc
ego si potui tm̄ spare dolorē
Denique nnlli in arte gramatica
verbi hui⁹ uiciū exemplo ad
ostendendā impropriā distinctionē
et nunc spare dixit ptinere
Est itaque fides bonarū et ma
larū rerū quia et bona creduntur
et mala et hoc fide bona non
mala Est etiā fides et pteritarū
rū rerū presentiū et futurarū
Credim⁹ enim mortuū xpm
qd iā pterijt credim⁹ sedere
ad dexteram patris qd iam ē
credim⁹ venturū ad iudiciū
qd futurū ē Item fides
suarū rerū est et alienarū
na et se quisque credit ee nō
aliqn̄ fuisse nec vtique sem
piternū et alia atque alia
nec solū de alijs hominib⁹
multa que ad religionē p
tinet verū etiam de angelis
credim⁹ Spes aūt nō nisi
bonarū rerū est nec nō nisi
futurarū et ad eū ptinentiū
qui earū spem gerere phi
betur Que cū ita sint ppter
has causas distinguenda erit
fides a spe sicut de vocabulo
ita et racionabili differencia quod

attinet ad nō videre siue que
creduntur siue sperantur
que fidei spei⁹ que est
In epl̄a quoque ad hebreos
qua teste vsi sunt illustres
katholice fidei ac regule
defensores fides esse dicta
est conuictio rerū que nō
videntur Quamuis qn̄ quis
nō uerbis nō testibus non
denique argumentis vllis sed
presentiū rerū euidencia se cre
didisse dixit hoc est fidē
accomodasse dici dū sic nō
ita videatur absurdū ut recte
reprehendatur in vbo eique di
catur Ergo vidisti et nō
credidisti Vnde putari potest
nō esse consequens ut nō videantur
res quecumque credūtur sed meli⁹
appellam⁹ hanc nunc fidē
quā diuina eloquia docuerunt
earū scilicet rerū que nō videntur
De spe ait ap⁹ Spes que
videtur nō est spes Quod enim
videt quis quid sperat Si aūt
qd nō videm⁹ speram⁹ per
pacientiam expectam⁹ Cū ergo
bona a nob futura ee creduntur
nichil aliud quam sperantur
Iam de amore quid dicā
sine quo fides nichil pro
dest Spes etiā esse sine
amore non pt Denique
ait Iacob⁹ ap⁹ et demones

credunt et contremiscunt nec sperant vel amant Sed potius quod speramus et amamus venturum esse formidant propter quod apostolus inquit fides que per dilectionem operatur approbat et commendat que utique sine spe esse non potest proinde nec amor sine spe est nec sine amore spes nec utrumque sine fide

Cum ergo queritur quid credendum sit quod ad religionem pertineat non rerum natura ita scrutanda quemadmodum quos physicos greci vocant nec metuendum est ne aliquid christianus nesciat de vi et numero elementorum atque ordine et defectibus siderum de figura celi de generibus et naturis animalium et fructuum lapidum fontium fluminum montium de spatiis locorum et temporum de signis imminentium tempestatum et alia sexcenta de hiis rebus quas illi invenerunt vel invenisse existimant christianus ignorat Quia nec ipsi omnia reppererunt tanto excellentes ingenio flagrantes studio habundantes ocio et quedam humana coniectura investigantes quedam vero historica experiencia perscrutantes et in eis que invenisse se gloriantur plura opinantes potius quam scientes Satis est christiano rerum creatarum causas sive celestium sive terrestrium sive visibilium sive invisibilium non nisi in bonitate intelligere creatoris qui est unus deus et verus Nullamque esse naturam que aut ipse est sic aut ab ipso Eumque esse trinitatem ingenitum scilicet patrem ingenitum et filium a patre genitum et spiritum sanctum ab eodem patre et filio procedentem Sed unum eundem que spiritum patris et filii

Ab hac summa bona immutabili que trinitate creata sunt omnia nec summe nec equaliter nec immutabiliter bona Sed tamen bona etiam singula simul vero universaliter valde bona quia ex omnibus consistit universitatis admirabilis pulchritudo

In qua etiam illud quod malum dicitur bene ordinatum et loco suo positum eminencius commendat bona ut magis placeant et laudabiliora sint dum comparantur malis Neque enim deus omnipotens et bonus bene faceret de malo Quid est autem aliud quod malum dicitur nisi privatio boni Nam sicut corporibus animalium nichil aliud est in morbis et vulneribus affici quam sanitate privari Neque enim illud agitur cum adhibetur

curatio ut mala illa q̄ ierãt
i. morbi et alia vulnera re
cedant hinc et alibi sint sed
vtiq̄ȝ ut non sint Non em̄
ulla suba sed carnalis sbe
vitiu est vulnus aut morbus
Cu caro sit ipa suba pfecto
aliqd bonu est cui accidut
illa mala i. puacio ei9 boni
qd dr sanitas Ita et aiaꝝ
qcuq̄ȝ sut vicia nalium st pri
uacoes bonoꝝ qcuq̄ȝ sana
no aliquo trasferutur s; ea
que ibi erant nusq̄ȝ erut
qn i illa sanitate no erut

Naturae gō oms quoniã
naraꝝ om̄m psus conditor
sume bonus est bone st Sȝ q̄ȝ
no sicut eaꝝ conditor sume
et i commutabiter bone sut io
in eis minui bonu et augeri
pt Sȝ bonu minui malum
est quamuis qcuq̄ȝ minuatur
remaneat ad nccē est si ad
huc natura est vn natura sit
neq̄ȝ em̄ si qualiscuq̄ȝ uel
qtuliscuq̄ȝ natura e qsumi bonu
q̄ natura est nisi et ipa cõsumi
pt Merito quippe natura i
corrupta laudatur porro et si
corruptibilis sit que corru
pi oio non possit mlto est
ptyldubio laudabilior Cu
vero corrupitur io malu est

euis corrupcio q̄ȝ ea quali
cuq̄ȝ puat bono Si nullo
bono puat no nocet nocet
aut adimendo bonum Quã
diu itaq̄ȝ natura corrumpitur i est
ei bonu quo puetur at p
hoc si natura ad remanebit q̄
corrumpi nequeat pfecto natura
incorruptibilis est et ad hoc
tam magnu bonu non p
uenit corrupcio Et si cor
rupcio non desinit quo ca
possit puare corrupcio q̄
si penitus totaq̄ȝ consumpsit
ideo nullu bonu in erit q̄ȝ
natura nulla erit Quocirca bonu
corrupcio consumere non pt
nisi natam consumendo Oms
ergo natura bonu e magnu
in si corrumpi no pt paruu
si potest Negari tn bonu
ee nisi stulte atq̄ȝ impite
prsus non pt Que si cor
rupcione consumitur nec ipa
corrupcio remanebit vbi nul
la esse possit subsistente natura

Ac p hoc nullu est qd
dr malu si nullu sit
bonum Sȝ bonu oi malo
carens integrum bonu est
Cu vero in est malu vicia
tu uel viciosu bonu est
nec malu vnq̄ȝ pt ee nisi
vbi e bonu nullu Vn res
mira conficitur ut oms natura

in xp̄tu na est bonu est. nich
a͛d vide͛ dici cu vitiosa na͛
mala esse natu͛a d͛z n ma
lu esse qd͛ bonu est quia
omis natu͛a bonu est. n͛
res aliqua mala esset n
res ipa que mala e natu͛
no esset. Non ergo pt esse
malu n in aliquo bono
Q͛z tame dici videa͛ absur
du contexio tn ronatois
hui⁹ velud invitabiliter
copellit nos hec dice͛ et
cauendu est ne incidam⁹
in illam snam pphitam
vbi legi͛ Ve qui dicit
bonu malu et malum
bonu po lucē te et tebr
lucem Et tn dns ait ma
lus homo de malo thez
zoz sui profert mala Qd
est aute malus ho nisi
mala natu͛a Porro si homo
aliqd͛ bonu est qz na͛ est
Quid est malus ho nisi
malu bonu tamen cu
duo ista disting⁹ invenim⁹
nec ideo malu qz homo
est nec ideo bonu quia
iniq⁹ est. Quisq͛s autez
dicit malu hominem ee
aut qd͛ bonu est iniqm
ee ipe incidit in pphitaz
illam snam Ve q͛ dicunt
bonu malu Opus em dei
culpat qͦ homo e vicium
hois laudat qͦ e iniqtas
Omis itaz na͛ etia si vicio
sa e inquatu na est bona
est. inquatu aut viciosa e
mala est ¶
Qua ppter in hijs qͦrijs
que mala et q boa
vocatur illa dia͛ coz͛ regla
deficit q͛ dicunt nlli rei sil
in ee duo cōtria Nullus
em aer simul est tenebroso
et lucidus. Nullus cibus a͛
potus simul est dulcis et amar⁹
Nullu corp⁹ vbi album
ibi nigz est Nullu simul
vbi e diffor͛ ibi et formosu
et hoc in mlt͛ et pene in
omib⁹ cōtrijs invenitur
vt in vna re simul esse no
possint. Cum aut bona et
mala nll⁹ ambigat esse
cōtria no solu simul esse
pnt sed mala oio sn bois
nec n in bois esse possint
potest em homo uel agls
no esse iniust⁹ iniust⁹ aute
pt ee homo uel angelus
et bonu qd͛ ho bonu quod
angls malu qd͛ iniustus
Et h cōtria duo simul sut

ut si unu bonu no eet i q°
eet, prsus nec malu ee po
tuisset qz non mo ubi co
sisteret sed un oriretur cor
ruptio no hret n eet qd
corrupe. Cum nichil aliud
est corruptio quam boni
extimiato Ex bois igitur
mala orta sut et n mali
quibus bonis no st nec
erat un oriret ulli malu
na na si esset pfto bona
esset Et aut incorruptil
natua magnu eet bonu
aut etia na cor nllo mo
esset nisi aliq bonu qd
boni corrupedo posset ei
nocere corrupto ¶
SEd cu mala ex bois
esse orta dicts no pu
tetur hoc dricere sme ref
tai que dicat Non pt ar
bor bona fcus mala facere
Non pt em sicut vitas dt
colligi uva de spinis qz no
pt nasci uva de spis Sz ex
bona tra vites nasci vides
et spinas Et eode mo taqz
arbor mala fructus bonos
.i. opa bona no pt facere
volutas mala Sz ex bona
homis na oiri voluntas
et bona pt et mala Nec
fuit prsus un pmitus oire

volutas mala n ex hoibs
et angels nie bone scd et
ipe dnus eode loco u de
arbore et fructibs loqba
aptissime ondit dit em
Aut facite arbo bo et fr
ctus bonu aut ar ma et
fructus es malu Satis ex
mones ex arbore quidez
bona malos aut ex ma
bonos nasci fructus no posse
ex ipa tame tra cui loqba
utrqz arborem oiri posse
Que cu ita sint qu nb
Maronis ille versus
placet Felix q potuit re
cognoscere causas no nb
videa ad felicitate conse
queda ptine si sciaq cas
magn in mudo corpalium
motuum que abditissimis
ne sinibus occultant ut tre
mor trr qua vi et maria
alta tumescut obicibus
rupt rursus qz in se ipa
residant et huiusmodi
Sed bonar et malar re
cas nosse debeas et illud
actes qts cas homi i hac
vita erroibs erupnis qz
plenissima ad eosde erro
res et erupnas euitados
nosse creditur ad illam
quippe felicitatem tedes
e ubi nulla quatiam
erupna nullo erroe fal

lam Nam si tãc corlium
motom nbis eent nllas
matus nosse qua nre va
litudis deberem9 Cu võ
eis ignorat medicos qui9
quid no videat ꝙ scarl
celi et ẽre nos lateat ꝗta
sit uestendum ¶
Quauis em error quata
possu9 aĩa cauedus
sit non solu in maioibus
veru etia in minoribus nec
ñ rez ignoratia possit erui
Non est in coueieno ut co
tinuo erret ꝗsꝗs aliquid
nesciat Sed quisꝗs se eris
timat scĩe qd nesciat p vo
quippe appbat flm quod
error est ppium Vezptm
in qua re quilꝫ erret int
est plimi Nam in vna
eademqꝫ re et nescienti sci
ens et errati no errans
ita roe ppom indiuꝭ at
rebus .i. cu iste sciat alia
et ille alia et iste vtiliora
et ille mi9 vtilia ul noxia
quis no in eis que ille
scit pferat ei nescientem
Sut em queda q melius
est nescie qua scie pte dr
q non nllis errare pfuit
sed via pedu non via mo
ru Na nob ipis accidit
ut in quoda biuio fallem
ut no irem9 per eu locu
vbi opiens transitu nrm
donati scazz ma9 armata
subsidat atꝫ ita fcm est ut
eo quo tendebam9 p deui
um circuitu venires cogitꝭ
itaqꝫ illozz insidijs nos gr
tulacmur errasse atqꝫ in
deo gratias agerem9 Quis
ergo viatorem sic erratez
non errati latroni ppone
dubitauit et fortassis ideo
apud illu sumu poetam
loquens quidam miser aator
vt vidi pii quia me malq
abstulit error Qm est et
error bonus qui no solu
nch obsit vez etiam psit
ad Sed diligentius considerata
vitate qu ad nch sit errare
qua vm putare ꝙ flm est
flm ꝙ qd vm vel certu hre
p incerto incertu ve pro certo
siue sit flm siue vezz id
tam sit in aimo difform atqꝫ
indecens qua pulczz et de
coru esse sentim9 vel in lo
quendo uel in assentiendo
e no ee pfto et ob hoc ipm
e vita misa ista q viuim9
qꝫ ei no nuqꝫ ut no amittat
e error necis9 absit ut tal
sit illa vita vbi aimo ne

ipa sit illa vitas vita vbi nec
fallit nec fallitur· hic aute
homines fallut atz fallut
a[e]ffcioes qz sit cu mentiendo
fallit q̄ cu mentientibus
credendo fallitur Usqz a do
tame rōlis natura refugit
falsitate et quatu pt deuitat
errorem ut falli nolint etiā
qui cumqz amat fallere Non
em sibi qui mentitur videtur
errare sed aliu in errorem
mittere credentem sibi et i ea
quide re no errat qui me
dacio contegit si nouit ipe
qd vm sit Sed in eo fallitur
qd putat b'suu no ob esse
mendaciu cu magis facienti
qua pacienti absit esse
peccatum ¶

Uerū hic difficilima
et latebrosissima gig
nitur qō de qua iam gran
dem librū cu rendedit neci
tas nos urgeret absoluim⁹
Utru ad officiu hois iusti p
tineat aliqn mentiri Non
nulli em eo usqz pgrediuntur
ut et piurare et de rebus
ad dei cultu ptinentibus
ac de ipa dei natura flm
ad dice no nuqz bonum
pinquu opus esse contendat
Michi aut videtur pctm esse
qd est omē mendaciu Sed
multu interesse quo animo
et de quibus rebus quis
mentiatur Non em sic pec
cat qui consulendi quo ille
qui nocendi volutate me
titur Et vo non tm nocet
qui viatorem mentiendo
induxsu iter mittit q̄
cu is qui via vite men
endo depuat Nemo sac
mentiens iudicand⁹ est q dt
flm qd vm putat qm i
quanto in ipo est no fallit
ipe sed fallitur Non itaqz
mendacij sed temeritate
aliqn arguend⁹ est qui
fla dicit que incautius
credita pro veris hz potius
qz econtrario in q̄to in ipo
est ille mentitur qui dicit vm
quod putat flm quantu
em ad aim eius attinet
qz no qd sentit hoc dicit
no vm dicit quavis in
veniatur vm ee qd dt Nec
ullo mo liber e a mendacio
qui ore nesciens vm loquitur
sciens aut volutate mentitur
Non considerat itaqz reb
ipis de qb⁹ ad dr sed sola
intentione dicet melior est
qui nesciens flm dicit qm
id verum putat qua qui me
tiendi aim sciens gerit nescia

ens quod dicat esse veru
Ille namq alind no habz
in animo aliud in verbo
Sit vero qualecuq perse
ipm sit quod ab eo dicit
aliud tamen clausu i pctore
aliud in lingwa pmptu e
qd malu est ipum men-
cient In ipaz autem q
dicitur considcatoe rez
tm intre qua in re qsq
fallatur siue menciatur
ut cu falli qua menti min9
sit malu qm ptiet ad bo
voluntatem Cu sit longe
tollcabilis in hijs que a
religione sunt semota me-
tiri qua in hijs siue quoz
fide ul noticia deo toli no
pt falli quod ut illustre
exemplis intueamr quale
sit si quispia du mentitur
viuere mutiet aliquaz
mortuu et aliu du falli
credit mortuu pt9 logta
tpa moituz Nonne illo
menti qua isto mo falli
in compabit pstet multocz
moi mali est in illum
errorem aliq inducere q i
istu ab aliquo induci

In quibusda q° reb9
magno i quibusdaz
pazuo in qbusda nllo malo
in qbusdam ceia no nllo bo
fallitur Nam magno fal-
litur malo cu hoc no cedi
quod ad vitam ducit etna
vel hoc creditur qd ad mor-
tem ducit eternaz Pazuo
aut malo fallitur q flm
p vero approbando incidit i
aliquas molestias tpales
quibus quibus tn adhibita
fideli pacia conutit eas
in vsu boni veluti si qsq
boni hominem putado q
malus ad ab eo paciatur
mali Cz vo malu hoiez
ita credit bonu ut nichil
ab eo mali pacia nllo mo
fallitur nec in eu cadit
illa pphica detestato Ve
qui dicut bonu malum
De hijs em rebus quib9
homies mali st no de hoi-
bus dcm ee intelligendu
est Vn q adultm dicit bo
tte argui illa voce pphica
Cz vo ipm hoiem dicit bo
que putat castu et nescit
adulterz non in doctrina
rez bonaz et malaru
sed in occult humanorum
fallitur moz vocas ho-
minem boni in q° putat
ee qd esse no dubitat bo
dicens malu adultim castu

boni Sed hic boni dicit
nesciendo adulterium esse non
castum potius si per errorem eva-
dit quisquis peccare sicut
supra diximus nobis in itinere
contigisse etiam bonum ad homi-
nem confertur errore Sed cum dico
in quibusdam rebus nullo
malo aliquem vel nullo etiam
bono falli non ipsum errorem
dico nullum malum vel nullum
bonum Sed malum quo non
venitur vel bonum quo venitur
errando id est ex ipso errore quid
non eveniat vel quid eveniat
Nam et ipse per se ipsum error
aut magnum in re magna
aut parvum in re parva tamen sem-
per est malum Quis enim nisi
errans malum esse negat appro-
bare falsa pro veris aut improbare
vera pro falsis aut habere incerta
pro certis aut certa Sed aliud est
malum hominem putare qui bonus
est quod est error et aliud e-
ex hoc malo aliud malum non
pati si nichil nocuerit homo
malus qui putatus est bonus
Itemque aliud est ipsam viam
putare que non est ipsa et
aliud e ex hoc erroris ma-
lo aliquid boni consequi veluti
est ab insidiis malorum
hominum liberari

Nescio sane utrum eius
modi errore cum homo de
malo homine bene sentit quod
sit nesciens aut pro eis que
per sensum corporis capimus nobis
occurrunt similia que spiritu tamquam
corpore aut corpore tamquam
spiritu senciuntur cuiuale pu-
tabat esse petrus apostolus quando ex-
istimabat se visum videre
repente de vinculis et claustris
per angelum liberatus aut in
ipsis rebus corporeis leue
putatur esse quod asperum est
aut bene olere quod putidum
est aut illum esse hominem
cum aliquis sit quando duo similiter
sunt quod in geminis sepe con-
tingit Unde ait ille gratus que
parentibus error et que talia
etiam peccata dicenda sint Hec
questio nodosissima que sapi-
entissimos homines ac
acutissimos achademicos
torsit nunc nobis enodanda
suscepta est utrum debeat
ad sapiens probare nec in-
cidit in errore si pro vero ap-
probauit falsa cum omnia sicut
affirmata vel occulta sit
vel incerta unde tertia confecta vo-
lumina initio conuersionis mee
ne impedimento nobis essent
que tamquam in hostio contradicebat

Et vtique fuat remouenda in
vemende disputato vitatis
que illorum videtur argum
tacoibus roborari apud illos
ergo omnis error putatur esse
ptm quod vitari non posse
contendunt nisi omnis suspendatur
assensio Errare quippe dicunt
eu qsqs assentit incertis nichil
quod certi esse in homium visu
propter incertam similitudinem
falsi etiam si quod videtur forte sit
verum Acutissimis quidem sed
imprudentissimis conflic
tacoibus disputant apud
nos autem iustus ex fide vi
uit at si tollatur assensio
et fides tollitur quia sine as
sensione nichil creditur et sunt
vera quamuis non videantur
Que nisi credantur ad vitam
eternam que beata est non pt
peruenire Cum istis vero vtrum
loqui debeamus ignoro qui
non solum victuros in eternum
sed in presenti se viuere nesciunt
ymo nescire se dicunt quod
nescire nequire non possunt
Neque enim quisque sinitur nes
cire se viuere quando quidem si
non viuit non pt aliquid scire vel
nescire Quoniam non solum scire
verum etiam nescire viuentis est

Sed vtique non assentiendo quod viuant
cauere videntur errorem cum
etiam errando conuincantur viuere
quoniam non pt qui non viuit errare
Sicut ergo nos viuere non solum
verum sed etiam certum est ita vera
et certa sunt multa quibus non as
sentiri absit ut sapiencia pocius
quam demencia nominanda sit

In quibus autem rebus nichil
interest ad adipiscendum
regnum dei vtrum credantur an
non vel vtrum sine sint vera
vel putentur an falsa in hiis
errare id est aliud pro alio ponere
vel putare non arbitrandum
esse peccatum at si est minimum atque
leuissimum Postremo qualem
cumque illud et quantumcumque sit
ad illam viam non pertinet qua imus
ad deum que via fides est xpi
que per dileccionem operatur Neque enim
ab hac via deuiabat in geminis
filiis parentes ille parentibus error
aut ab hac via deuiabat
petrus apostolus quando se cristianus vi
sum videre aliud pro alio sic putabat
ut corpus eius ibi ymaginibus
in quibus se esse arbitrabatur
vera in quibus erat non corpora non
dinosceret nisi cum ab illo angelus
per que fuit liberatus abscessisset
Ab hac via etiam non deuiabat
Jacob quando viuentem filium a bestia

credebat oculis In hijs atque
huiusmodi falsitatibus salua
fide que nobis in deum est fal
limur et via non relicta que
ad illum ducat non desunt
qui errores et si peccata non
sunt tamen in malis huius vite
deputandi sunt que ita subiecta
est vanitati ut approbantur
hic falsa pro veris ibi spernuntur
vera pro falsis teneantur certa
pro incertis Omnia enim
hec ab ea fide absint per quam
verum eternumque ad eternam
beatitudinem tendimus ab ea tamen
miseria non absunt in qua
adhuc sumus Nullo modo
quippe falleretur in aliquo
vel anime vel corporis sensu
si iam vera illa atque perfecta
felicitate frueremur

Omne autem mendacium
ideo dicendum est peccatum
quia homo non solum scit quod
ipse quod verum sit sed etiam
qui errat et fallitur sicut
homo hoc debet loqui quod
animo gerit sive illud verum
sit sive verum putetur et non
sit Omnis autem qui mentitur
contra id quod animo sentit
loquitur voluntate fallendi
etiam Et utique verba ideo
sunt instituta non per que
homines se invicem fallant
Sed per que in alterius quisque noticiam
cogitationes suas proferat
Verbis ergo uti ad fallaciam
autem non ad id ad quod instituta
sunt peccatum est Nec ideo
id mendacium putandum est
non esse peccatum quia possumus aliquando
alicui prodesse mentiendo
Possumus enim et furando
alicui prodesse Si pauper
cui palam datur sentit commodum
et dives cui clam
aufertur non sentit incommodum
Nec ideo tale furtum dixerit
quispiam non esse peccatum Pos
sumus et adulterando si aliqua
nisi ei ad hoc assenciatur ap
pareret amando moritura
et si vixerit penitendo pur
ganda nec id peccatum nega
bitur tale adulterium Si autem
merito nobis placet castitas
quid offendit veritas ut
propter alienam utilitatem illa
non violetur adulterando
et violetur ista mentiendo
Plurimum quidem profecisse ad
bonum homines qui non nisi pro
salute hominis mentiuntur
non est negandum Sed in eorum
tali profectu merito laudatur
vel etiam temporaliter remuneratur
benivolentia non fallacia
que ut ignoscatur satis
est ut et non predicetur maxime
in heredibus novi testamenti

quibus dicitur Dut more vivo
est est non non quod enim apostolus
est a malo est propter quod aut
malum quia subripere in
hac mortalitate non desi
nit et ipsi quo heredes
xpisti dicunt dimitte nobis
debita nostra etc. ¶
His itaque pro huius
brevitatis natura tractatis quantum
tantum cognoscende
sunt rerum bonarum et malarum
quantum vie satis est que nos
perducat ad regnum ubi erit
vita sine morte et sine er
rore veritas sine perturba
tione felicitas ibi nequaquam
dubitare debemus rerum que
ad nos pertinent bonarum causam
non esse nisi bonitatem
dei. malarum vero ab im
mutabili bono deficiente bo
ni mutabilis voluntatem prius
angeli homines postea.
Hoc primum est crea
ture rationalis malum
id est prima privatio boni
Deinde iam et nolentibus
subintravit ignorantia
rerum agendarum et concu
piscentia noxiarum quibus
comites subinferuntur
Horror et dolor quod duo
mala quando imminentia sen
tiuntur ea agitatibus animi
motus vocatur metus
Porro animus cum adipiscitur
concupita quamvis perniciosa
et inania quoniam id esse non
sentit vel delectatione
morbida vincitur vel va
na etiam letitia ventilatur
Ex his morborum non uber
tatis sed indigentie tamquam
fontibus omnis miseria na
ture rationalis emanat ¶
Que tamen natura in malis
suis amittere non
potuit beatitudinis appeti
tum dixit diabolus et ero si
milis altissimo et hominum dic
tum est et eritis sicut dii
hoc est beatitudinis appe
titores verum hec communia
mala sunt et hominum et an
gelorum pro sua malicia
dum iustitia dampnatorum
Sed homo habet propriam penam
qua etiam corporis morte
punitus est mortis quippe
et supplicium dominus comminatus
fuerat si peccaret sic eum
muniens libero arbitrio
ut tamen regeret imperio
terreret exitio et in paradisi
si felicitate tamquam in umbra
vite ubi iustitia custodi
ta in meliora conscenderet
collocavit ¶
Hinc post peccatum exul

effectus stirpem quoque suam quam peccando in se tamquam in radice viciauerat pena mortis et dampnacionis obstrinxit ut quicquid prolis ex illa et simul dampnata coniuge per quam peccauerat per carnalem concupiscenciam in qua inobediencie pena similis retributa est nasceretur traheret originale peccatum quo traheretur per errores doloresque diuersas ad illud extremum cum desertoribus angelis viciatoribus possessoribus et consortibus suis sine fine supplicium Sicut per unum hominem peccatum intrauit in mundum et per peccatum mors Ita et in omnes homines pertransiuit in quo omnes peccauerunt Mundum quippe appellauit apostolus eo loco uniuersum genus humanum Ita ergo se res perditoris habebat

Iacebat in malis vel etiam voluebatur et de malis in mala precipitabatur totius generis humani massa dampnata et adiuncta parti eorum qui peccauerunt angelorum luebat impie desertoris penas dignissimas Ad iram quippe dei pertinet iusticia quicquid ceca et indomita concupiscencia faciunt libenter mali et quicquid manifestis apertisque penis patiuntur inuiti non sane creatoris desistente bonitate et malis angelis subministrare vitam viuacemque potenciam Que subministracio si auferatur intereunt et hominum quamuis de propagine viciorum viciata dampnataque nascencium formare semina animare et ordinare membra per temporum etates per locorum spacia vegetare sensus alimenta donare Melius enim iudicauit de malis benefacere quam mala nulla esse permittere Et si quidem in melius hominum reformacionem nullam prorsus esse voluisset sicut impiorum nulla est angelorum Nonne merito fieret ut natura que deum deseruit que preceptum domini et creatoris sui custodire facillime potuit sua male utens potestate calcauit atque transgressa est que in se sui conditoris ymaginem ab eius lumine contumaciter auersa violauit que salubrem seruitutem ab eius legibus malo libero abrupit arbitrio uniuersa in eternum desereretur ab eo et pro suo merito penam penderet sempiternam Plane itaque faceret si tantum

iust⁹ nō etiā misericors esset
suaqꝫ i debito mīaꝫ multo
euidenci⁹ i indignoꝝ pocius
liberatōe miraret ¶
Angelis itaqꝫ aliqbꝫ
impia supbia dm̄ de-
serentibꝫ et in hui⁹ aer' imā
caliginem deiect' de sr̄na ha-
bitacōe residu⁹ mīs angloꝝ
in et̄na cū dampnatōe deo
btitudie et sctitate pmasit
Neqꝫ em̄ ex vno angelo lapso
atqꝫ dampnato ceteri s̄t ppagati
ut eos sicut hoīes originale
malū obnoxie successiōis
vincul' alligaret atqꝫ vniu'
sos traheret ad debitas penas
Sꝫ ideo qꝫ dyab⁹ factꝰ est cū
socijs suis i pietat' elatior
ipa cū eis elatōe pstratior
Ceteri vō pia obedia dño cohe-
serunt accipientes etiā quod il-
lis nō hūerunt certam sciam q̄
eent de sua sempitna et nu-
qua casura stabi'te securi
Placuit itaqꝫ vniusitat'
creatori atqꝫ moderatori dō ut
quia nō tota multitudo an-
geloꝝ pierat ea q̄ pierat
in ppetua pditōe remaneret
que aut cū deo pstitit de sua
certissime cognita futura
felicitate sp̄ sempiterna gaudet
Alia vero creatura racional'
que in hoībꝫ erat totam

pctis atqꝫ supplicijs origīabꝫ
et ppijs tota pierat ex eius
pte repata q̄ angelice societe
ruina illa dyabolica minueat
suppleret hoc em̄ pmissū ē
resurgentibꝫ sctis q̄ erunt eq̄-
les angelis dei ista superna
ierlm mr̄ nr̄a ciuitas dei
nulla suoꝝ ciuiū numositate
fraudabitur sed vberiore etiam
copia fortasse regnabit Neqꝫ
em̄ nūm aut scōꝝ hoīm aut i
mundoꝝ spūm nouim⁹ i quoꝝ
locū succedentes filij dei sancte
mr̄ que sterilis appareat i
terris in ea pace de qua illi ce-
ciderūt sine ullo tpis termino
pmanebunt Sꝫ illoꝝ ciuiū
nūs siue qui ē siue qui futurꝰ
est in contemplatōe ē eius artificis
qui vocat ea que nō s̄t tanqꝫ
ea que s̄t atqꝫ in mensura nūo
et pondere cuncta disponit
Uerū hec ps gnis huani
cui liberatōez dēs regnuqꝫ
pmisit etnm nuqd mitꝫ opm
suoꝝ repai pt absit quid eī
boni opat' pditus nisi quatū
fuit a pditōe libatus nuqd
libō volūtat' arbitō et hoc
absit Nam libō arbitō male
vtens homo et se perdidit
et ipm sicut em̄ qui se occi-
dit utiqꝫ viuēdo se occidit
Sꝫ hō se occidēdo nō viuit nec

seipm potiꝰ resuscitare q̄
occidit Ita cu libo pctāe et
arbito victore pcto est ams
sum et libm arbitrium
A quo em qs deuictus est
huic et suus additus est
petri cte apli est illa sma
que cu vera sit qual qso
pt ee sui addicti libertas
n̄ qn eu pctāe delctat libe
raliter em sint qui sui
dom volutatem libenter
facit ac p hoc ad pcandu
liber e qui pcti seruus e
Vn aduiste facredu lib no
eit nisi a pcto libatus ee
iusticie cepit seruꝰ Ipa e
vea libertas ppter rta fa
liceta Simul et pia suiꝰ
ppter pcepti obediam Sed
ad bnfaciendu ysta liber
tas vn erit dm addicto et
vendito nisi redimat ipe
cuꝰ illa vox est Si vos
filiꝰ libauit vere liberi
erit Quod anq̄z fieri in
homie incipiat quo qsq̄z
de libo arbito in bono gl'a
ope qui non du est liber ad
bene opandu nisi se vana
supbia inflatus extollat
q̄ cohibet apꝰ dicēs gra
salui fa est per fidem

Et ne ipam salte fide
sibi sit hoies arroga
rent ut non intelli
gerent dimtꝰ ee donatam
sicut ide apls i alio loco
se dicat ut fidelis eet mīaz
consecutu Ideoq̄z adiunit
atq̄z ait hoc no ex uob s
dei dom est no ex opibus
ne forte qs extollatur et
ne putarent fidelibus de
bona defuta opa rursum
adiecit Ipsiꝰ em sumꝰ figm
tum creati in xpo ihu i
opibꝰ bonis que ppauit
deus ut in illis ambulemꝰ
Tunc ergo efficim vere libi
cu nos deꝰ fingit .i. format
et creat no ut homies qd
iam fecat sed ut boi hoies
simꝰ qd nc gra sua facit
ut simꝰ in xpo noua cre
atura sm qd dcm e Cor
mudu crea in me deus
Neq̄z em cor eius quatu
ptinet ad naz cordis hu
mai no iam creauat dō
sed renouatoz aime demo
trantis in corde ppha ptulat
Item ne quisqua et si
no de opibus de ipso glē
libo volutat arbito tanq̄z
ab ipo incipiat initium cu

tamqz debitu reddat p mi
bene opandi ipa libertas
cui audiat eudem gracie
ptone dicetem. Deus est ei
qui opa in nobis et velle
et opari et pficere p bona
voluntate et alio loco. Igi
no volet neqz crrent sed
misentis est dei. Du ptul
dubio si homo eis etatis e
ut roe iam vta no poss
credere spare ul diligere
nisi vellet nec pervenire
ad palmaz supne vocaco
dei n voluntate cucurrit
quo go non volent neqz
currentis n cp ipa volutas
sicut sptu est a deo ppat
Alioqn si ppha dcm e no
volentis neqz currentis sed
misentis e dei qz ex utrqz fit
i ex volutate hois et mia
dei ut sit dcm accipiamus
non vol neqz currentis sed
mi est dei tamquam dicet
Non sufficiat sola volutas
dei hominis si non sit etiaz
mia dei nec sufficiat sola
mia dei si non sit etia vo
luntas hois Ac per hoc
recte sic dcm est Non volent
hominis neqz crrent re sed
misent est di qz id volutas

hominis sola no implet tur
non econtrario dicitur dici
no misent est dei sed volent
e hominis qz id mia di sola
non implet Porro sic ng
xpianus dicere audebit no
misent est dei sed volent
hois ne aplo aptissime con
dicat restat ut ppha recte
dcm intelligatur no vo
lentis neqz currentis sed mi
est dei ut totu detur deo
qui hominis volutate bo
nam et ppatat adiuuanda
et adiuuat ppatam Precedit
enim bona voluntas ho
multa dona di sed no oia
q aut no pcedit ipa meis
est et ipa est Nam utrqz
legitur in scis eloquiis et
mia eius pveniet me et
mia eius subsequet me
Volentem preuenit ut velit
volente subsequitur ne frust
velit Cur em admouem
orare p inimicis nris utiqz
nolentibus vn et pie viuere
n ut deus illis opetur
et velle Item cur admone
mur petere ut accipiam
n ut ab illo fiat qd volum
a quo factu est ut velimus
Oramus ergo pro inimic

ntis ut gratia dei eos pveniat sicut pvenit nos Oramus aut pro nobis ut gratia dei subsequatur nos ¶ Tenebatur itaqz iusta dampnatoe genus huanu et oms erant filij ire de qua ira scptum est Quoniam oms dies mei defecerunt et in ira tua defecim9 De qua ira etiam dicit Job homo natus de mlie bviis vite et plenus ire. De qua ira etia dicit dom9 Qui cre dit in filiu habet vita etnaz Qui aut non credit filio non hz vita etnaz Sed ira dei manet super eu no ait veniet sed manet Cu hac quippe omis homo nasci ppter qd dicit apls fuim9 aliqn et nos natura filij ire sicut et ceteri In hac ira cu essent homines p ori ginale pctm tanto gravi9 et pniciosius quato maiora vel plura insup addiderut Necessaius erat media tor i. reconciliator qui hanc ira sacrificij sin gularis cui9 erant umbre omnia sacrificia legis et pphaz oblatione placaret Un dt aplus Si em cu i inimici ees reconciliati sum9 deo per mortez filij eius multo magis reconciliati nuc in sanguine eius salui erim9 ab ira p ipm Cu aut deus irasci dr non eius significatur pturbo quale in aio iras centis homis sed ex huanis motibus translato vocablo vindicta eius que no nisi iusta est ire nomen acce pit Qd ergo p mediatorem reconciliam deo et accipi9 spm scm et ex inimicis efficia mur filij Quotqt enim spu dei aguntur hij filij sut dei hec est gratia dei per ihm xpm dnm nrm De quo mediatore longu est ut quata digna e tata dicantur quamvis ab hoie digne dici non possint Quis em hoc solu congruentib9 explicet vbis qd vbu caro factu et habitabit in nob ut credem9 in dei patris oipotentis vnicu filiu natu de spu sco et virgine maria Ita quippe verbu caro factu est a divinitate carne suscep ta no in carne divinitate mutata Carnem quippe hic hominez debem9 accipere a parte totu significante loqu

sicut dcm est Qm ex opibz
legis non iustificat omnis
caro · i omnis homo Uiam
nichil huac natue i illa
susceptoe pbas est dicere
defuisse sed natue ab oi
pcti nexu omnio libere
Non qualis de utroq sexu
nasci p concupiam carnis
cu obligatoe delicti cui9
reatus per regnacioem
abluitur Sed quale de
uirgine nasci optebat qm
fides mris non libido re
cepat Qd si uel nascente
corrupe eius integritas
non iam ille de virgine
nasceretur eumq false qd absit
natu de uirgine tota confi
teretur ecclia queq imitans
eius mrem cottidie parit
mebra eius et virgo est
Lege si placet de virginitate
sancte marie meas lras
scptas ad illustrem viru
quem cu honore nomino
Volusianum ¶

Proinde dei filius ihc
xpus est et deus et
homo deus an oia scla
homo i nro sclo deus qz di
verbum deus em erat ubu
homo aut qz in vnitate
psone accessit verbo dei
anima roalis et caro Quo
circa inquantum deus est ipse et
pr vnu sunt inquantum
homo est pr maior e illo
Cu em esset unicus di filius
no gratia sed natura ut eet
plenus eciam gra factus e ho
filius idem ipe utroq ex
utroq unus xpus Quia
cu in forma dei esset non
rapinam arbitratus est quod na
erat i se esse equalem deo
Exinanivit ergo se accipiens
forma servi no amittens
uel minuens forma di Ac
per hoc et minor est factus
et mansit eqlis utroq un9
sicut dcm e Sed aliud ppter
vbum et aliud pp hoiem
ppter ubum equalis pri
ppter hoiem minor patre
unus dei filius idemq
hominis filius Non duo dei
filii deus et homo sed unus
dei filius deus sine inicio ho
aut certo inicio dns noster
ihus xpus

Hic oio grandit et euide
nter dei gra comedatur
qd em na huana in hoie
xpo meruit vt in vnitate
psone unici filii dei singu
larit eet assupta Que boa

volutas cui 9 bom ꝓpositi
studiu que bona opa pficesse
rit quibus mereret iste ho
ut vna fieret psona cu deo
Nequid antea fuit homo
et hoc ei sin(gula)re beneficium
pstitu est ut singulariter
pmictur deu Vtempe exq(uo)
homo esse cepit non aliud
ee cepit nisi qua dei filius
.i. hominis filius et hoc vni
cus et pter verbu domi
.i. hominis filiu qd illo sus
cepto caro fcm est vtiqz ds
ut quemadmodu est vna
psona quilz homo scz aia
roalis et caro ita sit xpus
vna psona verbu et homo
vn nature huac tata gla
nllis erat meritis pcedetibus
sine dubitacoe gratuita
nisi quia man h et sola
dei gracia fideliter et sobe
considerantibus euident ondr
ut intelligat hoies p eade
gram se iustificari a peccatis
per qua fcm est ut homo
xpus nllu posset hre pctm
Sic et eius matrem anglus
salutauit qn ei futum nun
ciauit Aue ptu dne tec
gra plena et paulo post
Inuenisti ait graz apd dnm

Et hec quidē gracia plea et
inuenisse gram apud dnm
dr ut dm sui ymo om dm
eet mr de ipo aut xpo Joh
ewangelista cu dicet Et vm
caro fcm est et htabit i no
et vidimus glaz ei9 q quasi
vnigeniti a pre Cr ait verbum
caro fcm est hoc est plenus
gracia Cr ait glam quasi
vnigeniti apre hoc est plenus
veritate Veritas quippe est
ipe vnigenitus dei filius
no gra h nā Cra suscepit
hominem tata psone vnitate
ut idem ipe etiam esset ho
filius et dei ¶

Idem naz ihus xpus
filius dei vnigenitus
idem vnicus dns nr natus
est de spu sco et maria vir
gine et vtiqz spus scus di
donu est qd quidz et ipm
est equale donati et ideo
deus est eciā spus scus pre
filioqz no minor Et h ergo
qd de spu sco est fm hoiez
ntias xpi quid aliud qz
ipa gracia demrat Cum
em virgo quesisset ab an
gelo quo fieret qd ei nuncia
bat qn qdz illa viru non
cognouisset Rndit anglus

Spus scus superveniet in te
et virtus altissimi obumbra-
bit tibi ideoque et qd nascetur
ex te scm vocabitur filius
dei Et Joseph cum vellet
eam dimittere suspicatus
adulteram quam sciebat non
de se grauidam tale responsum
ab angelo recepit Noli
timere accipere mariam
coniugem tuam quod enim in ea
natum est de spu s est
i qd tu esse de alio viro sus-
picaris de spu sco est
Numquid tamen ideo dic-
turi sumus patrem hominis
xpi esse spm s ut deus pater
verbum genuit spus scus
hominem Ex quo utraque substancia
xpus unus esset et dei patris
filius secundum verbum et spus
sci filius secundum hominem eo quod
eum spus scus tamquam
pater eius de matre virgine
genuisset Quis hoc dicere
audebit nec opus est oste-
dere disputando quanta alia
consequantur absurda Cum
hoc ipsum iam ita sit absur-
dum ut nulle fideles aures
id valeant sustinere Proinde
sicut confitemur dns noster
ihus xpus qui de deo deus
homo autem natus est de spu
sancto et maria virgine utraque
substancia diuina s et humana filius
unicus est dei patris omnipotentis
de quo procedit spus scus
Quo ergo dicimus xpm natum
de spu sancto cum eum non ge-
nuit spus scus An quia
spus scus fecit eum quia dns
noster ihus xpus inquantum
deus omnia per ipm facta
sunt inquantum autem homo
et ipse factus est Sicut apostolus
dicit factus est enim ex semine
david secundum carnem Sed cum illam
creaturam quam virgo concepit
et peperit quamvis ad solam
personam filii dei pertinentem
tota trinitas fecerit neque enim
separabilia sunt opera trinitatis
cur ea facienda solus spus
scus nominatus est An et quando
unus trium in aliquo opere
nominatur uniuersa operari tri-
nitas intelligatur Ita vero
est et exemplis doceri potest Sed
non est in hoc diucius immo-
randum Illud enim mouet quo-
modo dictum est natus de spu sco
cum filius nullo modo sit spus
sci Neque enim quia mundum istum

fecit deus dici ipm phas est
filiu dei aut eu natu de do
sed fcm aut creatu ul coditu
ul institutu ab illo ul quid
huiusmoi rite possim dicere
Sic ergo rite confitem eum
natu de spu sco et maria
virgine Quo non sit filius
spus sancti et sit filius marie
cu et de illo et de illa sit na
tus explicare difficile est
Procul dubio quippe no sic
de illo ut de pre sic autem
de illa ut de mre natus est

Non igitur credendum
est qcqd de aliqua re
nascitur cotinuo eiusdem
rei filiu nuncupadu ut em
obmitta aliter est de hoie
nasci aliter capillu vel pe
diculu lubricu quoz nichil
est filius et ut hec obmitta
qm tante rei difformit copan
tur Certe qui nascuntur
ex aqua et spu no aque filios
eos rite dixit quispiam sed
plane dicuntur filii di prs
et mris ecce Sic ergo de spu
sancto natus est filius dei
prtis no spus sci Nam et
illud qd de capillo diximus
et ceteris ad hoc tm vz ut ad
moneamur no omne qd de
aliquo nascitur etia filium
eius de quo nascitur posse

dici Sicut no oms qui dicuntur
alicuius filii quis est ut etiam
de illo nati esse dicantur
sicut sunt qui adoptantur di
cuntur etia filii iehenne
no ex illa nati sed ad illa
pparati sicut filii regni in
regnum pparantur

Cum igitur aliquid
nascatur de aliquo et
no eo modo ut sit filius nec
rursus omnis qui dr filius
de illo natus sit cuius dr filius
Profecto modus iste quo natus
est xps de spu sco no sicut
filius et de maria virgine
sicut filius insinuat nobis
graciam dei qua homo nul
lis precedentibus meritis in ipo
exordio nature sue quo esse ce
pit verbo dei copularetur
in tanta psone unitatem
ut idem ipe esset filius
dei qui filius hois et filius
hominis qui filius dei ac sic
in nature humane susceptione
fieret quodammodo ipa gra illi
homini naturalis que nullum peccatum
posset admittere Que gratia
ppterea per spm scm fuerat
significanda quia ipe pprie sic est
deus ut dicatur etiam dei donum
Unde sufficienter loqui si tamen id
fieri pt valde prolixe dis

putationis est ¶
Nulla ergo voluptate
carnalis concupiscentie
seminatus sine contepcione et ideo
nullum peccatum originaliter ha
bens dei quoque gratia verbo
patris coeterno non gratia
filio sed natura in unitatem
persone modo mirabili et in
effabili adiunctus atque concre
atus est et ideo nullum peccatum
ipse committens tamen propter
similitudinem carnis peccati in
qua venerat dictus est et ipse
peccatum sacrificandus ad diluenda
peccata In veteri quoque lege
peccata vocabantur etiam sac
rificia pro peccatis quod vere iste factus
est cuius umbre erant illa
Hinc apostolus cum dixisset Obsecra
mus pro christo reconciliari
vos deo continuo subiunxit
atque ait Eum qui non novit
peccatum pro nobis peccatum fecit
ut nos simus iusticia dei in
ipso non ait ut in quibusdam
mendosis codicibus legitur
Is qui non noverat peccatum pro
nobis peccatum fecit tanquam
nobis christus ipse peccatum fecerit
vel peccaverit Sed ait eum
qui non novit peccatum id est christum
pro nobis peccatum fecit deus pro
cui reconciliati sumus hoc
est sacrificium pro peccatis
per quod reconciliari valeremus
Ipse ergo peccatum ut nos iusticia
nec nostra sed dei nec in nobis
sed in ipso sicut ipse peccatum non
suum sed nostrum nec in se sed
in nobis constitutum similitudine
carnis peccati in qua crucifixus
est demonstravit ¶
Et qui peccatum ei non inerat
ita quodammodo moriebatur
dum moritur carni in qua erat
similitudo peccati Et cum secundum ve
tustatem peccati nunquam ipse
vixisset et nostram ex morte
veteri qua in peccato mortui
fueramus revivisceret vitam
novam sua resurrectione signat
Ipsum est quod in nobis celebratur
magnum baptismatis sacramentum
ut quicunque ad istam perciat
gratiam moriantur peccato sicut
ipse peccato mortuus est carnis
dicitur mortuus esse carni hoc est
peccati similitudini et vivant a lava
cro renascendo sicut ipse re
vixit a sepulchro resurgendo
qualiscunque corporis etatem gerat ¶
A parvulo enim recenter nato
usque ad decrepitum senem
sicut nullus prohibendus est a bap
tismo ita nullus est qui non
moriatur peccato in baptismo Sed
parvuli tantum originali maiores autem
etiam omnibus moriuntur peccatis
quecunque male vivendo addiderint

et illo qd nascendo otraxerit
Sed ideo etiam ipi pctõ
moi plerũq dicit cu
procul dubio no vnu sz multis
pctis omnibus q moriantur
quecumq omiserit et ppa
ul cogitatõe uel locucione
ul ope q eciã p singlarez
nu plis nus significai solz
Sicut ait ille vterq armato
milite complent quamvis hc
mlt militibus fecerint et i
m lib legi Ora ergo dm
ut auferat a nob serpentez
no ait serpentes quos patie
batur pplus ut hoc diceret et
in numerabilia sunt talia Cu
vero et illud originale vnu
pli nuo significa qm dicim
in remissione pctorum bapti
sari puulos nec dicim in re
missionem pcti Illa e contra
ria locucio qua p plurez signifi
catur nus singlaris Sicut in
ewan° herode mortuo dicitur
est mortui sunt enim qui qa
p non est dicim mortuus est
Et in exodo fecerunt inquid
sibi deos aureos cu vnu
vitulum fecerint tm de quo
dixerunt. hij sunt dii tui israel
qui te eduxerunt de tra egipti
et hic plurem ponens pro si
gulari

Quamvis et in illo loco
pctõ vno qd p vnum
hoiem intrat in mundum
et in omes homines ptran
sijt propter qd etiam puuli
baptisantur possint intel
ligi plura pcta si vnu ipm
in sua singla quai membra
diuidat. Nam et superbia
est illic q homo in sua
potius esse qua dei ptate
dilexit Sacrilegiu q deo
non credidit et homicidiu
q se ipm precipitauit in
mortem Et fornicacio spiri
tualis q integritas mentis
humane serpentina psuasione
corrupta est Et furtum q
cibus prohibitus usurpatus e
Et auaricia q plus quam sibi
sufficere debuit appetiuit
Et si qd aliud in hoc vno
admisso diligenti conside
ratione inveniri pt

Parentum quoq pctis
puulos obligari non
solum pmorum hominum sed et
suorum de quibus ipi nati
sunt non improbabiliter dr illa
sna dma Reddam pcta patrum
in filios tenet eos vtiq
antequam p regnacionem ad no
uum testamentum incipiat

pertinē. Quod testamentū
pphetabatur cū diceret per ezechi
elem Non accepturos filios
pctā patrum suorum Nec etiā
ultius futurā in isrł para
bolam istam Patres ma
ducauerunt uuam acerbam et dentes
filiorum obstupuerunt Ideoque quisque renascitur
nascitur ut saluetur in eo
quidquid peccati est cū quo nascitur
Nam pctā que male agendo
postea committuntur possunt et peni
tendo sanari sicut etiam post bap
tismum fieri uidemus At per hoc
non est instituta regeneratio nisi
quia uiciosa est generatio usque adeo
ut etiā de legittimo matrimonio
procreatus dauit dicat In iniq
tatibus conceptus sum et in pctīs
mater mea in utero aluit me
Neque hoc dixit in iniquitate
uel pctō cū et hoc recte dici
potuit Sed iniquitates et pctā
dicere maluit Quia etiā et in
illo uno quod in omnes homines
pertransiit atque tam magnum
est ut eo mutaretur atque conuer
teretur in neccessitatem mortis
humana natura repperiuntur sicut
supra disserui plura pctā
et alia parentum que si ita non
possunt mutare naturam reatu tamen
obligant filios suos nisi gra
tuita gratia et diuina misericordia
subueniat ¶

Sed de pctīs aliorum parentum
quibus ab ipso adam
usque ad patrem suum progenitoribus
bus suis quisque succedit non
immerito potest disceptari Utrum
omnium malis actibus et mul
tiplicatis delictis originalibus
qui nascitur implicetur ut tanto
peius quanto posterius quisque
nascatur An propterea deus in tertiam
et quartam generationem de pctīs parentum eorum
posteris comminetur quia iram suam
quantum ad progenitorum culpas non
extendit ultius moderatione mi
serationis sue ne illi quibus regenerationis
gratia non confertur nimia sarcina in
ipsa sua eterna dampnatione pre
merentur si cogerentur ab initio
generis humani omnium precedentium
parentum suorum originaliter pctā con
trahere et penas pro eis debi
tas subire an aliud
de re tanta in scripturis sanctis
diligentius perscrutatis atque trac
tatis ualeat uel non ualeat
repperiri temere affirmare non
audeo ¶

Illud tamen unum pctm quod
tam magnum in loco et
habitu tante felicitatis est

ad missu ut in vno homine
origialiter atq ut ita dixim
radicalit totu genus huam
dapnaretur non solum ac
diuit nisi p vnu mediatoz
dei et hom hoiem ihm xpm
qui solus potuit ita nasci
ut ei no esset opus renasci

Non eni renascebatur
qui baptisabant bap
Johanis aq et ipe xpus bap
tisatus est Sed quoda prur
sorio illius ministio q dicebat
pate via dno huic vni iq
solo renasci potant pabatur
huius eni baptismus non aq
tatu fuit sicut Johanis vm
etia in spu s ut de illo spu
regnaret quisqs in xpm
credidit de quo xpus gratis
regnatoe non idiguit vn
vox illa pris que sup bap
tisatu facta est ego hodie
genui te Non illu vnu
tpis die quo baptisatus e s
immutabil eternitat ondit
ut illum hominem ad unige
niti psona ptine monstraret
ubi eni dies nec hesterni
fine inchoatur nec inito
crastini tia semp hodiernus
dies est In aqua g baptisari

voluit a Johane no ut eius
iniqtas ulla deletur sed
ut magna comedaretur
humilitas ita quippe nichil
in eo baptismus qd ablueret
Sicut mors nichil qd puni
ret invenit Vt dyabolus veritate
iusticie no violetia ptat
oppssus et victus qm ipm sin
ullo pcti merito iniquissime
occidat per ipm iustissime
amitteret quos pcti merito
detiebat Vtrq igitur ab
illo i baptism et mors cte
dispensatois ca no mise
randi necitate sed mise
rante potius voluntate sus
ceptu est ut vnus pctm tol
leret mundi Sicut vnus
pctm misit in mundu hoc
est in vniversu genus huanu

Non sicut ille vnus pctm
misit in mundu iste
vero vnus no solum illud
vnu sed cuncta simul abstulit
que addita invenit vn dt
apls Non sicut vnu pctm
ita et donu Nam iudiciu
quidem ex vno i dapnatioz
gracia aut ex mlt delictorum
in iustificatoz Cerca vtiqz id
vnu quod origiat trahit
etiam si solum sit obnox
ias dampnatoes facit gra

vero comiss delicta iustifi
cat hominem qui preter id
unum quod originaliter cum omnibus
originaliter traxit sua
quoque propria commisit multa
mala.

Verumptamen quod paulo post
dicitur sicut per unius delictum
in omnes homines in dampnacionem
ita et per unius iustificacionem
in homines omnes in iustifi
cacionem vite. Satis indicat
ex adam neminem natum nisi
dampnacione detineri et neminem
nisi in christo renatum a dampn
nacione liberari de qua per
unum hominem pena et per unum
hominem gracia cum locutus fuisset
quantum illi epistole loco suo
sufficere indicavit.

Deinde sacramentum baptismi in
cruce christi grande
insinuans commendavit eo modo
ut intelligamus nichil aliud
esse in christo baptismum nisi mortis
christi similitudinem. Nichil aliud
autem mortem christi crucifixi
nisi remissionis peccati similitudinem
ut quemadmodum in illo vera
mors facta est. Sic in nobis
vera remissio peccatorum et que
admodum in illo vera resurrectio
ita et in nobis vera iusti
ficacio ait enim Quid ergo

dicemus permanebimus in peccato
ut habundet gracia quia dixerat su
perius ubi habundavit peccatum sup
habundavit et gracia Et ideo ques
tionem sibi ipse proponit utrum
propter habundanciam gracie conse
quenda in peccato sit permanendum
Sed rendit absit atque subiunxit
Si mortui sumus peccato quo
vivemus in eo deinde ut ondenderet
mortuos nos esse peccato Anignorabatis
inquit quoniam quicunque bapti
sati sumus in christo ihesu in morte
ipsius baptisati sumus Si ergo
hinc ondenditur mortui esse peccato
qui in christi morte baptisati
sunt profecto et parvuli qui bap
tisantur in christo peccato moriuntur
quia in morte ipsius baptisantur
Nullo enim excepto dictum est
Quicunque enim baptisati sumus
in christo ihesu in morte ipsius sumus
Et ideo dictum est ut probaretur
nos mortuos esse peccato Cui autem
peccato parvuli renascendo moriuntur
nisi quod nascendo traxerunt ac per
hoc eciam ad ipsos pertinet quod dicitur
consequenter consepulti enim sumus illi bap
per mortem ut quemadmodum
surrexit christus a mortuis per gloriam pa
tris ita et nos in novitate vite ambulemus
Si enim consepulti sumus simili
mortis ipsius simul et resurrectionis
eius hoc scientes quia vetus ho

ur crucifixus est ut euacuetur
corpus peccati ut ultra non seruiamus
peccato qui enim mortuus est iustifi-
catus est a peccato Si autem mortui
sumus cum christo credimus quia simul
viuemus cum eo Scientes quod christus
resurgens a mortuis iam non mo-
ritur mors illi ultra non dominabitur
Quod autem mortuus est peccato mortuus est
semel quod autem viuit viuit deo Ita et vos
existimate vos metipsos mor-
tuos esse quidem peccato viuentes autem
deo in christo ihesu Hinc enim
probare ceperat non esse nobis per-
manendum in peccato ut gratia
habundet et dixerat Si mortui
sumus peccato quomodo viuemus in eo
ad quod ut ostenderet mortuos nos
non esse subiectos peccato An ig-
noratis quia quicumque baptizati estis
Sic itaque totum locum istum con-
clusit ut cepit mortem quippe
christi sic insinuauit ut etiam
ipsum mortuum diceret esse peccato
Cui peccato nisi carni in qua erat
non peccatum sed similitudo peccati
et ideo nomine appellatur peccati
Baptizatis itaque in morte christi
in qua non solum maiores
verum etiam paruuli baptizantur
ait Sic et uos id est quemadmodum
christus sic et vos existimate
vos mortuos esse peccato viuentes
autem deo in christo ihesu ¶

Quidquid igitur gestum est in
cruce christi in sepultura
in resurrectione tertio
die in ascensione ad celum
et sessione ad dexteram dei
patris ita gestum est ut his
rebus non mistice tantum dictis
sed etiam gestis configuraretur
vita christiana que hic geritur
Nam propter eius crucem dictum
est Qui autem ihesu christi sunt car-
nem suam crucifixerunt cum
viciis et concupiscentiis
propter sepulturam dictum est Conse-
pulti enim sumus christo per baptismum
in mortem propter resurrectionem
ut quemadmodum surrexit
christus a mortuis per gloriam patris
ita et nos in nouitate vite ambulemus
propter ascensionem in celum
sessionemque ad dexteram patris
Si consurrexistis cum christo que sur-
sit qi terram Mortui enim
estis et vita vestra abscondita est
cum christo in deo ¶

Iam vero quod de christo confi-
temur futurum quoniam de
celo venturus est et viuos
iudicaturus et mortuos non
pertinet ad vitam nostram que hic
geritur quia nec in rebus
gestis sed in fine seculi gerendis
Ad hoc pertinet quod apostolus se-
cutus adiunxit Cum christus appa-
ruerit vita vestra tunc et vos

Capitulum xi . . . . in gloria ¶ Quobus aute modis accipi pt q vivos et mortuos iudicabit. Sive ut intelligas vivos q8 huc nodum mortuos s3 ad huc in ista carne viuentes inventurus est eius adventus. Mortuos aute qui de corpore prius quam veniat exierunt vel exituri sunt. Sive ut vivos iustos et mortuos iniustos, quoniam iusti et iniusti iudicabuntur. Aliquando enim iudicium dei ponitur in malo unde illud est. Qui aut male egerunt in resurrectionem iudicii. Aliquando etiam in bono secundum quod dictum est. Et in virtute tua iudica me. Per iudicium quippe dei fit ipsa bonorum malorumque discretio ut liberandi a malo non perdendi cum a malis boni ad dexteram segregentur. Unde propheta Iudica me deus et quod dixit veluti exponens et discerne inquit causam meam de gente non sancta ¶ Cum autem de ihesu christo domino nostro filio dei unico quod ad breuitatem confessionis pertinet dixerimus adiungimus sic credere nos et in spiritum sanctum ut illa trinitas complicatur que deus est. Deinde sancta commemoratur ecclesia. Unde datur intelligi rationalem creaturam ad ierusalem liberam pertinentem post commemorationem creatoris id est summe illius trinitatis fuisse subdendam. Quoniam quidem quod de homine christo dictum est ad unitatem persone unigeniti pertinet. Recte itaque ordo confessionis poscebat ut trinitati subiungeretur ecclesia tamquam habitatori domus sua et deo templum suum et conditori civitas sua. Que tota hic accipienda est non solum ex parte qua peregrinatur in terris a solis ortu usque ad occasum laudans nomen domini et post captivitatem vetustatis cantans canticum novum verum etiam ex illa que in celis semper ex quo condita est cohesit deo nec ullum malum sui casus experta est. Hec in sanctis angelis beata persistit et sue parti peregrinanti sicut oportet opitulatur quia utraque una erit consortio eternitatis et nunc una est vinculo caritatis que tota instituta est ad colendum deum. Unde nec tota nec ulla pars eius vult se coli pro deo nec cuiquam esse deus pertinenti ad templum dei quod

edificatur ex duobus quos fat
non factus deus. Ac per hoc
spiritus sanctus si creatura esset non
creator pfecto creatura rationalis
esset ipa enim esset summa crea
tura et ideo in regula fidei
non poneretur an etiam quia
et ipse ad ecclesiam ptinet et
in illa eius pte que in celo
est nec haberet templum sed esset
ipse dei templum esset. Templum
enim habet de quo dicit apostolus
Nescitis quia corpora vestra templum
sunt spiritus sancti qui in vobis est
que habetis a deo. De quibus
alio loco dicit Nescitis quia
corpora vestra membra christi sunt
Quomodo ergo deus non est qui
templum habet aut quo minor
christo est cuius membra tem
plum habet. Neque enim aliud tem
plum eius aliud templum dei est
Cum idem apostolus dicat Nescitis
quia templum dei estis quod ut p
baret adiecit et spiritus dei ha
bitat in vobis. Deus igitur
habitat in templo suo non
solum spiritus sanctus sed et pater
et filius qui etiam de corpore
suo per quod factus est caput
ecclesie qui in omnibus est ut
sit in omnibus ipse primatum

tenens ait Solvite templum
hoc et in triduo reedificabo illud
Templum ergo dei id est totius
summe trinitatis sancta est ecclesia
scilicet universa in celo et in terra ¶

Sed de illa que in celo
est affirmare quid
possumus nisi quod nullus in ea malus
neque quisquam deinceps inde
cecidit aut casurus est ex quo
deus angelis peccantibus
non pepercit sicut scribit apostolus
petrus Sed carceribus caliginis
inferni retrudens tradidit
in iudicio puniendos servari ¶

Quomodo autem se habeat
beatissima illa et
superna societas que ibi
sint differentie personarum ut tamen
omnes tamquam generali nomine
angeli nuncupentur. Sicut
in epistola ad hebreos legimus
Cui enim angelorum dixit aliquando
Sede a dextris meis.
hoc quippe modo significavit
omnes universaliter angelos
dici. Sunt tamen illic archan
geli. Et utrum idem archan
geli appellentur virtutes
quando ita dictum est Laudate
eum omnes angeli eius. lau
date eum omnes virtutes eius
ac si diceretur laudate eum

oms an eius laudate eu oms archangli eius Et quid inter se distent quatuor ista vocabula quibus vniusam illam celestem societatem aps videtur esse complexus dicens Siue sedes siue dnationes siue principatus siue ptates dicant qui pnt si tamen pnt pbare quod dicunt ego me ista ignorare confiteor Sed nec illud quidem certum habeo vtrum ad eandem societatem ptineat sol et luna et cetera sidera quamuis non nullis lucida esse corpa non cum sensu sed intelligencia videantur ¶

Itemque quis explicet quo angli cum corporibus sibus apparuerit hoibus ut non solum cernerentur verum eciam tangerentur et rursus non solida corpulencia sed spuali potencia quasdam visiones non oculis corporeis sed spualibus vel ingerat mentibus hominum uel cum dicat ad non ad aurem forisecus sed intus aie hois eciam ipi ibidem constituti sicut scriptu est in libro prophetarum Et dixit in angelus qui loquebatur in me Non ait loquebatur ad me sed in me vel appareat in sompnis et loquatur in more sompniorum habemus quippe in ewangelio Ecce angelus dni apparuit in sompnis ei dicens Hijs enim modis indicat se angli dei contrectabilia corpa non habere faciuntque difficimam questionem quo iacob cum anglo tam solida contractacione luctatus sit quo patres eius pedes lauerit Cum ista queruntur et ea sicut pt quisque coniectantur non inutiliter excercentur ingenia si adhibeatur disceptacio moderata et absit error opinancium se scire quod nesciunt Quid enim opus est ut hec atque huiusmodi affirmentur uel negentur uel diffiniatur cum discrimine quum sine crimine nesciuntur ¶

Magis opus est ut diiudicare atque dignoscere cum se sathanas transfigurat velud in angelum lucis ne fallendo ad aliqua pniciosa seducat Nam quando sensus corporis fallit mentem vero non mouet a vera rectaque sentencia qua quisque vitam

fidelem generit nullum est in re
ligione periculum vel cum se bonus
finges ea facit siue dicat que
bonis angelis congruunt et
si credatur bonus non est er
ror xpiane fidei periculosus
aut morbidus Cum vero
per hec aliena ad sua incipit
deducere tunc eum dinoscere
nec ire post eum magna et
necessaria vigilancia est
Sed quam vnus quisque homo idoneus
non est omnes mortiferos
eius dolos euadere nisi eum
regat atque tueatur deus Et ipsa
huius rei difficultas ad hoc
est vtilis ne sit spes sibi quisque
homo aut alter alteri Sed
deus sua potentate et pietate
id nobis potest expedire de quo
prorsus piorum nemo ambigit
Hec ergo que in sanctis an
gelis et virtutibus dei est
eciam tunc nobis sicuti est innote
scet cum ei coniuncti fuerimus efficiemur
ad simul habendam beatitudinem
sempiternam Ista vero que ad
illam pertinaciter mittit eo nobis
nocior quam in illa sumus et quam
homines est quod et nos sumus hoc
sanguine mediator non
habent peccatum ab omni redempta est
pacto eius quam et vox est Si
deus pro nobis quis contra
nos Cum filio suo proprio non
pepercit sed pro nobis omnibus
tradidit illum Non enim
pro angelis mortuus est xpus
Sed ideo etiam pro angelis fit
quicquid in genere hominum per eius
mortem redimitur et liberatur
a malo cum cum eis quodam
modo redit in gratiam post
inimicicias quas inter homines
et sanctos angelos peccata fecerunt
et ex ipsa hominum redemptione
ruine illius angelice de
tmeta reparantur
Et vtique nouerunt sancti an
geli docti de deo cuius
veritatis eterna contemplatione
beati sunt quanti in eorum sup
plementum de genere humano
integritas illius ciuitatis
expectat propter hoc ait apostolus
instaurari omnia in xpo
que in celis sunt et que in terra
In ipso quippe instaurantur
que in celis cum id quod inde
in angelis lapsum est ex ho
minibus redditur instauratur
autem que in terra sunt cum
ipsi homines qui predestinati sunt
in eternam vitam a corrupcio

vetustate renouare Ac sic per illud singulare sacrificium in quo mediator est ymolatus qd' vnu multe in lege victime figurant p figurabat pacificabantur celestia cu terrenis et terrestria cum celestibus cum sicut apls dicat In ipo co placuit omnem plenitudinem diuinitatis inhitare et per eu reconciliari oia in ipo pacificans per sangwinem crucis eius siue que in celis sunt siue q in terris

Pax ista sicut scriptu est precellit om intellectum neqz sciri a nobis nisi cu ad eam venimus pt. Quo em pacificantur celestia n a nobis i concordando nobiscu Nam ibi semp est pax et inter se vniuersis intellectualibus creaturis et cu suo creatore q pax ista precellit ut e dcm om intellectum Sz vtiqz nrm non eorum qui semp videt faciem patris Nos aut quantuscumqz sit in nob intellectus huiusmodi ex pte scimus nc per speculum et videmus i enigmate Cu vo equales angelis dei fuerimus tunc quemadmodu ipi vident videbimus facie ad faciem et tantam pacem hebimus erga eos quanta et ipi erga nos qz tantu eos diligemus quantum ab ipis diligemur Itaqz pax eorum nobis nota erit qz et nra talis ac tanta erit nec precellet tunc intellectum nrm dei vero pax q illic est erga nos et nrm et eorum intellectum sine dubitacione precellit de ipo est quippe bta racionalis creatura quecuqz bta est non ipe de illa Vn sm hc melius accipitur qd' scriptu est Pax dei que precellit oem intellectum vt in eo q dixit om nec ipe intellectus sanctorum anglorum possit ee exceptus Sed solius dei Non em et ipius intellectum pax eius excellit

Concordant aut nobiscu etiam nc angli cu remittuntur pcta nra et ideo post commemoracionem sancte ecce in ordine confessionis ponitur remissio pctorum p hanc em stat ecclia q in terris est p hanc no perit quod perierat et inuentum est Excepto quippe bapti

munie qd' tm pctm o'igiale donatu est ut qd' g'natoe attractu est r'g'natoe dest hatur et tn acta queq3 peccata quecuq3 corde ore et ope comissa invenit tollit hac ergo excepta magna indulgetia vn incipit hois renouacio in qua soluitur omnis reatus et i g'natus et additus ipa etiam vita recta iam rone vtens etatis quatalibz ppolleas fecundi tate iusticie sn remissione pctorum no agitur Cum filii dei qua diu mo'rlit' viuunt cu morte confligunt et q'uis sit de illis dicatur Quotquot spu dei aguntur hii filii dei sunt Sic tn spu dei excitantur et tamqua filii dei proficiunt ad dm ut in spu suo maxie cu aggrauate corruptibili corpe tamqua filii homi in quibusdam huanis motibus deficiant ad seipos et ideo peccent Interest quidem quatu sat dr ad ipos Neq3 em quia pctm est ome crie io crie est etiam ome pctm pfectu Itaq3 scorum homi vita q'p diu in hac mo'rlitate viuit invenir posse dicimus sn crimine Pctm autem si dixerimus qz non heimus ait scus apostolus Johanes nosmetipos seducimus et veritas in nobis non est Sz neq3 de ipis criminibus qualz magnis remittendis in sancta dei ecclia dei mia desperanda est agentibus pniam scdm modu sui cuiq3 pcti In actione aute pnie ubi tale comissum est ut is qui comisit a xpi etiam corpe separetur non tamen consideranda est mensura tpis qua doloris Cor enim contritu et humiliatu deus no despiciet Verum qz plerumq3 dolor alterius cordis occultus est alteri nec ad noticiam aliorum p uba ul p quecuq3 alia signa procedit cu sit coram illo cui dr gemitus meus a te no e absconditus Recte constituuntur ab hiis qui ecclie psunt tpa pnie ut fiat etiam satis ecclie in qua remittuntur ipa pcta Extra eam quippe non remittuntur Ipa naz spm scm pignus accepit sine quo remittuntur nlla pcta ita ut quibus remittuntur vitam consequatur eternam ¶

Magis enim propter futurum iudicium fit remissio peccatorum In hac autem vita usque a deo verum quod scriptum est Graue iugum super filios adam a die exitus de ventre matris eorum usque in diem sepulture in matrem omnium ut etiam paruulos videamus post lauacrum regeneracionis diuersorum malorum afflictione cruciari ut intelligamus totum quod salutaribus agitur sacramentis magis ad spem futurorum bonorum quam ad retencionem vel adepcionem presencium pertinere Multa etiam mala hic videntur ignosci et nullis suppliciis vindicari sed eorum pene reseruantur in posterum Neque enim de peccatis que aut hic expiantur aut in futuro iudicio reseruantur frustra ille proprie dicitur dies iudicii quo venturus est iudex viuorum et mortuorum Sicut econuerso vindicantur hic aliqua et tamen si remittuntur procul dubio in futuro seculo non nocebunt propterea de quibusdam temporalibus penis que in hac vita peccatibus

irrogantur eis quorum peccata delentur ne in fine reseruarentur ait apostolus Si enim nosmetipsos iudicaremus a domino non iudicaremur Cum autem iudicamur a domino corripimur ne cum hoc mundo dampnemur ¶

Creduntur a quibusdam etiam hij qui nec nomen christi relinquunt et eius lauachro in ecclesia baptisantur nec ab ea ullo scismate vel heresi abscinduntur in quantislibet sceleribus viuant que nec diluant penitendo nec elemosinis redimant Sed in eis usque ad huius vite ultimum diem pertinacissime perseuerant saluos futuros per ignem pro magnitudine facinorum flagiciorumque diuturno non tamen eterno igne punitum Sed qui hoc credunt et tamen katholici sunt humana quadam beniuolencia mihi falli videntur Nam scriptura diuina aliud consulta respondet librum autem de hac questione conscripsi cuius titulus est de fide et

operibus vbi secundum sacras scripturas quantum deus adiuvante potui demonstravi ea fidez salva fieri quam satis evidenter expressit paulus apostolus dicens In christo enim ihesu neque circumcisio aliquid valet neque preputium Sed fides que per dilectionem operatur Si autem male non bene operatur procul dubio secundum apostolum iacobum mortua est in semet ipsa Qui rursum ait Si fidem quisque se dicat habere opera autem non habeat numquid poterit fides salvare eum Porro autem si homo sceleratus propter solam fidem per ignem salvatur Sic est accipiendum quod ait apostolus paulus Ipse autem salvus erit sic tamen quasi per ignem poterit ergo salvare sine operibus fides et falsum erit quod dixit eius coapostolus Jacobus Nolite errare neque fornicatores neque idolis servientes neque adulteri neque masculorum concubitores neque fures neque avari neque maledici neque ebriosi neque rapaces regnum dei possidebunt Si enim credentes in istis perseverantes criminibus tantum propter fidem christi salvi erunt quomodo in regno dei non erunt

Et quia hec apostolica manifestissima et apertissima testimonia falsa esse non possunt illud quod obscure dictum est de hiis qui superedificaverunt supra fundamentum quod est christus non aurum argentum lapides preciosos sed lignum fenum stipulam de hiis enim dictum est quod per ignem probati salvi erunt quia fundamenti merito non peribunt Sic est intelligendum ut hiis manifestis non inveniatur esse contrarium ligna quippe et fenum et stipula non absurde accipi possunt rerum secularium quamvis licite concessarum tales cupiditates ut amitti amitti sine dolore non possunt amitti Cum autem iste dolor urit si christus in corde fundamenti habet locum id est ut ei nihil anteponatur et

malit homo qui tali dolore
vritur rebus quas ita di
ligit magis carere quam xpo
p ignem fit salus Si aut
res eius mori tpales ac
seclares tpe teptacois ma
luerit tenere quam xpm eu
in fudameto no habuit
qz hec priore loco huit cu
in edificio prius non sit aliq
fudameto Ignis em de quo
eo loco locutus est aplus
paulus talis debet itelligi
ut ambo p eum trascant
i. qui edificat super hoc
fudametu auz argetu
lapides preciosos et q edi
ficat lignu fenu stipulaz
Cu em hec dixisset adiuxit
vniuscuiusqz qd opus qle
sit ignis probabit Si cuius
opus pmanserit sup edifi
cauit mercedem accipiet
Si cuius aut opus exust
erit dapnum patietur ipse aut
saluus erit sic tn quasi per
ignem Non ergo vnius
eoru sed utriusqz opus ignis
pbabit Est quidam ignis
teptacio tribulacois de quo
aperte alio loco scriptu est
Vasa figuli probat fornax
et homines iustos tribulacois
temptacio Iste ignis i hac
interim vita facit quod ait
aplus Si accidat duobus
fidelibus viris scz cogitati
que dei sunt quo placeat
deo hoc est edificanti sup
fudametu xpi auz ar
gentu et lapides preciosos
Alteri aute cogitati que sunt
mundi quo placeat vxori
i. sup edificanti eide fuda
meto ligna fenu et sti
pulam Illius em opus no
exuritur quia ea no dilexit
quoz amissione cruciet
Exuritur aut opus huius qm
sine dolore non pereunt q
cu amore sunt possessa Sed
qm alterutra cdicione pposita
eis potius mallet carere qz
xpo nec timore amittendi
talia deserit xpm q̄uis
doleat cu amittit saluus
est sane quide Sic tn quasi
p ignem qz vrit eu dolor
earu reru quas dilexerat
amissaru Sz no subuertit
neqz cosumit fudametum

stabilitate atque in corrup
tione muniuntur ¶
Tale eciam ad post
hanc vitam fieri in
credibile non est et utrum
ita sit potest queri et aut in
veniri aut latere non
nullos fideles per ignem
quendam purgatorium quanto
magis minusue bona per
eunda dilexerunt tanto tar
dius citiusque saluari non
tamen tales de quibus
dictum est quod regnum dei non
possidebunt nisi conuenienter
penitentibus eadem crimina
remittantur. Conuenienter
autem dixi ut steriles
in elemosinis non sint quibus
tantum tribuit scriptura diuina
ut earum tantummodo fructum se
reputaturum premittat dominus
dextris et earum tantummodo steri
litatem sinistris quando
his dicturus est Venite
benedicti patris mei percipite regnum
Illis autem ite in ignem eternum
Sane cauendum est ne
quisquam estimet nefanda illa crimina qualia
qui agunt regnum non pos
sidebunt cottidie perpetranda
et elemosinis eciam cottidie redime
da. In melius est quippe
vita mutanda et per elemosinas
est de peccatis propiciandus deus
Non ad hoc emendus quo
dammodo ut ea semper liceat im
pune committere. Nemini
dedit deus laxamentum peccandi
quamuis miserando deleat
iam facta peccata si non satis
factio congrua negligatur
De cottidianis autem
breuibus et leuibus
peccatis sine quibus hec vita
non ducitur cottidiana oratio
fidelium satisfacit et satisfa
ciendum est enim dicere pater
noster qui iam spirituali regnoe
renati sunt ex aqua et spiritu
sancto delet hec oratio minima
et cottidiana peccata. Delet
et illa a quibus vita fide
lium eciam scelerate gesta sed
penitendo in melius mu
tata discedit. Sicut veraciter
quemadmodum dicitur dimitte
nobis debita nostra quoniam non
desunt que dimittantur
Ita veraciter dicatur Sicut et
nos dimittimus debitoribus
nostris idem fiat quod dicitur quia et
hoc elemosina ipsum est veniam

peitenti homi ignoscere
Ac per hoc ad omia que
utili mia fiut valz qd dns
ait date elam et ecce oia
munda sunt vobis ¶
Non solum ergo q dat
esurienti cibum sicienti
potum nudo vestimentum
peregrinanti hospitium fugi
enti latibulum egro ul
incluso visitacoem captiuo
redeptoem debili subuectoz
tristi consolacoem ceco con
duccoem non sano mede
lam erranti viam deliberanti
consilium et quatuncumqz
ncīm sit indigenti veru
eciam qui dat veniam pec
canti elam dat et qui emendz
eu verbere in qz ptas dat
ul cohercz aliqua discipna
et tamen pctm eius quo
ab illo lesus ul offensus
est dimittit excorde uel
orat ut ei dimittatur
Non solum in eo qz dimittit
atqz orat verum eciam in eo
qz corripit et aliqua eme
datoria pena plectit elaz
dat et miaz prestat Multa
enim bona pstantur in
vitis qn eoz consulitur utili
tati non voluntati quia
ipsi sibi inimici ee inveniuntur

Amici vo illoz potius illi
quos inimicos putant et eo
dem errando mala rependunt
non debeat nec xpianis malis
Multa itaqz sunt genera ele
mosinaz que cu facimus
adiuuamur ut dimittantur
nobis pcta nra ¶
Sed ea nichil est maius
qua excorde dimittatur
qd in nos quisqz peccauit
Minus enim bonum est erga
eum esse beniuolum siue
eciam beneficum q tibi nichil
mali fecit Illud multo gran
dius et excellentissime bo
nitatis est ut tuum inimicum
diligas et ei qui tibi ma
lum vult et si ptest facit tu
bonum semper velis faciasqz
ei quod possis audiens dn
tem ihm diligite inimicos
vros benfacite hiis qui oderunt
vos et orate pro eis q vos
psequuntur Sz qz pfectorum sunt
ista filioz dei quo quidz
se dz omnis fidelis extendere
et humanum animum ad hec
effectum orando dm secuqz agendo
luctando qz pducere ¶
Tamen qz hoc tam mag
ni boni an multitudinis

non est quantum credimus
exaudiri cum in oratione dominica
dicitur dimitte nobis debita
nostra procul dubio verba
sponsionis huius implet
si homo qui nondum ita profecit
ut iam diligat inimicum
tamen quando rogatur ab homine
qui peccavit in eum ut ei
dimittat dimittit ex corde
quia etiam sibi rogati vult utique
dimitti cum orat et dicit
Sic dimitte debita nostra
rogantibus nobis Sicut
et nos dimittimus rogantibus
debitoribus nostris ¶
Iam vero qui eum
in quem peccavit hominem
rogat Si peccato suo movetur
ut roget non est ad hoc
deputandus inimicus ut eum
diligere sit difficile sicut
difficile erat quando inimicitias
exercebat
Quisquis autem non rogati
nec peccati sui penitenti
ex corde dimittit non
modo estimet a domino sua peccata
dimitti quando mentiri
veritas non potest quam vero ewangelium
lateat auditorem sui lectorem
re quis dixit Ego sum
via veritas et vita Qui cum
docuisset orationem hanc
in ea positam sententiam vehementer
commendavit dicens Si enim
dimiseritis hominibus peccata
eorum dimittet et vobis
pater vester celestis peccata
vestra Si autem non dimiseritis
nec pater vester dimittet vobis
peccata vestra ad tam magnum
tonitruum qui non expergiscitur
non dormit sed mortuus est
Ille tamen potens est mortuos
suscitare ¶
Sane qui sceleratissime
vivunt nec curant
talem vitam moresque
corrigere et inter ipsa facinora
et flagitia suas
elemosinas frequentare non cessant
frustra sibi ideo blandiuntur
quia dominus ait
Date elemosinam et ecce omnia
munda sunt vobis hoc enim
quam late pateat non intelligunt
sed ut intelligant
attendant quibus dixit Nempe
in ewangelio scriptum est Cum
loqueretur rogavit illum
quidam phariseus ut prandeet
apud se et ingressus
recubuit phariseus autem
cepit intra se reputans dicere
quare non baptisatus esset
ante prandium Et ait dominus
ad illum Nunc vos pharisei

sci qd' deforis est talis et
tamen mdat qd' aut intus
est vrm plenu est rapia
et iniqtate Stulti nonne
qui fecit hoc qd' foris est
etiam id quod intus est
fecit verumptn quid super
est date elam etc. Ita nec
hoc intellexerunt sicut ut pha
riseis no hntibus fidem
xpi etiam si in eu no cre
diderint nec renati fuerint
ex aqua et spu sco munda
sunt tm si elas dederint si
cuti isti eas dandas pu
tant cum sint in mundi
oms quos non mundat
fides xpi de qua scriptum
est fide mundans corda eor
Et dicat aplus Immundis
autem et infidelibus nl
est mundu sed polluta sunt
eorum et mens et consciencia
Quo ergo phariseis omnia
mda essent si elas darent
et fideles non erant aut
quo fideles non erant si
in xpm crederent et in eius
gra renasci voluissent
et tamen verum est qd' au
dierunt Date elas et ecce
omnia mda sunt vobis ¶
Qui em dare vult ordi
nate elam a seipso
debet incipere et eam sibi primum
dare Est em ela opus mne
verissime de qua dictum est
Misere anime tue placens
deo propter hoc em nascimur
ut deo placeamus cui multo
displicet quod nascendo
contraximus hec prima ela
qua nob dedimus qm nos
metipos miseros per misericordiam
dei miam requisiuimus iu
stum dei iudicium consi
tentes quo miseri effecti sumus
De quo dicit aplus Iudicium
quidem ex vno in condep
nacionem et magne caritati
eius agentes gras de qua
idem ipse dicit gre pdi
cator Comendat autem
sua dilectionem deus in nobis
qm cum adhuc peccatores es
semus xpus pro nob mor
tuus est ut nos veraciter
de nra miseria iudicantes
et dei caritatem qua ipse
donauit diligentes pie et
iuste viuamus Quod iu
dicium et caritatem dei cu
pharisei preterirent decimabat
tm propter elas quas facie
ebant etiam queque minu
tissima fructuum suorum
et ideo non dabat elam

a servis incipientes secundum
plus minus facientes Sicuti
enim isti eas dandas putant
propter que dilectionis ordinem
dictum est Dilige proximum tuum
sicut te ipsum Cum ergo
interpasset eos quod foris se
se laudabat intus autem
rapina et iniquitate pleni
erant Admonens quadam
elemosina quam sibi homo debet
primitus dare id est inte-
riora mundare Ut ipsi
inquit quod super est date elemosinam
etc. deinde ut ostenderet
quod admonuisset et quid
ipsi facere non curaret ne
illum putarent eorum elemosinas
ignorare Sed ve vobis
phariseis inquit quasi diceret
Ergo quidem commonui vos
elemosinam dandam per qua vobis
munda sunt omnia Sed ve
vobis qui decimatis menta
et rutam et omne olus
Has enim novi elemosinas vestras
ne me de illis nunc vos
admonuisse arbitremini
Et preteritis iudicium dei et cari-
tatem qua elemosina possitis
ab omni inquinamento in-
teriori mundari ut vobis munda

essent et corpora que munda-
tis Hoc est enim omnia scilicet
interiora et exteriora sicut
alibi legitur Mundate que
intus sunt et que foris sunt
munda erunt Sed ne istas
elemosinas que fiunt de fructibus
terre respuisse videretur
hec inquid opportet facere
id est iudicium et caritatem dei
et illa non pretire id est elemosinas
fructuum terrenorum ¶

Non ergo se fallant
qui per elemosinas quaslibet
largissimas fructuum suorum
vel cuiuscumque pecunie impuni-
tatem se emere estimant
in facinorum suorum immanit-
ate flagitiorum nequitia per-
manendi Non solum enim
hec faciunt sed etiam ita
diligunt ut in eis semper
optent tamen si possent im-
pune versari Qui autem
diligit iniquitatem odit animam
suam Et qui odit animam
suam non est in ea misericors
sed crudelis Diligendo eam
quippe secundum seculum odit eam
secundum deum Si ergo vellet
ei dare elemosinam per qua omnia
munda essent odisset eam
secundum seculum et diligeret secundum deum

Nemo autem dat elam q
lemit nisi mde det vn
ab illo accipiat qui non
eget ideo dtm est mia
eius preveniet me
Que sint aute levia
que quia pcca non
quano sed dmo sut pen
sanda iudicio videmus
em quedam ab ipis aplis
ignoscendo esse concessa
quale illud est q ait
venerabilis paulq con
iugibus nolite fraudare
inuicem n ex consensu ad
tpus ut vacet ozoni et
itm adidipm reuertimi
ne uos temptet sathanas
pp incontinencia vraz quod
putari posset no ee pctm
misti sz coniugi no filioz
procreandoru ca qd bonu
no nuptiale sed carnis
et voluptat aut forni
cacois sive adultii sive
cuiq qua altis i mudic
mortifexo malum quod
turpe est eciam dice qo
pt libido tractare si tep
tante sathana i contien
ciu supe in firmitas possi
ergo ut dixi hoc putari
non esse pctm nisi addi
disset hoc autem dico sm
indulgenciaz no sm impiu
Quis aute iam pctm esse
neget cu dari veniam fa
ci bz aplica fateatur aut
toritas tale qddam est ubi
dicit Audet quisqua vrm
ad usus altm negom hns
iudicari apud iniquos
et non apud scos et paulo
post Secularia ergo iudicia
si hueit's incq eos qui con
teptibiles sunt in ecclia
hos collocate ad iudicadz
Ad reuerencia vobis dico si
no est quisqua int vos
sapiens qui posset inter
fres iudicare Sed frater
cu fratre iudicio contedat
et ad hoc apud infideles
Nam et hinc posset putari
iudiciu ad usus alteru
no ee pctm sed tmmodo
extra ecclam velle iudicari
nisi secutq adiungeret Iam
quidem oino delictu est
in vobis quia iudicia hetis
vobiscum Et ne quisqz
excusaret ut diceret iustu
se hre negom sed iniqta
tem se pati qua vellet
a se iudiciu senam qs moui
continuo talibq cogitacoi
bus ul excusacoibz occurrit

atque ait Quare non magis iniquitate patimini quare potius non fraudamini ut ad illud redeam quod ait dominus Si quis voluerit tunicam tuam tollere et iudicio tecum contendere dimitte illi et pallium et alio loco Qui abstulit que tua noli repetere prohibuit itaque suos de secularibus negotiis et rebus habere iudicium Ex quo doctrina apostolus dicit esse delictum cum tamen sinit in ecclesia talia iudicia fieri inter fratres fratribus iudicantibus Extra ecclesiam vero tribulibus vetat Manifestum est ergo quod hoc secundum veniam concedatur infirmis propter hec atque huiusmodi peccata et alia et alia hiis minora que fiunt verborum et cogitationum offensionibus apostolo Jacobo confitente atque dicente In multis enim offendimus omnes opportet ut cottidie crebro quod oremus deum atque dicamus Dimitte nobis debita nostra Nec in eo quod sequitur mentiamur Sicut et nos dimittimus debitoribus nostris ¶

Sunt autem quedam que levissima putarentur nisi in scripturis demonstraret opinione graviora Quis enim fatue dicentem fratri suo reum gehenne putaret nisi veritas diceret Cui tamen vulneri subiecit continuo medicinam precepta superne reconciliationis adiungens Mox quod ait Si offers munus tuum ad altare etc. Aut quis estimaret quam magnum peccatum sit dies observare et menses et annos et tempora sicut observant hii qui certis diebus et annis sive mensibus volunt vel nolunt aliquid inchoare eo quod secundum vanas doctrinas hominum fausta vel infausta estimant tempora nisi huiusmodi mali magnitudinem ex timore apostoli pensaremus qui talibus ait Timeo ne forte sine causa laboraverim in vobis

Huc accidit quod peccata quamvis magna et horrenda cum in consuetudinem venerint aut parva aut

nulla esse credatur usque
adeo ut non solu no[n] excul
tanda veru etiam p[ro]dicanda
ac diffamanda videantur
q[uonia]m sicut scriptu est lauda
peccator in desiderijs a[n]i[m]e sue
[et] q[ui] iniqua gerit benedicitur ta
lis in diuinis libri[s] i[n]iq[ui]
tas clamor vocatur. Sic
habes apud al[iam] ysaiam p[ro]ph[et]am
de vinea mala Expectaui
expectaui ut faceret
iudicium fecit autem in
iq[ui]tate et non iusticiam
sed clamorem Vn[de] et illud
in genesi Clamor zodomo
rum et gomorreorum multi
plicatus est coram me q[ui]a
non solum puniebantur
apud eos illa flagicia
v[er]um etiam publice ut leges
frequentabant. Sic modo
nostris temporibus multa mala
et si non talia i[n] apertam
consuetudinem iam ve
nit ut pro hijs no[n] solu
excommunicare aliquem
laycum no[n] audeamus sed
nec clericum degradare
Vn[de] cum exponerem ante
aliquot annos ep[isto]lam ad
galathas In eo ipso l[ocum] ubi
ait ap[osto]lus timeo ne forte
iteru sine causa labora
uerim in vobis exclamare
compulsus su[m] ve ve p[ecca]t[is]
hominum que sola in vsitata
exhorrescimus Vsitata vero
pro quibus diluendis sa[n]g[ui]
nis xpi fusus est q[uam]uis
ta[m] magna sint ut omnino
contra se claudi faciant
regnum dei Sepe videndo
omnia tolleare sepe tolle
rando non nulla etiam facere
cogimur. Atque vtinam
o domine non omnia que
no[n] potuimus prohibere
faciamus. Sed videte utrum
dolor et moderatus i[n]caute
me compulit dicere

¶ Hoc autem dicto ex q[uo]d
et opusculorum meorum
locis uel sepe dixi duobus
modis peccamus aut nondu
videndo quid facere debeamus
aut non faciendo q[uo]d debe
fieri iam videmus. Quorum
duorum illud ignorantie
malu est hoc infirmitatis
Contra que quidem pug
nare nos conuenit s[ed] p[ro]fecto
vincimur n[isi] diuinitus adiuuemur

Ut no solu uideam⁹ quid faciedu sit Sed eciã accidete sanitate dilco iusticie vi cat in nobis earu reru delectacões quas ul habe cupiedo ul amitte metu endo sciẽtes videntesq̄ꝫ peccam⁹ Jam no solu sug peccatões q̄ erram⁹ ecia tũ p ignorãcia pctab⁹ veru ecia leg̃ puaricatões cu illud no facim⁹ qđ faciedu iam nouim⁹ uel facim⁹ qđ no faciendu ia esse scim⁹ Eciã ꝓpter no solu q̄ꝛ peccaui⁹ pete ut ignoscat ꝓpter quod dicim⁹ Dimitte nobis debita nr̃a sicut et nos di-de-m-r vn̄ ecia ne p̃ cem⁹ ut regat ꝓpter qđ dicit⁹ et ne nos inferas in temptacõm Ille rogãd⁹ est cui dr̃ in p̃bmo Dns illũiato mea et salꝫ mea quem timebo Ut illũia° detrahat ignorãcia et salꝫ infirmitate ¶

Nam et ipa pnia qn digna ca est ᷤ rigorens ecclie ut agã pleraq̄ꝫ infirmitate no agi²tn quia pudor et timor est displicendi du plus delectat hoim estimaco quam iusticia q̃ se quisq̄ꝫ humiliat pniteđo vn̄ no solu tn agi² pnia veru ecia ut agã di mĩa nc̃a e Alioqñ non dicet aplš de quibusdã ne forte det illis de⁹ pniaz Et ut petrus amare flet pmisᶜ enãnta et ait Respexit eu domin⁹ ¶

Qui vero pctã in ecclia dimitti no credens contempnit tantam diuini muneris largitatem et i hac abstiacõe ment̃ diem claudit eciam reus e ille irremissibili pcco i sp̃m s in quo xp̄us peccata dimittit De qua questiõe difficilima in quodã ꝓpt hoc solum conscripto libello quatu enucliatissi̅e potui disputaui ¶

Jam vero de resurrectõe carnis no sicut q̄dã reuixerunt itm q̄ꝫ mortui sunt Sed in eterna vita sicut xp̄i ipius resurr̃ quadmom

possu breuit disputare et
de omibus questionibus
que de hac remoni solet
satis facile non invenio
Resurrectura tame carne
om qui nati sunt homi
atque nascentur et mor
tui atque moriant nullo
modo debet dubitare cri
stianus

Unde primo occurrit de ab
ortis fetibus questio
qui ia quidam nati sunt
in vtris matrum sed nodu
ita ut etiam possent renasci
Si eni resurrecturos eos dix
erimus de hijs qui iam for
mati sunt tollerari potest
ut cuique qd dr informes
vero abortos quibus non
pclius pire arbitretur
sicut semina que concepta
non fuint Sed ne quis
negare audeat et si affir
mare no valeat id acturam
resurrectionem ut quidquid forme
defuit impleatur atque ita
non desit pfectio quam accessura
erat tpe quemadmodum
no erunt vitia quam accessura
erant turpiter vt neque
in eo qd aptu et congruu

dies allaturi fuerant natura
fraudetur Neque in eo quod
adversum atque contrarium
dies attulerant natura turpetur
Sed integretur qd nodum
erat integrum sicut restau
rabitur quod fuerat vi
ciatum

Ac per hoc scruplosissime
quidam inter doctissimos
viros queri ac disputari
pt quod vtrum ab homine
inveniri possit ignoro quando
incipiat ho in vtero vivere
Utrum sit quedam vita occulta
que nodum motibus viuens
appareat Nam negare vix
isse puerpia quam propterea
membratim exsecantur
ut eiciantur ex vteris
pregnantium ne matres quoque
si mortua ibi relinquantur
occidant impudentia nimia
videntur Ex quo autem in
cipit homo vivere ex illo
utique iam mori pt abortiuus
vero vbicumque mors illi po
tuit euenire quo ad resurrectionem
no ptineat mortuorum
reperire no possum

Neque eni et monstra que
nascuntur et vivunt
quamlibet cito moriantur aut

resurrectiua negabitur a
ita resurrecturi credenda
sut et no potius correcta e
medataqz natura absit
em ut illu bimebrem q
nuper natus est i oiete
de quo et fres fidelissimi
qui eu vidant retulerut
et sce meorie ieronimus psbr
sptu reliquit absit inqz
q vnu hoiem duplicem
at no potius duos q futm
fuat si gemini nascentur
resurrecturos existimemus
Ita et cetia singuli quecqz
ptu uel amplius ul minus
ad bndo uel quada in
inia deformitate mostra
ditatur ad huane natue
figuraz in resurrectoe reuo
cabitur ita ut singule
aime singla sua corpoa
obtineat nullis cohen
tibus etia quecuqz cohen
nata fuant sed seorsu
singula sua mebra gesta
tibus qbus huam corporis
impletur integtas

Non autem a deo pit
terra materies de q
mortalium creatur caro si
in quelz puluez cinerem ve
saluatur et in quoslibz
alitus auras q etia dif
fugiat inquacuqz alioz
corpoz subam ul in ipa
elta vtatur inquorucuqz
aialium aut etiam hom
tibu cedat carne q mu
tetur illi aime huane
pucto tpis redit q illam
pus ut ho fiet cresceret
et viuet aiauit

Ipsa itaqz terea maties
que discedente aia
fit cadauer no ita resur
repabitur ut ea q dila
buntur et in alias atqz
alias et aliaz rez spes
formasqz vtantur qmuis
ad corpus redeat vn de
lapse st ad easdem quoqz
ptes corpis vbi an fuant
redire nee sit alioqui
si capillus capit redit q
tame crebra tonsura de
traxit si vnguibus quos
totiens dempsit ex sectio
in modcata et indecens
cogitantibus et ideo resurr
ctionis non credentibus occur
informitas sz queadmodu
si statua cuiuslz solubilio

metalli aut igne liquesceret
aut contereretur in pulverem
aut funderetur in massam et
eam ullus artifex rursus
ex illius materie quantitate
vellet reparare nihil inter-
esset si ad eius integritatem
que particula materie cuique
membro statue redderetur dum
tamen totum ex quo fuerat
constituta restituta resumeret
Ita deus mirabilis et in-
effabilis artifex de toto
quo caro nostra constiterat
eam mirabili et ineffabili
celeritate restituet Nec ad
attinebit ad eius reinte-
grationem utrum capilli ad
capillos redeant et ungues
ad ungues an quicquid
periit mutetur in carnem et in
partes alias corporis revocetur
curante artificis providentia
ne quid indecens fiat ¶

Nec illud consequens est ut
ideo diversa sit statura
reviviscentium singulorum quia
fuerat diversa viventium aut
macri cum eadem macie
aut pingues cum eadem pin-
guedine reviviscant Sed si
hoc est in consilio creatoris
ut in effigie sua cuiusque proprie-
tas et discernibilis similitudo
servetur In ceteris autem
corporibus bonis equalia
cuncta reddantur ita mo-
dificabitur illa in unoquoque
materies ut nec aliquid pere-
at et quod alicui defuit
ille suppleat qui etiam
de nihilo potuit quod
voluit operari Si autem in cor-
poribus resurgentium rationalis
inequalitas erit sicut est
vocum quibus cantus impletur
hoc fiet cuique de materia
corporis sui quod et hominem
reddat angelicis cetibus et nihil
eorum inconveniens ingerat
sensibus Indecorum quippe ad
ibi non erit sed quidquid futurum
est hoc decebit quia nec fu-
turum est si non decebit ¶

Resurgent ergo sanctorum
corpora sine ullo vitio
sine ulla deformitate
sine ulla corruptione ac difficultate
onere in quibus tanta facili-
tas quanta felicitas erit propter
quod et spiritualia dicta sunt cum
procul dubio corpora sint futura
non spiritus Sed sicut nunc
corpus animale dicitur quod tamen

corpus non anima e ita tunc spiritale corpus erit corpus tamen non spiritus erit Proinde quantum attinet ad corruptionem que nunc aggrauat animam et ad vicia quibus caro aduersus spiritum concupiscit tunc non erit caro sed corpus quia et celestia corpora perhibentur propter quod dictum est Caro et sanguis non possidebunt regnum dei et tamquam exponens quod dixit neque corruptio inquit incorruptionem possidebit Quod prius dixit caro et sanguis hoc posterius dixit corruptio et quod prius regnum dei hoc posterius incorruptionem Quantum autem attinet ad substanciam eciam tunc caro erit propter quod et post resurrectionem corporis christi caro appellata est Sed ideo ait apostolus Seminatur corpus animale resurget autem corpus spiritale quia tanta erit tunc concordia carnis et spiritus viuificante spiritu sine sustentaculi alicuius indigencia subdita carnem ut nichil nobis repugnat ex nobis Sed sicut foris neminem

ita nec intus nosmetipsos patiamur inimicos

Quicumque vero ab illa perdicionis massa que facta est per hominem primum non liberantur per vnum mediatorem dei et hominum resurgent quidem eciam ipsi vnusquisque cum carne sua Sed ut cum diabolo eiusque angelis puniantur Vtrum sane ipsi cum viciis et deformitatibus corporum suorum resurgant quecumque in eis vitiosa et difformia membra gestauerunt inquerendo laborare quid opus est Neque enim fatigare nos debet incerta corporum habitudo uel pulcritudo quorum erit certa et sempiterna dampnatio Nec moueat quomodo in eis erit corpus corruptibile si dolere poterunt aut quomodo corruptibile si mori poterunt non Non est enim vera vita nisi ubi feliciter viuitur nec vera incorruptio nisi ubi salus nullo dolore corrumpitur Ubi autem infelix anima mori non sinitur ut ita dicam mors ipsa non moritur et ubi dolor perpetuus non interimit sed affligit

ipa corrupcio no finitur hec in sacris scripturis secunda mors dicitur

Nec prima tamen qua suum corpus relinquere anima cogitur nec secunda qua penale corpus anima relinquere non permittitur homini accidisset si nemo peccasset mitissima sane omnium pena erit eorum qui preter peccatum quod originaliter traxerunt nullum insuper addiderunt et in ceteris qui addiderunt tanto quisque tollerabiliorem habebit dampnacionem quanto hic minorem vel minorem habuit iniquitatem

Remanentibus itaque angelis malis et hominibus reprobis in eterna pena tunc sancti scient plenius quid boni eis contulerit gratia Tunc rebus ipsis evidentibus apparebit quod in psalmo scriptum est misericordiam et iudicium cantabo tibi domine quia nisi per indebitam misericordiam nemo liberabitur et nisi per debitum iudicium nemo dampnatur

Tunc non latebunt que nunc latent cum de duobus parvulis unus esset assumendus per misericordiam et alter relinquendus per iudicium in quo is qui assumeretur agnosceret quid sibi per iudicium deberetur nisi domini misericordia subveniret cur ille potius quam iste esset assumptus cum una causa foret amborum Cur apud quosdam non facte sunt virtutes que si facte fuissent egissent illi homines penitenciam et facte sunt apud illos qui non fuerant credituri Apertissime namque dominus dicit Ve tibi corozaym ve tibi bethsayda quia si in tyro et sydone facte fuissent virtutes que in vobis facte sunt olim in cinere et cilicio penitenciam egissent Nam utique deus iuste voluit salvos fieri cum possent esse salvi si vellent Tunc in clarissima sapiencie luce videbitur quod nunc piorum fides habet antequam manifesta cognicione videatur quam certa et immutabilis et efficacissima sit voluntas dei quam multa possit et non velit Nichil autem velit quod non possit quam verum sit quod in psalmo canitur Deus autem noster in celo omnia quecumque voluit fecit quod utique non esset verum si aliqua voluit

et non faciat Et q'd' e i dign[us] ideo non facit q[uonia]m ut no fieret quod volebat op[er]is voluntas ho[min]is impediuit Non ergo fit a'd nisi op[er]is fieri velit vel sinendo ut fiat ul ipse faciendo

Nec dubitandu[m] e deu[m] bene facere eci[am] sinendo fieri q[ue]cu[m]q[ue] fiunt male Non enim hec n[isi] iusto iudicio sinit et p[ro]fecto bonu[m] e omne q'd' iustu[m] Quamuis ergo ea q[ue] mala sunt in quantu[m] mala sunt bona non s[un]t tamen ut no solu[m] bona sed eci[am] sint et mala bonu[m] e Nam n[isi] eet hoc bonu[m] ut eent nullo mo[do] ee sinerent ab omnipotenti deo bono cui p[ro]culdubio qua[m] facile q[uo]d vult facere tam facile est q[uo]d non vult esse no sinere hoc nisi credamus piclita[tur] ip[su]m nostre confessionis initiu[m] qua nos in d[eu]m patre[m] omnipotentem credere confitem[ur] Neq[ue] enim ob aliud veraciter vocatur omnipot[en]s q[uonia]m q[uo]d quidq[ue] vult facit et p[otes]t nec voluntate cui[us]pia[m] creature voluntatis omnipot[enti]s i[m]pedi[tur] effectus

Quam obrem videdum est quenadmodu[m] sit de deo dictu[m] q[uia] et hoc ap[osto]lus verissime dixit Qui omnes homines vult saluos fieri Cu[m] enim no om[ne]s sed multo plures no fiunt salui vide[tur] utiq[ue] non fieri q[uo]d vult deus fieri humana volu[n]tate s[cilicet] impediente volu[n]tatem dei Cu[m] enim q[ue]ritur ca[usa] cur no om[ne]s salui fiant Responderi solet q[uia] hoc ipsi nolunt Qu[od] quide[m] de paruulis dici non p[otes]t quoru[m] nondu[m] est velle seu nolle Nam q[uo]d infantuli faciunt motu sic corp[or]is voluntati in dicitur esse tribuendum quando baptisantur tunc resistunt quantu[m] p[ossu]nt eciam nolentes eos saluos fieri diceremus Sed ap[er]tius d[omi]n[u]s in ewangelio copellens impia ciuitate Quociens inquid volui congregare filios tuos sicut gallina pullos suos et noluisti tanq[uam] dei voluntas supata sit hominu[m] voluntate et infirmissimis nolendo impedientibus no potuit facere potentissimus quod volebat Et ubi est illa omnipotentia qua i celo

et in terra omnia quecumque dominus
voluit fecit Si colligere filios
illorum voluit et non fecit
An potius illa quidem filios
suos ab ipso colligi noluit
Sed ea quoque nolente filios
eius collegit quos voluit
ipse quia et in celo et in terra
quedam voluit et fecit quedam
vero noluit et non fecit Sed
omnia quecumque voluit fecit ¶
Quis porro tam impie
desipiat ut dicat deum
malas hominum voluntates
quas voluit quando voluit
ubi voluit in bonum non
posse convertere Sed cum facit
per misericordiam facit cum autem
non facit per iudicium non
facit quia cui vult miseretur
et quem vult obdurat
Quod ut diceret apostolus gratiam
commendabat ad cuius com-
mendationem de illis in
utero Rebecce vero geminis fuerat
iam locutus quibus nondum
natis neque agentibus
boni seu mali sed ut secundum
electionem propositum dei per-
maneret non ex operibus sed
ex vocante dictum est eis
Maior serviet minori propter
quod adhibuit alterum
propheticum testimonium ubi

scriptum est Iacob dilexi Esau
autem odio habui Verens
aut quemadmodum possit hoc
quod scriptum est promovere
eos qui penetrare intellectu
non possunt hanc altitudinem
gratie Quid ergo dicemus
Numquid iniquitas est apud
deum absit Iniquum enim
videtur ut sine ullis
bonorum malorumve operum
meritis unum deus diligat
et alterum oderit Qua in re
si futura opera vel bona
illius vel mala huius que
utique deus presciebat vellet
intelligi nequaquam diceret
non ex operibus sed diceret ex
futuris operibus eoque modo
istam solveret questionem
immo nullam quam opus esset
solvere questionem faceret
Nam cum respondisset absit
id est absit ut iniquitas apud
deum sit Mox ut probaret
nulla hoc iniquitate fieri dei
Moysi enim dicit Miserebor
inquid cui misertus ero
Quis enim nisi insipiens
deum iniquum putet sive iudi-
cium penale irrogat digno
sive misericordiam prestat indigno

Deniqz insert et dicat Igitur
non volentis neqz currentis
sed miserentis est dei Ambo
itaqz gemini natura filii ie
nascebantur nullis quidem
operibus propriis sed origina
ex adam vinculo dampnationis
obstricti Sed qui dixit Mi
serebor cui misertus ero Ja
cob dilexit per misericordiam gratuitam
esau autem odio habuit per iudi
tium debitum quod cum debe
ambobus In altero alter
agnouit non de suis dis
tantibus meritis sibi esse glo
riandum quod in eadem causa
idem supplicium non iniit
sed de diuine gratie largitate
que non volentis neqz currentis
sed miserentis est dei Altissimo
enim ac saluberrimo sacramento vni
uersa faciens atqz ut ita
diuinis vultibus scarum scrip
turarum bene intuens
id admonere videtur ut
qui gloriatur in domino glorietur

Cum apostolus dei misericordiam
commendasset in eo
quod ait Igitur non volentis
neqz currentis sed miserentis
est dei Deinde ut etiam
iuditium dei commendaret

quoniam in quo non fit misericordia
non iniquitas fit sed iudicium
Non est quippe iniquitas
apud deum continuo subiunxit
atqz ait dicit enim scriptura
pharaoni quia ad hoc excitaui
ut ostendam in te virtutem
meam et ut annuntietur nomen
meum in vniuersa terra ex quo
dicitur ad vtrumqz concludens
i et ad misericordiam et ad iuditium
Ergo inquid cui vult mi
seretur deus et quem vult
obdurat Miseretur scilicet magna
bonitate obdurat nulla i
niquitate ut nec liberatus
de suis meritis glorietur nec
dampnatus nisi de suis
meritis conqueratur Sola enim
gratia redemptos discernit
a perditis quos in vnam co
gregauerat perditionis massam
ab origine ducta causa
Hoc autem ei qui eo modo
audit ut dicat quid adhuc
conqueritur Nam voluntati
eius quis resistet tamquam
malus propterea videatur
esse non culpandus quia
deus cui vult miseretur
et quem vult obdurat Absit
ut pudeat nos hoc respondere
quod respondisse videmus apostolum

O homo tu quis es qui re-
spondeas deo Nunquid dicit
figmentum ei qui se fecit
quid me fecisti sic An non
habet potestatem figulus luti
ex eadem massa facere aliud
vas quidem in honorem
aliud autem in contumeliam
hoc loco enim quidam stulti
putant apostolum in responsione
defecisse et inopia redde-
re rationis repressisse con-
dictorum audaciam Sed magnum
in habet pondus quod
dictum est O homo tu quis
es qui respondeas deo et in talibus
questionibus ad suae capacitatis
consideracionem revocare ho-
minem verbo quidem brevi
sed re ipsa magna est red-
ditio rationis Si enim hoc non
capit quis es qui respon-
deas deo Si autem capit
magis non invenit quid re-
spondeat Videt enim si capit
sic universum genus humanum
tam iusto iudicio divino in
apostatica radice dampnatum
ut etiam si nullus inde liberaretur
nemo recte posset dei vitu-
perare iustitiam Et qui li-
berantur sic oportuisset li-
berari ut ex pluribus non liberatis

atque in dampnatione iustissima
derelictis ostenderetur quid me-
ruisset universa conspersio
et quo etiam istos debitum
iudicium dei dampnaret nisi
eis indebita misericordia subveniret
ut volentium de suis meritis
gloriari omne os obstruatur
et qui gloriatur in domino
glorietur

Hec sunt magna opera
dei exquisita in omnes
voluntates eius et tam sa-
pienter exquisita ut cum an-
gelica et humana natura peccas-
set non quod ille sed quod ipse
voluit fecisset etiam per
eandem creature volunta-
tem qua factum est quod creator
noluit impleret ipse quod
voluit bene utens et malis
tamquam summe bonus ad eorum
dampnationem quos iuste
predestinavit ad penam et ad
eorum salutem quos be-
nigne predestinavit ad
graciam Quantum enim
ad ipsos attinet quod deus
noluit fecerunt quantum autem
ad omnipotenciam dei nullo
modo id efficere valuerunt
hoc quippe ipso quod contra
voluntatem dei fecerunt de

ipsius facta est voluntas eius ipsa
namque magna opera domini
exquisita in omnes volunta-
tes eius ut miro et ineffa-
bili modo non fiat preter
voluntatem eius quod etiam
fit contra voluntatem eius
Quia non fieret si non sineret
nec utique nolens sinit sed
volens Nec sineret bonus
fieri male nisi omnipotens et de
malo posset facere bene Ali-
quando autem bona voluntate
homo vult aliquid quod deus non
vult etiam ipse bona multo
amplius multoque certius vo-
luntate Nam illius mala
voluntas esse numquam potest
tamquam si bonus filius
patrem velit vivere quem deus
de bona voluntate vult mori
Et rursus fieri potest ut hoc
velit homo voluntate mala
quod deus vult voluntate
bona velud si malus filius
velit mori patrem hoc etiam
velit deus Nempe ille
vult quod non vult deus
Iste vero id quod vult et
deus vult Et tamen bone
voluntati dei pietas illius
potius consonat quamvis
aliud volentis quam huius
idem volentis impietas tantum
interest quid velle sit homini
quod deo congruat et ad
quem finem suam quisque
referat voluntatem ut aut
approbetur aut improbetur
Nam deus quasdam volun-
tates suas utique bonas
implet per malorum hominum
voluntates malas Sicut
per iudeos malivolos bona
voluntate patris christus pro
nobis occisus est Quod tam
bonum factum est ut apostolus
petrus qui illud fieri no-
lebat sathanas ab ipso qui
occidi venerat diceretur Quam
etiam bone apparebant vo-
luntates fidelium qui nole-
bant apostolum paulum iherusalem
pergere ne ibi pateretur
mala que agabus propheta
predixerat et tamen hec
deus illum pati volebat pro
annunciada fide christi exer-
cens martirium Neque ista
bona voluntate sua deus
implevit per christianorum
voluntates bonas sed per
iudeorum voluntates malas
Et ad eum potius pertinebat
qui nolebat quod volebat
quam illi per quos volente

factu est quod volebat q̄
idipm quidem sed ipe per
eos bona illi autem mala
volutate fecerut ¶
Sed quatcu̅q sint volu-
tates uel angelorum
uel hom̄ uel bonorum ul
malorum uel id quod deus
uel aliud volentes fac̄e
qua deus dei omnipotent̄
volutas semper e i victa
que mala esse nequam
pt que etiam cu̅ mala ir-
rogat iusta est et p̄fecto q̄
iusta est mala non est
Deus igitur omnibus siue
p̄niam cui vult miset̄
siue p̄iudiciu quem vult
obdurat nec inq aliquid
facit nec nisi voles q̄cq̄
facit et omnia quecuq
vult facit ¶
Ac per hoc cu̅ audimus
et in sacris li̅s legimus
q̄ velit omnes hoies saluos
fieri no tamen ideo debemus
omnipotissime dei volutati
aliquid derogare Sed ita
intelligere quod scriptu
est Qui omnes homines vult
saluos fieri tamqua dicat
Nullum hom̄ fieri sal-
uu nisi quem fieri ipe
velit saluu Non q̄ nullus

sit hom̄ nisi que saluum
fieri velit Sed q̄ nullus sal-
uus fiet nisi quem velit
Et ideo sit rogandus ut
velit quia necesse est
fieri si voluit De orado
quippe deo aiebat apl̄s
cu̅ hec dicet Sic enim in-
telligimus et quod i ewa-
gelio scriptu est Qui il-
luiet omnem hominem
venientem in hunc mundu
Non q̄ nullus est hom̄ q̄
no illumetur Sed quia
nisi ab ipo nullus illumia
Aut certe sic dictum est qui
omnes homines vult saluos
fieri no q̄ nullus hom̄ esset
que saluu fieri nollet
Qui virtutes miraculorum
facere noluit apud eos
quos dicit acturos fuisse
p̄niam si fecisset Sed ut
omnes homines omne genus
hom̄ intelligamus per
quascumq distributum
diuersitates reges primates
nobiles ignobiles sub-
limes humiles doctos in-
doctos integri corporis debi-
les igeniosos fatuos diui^{tes}

pauperes tardi corporis me-
diocres maiores feminas in-
fantes pueros adolescentes
iuvenes seniores senes in omni-
bus moribus in omnibus ar-
tibus in professionibus omnibus
in voluntatum et conscientiarum
varietate innumerabili con-
stitutos et si quid aliud
differentiarum est in hominibus credo
est enim eorum unum nobis deus
per unigenitum filium suum
dominum nostrum ihesum christum per
omnes gentes salvos homines
fieri velit et ideo faciet
quia omnipotens velle inaniter non
potest quecunque voluit preceperat
enim apostolus ut oraretur
pro omnibus hominibus et spe-
cialiter addiderat pro regibus
et hiis qui in sublimitate
sunt qui putari poterant fas-
tu potentatui et superbia
secularis fidei christiane hu-
militatem abhorrere proinde
dicit hoc enim bonum est
coram salvatore nostro
christo ihesu id est ut pro talibus
oretur statim ut desperationem
tolleret addidit
qui omnes homines vult
salvos fieri et in agnicionem
veritatis venire hoc quippe
deus bonum iudicavit ut
in oracionibus humilium dig-
naretur salutem prestare
sublimium quod utique iam
videmus impletum isto locu-
cionis modo et dominus usus
est in ewangelio ubi ait
phariseis decimatis mentam
et rutam et omne olus Nec
enim pharisei et quecunque
aliena et omnium per omnes ter-
ras alienigenarum omnia olera
decimabant Sicut ergo hic
omne olus omne olerum
genus ita et illic omnes
homines omne hominum genus
intelligere possumus et quo-
cunque modo alio intelligi
potest dum tamen credere
non cogamur aliquid omnipotentem
voluisse fieri factumque
non esse qui sine ullis
ambiguitatibus in celo
et in terra sicut veritas
cantat omnia quecumque
voluit fecit profecto voluit
facere quecunque fecit ¶

Qua propter etiam primum
hominem deus in ea
salute in qua conditus erat

custodire noluisset eumque
oppertio ipe post gemitos fi
lios sine inpositione mort
ad meliora perducere vbi
iam no solum pctm non
committeret sed nec volunta
tem posset habe peccandi
si ad pmanedum sin pcto
sicut factus fuat ppetua
volutatem habitur ee
pstisset Qr vero cu mle
vsurz libeo arbito i. pcta
turum esse prescieba ad
hoc pocius pparauit volutate
suam ut bene ipe facret
etiam de male faciente
ac si homis voluntate
mala no euacueretur
sed nichilominus impleret
oipotes bona volutas

Idem opportebat hoiem
prius fieri ut etiam
bene velle posset et male
Nec gratis si bene nec i
pune si male Postea vero
sic erit ut male velle no
possit nec ideo libero carebit
arbitrio Multo quippe
liberius erit arbitriu quod
omo no poterit seruire pcto
Neque enim culpanda est
voluntas aut volutas

non est aut libera dicenda
non est qua btificati sic
ee volumus ut esse miseri n
solu nolimus sed nequaquam
prsus velle possimus Sicut
ergo anima nra etia nunc
nolle infelicitatem ita et
nolle iniquitatem semper
habitura est Sed ordo p
termittedus no fuit in quo
deus voluit ondere quam
bonu sit aial roale qd
etia non peccare possit qz
uis sit melius peccare no
posse

Sicut mior fuit i mor
talitas sed tamen fuit
in qua posset etiam non mori
quamuis maior futura sit
in qua no possit mori
Illam natura huana
pdidit p libim arbitrium
hanc est acceptura p gram
qua fuat si no peccasset
acceptura p meritu qz uis
sine gra nec ullu tunc
meritu esse potuisset qua
et si pcctm in solo esset
libero arbit constitutu
no tn iusticie rtinende
sufficiebat liberz arbit
nisi pticipatoz i mutabil

bonu diuini adiutorii preberet. Sicut enim mori est in hominis potestate cum velit. Nemo est enim qui non se ipsum ut nichil aliud dicam uel non vescendo possit occidere. Ad tenendam vero vitam voluntas non satis est si adiutoria siue alimentorum siue quorumcumque tutaminum desint. Sic ergo homo in paradiso ad se occidendum relinquendo iustitiam idoneus erat per voluntatem. Ut autem ab eo teneretur vita iustitie parum erat uelle nisi ille qui eum fecerat adiuuaret. Sed post illam ruinam maior est misericordia dei quoniam et ipsum arbitrium liberandum est a seruitute cui dominatur cum morte peccatum. Nec omnino per se ipsum sed per solam dei graciam que in fide christi posita est liberatur ut voluntas ipsa sicut scriptum est a domino preparetur qua cetera dei munera capiuntur per que venitur ad munus eternum. Unde et ipsam vitam eternam que certe merces est operum bonorum apostolus dei graciam appellat. Stipendium inquid peccati mors est gracia autem dei vita eterna in christo ihesu domino nostro. Stipendium pro opere militie debitum redditur non donatur. Ideo dixit stipendium peccati mors ut mortem peccato non inmerito illatam sed debitam demonstraret. Gracia vero nisi gratis sit gracia non est. Intelligendum est igitur etiam ipsa hominis bona merita esse dei munera quibus cum vita eterna redditur quid nisi gracia pro gracia donatur. Sic ergo factus est homo rectus ut et manere in ea rectitudine posset non sine diuino adiutorio et suo fieri peruerso arbitrio. Et utrumlibet horum elegisset dei voluntas fieret aut etiam de illo aut certe ab illo. Proinde quia sua maluit facere quam dei de illo facta est voluntas dei qui ex eadem massa perditionis que de illius stirpe profluit facit aliud vas

in honorem aliud i contu-
liam per inditum ut neo
in homine ac per hoc nec
in se glorietur ¶
Nam neque per ipm li-
berarem vnu dei et
hom mediatorem hoiez
ihm xpm nisi esset et deus
Sed cu factus est adam ho
scz rectus mediatorem non
erat opus habere Cum
vero genus humanu peccata
longe separaunt a deo p
mediatorem qui solus sine
pecto est natus et vixit
et pro nobis occisus est
reconciliari nos oportebat
deo usque ad carnis resurreccionem
in vitam eternam et ut hu-
mana superbia p humilita-
tem dei argueretur ac
sanaretur et demonstraretur
homini quam longe a deo
recesserat cum per incarnatu
deum revocaretur ac p hoiez
deum xpm obediencia contumaci
homini preberetur et vnigenito
suscipiente forma servi q
nichil meruerat fons gracie
ut pateret et carnis etiam
resurreccio redempcionis
promissa etiam in ipso re-
demptore premonstraretur
et per eandem naturam
qua se decepisse letabatur
dyabolus vinceretur nec tamen
homo gloriaretur ne iterum
superbia nasceretur Et si quid
aliud de tanto mediatoris
sacro a proficientibus videri
ac dici pt aut tantum videri
etiam si dici non pt ¶
Tempus autem quod
inter hominis mor-
tem et ultimam resurreccionem
interpositum est animas a
in paradisi receptaculis con-
tinet aut in locis quibus-
cumque abditis sicut vna-
quaque digna est requie
vel erumpna pro eo quod
sortita est in carne dum
viveret ¶
Neque negandum est
defunctorum animas
pietate suorum viventium
reconciliari cum pro illis
sacrificium mediatoris offer-
tur vel elemosine in ecclesia fiunt
Sed eis hec prosunt que
cum viverent hec sibi ut
postea possent prodesse
meruerunt Est enim quidam
vivendi modus nec tam
bonus ut non requirat
ista post mortem nec tam

malus ut ei no prosint ista post morte. Est vero talis in bono ut no req̄rat ista et est rursus sub tal' i malo ut nec hijs valeat cu hec vita transierit adiuuari. Ergo tā h' omē meritu comparatur quo possit post hanc vitā releuari quispiā vel grauari. Neo se aute speret qd' hic neglexerit tu obierit a domino promereri. Non igi' ista que predefuctis comendādis frequētat ecc'a illi aplice sut adu'sa sentē q̄ dtm est. Omēs em stabim' ante tribunal xpi ut referat vnusquisq3 s'm ea que in corpore gessit siue bona siue mala. Quia etiam hoc meritu sibi quisq3 cu in corp'e viueret cōparauit ut ei possent ista ꝓdesse. Non em omibus prosūt et quare nō omib' ꝓsūt nisi ꝓpter drām vite q̄ quisq3 gessit in corpore. Cu ergo sacrificia siue altaris siue quarūcuq3 elemozinaꝝ pro baptisat' defūct' oib' offeruntur. Pro valde bonis gratiaꝝ actiones sut. pro no valde malis ꝓpiciatōes sut. pro valde malis etiam si nulla sut adiuuamēta mortuoꝝ qualescūq3 tamē viuoꝝ consolatōes sut. Quibus aut prosunt aut ad hoc prosūt ut sit plena remissio aut certe ut tollerabilior fiat ipa dampnatio. ¶

Post resurrectōez vō facta vniu'sa atq3 cōpleto iudicio suos fines habebunt ciuitates due v'a xpi. alta dyaboli vna bonoru. alta maloꝝ. vtraq3 tamē et angloꝝ et hoim. Istis voluntas illis facultas non poterit ulla peccandi nec ulla cōdicio moriendi. Istis est eterna vita vere feliciterq3 viuentib3 illis infeliciter in eterna morte sn̄ moriendi potestate durantibus qm̄ vtriq3 sine fine. Sed in btitu'e isti alij alijs p'stabilius. in miseria vero illi alijs alij tollerabilius perma

nebunt . itaque ¶

Frustra igitur non nulli ymo quam plurimi eternam dampnatorum penam et cruciatus sine intermissione perpetuos humano miserantur affectu atque ita futurum esse non credunt . Non quidem scripturis aduersando . Sed pro suo motu dura quaeque molliendo et in leniorem flectendo sententiam quam putant sub terribilius esse dictam quam verius . Non enim inquit obliuiscetur misereri deus nec continebit in ira sua misericordias suas . Hoc quippe legitur in psalmo . Sed de hijs sine ullo scrupulo intelligitur qui vasa misericordie nuncupantur quia et ipsi non pro meritis suis sed deo miserante de miseria liberantur . Aut si hoc ad omnes estimat pertinere non ideo necesse est ut dampnationem opinetur posse finiri eorum de quibus dictum est . Ibunt impii in supplicium eternum . Ne isto modo putetur finem habere quandoque etiam felicitas eorum de quibus dictum est . Iusti autem in vitam eternam . Sed penas dampnatorum certis temporum interuallis existimet si eis hoc placet aliqualiter mitigari . Etiam sic quippe intelligi potest manere in illis ira dei hoc est ipsa dampnatio . Hec est enim ira dei vocatur non diuini animi perturbatio ut in ira sua idest manente ira sua non contineat misericordias suas non eterno supplicio finem dando sed leuamen adhibendo vel interponendo cruciatibus . quia nec psalmista ait ad finiendum iram suam sed in ira sua que si sola esset quanta ibi miseria alias minima cogitari potest . perire a regno dei exulare a ciuitate dei alienari a vita dei carere tam magna multitudine dulcedinis dei quam abscondit timentibus se perfecit autem sperantibus in se tam grandis est pena ut ei nulla possint tormenta que nouimus compari si illa sit eterna ista autem sint quamuis multis seculis longa ¶

Manebit ergo sine fine mors illa perpetua dampnatorum idest alienatio a vita dei et omnibus erit illa quibus

qualibz homies de vaie te
peati de doloru reuela
tione ul intmissioe pro
suis huams motibz suspi
centur Sicut inaebit co
inunt omi vita etna stoz
qualz bonoz distancia
concorditer fulgeat ¶
Exista fidei confessioe
q breuiter i symbolo
cotine et carnaliter cogi
ta lac puulozu est spualit
aute considerata atqz co
tractata cibus e fortium
nascitur spes bona fide
liu cui sca caritas comita
Sed de hijs omibz q fide
liter sunt crededa ea tm
ad spem ppetuam ptinet
q orone dmica continet
Maledictus em omis sicut
dma testantur eloqa diui
spem poit in homie ac p
hoc et in se ipo qui spem
ponit huius malediccois
vinclo i nectit Ideo non
nisi a domino deo petere
debemus quidqd spamus
nos ul bene opaturos
ul pro bonis opibz adep
turos ¶ Proinde q
apud euua Mathm

septem petitoes continere
videtur dmica oro quaz
intbus etna postulatur in
reliquis quatuor tpalia
que tame pp etna conse
queda sut nccia Nam qd
dicius Sanctificetur nomen
tuu fiat vo tua sicut i ce
et in tra Quod no absurde
quida intellexerunt i spu
et corpe oino sine fine
retienda sut et hic in
choantur et quatu pro
ficimus augetur in nob
pfca vo quod in alia vita
spandu est sp possidebu
Cu vo dicius panem nostz
cott da n. ho et di nob
de nra si et n di de nr
et ne nos inferas itepta
tioem Sed li nob a malo
quis non videat ad pnt
vite indigentia ptinere
In illa vtiqz vita eterna
vbi nos spamus semper
futuros et nois dei scifi
catio et regnu eius et vo
lutas eius in nro spu
et corpore pfce atqz in
moliter pmaebut Panis
vo cottidianus ideo dicus

est quia hic est necessarius
quibus anime carnisque tribue
dus est siue spiritualiter siue
carnaliter siue vtroque in
telligatur modo hec enim eciam
quia postmodum remissio v
est commissio peccatorum hic
temptaciones que nos ad pec
candum uel alliciunt uel
impellunt hic denique ma
lum vnde cupimus liberari
illic autem nichil horum
Ewangelista uero lucas in oratione
dominica peticiones non vii
quinque complexus est nec ab
isto utique discrepauit Sed
quo ista septem sunt intel
ligenda ipse sua breuitate
commonuit Nomen quippe
dei sanctificatur in spiritu
dei autem regnum in carnis
resurrectione venturum est
Ostendens ergo lucas ter
ciam peticionem duarum
superiorum esse quodammodo
repeticionem magis eam pre
mittendo facit intelligi
Deinde tres alias adiun
git de pane cottidiano
de remissione peccatorum de
temptatione vitanda. At vero
quod ille in ultimo posuit Sed
libera nos a malo iste non
posuit ut intelligeremus
ad illud superius quod de
temptatione dictum est pertinere
Ideo quippe ait Sed libera
nos a malo Non dixit et
libera nos etc tamquam
vnam peticionem esse demon
strans Noli hoc sed hoc
ut sciat vnusquisque in eo
se liberari a malo quod non
infertur in temptationem
Iam porro caritatem dua
bus istis id est fide et spe
maiorem dixit apostolus Quanto
in quocumque maior est tanto
melior est in quo est Cum enim
quitur quis sit homo bonus
non quitur quid credat
aut quid speret sed quid
amet Nam qui recte amat
procul dubio recte credit et
sperat Qui vero recte non
amat inaniter credit eciam
si vera sint que credit inani
ter sperat eciam si ad veram
felicitatem docentur pertinere
que sperat nisi et hoc credat
quod sperat quod sibi petenti
donari possit ut amet Quia

uis enim sperare sine amore non possit fieri tamen potest ut id non amet sine quo ad id quod sperat non potest pervenire tanquam si speret vitam eternam quam quilibet amat et non amet iusticiam sine qua nemo ad istam pervenit. Ipsa est autem fides christi quam commendat apostolus que per dilectionem operatur et quod in dilectione nondum habet petat ut accipiat querat ut inveniat pulsat ut aperiatur ei. Fides namque impetrat quod lex imperat. Nam sine dono dei id est sine spiritu sancto per quem diffunditur caritas in cordibus nostris iubere lex poterit non iuvare et prevaricatorem insuper facere qui de ignorantia se excusare non possit. Regnat enim carnalis cupiditas ubi non est dei caritas.

Sed cum in altissimis ignorantie tenebris nulla resistente ratione secundum carnem vivitur hec sunt prima hominis. Deinde cum per legem cognitio peccati fuerit facta si nondum divinus adiuvat spiritus secundum legem volens vivere vincitur et sciens peccat peccatoque subditus servit. A quo enim quis devictus est huic et servus addictus est. Id agente cognitione mandati ut peccatum operetur in homine omnem concupiscentiam cumulo prevaricationis addito atque ita quod scriptum est lex subintravit ut habundaret delictum. Hec sunt secunda hominis. Si autem respexerit deus ut ad implenda que mandat ipse adiuvare credatur et agi homo ceperit dei spiritu concupiscit adversus carnem forciori robore caritatis. Ut quamvis adhuc sit quod homini repugnat ex homine nondum tota infirmitate sanata ex fide tamen iustus vivat iusteque vivat in quantum non cedit male concupiscentie vincente delectatione iusticie. Hec sunt tercia bone spei hominis. In quibus si pia perseverancia quisque proficiat postrema pax restat que post hanc vitam in requie spiritus deinde in

px oẽ ex pte complebit᷑
harũ q̃or diffarũ pma est
ante legẽ 2a sub lege
3a sub gra̾ qrta in pace
plena atq pfca̾ Sic et
dei pplus ordinatus p int
valla tp̃m sicut deo pla
cuit qui in mẽsura et nũo et
ponde cucta disposuit
Prĩ q primus an legem
2a sub lege q p moysen
est data e deinde gra̾
sub gra̾ q reuelata e p
pm̃ mediatoris aduentũ
q quidẽ gra̾ nec antea
defuit quibus eam opor
tuit ipti q̃uis ptpis dis
pesacone velata et oc
culta Neqz eni antiquoꝝ
q̃squãz iustoꝝ pt xi fide
salutẽ potuit inuenire
aut vero nisi ab illis co
gnitus fuiss poruiss nobis
p eoꝝ ministiũ alias ap
tius alias occultius pphe
tari ¶
In quacũqz aut q̃or ista
velut etatũ singlm
q̃sq hoiez gra̾ regñonis
inuenit ibi ei remittũ
pcta vniũsa pcta̾ et re
atus renascendo ɔtractus re
nascendo dissolut᷑ Taqz
inductũ vt q spũs vbi vult
spirat ut quid sm iam sex
intuitus sublege esse no
nouint s mandatũ depꝛet
hic aduentũ diuinum ¶
Nteqz aut homo
possit capax esse
mãdati ut sm carne vi
uat necẽ e Sz si iam sacra
regñonis imbutus e nichil
ei mors obest si tunc ex
hac vita migrauerit quia ideo
xᵒ mortuus est ut resur
rexit ut et viuoꝝ et mor
tuoꝝ dñet᷑ nec tenebit
regnũ mortis eũ p quo xᵒ
mortuus e qui liber erat
in mortuis ¶
Omnia pcepta diuina
ad caritatẽ referunt᷑
de qua dicit aplus finis
aut pcepti e caritas de
corde puro ɔscia bona et
fide non ficta Omnis itaqz
pcepti finis caritas e i
ad caritatẽ refert᷑ qñ p
ceptio est vero ita fit ut
timore pene vl intencõe
carnali ut non referunt᷑
ad istaz caritatẽ q̃z diffudit
spũs scus in cordibus nris
non dũ fit q̃admodũ fieri
oportz q̃uis fieri videat᷑
Caritas quippe dei et ei
et pximi et vtiqz in hiis duobus

preceptis tota lex pendet et prophete adde evangelium et ad dit apostolus Non enim aliunde ista vox est plenitudo enim precepti caritas est et deus caritas est Quecumque ergo mandat deus ex quibus unum est non mechaberis et quecumque non iubentur sed spirituali consilio monentur ex quibus unum est bonum est enim mulierem non tangere tunc recte fiunt cum referuntur ad diligendum deum et proximum propter deum et in hoc seculo et futuro Nunc deum per fidem tunc per speciem et ipsum proximum nunc per fidem non enim scimus mortales corda mortalium tunc illuminabit deus abscondita tenebrarum et manifestabit abscondita cordium et tunc laus erit unicuique a deo quia id laudabitur et diligetur in proximo quod nunc latebit ab ipso illuminabit deus Minuitur autem cupiditas crescente caritate donec veniat hinc ad tantum magnitudinem qua maior esse non possit a more

aut caritate alteri neo (?) sed quam ut animam suam ponat quis pro amicis suis Ubi autem quis explicat quanta caritas erit ubi cupiditas quam vel co artando superet nulla erit quando summa sanctitas erit quando mortis nulla erit ¶

Sed sit aliquando huius voluminis finis quod ipse videas utrum enchiridion vel appellare debeas vel habere Ego tamen diu spernenda tua in Christo ihesu studia non putarem bona de te credens ad iutorium mihi redemptoris confidens ac sperans teque in eius membris plurimum diligens librum ad te sicut valui utinam tam commodo quam prolixo de fide spe et caritate conscripsi etc.

Explicit Enchiridion beati augustini

Incipit augustinus de fide ad petrum

Epystolaz fili
Petre tue cari^t^
accepi in qua significasti
te velle iherusalima p'ge'
& poposcisti te litteris nris
instrui q̄z debeas in ill
ptibq v'e fidei regulaz
tene' ut nulliq possit t'
s'pq h'etice sub tpe fl'it
Gaudeo q̄ pro fide va
sine ullo pvidie vico
custodienda sollicitudiēz
geris sine q̄ nulla pt
prodesse ymo nc esse
qūsio Aplica quippe
dicit auctas q̄ sine fi
de impossile ē do pla
cē ffides naqz bonoz
om ē fundamentū
ffides ē huane salutis
iniciū Sine hac fide
nemo ad filioz dei nūm
ptinē pt q̄ sine ipa
nez in hoc s'clo quisqz
iustificacōis graz qseqt'
nc in futuro vitaz posse
debit etnaz Et si qs
h' no ambulauit p fide
no p'ueiet ad spem sn

fide omis labor hominis
vacuus ē Tale quippe
est ut sine va fide
quisqz velit dd p qtep
tu s'cli po placē quale
si quisqz tendens ad ptiaz
in q̄ scit se bene vic
turū r'linquat iamis
vitudinez & prouidus
satte' exitz quo nō ad
btāz ancitēz p'ueniat s
in papiu cadat vbi no
gaudiū p'ueniēti det'
s cadenti interius infer'
veruptū ut de fide simo
sufficiens pmat' nc tpis
suffragat' spaciū quia
celeri' iniui ceptis h're
responsū Et tāz mag
no ē huiq disputacōis
opus ut a magnis vix
posset expleri Naque
cū poposcisti sic te
debē de fide instrui
ut vnaz q̄lz heresim
de s'ptes cā q̄s nre
disputacōis spuat' vigi
lacē intencōi Nz tn
indiffinite diffinitaz

fidei petis eciam quam cupis
eciam sub breuitate conclu
di videns procul dubio quod
sit nobis impossibile ut re
tentatam in breui plene com
prehendamus aut sufficientes
esse nos possumus eciam
si tum spacium temporis et libe
nobis esset in genere ut mul
ta volumina de hoc quod
a nobis petis facere vale
remus Sed quia deus presens
est omnibus in veritatibus
eum in veritate qui verbum
consummans et abbreuians
fecit super terram Spero
quod sicut tibi dedit
huius fidei statum sollici
tudinem sit ei mihi
ut tuo tam bono tamque
laudabili sermone de fidei
sufficientem tribuat facultatem
Ut si non potius cuncta
dicam ex quibus omnis er
ror hereticus possit cognosci
ui uel agnitum quia va
leat vel vitari tamen in re
atque aduocatoris fide tamen
quod unus solus verus et bonus

est deus ea dicam in quibus
saltem magna ex parte
rum katholice fidei constat
summa aliqua erroris ca
ligine contineri cui(?) ...
rebentur potius et illa
deprehendere atque fugere
quia si in hoc opere non
videntur specialiter disputacione
gemina tamen ex hiis quae hic
generaliter atque absolute
ponentur appareat ea quae
infidelibus hominibus au
nibus volunt susurrare
fidelium non regula
diuina verum tradita sed
nequicia humana errori
inuenta Cuius itaque
igitur loco fiunt constituta
que secundum preceptum saluatoris
impleo per inuocacionem nostre
atque In nomine patris
et filii et spiritus sancti sub
fide baptisatus primum atque
indubitanter toto corde
retineo patrem deum filium
deum et spiritum sanctum deum
id est tamen atque ineffabilem
trinitatem unum esse na
turaliter deum de quo in

deutro dr Audi israhel
dom9 deus tuus vnus
est Et dominu deu tuu
adorabis et illi soli ser
uies Vnipty quia illu
vnu deu qui solus est
verus naliter deus no
solum prem neqz filiu
solu neqz solum spitu
scm esse credim9 Caue
dum est ne sicut prem
et filiu et spm scm vnu
deum ee quatu ad na
lem attinet vnitatem
et varit dicim9 sic eu
qui pr est eudem uel
filiu vel spm scm Aut
eu q spus scus ppe in
cofessione hui9 trinitat
dr uel prem ul filium
ul spm scm psonaliter
dr sine credere qd omo
nephas est audeamus
fides em qua sci patri
arche et pphe ante i car
natoem dni diuinit9 ac
cepit quam etia sancti
apli ab ipo domio i car
ne poito audierut et spc
sa magistio instructi n
solu sermoe pdicauerunt
verum etiam i instructoz
saluberriam posteriorum
scpt' suis tradiderunt reli
querut vnu deu pdicat
trinitate prem et filiu
et spm scm Sed trintas va
no eet si vna eademqz psoa
diceretur pris et filij t spus
sancti Si em sicut e pris
et filij et spus sci vna sb
stancia sic esset vna psoa
nichil omo eet in quo va
citer trintas diceretur Rur
sus trintas quidz va sed
vnus deus trintas ipsa
no esset si queadmodu
pater et filius et spus
scus psonaz st ab inuice
ppetate distincti sic fuisset
naz quoqz diuisitate dis
creti Sed qr in illo vno
vero deo trintate no solu
qd vnus e de9 sed etia qd
trintas e naturalit vnu e
ppterea ipe vere de9 i p
sonis trintas est in vna na
vnus Per hanc vnitatez
nalem totus pr in filio
et spu sco e totus qz spus

sanctus in patre et filio est
nullus horum ex quibus ipsorum
est quia nemo alium aut
precedit eternitate aut exce
dit magnitudine aut superat
potestate quia nec filio nec spiritui
sancto quantum ad nature divine uni
tatem pertinet aut antiquior aut
maior est pater neque filii et
ernitas atque immensitas vel
antiquior aut maior spiritus sancti
immensitatem eternitatemque aut
precedere aut excedere naturaliter
potest Sicut ergo nec filius
posterior aut minor est fi
lio Eternus quippe et sine
inicio est quia filius de patris
natura natus extitit et eternus
et sine inicio est quia spiritus
sanctus de natura patris et filii proce
dit Ob hoc ergo tres
unum deum credimus et dici
mus deum quia una prorsus
eternitas una immensitas
una naturaliter trium personarum
est divinitas Teneamus
ergo patrem et filium et spiritum sanctum
unum esse naturaliter deum
neque tamen ipsum patrem
esse qui filius est neque
filium esse qui pater est

nec spiritum sanctum ipsum esse
qui pater est et filius est una
est enim patris et filii et spiritus
sancti essentia quam greci
omousion vocant In qua
non est aliud pater
aliud filius aliud spiritus sanctus
Quamvis personaliter sit alius
pater et alius filius et alius
spiritus sanctus quod nobis maxime sanctam
scripturam demonstrat in
iciis ubi deus dicit faciamus
hominem ad ymaginem
et similitudinem nostram Cum enim
in singulari numero dicat ym
ginem ostendit unam naturam
esse ad cuius ymaginem
homo fieret Cum vero dicit
pluraliter nostram ostendit eundem
deum ad cuius ymaginem ho
fiebat non unam esse
personam Si enim in illa
una natura patris et filii et spiritus sancti
una esset persona non
diceretur ad ymaginem
nostram sed meam neque dix
isset faciamus sed fa
ciam Si vero in illis personis

sonis ibus esse mfude
ul credende zb sbe
no dice ad ymagiez mam
s ad ymaginez mras va
cind ymago trin nam
m eqlin ee no pt
Oz dic ad vna ymagiez
vnius dei homo stitus
d' vna ste trinitatis
essenciar diuinitas i
trinitat' De inde z pau
lo pt p eo q superius dix
erat faciamus ho ad
y z sil in se sit hoiez
fum spirtua natrat ut
dicat z fecit deus ho
ad ymagiez di fecit
illud haut trin p so
natz atq vnitez ne
pph vsatyas reuela
tz sibi nouit ud se
dixit seraphyn vidysse
clamancia Scus s s
dns deus sabaoth
vbi prsq in eo q t
trio scus p natz trin
In eo vo q dica sel

dns deus sab dixe ne
cognoscamus vnitez i
ia et sta trinte q eo
a nobis repeti ut in
cordi teneamus i figurat
vnus e deus pr q solus
eternat de se ipso vnum
filium genuit z vnus fi
lius qui de vno pre
solus e eternat natus
z vnus ss qui solus esse
aar de se ipso pre fi
lio predit hoc autez
totum vna p na non
posset i gignere se z
nasci de se z prede
de se q go aliud
e genuisse q natum
esse aliud e prede q
genuisse ul natum ee
maxim e alius e pr
alius filius alius ss
Trinitas itaq aliad
p nas pris z fi z ss
r'feat vnitas ad una
sic go s ieaz diuinitatez
q trinit sut pr z fi z
ss nec pre natu e
diuinus nz spm scm s

solu filiu Dicit etiam secundu
carne solu filiu natu
fides katholica credit et
pdicat Neq in illa trinitate
ipu esset solus patris qr
non e nat ipe sed vnu
filiu genuit Neq ipu
filij qui no genuit ipe
sed de patris essentia genit
est Neq ipu spus sci qr
nec natus est ipe nec ge
nuit sed solus de patre
filioq procedit Si secun
du diuinitatem quidez natuaz
deus pr de nullo nascetur
deo sm carne tm ipe nas
cetur de vgine vna pa
esset pater et filius ipa
aut vna psona pro eo qa
no de deo sed tm de vgie
nascetur non dei filius
sed tm hominis vaciter di
ceretur ipe aut dei filius
dicit quia sicut deus dilexit
mundu ut filium suu vni
genitu daret Et itm Non
em misit deus filiu suu
in mundu ut iud m sed
ut sal m per ipm Nec
Ctus Johannes dixisset

Qui diligit genitorem di
ligit eu qui nat e ex
eo Nec ipe filius dixisset
pater meus usq mo opa
et ego opor ipe em qui
filius dr si idem eet et
pater no vaciter filius
diceretur qr no de deo sed
de sola vgine nascetur
Ad quem nec ipe pr de celo
testaretur simulq corpa li
voce filiu mostraret di
cens Hic est filius meus
dilectus in quo m bene
coplacui Apls quoq ad
romanos viij Non dix
isset de deo pre Qui ppo
filio suo no pepcit sed p
nob omnibus tradidit illum
Sed qm omnia ista diuinitus
ad nram doctnaz scripta
sut et qr diuina dca sut
vtiq vera st Veru e qr
fides katholica pdicat
et secundu diuinitatez de
pre esse natu solu filiu
eternu cu pre in mortalez
in passibilez atq icon
mutabilem deu et secundu
carne no prem sed vni
genitu ei filium salua

eternitate sua tpalit na
tu salua i passibilitate
sua passu salua i morlit
sua mortuu salua i con
mubilitate sua qua ds
verus est et vita eterna
e vatiter susatatu cum
totu habet que cu pre
quod eternus natua
sine i itio huit Et nich
habet que cu pre coru
que in suam psona tpa
atqz huiliter ille terns
atqz excelsius accepit Rur
sus si no ille qui pg atz
vnigenitus dei filius est
sed spus scus nasceretur
de virgine Non ipm q
factus ex mulie fcus sub
lege natu de spu sancto
ex maia vgme in symbo
lo accepto et corde ad iu
stificacoem crederet et ore
ad salute sca cofiteretur
ecca Sed si ipe spus spus
qui pris et filii spus est
forma servi acciperet no
no ipe spus super scm
hominem factu in colube
specie celitus adueniret
Pater igit deus de nullo
genitus deo semel de sua

natura genuit filiu deu
s eqlem in eterna et eade
qua ipe est enalit etng
diuinitate coeternu Sed ide
dei filius cu sit eternus
et verus et cu pre dim
tate naliter vng deus
Scdm qd dr Jo x Ego et
pr vnu sug idem pro nb
e homo fcus verus r plen
In eo verus qr veram habz
deus iste huanam natuaz
In eo plenus qr et carnez
huanam suscepit r aiaz
roalem Jdem tame vni
genitus deus r natus est
ex pre semel et semel ex
mre Natus e em de pre
deus vbu natus e de mre
verbu caro fcm Vnus igit
est atqz ide deus dei fil
natus an secula et natus
in seculo Et utqz ntitas
vnius filii dei dima fm qz
creator i forma dei quo
eternus pri deus e huana
fm qua semetipm exina
niuit et forma servi ac
cipiens viuit tm i conceptu
materni vteri semetipm
du homo fieret et eadem
servilis forme susceptoe

formauit Veru etia de eo/
dem m[ysteri]o d[i]c[end]o idem de[us]
homo factus exiuit et i[n]
cruce ide de[us] homo fa[ctu]s
pepedit et in sepulcro ide
deus ho[mo] factus iacuit et
ab inferis ide de[us] homo
factus t[er]cia die resurrexit
Sed in sepulcro s[ecundu]m carne
sola ide de[us] iacuit et i[n]
fernu s[ecundu]m solam a[n]i[m]a[m]
descedit qua de inferis ad
carne die t[er]cia reuerte[n]te
idem de[us] s[ecundu]m carne qua
in sepulcro iacuit de se/
pulcro resurrexit et xl[mo]
post resurr[e]c[ti]o[n]e[m] die ide d[eu]s
homo factus i[n] celu asce/
dens in dextra dei sedet
inde fine seculi ad iudica
dos viuos et mortuos ve
turus Verbu ergo caro factu[m]
vn[us] e[st] fili[us] dei d[omi]n[u]s n[oste]r ih[esu]s
xp[istu]s mediator dei et ho/
minu[m] [I]d[e]o aut[em] media
tor q[ui]a ide de[us] atq[ue] homo
ver[us] h[abe]ns cu[m] p[at]re vna di/
uinitat[is] naturam et huai
tat[is] vna cu[m] m[at]re subs[tanti]a[m]
h[abe]ns ex nob[is] usq[ue] ad mor/
tem i[n]iq[ui]tat[is] m[ea]e penam
h[abe]ns i[n]commutabilem de

deo p[at]re iusticia p[ro]pt[er] i[n]iq[ui]ta/
tem n[ost]ram t[em]p[or]aliter mor/
tu[us] p[ro]p[ter] iusticiam suam
et ip[s]e viu[us] s[em]p[er] et i[m]mor/
talitate mortalib[us] largi/
tur[us] qui p[er] s[u]am fide hua/
nitate suam et ip[s]a diui/
nitat[is] sue p[er]fecte[que] serua/
uit vitatem v[er]o mor/
talitat[is] sue p[er]susceptor
mort[is] vitate atq[ue] i[n]co
mutabilitate sue i[m]mor/
talitat[is] absorbuit Hoc
est q[uo]d testa[tur] petrus q[ui]a v[er]o
deglutiuit morte et
vite et[er]ne heredes effice/
remur Istud quoq[ue] paul[us]
docet q[ui]a xp[istu]s morte de/
glutiuit illu[m]i[n]auit aut[em]
vitam et in corrupcoe[m]
Cristus ergo morte gusta/
uit q[ui]a verus ho[mo] est i[de]o q[ui]a
mortem deglutiuit q[ui]a
verus deus est Ide q[uo]q[ue]
sicut dicit ap[ostolu]s crucifix[us]
est ex infirmitate sed vi/
uit ex virtute dei vn[us]
atq[ue] idem qui s[ecundu]m p[ro]phe/
cia b[ea]ti dauid et homo
factus e[st] in syon et ip[s]e
fundauit ea altissim[us]
Itaq[ue] nec diuinitas xp[ist]i

alica est a na pris fm q
Johannis q i pricipio erat
vbu et verbum erat apud
deu et d e v. hoc erat i pri
apud de. oia per ipm &c
Nec huanitas eius alica
est a natura mr secundu
illud q verbu caro factu
e et hitabit et i nob &c
Illa em na q semp genita
manet ex pre natura mrez
sine pcto suscepit ut nas
ceretur ex virgine. Neq
em natura eterna atq
dina tpaliter concepi et
naturaliter nasci ex na
huana nullatenus posset
nisi fm susceptoem veri
tat huane vera tpali
ter conceptoem atq nti
tatem in effabilis i se
dinitas accepisset sic est
deus eternus ac verus ve
raciter fm tpus et concep
tus et natus ex vgine
Dum em venit plenitu
do tpis misit deus filium
suu na ex mlie fac sub
lege ut ea que sub le er
redi ut adop fi dei reip
Illo siz deo sco natualit
filio homis q unus est

natualiter filius unige
tus dei patris. hoc utiqz
Johannes ewangelista co
firmans postqz dixit Et v
caro fm est et hitabit in
nob Subsequenter ait Et
vidimus gloriam eius qi
unige plenu gre et vita
Sic ille oim spituu oiqz
corpor i oim naturar
creator Et dominus acquit
virgine creadus ex virgie
Et cui ipe fcor e mrem
b fecit qn de eius carne
concipiendus piendus
q veram materiaz car
nis deus i mesus ac spi
ternus accepit Vt et fi
veritatem forme seruil
deus homo misericordit
fiet et fm formam dei
natuali veritate ide deus
homo pmanens no careret
Sic ergo xpm dei filium
i una ex trinitate psona
deu veru crede ut diui
nitatem eius de na pi
natam ee non dubites
Et sic eu verz hoiez crede
ut eius carne no celest
no aeree no altius cuiz
putas esse natue sed eius
cuius est oim hominum

caro i quam ipe de9 de tra
hoi pmo plasmauit et ce
teris hominibus plasmatis
quos per ppagatoem ex
hominibus creat Sed lic3
caro xpi et om hom vni
eiusdeq3 nē sit tamē h
qua de9 verbu ex maria
virgine s' vmce dign9
e sine pcto concepta et
sine pcto nā est ut potē
scrudu qua de9 etern9
et iustus misicordit et co
ceptus et nat9 e et dnb
gle cruāfixus e cuiib3
aut vbis explicā carnis
illius excellentia sim'
hui9 dīna e corpa sui
conceptoe psona hui9 oi
go ntitat insolita q sit
verbu caro factu est ut v
quoq3 cet cu carne sua
vnigenitus at sepitmes
deus ipa sue carnis con
ceptoe conceptus Ista vō
sicut ceteror hom carne
per huanu ceptu e nasā
concubitu viro semnante
femina vō cōcipiente atq3
piente Et q2 du s' ...

vir mlier q3 miscentur
ut filios generent sine li
bidine nō est pntu cubi co
tus Ob hoc filior ex eor
carne nasceu no potest
sine pcto ee concept9 v
peccatu in puulos non
cusmittit ppago sed libido
nec fecunditas huane nē
facit homines cu pcto nasā
sed feditas libidis qua3
homines hnt ex illius p
mi iustissima dapnatoe
pcā Ideo btus dauid q
uis de legittio iustoq3
nascetur coniugio in q°
sc3 nec infidelitatis cīpa
nec fornicatō macula
potat ivemri Propter oi
ginale in pcm quo nā
obstricti sut filii ire no
solu impior filii sed et
oms qui de iustoru sāfi
cata carne nascitur ex
clamat et dicit Ecce i
iqtatibz concept9 sum
et i pcīs con m· mr ma
Sicut et Job dicit mūdu
a sorde non ee hoiez ut
si nllius ul vni9 diei vita

sit super terram Dei ergo filius unigenitus qui est in sinu patris ut carnem hominis animatam indueret susceptione carnis itaque aie rationalis incarnatus est Et qui est verus deus verus homo factus est non ut alter deus esset et alter homo sed idem deus idem homo Christus ut illud peccatum quod in concubitu mortalis carnis generatio humana contraxit auferret conceptus est novo more deus incarnatus in matre virgine sine coitu viri sine libidine concupiscentie concipientis virginis ut per deum hominem absque libidine conceptum quem inviolatus edidit virginis uterus abluetur peccatum quod nascentes contrahunt omnes homines quibus in corpore mortis huius talis est nascendi conditio ut matres eorum fecunditatis opus implere non possint nisi prius virginitatis carnis amiserint Solus ergo abstulit peccatum conceptus atque nativitatis humane deus unigenitus qui dum conciperetur veritatem carnis accepit ex virgine et cum nasceretur integritate virginitatis servavit in matre Ista causa est qua deus factus filius virginis marie et maria virgo mater facta est unigeniti dei Ut quem pater genuit ex eternitate ipsum virgo conceptum proferret in tempore Illa itaque virgo quam deus qui de ea fuerat nasciturus ita gratia singulari prevenit atque replevit ut ipsum haberet ventris sui fructum quem ab initio habebat universitas dominum et ipsum hic videret nascendi sollempnitate subditum quem in unitate paterne sube non solum humana sed etiam angelica creatura cognoscit et adorat altissimum Sic ergo peccatum et pena peccati que per scelus corrupte mulieris intravit in mundum per inviolate virginis partu auferretur a mundo Et quia in conditione

generis humani per mulierem
que de solo viro facta est
contigit ut vinculo mortis
tenemur obstricti hoc in
redemptione generis humani di
uina bonitas egit ut per
viru qui de sola muliere
natus est vita hominibus
redderetur Illic humanam
naturam nequissima de
ceptione dyabolus sibi in peccati
similitudine sociauit hic
deus humanam naturam in vni
tatem persone suscepit Ibi
femina decepta est ut fieret
filia dyaboli. hic virgo
gratia repleta est ut fieret
mater summi atque immutabilis
vnigeniti dei Ibi angelus
deiectus per superbiam seduxit
mulierem animam obtinuit
hic deus humilians se per
mnam incorrupte virginis
vterum exea nasciturus
impleuit Dei enim filius
ihesus xpus qui in forma
dei quod erat nisi natura pro
natus esset ee non posset
Ipse secundum apostolicam doctrinam
semetipsum exinaniuit for
mam accipiens Forma ergo serui
id est natura serui in sua
deus ipse accepit personam
atque ita hominum factor in si
militudinem hominis factus
habitu inventus est homo
Ipse humiliauit semetipsum factus
obediens usque ad mortem
mortem autem crucis Intende
ergo apostoli hanc sententiam
et in ea cognosces quo
dominum ihesum xpum eundem
deum et hominem credas non
tamen in eo veritatem vtri
usque nature in vna per
sona aut confundas aut
diuidas Cum ergo primo
audis de domino ihesu xpo quod
in forma dei erat oportet
te cognoscere firmissime
quod credere et tenere in illa
forma non naturalem ple
nitudinem debere intelligi
In forma ergo dei dominus
ihesus xpus erat quem in
natura patris erat semper
de quo natus erat Vnius
ergo nature cum patre est equa
liter sempiternus cum eo
atque immensus immortalis
et incommutabilis equa
liter bonus et iustus equa
liter misericors et miserator

patiens et mltu mitors
et uerax equaliter fort
et suauis equalit sapiens
atq oms Proinde hec
omnia que diximus de fi
lio dei pmissum a fide
tenens qui hec vtiq oia
in veritate nature hnt
cu pre sine dubio eqlis
est pri ppter quod et aps
contio adiunges ait No
rapiam arbitr est eq
se esse deo Non em rapi
na fuit illa filij cum
pre diuinitas equalitas
q nature Etiamq aps
subiungit dicens Et semz
ipm ex for s acc i simi
litudiem hom factus
et hitu inventus est ho ut
et quia humiliauit se fac
tus obediens pri usq ad
mortem mort autem
cruc Omnia autem hec
de illo deo vnigenito di
filio de illo verbo dom
de quo dicit ewangeta
In pncipio erat verbum
et verbu erat ad De ia
dei vtute deiq sapientia
de qua deo dr Omnia i
sapia fecisti de illo pnco
tu quo vnu est pater ipe
pncipiu et in quo sibi co
eterno fecit celu et terraz
et omez spitalem creataz
de deo vnigenito qui e
in sinu patr ut dixi oia
hec par accipe salua ey
eternitate et in mesitate
i mozlitate i comubilite
etiam invisibilitate di
uitat eius in qua ita
naturaliter atq equat
in que cu deo patre lz
filius ut lig fuit p nob
vaciter homo factus p
masit tamen equal pri
de quo natus est verus
et veritas deus Semet
ipm igitur exinaniuit s
de plenitudine eius ob
nob accepimus qua plei
tudinem si exinanitus
amittet quid de ea nob
daret vtiq non haberet
Eodem autem non hnte
nos procul dubio nichil pos
semus accipe De pleitue
autem eius nos omnes
accepimus Ex eo aute q nb
de plenitudine sua dedit
ondit etiam cu se exina
niuit plenitudiem non

amisisse q̄ habuit quia
si plenitudinē sua amitteret
dare de illa nullatenus
posset forma ergo servi
accepit neq; enim aliud sit
illa dei sum exinanitio
nisi forme servilis id est
nature humane acceptio
Utraq; igitur est in xpo
forma q: utraq; vera et ple
na est in xpo suba Ideo
eum sanctus ewangelista
plenum gratia et veritate
predicat quia in divina na
in qua deus veritas est ple
nus est et in humana na
qua homo verus gratia
factus est plenus In illa
plenitudine deus est i
forma dei equalis deo In
ista plenitudine servus in
forma servi quia i simi
litudinem hominum factus est
habitu inventus est ut ho
Exinaniens ergo se ipsum
forma accepit servi ut
fieret servus Sed dei pleni
tudinem non amisit qua
semper eternus est et in
commutabilis deus factus s
forma servi homo verus
eiusdem nature cuius e ancilla

mr et manens in forma
dei deus verus eiusdem
nature cuius etiam e dns
pater In forma dei cum
patre et spu sco unus e solus
formator omnium deus secun
dum formam servi solus
ipse sua et patris et spus
sancti operatione formatus
est Creatura creator est que
habens naturaliter cum patre
et spu s. Creatura aut crea
tus est solus habens in se
ipso cuius et nativitatem futuram
secundum carnem et morte
et resurrectionem atq; in celos as
censionem lex et prophete
promittebant in qua destitut
put ipse predicebat obedi
entes et verbis et factis
Nam et in sacrificiis carna
lium decimarum que sibi ipsa
sancta trinitas que unus
deus est novi et veteris
testamenti a patribus nostris
precipiebat offerri illius sa
crificii significabatur
gratissimum munus quod
pro nobis se ipm solus dei
filius secundum carnem esset
misericorditer oblaturus ipse

autem secundum aplicatam doctrinam obtulit semet ipsum pro nobis oblatoem et hostiam deo in odore sua uitat. Ipse verus deus et pontifex qui pro nobis non in sanguine thaurorum et hircorum Sed in sanguine suo solus introiuit i sancta q tunc pontifex ille sacrificabat q cum sanguine et sancta scorum per anos singlos introibat. Iste ergo est qui in se unum totum exhibuit quod ee necessarium ad redemptionem nostre sciebat effectum Idem scz est sacerdos et sacrificium idem deus et templum sacerdos p que sumus reconciliati sacrificium quo reconciliati templum in quo reconciliati deus cui reconciliati Solus tamen sacerdos et sacrificium et templum et hec omnia deus secundum forma serui Non autem solus deus filius qz cum patre et spu sancto secundum formam dei reconciliati ergo sumus per solum filium secundum carnem sed non soli filio secundum diuinitatem

Trinitas enim nos sibi nos reconciliauit per hoc q ipsum solum verbum carnem ipa trinitas fecit In quo sic veritas i conmutabilis manet huane diuineqz nature ut sicut vera semper e eius diuinitas quam de patre in conmutabilem hz ita vera semper atqz in conmutabilis sit eius humanitas quam sibi trinitas summa diuinitas fecit Hec pauca de fide trinitatis q solus et verus e naturaliter deus quantum breuitas temporis et sermonis permisit in seruiu. Nunc de creata que absqz dubitatione credere debeas intimabo

Principaliter itaqz tene omnem naturam que non est trinitas deus ab ipa sancta trinitate que solus verus et eternus deus est creata ex nichilo Ac sic vniuersa queqz in celo et in terra visibilia et i visibilia siue thronos siue dominationes siue principatus siue potestates opus atqz creaturam ee sancte trinitatis que est unus deus rex omnium creator et dominus eternus omnipotens et iustus et bonus

habens naturalit ut sp sit et ut natm mutari aliqn non possit Et h e deus qui sine inicio sp e quia sume e dedit rebs a se creat ut sint non tamen sine inicio quia nulla creatura eiusdem ne est cuius trinitas est vnus verus et bonus deus a quo creata sunt omnia Et quia sume bos e dedit omnibus natus quas fecit ut boe sint no tamen tm bone q tu creator om bonor qui no solum sume bos e sed etia sumi atq in commutabile boni est qz eterni boni est nl lu hns defcm qz non ex nichilo fcm nullu hns profcm quia non habet initiu Ideo quippe ne e a deo fcc proficere pnt quia esse cepit ideo de fice quia ex nichilo fce sunt Ad defectum eas condicio ducat orijnis ad pfcm vero prouehit opatio creator In eo i pmu trinitat q verus ds est eternitas sine inito na atq nosatur q quedam ita fecit ut ea ee qdez cepint tamen esse aliqn non possint In eo vero eius potencia intelligit quia omez creaturam visibilem atq invisibilem et corruptibile atq spualem de nichilo fet in qbus rerum ipa diu sitas multo magis omen dat bonitatem atq oi potencia creator Nisi ei omps eet non via eade q facilitate suma atq yma fecisset Et n sume bonus eet non se guber nandu rebus et sumis et infimis prestitiss Qu tam in magnis qua in pvis quibusq rebs gdit magna est bonitas atq omnipotencia creator Su ma eniy sapient fecit suma vacq sapia eni na tualiter hoc est ee quod sapient ee hoc facit quod sapienter facere Simpli citas itaq mltiplic sa pie dei magnitudinem celsitudinis sue no sdm in magnitudine subli m

creaturarum verum etiam in
firmarum paritate comendat
Deus bona omnia que creavit
non solum multo inferius dis-
similis quam suo creatore sunt
utpote non plane de ipso
sed prorsus facte ex nichilo
verum etiam inter se non equa-
liter sunt sed unaqueque res
permanet sicut a deo cui non
esset esse accepit alia quidem
dem sit alia aut sit Neque
enim sit datum est corpo-
ribus ut sint sicut spiritibus
esse acceperunt cum ipsa quoque
corpora non equaliter sint
Sicut et in ipsis celestibus
atque terrestribus non nulla
diversitas invenitur cum tam
celestia quam terrestria
non solum impari distant
quantitate molis verum
etiam dissimili splendent
claritate alia namque est sicut
apostolus dicit Claritas celes-
tium corporum alia terrestrium
In ipsis quoque celestibus
alia claritas solis alia lune
alia stellarum Stella enim
differt a stella in claritate
Corporalium itaque naturarum
diversitas diversitas osten-
dit unamquamque earum non

hoc esse quod ex se sibi habere
potuerint sed quod ex dis-
positione atque operatione opti-
timi atque incommuta-
bilis sapientissimi crea-
toris acceperunt Omnia sicut unde
eiusdem quam nunc esset quelibet
creatura corporalis cuius est
est sancta trinitas qui unus
deus est nec localiter in
loco esset nec temporibus esset
mutationem aliquam sentiret
nec de loco ad locum tran-
siret nec ullius habere qua-
ntitate molis sue que omnia
ostendit huiusmodi naturam
illum esse opificem cui
nullus latus aut an-
gustus est locus quia non
minus in angusto quam in
lato totus est nec mutatur
tempore qui solus potest volumina
temporum non temporali volubilitate
sed eterna stabilitate im-
mutabiliter ordinare Neque
enim in tempore cogitat que-
admodum tempora seriebus
terum discessione atque suc-
cessione instaurat Nec
aliqua mole quantitate
terminatur quia nullo concluditur
neque per mundi partes partibus
suis est ipse diffusus

maiores mundi ptes suis maioribus impleat et minores minoribus implendo nusquam tamen totus infudat Ipse est enim deus qui ait Celum et terram ego impleo Omnia igitur que fecit i. spiritus et corpora superna et ynna celestia et terrestria viventia et quibus facultatem vivendi non dedit Ineffabiliter ubique totus dominus deus et implet et continet Nec in hijs que dividuntur ipse dividitur Nec in hijs que mutantur ulla mutatione variatur Nisi enim naturaliter incommutabilis ipse esset nunquam in rebus mutabilibus ordo consilij atque dispensatio eius incommutabilis permaneret Deus ergo rerum corporearum et incorporearum creator immensus eo primum se nullum esse corporis ondit quod quibusdam corporibus vitam non dedit cum corpora omnia ipse creavit Ipse autem naturaliter vita est quia si vita non esset non viventia corpora fecisset Neque enim facit rem vivere

nisi res vivens Non igitur unius nature sunt corpora cum deo que omnino vivere non possunt Ac sic nec ulla corpora unius nature cum deo sunt quibus singuli singulos brutos atque irrationales spiritus quibus eadem corpora vivificarent atque sensificarentur inseruit sed nec ipsi bruti spiritus unius nature cum deo sunt quos licet vivificandis sensificandis quod inseruisset corporibus ipsis tamen spiritibus nullum intelligendi largitus est lumine suum quo possent agnoscere aut diligere creatorem Ipsos quorum spiritus quos rationales atque intellectuales esse non est dubium quis audet blasphemo spiritu et toto corde eiusdem nature cuius est deus vel putare vel dicere Cum deus utique naturaliter incommutabilis sit et omnino immensus Cui cum in se diversitatem illam habere non possit in eisdem tamen spiritibus quos rationales atque intellectuales fecit diversitate sue

corpib9

opus ondit In qbg em q̄
busdam qui terreis ac
mortlibus insti opibus
etia si nllg est eius local
motus quia per locoru
corpaliu ptes cum ipsi
i corpibus sunt non pti
clati sunt sed sicut i tot
corpibus toti sit in eode
ptibus toti sunt tamen
cogitacoem vaietas diu
sitatem in eis cuiusdam
tpalis motois ac muto
ostendit dum mo aliud
nesciut mo sciut modo
volunt mo nolut modo
sapiut modo desipiunt
mo imq ex iust mo iusti
sut eximq modo pie t.
illustrantur huic modo
deprauantur tenebroso i
pietat errore Illos quoz
quos terrenoz corpm n
grauat moles nulla lo
cilenta matics angli
cos spus quis no videat
no vnig nature ee cum
deo sed fcos ex nichilo q
natualis mubilitas in
eo cognoscitur qz eiusde
nc ps e indecig p mutata
Deinde qz hii quide nati
no sut licet illius dono

a quo ci no ceni fci sunt
indefessi et inquatu tate
anglice grat datum est
vt pfta dilectione totem
placioe atq exultatioe
mltitudinem dulcedinis
domn incessabilit sumat
nec ab eo nali codicoe
desitaat et si i herentibg
deo nichil inest de vaie
tate tpis qz collata b ete
in corrupcoe atq i comu
mnic nich in se sentiat
mutacois Inest tamen
singulis cuiq natual
quo a se inuice distinit
quia nullus coro est i
alio Et cu vniq eorum
opus quodl iniungitur
alig quoqz alti impledo
dine ptat deputa arbito
hec oia ondut ec scos
angelos creatiam esse sce
trinitat huius psingulas
res quas vtiqz sicut vo
luit fecit appet mirabil
sapia in dispoicoe et uti
in ope Quosdam igitur
spus deus creauit sic ut
semper eent quosdam
vo ut esse spus quiqz de
sinent Illos itaqz desitos

quosdam ex aqua quosda
sicut opius voluit pduxit
ex terra Superiores vo spus
nullu cu corporis elemet
fecit hre nale consorciu
quos et eternos creauit
et eis facultatem atqz
intelligenciam cogitande
cognoscende diligendeqz
diuinitat inseruit quos
tamen itaqz creauit ut
et semper illum diligerent
cuius se tales creatos ope
cognouissent cum eos
ut tales fierent nulla p
cessissent merita Cr aute
dilectio habet iustam et
congrua laudem voluit
quoqz eis libertate tri
buit ut esset eis possibile
siue ad dm q supra ipos
est intencom siue dilcois
erigere siue ad se uel ad
ea que infra eos st puc
cupiditat semetipos po
dere declinac Non est
igitur na que inetrnu
possit siue bene meri
siue bn viuedo subsiste
nisi que pt de deo ipius
dei mune cogitare hec at
natura i tellctualis in

animalibz est hoim z spibz
angelorz Deus quippe qz
noscendi z diligendi se non
nisi anglis z homibz indidit
facultatz quibz pp arbitrij
libertatem qz maxime
decuit intellcuali creature
creatoris benignitate confe
ita cognoscendi atqz dilige
di se facultate volutatis
qz donauit ut ad vtrumqz sp
hre poss z pdc Si quis in
sponte eaz pderet suo eam
deinceps arbitrio resumere
no valet ut illius esset fre
cogitacoins inicia ptinere
dono bonitat diuine rnd-
candid quibz vellz infude
cuiqz fuit in ipo creacoins
exordio nullis pcedentibz
merit spus z corpa locis
atz affabz p eo ut ipe sapius
voluit z congrue mirabili
ordinac Anglis go atz hoiez
p eo quia rronales facti
sit eternit atqz bti un dono
in se nature spualis eius
diuinitas acceperit ita ut
dilcoem creatoris sui ingr
inhesissent simul eterni btiqz
mansissent Si vero ppro
libo arbitrio circa sum

creatore impium sua interit
facte voluntatem pting a
continuatibus beatitudo disce/
dent et ad supplicium eis reli/
quentur eternitas miseria
horroribus doloribusque tradet
Et de angelis quidem hoc
dispositum et impletum ut
si quis eorum bonitatem
voluntatis perderet nunquam
eam divino munere recuperaret
Pars itaque angelorum que
a suo creatore deo quo so/
lo beata fuit voluntaria prorsus
aversione discessit equissimo
supplicio indito initium sue
dampnacionis in ipsa
aversione voluntatis invenit
ut non aliud esset ei incipere
eam puniri quam illius beatifici
boni dilectione destitui quam
deus in eterno sic percepit
totam remanere supplicio
ut esset ignis ei eternus paratus
in quo illi omnes prevarica/
tores angeli ut mala perpetua
voluntate carent nec pe/
na permanente cum eis
iniuste aversionis malo
permaneant etiam iuste re/
tributionis eterna dampnacione
Horum malorum princeps dyabolus
primos homines quos ad
peccatum primitus invidia duxit
non eos tamen sed et totam propagi/
nem eorum ad vicium peccati mitti
mortis instruxit Deus
autem institutor et iustus sicut
dyabolo et angelis eius propria
voluntate cadentibus ceteros
angelos in sue dilectionis
eternitate firmavit sic etiam
humani generis massam
non totam in supplicio perire
permisit sed quos voluit
eius gratuita voluntas
et bonitas repulsis tenebris
in quibus omnis humana
nativitas peccati originalis eo dap/
nacione constringitur reducendo
per dei misericordiam ad lucem in eo
perpetue durantis quia istos
originalis peccati vinculis
in debita salvatoris gratia
absolvit cum alios. Et quia
maxime parvulos quibus
nulla fuit vel bona vel
mala in esse propria voluntate
nativa insolubili nexu
eterna dampnacione tenet
bone que voluntatis et cogitacionis

nunc ad nos hominem ex se ipso
nasci sed diuinitus et patrari et
tribui. In eo deus euidenter
ostendit quod neque dyabolus neque
aliquis angelorum eius ex quo
ruine illius merito in bar
athrum sunt intrusi aliquam
naturam bonam potuit aut
poterit resumere voluntatem
quia si possibile esset ut
humana natura per quam
a deo acceptam bonitatem
perdidit voluntate ex separa
tione sua hanc potuisset multo
possibilius hoc haberet
natura angelica que quanto
minus grauatur pondere terreni
corporis tanto magis hac
esset predita facultate. Sed
ostendit deus unde bona
voluntas detur hominibus
quam sibi amiserunt angeli
ut habeant ut amissam
deinceps habere non possent.
Tam igitur digna est eadem
voluntas bona per dei
graciam eterne beatitudinis
premio quam iniquitas angeli
ca atque humana non debet
esse impunita. Propterea

secundum katholice fidei veritatem
creditur esse filius dei ad pre
sidendum omnes peruersos angelos
et iudicandos quosque vivos
et mortuos fideliter expectamus.
Testatur enim beatus petrus
quia deus angelis peccantibus
non pepercit sed carceribus
inferni detrudens tradidit
in iudicio puniendos
reservari. De hominibus
quoque vivis et mortuis iu
dicandis beatus paulus
hic ait testificor coram
deo et ihesu cristo qui
iudicaturus est vivos et
mortuos et adventum ipsius
et regnum eius in cuius
adventu ab illo primi
hominis corpore quod homini
deus de terra plasmavit
usque ad omnium hominum corpora
animata quecumque vivere
ceperunt ab illo suscitata
erunt a quo separata cuncta
sunt. Singula vero corpora
illis singulis suis animabus
in resurrectione reddentur quas
in matribus ut viverent
acceperunt ventribus hic

ceperunt vt scilicet anime in illo examine iusti iudicii in eisdem singulis corporibus suis accipiant retributionem siue regni siue iudicii in quibus siue bona siue mala vite prius qualitatem habuerunt. Qualitas autem male uite ab infidelitate incipit que ab originali peccati tanti initium sumpsit in quo quisquis ita vite inpertit ut si ante finiat vitam quam ab eius obligacione absoluatur sit vnius diei vel vnius hore spacio iam aliam vixerit in corpore licet sed ea cum eodem corpore in eternalia gehenne supplicia sustinebit vbi dyabolus cum angelis suis incendium assumptus est qui et prius peccauit et peccatum primis hominibus persuasit vbi cum eo erunt fornicatores ydolis seruientes et ultra masculorum concubitores fures. auari. maledici. ebriosi. rapaces et omnes qui opera carnis agunt de quibus dicit apostolus quia regnum dei non consequentur

si ante vitam huius terminum a vitiis suis malis non recessi non fuerint eternis ignibus ardebunt. Omnes enim hii qui in hoc seculo usque in finem iniquitatis delectacione et cordis induracione permanserint sicut hic cum noxia terminum delectacionis tenuerint sic cum sine fine sempiterna cruciacione cruciabuntur. Erit enim eorum iniquorum resurrectio sed sine mutacione quod solis fidelibus et ex mele iuste viuentibus datum est diuinus. Hoc est enim quod beatus paulus ait omnes quidem resurgemus sed non omnes inmutabimur. Gaudebunt autem iusti domino inmutati quia tandem ait Et nos inmutabimur. Habebunt ergo iniqui cum iustis carnis resurrectionem quamuis inmutacionis eius graciam non habebunt que dabitur iustis. Erit a corporibus impiorum non auferetur corrupcio et ignobilitas et infirmitas in quibus seminantur que ob hoc morte non extinguentur ut illud ignis tormentum corpori atque anime sit mors eterne

supplicia. Juste vero autem
quas hic redemptor deus
gratis ex fide iustificavit et
iustificatos iuste in fine vite
sue vincendi perseverancia
tribuit in ipsis corporibus in
quibus hic iustificatorum gratiam
divinam acceperunt et in quibus
iustificati per fidem per caritatem
dei proximi quod dixerunt
regnum celeste eternum beatitudine
post autem glorificati etiam
corporibus suis que sine
dubio eiusdem natura quam
deus creavit reaccipient perma
nente non sicut hic animalia
sed spiritualia tunc habebunt
secundum quod enim seminatur corpus
animale resurget spirituale
In hiis per illam mutationem
que plus dabitur in ipsis
implebitur quod oportet
dicit apostolus ut corruptibile
hoc induat incorrupcionem
et mortale hoc induat in
mortalitatem. In quibus sexus
masculinus vel femininus
sicut eadem corpora creata
sunt remanebit quorum
gloria erit pro fructu bonorum
dumptaxat diversa. Omnia

in corpore sive masculorum
sive feminarum quecumque in
igne illo erit gloriosa erit
Ille autem iudex novit qui
bus sit remansura divina gloria
qui in hac vita per misericordiam
ipsius gratis iustificanda per
venit quod ille per iusticiam
glorificanda disposuit. Eternam
vero accipiendo vitam eternam
in ista tamen vita deus hominibus
dedit ubi voluit etiam
penitentiam esse fructuosam
Ideo autem hic penitentia fructuo
sa est quia potest hic homo
deposita malicia bene
vivere inmutata voluntate
iusticia simul et opera mutare
et in timore dei ea agere
que placent deo quod qui in
hac vita non fecerit habebit
quidem penitentiam in futuro
seculo de malis sed indul
gentiam in conspectu dei
non inveniet quia et si erit
ibi stimulus penitudinis
nulla ibi erit correctio
voluntatis. Sed talibus enim
iniquitas sua ita culpabitur
ut nullatenus possit ab eis
vel diligi vel desiderari ius
ticiam. Voluntas enim corro

talis erit ut habeat in se ipso
malignitatis sue supplicium
neque tamen propter hoc possit bonitatis
affectum. Quoniam sicut illi qui
cum Christo regnabunt nul-
las in se male voluntatis
reliquias habebunt, ita illi
qui erunt in supplicio eterno
cum dyabolo et angelis
eius deputati, sicut nul-
lam ulterius habebunt requie[m],
sic bonam nullatenus pote-
runt habere voluntatem.
Et illis coheredibus Christi sicut
dabitur perfectio gratie ad eternam
gloriam, sic consortibus dyabo-
li cumulabit ipsa malignitas
penam, qui exterioribus de-
putati tenebris nullo
illustrabuntur interiori lumine
voluntatis. Remissionem omni
homini in hac vita esse
potest nullus penitentia quoniam
quecumque iste homo egerit
quibus iniquus quolibet annos
nisi toto corde renunciaverit
peccatis et pro eis in conspec-
tu dei non solum cordis
sed etiam corporis lacrimas
fuderit et malorum operum
maculas bonorum opera-
tione diluere curaverit omnium
peccatorum indulgentiam mox

habebit. Dicit enim deus prophe-
tico promittit sermone si conversus
fueris ingemiscens salva-
beris. Et alio loco dicit: Fili
peccasti non adicies ultra
sed de pristinis deprecare ut tibi
dimittantur. Neque enim esset
apostolus preceptum in dicta de-
precandi si deprecanti non
esset divina remissio concedenda.
Sed et penitentia peccati tunc pro-
dest si eam in ecclesia katho-
lica cui deus in persona
beati Petri ligandi solvendi-
que tribuit potestatem dicens: Que
alienaveris super terram erunt
ligata et in celis et que sunt
super terram soluta et cetera. Quacumque
ergo homo etate pro terris peccatis
penitentiam et vitam egerit et
vitam suam deo illuminante
correxerit non fraudabitur indul-
gentie munere quia deus
secundum prophetam dicit nolo
mortem morientis dicit deus
sed ut revertatur a via sua
mala et vivat anima eius.
Verumptamen nullus
homo debet sub nomine dei
suis diutius [illegible] peccatis
[illegible] et ipso corpore nec velle
sub spe salutis diutius
egrotare. Tales enim
qui ab iniquitatibus

sius recedere negligunt et sibi
deo indulgenciam promittunt
Nonnunquam preveniuntur receptione
dei fine ut nec confessi
onis tempus nec viaticum re
missionis inveniant. Ideo
unicuique nostrum sancta scriptura
benigne premonuit dicens
Ne tardaveris converti ad do
minum et ne differas de die in
diem et subito veniet ira eius
et in tempore vindicte disperdet te.
Dicit etiam beatus david
hodie si vocem eius audie
ritis nolite obdurare cor
da vestra etc. Cui beatus pau
lus concordat dicens hebr.
iii. fratres videte ne forte
sit in aliquo vestrum cor malum
incredulitatis discedendi
a deo vivo et hortamini vos
metipsos per singulos dies
donec agnoscatur deus ut
non obduretur quis ex vobis
fallacia peccati. Obduratur
ergo omnis sive qui non con
vertitur de peccatis de malo
genere peccatorum sive qui per miseri
cordiam dei peccat ut usque
in fine vite perseverat in secu
laribus perpetuitate perma
neat. Unde diligentes
misericordiam dei metuentes
quam iusticiam nec de compassione

peccatorum operum ne dampnatus
in peccatis. Sciendum quod illa
omni homini debita sit exactio
equitatis iustissima iudicis
que non dimisit clemencia
redemptoris quod eum mira
suscipit. Absolutumque quod
ita iusticia dictat et punit
obduratos hic sic qui peccant
in presenti seculo neque in hoc
seculo neque in futuro remissi
onem accipient peccatorum. Non
autem hominis anima imperfectionis
spiritus est ut queat agnoscere
atque discutere et tempus operum
suorum pro quibus retribuitur
in iudicio que ordinatur
divina iusticia et cuius re
tribucionis tempus quo etiam
non licebit aut operari mu
tare a peccatis suorum remissi
onem de divina misericordia vel
postulare. Ceterum vero spiritum
omnium aliorum quibus non inest
intellectus quia quedam corpo
ralia quedam de aquis origi
nantur. De aquis enim sunt
volatilia et reptilia de
terra vero quedam reptant quedam gradi
untur tamen dum spiritus sunt quamdiu
diu in corporibus vivunt
Anima quippe quam racionis
capax divinitus facta est cum
carne sua incipit vivere

et cum corpore ipsius relique desit
vivere quia qui corpori
vitam tribuit corpore vivit
anima autem que vivimus corpo-
re non sed cum carne sua inci-
pit et desinit vivere. Quia
qui vitam corpori non tribuit
et ipsa non vivit atque ita
miro modo cum omni carne
sit anima cum vivendi. Spiritus
tamen rationalis tam diu vivit
quam diu in carne esse potu-
erit et dum a carne sua se-
paratur extinguitur ita fit ut tunc
ipse spiritus vita carnis sue
sit vivere ipse nequiat qui
vitam carni subministrare
desierit et si non sit caro
cui vitam dare valeat ipse
quod proinde eam non habebit
Ideo ut eternitas rationalibus spiritibus
data est ut agatur eis iudi-
cium separatim in quo eis vel
beatitudo pro bonis vel dap-
natio pro malis reddatur spiritibus
Ideo autem in eis nulla operis
discretio invenitur quia vo-
luntatem intendendi facultatem di-
vinam acceperunt. Spiritualia
autem corpora corpore resurrectu-
ra non sunt quia nec ipsis
animalibus aut equitas aut
iniquitas fuit pro quo eis
aut eterna beatitudo aut in-
iocunda sit aut pena

Ergo animalia pereunt soli quidem
sunt aut conati sed spiritus
creatoris incomprehensi-
bilem peragunt voluntatem
que de suis sub nulla ratione
reddituri sunt quia rationalia
sunt eternum eum de bonis
sua sed deo. Homines vero
quia volentes sibi sunt et de se
et de omnibus rebus quas in
usu pertinent reddituri
sunt deo et pro
suorum actuum qualitate recipiant
aut penam aut gloriam. Omnes
enim nos manifestari oportet
ante tribunal christi ut reci-
piat unusquisque prout gessit
propria intendens bonum sit
sive malum tunc cum tempus ipsius
veniet creatoris ac redemptoris
eloquium omnes qui in monu-
mentis sunt audiant voce
eius et procedant qui bona
fecerunt in resurrectionem vite. Qui
vero mala egerunt in resurrectionem iudi-
cii. Ut scilicet qui male egerunt
cadant in combustionem eternam
cum dyabolo qui est princeps
omnium malorum. Qui vero bona
fecerunt cadant in vitam eternam
regnaturi sine fine cum christo
rege omnium seculorum. Illi ac
cum Xpisto regnabunt
quos deus gratia sua

bonitate praedestinavit ad regnum; etenim eos illos praedestinando praeparavit ut in regno Dei essent; praeparavit utique secundum propositum vocationis vocandos ut obediant; praeparavit iustificandos ut accepta gratia recte credant et bene vivant; praeparavit etiam glorificandos ut Christi coheredes effecti regnum caelorum sine fine possideant. Ad quod regnum idem Deus operibus per sacramenta quae ad fidem illorum nominis sive Christo constituit illi pervenient quos Deus gratiae bonae voluntatis et boni operis munere praeveniens salvavit. Quemadmodum ex illo tempore quo salvator noster dixit: Si quis non renatus fuerit ex aqua et spiritu non potest intrare regnum Dei, absque sacramento baptismatis praeter eos qui in ecclesia catholica sine baptismate sanguinem suum fundunt pro Christo, nec regnum caelorum potest quisquam accipere nec vitam aeternam. Quisquis sive in catholica fide sive in haeresi sive in quocumque schismate quicumque in nomine Patris et Filii et Spiritus sancti baptismi sacramentum receperit, integrum sacramentum recipit. Sed salutem quae virtus sacramenti est non habebit si extra catholicam ecclesiam ipsum sacramentum habuerit.

Ergo debet ad ecclesiam redire non ut sacramentum baptismi iterato accipiat, quod nemo debet in quolibet baptizato homine repetere, sed ut in societate catholica vitam aeternam accipiat, ad quam obtinendam nullus potest esse idoneus qui cum sacramento baptismatis ab ecclesia catholica remanserit alienus. Qui etsi eleemosynas largas fecerit et pro nomine Christi etiam sanguinem fuderit, propter hoc quod in hac vita non tenuit ecclesiae catholicae unitatem non habebit aeternitatem. Ubi enim nulli potest prodesse baptisma, ibi nec eleemosyna prodesse. Baptisma autem extra ecclesiam esse potest, sed nisi in ecclesia prodesse nequit. In ecclesia ergo catholica tantum potest prodesse et perceptio baptismatis et opera misericordiae et nominis Christi gloriosa confessio. Si tamen in ecclesia catholica bene vivatur. Sicut enim sine ecclesiae catholicae societate nec baptisma cuiquam potest prodesse nec opera misericordiae nisi ut minus torqueatur, non tamen ut inter filios Dei computetur, sic intra ecclesiam catholicam per solum baptisma vita aeterna non percipitur si post baptismum male vivatur. Vita enim aeterna illis qui bene vivunt de operibus misericordiae adest

venit iniuste. Sciendum est lec-
tionem nonnulla tamen continere
culpabilia peccata pro quibus etiam
sancti et iusti sunt in hac
vita deo dicturi dimitte
nobis debita nostra et cetera. Et nobis
cottidie peccata quando etiam in rebus
licitis et a deo concessis sepius
subrepunt et quando iustis [illegible]
[illegible] corporis impletur et car-
nalibus corpus hominis actibus
atque affectibus implicatur tamen
frequenter culpa in hac mor-
talitate contrahitur. Comparati-
[illegible] sunt Christi qui nupserunt
domino suo sine impedimento
et ab ipsis anime noxia concu-
piscentie sunt coniugia vino
non appetunt et carnibus
et vino abstinent in quantum
corporis valetudo permittit
non quod peccatum sit coniuge
habere aut vinum carnibus ve-
sci sed quia apostolus dicit quod omnis
creatura dei bona est et nichil
reiciendum quod cum gratiarum actione
percipitur. Sanctificatur enim per
verbum dei et orationem coniugium
quod in primis hominibus deus insti-
tuit et benedixit. Propter quod
apostolus ait honorabile
connubium in omnibus et thorus
immaculatus. Igitur

sunt dei in eo quod a carnibus
et vino abstinent non tamquam
res immundas refugiunt sed
mundiorem vite institutam
sectantur. Et in eo quod coniugia
non habent non imparis bonum
continentie esse estimant sed con-
tinentiam coniugii bonis esse
meliorem non dubitant. Imp-
erio [illegible] maxime ipse qui
dicit de continentia qui potest
capere capiat. Et imperio
[illegible] dicit qui se non continet
nubat. Qui vero cum deo continentie
virtus exornatur in alto infimitas
remedio sublevatur. Viduitatis
consuetudinis est sed consulendum
est. Et si cum primo coniugis
temporalis coniugio si voluerit
secundas vel tertias inire nup-
tias numquam ullum dei iudicio penam
habebit si eas caste servaverit
id est si omnis vel una libere
dimittens ac coniugii fide servat
ut nec ille adulteretur preter
uxorem nec illa viro preter mari-
tum ullatenus misceatur. In
talibus etsi sunt aliquis
coniugalis excessus qui tamen non
licitum violat thorum hic tamen
non mortale sed veniale peccatum
est. Licet sit quod nulla ve-
nerit [illegible] deo recep-

scip sibi quidesst castrabunt propter
regnum celorum et in corde suo
continenciam vouit deo non
solum si mortifero fornica-
cionis maculetur verum eciam
si autem vir uxorem acciperet
aut mulier viro nubere voluerit
secundum apostoli sententiam dampnacionem
habebunt quia primam fidem irritam
fecit. Dicitur quod secundum apostoli
sententiam dignum est ut uxori
vir debitum reddat similiter
et uxor viro quia si quis
acceperit uxorem non peccat
et si virgo nupserit non peccat
ita secundum eiusdem apostoli dictum
qui statuit in corde suo
firmus non habens necessitatem
potestatem autem habens sue vo-
luntatis et vouerit deo con-
tinenciam debet eam usque in
finem tota mentis solli-
citudine custodire ne dam-
nacionem habeat si primam
fidem irritam fecerit. Similiter
et coniugati viri et coniugate
mulieres si ex consensu pariter
vouerint deo continenciam
vouerunt et deo ideo vouit
voti sui obnoxias et dampne-
ri nec iam debent commixti-
one carnis quod licita prius
fuerunt et deo et debent con-
tinenciam quam vouerunt. Dicit enim
unusquisque regnum celorum quod
sanctis promittitur possidebit
si obliuiscens que retro sunt
et in anteriora tendens semper
secundum quod in psalmo dicitur
vouete et reddite domino deo
vestro quod scit esse licitum et ad
profectum melioris vite pertinere
cognoscit et libenter voveat
et fideliter reddat et in hoc
quod voti reddit se meliorem co-
natum prestat. Omni enim
voventi deo et reddenti quod
vouit ipse quoque deus reddet celestium
regnorum premia que promisit.

Firmissime itaque tene
et nullatenus dubites
patrem et filium et spiritum sanctum unum
naturaliter esse deum in cuius
nomine baptisati sumus
cum enim aliud nomen sit pater
aliud filius aliud spiritus sanctus
hic et utrique unum nomen
horum trium quod dicitur deus
qui dicitur in deuteronomio videte
quoniam ego sum deus et non est alius
preter me et de quo dicitur
audi israel deus tuus unus
est et dominum deum tuum adorabis
et illi soli servies ¶

Firmissime tene et
nullatenus dubites
patrem et filium et spiritum sanctum

ad sanctam trinitatem esse solum
verum deum naturaliter; quia cum
tres deos nos colere non
liceat nisi solum unum deum
tamen sicut pater verus deus dicitur
testante apostolo qui ait con-
versi estis ad deum a simula-
cris servire deo vivo et vero
expectare filium eius de celis
quem suscitavit a mortuis
ihesum. Ita quoque filium deum verum
esse iohannes apostolus quem
dat dicens scimus quia filius
dei venit et dedit nobis intel-
lectum ut cognoscamus veritatem
et simus in vero filio eius
ihesu christo hic est verus deus
et vita eterna qui utique
quam verus deus est etiam
vita est Sicut ipse edocet
dicens ego sum via veritas et
vita. de spiritu quoque sancto io-
hannes apostolus ait quia spiritus
veritas est et utique non potest non
verus deus esse qui veri-
tas est. Unde etiam deum paulus
apostolus quando dicit
membra vestra templum est
spiritus sancti qui in vobis est
quem habetis a deo et non estis
vestri Empti enim estis precio
magno glorificate et portate
deum in corpore vestro etc.
Firmissime tene et
nullatenus dubites
patrem et filium et spiritum sanctum id est
sanctam trinitatem unum verum
deum sine inicio sempiternum
esse propter quod scriptum est In
principio erat verbum et verbum
erat apud deum et deus erat
verbum hoc erat in principio apud
deum hic de inicio sempiternitatis
intimatur in psalmo ubi dicitur
deus autem rex noster ante secula
et in alio loco scriptura
quoque eius [illegible] a diebus
Firmissime tene et
nullatenus dubites
sanctam trinitatem solum verum deum
sicut unum eternum ita solum
naturaliter incommutabilem
esse hoc enim significat cum
dicit famulo suo moysi Ego
sum qui sum Et in psalmo
dicitur in principio tu domine terram
fundasti et opera manuum tuarum
sunt celi ipsi peribunt tu autem
permanes et omnes sicut vesti-
mentum veterascent etc. ¶
Firmissime tene et
nullatenus dubites
sanctam trinitatem solam esse deum
verum regem omnium visibilium et
invisibilium creatorem de quo
in psalmo dicitur Beatus cuius deus
iacob adiutor eius spes eius
in domino deo ipsius qui fecit
celum et terram mare et omnia
que in eis sunt De quo est

apostolus dicat quoniam ex ipso
et per ipsum et in ipso sunt
omnia ipsi honor et gloria
in secula seculorum etc. ¶

Firmissime tene et
nullatenus dubites
patrem et filium et spiritum sanctum
unius quidem nature esse
tres vero personas patrem solum
esse qui dixit hic est filius
meus dilectus in quo mihi bene
complacui ipsum audite. Et
filium etiam solum esse super quem
est illa vox solius patris in-
sonuit quando in iordane secundum
carnem baptizatus est unige-
nitus deus qui carnem solus
accepit et spiritum sanctum patris et
filii solum esse qui in specie co-
lumbe super christum baptizatum et as-
cendentem ab aqua descendit
in quinquagesimo die post resurrec-
tionem christi fideles in uno loco po-
sitos et linguarum ignearum vi-
sione advenientes replevit
illam vocem qua solus locutus
est pater et illam carnem qua
solus homo factus est unigenitus
deus et illam columbam in qua
ipse spiritus sanctus super christum descen-
dit et illas linguas igneas in
quarum visione fideles in
uno loco constitutos replevit
opera esse totius sancte trinitatis
et unius dei qui fecit omnia in

celo et in terra visibilia et in-
visibilia etc. ¶

Firmissime tene et nul-
latenus dubites solum deum filium
id est unam ex trinitate personam
patris esse filium, spiritum vero sanctum
ipsum quoque unam ex trinitate personam
non solius patris sed simul patris
et filii esse spiritum. Ostendens
enim dei filius se solum esse de
patre genitum ait sic deus dilexit
mundum ut filium suum unige-
nitum daret. Et paulo post
qui autem non credit iam iudi-
catus est quia non credit
in nomine unigeniti filii dei.
Spiritum autem sanctum et patris et fi-
lii esse spiritum apostolus docet qui ait
vos in carne non estis sed in
spiritu si tamen spiritus dei habitat in
vobis. Et sequitur. Si quis
autem spiritum christi non habet hic non
est eius et cetera. ¶

Firmissime teneas et
nullatenus dubites
eundem spiritum sanctum qui patris et fi-
lii unus est spiritus ex patre
et filio procedere. Dicit enim filius
cum venerit spiritus veritatis qui
a patre procedit. Ubi suum esse
spiritum docuit quia ipse est
veritas. De filio quoque proce-
dere spiritum sanctum prophetica atque apos-
tolica nobis commendat
doctrina. Ysaias cum dicit

de filio: percutiet terram virga oris
sui et spiritu labiorum suorum
interficiet impium. De quo et
apostolus ait: quem interficiet dominus
Ihesus spiritu oris sui. Quem etiam
ipse unicus dei filius spiritum
oris sui esse significans postquam
resurrexit, insufflans in discipulos
suos ait: Accipite
spiritum sanctum. De ore vero ipsius
domini Ihesu ait Iohannes in apocalipsi
quia gladius utraque parte acutus
procedebat, id est ipse spiritus
oris eius. Ipse est gladius qui
de ore eius procedit etcetera.

Firmissime tene et nullatenus
dubites trinitatem deum
incircumscriptum esse virtute non mole
et omnem creaturam spiritualem atque
corporalem virtute sua atque
potentia continere. Dicit enim
deus pater: celum et terram ego
impleo. Dicitur enim de sapientia
dei que est filius: quia attin-
git a fine usque ad finem for-
titer et disponit omnia suaviter.
De spiritu quoque sancto legimus
quia spiritus domini replevit orbem
terrarum. Et David propheta dicit:
Quo ibo a spiritu tuo et quo
a facie tua fugiam? Si ascendero
in celum tu illic es, si descendero
ad infernum ades etcetera.

Firmissime tene et nullatenus
dubites unam ex trinitate
personam, id est deum filium, qui de natura
patris solus natus est et unigenitus,
semper est, quoniam cum patre est et spiritu sancto,
in plenitudine temporis secundum
susceptionem forme servilis
voluntarie in virgine concep-
tum et de virgine natum, verbum carnem
factum, ipsum quoque esse essentialiter
natum de patre et essentialiter
conceptum et natum de virgine,
ipsumque verum esse et unigenitum natum
de virgine, qui ait de deo patre:
Ante secula fundavit me et ante
omnes colles generavit me. De
quo et dicit apostolus: Cum autem
venit plenitudo temporis, misit
deus filium suum natum ex muliere,
factum sub lege etcetera.

Firmissime tene et nullatenus
dubites Christum filium
dei sicut de deo patre plenum per-
fectum deum ita de virgine
natum verum perfectum hominem
genitum, id est verum deum habentem
substantie proprie veram integram
carnem et animam rationalem. Quod
ipse deus filius evidenter
ostendit de carne sua dicens:
Palpate et videte quia spiritus
carnem et ossa non habet sicut
me videtis habere. Animam quoque
habere se ostendit dicens:
Propterea pater me diligit quia
ego pono animam meam et iterum
sumo eam. Intellectum vero
anime se ostendit in eo quod ait

aut discite a me quia mitis
sum et humilis corde. Et
de ipso propheta dicit Ecce intelliget
puer meus et exaltabitur
et sublimis erit valde. Nam
et beatus petrus secundum david prophe-
tam in christo carnem et animam co-
fitetur. De ipso enim beatus dd'
loquens ait propheta cum esset et sci-
ret quia iure iurando iurasset
illi deus de fructu lumbi eius
sedere super sedem eius pro-
videns d' ... quia neque
derelicta est anima eius in inferno
nec caro eius vidit corrupcionem.

Firmissime tene et non
dubites unum atque
ipsum esse verum deum qui cum
patre deo spiritu sancto quod deo fecit
unde ... et in monte syna
legem dedit moysi ordina-
tam per angelos et ipsum deum
verbum carnem factum quando venit
plenitudo temporis missum a
patre et ipso filius factus est
ex muliere quod factus filius
factus est sub lege quam dedit

Firmissime tene et
nullatenus dubites dei verbum
quod caro factum est duas naturas
inconfusibiliter permanere
unam ... divinam quam habet quem
... quod dicit ego et pater
unum sumus Et qui me videt
videt et patrem meum et ego
in patre et pater in me est
secundum quod cum apostolus dicit

splendore glorie et figura
substantie eius. alteram vero huma-
nam secundum quam ipse dicit in evan-
gelio dicit pater maior me est

Firmissime tene et
nullatenus dubites
deum verum carnem factum verum
secundum divinitatem sic terminum
personam. deus enim verum ple-
nam naturam humanam ita sibi
univit dignatus est ut per
manente divinitate sua ita
verum deo factum est ut communis
naturaliter ... obsit ...
quam caro quam duarum naturarum
virtus in christo secundum
carnem una persona eadem
verum deo ab ipso fiet con-
cepcionis mirabile initio
Deus enim verum non accepit
personam hominis sed naturam et in
eterna persona divinitatis accepit
temporalem substantiam carnis. Unus
igitur est christus verum deo
factum qui ex patribus ... an-
tem et super omnia deus benedictus
in secula unus ihesus. Cui
et patri dicit Ex utero
ante luciferum genui te.
Ubi significatur ante se-
culis sine initio eterna
nativitas unius ihesus de
quo et ewangelista dicit quia
vocatum est nomen eius

Ihesus vocatus dictus est ab angelo
priusquam in utero conciperetur
Firmissime tene et
non dubites carnem
christi sine divinitate concep-
tam in utero virginis priusquam
susciperetur a verbo sed ipsum ver-
bum sue carnis acceptione
conceptum ipsamque carnem
verbi incarnatione acceptam
Firmissime tene et
non dubites ipsum un-
igenitum dei verbum carnem factum
se pro nobis obtulisse sacri-
ficium et hostiam deo in odorem
suavitatis cui cum patre et spiritu sancto a
patriarchis prophetis et sacerdo-
tibus tempore veteris testamenti
animalia sacrificabantur et
cui nunc id est tempore novi testa-
menti cum patre et spiritu sancto cum
quibus illi una divinitas
sacrificium panis et vini in
fide et caritate sancta ecclesia
katholica per universum orbem
terre offerre non cessat In illis
carnalibus victimis testamenti
significabatur caro christi quam pro
peccatis nostris ipse sine peccato
fuit oblaturus et sanguinis
quem erat effusurus in remis-
sionem peccatorum nostrorum
In isto autem sacrificio gratiarum

actio atque commemoratio est
carnis christi quam pro nobis optulit
et sanguinis quem pro nobis
idem deus effudit De quo
paulus dicit in actibus apostolorum
Attendite vobis in universo gre-
gi in quo spiritus sanctus vos po-
suit episcopos regere ecclesiam
suam quam acquisivit in san-
guine suo In illis ergo sacrifi-
ciis quid nobis esset donandum
figurate significabatur In
hoc autem sacrificio quid nobis
iam donatum sit evidenter
ostenditur In illis sacrificiis
prenuntiabatur filius dei pro
impiis occidendus In hoc
autem pro impiis annuntiatur
occisus testante apostolo qui ait
dum adhuc infirmi essemus
secundum tempus pro impiis mor-
tuus est Et quia cum inimici
essemus reconciliati sumus
deo per mortem filii eius
Firmissime tene
et non dubites verbum
carnem eandem humanam
carnem per veram virginem qua verbum
deus verus deus natus est
qua crucifixus et mortuus est
qua resurrexit qua in celum
ascendit et in dextera dei se-
det qua venturus est

iudicare vivos et mortuos. Apostoli ab angelis audierunt sic veniet quemadmodum vidistis eum in celum euntem. Et beatus iohannes ait Ecce veniet in nubibus et videbit eum omnis oculus et qui crucifixerunt videbunt eum omnes tribus terre

Firmissime tene et non dubites trinitatem deum patrem et filium et spiritum sanctum esse naturaliter summum et incommutabilem bonum et ab ipso creatas esse naturas bonas quidem quia a summo bono facte sunt sed mutabiles quia de nichilo facte sunt nullamque esse malam naturam quia omnis natura in quantum natura est bona est Sed quia in ea augeri vel minui bonum potest inmutatum mala dicitur in quantum bonum eius minuitur Malum enim nichil aliud est nisi privatio boni Unde constat geminum esse rationalis creature malum Unum quo voluntarie ipsa deficiat a summo bono creatore suo Alterum quo invita punietur ignibus et in suppliciis illud passura iuste quia illud accepit iniuste atque quia ordine non servavit in se divine institutionis ordinem divine non effugiet ultionis

Firmissime tene et nullatenus dubites omnem naturam creaturam naturaliter mutabilem a deo in eadem tali facta ut non posse iam quislibet angelorum summo in detinus quantitas quia sic acceperunt etiam beatitudinem qua adeo stabiliter perfruuntur ut eam tamen non possint sed hoc ipsum quod ab illo statu beatitudinis in quo sunt minime tamen in detinus nullatenus possunt non eis naturaliter est insitum sed postquam creati sunt gratie divine largitate collatum est Si enim angeli naturaliter inmutabiles fecerit nunquam de eorum consortio et dyabolus et angeli eius recedissent ¶

Firmissime tene et non dubites in omni creatura quam spiritualem atque corporalem summa trinitas fecit plures spiritus angelicos et humanos intelligendi facultatem divinitus accepisse Ceteros vero spiritus brutorum animalium rationalem intelligentiam non accepisse

et hoc omno dic[itur] no[n] posse
cap[er]e quod d[icitu]r homi[ni] no[n]
lite fieri sicut eq[u]us et mu
lus quib[us] no[n] est intellec[tus]
et ideo nec a[n]imas pecoru[m]
in a[n]i[m]as homi[num] nec a[n]i[m]as
homi[num] in a[n]i[m]as pecoru[m] ac
ci[piu]ns aliquo[m]o posse tr[ans]i[r]e

Firmissime tene et
non dubites p[ri]mos
homines i[d est] adam et mulie[rem]
eius bonos r[ec]tos et sine
p[e]cc[at]o creatos cu[m] libero arbi
trio quo possent si vel
lent s[er]vili ac bona vo
luntate s[er]vire et obedire d[e]o
quo arbitrio et[iam] possent si vel
lent p[ro]p[ri]a volu[n]tate
illo q[uod] p[e]cc[at]o et ind[e] tota mu
tata hu[m]ana n[atur]a ut no[n]
solu[m] in ip[s]is p[ri]mis homi[ni]b[us]
p[ri]mu[m] mors optinet reg[n]u[m]
sed et[iam] in o[mn]es homines tr[an]
siet p[e]cc[at]i mortis q[uo]q[ue] d[omi]nu[m]

Firmissime t[ene] et n[ullatenus] d[ubites]
omne hominem
qui p[er] concubitu[m] vi[ri] et
mulieris concipi[tu]r cu[m] ori
ginali p[e]cc[at]o nasci impietati
subditu[m] mortiq[ue] subiectu[m]
et naturam nasci ire filiu[m]
de quo dicit ap[osto]lus Eramq[ue]

cu[m] n[atur]a filii ire sicud et ceteri
a qua ira nullus liberat[ur]
nisi p[er] fidem mediatoris
dei et homi[num] homi[ni]s ih[es]u x[risti]
qui sine p[e]cc[at]o co[n]ceptus si
ne p[e]cc[at]o e[st] natus sine p[e]cc[at]o
mortuus p[e]cc[at]u[m] p[ro] nob[is] fact[us]
est id est sacrificiu[m] e[st] fact[us]
p[ro] p[e]cc[at]is n[ost]ris In veteri e[n]i[m]
testamento p[e]cc[at]a dicebantur
sacrificia que p[ro] p[e]cc[at]is offereba[ntur]
In quibus omni[bus] fuit figura[tu]s
x[ristu]s quia ip[s]e e[st] agnus dei
qui tollit p[e]cc[at]a mundi ¶

Firmissime tene
et non dubites
non solu[m] homines ia[m] rat[i]o[n]e
utentes v[er]u[m] et[iam] paruulos
qui sive in vtero matris vi
ue[re] incipiu[n]t et ibi moriu[n]t[ur]
sive ia[m] d[e] matrib[us] nati sine
sacram[en]to s[an]c[t]i bap[tis]mat[is] quod
dat[ur] in no[m]i[n]e p[at]ris et f[ilii] et s[piritus] s[ancti]
d[e] h[oc] s[e]c[u]lo tra[n]seu[n]t ign[i]s et[er]ni
sempiterno supplicio punien
dos quia et si p[e]cc[at]u[m] p[ro]p[ri]e
actionis no[n] h[ab]uerunt origi[na]lis
tame[n] p[e]cc[at]i dapnac[i]o[n]e[m] carnali
conceptione et nativitate
contraxerunt ¶

Firmissime tene
et no[n] dubites ih[es]u[m]
x[ristu]m filiu[m] dei ad

iudicandos viuos mortuosque
venturum vt homines quos
hic dono sue gracie per fide
iustificat eisque iustificatis
in fide et karitate sancte mi/
ericie usque in finem perseue/
rantiam donat in suo ad
te uentu suscitat et glori/
ficet et secundum promis/
sionem suam equales
sub angelis faciet et ad
eum statum perducet in quo
perfecte quantum vnicuique
donat deus bonis sint
et ab ipsa perfectione demceps
mutari non possint vbi
diuisa erit stellarum gloria Sed
vna erit omnium vita eterna
Dyabolum vero et angelos eius
in igne eternam a christo esse
mittandum vbi nunquam
carebunt pena qua eis
parauit diuina iusticia
Cum ipso dyabolo impiis et ini/
quos homines de quibus
scriptura dicit Inmitatur
eum aut qui sunt ex parte
illius pro eo quod cum in ma/
lis operibus imitati sunt
et ante finem presentis vite
per mam congrua non egre/
runt resumptis corporibus
suppliciis eterne combustionis

Firmissime teneas
et nullatenus dubi/
tes omnibus hominibus et bo/
et malis resurrectionem
carnis in aduentu domini
futuram esse quem Ret/
butionem vero iusticie di/
esse bonis malisque dis/
simile secundum quod ait apostolus
omnes quidem resurgemus
sed non omnes inmutabimur
Inmutabuntur autem iusti
qui ibunt in vitam eternam
quod apostolus ondit dicens
Et mortui resurgent
in corruptionem et nos inmutabimur
Et ostenens que erit prima
ipsa inmutatio adiecit oportet
autem corporale hoc induere
incorruptionem et mor/
hoc induere inmortalitatem
Iniustorum autem corporibus
fiet quod apostolus ait Semi/
nator in corruptionem sur/
get in incorruptionem Semi/
nator in ignobilitate
surget in gloria Seminator
in infirmitate surget
in virtute Seminatur cor/
pus animale surget corpus
spirituale quod propterea

spuale dixit non qz ipm spus erit sed qz viuificante spu in mortale atqz i corruptibile erit Sit autez tunc dr spiritiale corpus cu no spus sit sed pmanebit corpus sicut nunc animale dr cum tamen inueniaz non aima esse sed corpus ¶

Firmissime teneas et non dubites excepts illis qui pro noie xpi suo sangine baptisaz nullum hominem accepturu vitam eterna qui non hic a malis suis fuit pnitam fidemqz conuersus et p sacramentum fidei et pnie i p baptismu liberatus Et maioribus quidem necessaria esse pniam de malis suis agere et fidem katholicam sm regulam veritats tenere et sacramentum baptismats accipe Puulos vo qui nec ppa voluntate credere nec pniam pro pcto quod origmalit contrahut agere pnt sacramentu fidei et pnie quod est scm baptisma qua diu ronis etas corpa ex esse non pt suffi cit ad salutem ¶

Firmissime teneas et non dubites nemiem hic posse hom penitentiam agere nisi quem deus illuiauit et gratuita miscatde conuertit Aplus enim dicit ne forte det illis des pniaz ad cognoscendu vitatem et resipiscant a dyaboli laqueis ¶

Firmissie teneas et nullatenus dubites posse quidem hoiez que nec ignorantia litraz nec aliqua prohibet i becillitas uel adusitas verba sancte legs et euangelij siue legere siue exore cuiqua pdicators audire Sed dinis madatis obedie neminem posse nisi quem deus gra sua preuenit Vt quod audiat corpore etiam vitam pcipiat et accept diuinitq bona volutate atqz vtute madata di

facte et velit et possit nec
enim qui plantat est aliquid
neque qui rigat sed qui incre
mentum dat deus qui etiam
operatur in nobis et velle
operari et posse pro bona vo
luntate ¶

Firmissime tene et nul
latenus dubites trinita
tem deum incommutabilem
rerum omnium atque operum ta
suorum quam humanorum certis
sissimum cognitorem ante
omnia secula scire quibus
esset per fidem gratiam largi
turus sine qua nemo potest
ab initio mundi usque in
finem a reatu peccati tam
originalis quam actualis
absolui. Quos enim deus
presciuit hos et predestinauit
conformes fieri ymagi
nis filii eius ¶

Firmissime teneas
et nullatenus dubites
omnes quos vasa misericordie
gratuita bonitate deus facit
ante constitutionem mundi in
adoptionem filiorum dei pre
destinatos a deo neque pe
rire posse aliquem eorum quos
deus predestinauit ad regnum
nec quemquam eorum
quos deus non predestinauit
ad vitam ulla posse ratione
saluari. Predestinatio
enim illa gratuite donationis
est preparatio qua nos dicit
apostolus predestinatos in ad
optionem filiorum dei per
ihesum cristum ¶

Firmissime teneas
et nullatenus dubites
sacramentum baptismatis
non solum intra ecclesiam
katholicam sed etiam
apud hereticos qui in
nomine patris et filii et spiritus sancti
baptisant esse posse. Sed
extra ecclesiam katholicam
prodesse non posse ymo
sicut intra ecclesiam recte
credentibus per sacramentum
baptismi conferri salutem
Sic extra ecclesiam baptisa
tis si ad ecclesiam non redi
erint eodem cumulari
perniciem. Tantum enim valet
ecclesiastice societatis
unitas ad salutem ut
non saluetur baptismo cui

non datur ibi vbi oport
ut detur In esse tamen
hoi baptm extra eccaz
etiam baptisato sed ad
iuditiu in esse ab eccia
separato Et qz manifestu
vbicumqz datu fuit hor
baptisma semel esse
dandum Et ideo si ab
hereticis in noie pris et fi
et ss datum fuit vene
raliter ad totum nostedu
et obhoc nullatenus
itandu Saluator enim
ait qui semel lotus est
no indiget nisi ut pedes
lauet Sequitur

Firmissime teneas et
nullatenus dubites oez
extra eccliam catholica
baptisatum participem
fieri non posse vite ete
si ante finem vite huius
catholice no fuit red
ditus atqz incorporatus
eccie eciua si heam illi
aplus omez fidem et
nouerim omnia sacrameta
titatez aut no habea
nichil sum Vlam et in
diebus diluuii nemiez
legimus extra archa potuisse

saluari

Firmissime te et nulla
dubites non solu oms
paganos sed ecia omes
iudeos et oms hereticos atqz
scismaticos qui extra eccaz
catholica presente finiunt
vitam in ignem eternu
ituros qui paratus e dyabolo
et angelis eius

Firmissime te et nulla
dubites quelibet hereticu
siue scismaticu in noie
pris et filii et ss baptizatu
si eccie catholice no fuit
aggregatus quantascumqz elas
fecerit ecia si pro xpi noie
sanguinem fudat nullate
posse saluari Om enim hoi
qui eccie catholice no tenz
vnitate neqz baptismus
neqz ela quatulibet copiosa
neqz mors pro xpi noie
accepta proficere potest ad
salutem quam in eo heretica
vel scismatica prauitas perse
uerat que ducit ad mortem

Firmissime te et nulla
dubites non hos qui
extra eccliam catholicam bapti
santur acceptiuos ee vita
etia sed eos qui precepto

baptismate recte viuunt i q
se abstinuerint a vicijs et
concupiscencijs carnis reg
num eciam celorum sicut here
tici et scismatici non habuer
sit catholici crimosi non
potuerunt possidere ¶
Firmissime teneas et
nullatenus dubites eciam
iustos atque sanctos homines ex
ceptis hijs qui baptisati p
uuli sunt sine peccato hic ne
minem viuere posse semperque
hominem esse necessarium et peccata
sua usque in finem presentis vite
elemosinis diluere et remissionem
a deo veraciter ac humiliter
postulare ¶
Firmissime te et nullatenus
dubites omnem creaturam
dei bonam esse et nichil re
iacendum quod cum graciarum
actione percipitur et dei seruos
qui a carnibus et vino
abstinent non tamquam
immunda que a deo facta sunt
respuere Sed a forciore cibo
et potu pro sola corporis
castigacione abstinere Nup
cias quoque diuinitus insti
tutas et benedictas et melius
quidem si sit coniugio quisque
sit ut fidelis plenius quam co
gitet que sunt dei quo pla
ceat deo tamen illis qui
continenciam non vouerunt
nullum esse peccatum si vel mu
lier nubat viro vel vir
uxorem ducat Nec solas
primas nupcias a deo insti
tutas sed eciam secundas
et tercias pro eorum qui se
continere non possunt infir
mitate concessas Sibi
vero qui sine coniugati
siue a coniugio liberi
continenciam deo vouerint
ad mortem esse dampnabile
siue coniugale opus illi
voluerint appetere quo
se non accessuros vel illi
repetere a quo se recces
suros illi libera illi qui
professi sunt voluntate ¶
Firmissime teneas
et nullatenus dubites
eccam dei esse eciam ca
tholicam et in ea usque in
finem seculi frumento
permixtas paleas conti
neri hic eciam bonis ma
los sacerdotes quidem misceri
et in omni professione su
clericorum siue monachorum
siue laicorum bonos esse

simul et malos nec pro
malis bonos deserendos
sed pro bonis malos quantum
exigit fidei et caritatis ratio
tollerandos id est si in eccle-
siis perfidie et discordie
semina spargunt vel fratres ad
aliquod malum opus mor-
tiferum imitandum inducunt
Nec posse aliquem intra
ecclesiam katholicam recte
credentem beneque viuen-
tem alieno vnquam ma-
culari peccato si cuiquam pecca-
to nec consensum prebeat nec
fauorem Vtiliterque malos
a bonis intra ecclesiam tollerari
tamen si hoc cum eis bene viuen-
do et bene monendo agatur
Vt et videntes et audien-
tes que bona sunt mala
sua respuant et iudica-
dos se a deo pro suis mal
operibus respiciant atque ita
preuenti dono gratie de suis
iniquitatibus confundantur
et ad bonam vitam per di-
uinam misericordiam confortantur Bonos
vero a malis intra ecclesiam
catholicam dumtaxat con-
stitutos mentis debere operum
dissimilitudine separari ut cum
quibus communia communicant
sacra non habeant mala
opera quibus illi sunt criminosi
quia in fine vero seculi
bonos a malis etiam cum
corpore separandos quando veniet
xpus habens ventilabrum
in manu sua et per mundabit
aream suam et congrega-
bit triticum in horreum suum
paleas autem comburet ig-
ne in extinguibili quando per
iudicium iustum segrega-
bit iustos ab iniustis bo-
nos a malis rectos a peruersis
Bonos constituet a dextris
malos a sinistris Et ex
ore iusti eternique iudicis
sempiterna et incommutabili
prolata sententia iniqui ibunt
in combustionem eternam
Iusti autem in vitam eternam
iniqui semper arsuri cum dyabolo
Iusti autem regnaturi
sine fine cum xpo ¶

Hec interim xl capitula
ad regulam vere fidei
firmissime pertinentia fideliter
crede fortiter tene veraciter
pacienterque defende et si quem
contraria hiis dogmati-
zare cognoueris tamquam
pestem fuge et tamquam
hereticum abice Ita enim

ista que posui fidei catho/
lice congruunt. Ut si quis
non solum omnibus sed et
singulis voluit totaliter
in eo quod singulis eorum
totiusvaritatem repugnet huius
quod contraria docere non
dubitat hereticus et christiane
fidei inimicus atque ex hoc
omnibus catholicis anathe/
matizandus appareat. Quamvis quoque
et angustias temporis festinacio
que portitoris compulit nos
aliqua que pro diversis heresibus
agnoscendis atque vitandis
fuerant inserenda preterire
silencio tamen si omnia que
in hoc opusculo continentur
recensere et notissima
pre sensibus habere non negli/
gas ex huius potius tanta
discretione etiam de ceteris
spiritualiter iudicare. Apostolus
enim dicit quod spiritualis homo
iudicat omnia. Quo donec
vnusquisque nostrum perveniat
in eo quod certum recipit fide/
liter perseveret. Et si quis
aliter sapit hoc illi quoque
deus revelabit. Amen.

Explicit liber beati Augus/
tini de fide ad Petrum

queritur de de Salomone
utrum salvatus sit an non
qui ydola adoravit. Sed sciendum
quod tribus ydoneis testibus
videlicet Jeronimo Ambrosio
Augustino salvatus probatur.
Dicit Jeronimus: Nunquam Salomon
peccasset nisi egit penitenciam. Sc/
ribunt proverbia ubi dixit: No/
vissime egi penitenciam et re/
spexi ut diligerem disciplinam.
Asserunt ebrei hunc librum esse
Salomonis penitenciam agentis. Am/
brosius in Appologia David:
Quid de David dicamus
et quid de sancto Salomone.
Quem quidem vulgus iudaicum
estimabat cum venisse pro Christo
ne videretur esse super hominem
nutu divino corruit, et David
sanctus non dicitur quia ab hominibus
sanctus fuit. Salomonem sanctum
nominant ut nobis de penitencia
sua dubitationem tollat. Augustinus:
Aliquid credendum est quod Salomon
sapientissimus aliquid utile
in ydolis intuerit. Sed propter
delicias quibus deperiebat
ne imminetur dolore mulieres
ydola coluit. Item Jeronimus:
Asserunt iudei Salomonem quinquies
castigatum fuisse per plateas ciuitatis
ea [illegible] veniens in
templum quod ipse edificaverat
ad quinque viris David legisperitis
ut verberatur ab eis. Qui
quidem consilio dixerunt, cum in unctum
domini manum non mittent, per
dimissum ab eis a semetipso depo/
situs de regno est.

Regnum celorum vim patitur et
violenti rapiunt illud. Mt. 11
In hiis verbis salvator nobis duo
ostendit. primo regnum celorum terrificatorum
ibi regnum celorum vim patitur. quia
factum est ita expugnabile quod quondam
erat inexpugnabile. Unde quinque milibus annorum
et amplius nullus intravit. hoc est regnum
factum est omnino infirmum omnibus volentibus
illud intrare, quia ita est adeo quod ita paruum
infirmum quin volt potest illud acquirere, et illud
eternaliter frui, quia ab aliquibus emitur
elemosinis, ab aliquibus per castigacionem
corporalem. Unde potuit bene salvator
dicere: vim patitur, quia illud ad se potest
compelli, attamen ne ita infirmum et
expugnabile videatur salvator subiungit
dicens: Et violenti rapiunt illud, quasi bene
debent tenere omnes desides et delicatos
qui sibi nunquam aliquam violenciam inferunt
faciunt, et tamen se confidunt illud celeste regnum
sua delicata vita posse expugnare.
Cuius tamen in verbis oppositum videmus, quod
certa fide credimus in celo regnare preter
pueros parvulos morientes. Ipsi sunt ba-
ptismati regenerati, in quibus opere dei
suam specialem ostendit constitutionem largitatis, qui
tamen licet innocentissime vite sint, tamen
ante illius celestis dulcedinis degustacionem
prius degustarunt amarissime mortis
acerbitatem. Ergo illud celestie possessionis regnum
celorum donacio nisi prius hic legittime
certasset et vicisset respicias carissimi
amicos dei, qui omnes regnum celeste
possident suarum passionum acquisicione. Pe-
trus enim, cui oves omnes suas ovis ra-
misit ad pascendum, nisi prius crudelem
mortem et passionem crucis pro eo sustinu-
isset. Paulus vero celestis regni prima
vas quasi sicud electissimum vinum de celeste, de
quo Christus: prima date siceram merentibus
et vinum hiis qui amaro sunt animo. bi-
bant et obliviscantur egestatis sue, nunquam
esset adeptus, nisi prius fudisset fudisset
suum sanguinem innocentem pro amore sui
celestis regis. hoc idem factum est sancto Johanni

Baptiste qui maioritatem ante deos
in celo non est adeptus nisi per de-
truncacionem sui sanctissimi capitis hic
fuisset humiliatus. Idem manifestum
in duobus fratribus sanctissimis Jacobo et
Johanne pro quibus tamen dilecta genitrix xpisti
inter ceteros, pro eis humiliter suppli-
casset, dicens: Domine ut sedeant hii duo
filii mei unus ad dexteram tuam et
alius ad sinistram tuam in regno tuo
at xpistus, tamen eos Christus non suscepit ad
sedem bibendi de celesti calice nisi
prius hic bibissent calicem acerbissime
passionis. Et aut dicamus de sanctissima
matre xpisti quod prius super choros angelorum
non est exaltata ~~quod est tocius regni celestis~~
~~hospita non est prius facta~~, nisi prius
hic super omnes homines fuisset humiliata
quod etiam tocius regni celestis hospita
non est prius facta, nisi prius hic in exi-
pulacione cum quinque annorum in egypto
cum dilecto filio suo fuisset passa.
Hiis omnibus auditis quid dicemus de
innocentissimo agno xpisto, qui licet domi-
nator pri fuit creatorum et con-
substantialis, et tamen iam humanitatis non prius coram
discipulis suis fassus est se in celo
et in terra habere potestatem nisi prius
hic in se sensisset omnimodam extrema
niciam passionis. Ad philippenses, xpistus factus
est obediens patri usque ad mortem,
non prius suscepit potestatem iudicandi vivos
et mortuos nisi prius iudicio iniquo
propter pravitatem ac infidelitatem fuisset
iudicatus. Non prius intravit gloriam ce-
lestem nisi prius hic passus fuisset oportebat
xpistum pati. Sicut ultimo aliud quod
dicemus ex quo illi quorum quidam in utero
fuerunt sanctificati, tamen celestem gloriam non
possident, nisi prius multas molestias corporibus
suis fecissent, de quo nobis miseris
in peccatis concepti et nati presumimus cele-
stem gloriam adipisci, et per ea nil la-
borantes sed aliud fortiter patientes, certe
decepti sumus, excecavit enim nos malicia
nostra, et vana spes nostra, Crisostomus multiplex

vana promissa mittant. sicut predicatorum
qui quando petunt vel eciam habent promittunt
regnum celorum et remissiones plenas indulgencias
dicunt populum quod sibi dante bonum, eciam forte pro suis
peccatis omnia sunt maledicti [illegible] illis, de quibus
Ysa. 3° Popule meus qui te beatum dicunt ipsi te
existentem in peccatis ipsum te decipiunt. Heu quanti
tales sunt deceptores qui dicunt se servos
dei, cum sint servi diaboli. Ro. xvi Paulus con-
sulit dicens Declinate ab illis huiusmodi de-
enim xpo domino non serviunt sed suo ventri, et per
dulces sermones et benedictiones seducunt corda
innocentum. sed quicquid talibus ab eis per-
[illegible] dicitur ut ab eis declinent, ipsum autem
magis ad eos se inclinant, reputantes quod isti
veri predicatores hec loquuntur ex invidia
Hys autem premissis auditis quale quidam regnum
celorum possident et quibus sceleribus i. in mo-
[illegible] Nunc restat dicere de aliquibus, qui
non solum regno celesti quam aliquibus viciis
suis, verumeciam regno temporali sunt spoliati
qui licet tales multi fuerint, quia scelerorum
infinitus est numerus, Exempla i Cy de paucis
et nobilibus regibus p

Avaricia

Videamus et primo de Rege Saul qui fuit
primus rex israel, quem dominus solus promovit
ad regnum quia eo querente asinos patris
sui, dominus misit Samuelem ad ungendum eum
in regem, cum autem unxisset eum Samuel,
dixit Ecce unxit te dominus super hereditatem
suam in principem, i Re x°. tamen eum avarus
et inobediens fuisset factus privatus est mox
regno vite dum preda non facta quia cum
dominus misisset eum in Amalech ad predandum
eam, et ad delendum omnia que in ea erant [illegible]
dit quidem pauperes sed multos divites a
morte reservavit, suppellectilia bona quidem
inutilia cremavit igne, et preciosa et ea
que sibi placuerunt [illegible] domini [illegible]
autem Samuel ad eum interrogans cur hec
fecisset, [illegible] quia populus fecisset una
cum eo, pro victima deo augendum, corripuit
eum Samuel dicens Numquid vult dominus holocausta
aut victimas, et non pocius ut obediatur
voci domini Melior est enim obediencia quam victima
Addiditque dicens pro eo quod abiecisti sermonem
abiciet te dominus ne sis rex, hec ille. Sequitur
i Re xv° Ecce quomodo iste qui ut audistis
per dominum regnum suscepit et tamen quia avarus
in eo fuit dominus abiecit eum. Similiter fuit

de multis qui intrant regna sine
aliis ducatibus, quibus non [illegible] dei
sed sua fallacia et palliata [illegible]
et male submiserunt, prius adhuc
possident, et valde avari, quia avaricia
est maximum impedimentum ad intrandum
regnum celorum, ut patet Luc. xviii° de
Iuvene qui dicebat se omnia pre-
cepta adimplesse, tamen eum dominus
eum hortatus fuisset de relinquendo
bonorum suorum et dare pauperibus
Sequitur ibi

Hys ille auditis contristatus est valde,
quia dives erat, et xpc dixit, quam
difficile qui pecunias habent in regnum
dei intrabunt, exposicio illi qui pecuniam
suam avare possident difficiliter
in regnum celorum intrant, Similiter fuit
de illis qui tunc male res acqui-
sierunt, ut rapiunt vel scienter rapta
emunt, quia quamvis dominus omnia peccata
odio habeat, tamen specialiter se odire ra-
pinam Ysa. lxi Ego dominus
diligens iudicium et iusticiam et
odio habens rapinam, [illegible]
[illegible] prohibet per rapinas nolite
concupiscere, divicie si affluunt etc, quia
valde multa mala sequuntur rapinarum
possessores primo quia contra eos stant [illegible]
sancti et iusti Sapi. v° Stabunt iusti
in magna constancia adversus eos qui se
angustiaverunt, et qui abstulerunt la-
bores illorum videntes [illegible]
turbabuntur timore horribili, deprecacionem
lesi exaudiet non despiciet preces
pupilli nec vidue si effundat loque-
lam gemitus Eccli. xxv et specialiter
prohibet dominus, rapinam viduarum et
pupillorum ne ledantur Exo. xxii
Vidue et pupillo non nocebitis
Si leseritis eos vociferabuntur ad me
et ego audiam clamorem eorum et indigna-
bitur furor meus. [illegible]
Si autem non statim ulciscitur de eis
in novissimo autem iudicio dabit eis
[illegible] super eos per manus suas la-
vabunt in sanguine peccatorum [illegible] rapto-
res [illegible] maledicta [illegible] Job
xxiiii° [illegible] pauperum spoliaverunt
et deus inultum non patitur maledictum

sit post eum in terra. Item rapinam
frequenter sequitur inopia, prout videmus
qui et divites fuerunt aliqui
rapuerunt non sua, sed postea in egestate sunt.
Ysa. xxxiii. Ve qui predaris, nonne
et ipse predaberis. Item non solum ipse
raptor solus depauperatur, sed et
pueri sui. Job xxvii. Hec est pars
hominis impii apud deum et hereditas vi
olentorum quam ab omnipotenti suscipient.
Si multiplicati fuerint filii eius, in
gladio erunt, et nepotes eius non satura
buntur pane. Unde quidam versifica
tor: Non habet eventus sordida preda
bonos. Et non quod hic dicit raptor
non solum depauperatur in se et in filiis
et heredibus, quod tamen esset tollerabile,
sed etiam spoliatur virtutibus que sunt ve
rus thezaurus. Augustinus: licet in
archa dampnum, in conscientia tollit
vestem et perdit fidem; acquirit pecuniam,
perdit iustitiam. Item raptorem sequitur
malus finis vite. Jeremie xxii. Ve
qui edificat domum suam in in
iustitia et cenacula sua in iudi
tio, amicum suum opprimit. Sequitur
et in morte eius. Subditur de tali dicitur
ibidem: Sepultura asini sepelietur
putrefactus. quia ut frequenter ra
ptores ut asini mortui sepeliuntur,
quia mortui asini tute excoriati
carnes sue relinquuntur canibus
ad devorandum. Sic raptores quando
rapiuntur excoriantur a pena et
hoc maxime spoliatione. quia per
furcam vel per gladium vel per aliam igno
miniosam mortem solent mortificari
et eorum scelesta cadavera canibus
relinquuntur ad devorandum.

Consilium malum

Secundum propter quod primam partem fuit
regno privatus fuit Roboam
filius Salomonis et sequitur malum con
silium sectantes sive consiliarios suorum
pauperum sicut hic fuit versus ma
lo et iniquo consilio iuvenum qui
cum rogaretur a suis civibus ut
fieret eorum dominus gratiosus, respondit quod
dorsum patris sui fuisset levius
minore suo digito. Hec enim
mandatum suum preceptum sui patris
esset levius inter sua. Quare sicut hic

iii Regum xii fuit x tribubus populi privatus.
Propter hoc docebat Thobias filium suum, consilium semper
a sapiente consilium require. Ecclesiastici: Fili nil sine
consilio et post factum non penitebis. Aliqui deli
quunt, sunt vitandi mali et indevoti con
siliarii. Ecclesiastici xxxvii: A consiliario malo
serva animam tuam. Job: Quod petebat deus
consilium impiorum longe sit a me. Psalmista:
Beatus vir qui non abiit in consilio impiorum.
Et specialiter de hoc fugere consilia cum bellantium
patet Jacob patriarcha Genesis xlix:
Symeon et Levi fratres vasa iniquitatis
bellantia, in consilium eorum non veniat anima
mea. Consilium enim bonorum hominum ducit
vel inducit ad salutem. Item consilium bonum et
iustum glorificat deum. Psalmista: Deus qui glorificatur
in consilio iustorum. Sic consilium iniquorum deum
coarcerit. Psalmista: Opprimant cogitaverunt consilium
consilio suo. quia omnium malorum que fiunt ex
malis consiliis consiliarii horum omnium principes
sunt contra deum. Et heu simpliciter hiis qui
quibus consulunt ad impedimentum fructum dei.
Quidam Jeroboam fecerat. De quo Regum
iii Regum xii. Excogitato consilio fecit duos
vitulos aureos et dixit populo: nolite ultra
ascendere in Ierusalem. Quanti tales sunt iure Jero
boam qui iam erexerunt multos vitulos multo
non aureos sed argenteos. Plurimum simplices a suis
prelatis seductores. Ve omnibus talibus seductoribus
qui a fructibus dei cavant ne deus eos pu
niat. non solum in eis moret, sed et in posteris
suis, ut fecit ipsi Jeroboam quod de eo subditur
in textu. Quod tota sua posteritas extincta
fuit punita et mala morte perierunt
~~et nisi solus filius~~ nullus sepultus fuit in
sepulcro patrum suorum. Nisi filius suus Abija
in hac et dampnacione. Erunt omnes qui
consulunt incautas que sunt spoliatores
ecclesie dei. quia et quod adeo de regni requi
rit quibus a vilissima vetula vel et vilissima
vilissima ancilla. Item etiam et eis qui et
in interitum alicuius suo consilio machinantur
quia sepe eorum fraudulentum consilium cadit
super eos. ut patet in Aman qui dederat consilium
de iudeis interficiendis et Mardocheo patibulum
paraverat. et in ipso solus suspensus est. Item Achi
tophel quod dederat malum consilium Absoloni contra
David. Ideo et per desperationem suspendit se ipsum
suspendit. ii Regum xvii. Item mali principes
Babilonie qui Danielem leonibus suo
consilio prodiderunt, eo liberato post ipsos

leones sunt consumpti. habetur Danielis xiiij
Et iudas mali consiliarius . scilicet principis superbi
qui extitit medius. Caueant ergo omnes
iniqui et impudici consiliarij . ad fornica-
cionem ne eis eueniat . quemadmodum euenit
Balaam . qui ut dicit magister in hystoria
qui dederat consilium balaac . ut ad ipsos
filiorum israel mitteret mulieres madia-
nitas et virgines quarum pulchritudine filij israel
decepti tunc essent contra preceptum domini se car-
naliter miscentes . pro quo multa milia hebre-
orum sunt interfecta . ut habetur numeri xxv . propterea
ipse qui auctor sceleris est turpiter
interijt . ut habetur numeri xxxi . et hec
sufficiant iam de secundo rege satis indecenter

37 Tercius rex fuit Nabuchodonosor qui est
eiectus suo regno priuatus ut dicitur fuit
sed Danielis iiij° ab hominibus et eiectus
est cum feris et cum bestijs erat habitacio eius
Superbia hec sibi fuerit nunciata per verba superbie
et signat omnes superbos quorum habitacio erit
cum feris infernalibus . quia superbia est vnum de
illis viciis que specialiter sibi deus odit saluatoris
propter vi detestatur deus sed est quod odit deus
et mox sedit . Ostendas Ecclesiastes x . superbos
superbia est id principium quod per contra
deum se erigit et intumescit . ps . superbia
eorum qui te oderunt ascendit semper
hec . nisi celum respicient . quia per eam erit
ab eis deus alienatus . Nulli peccato
deus resistit tantum sicut superbie quia maiorem
habet initium ex superbia . videlicet lucifer . Jacobi
deus superbis resistit . humilibus autem dat graciam
Et propter nullum specialiter peccatum potest homo ita bene di-
sponere cum sit censualis homo sicut propter superbiam
Job ipse est rex super omnes filios superbie
Contra nimium rege hunt viles superbi
superbia tamen turpe vicium est . quod nullum
sinit secum morari . sed omnes eicit / quia
sicut humilitas omnia vicia euertit euertat
omnes quia virtutes . colligit et roborat
sic superbia omnes virtutes dissipat et
euacuat Et propterea inmundus omnis pro peccato superbie
Et Linia? de superbia nascuntur hereses
scismata detractiones inuidia verbositas
iactancia contenciones / ex quo tot mala per
eam prouenit / Ergo ideo et hec peccatum
hoc habundat in rebellionum in misericordia . pre-
terea habundant sacrificijs superbi
bum . quia eciam rebellionum deus quisque non
differt usque ad infinitum . sed eciam hic
incipit . confundam superbos et superbias

principes ut patet ysaie iij in tempore quo
eleuate sunt filie syon . et sic ambu-
labant collo extento . mox statim fecit
dominus promisit ablacionem omnium ornamen-
torum et valde grande depracionem ut patet
intuenti de 3° sufficit /

Quartus rex fuit baltazar et signat Loca sancta
omnes loca sancta inhonorantes . i . filios inhonorates
et congregatas res iniustas possidentes . ipse
enim vasa domini patris et sua vasa inhonorat
quando ex eis cum suis concubinis bibit
eo autem ex hijs bibente apparuit manus
dicens in parte scribens mane techel
phares . cuius interpretacionem audiens dimissio
appensio et inmutacio est regni tui et data
est persis sicut ibi continetur . vasa domini
et sancta sunt loca inhonorantibus . quia talia
loca vult deus ut honorarentur quia ipse
populi templum construxit sed loca in maxime
honorauit / primo quoque civitate et ecclesiam
puniuit atque in templo fecit sicut ibi quia
suam benignitatem in infirmos ostendit eos in templo
sanauit . Et templum prophanantes inho-
norantes plagis expulit . vbi magnum zelum
videtur habere fecisse sicut dicit quod patet . dicit
habetur Jo xxi . Et mulieri adultere peccatum
dimisit in templo preciam simulat sed et cu-
rendo zelo domus . sicut loci sancti ostendit
dignitatem in honoracione templi quia tamen nisi
quedam significatur fuit nunc autem sancta loca
hec est nunc sancte ecclesie . quia illic impetrare ha-
bet responsio omnium desiderio . quia Salomon perfe-
cto iam templo flexis genibus ora-
uit in templo domini dicens . quod cum supplicans
tradiderit vinculis suis vel conuenit pesti-
lencia vel clausione celi ut sit in tanta
de pluuiarum . habetur multos destinato
euadat . quia omnium in templo orantibus similiter
indubitanter possent impetrare ut habetur
iij regum vi . Jude autem sic dicit contra suas
orationes vbi prius quia sic gaudentes
eas puniebat . et dicebat ad eos
exaudiui orationem tuam et deprecationem tuam
qui deprecatus es coram me . et sublimat
et erunt oculi mei et cor meum ibi
cunctis diebus . iij Regum xx . Et honor
et diligencia quem ecclesie impediunt demones
figurati fuerunt filijs israel . quando cum
templum fuit destructum et cum licenciam
haberent reedificandi impedientibus eos
inimicis simulabant vna manu . in alia
gladium tenebant et tamen contra templum sanctis
laboribus construxerunt ut habetur ij Esdre

Primi

prius et in aliis locis. Et pena
i[n]honoravit templum patet in Eliodoro
qui misat Seleucius rex assi[ri]e
in ierusalem in templum ut auferret
pecuniam de templo. Dirissime
fuit punitus ut habetur ii° machabeorum
iii°. Et pompeius qui prius fuit
fortunatissimus in bellis. Judeorum
plus deum honoravit. equos suos
in statibus nunquam amplius
victor evasit. sed prius vincebat. Et
locus sacer timiterii digne est
honorandus quia ubi multa corpora
iacent. unde aug. forte ceu deo ma-
nifestat renatum ubi Zbi ergo in
cimiterio dic et salutabo simpli-
citer pro mortuis precantur qui at si eas
prosit non salutando possunt
tamen de eo acquiri dum psalmodiam
et non deponunt que pertinebant nobis
finis deum sed petit ut. Et multi homi[nes]
sic tante intollerabiliter qui non solum
eis laudatores divitiarum non prius operiunt
sed transeuntes locus eorum pungunt
et tamen in alia terra a facie non au-
dent. Exemplum patet de quarto rege [qui] pro-
fanavit vasa domini

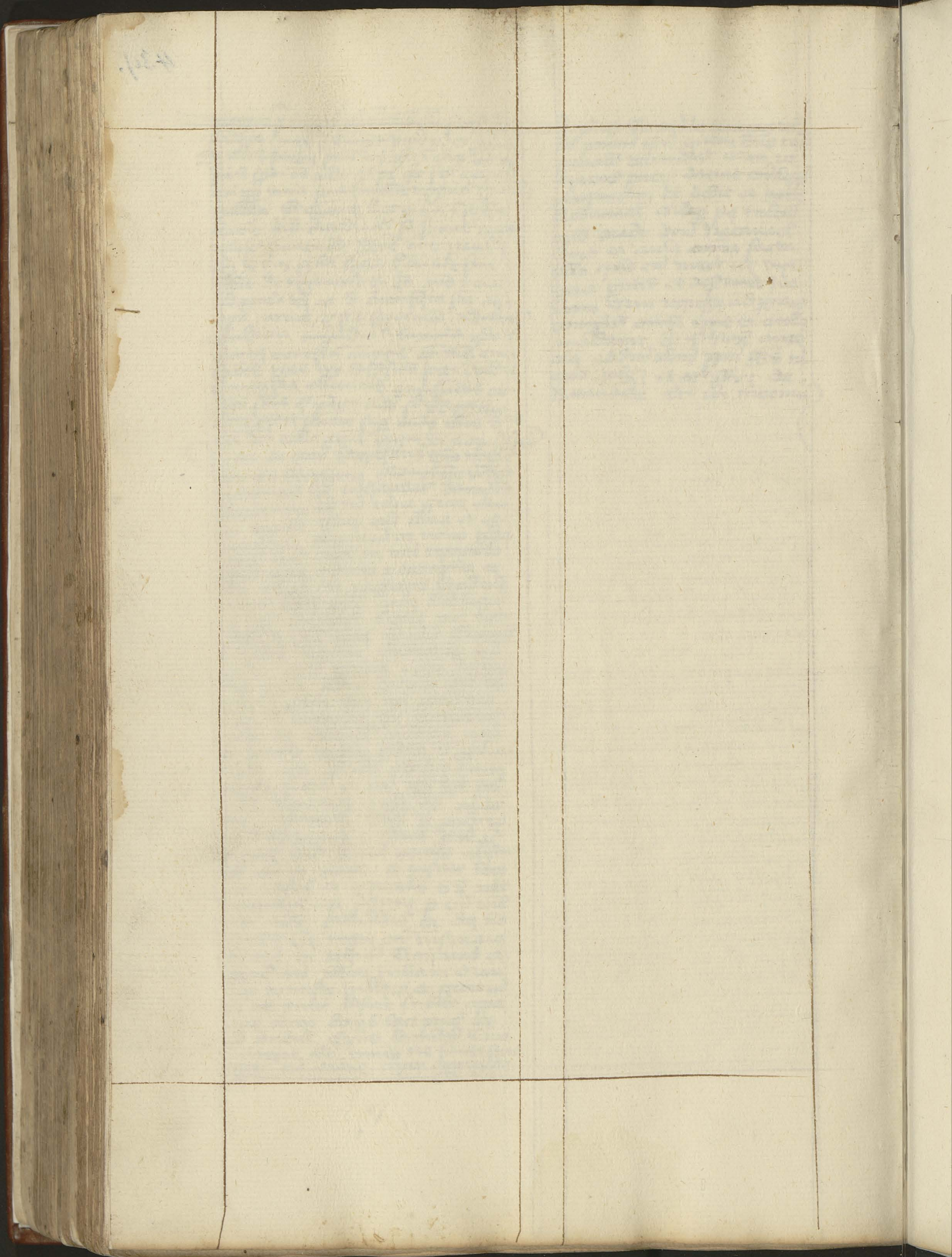
Pueri Ultimus rex fuit Sedechias et fuit
contra pueros et infideles quia
hunc Sedechiam constituit rex nabuchodonosor
rex babilonie ut sibi serviret sub
tributo. imposita religione iuramenti
dei et quia decipiebant pseudopro-
phete dicentes Jeremias prophetam vidente
babilonios ab egiptiis regittavit
ut adhereret regi egiptiorum et non
servaret iusiurandum et propter transgres-
sionem iuramenti deus punivit eum sic
de quo iudicium queritur regi. Noluit credere
sed potius illis falsis adulatoribus
traditus fuit in manus nabuchodonosor
qui oculos ei eruit filios eius occisi con-
tra sanctuaria vasa domini asportata
morte rex turpi interiit. Ecce de
tam punivit transgressorem iuramenti
qui fuit fetum cum paganis qui tunc
fuerunt de illis qui punivit homi[nes]
suis. et nunc heu mundus
in terra profundat. sed vitas ille

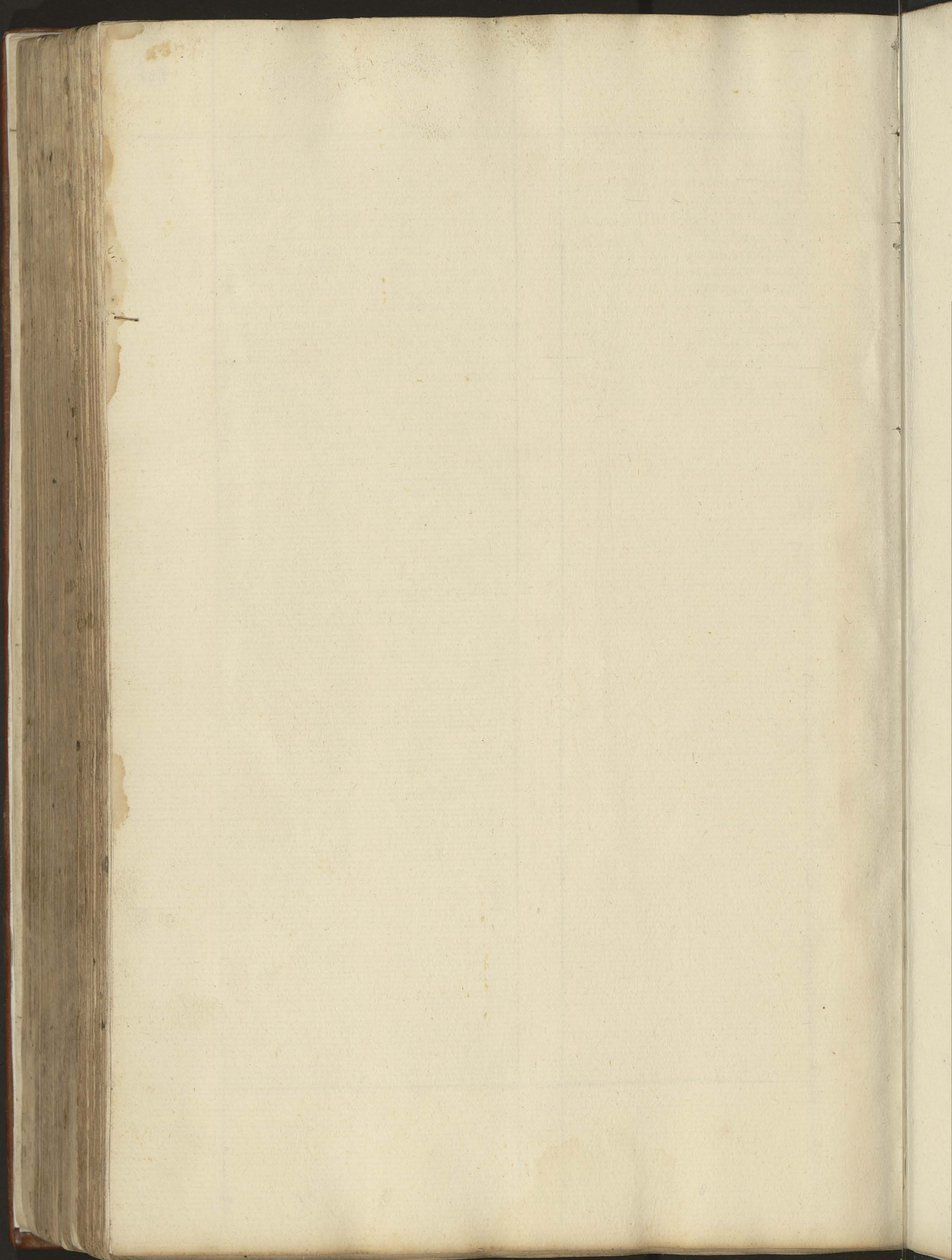
vero est super terram. Osee iiii Non est
enim veritas et non est misericordia et non est scientia dei in terra.
Sed aut mendacium et homicidium. Mox ut dicitur maledi-
ctum et mendacium et furtum homicidium. et
adulterium inundavit. Unde cognitur deus
diminute veritates a filiis hominum. Item dicitur Ex[odi]
corruit in plateis veritas et equitas non potuit
ingredi. Legem mendacium veritas quia sit qui
non solum infringunt iuramenta sua nota
habent immo ipsi soli qui deo infringunt et
hoc de quarto Rege

Sexto quia etiam in regimine temporali prolata fuit
regina Vasti hec enim erat discordantes in
matrimonio et dicunt inobedientes mulieres viris
suis. Quia data fuit ex pleno consilio regis
quod qui fuerint cum rege Asuero. Et
sic inobedientes sunt mulieres ut habetur Hester i.
Causa cum contempsit regem Vasti ad eum venire
nolens consuluit sententiam que tunc inobedientia
fuit Mamucha ex parte unum dicens. Si
tibi placet. edictum vix a facie tua ut nequaquam
ingrediatur Vasti ad regem sed regnum eius altera
que melior est ea accipiat etc. Vasti regina
sic fuit privata. Ecce quomodo regina vasti propter eam
quam inobedientiam depulsa fuit de regno. Et
fiat de talibus malis mulieribus qui non solum
virorum spernunt mandata verum etiam dominos
suos despiciunt et viros maledicunt. Ecce
utique offendunt sicut venenosi serpentes draconibus.
Ecclesiastici xxv Commorari leoni et draconi pla-
cebit quam habitare cum muliere nequissima. Ne- quam
quam ira super iram mulieris. Ibidem Nequicia mulieris
immutat faciem eius et obcecat vultum suum tanquam
ursus. Ibidem Brevis omnis malitia super malitiam
mulieris. Sors peccatorum super illam cadat. Item
a muliere initium factum est peccati et per illam omnes mo-
rimur. Item Sed non ambulavit ad manum tuam
confundet te in conspectu inimicorum tuorum Sed
e converso adulant bone et honeste mulieres
quia sermones earum non tangunt eas sed solum
illas superbas et garrulatrices. Sed mulieres bone
sunt magna consolatio virorum. Unde Salomon re-
putat pro beatitudine habitare cum muliere sensata
Ecclesiastici xxv Beatus qui habitat cum muliere sen-
sata. Ideo virum mulier mulierem quiddam psalmista
dicit Ecclesiastici xxvi Mulieris bone beatus vir
numerus enim annorum illorum duplex mulier fortis ob-
lectat virum suum et annos vite illius in pace
implebit. Et mulieres honeste et timent ho-
norabunt. Quia Salomon dicit pars bona mulier bona
in parte bona timentium dabitur. Non propter factum
bonum. Ecce quod deus dat nisi bonum dat
mulieres bonas. Sed aut bonum dat malo
tunc meliores et regna dei castigatus cum
ecce quanto bona venit nisi pro bono
mulier bona. Ideo Salomon est eam p[ro]

magno precio quam ultra christum fecit quod
tremuit · mox subiungit paulus ad Ephes
de vitiis similibus prius c.[illegible] i ca v · Hoc enim sci
tote et cetera · hoc in ·ii· q· per ista sunt vetitos
quinque vicia sua fuerint regnis temporalibus
spoliati Et quamvis hec vicia in scholastica
lucit tam tantum in ar se sciant regni
celestis privatos Unde autem paulus
hec vicia gratia hominum bannivit sive
sciebat de regno celorum · qui sub [illegible]
ad galathas · v · d · manifesta sunt autem
opera carnis / que sunt fornicatio adulteri
immunditia impudicitia luxuria ydolorum
servitus veneficia inimicitie contentiones emu
lationes ire rixe dissensiones secte invidie
homicidia ebrietates commessationes et
hiis similia que predico vobis sicut predixi quoniam
iam profert sicut supra dixi illos Deus
qui qui talia agunt regnum dei non possidebunt
Nota de sancto Stephano quomodo natus
Sanctus Stephanus alio nomine vocabatur
natanael quod interpretatur donum dei
Stephanus autem dicitur corona grece ebrea
vero regula Fuit enim corona et est
primus martirum in novo testa
mento sicut abel in veteri testamento
Fuit enim norma vel exemplar et
regula aliis in passione sustinenda
nomen dedit sibi angelus nam legitur
quod tempore augusti cesaris ante nati
vitatem christi erat quidam clericus
in iherusalem nomine antiochus cum
uxore non pectina [illegible] in lege
sua xxvi annis serviens deo ne
[illegible] prolem et non audebat
ingredi templum propter sterilitatem
[illegible] Erat autem homines iusti
et bonis operibus plenus et propter eorum
bona opera contulit eis deus mira
culose prolem et cum esset tempus pari
endi apparuit angelus dei in do
mo antiochi dicens hic puer vo
cabitur Stephanus i· corona cum autem
peperit tunc demon veniens abstu
lit eum in nocte et posuit loco
suo idolum et reportans hunc vult
[illegible] ipse posuit pro eo me
[illegible] sulhaldus hunc deus non
permisit hunc misit eum [illegible]
[illegible] in regionem Troianorum et
[illegible] ad portam Iuliam quam
sunt pontifices iudeorum et grecorum
Et ne puer deficeret subito appa
ruit cerva dans lac puero et
cum audiret episcopus lamentum eorum
surrexit et timens ne fantasma
esset cum orans cepit appropinquare

dixit ei cerva Ne timeas talis
est puerum istum quem deus tibi
specialiter recommendat deum re
cipiens puerum docuit eum legem
mosaicam et dedit ei nomen
Natanael deus postquam multo
tempore erat donum Natanael
dixit ei angelus omnia facta
illa quomodo eum mittit ut visi
taret parentes et destrueret ydo
lum deum regressus ad parentes
complet omnia que ei angelus
mandavit De quo postea ante
cum ad dominum ihesum christum [illegible] in
ewangelio Iohannis i et ait scilicet de
Natanaele Ecce ibi invenies

m ꝯllo anno m

ꝯllo mo
quoz et m
ꝯ quadra

Registrum libri ... [illegible]
Manuale sancti Augustini
De spiritu et anima
De fleruo [illegible]
Speculum sancti Augustini
liber Meditationum
Augustini de anima
De triplici domo [illegible]
De formula honeste vite
Soliloquiorum
De domina [illegible]
Augustinus de [illegible] ordibus
[illegible] Enchiridion
De fide ad Petrum
[illegible]

[illegible]
[illegible]

...e sapientes sine determinando
...i sibi excipiendo quod
...endo et confirmando decla
...regulas ponit in eadem
...sta et orthodoxa similiter
...possa et conclusione exposit
...ellidem alter regula
...t omnes speciales instantias
...confessionem committit omnis
...[illegible] Nemo ascend
...[illegible] quod ponit
...in nobis et [illegible]
...nisibus catholica
...ta et instructio [illegible]
...ac sapientes [illegible]
...scidant et singula [illegible]
...cendi sunt libros Johannes
...o universitatis pastorum ad
...lerem Rehunnos [illegible]
...[illegible] iudicialis [illegible]
...de venerit in festo beati
...sti hora prime in aula [illegible]
...ffermo quo [illegible]
...spilatus [illegible] et magis [illegible]
...landem [illegible] prem
...a fuit diligenti et matura
...ui et [illegible] papiendo [illegible]
...ios omnes aut aliquis [illegible]
...aut sustinere vel defendere
...singulos rebelles et inobedientes
...eres, tenentes eorum [illegible]
...cepit et [illegible] solus [illegible]
...s auditores earum [illegible]
...es aut [illegible] commodi [illegible]
...ndicionis [illegible]
...ducent et [illegible] salua
...ac reuerencia et honoris [illegible]
...[illegible] et hinc [illegible]
...[illegible] et solle[illegible] [illegible]
...lero [illegible] magistri Johannis
...ad [illegible] [illegible]
...ns fuit [illegible] [illegible]
...[illegible]

[illegible]

[illegible] ... prout (?) inquirendo facere sciverit sive determinando ... sive declarando ... sive exponendo ... sic [illegible] et ... theologie et determinacione ... [illegible]

... sicut magistri qui regulas ponit in eadem ... et [illegible] ... et ... sic ... ex ... sit theologia ... [illegible]

... et [illegible] gaudet qui videt ... aliter ... [illegible]

... omnis [illegible] ... Nemo ascendit ... de celo ... [illegible]

... et ... in nobis ... [illegible] ... catholice ... [illegible]

... [illegible] ... facere sciverit ... [illegible]

... fecit ... singula ... [illegible] ... scribenda sunt libros ... [illegible]

... quibus ... in forma per universitatem ... [illegible] ... theologie ... [illegible]

... ordinarie ... [illegible] ... anno domini ... in festo ... [illegible]

... mensis augusti hora prime in aula ... [illegible] ... domino ... episcopo ... [illegible]

... universitatis ... et magistris ... [illegible] ... proximum ... [illegible]

... modum ... diligenter et matura ... [illegible]

... ordinacionem ... et ... [illegible] ... Alioquin in omnibus et singulis rebelles et inobedientes ... [illegible]

... ordinacionem ... facientes ... [illegible] ... volumus ... [illegible] ... auditores ... [illegible]

... infra octo dies ... [illegible] ... auditoribus ... [illegible]

... vel aut officiis ... et ... [illegible] ... ordinacione ... et honoris ... [illegible]

... absolucionem ... Et hanc ... [illegible] ... publice et sollempniter ... [illegible]

... volumus et ... magistri Johannis ... [illegible] ... ad ... [illegible]

... auxilio ... [illegible] ... remedium ... [illegible]

[illegible] est singula[illegible] esse
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] esse [illegible]
[illegible]
[illegible] aliquod [illegible]
[illegible]
[illegible] applicatur [illegible]
[illegible] est [illegible]
[illegible]
[illegible] est [illegible] spiritus est
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] est [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] contrarie [illegible]
[illegible] est [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] est [illegible]
[illegible] sicut [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] est [illegible]
[illegible]
[illegible] est [illegible]
[illegible]
[illegible] est [illegible]
[illegible]
[illegible]

Rękopis 1212

Blok - czyszczenie mechanicznie kartek.

Szycie - zachowano pierwotne szycie bloku, doszyto dwie oderwane składki z przodu i z tyłu bloku.
Doszyto do pierwotnych bind grube nitki lniane, które wpuszczono do pierwotnych otesek.

Oprawa – blok oprawiono w całą
nową skórę, na którą
naklejono starą oprawę.
Starą skórę czyszczono
i nasycono emulsją
do konserwacji skór.
Wykonano komplet zapinek
według odcisków na skórze
i śladów w desce.
Wykonano futerał.

Ewa Potocka

Kraków 17.XII.97.

zapinki wykonał
Bogdan Szczepański

ło
órę
ainę.
o
inek
bre
ocka
i